PRAXIS MEDICINAE THEORICA ET EMPIRICA FAMILIARISSIMA

GVALTERI BRVELE:

In qua pulcherrima dilucidissimaque ratione morborum internorum cognitio, eorundemque curatio traditur.

THESAVRVS INNOCENTIA.

LVGDVNI BATAVORVM,
Ex officina Plantiniana,
Apud Franciscum Raphelengium.
cIↃ. IↃ. LXXXIX.

ILLVSTRISSIMO HEROI AC DOMINO, D. HENRICO COMITI HVNTINTONIENSI, HASTINGVÆ Domino, &c. Consilij Maiestatis Regiæ in parte Boreali Præsidi digniss. omníque virtutum genere ac doctrina clarissimo, bonorúmque studiorum omnium Mæcenati præstantissimo,

Gualtherus Bruële, aliàs Brant, Doctor medicinæ mathe seosque studiosus, perpetuam precatur felicitatem.

MIRABILEM *quandam diuinæ naturæ pulchritudinem atque varietatem ob oculos cùm proposuerit nobis omnibus in hoc pulcherrimo mundi domicilio atq. theatro habitantibus rerũ omnium parens Deus, in eum haud dubiè finem, vt in eius summam nos admirationem, insatiabilémque alliceret amorem mirabili hac rerum pulchritudine, tum iucunda earundem varietate, incomprehensibiliq́; durabilitate; omnes profectò ingenij vires in contemplatione tam stupendi opificij, homo, (qua nulla creatura in hoc mundo est nobilior) impendere deberet, quoties per propria officia & occupationes vacare licet; cùm nihil ad cultũ Dei eiusdémque amorem, meo iudicio, magis, quàm assidua diuinarum humanarúmque rerum cognitio, atque immensorum operum Dei contemplatio nos promoueat: in eumq́; finem procul dubio mentẽ rationalem nobis indidit, diuinitatisq́; participes nos effecit; quod manifestè hinc constat, cùm in*

cælū omni quasi momētō nobis ascendere mente ipsa liceat, siderúmque rationes ac motus mirabiles, ipsámque totius vniuersi pulcherrimam harmoniam, perscrutari si ipsi velimus, conceditur; ne dicam quòd in medio astrorum, & in ipsis quoq. orbibus cælestibus nobis expatiari quasi integrum est, quotiescumque lubet. Est q; hæc res maximum profectò præsagium quòd maximi nos faciat æternus Deus, summóque nos prosequatur amore, & quòd tandem suæ æternitatis nos sit facturus participes, modò piè illum colamus, & reuereamur omnibus diebus vitæ nostræ. Quapropter non possum non mirari, & quidē quàm maximè præposterum plurimorum iudicium, qui alto quasi silentio inuoluenda hæc studia esse volunt, quæ cognitionem rerum naturalium tradunt in hoc pulcherrimo mundi theatro ab ipso omnium rerum conditore Deo, ob eam quam diximus causam, sensibus nostris obiectarum; cùm mirabilem tamē vim habeat recta rerum naturalium cognitio, ad pleniorem cognitionem omnipotentis Dei; præsertim si fide Christiana quis fuerit interiùs illustratus. Tanta enim videmus hîc passim in naturalium rerum contemplatione miracula, vt nihil in diuinis difficile sit mihi ad credendum. Vnde rectè Apostolus inquit, Inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna quoque eius virtus atque diuinitas, ita vt inexcusabiles sint qui ex creaturarum cognitione nō studuerint dignas creatori gratias referre, cultúque debito famulari. Mirabilium enim huius mundi conditor ipse Deus, à mirabilibus creaturis æstimari potest ex parte, quàm nimirum ipse sit potens atque fortis qui de nihilo fecit omnia. Atque vtinam omnes Christiani hæc sæpiùs secum alto silentio reuoluerent, cùm aliud vix quicquàm sit quod nobis magis in memoriam reuocare possit spem immortalitatis nostræ. Atque haud dubiè deberemus omnes Christiani sæpiùs hoc naturæ templum, quod

omnium

omnium sapientum consensu, cuiuscumque etiam sint hæreseos tandem, in humani generis gratiam est conditum, aspicere quò ituri sumus vita functi; paulatimq́ ipsa mente sic nobis familiarem illam nostram beatam habitationem facere deberemus. Alij sunt qui licet rerum naturalium cognitionem vt priores non damnent; omnia tamen ea quæ de rebus naturalibus posteritati à præstantissimis viris non absque inspiratione diuina tradita sunt, prorsus immutare vanissimè laborant. In qua re præter multos alios, Paracelsus se magnam gloriam consecutum sibi ipsi pollicetur, idq́ plurimis voluminibus ita agit, vt etiam è doctioribus permultos dubios aliquamdiu reddiderit. Et, vt verum fatear, me etiam aliquot mensibus suis labyrinthis detinuit. Magnis equidem præconiis quæ passim de Paracelso publicè spargebantur, prouocatus, non alienum à ratione aliquando esse duxi, si nonnulla illius perlustrarer scripta, cùm per negotia cōmodè liceret. Sperabam enim me inde aliquid commodi relaturum, cùm quasi supra astra huius viri scripta à multis extollerentur; quorū nonnulli inauditā etiam nobis minabantur metamorphosin, qui rationem medendi ipsius Galeni profitemur. Ego verò id tandem magnis laboribus, maximisq́ expensis consecutus sum, quòd nunc sciam quibus rationibus alios ab hac arte plurimis damnosa dehortari possum; maximis præterea verissimisq́ argumentis asserere possum, Galeni fundamenta, quantum ad felicem rationem medendi spectat, numquā euersum iri à Paracelsorū nouis hypothesibus; id quod latius ostendemus in libello nostro quē De corollariis philosophicis *inscripsimus. In quo libello in eorum gratiam qui ita auidi sunt rerum nouarum, vt à lectione Paracelsi abstinere nequeant, ea quæ à Paracelso multis libris arrogantissimè, à Raimundo Lullio plurimis voluminibus verbosissimè, & à Gebro obscurissimè traduntur, verissimè; quantumq́ res ipsa patitur, apertissimè atq.*

breuissimè pro nostro modulo proponemus; neque enim assero nihil omnino vtilitatis ab istis scriptoribus lectorē posse consequi: scio enim peroptimè; etiamsi Chaos illud alchimisticum aspectu sit vile, omniq; vita destitui videatur, in suo tamen sinu foueri, quod Alchimistarum altissima inuolucra atq. ænigmata, nō mera esse somnia significare potest. adde quòd nihil sit in vniuersa philosophantiū schola, quod carnis nostræ resurrectionem (& quidem cum magna innouatione atq. gloria) certius nobis persuadere potest quàm Chaos illud Alchimisticum, seu, vt vocant, philosophicum. Ipsa deniq. Alchimia ex metallis præparare docet præstantia medicamenta, quæ quamuis ab arte medica meritò excludantur ob venenatos spiritus quibus omnia quasi perfunduntur, artem tamen chirurgiæ exornare possunt, si dextrè à chirurgo corporibus humanis accōmodentur. Sed quantum peccent priores, qui rerū naturalium cognitionem non nisi iniquo admittunt animo; tum posteriores, qui omnino inuertere student ea quæ à præstantissimis philosophis, medicis, astronomis, astrologisq;, idq; dubio procul non absque inspiratione diuina posteris quasi per manus tradita sunt, in præsentia ostendere consultū minimè existimo, cùm tantæ faces nobis concitatæ fuerint non ita pridem à nonnullis qui meo nomini meæq; famæ maleuolè insidiabantur, vt mirum sit dictu. Cuius rei occasio hinc orta est, quòd maiorem semper maiestatem atq. auctoritatē attribuerim sacrato Dei verbo (& meritò quidem: Cælum *enim* & terra transibunt, verbum autem Domini manet in æternum)*: quàm vt eius veritas humanis vllis artibus probari posset aut deberet, cùm nulla quasi sint disciplinæ humanæ quin plurimis passim implicentur erroribus. Quantum autem à me peccatum fuerit, alienum à ratione non esse existimo si ingenuis præditis animis vno verbo significē, in eum potissimùm finem, vt sibi quoque cauere discant qui virtuti*

se con-

se consecrarunt, quiq; animum ad cauendum fallendumq; minimè instructum habent. Recentem qui adhuc habent memoriam ignitarum impressionum quæ in æthere Septentrionali apparuere anno Dom. 1575. circa nonam horã noctis pridie diui Michaëlis, multos esse scio vbique locorum. Rogat à me muliercula vbi iam dies aliquot elapsi essent, primò ánne prædicta vidissem lumina, vltimò quidnam de facibus illis cælestibus sentirem. Inquam ego, me, & magna quidem cum admiratione vidisse prædicta meteora, naturalem autem caussam me nullam posse augurari, quæ rationi satis esset consona horum luminum. Hoc interim addidi, hanc nimirũ, quam dicam causam non omninò videri alienam à ratione. Potest fieri, inquam ego, vt huiusmodi faces excitatæ fuerint ratione magnæ alicuius tẽpestatis tunc temporis sub terra existentis; radij equidem solares in densam concretamq; nubiũ molem sub terra collectam, quasi in corpus solidum incidentes, fortè ad superiora tantisper reflectebantur, donec alteri alicui occurrebãt corpori solido: cumq; eodẽ tempore nubium quoq. densissima moles supra terram versus Septentrionem diuersis cõcitaretur motibus, potest fieri, inquã, vt radij solares in illis nubibus supra terram in ea orbis parte reciperentur, dictasq; excitarint faces, haud aliter atque speculo radij solares à quouis homine in hoc aut illud obiectum transmitti subinde solẽt, quò radij solares per se tunc temporis nullo modo peruenire possunt. Hæc ego more eorum qui rerum naturalium cõtemplatione delectantur, interrogatus candido animo in medium proferebam. His à me dictis, inquit muliercula, Extremi diem iudicij nos oppressurum significare nobis ego auguror has faces cælestes. Cui respondi, me id certò asserere non posse ratione vlla naturali, cùm à sacrato Dei verbo discere debeamus, quidnam de hac similiq; quæstione, quæ omnium philosophorum sapientumq; rationes atque capacitatem longè

 excedit

excedit (vt pote qui omnia naturalibus rationibus metiuntur) statuendum sit, cùm hoc soli Deo notum sit, qui reuera solus nouit omnium rerum durationem atque terminos. Fuere nihilominus, inquam ego, inter priscos philosophos permulti viri magna laude digni, etiamsi diem illum Domini magnum ignorauerint, ob summā vitæ sobrietatem, necnon mirabilem quam nobis reliquerunt de rebus naturalibus cognitionem, præstantissimásque leges quas in hunc finem condiderant, vt beata eorum seruari posset respublica. Quamuis enim heroici illi viri nullam artem quam humana excogitauit industria, absolutam nobis reliquerint, præclara tamen in omnibus artibus indefessis laboribus, longissimisq́ observationibus inuenerunt, posterisq́ instar testamenti fideliter tradiderunt quā ob causam meritò etiam auctores posteritatis vocari possunt. Hoc quoq. addidi prædictis, huiusmodi scio meteora, signaq́ cæli, tam philosophorum quàm astrologorum testimonio, nobis plerumque denunciare magnas calamitates. Cui quoq. sacra scriptura assentitur, cùm inquit, A signis cæli nolite metuere. *Signa enim cùm sint, aliquid boni aut mali nobis significare certum est. Quantumuis autem maximas calamitates nobis significare huiusmodi signa cæli ex eorum obseruationibus intelligamus, non est tamen, inquam ego, quòd metuamus quicquā, si firma fide & absque omni dubitatione nos commiserimus tuitioni omnipotentis Dei, ipsumq́ plena fiducia inuocemus, vt nobis adesse velit nunc, & in omnibus angustiis nostris, vtq́ imminentia mala mitigare velit, cùm propè sit Deus omnibus verè inuocantibus eum. Huiusmodi itaque signa cælestia cùm magna ex parte calamitates nobis denuncient, idq́ propter peccata populi; semper timentes Deum, piosq́ excitabunt animos ad inuocandū Deum, vtq́ pietatem atque virtutem amplectantur, commonefacient. Estq́ hæc reuera pia doctrina de cæli signis. Ex prædicta tamen*

men hac candida responsione tantæ nobis cōcitatæ fuere faces, quasi imprudenter irreligioseq́; aliquid adseruissem, vt mirum profectò sit dictu; cùm accusare, addere, mutare, diminuere, calumniari mea colloquia non dubitauerit, antequam ea quæ à me dicta fuerant, aut audiret, aut leuiter saltem intelligeret. Cumq́; Poëta dicat, se odisse memorem compotorem; possem & ego æquo iure odisse, si Christiana charitas permitteret, & falsum commemoratorem. At quantum hîc peccauerim, nullus est candidi iudicij, Christianæq́; charitate imbutus, qui non facilè obseruare posit. Sunt & alia quæ de rebus naturalibus ab aliis aliquando inuitatus in medium protuli, quorum nonnulla in deteriorem etiam à nonnullis detorta fuere partē, verùm quàm iniquè id fecerint, vnico verbo indicabo, vt omnibus satisfaciā calumniatoribus, & ita quidem dilucidè, vt etiā vel omnium rerum quasi ignarus obseruare haud difficulter posit, iniquè frequenter viros bonos calumniari ab iis qui numquā, aut saltem infeliciter didicere ingenuas artes, quæ emollire in omnibus quasi professoribus solent mores, eosdémque non sinunt esse feros. Testes mihi erunt omnes illi qui diligenter rerum humanarum studium cum studio diuino coniunxerunt (quos verè heroicos viros esse meritò dicere licet) quod passim in omnibus scholis philosophicis apud Christianos, dum nouitij in rebus philosophicis atque Aristotele (qui meritò dicitur etiam hodie princeps philosophorum) instituuntur: auditores omnium primò diligenter admoneri à præceptoribus, auctorem quem lecturi sunt, esse ethnicum quidem scriptorem, rerúmque naturalium cognitionem illum optimè quidem doctissimeq́; proponere, nihilominus magna cum cautela esse legendum tum illum, tum omnes alios ethnicos philosophos; cùm multa passim scribant quæ cum veritate ipsa manifestissimè pugnant. nec id mirum est, cùm humanis solùm rationibus innitantur. Vnde non-

 nulli

nulli eorũ sunt qui asserunt mundum numquam habuisse principium nec habiturum finem. alij sunt qui contrariam seriò tuentur partem. Nonnulli quatuor esse mundi elementa, sunt alij qui tria tantùm esse seriò contendunt, sunt etiam qui duo solummodo admittunt. Suntq́ alia quamplurima de quibus non satis inter illos conuenit. Prædictis quoque addit qui in philosophia nouitios introducit præceptor. Cùm itaque plurima passim philosophorum scriptis permista sint quæ cum veritate pugnãt, vt constet quando scripta eorum veritati consona sint, & quando cum veritate pugnent, certò diiudicare poßitis, ne quis erroribus philosophorum implicetur, reuocanda sunt omnium philosophorum atque astrologorum dicta atque scripta ad sacratum Dei verbum, tanquam ad lydium lapidem, eiusq́ auctoritate examinanda sunt, cùm illud verißimè omnes lites dirimat atq. componat, cùm ibi quiescere debeamus ab vlteriori inquisitione veritatis in iis in quibus ratio humana deficit. Ita quidẽ me meósq. collegas optimi mei erudierẽ præceptores, quibus me non minus quàm piis meis parentibus debere, lubenter confiteor. Estq́ hoc tam notũ in scholis philosophicis, vt neminẽ esse qui hæc ignoraret, aliquando præsupposuerim. Hoc solidum studiorũ fundamentum vbi aliquis iecerit, quare quæso liberum non erit apud bonos (quibus omnia bona) data occasione, referre, quidnam senserint philosophi dè mundi creatione, de eiusdẽ duratione, de hominis anima, de morte, de Deo, de corporibus cælestibus, de stellarum motibus atque influentiis, de terræ motu, de tonitru, de Cometis, dè tẽpestatibus maximis, de eclipsibus, aliisque similibus naturæ portentis. Cur quæso omnes disciplinas liberales & quæ humana industria inuenta sunt, hoc studiorum iacto fundamento peruagari tunc non poterit, apumq́ more ea quæ profutura sunt, seligere? æquo iure meo iudicio peritis nautis non temerè comparari poterit,

rit, qui hoc solidum studiorum suorum fundamentum ieceri. Nam quemadmodum nauta si nauem acumq; habeat magneticã vsui nauigationis artificiosè concinnatam; forti quidem animo periculosissimum primò conscendit mare, etiamsi maximè furiosum sit, & frequenter nil nisi mortem minetur, illudq; felicissimè percurrit, etiamsi nunc ad sidera quasi vi tempestatis attollatur, iterumq; subitò ad tartara quasi præcipitetur, quod etiam tam in hemisphario inferiori (quod magis etiam mirum est) quàm superiori perficere non dubitat. Rectum præterea iter ad patrios quoque inuenit lares; idq; absque errore notabili, etiamsi vi ventorum atque tempestatum ad remotissimas maximeq; ignotas mundi partes sit deuolutus, totoq; aberrauerit à destinato itinere cælo: eodem quoq. modo, animo constanti poterit omnium philosophorum, astrologorumq; dicta atque scripta perlegere, docere, exponere, commentariisq; illustrare, quantumuis in multis à veritate aberrauerint, quisquis studiorum prædictum fundamentum iecerit: nec est quod vereatur ne erroribus eorum implicetur, cùm in omnibus dubiis ad sacram scripturam tamquam ad verissimum asylum atque refugium si diuerterit, facilè num verum falsúmve doceat philosophus intelligere poterit, cùm ea in omnibus dubiis certissimè decidat omnem ambiguitatem. Non dubito quin vulgari etiam solummodò præditus ingenio, facilè videre possit, iniquè sæpe calumniari viros bonos; primò ab iis qui non animaduertunt aliud longè esse philosophorum recensere opiniones, & easdem approbare; deinde etiam ab iis qui ignari sunt libertatis atque moris qui in philosophicis scholis obseruari solet. Ex dictis quoque facilè quiuis æstimare potest, maximè quoque à ratione deficere eos qui naturalium rerum cognitionẽ explodendam tamquam humano generi noxiã, asserunt; à nemineq; has artes addisci posse putant, quin minus Christianus efficiatur: id

autem

autem quàm alienum sit à veritate, non est quod pluribus ostendere conemur, cùm nullus ferè tam puer sit qui id intelligere modò velit, ex prædictis non possit. Tantúmque abest vt ego ita sentientibus assentiar, vt etiam meo iudicio aureis scribi mereatur litteris hoc philosophi dictum; Illud, *inquit,* quod exiguum & tentando potiùs quàm asserendo de sublimi dignitate cælestium naturarum attingimus, quamuis tenuiter ea cognoscamus, dignius tamen est & optatius multa scientia quam de inferioribus habemus, eò quòd hinc viuacitas ingenij ad penetrandum mirabilia subleuatur, hinc enim theoremata enascuntur quæ ad credendum non inducunt; sed cogunt. *Hoc quoque superioribus addo; cùm bonas horas meæ vitæ residuas collocare decreuerim in iis quæ mea studia aliquo modo promouere possunt, me tam iudicium priorum qui naturalium rerũ cognitionem damnant, quàm posteriorum qui immutare student ea quæ optimè de rebus naturalibus posteritati à præstantissimis viris tradita sunt non absque inspiratione diuina, lubenter reiicere, cùm nostra studia tam priores quàm posteriores remorentur potiùs quàm promoueant. Eam quoque ob causam numquam me in morborũ curationibus à Galeni, Hippocratisq́; solidissimis iactis fundamentis abduci patiar; id quod meritò etiã ob hanc fecero causam; medicinæ enim studio cùm me omninò consecrauerim tempore iuuentutis propter aduersam valetudinem, qua ea ætate ita grauiter diuq́; opprimebar, vt diuturnioris vitæ spes quasi nulla mihi superesset; nihilominus (sit laus Altissimo) ex quo huius artis fundamenta (quæ vt iucundissima, ita & firmissima sunt) aliqualiter assecutus essem, vitæq. modum secundum eius præcepta dirigere cœpi, valetudinem recuperaui, huiúsque scientiæ beneficiò, seriò assero me superasse morbosam mei corporis constitutionem, hactenúsque transegisse vitam*

minus

minùs ægritudinibus obnoxiam. Cùm autem huius artis beneficium in meipso omnium primò ita felici cum successu (sic monente Deo) expertus essem, omnes conatus insumere in hac arte medica, non alienum esse à ratione duxi; sponteq́; hoc genus studij mihi eligere decreui, quod ad hoc studium (sentiens vim latentis naturæ) officiúmq. me natum esse diuersis indiciis augurari liceret, ratus verum esse, quòd nihil felicius sit quàm quod impellente genio peragitur. Itaque quoniam omnium primò in meipso didici certissima experientia, artem medicam plurimum in propulsandis morbis momenti habere; non immeritò magis illam tandem colere cœpi, & quidem in eum etiam finem, vt aliis ex morbis periclitantibus data occasione succurrere possem, eorumq́; languores lenire: etiamsi enim homo inter omnia alia animalia dominetur, haud aliter quàm sol inter stellas, interq́; metalla aurum (nullum enim aliud est diuinius homine animal) tamen in terris nihil est homine quoque calamitosius. Ad hoc quoque me incitauit, quòd nihil magis in votis mihi fuerit in hoc breui vitæ curriculo ab ineunte etiam ætate, quàm vt aliquo modo possem præstare ne frustrà natus esse viderer in hoc pulcherrimo naturæ templo; in quem finem sæpiùs etiam genium defraudare voluptatibus, & quæ ab aliis plurimi fiunt, negligere non dubitaui. Atque iam dicta occasione, tandem mihi ipsi hanc præsentem artis medicæ Praxim, ex Galeno, Hippocrate, (quibus præcipuus debetur honos) Auicenna, Aëtio, Paulo Aegineta, Gatinaria, aliisq́; præstantissimis scriptoribus collegi, in præsentémque quem videtis ordinem redegi, ne librorum bibliothecam vbiq. locorum circumferre cogerer dum ægris mihi inseruiendum esset. Partim quoque vt memoriæ consulerem, quæ ætate languescere solet. In hoc autem libello, curandi rationem expressimus claram, breuem, methodóque constantem, memoriámque quæ aliqualiter iuuare potest.

medica-

medicamenta prætereà ratione experientiáq. comprobata, necnon tuta, plurimisq; cognita & paratu facilia solummodò admittimus, quibus nihilominus grauißimi morbi possunt è corpore expelli, modò vniuersalia particularibus debita ratione accommodentur: quod plenius in Vniuersali nostra medendi Methodo *indicabimus. iis quoque efficere licebit vt sit mens sana in corpore sano; quo nihil mortalibus est expetēdum magis, cùm alioqui pauper sanus magis sit felix quàm diues affecto corpore. Id quoque ex his laboribus mihi obtigit, quòd plurima paßim obseruauerim quæ alioqui neglecturus, prætériturúsque eram. Internorum autem morborum hîc potius curandi rationem proponimus, eò quòd tum cognitione, tum curandi ratione, externis, iisq; quæ ad chirurgiam pertinent (quam suo quoque loco pro nostro modulo exornare non grauabimur, si æquo has nostras primitias admiseritis animo) sint difficiliores. Medicamentorum quoque repetitio hîc aliquoties fit in morbis diuersis, vt inexercitatis magis fiat clara atque familiaris, minúsque laboriosa nostra Praxis: id quod meo iudicio fieri non poterat, si toties ad alia loca relegaremus lectorem, quoties alioqui id fieri licebat, inexercitatis enim compendia, dispendia esse solent; iisq; numquam bene dicitur quod satis non dicitur. Hic quoque paßim simplicia addimus compositis medicamentis, eò quòd sæpe præstantiorem edant effectum simplicia, multis in vnū coactis medicamentis. Adde quòd cùm auxilia frequenter mutanda sint, & potißimùm in contumacioribus morbis, ne vni assueta natura medicamento, illud tandem aspernetur, satis copiosam vbique eorum adducimus siluam. Ex Galeni autem, Hippocratis aliorúmque præstantißimorum medicorum fontibus, permulta huic nostræ Praxi inspersimus, iisq; parum immutatis, cùm ea felicius, doctiúsque proponi vix poßint. A plurimis autem amicis frequenter expetita*

dùm

cùm fuerit hæc nostra Praxis (non in eum reuera finem nata vt illam typographis committerem) vobis viris generosis qui aliqualem cognitionem artis medicæ expetitis, quibúsque prolixa medicorum volumina euoluere non licet propter alia studia atque negotia, de quibus quoq. iudicium ferre difficile vobis fuerit absque ope medici docti, quorum copia multis in locis cùm denegetur, me meam dedicasse Praxim scito candide lector, non autem iis qui longis laboribus, diuturnaq; experientia in hac arte diuina satis profecerunt. Quamuis autem impossibile sit vt immortalis permaneat homo; tamen vt diutissimè viuat, posse multum, ne dicam mira præstare hanc nostram artem medicam (si principiis obstet, temporéque debito admittat medicum, vniuersaliáque particularibus debita ratione adhibeantur) verissima diuturnaq; experientia edoctus tū in me, tum in frequentissimo amicorum numero, idq; diuersis in locis, asserere etiam plurimorum testimoniis possum. Cùm autem maxima sit ingeniorum varietas, nihilq; à quoquam hisce temporibus in medium proponi possit, quin suos habeat detractores atque zoilos, quibus facilius multò est reprehendere, quàm emendare (cùm aliorum vituperare labores ars nulla sit) difficillimum mihi fuerit omnibus operam gratam præstare posse, præsertim cùm pro nullo vitio à multis habeatur alienam proscindere famam, qui plurimùm sibi quoque plaudunt, si doctiores, virtutéque præcellentes, re vel minima reprehendere possint. Quorum multi quoque sunt, qui in re parua magnas posse excitare tragœdias gloriantur, modò inde commodum aliqua ratione metiantur: quorum hominum ipse miram varietatem non ita pridem expertus sum. Cumq; hæc nostra tanta non sint, vt per se maleuolorum iniuriam euadere possint, mihiq; natura ingenium concesserit mite, simplex, animúmque innocentem; ego propterea multorum virorum consuetudinem imitari

quoque

quoque decreui, qui vt tutiùs eorum scripta à calumniis & iniuriis defendantur maleuolorum, & qui ad cauendum fallendúmque instructissimi sunt, præstantioris alicuius patroni vlnis ea commendare solent, cùm non minimam gloriæ partem viri natura præstantes atque generosi semper existimati sint, viros protegere doctos. Celebri autem tui nominis fama atq. auctoritate adductus, Mæcenas illustrissime, sub tuo patrocinio hanc de internorum morborum curationibus Praxim, cum viris generosis atque beneuolis communicare non grauabor. Optimè autem mihi conscius sum, nulla mea esse merita quibus aliquid à te impetrare possim viro illustrissimo, meæ tamen quod ignosces audaciæ, bono me animo esse iubet tua in omnes, etiam exteros, beneuolentia. Adde quòd plurimùm me quoque incitat; quòd te ad heroicam aspirare virtutem, certò mihi persuasum habeam, eiúsque te ingenij esse constat, qui bene velis doctis & eruditis omnibus. Adde quòd diuinæ artis medicæ, omniúmque aliarum scientiarum te candidissimum esse patronum, iam diu didici. Verùm subsistendum hîc in tuis laudibus mihi consultissimum esse existimo, propterea quòd epistolaris breuitas non ferat ea quæ cum virtute commemorare liceret. Tibi, tuæq; celsitudini me meáque studia reuerenter commendo, tibiq; omnem animi mei promptitudinem libentissimè offero.

Methodus

Methodus pro cognitione CEPHALALGIÆ INSERVIENS.

CEPHALALGIA est laboriosus sensus ipsius capitis, propter graue eius mutatio-nem aut tristem. Ab affectu ipso, & etiam ipsa parte affecta nomen inditum huic malo est. Contingit autem caput plus ceteris partibus doloribus torqueri; ita quidem vt vix vlla alia corporis pars doloribus ita oportuna sit: quod partim fit propter positionem; facillimè enim vapores acres humoresque turgentes ex inferioribus partibus eò impetum faciunt. Cum denique frigidæ humidæque admodum sit naturæ ipsum cerebrum, plurima in eo generantur excrementa; quæ si increscant, nec debito tempore excludantur à virtute expultrice, caput doloribus quoque perturbare solent. Dolor autem hic subinde exterius versatur, tuncque capilli exacerbantur si caput premat ur: hæc autem nequaquam accidunt dum dolor intus existit. Si autem dolor hic vetustus sit, sæpiusque repetat, diuque perseueret, totumque caput occupet, aut maiorem eius partem, *Cephalea* dicitur. Alteram autem capitis partem si tantùm occupet, *Hemicranea* erit; subditarumque partium consensu oritur. *Cephalea* autem proprio & primario fit capitis affectu. Vti autem dictæ duæ species, sic etiam dolor capitis ex febris occasione ortus, aut potatione strenua, aliáve aliqua causa externa, *Cephalalgia* dicitur.

PARS AFFECTA. Membranæ ipsius cerebri vt plurimùm hic afficiuntur: cùm enim exquisitè sentiant, in illis potissimum dolores fiunt, & quidem magna ex parte punctorij, vti substantiam cerebri dolor potius grauans exercet; obtusum enim sensum consecuta est cerebri substantia. afficitur autem cerebrum aut per se, tuncque dolor magis est assiduus; aliàs verò per consensum subiectarum partium, à quibus leuia facilè ascendunt, & à cerebro facilè admittuntur. Frequentissimè autem fit à ventriculi consensu propter sextum

 par ner-

par neruorum illi implantatorum, tunc dolor minus est assiduus, sed per interualla repetit potius, inualescitque dolor incremento mali ipsius stomachi, vti contrà quoque leuatur, dum stomachus melius se habet. Solet quoque mitigari postquam cibum sumpserit æger; contrà verò exacerbari, si diutius inediam pertulerit; humores enim crudi aut acres, tempore inediæ à ventriculo attrahuntur à partibus vicinis, cerebroque communicantur vapores inde profusi. Sæpius quoque vteri fit vitio, tuncque potius in posteriori capitis parte dolor versatur quàm anteriori; per spinalem enim medullam cerebro noxa communicatur tunc. Solet tamen à posteriori capitis parte in alias quoque adiacentes noxa diffundi, quod sæpe fit in mensium suppressione, seminísve corruptione. Si ab alia aliqua parte fiat dolor, ex propriis signis innotescet. Solet autem cerebrum per communitatem læsum, tandem etiam per essentiam affici; longo equidem dolore, contingit cerebrum subinde ita debilitari, vt facilè recipiat superfluitates aliarum partium. Hinc quoque contingit spiritus resolui, vnde virtus digestiua debilitatur, temperiesque immutatur, vnde quam plurima excrementa in cerebro generantur.

SIGNA; Ex ægri querimoniis, subiectisque, constat huius mali præsentia.

CAVSAE; Sæpe excitatur à frigida pituitosáq. materia, tuncque dolor grauans, aliquando etiam multum vehemens, si subitò scilicet inuadat, excitatur, facieique pallor adest, vsus ciborum humidorum frigidorumque præcessit, humidi frigidique temperamenti est. Solet autem hæc materia, ob crassitiem atque viscositatem, obstruendo angustos meatus capitis, dolorem excitare. Aliàs à copia fit sanguinis, totiúsve plenitudine; id quod victus ratio, temperamentum, ætas, cæli status, & reliqua quæ sanguinem augere possunt, indicabunt. Rursus fit hoc à mensibus hæmorrhoidibúsve suppressis, nec non à sanguinis suppressione, qui erumpere solebat suis temporibus; tunc grauitatis distentionisque sensus cum dolore, caliditateque, idque maxima ex parte in fronte aderit: vrina intensi est coloris, rubedo in facie oculisque obseruatur. Aliàs fit à sanguine bilioso atque tenui, cuius parua quantitas maximos sæpe dolores excitat; fit tunc absque grauitate dolor mordax, acutus, perforans, pulsans

validè,

validè, erodens, & vt plurimùm in dextra capitis parte; oris amaritudo, vigiliæ, capitisque ardor magnus concurrit. Contingit aliàs quoque à copia spirituum immodica, seu à materia multum flatuosa dum redundat, dolorem capitis excitari, quæ per minimas vias facilè penetrare potest, & per neruos, membranas, arterias, venasque, necnon intra membranas & ossa se insinuat, sicque distensione separationem partium coniunctarum moliuntur; tuncq. fit dolor in capite distendens sine grauitate. & sonitus aurium, qui statis sæpe diei horis recurrit, magnaque ex parte per consensum fieri solet hic dolor. Aliàs quoque ab intemperie notabili calida aut frigida vehementissimus sæpe dolor in capite oritur. Non ita diu tamen durare capitis dolores solent ex sola intemperie orti, quin humorum colligatur copia, à qua dolor etiam fieri solet: & potissimùm hoc fit si diu duret dolor, corpusque plethoricum aut cacochymicum sit. Cum calida autem intemperie cõcurrit dolor magis intensùs quàm cum frigida, capitis quoque calor adest notabilis, oculorumque rubedo; à frigidis leuantur. Contrariùm in frigida capitis intemperie euenit, quæ validissimum etiam dolorem excitat, & magis diu durare solet, quàm qui à calida intemperie fit. Ex sicca autẽ intemperie non ita validi oriuntur dolores, eò quòd subitò non inducatur, sed solent esse lenti longique: calor quoque non ita hic molestat, sed capitis cutis magis sicca persentitur. ab humectantibus leuantur, ab exiccantibus verò offenduntur. Ab humida autem intemperie dolor non excitatur per se, eò quòd violentam repentinamque mutationem in parte similari efficere nequeat per se, nec continuitatem eiusdem soluere potest, nisi copia humorum concurrat.

PROGNOSTICA. Vetus capitis dolor ex frigida materia ortus, difficillimè sanescit, & potissimùm in senibus. Dolor autem capitis cõtinenter excruciãs, somnumque auferens, periculo haud vacat; insaniam enim in proximo esse significat, & maximè si vomitus accedat æruginosus. Item surditatem, phrenitidem, apostema, spasmum, singultumque minatur dolor capitis si grauiter vrgeat, neque curatione sanescat, sed potius increscat. Magno dolori capitis si distensio neruorum concurrat, summum periculum ostendit. Quicumque sani dolore capitis repentè corripiuntur, & sta-

rim mutescunt & stertunt, in septem diebus moriuntur, nisi febris apprehenderit. Cùm caput parte aliqua, vel circumcirca dolet, si pus, vel aqua, vel sanguis è naribus, ore, aut auribus exit, scire licet malum solui. Dolor quoque capitis qui à principio non fuit, certum est, indicium futuræ crisis per vomitum, aut sanguinis fluxum è naribus, eique dolori curatio molienda non est, ne prohibeamus sanguinis eruptionem, quæ naturæ prouidentia instituitur, morbumque aut soluet, aut saltem leuabit.

Methodus pro Curatione CEPHALALGIÆ FRIGIDÆ INSERVIENS.

Perficitur autem sequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

AER sit calidus atque siccus, aut arte aut natura.
Cibus. auium montanarum carnes, item gallinarum, caponum, oua sorbilia. assæ autem carnes elixis meliores.
Coquantur alimenta cum betonica, maiorana, serpyllo. Inter fructus conueniunt amygdalæ dulces, pistaciæ, vuæ passæ.
A cibo, diacidonites cum speciebus sumat nonnihil.
Potus sit vinum tenue: parum quoque bibere poterit vini potentis. Aliquando bibat haustum mulsæ, cui aliquid nucis muscatæ, nec non piperis immittemus.
Motus exercitiumque sit mediocre.
Somnus sit mediocris, & elato coopertoque mediocriter capite quiescat.
Vomitus hic vitandus, nisi per stomachi communionem caput doleat.
Animi accidentia vitentur: leuis interim cura non hic vt in Cephalea biliosa est noxia.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de hyssopo, de radicibus acori, de betonica, stœchade, Mel rosatum. Syr. acetosus simplex. Oxymel simplex, scylliticum & compositum.

 Aqua

Aqua hyſſopi, betonicæ, maioranæ, ſaluiæ, meliſſophylli.
Decoctum ligni guaiaci cum rebus capitalibus.
Decoctum betonicæ, hyſſopi, apij, fœniculi, ſaluiæ, maioranæ, meliſſophylli, pulegij.
Decoctum florum ſtœchados cum melle.

Per plures autẽ dies materia mali iſtis concoquenda erit, antequam eradicatiuè vacuabitur; humores enim craſſi, viſcidi atq. lenti grauiorem ferè atq. contumaciorem morbum alunt. Si tamen admodum ægrum affligat, tunc vacuationem eiuſdem inſtituemus, non expectando concoctionem.

VACVANTIBVS.

Venæ ſectio fiet ſi plethoricum corpus ſit, alioqui in craſſis, viſcidis, multúmque frigidis humoribus vena non ſecabitur; periculum enim eſt, ne frigidus affectus incremẽtum ſumat. Secabitur autem Cephalica dextri brachij: hinc ſi malum perſeueret, venam frontis ſecabimus, & potiſſimùm ſi in poſteriori parte capitis dolor hæreat. Propter autem humorũ craſſitiem, ſatis amplũ vulnus inſtituetur.
Electuarium Indum, diacatholicum, diaphœnicum.
Puluis ſenæ præparatæ, plurimùm hîc valet.
Hiera ſimplex diacolocynthidos, logodali, agaricus trochiſcatus.
Pil. de agarico, alephanginæ, cocciæ, arabicæ, fœtidæ, maſticinæ, aſſaieret.
Agaricus, Turbith.
Potio ex rad. acori, betonica, hyſſopo, roremarino, ſtœchade, ſeminibus aniſi, fœniculi, vuis paſſis, glycyrhiza, floribus violarum, bugloſſæ, polypodio, ſena, nuce muſcata, cinnamomo, diaphenicone.
Potio ex ligno guaiaco, rebus capitalibus, ſena, polypodio.
Clyſtere ex decocto betonicæ, maioranæ, ſtœchados, foliorum meliloti, maluæ, braſſicæ, addito melle roſato, diaphenicone, oleo roſato, ſale, hiera diacolocynthidos.

Proderit laborantibus hoc malo, non ſemel, ſed bis aut ter purgare, eò quòd pedetẽtim purgando humores concocti faciliùs medicamento obediant. Craſſi enim & tenaces humores ſubitæ purgationi non cedunt. Potius autem pillulæ quàm electuaria conueniunt, eò quòd plenius meliùsque à partibus diſtantibus attrahant quàm electuaria.

AVERTENTIBVS.

Clystere prædictum. Eo purgantis medicamenti vice conuenientissimè vtemur, materiam equidem deorsum sic reuellimus, doloremque qui à vaporibus sursum elatis ob alui suppressionem excitatur, sedabimus.

Venæ sectio.

Lotiones crurum ex aqua calente.

Sanguisugæ venis eminentibus circa locum affectum applicabuntur, aut extremitati nasi.

Suppositoria fortia.

Ligaturæ dolorificæ fiant partium oppositarum, necnon earundem frictiones validæ.

Fomentationes quoque earundem partium ex decocto saluiæ, hyssopi, maioranæ, aliisque herbis capitalibus.

Sternutatorium ex pyrethro, pipere, castoreo, nigella, elleboro albo, succo maioranæ, betonicæ, cyclaminis.

Nasale vel errhinum ex staphisagria, nigella, hiera picra, succo iridis, pipere, aurea Alexandrina, elleboro, euphorbio, pyrethro, castoreo, cyclamine, sinapio, aqua maioranæ.

Apophlegmatismus ex mansu hyssopi, condisi, pyrethri, piperis, staphisagriæ, glycyrhizæ, masticès, vuarum passarum, maioranæ, pauco melle addito.

Gargarismus ex vino rubro, in quo decoquantur radices pyrethri, glycyrhizæ, folia hyssopi, betonicæ, sinapium, melle rosato addito.

Summæ conueniunt diuersiones omnes in dolore capitis, à quacumque tandem etiam foueatur causa. Magna tamen cum cautela gargarismatibus atque apophlegmatismis vtemur si pulmonum adsit affectus, aut si æger catarrho sit subiectus. A partibus autem propinquis incipiemus, & paulatim ad magis remotas transibimus.

ROBORANTIBVS, *resoluentibúsque reliquias, intemperiémque relictam emendantibus.*

Diacuminum, aurea Alexandrina, diacastorium, theriaca, Mithridatum, cum aqua betonicæ.

Aromaticum rosatum, diacorum, pleresarconticũ, diambra.

Diamuscum dulce & amarum.

Saccarum maioranæ, betonicæ, rorismarini.

Conser-

Conserua anthos, acorus conditus.

Decoctum ligni Guaiacicum floribus cardui benedicti plurimum valet, tam in Cephalea quàm Hemicranea.

Cubebe, muscus, maiorana, ambra, nux muscata, cinnamomum.

Epithema fronti fiat ex stillaticio liquore vini.

Lotio capitis ex lixiuio, in quo betonicæ, maioranæ folia, & flores meliloti, camomillæ infusi aliquot horis fuerint.

Irrigationes capitis fiant ex decocto foliorum lauri, florum betonicæ, maioranæ, meliloti.

Balnea piperina mirificè doloribus capitis auxiliantur.

Orbiculus odoriferus ex cinnamomo, caryophyllis, stœchade, foliis lauri, maiorana, mastice, nuce muscata.

Vnguenta ex oleo Irino; rutaceo; liliorum; anethino; camomelino, quibus tum frontem, tum narium meatus inungemus.

Emplastra ex rad. cucumeris asinini, & absinthio.

Ceratum ex euphorbio in antiquis capitis doloribus, veteribus comprobatum est medicamentum.

Plurimum hæc medicamenta cerebrum ipsum roborant, intemperiem eius frigidam auferendo. Præcipuè autem id præstabunt si sumantur ventriculo mediocriter vacuo, quo etiam tempore ea quæ extrinsecus applicari solent, admouenda erunt; alioqui vapores in caput facilè prolicient ex inferiis partibus. In declinatione autem & in fine declinationis, vtemur digerentibus roborantibusque annexis medicamentis.

Theorica & empirica medicamenta nobilia,

IN

CEPHALALGIA FRIGIDA,

SÆPIVS CVM SVMMA SALVTE PLVRIMORVM ÆGROTORVM

à GVALTERO BRVEL *experta.*

CVRATIO CEPHALALGIAE FRIGIDAE. ℞ foliorum saluiæ, betonicæ, rutæ, maioranæ ana m. j. florum stœchados, centaurei minoris, ana p. j. maluarum, meliloti, altheæ ana m. j. ß. seminum anisi, fœniculi ana ℥ ß. nucis muscatæ, cinnamomi ana ʒ ij. colocinthi ʒ. ß. coquantur in aqua quantum satis ad ℔ j. ß. colaturæ adde electuarij elescopi ℥ ß. Sp. benedictæ laxatiuæ ʒ j. diaturbith cum rhabarbaro ʒ iij. mellis rosati colati ℥ j. olei rutacei, laurini ana ℥ j. ß. salis ʒ j. fiat *Clystere*, detur ante prandium hora conuenienti.

℞ oxymellis compositi ℥ iij. syrupi stœchados ℥ j. decocti stœchados, betonicæ, rorismarini ℥ x. sumat ℥ iij. per aliquot dies. aut ℞. radicum graminis, asparagi, petroselini ana ℥ j. foliorum saluiæ, verbenæ, betonicæ, hyssopi ana m. j. endiuiæ m. j. ß. glycyrrhizæ rasæ ℥ j. ß. seminum petroselini, anisi ana ʒ vj. florum rorismarini, stœchados ana p. j, nucis muscatæ numero ij. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ addantur oxymellis squillitici ℥ ij. syrupi stœchados ℥ j. fiat *Potio.*

℞ radicum acori ℥ j. asparagi, petroselini ana ℥ j. ß. betonicæ, maioranæ ana m. j. ß. vuarum passarum enucleatarum ℥ j. seminum apij, anisi ana ʒ iij. florum buglossæ m. j. rorismarini m. ß. senæ Alexandrinæ ℥. j. agarici albi & leuis ʒ vj. turbith albi & gummosi ʒ j. zinziberis albi ℈ ij. ß. coquantur in sufficienti quantitate aquæ ad ℔ j. colaturæ addatur mellis rosati, syrupi Byzantini ana ℥ j. sacchari albissimi q. s. fiat *Potio*, sumat in aurora ℥ iiij.

℞ pillularum de agarico, cochiarum ana ʒ ß. diagridij g. iij. syrupi stœchados q. s. fiant *Pillulæ* septem, aut octo.

℞ agarici trochiscati, hieræ diacolocinthidos ana ℈ j. ß. nucis muscatæ gr. octo, syrupi stœchados & absinthij ana q. s. fiant

f. fiant *Pillulæ* octo. Aut harum loco sumat diacatholiconis, electuarij Indi ana ℥ iij. ß. fiat *Haustus* cum aqua betonicæ. Aut ℞ diaturbith cum rhabarbaro, electuarij elescopi, diacatholico ana ℥ ij. ß. syrupi stœchados, oxymellis simplicis ana ℥ ß. decocti betonicæ, saluiæ q. f. fiat *Haustus*, detur in aurora.

℞. diamusci dulcis ʒ j. diamargariti calidi ℈ ß. diambræ ℈ ij, aquarum betonicæ, & sacchari albissimi q. f. fiat *Electuarium in tabulis*: detur tabella vna sumpto syrupo.

℞ Sp. pleresarchontici, diagalangæ, diamusci dulcis ana ʒ ij. ß. radicum enulæ campanæ ʒ j. ß. conseruæ anthos ℥. j. syrupi stœchados q. f. fiat *Electuarium* in forma opiati.

℞ conseruæ anthos ℥ j. ß. acori ℥ ß. auræ Alexandrinæ, aromatici rosati, mithridatici ana ʒ j. syrupi stœchados q. f. fiat *Mixtura*; dosis ʒ j. cum aqua betonicæ.

℞ Sp. diamusci dulcis, diambræ ana ʒ j. dianthos, cinnamonii optimi ana ℈ ß. nucis muscatæ, macis, seminum fœniculi ana ℈ j. sacchari albissimi dissoluti in aqua betonicæ, & rorismarini ana q. f. fiat *Electuarium in tabulis*, sumat horis tribus ante pastum morsellum vnum. In eundem finem ℞ Sp. diambræ, diamusci dulcis ana ʒ j. conseruæ rorismarini, florum saluiæ, acori ana ℥ ß. masticis, cinnamomi, corticum mali citri ana ʒ ß. syrupi stœchados q. f. ad consistentiam electuarij mollis.

℞ nucis muscatæ ℈ ij. ellebori albi, pyrethri ana ℈. ß. nigellæ, maioranæ ana ℈ j. ß. castorei ℈ j. mosci gr. j. fiat *Puluis sternutatorius*; pauxillum eius calamo in nares insuffletur.

℞ hyssopi, maioranæ, betonicæ ana m. j. staphisagriæ ʒ vj. sinapis, piperis longi, pyrethri ana ʒ j. ß. coquantur in aqua q. f. ad tertias: decocti accipiatur ℔ j. oxymellis simplicis, mellis rosat. ana ℥ j. fiat *Gargarismus*, quo manè vtetur ante pastum.

℞ pulueris seminum staphisagriæ, nigellæ ana ℈ ij. nucis muscatæ, piperis ana ℈ j. scammonij ℈ ß. succi maioranæ, mellis despumati ana q. f. fiat quasi *Linimentum*; quo narium interiora inungantur.

℞ rorismarini m. ij. betonicæ, maioranæ ana m. j. camomillæ, meliloti, origani ana m. j. ß. coquantur in aqua quantum satis ad tertias, sub finem adde aliquid vini stillaticij; fiat *Embrocha vel irrigatio*.

℞ olei chamæmelini, liliorum ana ℥ j. de euphorbio ʒ j. nucis muscatæ, florum stœchados ana ℈ ij. ß. ceræ parum; fiat *Vnguentum*: tempore vsus dissoluatur cum pauca quantitate aquæ vitæ; qua sola subinde quoque caput irrigandum est.

℞ olei liliorum alborum ℥ j. olei anisi ℈ j. nucis muscatæ ʒ ß. cum bombace excipiantur, auribusque iuxta mentum superponantur.

℞ olei liliorum alborum, laurini, rutacei ana ʒ vj. vitrioli Romani modicè vsti ℈ iiij. ceræ & croci nonnihil; fiat *Vnguentum*; quod in contumaciori capitis dolore admodum est efficax.

℞ florum stœchados, rorismarini, saluiæ, betonicæ, maioranæ, origani, absinthij sicci ana m. ß. nucis muscatæ, maceris, ana ʒ j. conterantur vnà, sericóque panno rubeo insuantur; fiat *Sacculus* ad modum pileoli; per duos aut tres menses vtatur, qui subinde aspergetur vino stillaticio.

APPENDIX ad prædicta pro curatione CEPHALALGIÆ FRIGIDÆ inseruiens.

Omnium primò ventris regio expurganda est clysterio. Hinc incidentibus medicamentis, si materia mali lenta viscosáque fuerit, naturæ obediens reddetur. Postea humores è corpore deturbabimus, à capitéque eorum impetum auertemus. Quibus peractis, caput roborabimus, reliquiásque consumemus. Quæ omnia nunc, antedque dictis medicamentis fœlicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione accommodentur. Hic quoque notandum, quòd prædicta medicamenta conueniunt in Cephalea & Hemicranea, fortiora interim esse debent, & potissimum topica medicamenta, eò quòd contumaciora sint mala. Inter reliqua autem proderit cauterium aut actuale, aut potentiale. Dolorem capitis à morbo Gallico prouenientem suo loco tractabimus. Si ratione febris fiat, ea curanda primò erit. Si ex mora quam sub radiis solaribus fecit, dolorem contraxerit capitis, ex oleo rosaceo & aceto, necnon aqua rosacea fiat mixtura, in qua madefacti panni capiti dolenti applicentur actu frigidi. Somnus imperetur longus.

Methodus pro cognitione PARALYSIS INSERVIENS.

PARALYSIS est sensus & motus priuatio, non quidem totius corporis, quemadmodum fit in apoplexia, sed vbi alterum latus, aut partes omnes corporis quæ sub capite, aut aliud aliquod membrum sensu motuque destituitur, vti est maxilla, lingua, oculus, pes, manus, brachium, labrum. Sæpe quoque accidit partem aliquam sentiendi facultate priuari, illæsa motrice, & contrà, sensu integro permanente, motus perit. Subinde quoque contingit, nec sensum nec motum auferri omnino, sed tantum modo hebescere, & torpore stuporeque corripi, hancque partem imperfecta paralysi laborare dicimus, estque nuncius paralysis. Cùm autem per vnum tantùm neruum motus & sensus distribuitur, contingit quidem motum auferri permanēte sensu, eò quòd membris sæpe duri inserantur nerui, qui si paruā noxa perpetiantur, sentiēt quidem, eò quòd parua facultatis portio sufficiat, vt sensus perficiatur, tactionis enim sensus potius pati aliquid videtur quàm agere; vt motus verò perficiatur plurima indiget animali facultate; vnde parua noxa motū citius abolebit, quàm sensum. Cur autē subinde sensus pereat, permanente motu, accidit propterea quòd aliquæ partes duplici genere neruorū participent. Familiare autē est hoc malū apoplexiæ, à debili enim apoplexia aliquando fit, diciturq; tunc Paraplexia. Hac autē ratione differt ab Apoplexia; In hoc equidē malo omnes in vniuersum corporis partes sensum & motū amittunt, etiā ipsum caput; in paralysi verò contingit ipsum caput magna ex parte sentiendi mouendiq; virtutē habere; reliquæ verò partes corporis, sensum motūq. amittunt, idque diuersimodè. Si enim principium spinalis medullæ afficiatur, omnes partes sub facie constitutæ, sensu motuque destituentur. Si verò eiusdem pars dimidia afficiatur, omnes annexæ partes eiusdem lateris sensum motumque amittent. Si verò illæsis prædictis partibus, particularis alicuius partis neruus resoluatur, pars ea quoque sensu motuque priuabitur,

uabitur, cui neruus ille implantatur, illi sensum motumque conferens.

PARS AFFECTA. Sæpius hic principium spinalis medullæ, omnium neruorum primaria origo grauissimè offenditur potius quàm cerebrum, tuncque facie illæsa, omnes capiti subiectæ corporis partes afficiuntur; aliàs verò apprehendit eiusdem spinalis medullæ dextram vel sinistram partem, vnde corporis partes dextræ vel sinistræ sensu motúve destituuntur. Contingit autem vnius lateris aliquando omnes partes sensu motúque priuari, illæsis alterius lateris partibus, propterea quòd spinalis medulla, vti cerebrum in duas medietates diuiditur secundum totam longitudinem spinæ, vnde dextri nerui separantur à sinistris membranula quadam, interim obscura, sicque prout obstructio neruorum, in dextra aut sinistra parte aut vtrisque fuerit; sic quoque paralysis fiet lateris dextri aut sinistri, aut vtriusque. Subinde etiam cerebrum hic afficitur, non quidem secundum totum, cùm sic apoplexia excitaretur, sed secundum eius aliquam partem dextram vel sinistram, tuncque faciei partes quoque resoluentur dextræ vel sinistræ, & cum eis reliquæ partes corporis eiusdem lateris. Dum pars aliqua faciei sensu motúque priuatur, nerui qui à tertia coniugatione cerebri oriuntur, afficiuntur. Aliquando verò aliqua determinata corporis pars sensu motúque destituitur, quod fit propter alicuius nerui, qui à cerebro, aut ab aliqua parte ipsius spinalis medullæ oritur, resolutionem, à quo sensum motumque suscipit pars resoluta. vnde diligenter in anatomicis laborandum, vt cognoscamus primam sedem mali, neruorumq. omnium distributionem, & à qua spinalis medullæ parte neruos suos partes singulæ habeant. Est autem symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis animalis motricis & sensitiuæ.

SIGNA. Pars resoluta sua grauitate relabitur si attollatur, facileque refrigescit, mollis est, tempore quoq. emarcescit. Vrina in eis vt plurimùm est alba, quandoque tamen ad rubedinem tendit, eò quòd in regione renum dolor magnus sit, vel eò quòd imbecilliores sint quàm vt sanguinem accuratè à serosa humiditate secernant. Si latus alterum corripiatur, id sæpe frigidum est, altero ardescente, oculus quoque lateris affecti minuitur. Si maxilla aliáve aliqua faciei pars resoluatur, in aduersam sanam contorquetur. Pluribus indi-

ciis ad

ciis ad huius affectus cognitionem non egemus, cùm nullus ignoret partem eam paralysi laborare quæ motu priuata est. In hoc malo aliquandò, vt antè diximus, sensus, integro motu, perit; aliàs motus aboletur, sensu superstite; frequenter vtrumque, dum scilicet consummatum est malum, tunc pulsus languidus, tardus, paruus atque mollis est.

CAVSA. Magna ex parte fit ab intemperie frigida & humida, aliàs fit ab apostemate, alióve tumore comprimente neruum aut medullam. Sæpe quoque fit à vulnere, casu, fractura, vinculo arctiori, luxatione vertebrarum, percussione. Frequentissimè verò fit ab humoribus aquosis tenuibusque à cerebro sæpe deriuatis, qui in neruorum substantiam porositatesque se facilè insinuant, sicque nerui nimium molles effecti resoluuntur & relaxantur, tantumque humoris imbibunt, vt obstruant neruorum principia, ita vt impediatur transitus animali facultati, quæ à cerebro tamquam primo principio originem habet; & tamquam radius inde efflorescit, & in partes inferiores diffunditur, sensumque partibus impartitur & motum, quo spiritu animali pars cum destituitur, quasi flaccida concidit, immobilisque permanet: cuius signum erit, si subitaneus eius fit aduentus. Si autem pars à nimia copia tenuium humorum plurimùm intumescat, spasmus tunc excitabitur in parte ab huiusmodi humore. Æquè frequenter quoque fit à crassis humoribus, qui neruis impacti, obstructionem efficiunt, & sæpe quidem tantam, quòd spiritui animali transitus impediatur; vnde nerui quoque flaccidiores fiunt, & quasi concidunt. à spiritibus quoque crassis idem malum fit aliquando; qui id sæpe quoque efficiunt, eò quòd maligna aliqua qualitate perfundantur, siue occulta, siue manifesta ea fuerit.

PROGNOSTICA. Paralysis ex nerui incisione per trásuersum, incurabilis est. Paralysis hiemali tempore sæpius concitatur, & in senibus vix aut numquam curatur, eò quòd natiuum calorem habent debilem admodum; vnde etiam frigidi crassique in illis generantur humores. Paralysis autem quæ in partibus fit, numquam est acutus, sæpe verò longus morbus. Paralysis sæpe ex debili fit apoplexia, & ne in hanc rursus terminetur, periculum est. Plus tempore æstatis, & veris, quàm hiemali aut autumnali sperare licet, si rectè regatur æger. Si febris tremórve concurrat, pro valetudine est.

Methodus

Methodus pro curatione

PARALYSIS INSERVIENS:

Perficitur autem sequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit calidus & siccus, luculentóque comparetur foco, si tēpus anni requirat, aut suffitu ex caryophyllis, roremarino.

Cibus sit calefaciens & siccans, carnibusque vtatur assis pullorum, caponum, gallinarum, auicularum. oua etiam conueniunt sorbilia. A carne suilla, piscibus, sorbitionibus abstineat, aut saltē arte corrigātur. Sit autem ad diem decimum quartum victus valdè tenuis: tolerare equidem famem & sitire plurimum in hoc morbo adiumenti præstat.

Potus sit exiguus, vtaturque aqua mulsa, aut aqua cinnamomi, vino hippocratico.

Exerceat partes resolutas moderatè; maximè equidem proderit.

Somnus diurnus vitetur.

Aluus vt respondeat mediocriter, conandum.

Animi perturbationes fugiant.

PRAEPARANTIBVS.

Hydromel & oxymel ex decocto radicum ireos, saluiæ, stœchados, nucis muscatæ, cinnamomi.

Syrupus stœchados, de hyssopo, acetosus simplex, Byzanthinus.

Mel rosatum, oxymel squilliticum.

Aquā saluiæ, rorismarini, betonicæ, maioranæ, melissophylli, primulæ veris.

Potus ex decoctione saluiæ, betonicæ, hyssopi, nucis muscatæ, caryophyllorum, cinnamomi, florum stœchados, rorismarini, radice acori; syrupo prædicto aliquo addito.

Per quinque vel sex dies humores extenuabimus, incidemus, expulsioníq. præparabimus, & primò lenioribus. Hinc vacuabimus, tunc rursus præparantibus vtemur validioribus. Aceto autem recipientia hîc non conueniunt, eò quòd acetum ner-

tum ner-

tum neruis sit inimicum, nisi alia permisceantur neruos corroborantia medicamenta.

VACVANTIBVS.

Venæ sectio fiet ipsius cephalicæ in latere sano, si à sanguine paralysis fiat, corpusque sit plethoricum. Sanguinis autem mediocris educetur quantitas, ne calor natiuus in frigido corpore frigidóque morbo extinguatur.

Potus ex radicibus acori, ireos, saluia, roremarino, betonica, floribus stœchados, sena, agarico, turbith, zinzibere, nuce muscata, cinnamomo, melle, saccharo.

Pillulæ cocciæ, assaieret, de agarico, alephanginæ fœtidæ, mastichinæ, de sagapeno, de opopanace euphorbio.

Hiera diacolocynthidos: Hiera picra Galeni, Hiera logodal.

Diacatholicum, agaricus trochiscatus.

Vomitus & clysteres in hoc malo maximè laudantur semel in septimana.

Pillulis potius quàm electuariis vtemur in hoc morbo, eò quòd à remotis partibus feliciùs materiam morbi attrahant. A lenioribus autem medicamentis purgantibus curam incipiemus, & potissimùm in graui paralysi; fortioribus enim non vtemur antequam ad decimum quartum diem peruenerimus; tunc enim si lenioribus parum profecerimus, ad fortiora transire licebit.

REVELLENTIBVS.

Clysteres ex saluia, betonica, stœchade, origano, malua, camomilla, maiorana, centaurea minori, althæa, ruta, mercuriali, electuario elescopi, hiera picra, benedicta laxatiua, diacatholicone, oleo camomelino, liliorum, paulatimque validioribus vtemur.

Cucurbitulę principio neruorũ affigantur, sine scarificatione, sicq. paulatim ad membrũ resolutũ trãsferãtur, vt spiritus calorq. natiuus ad ea trahatur, facultasq. sopita excitetur.
Ne autem vires dissoluãtur, sit cucurbitularũ mora breuis.

Masticatoria ex nuce muscata.

Gargarismata.

Nasalia.

Sternutatoria.

Frictiones siccæ cum manibus vel panno calente, præstantissimæ sunt.

Emplastrum

Emplaſtrum è ſinapi nuce apponatur.

Hiſce reuellentibus medicamentis non vtemur antequam ter aut quater purgatus erit æger.

CORROBORANTIBVS *cerebrum & neruos, reliquiáſque digerentibus, & intemperiem emendantibus.*

Theriacæ & mithridati vſus hic plurimùm iuuare conſtat. aurea Alexandrina, aqua theriacalis.

Diarhodum abbatis, pliris archonticum, diamuſcum dulce, diambra, roſata nouella, confectio anacardina.

Acorus conditus. Zinziber conditum. Pyrethrum conditum. Diacaſtorium. aqua menſalis noſtræ deſcrip. magnarum hic eſt virium.

Conſerua ſaluiæ, betonicæ, anthos, florum ſtœchados, enulæ campanæ, galangæ; eſtque præſtantior aliis.

Pillulæ fiant è caſtoreo, aſſa fœtida, nuce muſcata. Columbarij aër à proprietate occulta valet.

Nux muſcata ore detineatur & maſticetur. Cerebrum leporis aſſum.

Decoctum ligni guaiaci, ſarſæparillæ, cynæ cum melle in contumaciori paralyſi.

Decoctum radicis acori, ireos, zedoariæ, zinziberis, ſtœchados, ſaluiæ exiccatæ, hyſſopi, maioranæ, roriſmarini, chamæpitys, nucis muſcatæ, caryophyllorum, radicum cynæ, ligni guaiaci, mellis.

Fomentatio fiat partis cum decocto maioris tithymali; hincque decoctum totum ſuperponatur; vel ex oleo fiat calẽte.

Balneum fiat pro parte affecta ex decocto vulpis, cuius pelle calente pars quoq. cooperienda erit; antè tamen oleó vulpino inungatur, idque poſt vſum balnei fiat, aut huius loco vtatur balneo ſulfureo aut nitroſo; lutum autem horum balneorum magno cum commodo accommodabitur parti quæ omnium primariò afficitur.

Hypocauſtum vel ſtufa ſicca fiat cum vaſculo idoneo, quod bis in die ingredietur, manè ſcilicet & veſperi, imponenturque lapides igniti vino calido irrigati. Poſt exitum autem hypocauſti vel balnei, componat ſe in lecto vt ſudet. Quod vt maiori cum commodo fiat, ſumet ʒ j. theriacæ veteris, & origo neruorum aliquo vnguento conuenienti vngatur.

vngatur. Poterit quoque balneum ſiccum fieri cum decocto aliquo conuenienti, quod in vaſculo ponatur, carbonibuſque circumdetur; hinc fiſtula in tinam conuenienter coopertam deducatur vapor.

Vnguentum Agrippæ, Martiatum, de bdellio, Vnguentum ex oleo vulpino, de caſtoreo, nuce muſcata, oleo nardino, oleo ex piperibus, camomelino, liliorum, puluere lumbricorum, galanga, pipere, melle, oleo rutaceo philoſophorum, hypericonis, laurino, terebinthino, coſtino, bdellio, aqua vitæ, oleo ſulfuris.

Vſus calidorum medicamentorum nimius reſolutionem inducit. Vnde nec olea multum calentia exſiccantiaque admittentur cum commodo. Reſoluentibus autem medicamentis non vtemur antequam ſæpius purgatus fuerit, ad minimum quidem quater. Huic autem remediorum generi frictio peroptimè adnumerari poterit. Circa ea autem medicamenta quæ exterius applicantur, animaduertendum eſt, quòd diligentiſſimè inquirere debemus partem primariò affectam; illi enim potiſſimùm adaptanda ſunt medicamenta; non autem partibus ſecundariò affectis.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* PARALYSI *ſæpius cum ſumma ſalute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO PARALYSIS.

℞ ſaluiæ, maioranæ, hyſſopi, calaminthæ, centaurei minoris ana m. j. ß. agarici albi & leuis ℥ ß. florum camomillæ, meliloti, ſtœchados ana m. j. coquantur in ſufficienti quantitate aquæ ad ℔. j. colaturæ addatur benedictæ laxatiuæ, electuarij eleſcopi ana ʒ vj. olei liliorum ℥ iij. vini maluatici ℥ iij ß. ſalis communis ʒ ß. miſceantur, fiat *Enema*, quo bis in ſeptimana vtetur, donec ſanitatem conſequatur.

℞ ſyrupi ſtœchados ℥ ij. mellis roſati, ſyrupi de hyſſopo ana ℥ j. decoctione ſaluiæ, aquarum hyſſopi, roriſmarini ana ℥ iij. fiat *Iuleb.*

℞ conseruæ florum saluiæ ℥ j. rorismarini, radicum acori ana ℥ ß. nucis muscatæ, piperis, caryophyllorum ana ℈ ij. syrupi stœchados q. s. fiat *Mixtura* detur ʒ j. post prandium.

℞ mithridati ℈ j. theriacæ ʒ j. aquæ saluiæ ℥ iiij. fiat *Haustus.* ℞ olei terebinthinæ, petrolei, latericij, vulpini ana ℥ ß. de castoreo, lumbricorum terræ ana ʒ iij. masticnini ʒ j. ß. pyrethri ʒ j. saluiæ, nucis muscatæ ana ℈ j. ß. gummi ammoniaci ʒ j. ß. castorei ʒ ß. dissoluantur in vino, & cum sufficienti quantitate ceræ. fiat *Vnguentum* molle; quo vnges membra resoluta, & initium neruorum, posteaquam eadem prius inunxeris aqua vitæ, primoque fricentur partes dorsi & colli cum panno aspero. Sequenti tamen vnguento omnium primò vti poterimus. ℞ olei camomelini, nardini ana ʒ vj. liliorum, terebinthinæ, axungiæ vulpinæ, olei lumbricorum terræ ana ℥ ß. aquæ vitæ ʒ vj. ceræ q. s. fiat *Vnguentum*; quo inungendæ sunt partes quæ mouendi sensum amiserunt; necnon eæ quæ iisdem sentiendi vim impartiuntur; hinc coopertùris à frigore defendantur quàm optimè.

℞ olei camomelini ℥ iij. liliorum ℥ j. eo quoq. solo origo neruorũ inungetur corpore purgato. aqua etiam ardenti sola, mẽbra affecta inungi multũ prodest, si validiusculè illud fiat.

℞ granorũ piperis, iuniperi, sinapis ana ℈ ij. fructuũ anacardini ʒ ß. radicum pyrethri, salis ammoniaci ana ʒ j. ß. in vini ardentis ℥ iiij. maluatici ℥ viij. olei terebinthini, laurini, petrolei ana ℥ ij. ad vini consumptionẽ bulliant, addendo castorei, euphorbij, galbani, myrrhæ, bdellij ana ʒ. j. ß. ceræ q. s. fiat *Vnguentũ* molle; postea pars operietur pelle vulpina. Omnium tamẽ primò fricabitur locus affectus singulis vicibus panno calente. Ex vulpe catulisq. exenteratis excoriatisq. balneum fiat pro partibus resolutis, spinaliq. medulla, addendo saluiã, hyssopum, lauri folia, stœchadẽ, rosmarinum, rutam, radices pyrethri, acori, ireos, enulæ campanæ, flores camomillæ, meliloti. ℞ olei hypericonis, liliorum, camomillæ ana ℥ ij. lateritij, terebinthini, vulpini ana ℥ j. ß. lana carpta iis imbuatur, partesque affectæ iis foueantur, hinc contegantur; fiat autem inunctio ad ignem.

℞ foliorum lauri, saluiæ, hyssopi ana m ij. coquantur in vino; quo liquore lapides igniti in vasculum aliquod idoneum immissi, conspergantur; sicque æger in hypocausto conuenienti aërem admittat quàm poterit diutissimè manè &

 vesperi.

vesperi. Sub exitum hypocausti sumat ʒ j. theriacæ magnæ, sicque lectum calentem ingrediatur vt sudare possit. Post horas tres principium spinalis medullæ inungatur vnguento dicto.

℞ foliorum rutæ, lauri, hyssopi, hyperici, saluiæ ana m. j. ß. florum stœchados, spicæ ana m. ß. castorei ʒ. j. nucis muscatæ, caryophyllorum macis ana ʒ ß. omnibus in puluerem redactis, fiat *Sacculus*.

APPENDIX AD PRAEDICTA.

Enemate clementiori aluus subducenda est omnium primò. Deinde per quinque vel sex dies, ea quæ materiam præparare possunt, propinanda sunt. deinde clementer purgantia præscribantur antequam humores aliò deriuentur; hinc per aliquot dies abstineat à præparantibus purgantibúsque medicamentis. Interim humores qui ad partem affectam ruunt, distrahantur clysteribus, gargarismatibus, sternutatoriis vomitoriisque medicamentis. Postea iterum medicamenta quæ humores naturæ obedientes reddere, concoctósque expellere possunt, in vsum reuocabuntur; paulóque validioribus tunc vtemur medicamentis. Postea pars resoluta corroborabitur, reliquiæq; cõsumentur. Hinc iterũ ab aliis abstineat medicamentis per aliquot dies, sed bis in septimana vacuetur enemate conuenienti; denuóque ad præparantia purgantiaque confugiendum erit. Interea quoque temporis cucurbitula principio spinalis medullæ affigenda sunt; sic equidem sensus ad partem affectam reuocatur. Pro curatione particularis partis resolutæ, obseruandum vt topica medicamenta ponantur supra partem, à qua neruus resolutus oritur, non toti spinæ, neque cerebro. Hoc quoque adiiciendum est, quòd ea quæ spiritus atque sanguinem allicere possunt ad partem affectam, (vti sunt dropaces ex pice sale sinapio) superponenda sunt parti affectæ. Prædicto quoque modo curabimus stuporem, si aliquam corporis partem opprimat, cùm quasi diminuta quædam paralysis sit. leuioribus id interim debet fieri remediis. Si paralysis fiat à mala complexione frigida sine materia, purgantibus nequaquam vtemur medicamentis, sed solummodò alterantibus calidis.

Methodus

Methodus pro cognitione MELANCHOLIÆ INSERVIENS.

MELANCHOLIA est delirium quoddam sine febre ex melancholico humore nascens, qui mentis sedem ita perturbat vt loquantur & sæpe etiam efficiant longè à ratione abhorrentia. idque cum metu & mæstitia. Hoc autem nomen huic malo impositum est ab ipsa materia causaque à qua excitari solet. Vsus longus notauit tres esse melancholicorum differentias. Prima prouenit à melancholico sanguine crasso & feculento in ipso cerebro congesto, à calore enim interno cerebri melancholicus succus iusto plus exassatur sæpe, reliquo sanguine corporis innoxio existente. Secunda prouenit, quotiescumque omnes venæ corporis melancholico perfusę sunt sanguine, quod magna ex parte vitio iecoris fit, dum huiusmodi crassum feculentumque procreat sanguinem, vel lienis, cùm ipse ob imbecillitatem vel obstructionē iecur non expurgat ab eiusmodi fece. Tertia hypochondriaca vocatur melancholia, de qua in sequentibus.

PARS AFFECTA. ipsum est cerebrum, quod innotescit eò quòd princeps facultas cerebri aliqua læditur è cerebro enim omnes principes animæ facultates efflorescunt. Contingit autem cerebrum hic lædi secundum quod est pars similaris, totius equidem cerebri temperies mutatur versus frigidum & siccum ab humore melancholico. Hoc autem constat ex eo quòd neque subitò adueniat, neque subitò soluatur. Cerebrum autem subinde hic læditur per essentiam, tuncque signa nulla præcordiorum, hypochondriorum, ventriculi, alteriúsve partis læsæ apparuerunt. Contingit etiam tunc melancholicorū symptomata esse auctiora, atque in facię quædam plerumque tunc liuedo apparet, aliàs sæpe per consensum læditur, idque sæpe ipsius ventriculi atque mirach, de quo pòst. Aliquando quoque fit vitio totius corporis, tuncque color faciei ad nigredinem vergit, retentio denique sanguinis menstrui hæmorrhoidúmve, aut

alia aliqua consueta excretio substitit, superfluitates scilicet iecoris vel splenis, habitus corporis est gracilis, hirsutus, ad nigredinem vergens, venas latas habens. Cùm ex dictis intelligere liceat hunc affectum esse deprauatam quandam functionem ipsius principis facultatis, symptoma esse, non morbum, in confesso est. Imaginandi autem facultas, non cogitandi, nec memorandi hîc læditur, eritque symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis principis, imaginatricis scilicet.

SIGNA Melancholiæ cuiusuis, sunt metus & mæstitia; malè concurrunt cogitationes absque causa manifesta, vapores enim ab atra bile enati, eleuatiq., tenebras menti offundunt, eò quòd cerebrum tenebris simile est redditum, aut quasi tenebrosum fit effectum: haud aliter enim mentem mutare videntur quàm nocturnæ tenebræ, quæ timoris terrorisque nonnihil mouent hominibus in iis ambulantibus. Item tædio vitæ, necnon malis intentisque animi cogitationibus afficiuntur; tandem etiam absque vllo ordine verba profundere incipiunt inania. Frequenter etiam in lacrymas prorumpunt, solitudinibusque nunc gaudent, easdemque rursus damnant, cogitabundi sunt, alij se semper decipi, insidiasque sibi strui credunt; somnus perbreuis est, turbulentisque insomniis perturbantur. Præter iam dictos autem affectus qui omnibus melancholicis communes sunt; aliqui quasi semper rident, vti contrà alij semper lacrymantur; alij vates se augurantes, de rebus futuris multa pollicentur; nonnulli se potentes esse putant; alij in nouam speciem se transformatos existimant, vnde alij cuculorum, alij gallorum aut aliorum animalium voces gestusque imitantur. Alij fictilia vasa se esse autumant, eaque ratione ne ab occurrentibus lædantur, cedunt. Alij quamuis mortem pertimescant, hanc tamen exoptant, & aliquando consciscunt sibi; alij se capite, nonnulli cruribus brachiisque destitui putant; alij etiam cibum recusant, nihil vitæ superesse existimantes; alij latrones adesse, aut præfectos qui ad vincula deducere velint, in domo esse suspicantur; nonnulli ne terra eos absorbeat verentur; alij aliis imaginationibus, prout fuit vitæ institutum, perturbantur. Nonnulli aut bello aut contentionibus aut studiis aut precationibus aliisve vitæ institutis, quibus addicti

 fuerunt,

fuerunt, toti occupati sunt, iisque vigilantibus id accidit, quod sanis sæpe dormientibus.

CAVSA. Intemperies cerebri frigida siccaque sæpius in causa est, siue naturaliter, siue aliunde acciderit, ab humore nimirum melancholico, eiusdemque vaporibus in aliis partibus generatis, vel ibidem relictis, vnde vapores atri atque feculenti in mentis sedem repunt, à quibus cerebrum redditur simile tenebris. Fit etiam ob capitis calorem immodicum, ita vt sanguis aduratur, inde enim vapores quoque fiunt melancholici; quod aliquando obseruatur in febribus. Tristitia denique longa, vigiliæ superfluæ, solitudines, menstruorum hæmorrhoidumq; retentio hoc malum accersunt; mentem enim paulatim corrumpit vapor malignus à vitioso sanguine sublatus. Alimentorum quoque prauorum vsus, & potissimùm si non bene digerantur, dicti mali sæpe quoque causa est. In viduis, necnon iis qui amoribus inordinatè vtuntur, hoc etiã accidit, eò quòd mens solicitudinibus mæroribusque conficiatur. Contingit sæpe etiam ob vitium iecoris, cùm ob intemperiem aliquam magnam, sanguinis melancholici copiam gignit. Aliàs etiam lienis fit vitio, cùm is magnam copiam huiusmodi sanguinis allicit, nec expellit; hinc enim vniuersum corpus sanguine melancholico perfunditur tempore.

PROGNOSTICA. Melancholia per essentiam cerebri proueniens & inueterata, & veluti in naturã conuersa, incurabilis propemodùm euadit; circa initia verò facilior eius est curatio. Mæstitia timorque immodicus longo tempore perseuerans, melancholiam significat. Verùm si ipsis melancholicis hæmorrhoides superuenerint, bonum erit. Periculum autem est, ne vergat in apoplexiam, vel conuulsionem, aut furorem, aut epilepsiam, eamque ob causam mox curandum erit hoc malum. melancholia autem omnis familiarior viris & senioribus, deterior verò feminis est. Melancholia quæ fit vitio totius corporis, difficillimè curatur, vti & ea quæ vitio fit cerebri.

Methodus rationalis pro curatione

MELANCHOLIÆ

INSERVIENS:

Perficitur autem ſubſequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ſit lucidus, bene olens, humidus, in reliquis temperatus.

Cibus mediocriter corpus humectans, quique boni ſit ſucci, faciliſq. digeſtionis, flatuſq. minimè pariat, præſcribatur: vt ſunt oua ſorbilia, carnes gallinarum, caponum, pullorum, perdicum, piſces mollem habentes carnem, petroſelinum, vuæ paſſæ, endiuia, borago, bugloſſa, lactuca, malua, ſpinachia; ex hiſce iuſcula fieri poterunt.

Potus ſit vinum album tenue.

Exercitiũ ſit mediocre, vt eſt deambulatio per amœna loca.

Somnus conſuetum tempus nonnihil ſuperet.

Excrementa alui arte proleċtentur; ſi natura negligat ea propellere tempore conuenienti.

Animi perturbationes ſummæ fugiendæ ſunt, potiſſimum metus & mæſtitia, eorumque loco animus demulcendus hilaritate, animi conſtantia, bona ſpe.

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus de ſucco boraginis ſeu bugloſſæ, violarum.

De epithymo, de pomis.

Syrupus cidoniorum.

Syrupus de fumo terræ, lupulorum.

Oxymel ſimplex.

Aqua bugloſſæ, lupulorum, fumariæ, intubi vtriuſque, meliſſophylli.

Decoctum radicum fœniculi, petroſelini, capparorum, glycyrrhizæ, corticum tamariſci, epithymi, thymi, fumariæ, ſcolopendriæ, florum boraginis, bugloſſæ, violarum, vuarum paſſarum; ſyrupo de epithymo, glycyrrhizæ, fumariæ, bugloſſæ, violarum addito.

Quæ humectare poſſunt modiceq. calefacere inter omnia

conueniunt; humor equidem pecans frigidus est factus & ſiccus ratione aduſtionis.

VACVANTIBVS.

Decoctum prædictum; addendo Damaſcena pruna, polypodium, ſenam, myrobalanos empeliticos, Indos, diaſenam, caſſiam.

Dilutum foliorum ſenæ atque epithymi mirificè cõducunt.

Confectio hamech, hiera diacolocynthidos, logodali.

Diaſena N. Pillulæ Indæ, de lapide Lazuli.

Lapis Armenus, cyaneus, polypodium, epithymus, ſena, myrobalani, kebuli nigri, elleborus niger.

Elleboriſmus Matthioli.

Venæ medianæ ſectio fiat ab initio ſi vniuerſum corpus ſanguine abundet melancholico, ſecundum virium tolerantiam. Si mediana non appareat, commodè malleoli talíve venam ſecabimus, potiſſimùm in mulieribus, in quibus menſtrua ſuppreſſa ſunt, aut viris qui hæmorrhoidibus expurgari ſolebant. Si verò cerebri vitio fiat; non tam erit neceſſaria venæ ſectio, niſi fortaſſe aliis non curetur, tunc enim cephalica ſecabitur; quo facto, ſi adhuc perſiſtat malum, etiam vena frontis aperietur.

A lenioribus auſpicandum, rariuſque purgantibus medicamentis vtendum erit, cùm plus æquo exſiccare calefacereque poſſint; eritque per interualla vacuanda materia, vt natura releuetur, idque duobus aut tribus diebus poſtquam ſanguinem æger miſerit. Semper autẽ medicinis ſolutiuis humectantia permiſcebuntur, & quæ confortare poſſint partes principes & ſpiritus.

AVERTENTIBVS.

Clyſteres ex decocto ſeminum aniſi, fœniculi, carthami, lupuli, thymi, epithymi, maluæ, mercurialis, fumariæ, bugloſſæ, polypodij, ſenæ, diaſena, confectione hamech, diacatholicone, hiera logodali, caſſia, oleo violarum, amygdalarum dulcium addito.

Suppoſitoria.

Frictiones extremarum partium, earundemque ligaturæ, & fotus ex aqua calida.

 Sternuta-

Sternutamenta.
Masticatoria.
Hæmorrhoidum mensiumque prouocatio fiat, si ex eorum suppressione ortum habuerit.
Cucurbitulæ sine scarificatione hypochondriis vtiliter apponentur.
Sanguisugæ fronti aliisque locis apponantur.
Cauteria in sutura coronali fiant, fluereque permittantur diu loca vlcerata. Trepano etiam cranei densitas imminui poterit, vt vaporibus fuliginosis exitus pateat.

CORROBORANTIBVS *resoluentibúsque reliquias, & intemperiem emendantibus.*

Electuarium lætificans Galeni de gemmis. Diamargaritum frigidum, dianthos.
Pleresarcoticum. Confectio de granis tinctoriis. Diagalanga, diacuminum, diabuglossatum, diaboraginatum.
Diambra, electuarium Conciliatoris. Diamuscum dulce & amarum.
Syr. cidoniorum, de pomis.
Conserua magna nostræ descriptionis, boráginis, buglossæ, violarum, rosarum, fumariæ. Cortices citri conditi. Conserua enulæ campanæ.
Conserua satyrionis.
Decoctum radicum Cynæ.
Lactis serum per decoctionem eiusdem temperatum.
Saccharum violatum, rosatum, manus Christi.
Odoramentum ex aqua rosacea, violacea.
Irrigatio capitis rasi ex decocto florum nymphææ, lactucæ, maluæ, stœchados, violarum, camomillæ, althææ, capitum veruecum; quo pluribus diebus manè vtetur.
Epithema pro corde ex aqua buglossę, boraginis, nymphææ, violarum, vino odorifero, foliis melissophylli, nuce muscata, behen vtroque, caryophyllis, semine acetosæ.
Fomentatio fiat ventris ex oleo in quo cocta sint semina cumini, rutæ, dauci, anethi.
Vnguentum pro spina dorsi ex oleo violarum, amygdalarum dulcium, anethino, camomelino, nymphææ.
Balnea frequentia mirificè prosunt ex aqua dulci, in qua decocta sint folia maluæ, violarum, rosarum, nymphææ, capita

pita verecum, semina lini, fœni Græci, flores buglossæ, camomillæ, meliloti.

CORRIGENTIBVS *accidentia.*

Syrupus de papauere, violarum cum aqua lactucæ.

Philonium Romanum. Triphera magna. Requies N. Pillulæ de cynoglossa.

Lotio capitis ex decocto florum nymphææ, violarum, foliorum & radicum mandragoræ, hyoscyami, papaueris albi.

Vnguentum ex oleo anethino, nenupharino, populeonis, violarum, croco, opio.

Conciliantibus somnum studiosè vtemur; hinc enim plurimùm alleuiabitur æger; vti contrà vigiliis continuis malum incrementum sumet. Opiata tamen non admittantur, nisi magna vrgeat necessitas.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* MELANCHOLIA, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO MELANCHOLIAE.

℞ foliorum betæ, maluæ, violarum, mercurialis, lupuli, ana m. j. ß. boraginis m. ij. epithymi ℥ ß. florum sambuci m. j. ß. seminum anisi, lini ana ℥ j. seminum carthami contusi, polypodij quercini ana ℥ j. ß. senæ Alexandrinæ ℥ j. corticum ellebori nigri ʒ j. coquantur in sero lactis q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ addatur sp. hieræ logod. ʒ ß. olei violarum, liliorum ana ℥ j. ß. salis. ʒ j. fiat *Clystere*; eo bis in septimana vtetur.

℞ syrupi de epithymo, syr. de pomis, violarum ana ℥ j. buglossæ, fumariæ ana ℥ ß. aquarum buglossæ, fumariæ, violarum ana ℥ iiij. fiat *Serapium.*

℞ seminum anisi ʒ iij. foliorum senæ ℥ j. ß. epithymi ℥ ß. pruna damascena numero x. crassiusculè contundantur, macerenturq. die vno in sero lactis caprini q. s. fiat *Haustus.*

℞ rad.

℞ rad. fœniculi graminis, ana ℥ j. ß. flori boraginis, violarum, epithymi ana m. j. ß. lupulorum, fumariæ ana m. j. seminum anisi ℥ ß. vuarum passarum enucleatarum, hordei mundi ana ℥ j. glycyrrhizæ rasæ ʒ iij. corticum tamarisci ℥ ß. senæ alexandrinæ ℥ j. ß. rhabarbari, myrobolan. Indorum ana ʒ ij. polypodij quercini ʒ x. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ addatur syrupi de epithymo, de fumaria ana ℥ j. ß. fiat *Potio*.

℞ confectionis hamech ʒ v. pulueris sancti ʒ j. syrupi de epithymo ℥ j. aquarum fumariæ, boraginis ana ʒ j. ß. fiat *Haustus*.

℞ confectionis hamech, diapruni compositi ana ʒ iiij. syrupi de cichoreo cum rhabarbaro ℥ j. decoctionis communis q. s. fiat *Haustus*.

℞ pillularum Indarum ℈ ij. pul. hieræ logod. ℈ j. trochisci alhandal gr. iij. syrupi de epithymo q. s. fiant *Pillulæ*.

℞ massæ pillularum de hiera composita ʒ ß. cochiarum ℈ j. trochiscorum alhandal gr. iiij. syrupi stœchados, violarum ana q. s. fiant *Pillulæ*.

℞ pillularum de lapide lazuli, aggregatiuarum Indarum ana ℈ j. diagridij gr. iiij. syr. de epithymo q. s. fiant *Pillulæ*.

℞ hieræ logod. ʒ j. hieræ diacolo. ℈ j. senæ Alexandrinæ ℈ j. ß. syr. violarum ℥ j. ß. aquarum violarum ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ rad. raphani iustæ magnitudinis, diuersis in locis perforetur, infiganturque claui ellebori albi; post tertium diem vbi viribus ellebori perfusa erit radix raphani, coquatur raphanus in oxymelite squillitico, prius exemptis quàm diligentissimè partibus omnibus ellebori; huius ℥ ij. exhibeantur cum ℥ iiij. aquæ calidæ; fiat *Vomitorium medicamentum*.

℞ radicum ellebori albi ʒ iiij. infundantur in aquæ buglossæ ℔ ß. in cineribus calentibus maceretur aliquandiu, hinc coletur, & cum melle despumato fiat syrupus. detur cochlear vnum cum iusculo parum pingui, cui addantur hieræ logod. ℈ ij. fiat *Vomitorium medicamentum*.

℞ conseruæ violarum, buglossæ ana ℥ j. ß. sp. lætificantis Gal. ℈ ij. dianthos, diamusci dulcis, elect. de gemmis ana ʒ ij. diamargariti frigidi, diatragacanthi frigidi ana ʒ j. ß. syr. violarum, pomorum ana q. s. fiat *Electuar.* detur ʒ j. duabus horis ante cibum.

℞ electuarij

℞ electuarij lætificantis Gal. ℥ ß. corticum citri conditorum ʒ iij. sacchari violarum, rosarum ana ℥ ß. syr. de succo boraginis q. s. fiat *Electuar.* molle.

℞ plerisarcho, lætificantis Gal. ana ʒ ij. sacchari violacei & rosacei ana ℥ j. dentur ʒ iiij. cum vino aliquo generoso.

℞ conseruæ buglossæ ℥ j. ß. sp. lætificantis Gal. ℈ j. sp. diarhodonis abbatis sine mosco ℈ ß. seminū citri, cinnamomi electi ana ℈ ß. syr. violarum, buglossæ ana q. s. fiat *Conditum* in forma opiati.

℞ sp. electuarij de gemmis ʒ j. ß. dianthos, diambræ ana ℈ ij. sacchari albissimi dissoluti in aqua violarum & buglossæ q. s. fiat *Electuarium in Tabulis.*

℞ florum nenupharini, boraginis, buglossæ, violarum ana m. ij. camomillæ, meliloti ana m. iij. foliorum maluæ, althææ ana m. ij. seminū lini, fœni Græci, hordei ana ℥ iij. cucumeris, cucurbitæ ana ℥ ij. capita duo vel tria veruecum, coquantur omnia in aqua q. s. aliquamdiu; fiat *Balneum*, addendo lactis vaccini recenter mulcti libras aliquot, butyri recentis non saliti libras iij. eo tepente corpus sex horis ante cibum lauetur.

℞ florum camomillæ m. ij. ß. stœchados, nymphææ ana m. j. lactucæ, maluæ, violarum, althææ ana m. j ß. capita veruecum duo, coquantur in aqua q. s. ad tertias, fiat *Embrocha*, qua per multos dies caput madefiet, spongiis rasum. Hinc pulmonem arietis adhuc calentem capiti applicabimus.

℞ olei violacei ℥ j. amygdalarum dulcium, camomelini ana ℥ ß. anethini, olei de maceribus ana ʒ ij. fiat *Vnguentum*; quo caput post lotionem vngendum erit.

℞ olei violarum, liliorum ana ℥ j. amygdalarum dulcium, pinguedinis gallinæ, axungiæ humanæ ana ℥ ß. fiat *Vnguentum*; quo dorsum vngatur cum balneum exibit.

℞ syr. de papauere ℥ j. ß. violarum ℥ ß aquarum violarum, lactucæ ana ℥ j. ß. fiat *Syrupus* somnum concilians.

℞ olei violarum, mandragoræ, nenupharini ana ℥ ß. nucis muscatæ ℈ ß. croci gr. quinque, opij gr. iij. ceræ q. s. fiat *Vnguentum* pro somno; quo tempora, pulsus manuum, & volæ pedum inungentur.

℞ foliorum vitis, violarum, lactucæ ana m. ij. salicis, florum violarum, buglossæ, nenupharini ana m. j. capita

papaueris albi quatuor vel quinque; coquantur in aqua q.s. pro balneo manuum atque pedum somni causa commendatum.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione MELANCHOLIÆ inseruiens.

Omnium primò aluus clysteri emolliente, flatúsque discutiente, nec non humores concoquente, soluatur. Demum vena secabitur. Hinc humores naturæ obedientes redduntur. Tandémque purgantibus medicamentis, primò multum lenibus, (ne exiccemus calefaciamúsque corpus) excludentur è corpore. Demum paulò fortioribus vtemur, potissimùm si contumax malum fuerit; vti est hiera diacolocynthidos, logod. Potius autem potionibus purgantibus quàm pillulis vtemur, quòd magis siccent pillulæ liquidis medicamentis. Humores postea à cerebro auertemus ligaturis, frictionibus, clysteribus fortioribus, suppositoriis, cucurbitulis similibusq́; diuersionum instrumentis. Mox corroborabimus principes corporis partes, cerebrum potissimùm atque cor, necnon reliquias resoluemus. Somnum quoque quæ conciliare possunt, interea temporis administrabimus. Quæ omnia nunc anteáqua dictis medicamentis felicissimo cum successu consequemur, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Omnibus autem medicamentis addemus ea quæ humectare possunt; cùm maiori ex parte ab intemperie sicca hic morbus proueniat. Sunt subinde hoc morbo laborantes nonnulli, qui rem admodum seriò agunt, eò quòd serpentes aut ranas, aut spiritum, aliúdve simile se in visceribus habere existimant; quorum nonnulli sanati sunt, eò quòd in excrementis eorum dum purgantia medicamenta oblata fuerunt, huiusmodi data opera insciis ægris, immissa fuerint; iis enim visis, falsam imaginationem deposuerunt.

Methodus

Methodus pro cognitione MELANCHOLIÆ HYPOCHONDRIACÆ INSERVIENS.

HYPOCHONDRIACA melancholia vel flatuosa, fit quotiescumque iuxta ventriculum aut hypochondria feculentus exaſſatur ſanguis, ex intemperie iecoris, ventriculi aut venarum mezeraicarum. Hinc enim contingit vapores craſſos aduſtoſque atque malignos ad arcem cerebri eleuari, eamque perturbare, & melancholica ſymptomata, vt antè diximus, excitare, ratione ferè ſimili qua in ſuffuſione ab acribus fuliginoſiſque vaporibus ab inferioribus partibus transmiſſis, ſymptomata eius mali excitantur. Contingit enim hic ab atris vaporibus à ventriculo, iecore, mezenterio, aut partibus illis adiacentibus ad cerebrum tranſmiſſis, temperiem ipſius cerebri tempore mutari, vnde etiam imaginatrix facultas læditur, memoria cogitationeque illæſa permanente. Materia huius mali, humor nimirum atrabilarius, magna ex parte principium ſuum habet partim à iecore, partim à liene. A iecore equidem frequenter, ob eiuſdem intemperiem generatur humor huiuſmodi melancholicus atque atrabilarius; cùm verò ſplen huncnon attrahit humorem propter aliquam eiuſdem quoque viſceris noxam, tunc humor hic in venis mezeraicis ſubſiſtit lociſque viciais.

PARS AFFECTA etiam hic ipſum eſt cerebrum. afficitur autem aut per conſenſum ventriculi, aut hypochondriorum; illis enim in locis ſanguis ipſe melancholicus, ſæpe quaſi in parte inflammata coacervatur. Aliquando quoque ab aliis partibus ventriculo vicinis calentibus iuſto magis, tranſmittitur; hinc enim ſanguis vicinus quoque incaleſcit, & in melancholicum degenerat; contingitque cerebrum ab illis partibus in conſenſum rapi.

SIGNA, præter communia melancholicorum ſigna, ex humoris ardore, æſtus in præcordiis ſentitur, cibiſq. frigidis

iuuari videntur; sæpe etiam ventriculi hypochondriorúmque concurrunt dolores, potissimùm sumpto cibo concoctu difficili; hinc etiam cruditates multæ; & quò maiores fuerint cruditates, eò magis crescit malum; & contrà, leuatur. Multa edunt, adstrictam interim aluum habent. Flatus ructúsque acidi redduntur frequẽtes ab humoribus crudis melancholicísve dictis in locis conclusis. Iisdem in locis rugitus frequentes admodũ seu quædam murmura oberrant, estque signum huic morbo maximè proprium. Frequenter etiam humeri scapulæque illis dolent, hypochondria sursum trahuntur, arteriæ molestè validéque pulsant. A vaporibus eleuatis, aurium sonitus, venarum, oculorumque inflammationes fiunt. Somnus tum breuis tum turbulentus fit. Vertigine infestantur. In plurimis corporis partibus saltus quidam diuersi frequenter eueniunt. Vomitus fit pituitæ crudæ, cui bilis aliquando permiscetur. Leuantur postquam bene concoxerint assumpta, item post alui deiectionem, vomitionem atque ructus.

CAVSA frequenter fit splenis vitio, cùm vix attrahit sanguinem melancholicum à iecoris intemperie factũ. Aliàs contingit sanguinem qui est in venis ipsius ventriculi, mezenterij, splenis, abdominis, intestinorum, partibusque adiacentibus à calore nimio, qui ex obstructione sæpe fit, assari, aliáve aliqua ratione in atrum succum degenerari, qui sæpe diffunditur per mezenterium, splenem, partesq. ventris adiacentes, vnde magna sequitur intestinorum caliditas, indeque vapores ad cerebrum transferuntur, vnde hæc iam dicta symptomata efflorescunt.

PROGNOSTICA. Longè est mitius hoc malum superioribus dictis, tempore interim in illas species degenerare contingit. quemadmodum autem ex proba concoctione sumptorum plurimũ leuatur æger; sic cruditatibus maximè exasperatur morbus. Diuturno autem errore si altius radices agat hoc malum, furorem accersit, aliquando quoque febrem hecticæ non absimilem. In principio mali curatur faciliùs, vix autem remediis tollitur si inueterauerit.

Methodus

Methodus pro Curatione

MELANCHOLIÆ HYPOCHONDRIACÆ INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër conuenit calidus atque humidus.

Victus ratio ad humidum vergat. Carnes conueniunt gallinarum, pullorum, caponum, perdicum, vitulinæ, phasianorum. Iuscula quoque carnium in parua quantitate data plurimùm conueniunt, cùm alioqui fluctuationem cruditatemque in ventriculo faciant. admittuntur: vuæ passæ, cerasa dulcia, pruna, poma assata, quibus parum sacchari addatur, sintque refrigerata; eruntque medicamenti alimentique loco.

Potus: Cremor ptisanæ cum parua cinnamomi seminumque anisi quantitate. Vinum album aquosum. Serum lactis, caprinum autem potius expetitur.

Motus vitandus validus, & quidem conuenit equitatio, nauigatio, ambulatio, natatio in balneo artificiali dulci.

Somnus conciliandus arte, si parum dormiat, plurimùm equidem confert.

Animi perturbationes procul relegandæ, musicisque instrumentis, cantilenisq. oblectantibus animus reficiendus est.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de succo fumariæ, violarum, capillorum Veneris.

De pomis odoriferis, de succo boraginis, endiuiæ, de epithymo.

De corticibus citri, de absinthio.

Syrupus Byzantinus absque aceto.

Aquæ lupulorum, buglossæ, fumariæ, melissophylli, boraginis, violarum, endiuiæ, scabiosæ.

Decoctum radicum asari, fœniculi, petroselini, asparagi, rusci, graminis, valerianæ, ciperi, cichorei.

Decoctum pulegij & centaurei minoris, nec non absinthij, à multis felici cum successu sumitur.

Obstructionem quæ tollere possunt, ventriculumque confortare, permiscebuntur hic præparantibus medicamentis.

EVACVANTIBVS.

Confectio hamech, diacatholicon, diaphœnicum.
Diasena, puluis sanctus.
Elleborismus Matthioli, hiera logod, diacolocynthidos.
Pillulæ de lapide lazuli, fumariæ, Indæ.
Syr. de multiplici infusione rosarum.
Sena, polypodium, elleborus niger, epithymus.
Manna.
Vomitus plurimùm iuuat, si diuturnum fuerit malum, potissimùm si facilè vomat, ventriculusque crudis opprimatur humoribus. Post cibum autẽ excitabitur cum aqua tepida, oxymelite simplici, aut cum in fusione radicum raphani & ellebori albi vel nigri.
Clystere ex decocto camomillæ, betonicæ, artemisiæ, centaurei minoris, betæ, cuscutæ, lupulorum, fumariæ, carthami, epithymi, polypodij, foliorum senæ, addito melle, hiera picra, logod. ol. liliorum, violarum.
Venæ sectio fiat iecorariæ sinistri brachij, si plenitudo magna fuerit; aut saluatellæ, si menses hæmorrhoidésve subsistant. Et si pertinax morbus fuerit, secabitur quoque vena frontis.

Vti autem præparantia medicamenta, sic etiam purgantia sæpius reiterare conuenit, eò quòd humores hunc morbum facientes, secundum plurimum multum sunt terrestres, vnde morbi plurimùm oriuntur contumaces.

AVERTENTIBVS.

Lotiones, frictionesque, necnon ligaturæ crurum.
Clysteres.
Hæmorrhoidarum mensiumque prouocatio.
Cucurbitulæ cum scarificatione hypochondriis apponantur si dolor nullus adsit; flatus enim validè educunt.

Multum

Multum hîc momenti habent ea quæ à capite auocare possunt humores caput grauantes.

CORROBORANTIBVS, *intemperiémque membri emendantibus.*

Theriaca, diacuminum, aromaticum rosatum, diamargaritum frigidum.

Electuarium de gemmis, diamuscum dulce, diagalanga.

Conserua radicum & florum buglossæ, violarum, conserua magna.

Decoctum centaurei minoris, pulegij, absinthij, chamæpityos, chamædryos, seminum anisi, fœniculi, petroselini.

Syrupus fiat ex radice asari, boragine, buglossa, cichoreo, floribus rosarum, centaurei minoris, camomillæ, foliis fumariæ, absinthij, chamædryos, chamæpityos, scolopendrij, boraginis, lupulorum, hyssopi, betonicæ, seminis anisi, fœniculi, dauci, vuis passis, syrupo granatorum, pomorum dulcium & acidorum.

Vnguentum pro hypochondriis & ventre ex oleo capparorum, liliorum, camomillæ, rutæ, amygdalarum dulcium, floribus genistæ, seminibus nigellæ Romanæ, cinnamomo, ammoniaco, aceto.

Odoramentum.

Fomentum fiat pro hypochondriis ex aqua & vino, in quibus sint decocta abrotanum, melilotus, ebulus, camomilla, epithymus, thymus, artemisia, sena, polypodium, aceti aliquid addendo.

Balneum aquæ dulcis mirificè iuuat ex maluis, violis, beta, camomilla, rosis siccis, fœniculo, butyro, lacte.

Medicamenta valenter calefacientia & exiccantia hîc non admittemus, vti est aurea Alexandrina, aliaque similia. Imò assignatis pulueribus cordialibus modicè admodum vtemur, cùm corpus humorésque siccent, eáque ratione morbum augeant.

CORRIGENTIBVS *accidentia.*

Cucurbitulæ sine scarificatione mirè flatus resoluunt.

Fomentatio hypochondriorum ex decocto pulegij, anethi,

rutæ, absinthij, foliorum lauri, serpylli. Aut fiat ex aceto in quo decocta sint semina cumini, anisi, pulegium.

Sacculus ex floribus camomillæ, rosarum, seminibus anisi, cumini, fœniculi, fœnugræci, foliis lauri, serpylli, absinthij, rutæ, pulegij. Aceto irrigetur, caleatque dum apponitur ventriculo.

Vnguentum ex oleo nardino, absinthij, rutæ.

Cataplasma ex radice cyperi, floribus camomillæ, seminibus fœniculi, anisi, cumini, fœnugræci, foliis artemisiæ, ebuli, rorismarini, absinthij, oleo rutaceo, absinthij.

Irrigatio fiat capitis, cum aqua dulci in balneo descripta; somnum equidem optimè allicit.

Dolorem horum nonnulla mitigant, nonnulla flatus discutiunt, aliqua sunt quæ somnum inuitare possunt.

THEORICA ET EMPIRICA

medicamenta nobilia in HYPOCHONDRIACA MELANCHOLIA, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO MELANCHOLIAE HYPOCHONDRIACAE.

℞ foliorum mercurialis, maluæ, pulegij, florum sambuci, camomillæ, meliloti, centaurei minoris ana m. j. genistæ m. j. ß. foliorum betæ, brassicæ, lupulorum ana m. ß. cuscutæ m. j. seminum anisi, carthami, fœniculi ana ʒ vj. polypodij quercini ℥ j. ß. sennæ Alexandrinæ ℥ j. epithymi ʒ v. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ addatur sp. hieræ logod, pul. sancti ana ʒ j. ß. confectionis hamech ʒ iij. olei liliorum, violatum, anethini ana ℥ j. mellis violacei ℥ j. ß. salis communis ʒ j. fiat *Clystere*; quo semel in septimana vtatur. & residuo clysteris poterit fieri cataplasma pro splenis regione.

Reddito clysterio dentur sequenti die mithridati optimi, theriacæ magnæ ana ℈ ij. vini Hippocratici subiecti ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ syrupi

℞ syrupi de epithymo, violarum ana ℥ j. de succo boraginis, byzantini absque aceto ana ℥ j.ß. aquarum violarum, boraginis, lupulorum ana ℥ iiij. fiat *Iuleb.*

℞ radicum fœniculi, graminis ana ℥ j. boraginis ℥ ij. foliorum betonicæ, pulegij, hyssopi, centaurei minoris ana m. ß. seminũ anisi, fœniculi, dauci ana ʒ iij. fumariæ, capreolorũ lupuli ana m. j. epithymi ℥ ß. nucis muscatæ ʒ iij. corticum citri ʒ v. vuarum passarum enucleatarum ℥ j. glycyrrhizæ rasæ drachmas quinque, seminis cucumeris ʒ vj. florum cordialium ana m. j. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem, colaturę addatur syrupus granatorũ, pomorum dulciũ acetosorumque, de succo boraginis ana ℥ j. fiat *Potio.*

℞ rad. boraginis ℥ j. ß. centaurei minoris, pulegij ana m. j. ß. seminum anisi, fœniculi ana ʒ iij. vuarum passarum ℥ j. ß. foliorum senæ, polypodij quercini ana ℥ j. epithymi ℥ ß. florum cordialium ana m. ß. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ addatur diacatholiconis ℥ j. sp. hieræ logod ʒ j. syr. byzanthini, de epithymo ana ℥ j. ß. fiat *Potio*, qua frequenter vtetur.

℞ confectionis hamech ʒ iij. pulueris sancti ʒ j. diacatholiconis ʒ ij. fiat *Bolus.*

℞ pul. hieræ logod ℈ j. ß. sp. hieræ picræ Gal. ℈ ij. syr. de absinthio q. s. fiant *Pillulæ*. Post horam bibat decocti hordei mundi, aut ptisanæ haustum, addendo aliquid sacchari. Vomitus postea prouocetur cum vnciis sex aquæ tepentis, in qua oxymellis ℥ ij. dissolutæ sint, aut cum raphani succo, qui ellebori albi viribus perfusus sit, in quem finem dragma vna ellebori albi raphano passim inseratur, & per triduum detineantur partes, hinc succus raphani expressus propinetur.

℞ conseruæ rad. buglossæ ℥ j. ß. violarum ℥ ß. diamusci dulcis, rosatæ nouellæ ana ʒ ij. lætificantis Galeni ʒ j. ß. syrupi de succo borag. de corticibus citri ana q. s. ad *Electuarij* mollis consistentiam.

℞ sp. diarhod. abbatis ℈ ij. rosatæ nouellæ, aromatici rosati Gabri ana ℈ j. florum buglossæ ℈ j. ß. corticum citri ʒ j. seminum anisi ʒ iij. sacchari violacei, rosacei, conseruæ radicum buglossæ ana ℥ j. syr. de succo boraginis q. s. fiat *Electuarium* in forma opiati.

℞ radicum borag. ℥ ij. polypodij ℥ ß. corticum radicum capparorum ʒ ij. seminum anisi, carui ana ʒ iiij. florum vio-

larum, buglossæ ana m.j.ß. coquantur in duabus libris aquæ ad medietatis consumptionem; sub finem coctura adde vini odorati libram vnam, modiceq. vnà bulliant. hinc colaturæ adde nucis muscatæ, cinnamomi, rosatæ nouellæ ana ʒ.ß. sacchari albi q.s. secundùm artem fiat *Potus Hippocraticus.*

℞ pulegij, abrotani ana m.j.ß. florum camomillæ, meliloti ana m.j; seminum anisi, cumini ana ℥ j. epithymi, polypodij quercini ana ʒ vj. centaurei minoris, rutæ ana m.ß. coquantur in æquis portionibus aquæ & vini, ad tertiæ partis consumptionem; sub finem addatur aliquid aceti squillitici; fiat *Fomentatio* pro ventriculo.

℞ olei capparorum, liliorum, amygdal. dulcium ana ℥ ß. seminum nigellæ, anethi, cinnamomi electi ana ℈ ß. croci g.xij. ammoniaci ʒ ij. ceræ q.s. fiat *Vnguentum* molle, quò post fomentationem partes ventriculo subiectæ vngentur matutina vespertinaque hora.

℞ olei rutacei, in quo semina anisi, cumini, centaurei minoris cocta sint, ℥ j. picis naualis ℥ iij. misceantur, ventriq; ne accommodentur, si flatibus turbetur; stomachus autem cum oleo mastichino atque macis vngatur.

℞ rosarum rubrarum, florum camomillæ ana m.j. foliorum centaurei minoris, pulegij, absinthij ana ℈ iiij. seminum rutæ, anisi, fœniculi, cumini, fœni Græci ana ʒ j.ß. crassiusculè contundantur; fiat *Sacculus* pro stomacho, cum aceto vinoq. albo irroretur sæpius, ventriculoq. applicetur calens.

℞ radicum ebuli ℥ j. foliorum rutæ, sambuci, anethi ana m.ß. seminum anisi, cumini, dauci ana ℥ j. cinnamomi ʒ ß. contusa coquantur in æqua portione vini odoriferi & aquæ; fiat *Fomentatio* abdominis, in quo flatus obmurmurare solet.

℞ rad. ebuli ℥ ij. foliorum betæ violarũ, brassicæ, maluæ, mercurialis ana m.ij. lupulorum, fumariæ, centaurei minoris ana m.j.ß. florum camomillæ, meliloti ana m.ij.ß. seminum lini, fœni Græci, ana ℥ iiij. coquantur in aqua q.s. ad tertiæ partis consumptionem, in quo lactis mensuræ aliquot infundantur, & butyri recentis ℔ iij. dissoluantur, fiat *Balneum*. Cum ficubus, fermento, sinapio, cantharidibus, aceto, fiat *Cauterium* potentiale; quod sinistro hypochondrio superponatur.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro curatione MELANCHOLIÆ FLATVLENTAE inseruiens.

Beneficio clysteris aluus primò subducatur, hinc vena aperiatur. Humor deinde melancholicus obediens naturæ reddatur. Humores demum noxij è corpore protrudantur. Mox quæ corroborare cerebrum, iecur atque splenem, & quæ relictam materiam dissipare possunt, præscribantur. Hinc rursus propter pertinaciam mali humores prædicto modo concoquemus atque purgabimus; partésque prædictas roborabimus; idq; toties repetemus donec malum mitescere videbimus. tandem etiam è loco affecto materiam peccantem aut ventosis aut emplastris rubificantibus educemus. Quæ omnia nunc, anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Cauendum autem hic diligenter à multum calefacientibus atque exiccantibus, siue alimenta hæc fuerint, siue medicamenta. Vnde nonnulli vt ventositates rugitúsque compescant, huiusmodi vtentes medicamentis, nec non alimentis; plurimùm peccant, morbum sic augentes. debent tamen medicamenta subinde declinare magis ad calidum, aliàs magis ad frigidum, secundùm exigentiam rerum circumstantium, materiei nimirum accidentiumq;. Ea insuper quæ flatus generare, aut in corpore existentes retinere possunt, hic quoque inhibenda sunt.

Methodus pro cognitione VERTIGINIS INSERVIENS.

VERTIGO malum est in quo tum caput, tum alia omnia circumagi videntur, ita quidem cerebrum sensusque exagitans, vt sæpe laborans corruat, nisi propinquis nitatur adminiculis. Contingit enim hoc malo laborantes in terram subinde citra corporis rotationem in circuitum cadere, haud secus atque illi qui in circulum circumuertuntur; hocque si attentent, ab vna rotatione id illis accidit, quod aliis à pluribus contingit, cùm etiam citra circuitionem illud illis accidat quod aliis euenit cùm frequenter in circulo circumferuntur. Imò idem aliquando perpetiuntur, si alium aliquem, aut rotam, aut aliud aliquid circumagi viderint. Læditur hinc virtus visiua, hinc sensus communis, necnon imaginatiua. Est autem hæc passio Epilepsiæ multùm vicina, à qua differt in hoc, quòd sensibus vertiginosus non priuetur, neque ad modum spasmatis, diuerso raptu afficitur.

PARS AFFECTA est cerebrum; ex functionum oblæsione hoc euidenter constat; animalis enim functio oblæditur. In hoc malo cerebrum subinde primariò afficitur, tuncque præcessit capitis dolor, eiusdemque grauitas, olfactus gustusque læsio, aurium quoque sonitus, nulliusque partis subiectæ læsio obseruata fuit. Aliàs verò cerebrum ipsum afficitur, eò quòd ori ipsius ventriculi, præcordiis, aliisve partibus inferioribus consentiat; sæpe enim ibi praui humores aceruantur, aut alimenta corrupta continentur, cruditatesque generantur noxiæ. Tunc præcedit nausea, stomachiq. morsus, prostratio appetitus, cordis erosio. Si ab alia aliqua corporis parte fiat, mensibusve suppressis; id ex propriis signis elucebit. Est autem vertigo symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis visiuæ & imaginatiuæ; vtraque enim deprauata est.

SIGNA.

SIGNA. Intuitum non ferunt eorum quæ velociter in gyrum mouentur. Fit visio deprauata quoque, omnia enim circumagi videntur; oculísque sæpe tenebræ offunduntur. Adde quòd dispositio fiat ad casum. Sæpe etiam cadunt si vel parum admodum in circulum circumuertantur; animalis enim actio princeps & sensibilis læditur. Fit & imaginatio deprauata: concurritque prius capitis grauitas. Erunt autem huiusmodi accidentia magis continua, si primario cerebri vitio fiat, nec alterius alicuius partis subiectæ affectio aliqua per propria signa adesse intelligatur.

CAVSA. Frequenter fit ab abundantia sanguinis feruidi, multumque spirituosi, si naribus non reiiciatur paratus vt effluat. Hoc frequenter in acutis obseruamus morbis. Sæpe quoque ab humoribus fit crudis, subinde etiam malignis, qui aut in capite, aut in subiecta corporis parte aliqua generantur, & vt plurimùm à stomacho, dum multæ cruditates in eo generantur; nec non à matrice ortum habet, propter communitatem quam dictæ partes cum cerebro obtinent. Præterea consuetæ excretiones suppressæ; & vt in genere dicam, omnes humores à quibus generantur atque eleuantur multi vapores spiritusque flatuosi, crassi atque calidi, turbulenti, maligniúe; hi enim postea suo motu mouent spiritum animalem (qui animæ vehiculum est potissimùm in anterioribus ventriculis cerebri) in circuitum, aut alio quasi simili motu inordinato, ita quidem seriò, vt homo idem exterius fieri existimet quod interius accidit; sicque imaginatricis facultatis iudicium peruertitur; seque homo verè circumagi, necnon prolabi, subinde existimat. Nec mirum, in orbem equidem feruntur dicti vapores haud secus atque flamma; nec non fumus in furno circumagi solet; dum iis exitus non patet per cerebri meatus obstructos. Fit etiam ab intemperie calida ipsius cerebri, quæ multos vapores validè allicere potest, necnon humores extenuare, & in feruorem furoremque agere. Rursus omnia quæ cerebrum conturbare aut humores exagitare calefacereque possunt, vti sunt exercitia immodica, solis calor, aliaque consimilia quæ accessionem reuocare possunt, malum etiam hoc excitare solent.

PROGNOSTICA. Vertigo si diu durauerit, apoplexiæ & morbo comitiali proxima est, & quidem paruam Epilepsiam superior ætas vocauit; vnde negligenda nequaquam est, cùm in perniciosissimos iam dictos affectus facilè permutari possit.

Methodus pro curatione VERTIGINIS INSERVIENS:

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit temperatus, lucidus atque purus.

Cibus conuenit qui bonum succum generare possit, & qui facilè concoquitur, minimeque existat flatuosus; sit quoque stomacho gratus.

Tam autem hic cauendum à fame quàm à satietate.

Potus sit vinum aquosum.

Motus atque exercitium conuenit temperatum. capiti tamen quies potius expedit.

Somnus conuenit mediocris.

Excrementa alui arte aut natura promouenda sunt indies.

Animi perturbationes non admittat, iram nimirum, mœrorem, tristitiámve.

VACVANTIBVS.

Syr. de multiplici infusione rosarum.

Diaprunum solutiuum.

Diacatholicum, electuarium de psyllio, hiera logodij.

Hiera picra, diacolocynthidos.

Pillulæ cocciæ, aureæ, arabicæ, mastichinæ, aggregatiuæ, sine quibus esse nolo, de quinque generibus myrobalanorum.

Tamarindi, rhabarbarum.

Manna, sena polypodium, epithymus, myrobalani citrini.

Agaricus trochiscatus.

Vomitus confert dum à ventriculo ortum habet.

Humori peccanti conuenientia eligemus medicamenta; neque enim vnus est semper humor peccans; frequenter enim bilis aliis humoribus prauis in hoc malo permisceri solet, & propterea quæ bilem purgare possunt, aliis magna ex parte permiscenda sunt.

REVELLENTIBVS *diuertentibúsque.*

Vena cephalica secetur, idque repetitis vicibus, modò à sanguine, vel à calidis humoribus malum fiat.

Clysteres acres plurimùm hîc prosunt, potissimùm si sanguinem educere non licet.

Frictiones extremitatum panno lineo calente fiant; plurimùm enim laudantur, descendemus autem sensim, à brachiis colloque vsque ad pedes. Caput autem non attingemus; eius enim frictio nocet, nisi optimè purgatum fuerit anteà corpus vniuersum, cùm caput potius repleat vaporibus humoribúsque.

Cucurbitulæ cum scarificatione partibus distantioribus primò applicentur, hinc occipitio apponantur.

Hæmorrhoidarum venarum apertio fiat, menstruorumque prouocatio.

Sternutamenta.

Gargarismi.

Apophlegmatismi.

Cauterium è fermento, cantharidibus, aceto; occipiti post aures apponentur. Vel eius loco fiat cauterium actuale in capitis summitate; optimè enim resoluuntur vapores hac ratione.

Errhina è succo cyclaminis, aut anagallidis, qui naribus attrahetur. Aut nigella oleo veteri, nitroque admisto; prædicto modo naribus attrahatur; optimè enim caput per nares purgat.

SISTENTIBVS *spirituum motus turbulentos.*

Syrupus cidoniorum, granatorum, rosatus.

Saccharum rosaceum.

Succus berberorum, Ribes.

Diacidonium sine speciebus.

Aqua lactucæ, rosacea, violarum, plantaginis, melissophylli.

Odoramentum cum camphora, rosis, acetoque fiat.

Oleum rosaceum.
Irrigatio capitis ex oleo rosaceo & aceto.

Postquam alimenta sumpserit æger, dentur præsentia in eum finem, ne vapores ad caput ferantur.

CONFORTANTIBVS *& resoluentibus reliquias.*

Syrupus de pomis, stœchade, buglossa.
Conserua boraginis, buglossæ.
Saccharum rosatum.
Diarhodum abbatis, aromaticum rosatum.
Diatragacanthum frigidum, diatrium sandalorum.
Diamuscum dulce.
Decoctum rorismarini, betonicæ, euphrasiæ, menthæ, saluiæ, stœchados, centaurei minoris, galangæ, cinnamomi, seminum fœniculi, anisi, glycyrrhizæ.
Odoramentum ex nigella, maiorana, castoreo.
Embrocha capitis fiat ex digerentium materia.
Balneum fiat ex iisdem.
Cauterium prædictum.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* VERTIGINE, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO VERTIGINIS.

℞ radicum acori, galangæ, angelicæ ana ʒ iiij. saluiæ, origani, menthæ ana m. j. ß. florũ betonicæ, stœchados, centaurei minoris ana m. j. seminum anisi, fœniculi, carui ana ℥ j. agarici albi & leuis ʒ ij. seminum carthami ℥ ß. polypodij, senæ Alexandrinæ ana ʒ vj. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ adde pulueris diasenæ ʒ ij. hieræ diacolocynth. ʒ j. diacatho. ℥ j. fiat *Clystere.*

℞ syrupi de cichoreo cum rhabarbaro ℥ ij. syrupi de succo endiuiæ ℥ j. ß. aquarum absinthij, cichorei, endiuiæ ana ℥ iij. fiat *Iuleb.*

℞ rad. graminis ℥ j. ß. foliorum endiuiæ, cichorei ana m. j. ß. seminum anisi, fœniculi ana ʒ iij. glycyrrhizæ rasæ ℥ ß. polypodij quercini ℥ j. rhabarb. electi ʒ iij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde syrupi rosarum solutiui ℥ iij. fiat *Potio.*

℞ pillul. hieræ picræ Galeni, aggregatiuarum ana ℈ j. ß. syrupi mentæ q. s. fiant *Pillulæ*, quæ imperabuntur si à ventriculo mobiles vapores cerebri spiritus perturbent.

℞ pill. Arabicarum, sp. hieræ simp. Galeni ana ʒ ß. rhabar. optimi, agarici trochiscati ana ℈ ß. diagridij gr. iiij. syrupi mentæ & stœchados q. s. fiant *Pillulæ*; ante cœnam sumat hora vna semel in septimana dragmam mediam.

℞ radicum betonicæ, asari ana ℥ j. hordei mundi ℥ ß. seminum raphani ʒ ij. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem. Huius colaturæ sumantur ℥ v. quibus adde oxymellis squilliritici ℥ ij. sumatur in aurora. Postea sumat iusculi gallinarum bonam quantitatem, paulóque post ad vomendum se componat, & reiteret iuscula.

℞ syrupi granato. acetosi simplicis ana ℥ j. ß. decoctionis hordei ℥ vj. aquarum endiuiæ, plantaginis, lactucæ ana ℥ ij. ß. fiat *Iuleb*, vapores ascendentes prohibet, sistitque spirituum motus.

℞ carnis cidoniorũ ℥ ij. conseruæ rosarum ℥ j. anthos ℥ ß. aromatici rosati Gabri. ʒ j. ß. syrupi rosati ℥ j. ß. misceantur; fiat *Mixtura*; à cœna necnon à prandio detur dragma vna.

℞ foliorum saluiæ m. iij. seminũ pæoniæ ℥ j. anisi ℥ ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ vj. castorei ℈ j. coquantur in vini sufficienti quantitate ad ℔ j. fiat *Potio.*

℞ radicum galangæ, zedoariæ ana ℈ iiij. saluiæ ʒ ij. ß. zinziberis conditi ℥ j. nucis muscatæ, cinnamomi ana ʒ. j. seminum pæoniæ ʒ j. ß. iuniperi ʒ j. mentæ ℈ j. ß. syrupi rosati simplicis q. s. fiat *Electuarium* molle.

℞ aromatici rosati, diarhod. abbatis sine moscho ana ʒ j. sacchari albissimi & aquarum absinthij ana q. s. fiat *Electuarium in Tabulis.*

℞ seminum nigellæ Romanæ ʒ ij. nitri ℥ j. olei antiqui q. s. fiat *Caputpurgium.*

℞ succi betæ, maioranæ ana ℥ j. ß. succi foliorum cucumeris siluestris ʒ iiij. nigellæ Romanæ ʒ j. misceantur; huius portio aliqua naribus attrahatur.

℞ vuarum passarum enucleatarum ℥ ij. hyssopi, origani ana ʒ j. acori conditi, seminum sinapi ana ʒ j. ß. piperis, mastichis ana ʒ j. mellis q. s. fiat *Masticatorium*.

℞ radicum asari ℥ ß. foliorum betonicæ, saluiæ ana m j. pyrethri, seminum sinapi ana ʒ ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis cõsumptionem; colaturæ adde oxymellis squillitici ℥ ij. fiat *Gargarismus*.

℞ olei liliorum alborum ℥ j. ß. de castoreo ℥ ß. vini odoriferi ℥ iij. bulliant ad vini consumptionem; hinc adde ceræ & aceti parum; fiat *Vnguentum*.

℞ foliorum betonicæ, florum camomillæ, rosarum ana m. j. seminum nigellæ ℥ ß. coriandri præparati ʒ iij. siccata modicè contundantur, & consuantur in panno lineo ad *Pileoli* formam.

APPENDIX ad prædicta pro curatione VERTIGINIS inseruiens.

Omnium primò acri clysterio excrementa quæ in intestinis obhærent, à quibus vapores acres ad caput deferuntur, educemus. Demum venæ sectionem instituemus vt prædictum est; si nihil impediat. Hinc purgante medicamento vacuabimus plenius humores peccantes, vaporúmque copiam generantes. Postea frictionibus, ventosis, scarificationibus, clysteribus, reuellemus vaporum impetum in partem oppositam. Adstringentia, vaporúmque ascensum ad caput prohibentia, etiam mox à principio imperabuntur, cùm aqua nimirum rosata ℥ ij. aceti ℥ iij. Postremò ventriculum caputq; roborabimus, reliquiásque discutiemus masticatoriis, nasipurgiis, aliísque huiusmodi ingeniis. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu cõsequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Si à stomacho malum originem habeat, quod vt plurimum fit, vomitus prouocetur, vt prædictum est. Si à matrice aut aliis membris id fiat, curetur vt in iis locis ostenditur, pòst confortetur cerebrum. Si fiat à rebus velociter circumductis vel motis, à conspectu eorum ablegetur. Si ob diuturnam fiat inediam; crustam panis in vino generoso madefactam sumat. Si ab humoribus subsistentibus fluereque solitis oriatur; eorum excretionem vsitatam sollicitabimus.

Methodus pro cognitione
INCVBI
INSERVIENS.

INCVBVS est passio, in qua homo à magna mole incumbente suffocari se in somno putat; loquendi respirandique concurrit magna difficultas, sensusque stupescunt, non autem adimuntur. Ab epilepsia differt in eo, quód materia epilepsiam faciens sit venenata, nequaquam autem in incubo. Præterea hîc nulla fit conuulsio vti in epilepsia euenit.

PARS AFFECTA. Præcordia diaphragmatisque partes hic affici contingit; id quod ex actione læsa constat; homo equidem se suffocari ab aliqua re incumbente imaginatur; spiritus quoque cum difficultate magna ducitur. Cerebrum insuper in hoc malo lædi contingit, per consensum partium subiectarum; à fumis equidem ascendentibus contingit motrices sensibilesque functiones perturbari; sensus equidem fit torpidus, difficilisque motus, malè denique imaginantur.

SIGNA. Difficilis fit motus, atque ab aliqua re se inuadi aut opprimi homo credit; aliquid enim suo insidere pectori putat, torpidusque fit in somno sensus, suffocationisque fit imaginatio, ita vt vocem edere non possit etiamsi clamare laboret, aut saltem incerta maleque discreta editur vox, & aliquando quoque mugit vt flentes. Phantasia ita quoque offenditur, vt subinde spectrum seriò adesse existimet, vnde anxietas tandem etiam concurrit, clamandiq. desiderium enascitur, hincque sanguinem quasi ebul ire contingit atq. incalescere, sicque spiritibus attenuatis, meatibusque apertis, perrupto somno, repentè homo excitatur.

CAVSA. A crassa frigidaque pituita, necnon à sanguine crasso atque melancholico circa præcordia venasq. pectoris existente oritur, vnde vapores crassi eructantur; quibus quotiescum-

quotiescumque vapores multi crudi à crapula enati permiscentur, tunc dictis in locis partes diaphragmatis premuntur, nec non pulmonis, vnde impeditè homo respirat, seque suffocari putat; hinc vbi in fauces se insinuant, vox supprimi videtur. In cerebrum denique si transmittantur, sensum ipsamque mentem perturbant tristibus quibusdam spectris. Tales vapores aliquando etiā eructant hæmorrhoides mensesque suppressi in illis in quibus fluere consueuerunt. Nequaquam autem ab insultante fit vetula, vt multis persuasum est etiam hodie.

PROGNOSTICA. Incubo diæta vtens tenui vix molestatur, multis autem cruditatibus oneratis familiare est. Rarius quoque irruit in illos qui lateri incumbunt. Hic affectus si frequentius diutiusque concurrat, apoplexiam tandem minatur, aut epilepsiam, necnon maniam, sæpius melancholiam hypochondriacam, vertiginem, paralysim, spasmum, neruorum distentionem aut subitam mortem. Neque enim rarum est multos fuisse è medio ablatos tempore somni in lecto. Pueris magis est frequens malum, & obesis corporibus; nec non quibus concoctio impeditur. In hoc malo postquam experrecti fuerint, frigidi sudores, cordisve tremores si fiant, pessimum est.

Methodus pro Curatione
I N C V B I
I N S E R V I E N S.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër moderatè sit calidus atque lucidus. Frigora, ventos, solaresque radios vitent.

Cibus sit facilis concoctionis bonique succi, non ventosus. Parumque comedat, potissimum tempore cœnæ.

Potus sit vinum album, aquosum.

Somnus

Somnus diurnus, & potissimùm qui statim à cibo admittitur, noxius est.
Excrementa alui respondeant arte, aut natura.
Animi quies concilianda.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. stœchados, menthæ, absinthij.
Oxymel simplex.
Melicratum.
Aqua absinthij, maioranæ, buglossæ, betonicæ, fumariæ.
Decoctum radicum fœniculi, petroselini, rorismarini, hyssopi, endiuiæ, boraginis, buglossæ, fumariæ, cuscutæ, ceterach, cichorei, summitatum lupulorum, capillorum Veneris, florum violarum, corticum radicum capparorum, glycyrrhizæ, vuarum passarum, melle & saccharo addito.
Syrupus fumariæ, lupulorum, pomorum.

Prioribus dum pituita plus æquo redundat, posterioribus verò dum melancholia exuberat, vtemur. Idem in purgantium materia obseruetur.

VACVANTIBVS.

Venæ sectio fiet si corpus fuerit plethoricum, aut si menses aut hæmorrhoides retineantur præter consuetudinem, primò quidem saphenæ, postero die secetur humeraria, eoque liberius educatur quò sanguis crassior fuerit: tandem si præcedentium subsequentiumq́. vsu malum non profligatur, vena frontis, aut ea quæ sub lingua est, secetur.
Pillulæ cocciæ, de agarico, mastichinæ, stomaticæ.
Hiera picra Galeni, Hiera diacolocynthidos, logodij Ruffi.
Cassia fistula.
Pillulæ de lapide lazuli.
Diacatholicum; Diaphœnicum.
Diasena.
Sena.

REVELLENTIBVS *deriuantibúsque.*

Clysteres acres.
Cucurbitulæ suris crurum appositæ.
Frictiones capitis in posteriori parte fiant, atq. pectinationes.

Errhina leuia.
Gargarismi.
Sternutamentum cientia.
Apophlegmatismi leues.

PROHIBENTIBVS, *vapores sursum ascendere.*

Diarhodum abbatis.
Caro cydoniorum sine speciebus.
Diamargaritum frigidum.
Saccharum rosatum.
Corallium.

CORROBORANTIBVS, *digerentibus, resoluentibúsque reliquias.*

Theriaca, Diambra; Diamoscum dulce.
Aromaticum rosatum; Pliris arcoticum.
Dianthos.
Conserua anthos, buglossæ, acori.
Pæoniæ semen nigrum & radix.
Nux muscata.
Vnctio capitis, pectoris, & ventriculi ex oleo camomelino, anethino, calido vino.
Fomentatio capitis ex oleo anethino calente.
Dropax tum capiti, tum hypochondriis aptari potest ex quinque partibus picis, & vna olei spicæ, vel mastiches; modicè autem caleat dum applicatur, linteolóque detrito implicetur, nè cuti pertinaciùs inhæreat.
Sacculus ex floribus buglossæ, violarum, rosarum, foliis melissæ, quæ vino albo & aqua melissæ irrorentur, cordíque applicentur; modicè autem caleant.
Cucupha fiat ex betonica, sampsucho, floribus anthos, stœchados, rosarum rubratum, cortice citri, caryophyllis, nuce muscata, radice cyperi, coriandro præparato, oleo anethino.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* INCVBO, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO INCVBI.

℞ decocti subiecti ℔. j. in eo dissoluantur sp. hieræ logod. ʒ j. ß. pul. sancti ʒ ij. ß. ol. camomelini, anethini, rutacei ana ℥ j. vini maluatici ℥ iij. fiat *Clystere*.

℞ radicum acori ℥ ß. angelicę ʒ vj. foliorũ betonicæ, chamæd. violarum ana m. j. rosarum rubrarum, camomillæ, meliloti ana m. ß. coquantur in iusculo carnium q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ adde pul. diasenæ ʒ ij. hieræ logod. ʒ j. diacatho. ℥ ß. olei rutacei, camomel. ana ℥ j. ß. salis ʒ j. fiat *Enema*.

℞ syr. stœchados, absinthij ana ℥ j. ß. oxymellis simpl. syr. menthæ ana ℥ ß. aquarum absinthij, buglossæ, lupulorum ana ℥ iiij. fiat *Iulepium*: dentur ℥ iiij.

℞ diasenæ ʒ j. ß. diaturbith cum rhabar. ʒ. vj. oxymellis simpl. ℥ j. aquarũ lupulorum, fumariæ ana ℥ j. ß. fiat *Haustus*.

℞ pil. de agaric. cochiarum ana ℈ j. ß. pul. hieræ logod. ℈ ß. syr. stœchados q. s. fiant *Pillulæ* viij. sumantur post medium noctis. ℞ theriacæ androm. ʒ j. mithrid. rad. angel. ana ℈ j. aquarum angelicæ, cardui benedicti ana ℥ j ß. fiat *Bolus*: detur postero die manè.

℞ oxymellis squillitici ℥ ij. decocti raphani ℥ vj. olei dulcis ℥ j. ß. fiat *Vomitorium* medicamentum, quo cruditates ventriculi ex crapula enati propellantur.

℞ rad. acori, angelicæ, pæoniæ ana ℥ ß. fœniculi, graminis ana ℥ j. fumariæ, betonicæ, cuscutæ, scolopendriæ, acetosæ ana m. j. hyssopi, prassij, endiuiæ, boraginis ana m. ß. sem. anisi, cumini ana ℥ ß. vuarum passarum ℥ j. pruna Damascena numero viij. flor. cordial. ana m. ß. senæ Alexan. polypodij quercini ana ℥ j. agarici albi & leuis zinzib. ana ʒ j. ß. nucis muscatæ ʒ ij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde mellis optimè despumati, sacchari albissimi ana ℥ j. fiat *Potio*; qua vtetur vbi plenius concocti ex vrina obseruabuntur humores: dentur ℥ iiij. in aurora per quatuor vel quinque dies.

℞ cons. acori ℥ iij. detur ʒ j. singulis vicibus post sumptum pharmacum.

℞ arom. ros. Gabri. ʒ iij. theriacæ veteris ʒ j.ß. pleresarcotici ℈ iiij. diamusci dulcis ℈ ij.ß. conseruæ anthos, acori ana ʒ iiij. seminũ pæoniæ ℈ iiij. coriandri præparati ℈ ij. syrupi stœchados q.s. *ad Electuarij* consistentiam; detur à cibo ʒ j.

℞ diacimi ʒ ij. seminum anisi, rad. enulæ campanæ, angelicæ ana ʒ j.ß. aromat. rosati Gabrielis ʒ ij.ß. nucis muscatæ, cinnamomi ana ʒ j. corticum citri cond. ℥ j.ß. syr. de epithymo q.s. fiat *Elect.* ad formam opiati.

℞ olei anethini, amygdalarum dulcium ana ℥ j. camomelini ℥ ß. seminum pæoniç ʒ ß. vini generosi nonnihil, & ceræ q.s. fiat *Vnguentum* pro thorace & ventriculo.

℞ betonicæ siccæ ʒ j. florum stœchados, rosarum rubrarum, flor. anthos ana ʒ ß. nucis muscatæ, caryophyll. ana ʒ ij. rad. cyperi, corticum citrei mali ana ℈ iiij. fiat *Cucupha.*

℞ corticum citri sicci ℥ ß. cyperi, caryophyllorũ ana ʒ ij. cocci infectorij ℈ iiij. coriandri præparati ʒ ij.ß. sampsuchi sicci, betonicæ siccæ ana ʒ ß. stœchados Arabici, rosarum rubrarum ana ℈ ij. fiat *Puluis* crassiusculè contusus pro *Sacculo*; qui capiti accommodatus, plurimùm confortat cerebrum.

℞ seminum corticũ citri, rad. galangæ ana ʒ iij. foliorum melissæ m. j. florum buglossæ, boraginis, stœchados, rorismarini ana m. j. electuarij de gemmis ℥ j.ß. fiat *Sacculus*, qui cordi applicetur cum vino maluatico irrigatus.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione INCVBI inseruiens.

Clysteri primò leni materiæ communes educantur, hinc sanguine abundante venæ sectio fiat, vt prædictum est. Demum humores peccantes naturæ obedientes reddantur; postea conuenientibus medicamentis è corpore excludantur. Hinc cerebrum vacuandum quoque erit gargarismate, aut apoblegmatismate, sternutatorióve medicamento conuenienti, aliísve ingeniis antè dictis. Postea quæ vaporum ascensum ad cerebrum prohibere possunt, præscribantur Tandem corroborantibus, reliquiásque consumentibus locus erit. Quæ omnia nunc antcáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus; modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur.

Methodus

Methodus pro cognitione EPILEPSIÆ INSERVIENS.

EPILEPSIA seu morbus caducus, est conuulsio omnium corporis partium, non perpetua, sed quæ temporum accidit interuallis, cum mentis ac sensuum oblæsione. Nomenq. inditum est à symptomate ingenti quod in hoc malo hominem vrgere solet. Statuuntur autem epilepsiæ differentiæ tres. Vel enim fit cùm cerebrum laborat per se, quod fit cùm fomes mali ibi ortum habet: Vel oritur propter consensum oris ventriculi malè affecti, aut propter consensum cuiuspiam alterius partis subiectæ, à qua per occultos ductus in cerebrum serpit veneni labes: aliqui enim dicunt se laboraturos antequam paroxysmus inuadat; sentiunt enim causam mali ex ea parte corporis in qua mali fomes est, instar vaporis, frigidiorisq. auræ, in cerebrum traduci per partium continuitatem. Estque causa mali plerumque vapor quidam venenosus ab inferiori aliqua corporis parte ad cerebrum delatus; tuncque homo subitò conuulsione concidit. Capite autem primaria affectione laborante, oculi obscurantur & caligant, caput dolet, eiusque concurrit grauitas. Tarditate sensuum atque mentis laborant, turbulentis insomniis agitantur, subitoque fit accessio. Dum ab ore ventriculi malum originem habuerit, plerumque ægri deteriùs se habent, imò & paroxysmus inuadit, cum diu ieiuni permanent, aut cibum nullum sumunt. Et antequàm accessio fit, nauseam, erosionem, atque perturbationem iuxta stomachum percipiunt, necnon fluctuationem palpitationemque. Tandem etiam syncope succedit. Hinc pituitæ aut bilis vomitus concurrit cùm paroxysmus soluitur. Differt à spasmi speciebus, eò quòd in epilepsia non sit perpetua conuulsio, vti est in speciebus spasmi. Sensibiles denique operationes, necnon principes, in epilepsia laborant; in spasmo verò principes functiones illæsæ permanent. Est etiam leuior epilepsiæ species, in qua symptomata multo minora concurrunt, affinitatem magnam cum vertigine habens.

PARS AFFECTA est cerebrum; id quod patet ex functionibus oblæsis. Læduntur enim tam principes quàm motrices atque sensibiles facultates. Cerebrum autem hic, vti dictum est, afficitur aut per se, aut per consensum oris ventriculi, aut per consensum alterius partis. Signa autem partis affectæ, ex prædictis patent. Cùm autem subitanea fit accessio, cerebrum vt instrumentalis pars, secundum ventriculos nimirum afficitur, & potissimùm secundũ medium, non ita secundum anteriores. Non autem afficitur, vt similaris, cùm id absque intemperie fieri haud possit. Est autem epilepsia symptoma pertinens ad actionem læsam facultatum animalium; contingit enim motum, sensum, principesque facultates omnes oblædi; differenter tamen: motrix equidem facultas deprauata est, princeps autem & sensibilis, ablatè læsa est.

SIGNA. Cum multa spuma fit accessio sæpe subitò. Estq. præcipua seu peculiaris huius mali nota, spuma; quæ in longum deduci potest si trahatur. In leuiori tamẽ epilepsia non apparet. Hinc sensibus orbatus vbi est, sequitur casus cum valida corporis concussione, contorta concurrit facies; oculi quoque inuertuntur, subinde pectori maxilla impingitur, aliquando verò in scapulas contorquetur. Sæpe quoque seminis, subinde etiam stercoris, necnon vrinæ inuoluntaria fit effusio; solutis musculis; hæcque fortis epilepsiæ signa sunt. Præterea stertunt, interdumque vociferantur; impotens vox sæpe concurrit, qualis strangulatis penè. Linguam sæpè exerunt, quam ne dentibus vulnerent, periculum est. Aliàs ita arctè dentes inter se colliduntur, & ita arctè clauduntur, vt ne suffocetur quoque periculum sit. Tempore aliquo interposito ad se redeunt, propriisque viribus surgunt vbi remissio fit mali. Præcedit autem frequenter spiratio impedita. Aliqui ab occipitio ad capitis verticem vaporem sentiunt ascendere frigidum. Venter præcordiaque flatibus tument, & sæpe obmurmurant aliquibus. Faciei etiam præcedit pallor, inordinatusque linguæ motus, capitisque dolor atque grauitas, necnon obliuio, tristitia, animique inconstantia, somnia turbulenta, hinc vertigine agitantur. Obiiciunt se oculis aliquando tenebræ, aliàs splendores obscuri variique.

Cavsa. Magna ex parte fit à copia humoris melancholici atque pituitosi, vnde vapores corrupti, venenosi, virulentique efflorescunt, à quibus obstructiones in meatibus cerebri fiunt, spirituumque hac ratione transitus impeditur; vnde cerebrum, principiumq. neruorum, vt expellat id quod obluctatur, seipsum quasi contrahit atque concutit, id quod noxium est vt propellat, siue vapor, siue humor fuerit.

Prognostica. Pueros maximè molestare solet hæc calamitas, eò quòd humidiore sint cerebro; deinde adolescentes, post hos ætate cõsistentes, minimè omnium senes. Magis etiam familiaris est viris quàm feminis. Longus autem solet esse morbus, qui nisi pubertatis tempore, vel menstruorum initio tollatur, vsque ad mortis diem sæpe prorogatur. Cùm enim magnæ alterationes fiant in pubertate, si tunc non soluatur, vsque in maturam ætatem comitabitur. Epilepsia inueterata incurabilis est, vti & ea quæ ab ortu comitatur. Quemadmodum autem tempore Veris magis irruit hic morbus, sic eodem quoq. tempore magis est periculosus. Rursum cùm vniuersum corpus afficitur, & derepentè irruit, absque eo quod sensum ipsius mali in aliqua corporis parte à capite semota prius percipiat, vix sanescit. Si quoque morbus hic acutissimus fuerit, crebrisque accessionibus, & symptomatum magnitudine vrgeat, breui tempore ipsum iugulabit. Quartana aliáve febri diuturna si corripiatur, sæpe pro valetudine est ipsi epileptico.

Methodus pro Curatione EPILEPSIÆ INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit calidus atque siccus.

Cibus. Carnes conueniunt auicularum montanarum, gallinarum. Vitentur pisces, legumina, carnes porcinæ, al-

lium, sinapi, cepe, daucus, nuces, palmulæ. Capparorum vsus plurimùm hîc prodest. Incidentibus extenuantibúsque alimenta rebus condiantur, vti est serpyllum, hyssopus, pulegium.

Potus. Vinum sit aquosum tenue, non vetustum. Mulsa.

Exercitationes corporis proderunt, capitísque frictiones. Vti moderatus vsus Veneris iuuat, sic immodicus plurimùm nocet.

Somnum fugiat quàm maximè diurnum; sitque noctè mediocris.

Excrementa alui respondeant arte, aut natura.

Sollicitudines, timores, aliæque animi perturbationes vitentur.

PRAEPARANTIBVS.

Oxymel squilliticum, simplex.

Syr. de hyssopo.

Syrupus stœchados.

Syrupus de absinthio, pomisque.

Syrupus acetosus simplex & compositus.

Decoctum betonicæ, hyssopi, stœchados, radicum & seminum pæoniæ, maioranæ, rorismarini, absinthij, seminum fœniculi, anisi, cinnamomi, glycyrrhizæ, oxymelle simplici addito.

Aqua betonicæ, pæoniæ, hyssopi, primulæ veris, saluiæ, buglossæ, melissophylli.

VACVANTIBVS.

Venæ malleoli sectio fiet; hinc cephalicæ in principio veris, si inueteratum sit malum; & si per consensum fiat.

Diaphœnicum, electuarium Indum.

Agaricus trochiscatus præstans in hoc malo est medicamentũ.

Hiera Galeni simplex, logodij, hiera diacolocynth. præstans est & hoc medicamentum.

Pillulæ aureæ, sine quibus esse nolo, alephanginæ, assaieret, & hermodactylis.

Pillulæ cocciæ, fœtidæ, mastichinæ, de euphorbio.

Elleborus niger.

Decoctum radicum pæoniæ, foliorum saluiæ, hyssopi, betonicæ, primulæ veris, melissophylli, stœchados, buglossæ,

seminum

seminum anisi; pæoniæ, glycyrrhizæ, cinnamomi, nucis muscatæ, addito electuario Indo, agarico trochiscato.

AVERTENTIBVS.

Clysteribus ex decocto aristolochiæ, mercurialis, camomillæ, radicum pæoniæ, betonicæ, thymi, pulegij, centaurei minoris, agarici, calamynthæ, addita hiera picra, melle rosato, hiera diacolocynthidos, oleo rutaceo.

Suppositoria.

Apophlegmatismi ex seminib. pæoniæ, pyrethro, mastiche.

Masticatoria ex hyssopo, nuce muscata, castoreo, radice pæoniæ, pyrethro, zinzibere, mastiche, staphisagria, vuis passis.

Nasalia ex succo radicum pæoniæ, rutæ, mummia, melle.

Gargarismus ex vino & aceto in quo coquãtur flores stœchados, folia origani, hyssopi, betonicæ, sampsuchi, calamynthæ, sinapi, pyrethrum, nigella Romana, addaturq. oxymel squilliticum.

Sternutatorium ex pipere, elleboro, castoreo, radice pæoniæ, nuce muscata.

Cucurbitulæ cum scarificatione, scapulis atque hypochondriis, necnon poplitibus vel malleolis affigendæ, si per consensum fiat. Hinc etiam occipitio. Maximè autem apponentur partibus extremis, si ab illis malum deriuetur, & potissimùm si pars ea ligari nõ possit, vt est matrix: hinc emplastra apponenda, aut mithridatum, aut theriaca, aut hæc eadem cum rubificantibus apponantur.

Ligaturæ partium extremarum fient, præsertim si ab iis malum oriri videatur, viaque sic vapori præcludatur.

Frictiones fient à partibus supernis ad infernas transeundo.

Hæmorrhoides aperiantur sanguisugis.

Sanguisugæ fronti apponantur, aut aliis conuenientibus locis ipsius capitis.

Cauteria in posteriori capitis parte fiant, si per se laboret cerebrum. Nequaquam autem id fiat dum à parte distanti cerebro vapor venenosus communicatur, nisi vbi temporis diuturnitate cerebrum per essentiam laborauerit.

Rubificantia medicamenta collo, necnon parti à qua vapor venenatus profunditur, adhiberi quoque poterunt, ex sinapio, euphorbio, pipere, cantharidibus, aceto forti, fermentoque.

CORROBORANTIBVS, *resoluentibúsque materiam reliquam, intemperiémque cerebri emendantibus.*

Theriaca, mithridatum, horumque sit vsus longus. Conserua magna nostræ descriptionis mirabiles in hoc morbo sæpe vires exerit.

Plirisarcoticum, diarhodum abbatis, diacorum, diamuscum dulce & amarum.

Conserua rorismarini, acori, stœchados, saluiæ.

Cortices citri saccharo conditæ, pyrethrum conditum.

Aqua floribus tiliæ destillata, præstans est. sic & scobs eboris, necnon viscus quercinus.

Cornu ceruinū, vngula asinina, ossa humana combusta, assa fœtida, pyrethrum, hyssopus, herba paralysis, enula campana, pæoniæ radix & semen, ruta, smaragdus, palmæ Christi semen, agaricus, craneum humanum, pro femina maris, & contrà, ad albedinem vstum. Ex eius vsu quotidiano malum in aliquibus sanatur; dosis dragma vna. Vesica apri ab animali cum vrina calens exempta, siccataque in furno donec in puluerem redigi possit. medicamentum ex squilla. Decoctum guaiaci, sarsæparillæ, cynæ.

Oleum philosophorum.

Vnguentū ex oleo rutaceo, euphorbij, de lateribus, vulpino.

Cataplasma ex pane tosto, & tritico cum mithridato, radice pæoniæ, serpyllo, aqua mulsa.

Balneum.

Cauteriū fiat in occipitio, aut in carnosa brachij parte, si prioribus nihil profecerimus, aut in cōmissura capitis anteriori.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* EPILEPSIA *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO EPILEPSIAE.

℞ radicum pæoniæ ℥ j. acori, aristolochiæ ana ℥ ß. rutæ, centaurei minoris, absinthij, saluiæ, hyssopi, betonicæ ana m. ß. seminum anisi ℥ j. pulpæ colocynthidos ʒ j. coquantur

in aqua

in aqua q.ſ. ad ℔. j. ß. colaturæ adde ſp. hieræ logod. ℥ j. diacatho. ℥ j. ß. olei camomelini ℥ iij. mellis ℥ ij. ſalis communis ʒ j. fiat *Clyſtere*, detur ante prandium hora conuenienti, tum in acceſſione ſi diutiùs duret, tum extra.

℞ ſyrupi ſtœchados, hyſſopi, oxymellis ſquillitici ana ℥ j. ß. decoctionis hyſſopi, ſtœchados, calaminthæ, ſaluiæ, betonicæ, roriſmarini ℥ x. fiat *Iuleb*; dentur vnciæ quatuor in aurora per quatuor vel quinque dies.

℞ oxymellis ſquillitici ℔. ß. detur ℥ j. ß. cum decocto ſaluiæ, pæoniæ, hyſſopi.

℞ pill. fœtidarum, alephanginarum, cocciarum ana ℈ j. ellebori nigri gr. vj. ſyrupi ſtœchados q.ſ. fiant *Pillulæ* octo, dentur poſt medium noctis.

℞ radicum acori, angelicæ ana ʒ iij. corticum radicū ſambuci ℥ ß. ſeminis rutæ ʒ ß. radicis pæoniæ ℥ ß. foliorum betonicæ, roriſmarini, hyſſopi, pulegij, abſinthij, thymi, ſaluiæ, meliſſæ ana m. j. ſtœchados arabici, maioranæ ana m. ß. florum bugloſſæ, boraginis ana m. j. ß. ſeminum aniſi, fœniculi ana ʒ iij. glycyrrhizæ raſæ ʒ v. vuarum paſſarum enucleatarum ℥ j. agarici albi & leuis ʒ vj. ſeminum carthami contuſi ℥ ß. polypodij quercini ℥ j. ß. viſci quercini ʒ iij. ſenæ Alexandrinæ ʒ vj. ellebori nigri ʒ j. zinziberis ℈ j. coquantur in aqua q.ſ. ad ℔. j. ß. colaturæ addatur nucis muſcatæ, cinnamomi ana ʒ. j. ß. ſyr. de hyſſopo, oxymellis ſimplicis ana ℥. j. ß. fiat *Potio*.

℞ hieræ diacolocynthidos, pillul. fœtidarum, agarici trochiſcati ana ℈ j. caſtorei gr. vj. fiant *Pillulæ* octo, cum ſyrupo ſtœchados q.ſ.

℞ agarici trochiſcati ℈ ij. ellebori nigri, nucis muſcatæ, piperis ana ℈ ß. caſtorei grana octo, ſyrupi ſtœchados q. ſ. fiant *Pillulæ*.

℞ mithridati ʒ j. theriacæ ℈ ß. caſtorei gr. iiij. detur in die paroxyſmi cum decocto hyſſopi, vt antè.

℞ rad. betonicæ, raphani ana ℥ j. ſeminum naſturtij, atriplicis, raphani ana ʒ ij. coquantur in aqua q.ſ. ad tertiæ partis conſumptionem, dentur ℥ vj. huius colaturæ, tempore paroxyſmi, addendo olei nardini ℥ j. fiat *Vomitorium* medicamentum.

℞ nucis muſcatę, radicū pæoniæ ana ℥ j. ellebori nigri ℈ ij. pyrethri, piperis albi ana ℈ j. miſceantur: fiat *Puluis* ſternutatorius,

torius, cuius portio calamo sufflet ur in nares.

℞ nucis muscatæ, radicum acori, pæoniæ, zinziberis conditi ana ʒ iiij. sinapi candidi, pyrethri ana ʒ j.ß. vuarum passarum, mastiches ana ʒ j. fiant *Pastilli masticatorij.*

℞ corticum radicum sambuci ℥ j. pyrethri, galangæ ana ʒ ß. foliorum betonicæ, origani, melissophylli ana m. j. glycyrrhizæ rasæ ʒ iiij. seminum anisi ʒ iij. cubebarum ʒ j.ß. vuarum passarum enucleatarum m. j. coquantur ad ℔. j.ß. in sufficienti quantitate aquæ. colaturæ adde oxymellis squillitici ℥ iiij. fiat *Gargarismus.*

℞ conseruæ rorismarini, buglossæ ana ℥ j. diamusci dulcis ʒ ij. theriacæ veteris, mithridati optimi ana ʒ j.ß. seminum pæoniæ & radicum ana ʒ ij. herbæ paralysis, rhabarbari ana ʒ j. pyrethri, seminis sanctonici ana ℈ ij.ß. saluiæ ℈ ij. visci quercini ʒ j. ossis caluariæ ℈ ij. corticum citri conditorum ʒ ij.ß. syrupi de hyssopo q.s. fiat *Mixtura;* postquam purgatus erit, detur ʒ j. quatuor horis ante prandium, superbibat aliquantulum post haustum decocti hyssopi.

℞ sp. diamusci dulcis ʒ ß. nucis muscatæ, myrrhæ ana ℈ ß. granorum pæoniæ ℈ ij. pulueris cranei humani vsti, rasuræ eboris, cornu cerui ana ℈ j. sacchari albissimi dissoluti in aqua rorismarini & hyssopi q.s. fiat arte *Electuarium in Tabulis;* capiat morsellum vnum aliquando.

℞ pul. cranei humani vsti, pulueris radicum & seminum pæoniæ ana ʒ j.ß. castorei, opopanacis, mithridati optimi ana ʒ ij. fiat *Electuar.* cum syrupo facto cum decocto saluiæ, pæoniæ, rorismarini, betonicæ, squinanthi.

℞ assæ fœtidæ, castorei ana ℈ ij. seminum & radicum pæoniæ ana ʒ j. nucis muscatæ ℈ ij. diagalangæ ʒ ij. cum iam dicto syrupo fiant *Pillulæ;* detur ℈ ß. tempore somni.

℞ radicum ireos, pæoniæ, cyperi ana ℥ ß. seminum pæoniæ, caluariæ humanæ ana ʒ ij. macis, nucis muscatæ ana ʒ j.ß. florum camomillæ m ß. fiat *Cucupha.*

℞ visci quercini, radicis & seminis pæoniæ ana ʒ j.ß. nucis muscatæ ʒ j. seminum anisi ʒ j.ß. sacchari buglossati dragmas septem; fiant *Pillulæ;* dosis ʒ j.

APPEN-

APPENDIX,

ad prædicta pro curatione EPILEPSIAE inseruiens.

Abstineat à rebus vaporosis, & ab iis quæ morbum hunc à proprietate prouocare solent, vti est apium vulgi, caro caprina, lactuca, portulaca, omniáque refrigerantia. Tempore intermissionis in maioribus natu clysterio materiæ communes educantur; hinc si plethoricum sit corpus, venæ sectio fiat. Demum humores peccantes conuenientibus medicamentis naturæ obedientes reddantur, hinc è corpore perturbentur, idq; fiat semel singulis septimanis. Humores postea ad cerebrum ruentes, auertantur frictionibus, clysteribus paulo fortioribus. Vinculis quoque vaporibus venenosis præcludatur via, si ab extrema aliqua parte ascendere videantur, & ad cerebrum repere. Vincula autem parum supra locum vnde vapores eleuantur, applicabimus. Demum quæ caput vniuersúmque corpus corroborare possunt imperabimus. Quæ omnia nunc, anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Prædictis autem si parum profecerimus, cauterium actuale aut eius loco potentiale profundum excitabimus, ex cantharidibus, fermento acetóque in commissura coronali, si à cerebro huiusmodi venenati vapores profundantur. In pueris autem fiet maximo cum commodo in posteriori parte capitis; vesiculæ autē acu pungantur; fluereq; per 60. dies permittantur. Trepano quoque absque detrimento in eundem finem craneum aperiri poterit, vt vapores scilicet atri exhalari, materiáque à qua illi eleuantur, possit consumi. Prædicta cauteria locum etiam habebunt in partibus subiectis, à quibus huiusmodi vapores ascendunt. Tempore autem paroxysmi, si diu perseueret, vt citius finiatur, vocetur sonora voce, nares constringantur, digiti contorqueantur, sternutamenta prouocentur, fiant ligaturæ frictionésq; partium dolorificæ, dentes deducantur mediante baculo; lingua faucésque fricentur: linguæ extremitati linteolum adaptetur, intingaturq; in succo rutæ in quo theriaca sit dissoluta. Ruta quoque confricetur, castoreóque, necnon seminibus pæoniæ commisceatur, naribúsque indatur, plurimum enim abreuiabit accessionem. Si per consensum oris ventriculi fiat; vomitus excitetur, deinde cum hieræ purgetur; hinc vnguenta, emplastra, aliáque stomachum confortantia præscribantur medicamenta.

Methodus pro cognitione SPASMI INSERVIENS.

SPASMVS, conuulſio, ſeu diſtentio neruorum, eſt affe-ctio quæ neruos muſculoſq. ad eundem præter voluntatem cogit affectum, in quem ab animali facultate cùm naturalem habitum ſeruarent, ducebantur; inuoluntarius equidem hic fit motus in parte quæ voluntate moueri ſolebat. Aliquando autem totum corpus conuulſione ſubitò corripitur; id quod in Epilepſia accidere diximus; in quo caſu neruorum principium læditur, cerebrumque totum quaſi contrahitur in ſe, noxium vt expellat. Vnà autem hic cum ſenſibus etiam mens ipſa vitiatur, propterea quòd ipſum cerebrum hic laboret. Per interualla quoque perturbat ægrum, quaſique recurrit malum, non autem continuò affligit, vti in reliquis neruorum diſtentionibus accidit. Interdum autem contingit omnes corporis partes, capite excepto, conuelli. Sæpius quoque accidit vnam ſolummodo corporis partem diſtendi; oculum nimirum, linguam ſecundum eius radicem, frontis cuticulam, ceruicem, cruS, brachium. Motus autem iſte deprauatus qui in conuulſis partibus accidit, à motu naturali eiuſdem partis non aliter differt, quàm quòd muſculi neruiq. verſus ſuam originem trahantur vt in motu naturali, ſed hic præter voluntatem illud fit, & etiam cum maximo dolore. Contingit equidem motum naturalem à voluntate procedere, quæ iuxta principium neruorum reſidens in cerebro, primis neruis confert principium motionis, & hiſce mediantibus ipſis muſculis confertur; ſicque contingit muſculos tendi, & ad initia propria retrahi, corporiſque partes quibus implantantur, hac ratione ſecum etiã trahunt. Eſt quoque conuulſionis quædam ſpecies, interim ſuperioribus multo leuior; quæ à craſſis flatibus originem habet, dum in neruorum ſubſtantiam ſe inſinuant; dolorem autem & hi quidem validum excitant, interim perbreuem; ſæpius enim per ſe breuiſſimo temporis ſpatio ſoluitur; aliàs etiam frictione miteſcit. Per horæ autem ſpatium vix affligit; experimurque

rimurque hanc speciem spasmi frequenter in cruribus, aliàs in manuum pedumque digitis. Nonnullis tamen ita arctè ex hac causa contrahuntur crura, brachiaq., & subinde etiam manus, vt vix magnis viribus ab astantibus exporrigi possint, priusquam accessio finiatur.

PARS AFFECTA. Aliquando afficitur hic cerebrum primariò, tuncque concurrit conuulsio faciei cum toto corpore, nullaque affectio præcedit. Sæpius verò accidit conuulsio musculis determinatæ partis, vnde partes affectæ musculum affectum ostendunt, semper enim affectio referri debet ad musculum aut neruum qui author est istius motus qui iam læsus est in parte aliqua. Musculus enim est proprium motionis instrumentum, qui si præter voluntatem ad suum principium contrahatur, læsus meritò dicitur; vt in oculi spasmo, qui strabismus dicitur, musculi ipsum mouentes conuelluntur, sicq. de cæteris partibus; in omnibus enim huiusmodi malis semper musculus vnus, aliquando etiam plures ad sua ipsorum principia contrahuntur, partemq. cui inseruntur secum adducunt, motuq. priuant, ita vt aut recta videatur, aut inflexa, aut contorta. Si labra conuellantur, musculus latus affectus est, ex quo labiorum musculi oriuntur. Idem de aliis corporis partibus dicendum.

SIGNA. In omni neruorum distentione dolor plerumq. concurrit vehementissimus, qui vires immodicè consumere potest, si persistat. Pars affecta sic versùs suam originem attrahitur, mediantibus neruis musculisque; idque præter voluntatem, vt ad pristinum habitũ reduci non possit. Dum autem partes omnes capiti subiectæ cõuelluntur, cõtingit præter dicta, corpus aut nullo modo inflecti posse, aut in priora ita incuruari, vt mentum iungatur pectori; aut in posteriora ita detorqueri, vt caput scapulis quasi committatur. Facies rubore perfunditur doloreque molestatur. Ex oculis lacrymæ fluunt, qui etiam distorquentur. os ipsum vix aperiri potest. Dorsum, maxillæ, manus atq. crura rigent. Hinc vbi malum incrementum sumit, dolorum magnitudine ita excarnificatur æger, vt è lecto exiliat pollice pugno concludens, clamoribus vociferatur, quasiq. mente sit captus magnas profundit nugas, tandem etiam potum aliquando per nares reiicit.

CAVSA

CAVSA efficiens est aut repletio aut inanitio. Repletio autem fit vel à sanguine; tuncque accidit conuulsio repentè etiam in corpore sano: præcessitvita otiosa, crapula, temulentia. Fit etiam simili ratione ab humore pituitoso, qui se vti sanguis in neruorum musculorumque substantiam insinuat; sic enim contingit ipsos aliquando intumescere & dilatari secundum profunditatem atq. latitudinem, & secundum longitudinem necessariò contrahuntur, sicque spasmum efficiunt. Dum verò pituitosus humor solidam substantiam ita penetrat vt non intumescat membrum, sed potiùs relaxetur ob madorem, tunc paralysis, vt antè diximus, fit. Diuersa itaque ratione & spasmum & paralysim humor pituitosus efficere potest. Fit etiam ab apostemate, necnon ex suppressione alicuius vacuationis cõsuetæ. Aliquando etiam à vaporibus fit crassis, tuncque vt subitò oritur, sic facilè etiam desinit. Inanitio quoque seu siccitas nerui, frequenter spasmi causa est, tuncque longiori gignitur tempore, præcessitque labor vel vigilia immodica, febris ardens, fames, solicitudo, sudor immodicus, vomitus, alui deiectio, sanguinis immodicum profluuium, nimius coitus, inflammatio ardorque magnus partium neruosarum. Ex istis enim causis contingit corpus subinde, & etiam ipsos neruos ita exiccari proprio neruorum humido radicali exhausto, vt propterea haud secus atq. coria iuxta ignem posita siccescant, ac in se contrahantur.

PROGNOSTICA. Conuulsio ex vulnere vti ex elleboro, lethalis est. Insanabile quoque malum ferè est si ex inanitione fiat, imò omnium pessima est conuulsio talis, solumque laborabimus ne fiat, causam auferendo. Difficulter quoque curabitur, si febris ardentis occasione enata sit, vnde febrem conuulsioni superuenire melius est, quàm febri conuulsionem; qui enim à conuulsione vel neruorum distentione tenetur, febre superueniente liberatur. Quicumque tetano corripiuntur, in quatuor diebus pereunt; si verò hos euaserint, sani fiunt. Sæpe nimiis doloribus excarnificatus æger, furibundo similis redditur: si tunc etiam vocis vsum amittat, viribusque destituatur, sudoribusque dissoluatur, potumque per nares reiiciat, mortiferum est.

Methodus

Methodus pro curatione SPASMI INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit calidus & siccus.

Cibus. Conuenit cremor ptisanæ, ouum sorbile, caro caponum, gallinarum, pullorum; assæ autem potius sint, quam elixæ. Inter olera; maiorana, saluia, serpillum, hyssopus. Inter fructus conueniunt amygdala, vuæ passæ.

Potus, A vini potu in principio mali abstineat; cuius loco bibat aquam mulsam, in qua nonnihil saluiæ, aut cinnamomi decoctum sit.

Motus vitandus, quiesque imperanda. frictiones interim vertebrarum fiant atque colli.

Somnus sit mediocris.

Excrementa alui quotidie respondeant.

Animi perturbationes fugiendæ.

VACVANTIBVS.

Diaturbith cum rhabarbaro;

Hiera logodij; diaphœnicum.

Agaricus trochiscatus.

Infusum agarici.

Pillulæ cocciæ, fœtidæ, de sagapeno, de opopanace, quibus castorei nonnihil addemus.

Venæ sectio ipsius medianæ præscribatur; si à sanguine conuulsio fiat, satisque tunc liberè educat, partitis tamen id fiat vicibus, eò quòd vires ratione morbi hic admodùm resoluantur; feces alui tamen antè enemate leni emolliantur.

Præparantibus medicamentis vix vti conceditur, eò quòd peracutus sit morbus, non dans inducias, cùm vires breui

temporis spatio omnino prosternantur, eaque ratione medicamentis purgantibus clementioribus vtemur à principio, etiamsi materia non sit concocta. Morbus autem periculum si non minetur, tunc vti licebit præparantibus medicamentis in paralysi dictis.

AVERTENTIBVS.

Clysteres ex decocto seminum fœniculi, anisi, radicum pæoniæ, saluiæ, betonicæ, maioranæ, hyssopi, pulegij, camomillæ, rorismarini, oleo communi addito.

Sternutamentum cientia.

Nasalia.

Masticatoria.

Gargarismata.

Frictiones cum pannis calentibus plurimùm prosunt, & potissimùm si à flatibus fiat.

Cucurbitulæ cum scarificatione musculorum principio aut medio, non fini apponantur, purgato corpore, morboque progresso, & cùm materia iam fluere desierit.

Vniuersum corpus hic optimè purgandum est, antequam ad præsentium vsum deueniamus.

MITIGANTIBVS *dolorem, qui plerumque intolerabilis est.*

Balneum ex decoctione seminum lini, fœnugræci, maluæ, althææ, camomillæ, saluiæ, betonicæ, stœchados, capitum veruecum aut vulpiũ, cui addetur olei vulpini bona quantitas, non diu tamen permittantur in balneo, eo quòd vires multum resoluat, & propterea redeuntibus doloribus balneum rursus intret; aut si vires non admittant balneum, irrigationes fiant partium laborántiũ ex materia iã dicta.

Sacculus sale torrefacto refertus, plurimùm si neruis affectis apponatur, in doloris mitigatione valet.

Fotus fiat ceruicis partiumque vicinarum, cum lana in oleo emolliente tepido immersa, aut camomelino, vt natiuus partis calor conseruetur.

Vesica oleo tepente ex dimidio impleta, parti superponetur; natiuum enim calorem conseruat, simili enim caloré natiuus noster calor gaudet.

Oleum

Oleum liliorum, vulpinum, cyprinum.

Vnguentum ex oleo lumbricorum, ligni guaiaci, terebinthinæ, liliorum, camomillæ, medulla cruris vaccæ, axungia humana. Eo post exitum balnei vngetur tota ceruix & vertebræ dorsi. Si veró ab inanitione fiat post exitum balnei dulcis aquæ atque tepidæ, vngentur dictæ partes oleo rosaceo, violaceo, ne humiditas balneo acquisita exspiret.

Cataplasma ex lumbricis terrestribus, oleo vulpino.

Cùm sæpe dolor intolerabilis in hoc malo concurrat, statim confugiendum erit ad præsentium medicamentorum vsum, quæ emollire possunt vehementem neruorum contractionem. Nulla autem ratione admittemus ea quæ astringere possunt, siue linimenta siue fomenta fuerint, cum morbus ex iis incrementum potiùs sumat quàm leuamen.

CORROBORANTIBVS, *reliquiásque digerentibus.*

Theriaca, confectio anacardina.

Mithridatum semel in septimana.

Conserua magna nostræ descriptionis nobile est in omnibus spasmi speciebus medicamentum.

Diacorum, diamuscum dulce.

Acorus conditus. Castoreum cum mulsa præstans est hoc quoque medicamentum.

Opopanax.

Syrupus de calamintha.

Aqua cardui benedicti data in potu plurimùm iuuat.

Vnguentum ex oleo vulpino, liliorum, bdellio, adipe gallinæ, axungia humana, anseris, pinguedine catuli, oleo philosophorum, de euphorbio, de piperibus.

Catuli viui per medium secti, vel

Pulmones è viuis animalibus exempti, parti distentæ circumponantur quamdiu calebunt post vnctiones prædictas; maximo enim id fiet cum commodo.

Pelles felium, vulpium, veruecum, luporum, quibus partes conuulsæ vestiri debent mox ab vnctione conuenienti; quæ postquam refrixerint, iterum in oleo calente immergendæ sunt vt recalescant, iterumque superponi possint.

Vnguentum ex oleo terebinthino, amygdalino, liliorum, de castoreo, guaiaci.

Succus malorum silueftrium, locis affectis accommodatus debitè.

Suffitus sub papilione fiant ex decocto materiarum pro clysteri inseruientium, ignitique lapides coctiles iniiciantur in cacabum sub papilione ita compositum, vt calor vapórque non exspirent.

Balnea naturalia, sulfurea, salsa aut aluminosa. hisce si destituamur, arte fiant ex sulfure, sale, alumine. aut ex saluia, betonica, malua, hypericone, foliis lauri, absinthio, ruta, abrotano, maiorana, pulegio, meliloto, camomilla, radicibus liliorum, ireos, semine lini, fœnugræci. Plurimùm sæpe profuere huiusmodi balnea post diligentem corporis purgationem, cùm ab omnibus partibus æqualiter reliquias resoluant; bis térve autem in die illis vtetur.

Cucurbitulæ conuenient tandem cum scarificatione collo occipitique applicatæ; à quibus abstinendum quamdiu cacochymia corporisque plenitudo affuerit; periculum enim est ne maior excrementorum copia in partem distentam illabatur.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* SPASMO, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO. SPASMI.

℞ radicum liliorum alborum ℥ j. aristolochiæ rotundæ ʒ iij. foliorum saluiæ, betonicæ ana m. j. ß. florum cardui benedicti, camomillæ, mercurialis, centaurei minoris ana m. j. furfuris m. ij. agarici albi & leuis ℥ ß. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ addantur sp. hieræ picræ simplicis ʒ j. ß. benedictæ laxatiuæ ʒ j. mellis rosati ℥. j. olei liliorum alborum ℥ iij. salis parum; fiat *Clystere*. Omnium primò tamen ex decocto hordei, liliorum, foliorum maluæ, althææ, seminum lini, fœnugræci, oleo liliaceo, cõmuni; fiat *Enema* emolliens.

℞ syrupi de calamintha ℥ ij. oxymellis squillitici, syrupi de hyssopo, stœchade ana ℥ß. aquarũ cardui benedicti ℥vj. decoctionis cicerum, betonicæ, cardui benedicti ℥ß. fiat *Iuleb.*

℞ florum anthos, stœchados, foliorum saluiæ, betonicæ, origani ana m. j. hyssopi m. j. ß. fiat decoctio in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem; colatura iterum coquatur cum mellis sufficienti quantitate ad syrupi consistentiam: detur ℥ j. ß. cum decocti foliorum saluiæ, betonicæ, cardui benedicti ℥ iij.

℞ cassiæ recenter extractæ ℥ j. terebinthinæ ℥ ß. nucis muscatæ ℈ j. fiat *Bolus.*

℞ theriacæ veteris ʒ j. castorei ℈ j. ß. olei amygdalarum dulcium, liliorum alborum ana ℥ j. misceantur, fiat *Haustus:* detur tempore matutino.

℞ conseruæ acori ℥ iij. granorum iuniperi ʒ j. ß. castorei, assæ fœtidæ ana ℈ j. ß. syrupi de calamintha, stœchados ana q. s. fiat *Electuarium.*

℞ conseruæ anthos, betonicæ ana ℥ vj. confectionis anacardinæ ʒ ij. diamusci dulcis ℥ iij. mithridati optimi ℥ j. ß. castorei ℈ ij. syrupi stœchados q. s. fiat *Mixtura.*

℞ nucis muscatæ, maceris ana ʒ j. pyrethri, seminum staphisagriæ ana ʒ j. ß. mastiches ʒ ij. acori conditi, zinziberis conditi ana ℈ ij. ß. succi betæ q. s. fiant *Pastilli mansiles.*

℞ betonicæ ℥ j. seminis nasturtij, erucæ ana ℥ ij. seminis raphani ʒ j. ß. coquantur ad tertias; decocti colati sumantur ℥ v. oxymellis squillitici, olei liliorum alborum ana ℥ j. ß. misceantur; fiat *Potus* vomitum prouocans: detur à comestione.

℞ foliorum saluiæ, rutæ ana m. iij. seminum fœnugræci ℔. ß. olei communis & aquæ q. s. fiat *Fomentatio.*

℞ radicum maluæ, liliorum, narcissi ana ℥ vj. foliorum saluiæ m. iij. absinthij, origani ana m. ij. florum camomillæ, meliloti, stœchados ana m. ij. ß. seminum lini, fœnugræci ana ℔. j. coquantur in aqua q. s. pro balneo in mali principio; demùm addatur olei liliorum aut communis ℔. j. Eo ter aut quater in die vtatur. Cum prædictis quoque magno cum commodo vulpes coqui poterit.

℞ olei nucis muscatæ ʒ ij. terebinthinæ, liliorum, nardini ana ℥ ß. castorei, vermium terrestrium, hypericonis ana ʒ. ij. fiat *Vnguentum.*

℞ olei liliorum alborū, terebinthinæ ana ℥ j. ß. irini ʒ iij. axungiæ vulpis, humanæ, vnguenti Agrippæ ana ℥ ß. fiat *Linimentū*; eo molliter posterior pars capitis, nucha nimirum, ac tota spina dorsi, parsque spasmatica inungenda erit atque fouenda, lanaque iis immersa erit contegenda.

℞ florum rorismarini, stœchados, serpilli, sampsuchi, hyssopi ana m. j. maceris, cinnamomi, nucis muscatę, caryophyllorum ana ʒ ß. castorei ℈ j. coquantur in oleo liliorum, irino; fiat *Vnguentum*, quo vtetur à balneo; hinc lana succida inuoluantur partes vnctæ.

℞ salis torrefacti adhuc calentis, furfuris frixi, florum camomillæ ana m. j. seminum lini ℥ iij. misceantur, fiat *Sacculus*.

℞ artemisiæ, rutæ, camomillæ ana m. ß. nucis muscatæ, granorum iuniperi ana ℈ ij. coquantur in oleo communi q. s. addendo farinam seminum lini, fœnigræci ana ℥ ij. hordei ℥ j. galbani ʒ ij. mellis, terebinthinæ ana q. s. fiat *Cataplasma*.

Ab inanitione si fiat: ℞ conseruæ buglossæ, violarum ana ℥ j. manus Christi ℥ ß. diamargariti frigidi ʒ v. nucleorum pini ℥ ß. syrupi stœchados q. s. fiat *Electuarium* molle. Clystere fiat ex decocto caponis, foliorum violarum, maluæ, hordei, capitum agnorum, veruecum; addanturque olei violarum vnciæ tres.

℞ foliorum maluæ m. iiij. capita quatuor aut quinque veruecum, coquantur aliquamdiu in sufficienti quantitate aquæ, addendo lactis recenter mulcti ℔. vij. butyri non saliti ℔. ij. fiat *Balneum*.

℞ olei violacei ℥ iij. liliorum ℥ ij. amygdalorum dulcium, masttichini, rosacei ana ℥ j. Spinalis medulla eo inungatur vnguento atque locus affectus. Aut totum etiam corpus inungi eo poterit post exitum balnei; postquam autem vnctæ fuerint partes, pelle vulpina vestientur.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione SPASMI inseruiens.

A repletione frigidorum potißimùm humorum dum fit spasmus, primò clysterio aluum soluemus. deinde clementioribus medicamentis humores præparabimus, modò malum inducias admittat. Hos *demum euacuabimus. hinc quæ auertere, necnon euacuare è parte affecta humores possunt, præscribantur; uti sunt frictiones, ligaturæ, cucurbitulæ, sternutatoria medicamenta, gargarismata, clysteres, apophlegmatismi. Postremò quæ reliquias dissoluere, partesque neruosas corroborare possunt, ex usu erunt; siue intrò sumantur, siue extrinsecus adhibeantur. Quæ omnia nunc anteàque dictis medicamentis felicißimo cum successu consequi poterimus, modò uniuersalia particularibus debita ratione accommodentur. Obseruandum autem est in hoc malo, ut unguenta, emplastra, cataplasmata, aliáque quæ extrinsecus admouentur, in principio sint moderatè calida, hincq; paulatim calidiora admittentur, ut est castorium. Præterea unà quoque emolliant, digerant, resoluant oportet. A flatibus si fiat, cum pannis calentibus partes fricentur placidè. Si fiat à venenosorum animalium morsibus conuulsio, contundatur scabiosa, cui theriacæ aliquid cum oui vitello permisceatur, partíque affectæ superponatur. A punctura verò nerui si fiat, cum plerumque dolor validißimus concurrat, oleo rosato aliquid terebinthinæ permisceatur, neruóque læso accommodetur, dolorem enim mirè compescit. Aut in oleo terebinthinæ aut lumbricorum terræ lumbrici incoquantur, ex quibus tam fotus quàm cataplasma fiet efficacißimum.*

Methodus pro cognitione

APOPLEXIÆ INSERVIENS.

Apoplexia est totius corporis, sensus & motus priuatio cum principis animæ functionum noxa. Nomen habet inditum à maximo symptomate quod in hoc malo accidit. Morbus attonitus vocari potest, eò quòd vnà cum corpore etiam mens stupeat, periculosissimumque est malum, à quo perpauci liberantur; aut etiam si superuiuant, in paralysim tamen frequenter transeunt, tuncque mens ipsa restituitur homini. Affectionis autem seu periculi magnitudinem metiemur commodissimè ex anhelitus magnitudine, anhelitus enim inter omnes animales functiones maximè necessarius est; vita equidem aufertur, vbi ille omnino ablatus fuerit; in apoplexia enim & in omnibus aliis similibus affectibus licet sensus motusque auferatur, sola tamen respiratio seruatur, cōtingitq. apoplecticos mori, eò quòd respirare non possint. Periculosissimã itaq. dicimus esse apoplexiam, maximamque in cerebro esse noxam, cùm ægrum spirare non percipimus; omnino enim aliquando mortuo est apoplecticus similis, tuncq. an adhuc viuat signis à respiratione sumptis est perquirendum; quod fieri commodè poterit, si vasculum aliquod aqua impleatur, pectorique superponatur; ex motu equidem aquæ certum vitæ erit indicium, cùm hominem adhuc respirare nobis significare possit; respiratio enim à vita separari non potest, quemadmodum nec vita à respiratione. Idem lana molliter carpta, aut speculo terso, aut candela cerea ardente addisci poterit, si ori admoueantur; si enim viuat, continget flammam nōnihil moueri, speculúmque caligine obduci. Dum autem spiritus omnino intermittitur, aut cùm eos spirare percipimus magna interim violentia, illos magno morbo & graui, fortique apoplexia laborare dicimus. Qui autem spiritum ducunt, prioribus minus violenter, etiam si inæqualiter inordinateque id fiat, non ita fortiter tamen laborant, mitioriq. apoplexia affliguntur, atque in hac aliquando sensus est, subinde etiam motus, sed multum

tum

cum stupidus, vt paralysis alterius partis plerumque etiam relinquatur. Affine multum hoc malum est cum praefocatione forti vteri, vti ex eius tractu facilè constat: differt tamen ab eo malo, eò quòd in apoplexia semper ferè spiritus difficulter trahitur, in vteri verò strangulatu respiratio satis facilis liberaque sit.

Pars affecta. Cerebrum quod est neruorum principium, in hoc malo oblaesum esse constat, eò quòd praeter sensibiles & motrices animę functiones, ipsae etiam principes animae facultates laeduntur, quarum fons ac commune principium ipsum est cerebrum. Ipsis ergo omnibus oblaesis facultatibus, necessariò & cerebrum oblaesum erit. Potissimùm autem in ipsius cerebri ventriculis praecipuum impedimentum erit, potiùs quàm in cerebri corpore, eò quòd subitanea eius est generatio. Est autem apoplexia symptoma pertinens ad actionem laesam omnium functionum, cùm sensus, motus, principesque functiones non tantum minuantur, sed aufeiantur. Sequitur autem morbum in via, constipationem nimirum aut astrictionem aut obstructionem ventriculorum cerebri.

Signa. In apoplexia non fortissima subitus fit in terram lapsus cum clamore, tantaque mox oritur spiritus difficultas, vt sensum quasi effugiat, iaceatque vt suffocatus aeger, pectore ita se habente, ac si vinculo ligatum attolli prohiberetur. Subitò quoque animales actiones è medio tolluntur, fitq. motus ac sensus priuatio, ita vt etiam rectrix anima quasi extincta videatur: dormientium instar eorum oculi occluduntur, solaq. respiratione à mortuis dissident; quae mox etiam admodum fit difficilis, vti diximus. Capitis dolor subitò adueniens, vertigo, extremarum partium totiusque corporis frigus apoplexiam saepe praecedunt; validissima tamen apoplexia subitò inuadit nullis praecurrentibus signis praedictis.

Cavsa. Frequentissimè à pituita lenta, crassa, frigidáque excitatur apoplexia; ab ea enim contingit cerebri ventriculos arteriasq. retis admirabilis, per quas spiritus ex corde in cerebri ventriculos influunt, impleri affatim, vnde spi-

ritus ipsi, facultatesque animales etiam impediuntur ne in sensuum motuumque instrumenta diffundantur, vnde contingit sensu motuque hominem priuari. Ob similem causam quoque malum istud à cruditatibus, crebrisque ebrietatibus, à vini generosioris plurimo vsu, ab aëre ambiente admodum frigido, à victus ratione quoque frigida excitatur. Rursus casus, capitisque ictus, humorum fluxus promouet ad ipsum cerebrum; qui si principaliores ventriculos cerebri impleant, apoplexiam excitant; contingit aliquando copiam prædictorum humorum esse minorem quàm vt forrem apoplexiam excitare possit. Concidunt quoque nonnulli apoplecticorum more ex obstructione leui, quæ fit subindeà vaporibus crassis, aut ab humoribus paucis impactis in cerebri ventriculis.

PROGNOSTICA. Apoplexiæ exponuntur crapulæ addicti, maximeque senes, item qui frequenter graui sopore tentantur, corporisque pigritia magna corripiuntur, ex quibus frequenter tenebræ oculis offunduntur, qui breuem angustamque habent ceruicem. Morbus attonitus si magnus fuerit, vix sanatur, vnde remedia non sunt adhibenda, cùm suapte natura exitialis sit, debilis autem difficulter sanatur. Quamuis autem perpauci ab hoc malo liberantur, ij tamen qui periculum mortis effugiunt, in diuturnum plerumque morbum incidunt, paralysim nimirum aliquarum partium, subinde etiam totius corporis, aut memoriæ iacturā faciunt: senes autem potissimùm si temperamento pituitosiores, modoque simili victus ratione vsi fuerint, huic morbo maximè obnoxij sunt, paucissimique euadunt propter morbi magnitudinem ætatisque grauamen. Dum hieme perfrigidi venti spirant, densæque nebulæ cælum obsident, hic morbus potissimùm insultare solet. Fortiter sternutamentum prouocantibus si æger non sternutet, neque impressionem sentiat, mortale.

Methodus

Methodus pro Curatione

APOPLEXIÆ DEBILIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit calidus.

Cibus, vbi malum remiserit nonnihil, conuenit paucus, sit calidus, concoctu facilis, & qui facilè quoque distribuatur; vti sunt pulli, gallinæ, capi. Poterunt alimenta condiri cum saluia, thymo, hyssopo, roremarino, maiorana.

Potus, aqua mulsa. A vino abstineat.

Exercitij loco, frictiones validæ, extremarumque partium ligaturæ fiant, cucurbitulæque humeris affigantur, commodè quoque pensili lecto gestabuntur, aut curriculo vehentur: balneum quoque post duas aut tres septimanas conuenit.

VACVANTIBVS.

Electuarium Indum maius, diaphœnicum.

Trochisci de agarico, alhandal.

Pillulæ fœtidæ, cocciæ, de fumo terræ, Arabicæ, de lapide lazuli, de euphorbio.

Hiera diacolocynthidos, picra, logodij, pacchij.

Vomitoriis medicamentis in morbi progressu vtetur commodiùs quàm in principio.

Clysteria.

Venę sectio fiat in corpore plethorico, cùm meliùs nonnihil spirabit, & postquam clysteri aluus soluta fuerit, ipsius cephalicæ in vtroque brachio, nō vnica autem vice, sed sensim educatur sanguis, repetendo venæ sectionem si prima vice non satis euacuaueris.

Si paululum ad se redeat æger, & loqui incipiat, viresq́. recolligat, istis purgantibus vtemur medicamentis. A mitioribus autem clysteribus primùm auspicabimur. Præparantibus autē medicamētis hîc nō vtemur, eò quòd morbus non dat inducias; versùs declinationē tamen præscribi poterunt.

Clystere-

AVERTENTIBVS.

Clystere ex betonica, saluia, roremarino, stœchade, hyssopo, foliis lauri, maioranæ, ruta, centaurea minori, pulegio, seminibus fœniculi, anisi, colocynthide, hiera diacolocynthidos, hiera picra, logodij, polypodio, sena, sale, oleo rutaceo, laurino, camomelino.

Venæ sectio.

Suppositorio aluus subducatur interea temporis quo clystere paratur, quo etiam vtetur si clystere non reiiciatur, ex hiera Galeni, logodij, agarico, elleboro.

Ligaturæ dolorificæ arctissimæque fiant partium extremarum, vt facultas consopita excitetur, vtque horum dolorum vehementia natura irrita expellantur ea quæ parant obstructionem in cerebro.

Frictiones duræ multæque cum linteolo asperiori, necnon corporis agitationes concussionesque fiant validæ circa collum, vbi arteriarum venarumque congeries est. Vniuersum etiã agitabitur corpus, cùm aliquid subinde concidant apoplecticorum more, propter obstructiones leues; tuncque sperandum est, quòd hæ obstructiones potissimùm leues, ex corporis ipsius agitationibus discutientur, naturalisq. vis excitabitur, sanguis quoque atque humores fundentur, congelarique prohibebuntur.

Pilorum vellicatio fiet tum barbæ tum pubis.

Cucurbitulæ quoque lumbis, scapulis, natibus, venis iugularibus, inferioribusque partibus, hypochondriis exceptis (ne musculis abdominis impedimento simus, qui respirationi inseruiunt) applicentur, aliquando leues, subinde etiam cum scarificatione, modò venæ sectionem vires non patiantur, aut venæ ita lateant, vt administrari non possit. Maiori autem cum commodo iugularibus affigentur venis, eò quòd maioribus viribus auertant ibi hærentes quàm aliis locis dictis, si apponantur.

Sanguisugæ dictis quoque locis, necnon hæmorrhoidibus apponentur etiam cum scarificatione.

Errhina, gargarismata.

Sternutamentum cientia ex castoreo, pipere, elleboro, euphorbio, quòd potentissimè sternutamentum mouet, perque nares cerebrum purgat; non admittendum tamen

antequam

antequam bene purgatum erit corpus.

Apophlegmatismus ex pipere, pyrethro, castoreo, per palatum materiam obstruentem viscosam educet. Palatum autem, reliquasque oris partes internas digitis fricabimus pul. prædicto.

Sinapismus ex sinapio, ficubus decoctis in aqua ad formam emplastri.

EXCITANTIBVS *cerebri vim sopitam.*

Odoramentum ex galbano, castoreo, opopanace.

Vnguentum ex dictorum materia.

Sartago candens capiti à longè applicetur, prius autem capilli abradantur. calor enim sic capiti conciliatur, humores crassi imminuuntur, & in vapores vertuntur.

Sinapi comminutum siliquae permixtum, & in aqua vitæ maceratum, ori iniiciatur, naribusque illinatur.

CORROBORANTIBVS, *intemperiémque cerebri emendantibus.*

Aurea Alexandrina, anacardina confectio, theriaca, mithridatum, diamuscum dulce.

Diacorum, diambra, acorus conditus.

Conserua betonicæ, maioranæ, acori, saluiæ.

Aqua vitæ, in qua prædictorum nonnulla macerari poterunt, aut nux muscata, castoreum, radix acori, saluia, mastix; aut propinentur cum aqua vitæ.

Castoreum magnarum est virium in hoc malo.

Irrigatio lotioque fiat capitis rasi ex oleo aut aqua, in qua decocta sint flores stœchados, folia origani, lauri, rorismarini, saluiæ, camomillæ, meliloti, pulegij, satureiæ, nux muscata, ruta.

Emplastrum vesicatorium rubificans ex oleo euphorbij, castorei, sinapio, sagapeno, euphorbio, castoreo.

Vnguentum cum oleo castorei, aqua vitæ.

Vnguentum ex oleo liliorum, irino, nardino, rutæ, spicæ, nuce muscata, euphorbio, castoreo, pipere, sinapio, pyrethro, aceto, cera, sitque rasum caput.

Balneum tandem conuenit post tres septimanas.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* APOPLEXIA *cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO APOPLEXIAE.

℞ radicum angelicæ ʒ vj. saluiæ, rutæ, mercurialis, betonicæ, hyssopi, ana m. j. florum stœchados, centaurei minoris ana p j. seminum anisi, vrticæ, cumini, fœniculi, lauri ana ʒ iiij. agarici albi & leuis ℥ ß. colocynthidos ʒ ij. ß. fiat decoctio in sufficienti quantitate aquæ ad ℔ j. ß. colaturæ addatur hiera logodij, diacolocynthid. ana ℥ j. ß. benedictæ laxatiuæ, diaturbith cum rhabarb. ana ʒ iiij. opopanacis ℥ ij. mellis rosati ℥ ij. olei de castoreo, laurini ana ℥ j. ß. salis ʒ ij. ß. fiat *Enema*; quo paulatim & per interualla vacuabimus humores è toto corpore, donec pharmacum solutiuum per os sumere poterit. Hoc autem clysterio vti poterimus, si summum impendere periculum videatur; alioqui præstat prima vice omittere colocynthidem, necnon hieram diacolocynthid. Tertia verò vice assignatũ iniicietur enema: postquam equidem prima corporis regio inanita fuerit ex parte, tunc attrahere licebit à partibus superioribus validioribus medicamentis. bis autem aut ter iniici licebit leue clystere, vt fiat euacuatio auersioque.

℞ nucis muscatæ ʒ j. ellebori albi, pyrethri, castorei ana ℈ ß. nigellæ, piperis albi ana ʒ j. fiat *Puluis sternutatorius*, insuffletur in nares pauxillum eius calamo.

℞ oxymellis squillitici, decoctionis raphani ana ℥ iij. olei liliorum ℥ ij. fiat *Vomitorium medicamentum.* aut sic;

℞ radicum asari ℥ j. ß. radicum raphani ℥ j. coquantur in aqua communi q. s. ad medietatis consumptionem; huius colaturæ ℥ vj. addantur oxymellis squillitici ℥ ij ß. olei liliorum alborum ℥ ij. fiat *Vomitorium medicamentum.*

℞ mithridati ʒ ij. theriacæ antiquæ, confectionis anacardinæ ana ʒ j. ß. castorei ℈ ß. aquæ vitæ in qua infusa fuit nux muscata, saluia ℥ j. oxymellis squillitici ℥ ij. aut decocti nucis muscatæ, acori ℥ ij. fiat *Haustus.*

℞ hieræ logodij, hieræ diacolocynthidos ana ʒ j. castorei ℈ ß. theriacæ

℈ ß. theriacæ veteris ℈ ij. decocti saluiæ, rorismarini, calendulæ, betonicæ, centaurei minoris q.s. fiat Potus: detur postquam clysterio leuatus erit; syphone autem [illegible] dimitti in gulam. Si clystere non reddatur tempore expectato;

℞ hieræ logodij ʒ j. colocynthidos ʒ ß. salis gemmæ, castorei ana ʒ j. mellis cocti & concreti q.s. fiat *Suppositorium* longum; filoque alligatum immittatur. aut,

℞ ellebori nigri, hieræ diacolocynthidos ana ℈ j. ß. salis communis ℈ ß. mellis cocti & cōcreti q.s. fiat *Suppositorium*.

℞ mithridati, theriacæ magnæ ana ℈ i. hieræ diacolocynthidos ʒ ij. castorei ʒ j. vini generosi ℥ iiij. fiat *Potus*.

℞ pillularum de agarico Mesuæ, de euphorbio ana ℈ j. cochiarum ℈ j. ß. castorei ℈ j. diagrid. gr. iij. decocti saluiæ, nucis muscatæ, betonicæ, angelicæ, ʒ iij. aquæ vitæ ℥ j. fiat *Haustus*.

℞ pillularum fœtidarum, cochiarum aurearum ana ℈ j. diagrid. gr. v. castorei ℈ j. fiant *Pillulæ*, quæ dum deglutire potest imperabuntur, alioqui prædicto modo soluantur.

℞ hyssopi, saluiæ ana m. j. ß. florum rorismarini m. iij. nucis muscatæ ʒ j. ß. in aquæ vitæ ℔. ß. maceretur viginti quatuor horis aqua calente; hinc coletur, abiectisque prioribus noua imponantur, dictoque modo aqua calente macerentur, idque aliquoties repetatur, fiatque *Potus* præstans atque generosus.

℞ conseruæ betonicæ, maioranæ, acori ana ℥ j. confectionis anacardinæ ʒ vj. diamusci dulcis, diambræ ana ʒ ij. ß. mithridati electissimi, theriacæ veteris ana ʒ iij. ß. nucis muscatæ, zinziberis ana ʒ j. syrupi stœchados q.s. fiat *Conditum* in forma opiati; post horam si bibat haustum decocti hyssopi, multum proderit.

℞ foliorum lauri, hyssopi, saluiæ, betonicæ, rorismarini ana m. ij. florum camomillæ, meliloti, stœchados, betonicæ, calaminthæ, maioranæ ana m j. coquantur in æquali quantitate aquæ & vini ad tertiæ partis consumptionem; fiat *Embrocha*; qua caput irroretur atque madefiat mediante spongia, ab alto decidente liquore.

℞ radicum liliorum alborum ℥ ij. florum camomillæ, meliloti ana m. j. ß. foliorum maioranæ, pulegij, melissæ, rutæ, origani ana m. j. semin. anisi ℥ j. coquantur in aqua q.s. ad tertiæ partis consumptionem; fiat *Fomentatio* pro capite.

Prædictis

Prædictis si addatur olei rutacei ℥ j. olei liliorum alborum q.ſ. poterit fieri *Cataplaſma* quod capiti accommodabitur.

℞ olei nardini, petrolei ana ℥ j. caſtorei ʒ ij. euphorbij ʒ ß. fiat *Vnguentum*, quo caput abraſum vngatur.

℞ olei lateritij, de caſtoreo, laurini, iuniperi ana ℥ ß. in his diſſoluatur euphorbij ℈ ß. ceræ & aceti parum; fiat *Vnguentum* molle pro capite ſpinalique medulla, eiuſq. potiſſimùm principio. Interiora verò narium vngantur oleo nardino rutaceoque; in quibus aliquid caſtorei nucisque muſcatæ diſſolutum ſit.

℞ olei nucis muſcatæ, nardini ana ℥ ij. rutacei ℥ j. de caſtoreo ʒ vj. fiat *Linimentum* molle cum pauca cera, quo tota ſpina dorſi inungatur, incipiendo ab eius principio. hinc inſpergatur puluis ex radice pyrethri, ſeminibus ſinapi, ſtaphiſagriæ, euphorbij, caſtorei. os aperiatur, & palatum, linguáque confricetur cum mithridato, confectione anacardina, theriaca veteri, aut confectionis anacardinæ ℥ j. ß. in ore ponatur ægroti.

℞ olei liliorum alborum ℥ ij. caſtorei ʒ ß. euphorbij ℈ ij. olei nardini ʒ iij. fiat *Vnguentum* pro capite, ſpinaque dorſi; quo vtemur ſi prioribus remedijs parum profecerimus.

℞ olei maſtichini, nucis muſcatæ, abſinthij ana ʒ vj. menthæ ʒ ß. macis, nucis muſcatæ, cinnamomi ana ℈ j. fiat *Vnguentum* pro ſtomacho. Cauterium potentiale commiſſuræ coronali applicetur, veſiculæ acu perforentur, granumque ciceris ſic paulatim imprimatur, vt veſtigium eius relinquatur aliquale; apertumque ſeruetur per duos aut tres menſes. aut eius loco actuale fiat cauteriū candente ferro, quod apertum ſeruabitur eodem modo, cruſta vbi ablata erit. Licebit etiam cauterij loco ſartaginem, aut æream patellam candente foco ignire ita vt rubeſcat, ſicque capiti accommodabitur vt cutis incaleſcat, capillique quaſi exurantur, idque repetendum donec excitetur.

℞ caſtorei ʒ vj. euphorbij ʒ ß. ſeminis ſinapi ℥ ij. vrticæ ℥ ß. ficuum pinguium molliter coctorum, caricarum ana xij. numero; fiat *Emplaſtrum*, quod capiti raſo imponetur, vt materia foras euocetur.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro curatione Apoplexiæ debilis, & in qua respiratio non ita intercipitur, inseruiens.

Fortis enim incurabilis est, cùm sit morbus acutus, celerriméque hominem occidat. validis autem vtcumque debemus hîc vti medicamentis; omniúmque maximè statim à principio fortes conueniunt clysteres. Huiusmodi autem permiscenda sunt medicamenta quibus totum corpus incalescere possit, obstructionésque tolli. Omnium autem primò agitandus atque concutiendus est æger, lignóque bacillo os apertum seruabitur. Extremarum quoque partium vinculis, frictionibus dolorificis, cucurbitulis, suppositoriis, clysteribus, venæq; sectione humores à capite auertemus. Demum medicamentis sternutamentum cientibus, necnon apophlegmatismis, gargarismatibus caput vacuabimus, & quæ vniuersum corpus purgare possunt eodem quasi tempore offeremus. Tandem quæ caput vniuersúmque corpus corroborare, necnon reliquias digerere possunt, imperabimus. Si vena iugularis aperiatur, emplastrum fiat è bolo Armeno, aloë, pilis leporinis, albumine oui, superponatúrque foramini ne sanguis immodicè profundatur.

F Methodus

Methodus pro cognitione

LETHARGIÆ SEV VETERNI INSERVIENS.

LETHARGIA seu Veternus, est cùm inexpugnabilis dormiendi necessitas vrget, seu morbus est obliuiosus ab apostemate proueniens cerebri frigido. Magnam affinitatem cum isto malo Caros habet; à quo tamen differt in hoc, quòd febri non laboret Caro correptus. Maior quoque & profundior dormiendi necessitas vrget in Caro; stimulati enim vix excitantur, interrogatíq; non respondent. A phrenitide differt in eo, quòd illi insomnes permanent, cuius contrarium in lethargia accidit. Ab apoplexia Caros seu Veternus grauis vix discernitur, cùm hic eodem modo non solùm sensus & motus, sed etiam mentis functio concidat. Differt tamen, quòd ille qui Caro laborat, liberè facileque respiret, cuius contrarium accidit in apoplexia; sensim enim respiratio hic opprimitur, ita vt tandem stertat æger.

PARS AFFECTA. est ipsius cerebri substantia, & maximè quidem posterior eius pars, non autem eius ventriculi, id quod ex functionibus cerebri oblæsis constat, in hoc enim malo experimur potissimùm memoriam atque rationem lædi, quæ præcipua ipsius cerebri munia sunt. Estque symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis memoratiuæ potissimum, necnon ratiocinatricis, imaginatricis, sensúsque communis.

SIGNA. Inexpugnabilis pænè dormiendi necessitas vrget, cumque obliuione, febris concurrit lenta continuaque; plerumque tamen vix persentitur febris dum leuiter scilicet phlegma putrescit. Tardè respondent etiamsi vrgeantur. Oculis plerumque iacent clausis, subinde tamen aperiunt si altius voce compellantur; quibus occlusis, mox ad pristinum somnum

somnum redeunt aliquando ita pertinaciter, vt æger capillis fortiter tractus non doleat, ita stupore oppressus est; id quod potissimum fit cùm in substantia cerebri ipsum apostema fuerit factum. Quo casu oculi quoque magis eminent. Maior quoque fit difficultas motus, necnon linguæ adest albedo. Obliuio aliquando hic concurrit tanta, vt omnium veluti amentes obliuiscantur; matulam enim expetentes meiendi causa, mingere tamen nonnulli obliuiscuntur: vnde memoriam rationemque abolitam esse, dicere licebit, imaginationemque deficere. oscitant frequenter; cumque lenta febri concurrit pulsus lentus, vndosus, languidus atque tardus. Excrementa alui liquidiora sunt nonnullis, aliis verò compressa est aluus; sic quoque & vrinæ fluor, suntque iumentorum vrinis similes, magnamque spirituum perturbationem in venis significant. Sudor aliquibus vnà cum tremore occurrit. Spiratio magna, rara, & imbecilla est. Magna est vniuersi corporis segnities grauitasque, potissimum tamen ipsius capitis. Etiamsi in latus ab astantibus conuertatur æger, in dorsum tamen vltrò reuoluitur.

Cavsa. Ex intemperie cerebri frigida humidaq. oritur. Hanc autem intemperiem cerebri frigidam efficit pituitosi humoris putrefacti, ita vt febrem accersere possit, magna copia in cerebri corpore redundans, frigidumque tumorem efficiens: vnde mirum non est; etiamsi difficultas mouendi atq. insensibilitas quædam hominem opprimat, cùm ex calore motus, ex frigore verò segnities proueniat.

Prognostica. Hic affectus celerrimè iugulat, nisi celeriter occurratur; in septem enim diebus occidit; hos verò si effugerint, sæpè sani euadunt. Vt autem lethargia vera vt plurimum est mortalis, sic quoque maximi periculi in hoc malo, nuncius tremor est, itemque frigidus circum caput sudor. Conualescentibus quoque ex hoc malo, suppuratio frequenter in pectore nascitur. Optimum autem est abscessum in lethargo post aures fieri; malum equidem tunc soluitur. Ea quæ aluo excluduntur, magna ex parte liquida sunt, periculumq. minantur si multa sint atque liquida quæ deiiciuntur.

Methodus pro curatione LETHARGIÆ INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit lucidus calidus atque siccus; rectificeturq. cum lignis iuniperi, rorem arino, foliis lauri.

Cibus sit extenuans. Caro caponum, gallinarum, perdicum, pullorum, aucularum montanarum, phasianorum, condianturque cinnamomo, caryophyllis. Iuscula quoque conueniunt carnium, in quibus nonnihil cinnamomi aut piperis detorquetur.

Potus sit vinum tenue, ptisana, fiatque cum thymo, hyssopo, aqua mellis seu hydromel. à potu aquæ sibi caueat.

Somnus impediatur, quoad fieri potest, punctione, pilorumque euulsione, aut fumo è sulfure, castoreo, galbano, sagapeno; atque ita naribus subiiciatur, vt attrahere per nares fumum cogatur. acerrimo quoque aceto nares irritabimus in eundem finem.

Excrementa alui subducantur clysteri aut glande.

Exercitij loco, frictiones, ligaturæque partium extremarum fiant, pedum nimirum manuumque.

PRAEPARANTIBVS.

Decoctum saluiæ, hyssopi, thymi, maioranæ, betonicæ, pulegij, fœniculi, apij, adianthi, melissæ; radicum rusci, graminis; colaturæ mel rosaceum aut oxymel addatur.

Syrupus stœchados, betonicæ, boraginis.

Mellicratum, hydromel.

Oxymel simplex, compositum.

Aqua maioranæ, rorismarini, betonicæ, saluiæ, stœchados.

Præparantibus hisce medicamentis primò vtemur, modò diuturnum malum esse cœperit, alioqui purgantibus potiùs malum

malum oppugnabimus medicamentis. Per fistulam autem conuenientem medicamenta vt sumat laborabimus si negligat sumere.

VACVANTIBVS.

Clystere è malua, camomilla, saluia, calamintha, maiorana, origano, centaurea minori, roremarino, betonica, semine fœniculi, colocynthide, agarico, hiera simplici, hiera logody Archigenis, electuario Indo, diaphœnicone, oleo camomelino, rutaceo, melle rosato.

Hiera diacolocynthidos, logodij, picra.

Diaphœnicum.

Electuarium Indum maius.

Agaricus trochiscatus, agaricus.

Suppositorium ex hiera picra, benedicta laxatiua, colocynthide, melle, & sale communi.

Vomitus cum decocto raphani, atriplicis, anethi, oxymelle squillitico.

Venæ sectio fiat ipsius cephalicæ statim ab initio, eò quòd magna ex parte concurrat repletio corporis. Deinde frontis quoque vena secabitur; feces tamen prius clysteri leni educentur.

Repetendus est horum medicamentorum ordo, potiusq; hic conueniunt clysteres acres, suppositoriaque fortia quàm medicamenta per os sumpta.

AVERTENTIBVS, *ægrúmque excitantibus.*

Venæ sectio. Clystere. Suppositorium.

Frictio palati atque linguæ fiet cum melle, aceto, quibus pyrethrum, sinapi, theriaca, mithridatum, aurea Alexandrina permiscebitur. Extremæ corporis partes fricabuntur absque intermissione donec rubescant, doleantque.

Vellicationes & punctiones partium extremarum fient, capitisque capilli validiùs trahendi subinde, vt excitetur, & vt materia reuellatur.

Cucurbitulæ occipitio capitis, necnon primæ secundæque vertebræ apponendæ; Item clunibus cruribusque: nonnullæ earum cum scarificatione, aliæ absque ea, plurima tamen cum flamma.

Errhina ex aceto fiant, in quo decoquantur origanum, thymus, pulegium. Eius vapor naribus exceptus, crassitudinem humorum dissecat aliqualiter.

Suffumigium è galbano & cornu ceruino, hoc malo correptum excitat.

Gargarismus, apophlegmatismi.

Epithema fiat è ruta in vino cocta.

Sternutamentum cientia ex ellebore albo, pipere, castoreo.

Irrigatio & fomentatio capitis prius rasi, & potissimùm sincipitis; ex decocto rutæ, origani, saturciæ, serpylli, hyssopi, castoreo in oleo communi dissoluto.

Sinapismus è sinapi, caricis, columbarum stercore, cantharidibus; quibus addi poterit piper, euphorbium, si validius expetatur. Postquam autem mediocriter vires exercuerit hoc medicamentum, tunc loca ipsa calido oleo sunt fouenda; dolorque sedandus erit decocto rosarum, maluæ, camomillæ, si res ita dictet.

Crura cum vrtica fricentur.

REPELLENTIBVS.

Vnguentum pro capite ex oxyrhodino, minuta aceti quantitate addita.

Vnguentum ex oleo rosaceo, camomelino, paruaque quantitate aceti.

Primo die medicamento hoc ex oxyrhodino vtemur, versus augmentum verò eo vnguento quod sequitur. Aut eius loco priori incoquentur thymus, calamintha, pulegium, radices liliorum alborum, necnon aliquid castorei; coronali autem commissuræ admouenda sunt hæc medicamenta.

CORROBORANTIBVS, *intemperiémque relictam emendantibus.*

Theriaca, mithridatum cum aqua vitæ: Diamuscum dulce, diambra.

Conserua saluiæ, betonicæ, maioranæ.

Castoreum cum oxymelite detur; magnarum enim est virium in cura huius mali.

Odoramentum fiat è succo laserpitij, pulegio, abrotano, thymo, origano, galbano, sagapeno, castoreo, cornu ceruino, aceto, ruta.

Balneum

Balneum ex aqua dulci præstans est.

Vnguentum fiat ex castoreo pro capite, aut ex oleo laurino, irino, philosophorum, de piperibus, costino, nardino, aceto squillitico.

Embroca è betonica, saluia, serpyllo, maioraná.

Sacculus capiti raso imponendus è milio, saleque tosto.

Hic opus est fortibus resoluentibus præter morē aliorum apostematum, eò quòd resolutió apostematis aliter vix fieri poterit, propterea quód in cranei parte interna obhæreat.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* LETHARGIA, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO LETHARGIAE.

℞ radicis lilij albi ℥ j. foliorum rutæ, saluiæ, maioranæ, maluæ ana m. j. florum rorismarini, camomillæ, meliloti, centaurei minoris, betonicæ ana m. ß. seminum lini, anisi ana ℥ ß. agarici albi & leuis ʒ iij. polypodij quercini ℥ j. colocynthid. ʒ j. ß. coquantur in aqua q. f. ad ℔. j. ß. colaturæ addatur hieræ logod. ℥ ß. electuarij Indi ʒ v. mellis rosacei ℥ j. ß. olei rutacei ℥ iij. castorei ʒ j. ß. fiat *Clystere*. Aut eius loco suppositorium fiat ex mellis ℥ j. ß. hieræ logod. ʒ ß. salis communis ʒ j. ℞ syrupi stœchados, betonicæ ana ℥ j. boraginis, oxymellis simplicis ana ℥ ß. aquarum rorismarini, hyssopi, betonicæ, maioranæ, ana ℥ iij. fiat *Iuleb*: dentur ℥ iij. hora matutina.

℞ radicum fœniculi, petroselini, graminis, angelicæ ana ʒ vj. hyssopi, thymi, pulegij, melissæ, ana m j. saluiæ m. ß. florum betonicæ, rorismarini ana m. j. boraginis, buglossæ, ana m. ß. seminum anisi, fœniculi, apij ana ʒ iij. glycyrrhizæ rasæ ℥ ß. coquantur in aqua q. f. ad ℔. j. ß. colaturæ addatur mellis rosacei, oxymellis simplicis ana ℥ j. ß. misceantur, fiat *Potio*: dentur ℥ iiij. in aurora.

℞ elect. Indi maioris ʒ ij. diacatholiconis ʒ iiij. dia-

 phœnico-

phœniconis, diaturbith cum rhabarbaro ana ℥ j. syr. stœchados ℥ j. aquarum betonicæ, saluiæ ana ℥ j. ß. misceantur, fiat *Haustus*.

℞ pillularum hieræ picræ Galeni ℈ ij. hieræ diacolocynthidos, pillularum cochiarum, castorei ana ℈ ß. cum syrupi stœchados q. s. fiant *Pilulæ* octo. aut si deuorare illas non possit, dissoluantur cum ℥ iij. aquæ betonicæ, mellis rosati ℥ j. fiat *Haustus*; ita enim stupet hîc sentiendi facultas, vt amaris parum admodum molestetur.

℞ hieræ logod. ℈ j. ß. hieræ diacolocynthidos ℈ ij. decocti serpylli, pulegii, betonicæ, calendulæ ℥ iij. syrupi stœchados ℥ j. fiat *Haustus*.

℞ decocti raphani ℥ v. oxymellis simplicis, squillitici ana ℥ ß. olei communis ℥ ij. misceantur, fiat *Vomitorium* medicamentum, quod tepidum bibet, aliquandiu autem pòst si vltrò non vomat, penna in oxymelite squillitico intincta, cui nonnihil permistum sit sinapij, fauces atque palatum irritet.

℞ confectionis anacardinæ, mithridati, theriacæ ana ʒ ß. nucis muscatæ, castorei ana ℈ ß. aquæ vitæ, calendulæ ana ℥ j. ß. fiat *Potio*.

℞ conseruæ anthos ℥ j. aromatici rosati Gabrielis ʒ j. ß. theriacæ veteris ℈ ij. mithridati ℈ j. syrupi stœchados q. s. fiat *Conditum* in forma opiati.

℞ radicum angelicæ ℥ ß. satureiæ m. iij. thymi, pulegij ana m. j. coquantur in vino albo q. s. fiat *Potus*; dentur in aurora ℥ iij. per aliquot dies.

℞ origani, betonicæ, satureiæ, serpylli, pulegij, rutæ ana m. j. florum stœchados m. j. ß. coquantur in æquali portione vini & olei camomelini, ad consumptionem vini, fiat *Fomentum* pro capite.

℞ nucis muscatæ, piperis ana ℈ ij. ellebori albi, euphorbij ana gr. vj. castorei, pyrethri, nigellæ ana ℈ ß. fiat *Sternutatorium* medicamentum, cuius portiunculam per nares attrahat postquam commodè purgatus erit; non autem in principio; periculum enim est ne noxia materia nimium exagitetur.

℞ hyssopi ʒ j. nucis muscatæ ʒ ß. pyrethri, sinapi ana ʒ j. ß. staphisagriæ ℈ iiij. linteolo tenui insuantur contusa, fiatque apophlegmatismus.

℞ con-

℞ confectionis anacardinæ, mithridatii ana ℥ j. aureæ Alexandrinæ ℈ ij. sinapi, radicum pyrethri ana ℈ j. hieræ picræ Galeni ℥ j. mellis parum, fiat *Mixtura*, qua palati, linguæque fiet illinitio atque frictio. Id quod cum solo quoque sinapi contuso, melli acetoque permixto fieri potest.

℞ gummi amoniaci, assæ fœtidæ ana ℥ j. cornu ceruini ℥ ij. galbani, castorei ana ℥ ß. thuris ℥ j. ß. fiat *Suffumigium*.

℞ olei de lateribus ℥ j. de euphorbio ℥ iij. irini, laurini ana ℥ vj. castorei ℈ j. ß. euphorbij gr. x. nucis muscatæ ℈ ij. fiat *Vnguentum*.

℞ olei lateritij, laurini, liliorum ana ℥ iiij. nucis muscatæ ℥ j. ß. castorei ℈ ij. theriacæ ℥ j. ß. ceræ q. s. fiat *Ceratum*.

℞ seminum sinapi ℥ ß. cantharid. alis, capitibusque ablatis numero vj. fermenti, stercoris columbarum ana ℥ j. euphorbij ℈ ß. cepæ crudæ ℥ ß. emplastri apostolorum ℥ iij. aceti parum, fiat *Emplastrum* rubificatorium, quod posteriori capitis parti accommodabitur abrasis capillis.

℞ olei irini, aceti squillitici, ana ℥ iij. in quibus coquatur nonnihil thymi, pulegij, origani, addendo colaturæ castorei parum, capillorum hominis combustorum ℥ ß. misceantur, naribus frontique accommodetur totum.

APPENDIX

ad prædicta pro curatione LETHARGIAE atque cari inseruiens.

Omnium primò ipsius cephalicæ sectio fiat: clystere interim emolliens atque lene præmitti poterit. Secta autem vena, enemate fortiori materia grauans euocabitur, idq; aliquoties repetetur, eò quòd humores hic viscidi crassique sint, virtúsque sopita. Interea autem temporis etiam statim à principio repellentibus vtemur medicamentis quamdiu materia ad cerebrum ruit, in eum finem, vt repellant materiam à cerebro, oleo nimirum rosaceo & aceto, quæ commissuræ coronali applicabimus. Post quartum autem diem resoluentia addemus prædicto vnguento, vt est oleum liliorum, castoreum, oleum rutaceum, camomelinum, teláque linea prædictis imbuta, commissuræ coronali accommodabitur. Quæ verò retrahere diuertereque possunt

possunt materiam mali, ægrotúmque excitare, maximè hic necessaria sunt, id quod fit clysteribus, ligaturis, frictionibus, cucurbitulis, quæ humeris admouebuntur cum scarificatione in principio potissimum mali. Versus autem statum occipiti accommodabuntur. Purgantibus deinde medicamentis locus erit. Cùm autem morbus acutus sit, statímque occidat, diligenti cura prædicta medicamenta administrabuntur, etiam si concoctionis signa non appareant. Postremò quæ corroborare intemperiémque relictam emendare possunt, præscribantur. Hæc autem omnia nunc anteáq. dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione accommodentur.

Methodus pro cognitione CATALEPSIS SEV CONGELATIONIS INSERVIENS.

CATALEPSIS seu congelatio, est subita quædam detentio, tùm animæ, tum corporis, qua qui corripitur, eam partium corporis retinet figuram quam habebat cùm corriperetur; sedens equidem aut iacens permanet, si iacebat aut sedebat dum corriperetur; vnde stupor vigilans ab aliquibus dicitur, eò quòd hoc morbo correptus, sensus expers redditur, & motum in toto corpore amittit. Cum apoplexia conuenit in hoc, quòd quemadmodum hic, sic etiam in catalepsi sensus & motus voluntarius perit. Differt autem in eo, quòd hic ipsi spiritus etiam afficiantur; nam congelantur quasi quietíque manent, in quacumque corporis parte intercepti fuerint, partesque permanent rigidæ; hoc autem nequaquam in apoplexia fit, tantummodo enim propter obstructionem impediuntur quò minus ad partes corporis diffundantur, vnde partes relinquuntur quasi resolutæ atque laxæ, non frigidæ neque rigidæ, vti in catalepsi. Priorem

quoque

quoque figuram cõmutare possunt in apoplexia ipsa membra cũ spiritus sint integri. Oculi apoplecticis quoq. clauđũtur.

PARS AFFECTA. Cerebrum hic quoque affectum esse indicat actionis animalis, tam imaginatiuæ quàm sensitiuæ atque motiuæ, læsio. Læditur autem cerebrum hic secundum posteriorem eius partem.

SIGNA. Statim obmutescit æger; interrogatus enim nihil respondet, motu deniq. atque sensu corpus priuatur, & licet vigilantis formam retineat, adeò tamen mens & omnes sensus consopiuntur, & quidem subitò, vt admiratione suspensos reddat æger intuentes, ita quidem vehementer, vt nonnulli eos raptos esse existiment in quod nescio cælum potius quàm mortuos; tã enim mens validè detinetur, vt in eadem figura permaneant in qua erant cùm percellerentur; nam ne oculi quidẽ clauduntur, si prius aperti erãt, sed attentè astantium iudicio rem aliquam intuentur, fixæ equidem permanent palpebræ. Si sedebat, sedens permanet; si cubuerit, in eadẽ quoq. figura permanet. Alui & vrinæ fit suppressio propter sensuũ torporem; sensus enim stupidus est effectus. Pulsus est paruus, languidus, multumq́. densus, interim æqualis.

CAVSA huius mali, est intemperies valdè frigida atque sicca cerebri, vnde contingit tum cerebrum, tum spiritus animales congelari arefierique; non tantùm autem refrigerari. Hanc autem intemperiem frequenter materia frigida & sicca introducit, qualis est melancholia. Aër quoque valdè frigidus & siccus eius causa est. Commistio quoq. pituitæ cum flaua bile, cùm simul immodicè exuperant, eandem intemperiem proferunt. Prædictæ hæ causæ cerebrum spiritusq́ue animales non tantùm refrigerant, sed etiam arefaciunt & quasi congelant.

PROGNOSTICA. Frigidioribus regionibus malum hoc magis familiare est quàm calidis. Laborant autem periculosissimè qui catalepsi corripiuntur; quare confestim medicandi erunt; nisi enim maturè curentur, stupidi ac veluti quodam frigore enecti, moriuntur. Si tamen congelatio fuerit fortis, vix aut numquam curabitur.

Methodus

Methodus pro Curatione

CATALEPSIS

INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit calidus atque humidus.
Cibus. Prisanæ conuenit siccus.
Potus. Vinum album, tenue, subastringens.

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus de epithymo.
De succo fumariæ.
Stœchados, buglossæ.
Aqua buglossæ, fumariæ, melissophylli, lupulorũ, betonicæ.
Decoctum apij, fœniculi, calaminthæ, anethi.

VACVANTIBVS.

Decoctum fumariæ, lupulorum, boraginis, polypodij, senæ, epithymi, in quo diasena dissoluatur.
Confectio hamech.
Diacatholicum.
Diasena.
Hiera logodij, Hermetis, hiera diacolocynthidos.
Sena, polypodium quercinum.
Vomitus prouocetur.
Clystere satis acutum fiat è stœchade, saluia, beta, calamintha, pulegio, epithymo, camomilla, mercuriali, boragine, buglossa, thymo, polypodio, sena, elleboro nigro, hiera logodij, confectione hamech, Indo maiori, oleo camomillæ. In phlegmate vitreo purgantium iam dictorum loco, ponatur agaricus, colocynthis, electuariũ de baccis lauri.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio fiet cephalicę, dum à magna fit copia sanguinis, & vires constant; educemusque sanguinem liberaliter.
Clystere superiùs commemoratum.

Frictiones,

Frictiones, ligaturæque fiant brachiorum, dorsi, crurum, pedumque.

Hæmorrhoides, potissimum si antè fluxerint, prouocentur.

Clamores fortes fiant.

Sternutatoria medicamenta cum elleboro nigro.

CORROBORANTIBVS, *resoluentibus, intemperiémque relictam emendantibus.*

Theriaca, mithridatum.

Confectio anacardina, diamuscum dulce.

Lætificans Galeni.

Pliri sarcoticum.

Diambra.

Conserua radicum buglossæ.

Vinum maluaticum, hypocraticum.

Fomentum pro posteriori capitis parte ex aqua vitæ.

Vnguentum martiatum & dialthææ.

Decoctum pro fomento fiat ex maiorana, stœchade, saluia, betonica, floribus camomillæ, meliloti in vino.

Fomentatio ex oleo liliorum, camomelino, amygdalorum dulcium, sesamino. Tempore verò vti licebit fortioribus; laurino nimirum, rutaceo, euphorbij, spicato, aut prædictis aliquid euphorbij addetur.

Vnguentum pro capitis parte posteriori ex oleo liliorum, camomillæ, sambuci, anethi, rutæ, castoreo addito. In prædictis quoque coquere licebit hyssopum, thymum, serpyllum, epithymum, fumum terræ, flores buglossæ, boraginis; linteolis excipiantur & apponantur.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* CATALEPSI *cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO CATALEPSIS.

℞ florum camomillæ, meliloti ana m. ij. mercurialis m. j. ß. saluiæ, thymi, pulegij, epithymi ana m. j. polypodij quercini, senæ Alexandrinæ ana ℥ v. epithymi ℥. ij. ellebori nigri ℥ j. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ addantur confectionis

fectionis hamech ℥ iij. hieræ logodij ℥ vij.ß. mellis rosati, olei communis ana ℥ ij. salis communis ʒ j.ß. misceantur; fiat *Clystere.* ℞ Theriacæ præstantioris ʒ j. mithridati ℈ j. aquarum cardui benedicti ℥ iij. fiat *Haustus:* detur statim vbi enemate purgatus fuerit.

℞ hieræ logodij ℈ ij. hieræ diacolocynthidos ℈ j. diagridij grana sex, salis communis ʒ j. mellis coctura concreti q.s. fiat *Suppositorium*, quod filo alligatū immittatur, si clystere non retineatur, aut præter expectationem diutius in corpore obhæreat. ℞ Syrupi de epithymo, stœchados ana ℥ j. syrupi de fumoterræ, buglossæ ana ℥ ß aquarum lupulorum, boraginis, betonicæ ana ℥ iij. fiat *Iuleb.*

℞ diasenæ ʒ iij. confectionis hamech ʒ ij. syrupi de epithymo ℥ j. aquarum betonicæ, cardui benedicti ana ℥ j.ß. fiat *Haustus*: detur in aurora.

℞ radicum buglossæ, boraginis ana ℥ j.ß. florū stœchados, buglossæ, cardui benedicti, epithymi ana m. j. seminum fœniculi ʒ v. hordei mundati ℥ ij. vuarum passarū enucleatarum ℥ j.ß. coquantur in aqua buglossæ & betonicæ q.s. ad ℔ j. addatur sub finem cocturæ vini albi & tenuis parum in quo nux muscata duodecim horarum spatio infusa fuerit, colaturæ expressæ permisceantur syrupi stœchados ℥ iij. syrupi de epithymo ℥ j.ß. fiat *Potio.*

℞ foliorum senę ℥ ß. rhabarbari electi ʒ j. polypodij quercini ʒ iiij. florum stœchados m. ß. nucis muscatæ ʒ ij.ß. infundantur in prædicti decocti ℔ j. horis duodecim, colaturæ addantur syrupi stœchados ℥ iij. fiat *Potio.*

℞ specierum lætificantis Galeni ℈ ij. conseruæ radicum buglossæ ℥ ij. nucis muscatæ ℈ j.ß. omnia infundantur in vini maluatici libra vna & media duodecim horarum spatio, detur *Haustus* vnus ter in die.

℞ Diamusci dulcis, lætificantis Galeni, trochiscorum de eupatorio ana ℈ ij. radicū angelicæ ℈ ß. aquarū cardui benedicti, angelicæ & sacchari albissimi q.s. fiat *Electuarium* in tabulis. Sumat morsellum vnum donec conualuerit manè & vesperi. ℞ theriacæ veteris ʒ j. diamusci dulcis, lætificantis Galeni ana ʒ ij.ß. cōseruæ buglossæ, anthos ana ℥ ß. syrupi buglossati q.s. ad electuarij mollis consistentiam.

℞ foliorū betonicæ, saluiæ ana m. iij. fumariæ, epithymi, melissophylli ana m. j. radicum liliorum alborum ℥ ij. florum

stœchados,

stœchados, cardui benedicti, camomillæ ana m. j. ß. coquantur in æquis portionibus vini & aquæ, fiat capitis lotura: ipsa colatura; reliqua verò sacculo concludantur calentia, pedibúsq. subiiciantur propius, pannisq. calentibus calor conseruetur.

℞ radicum buglossæ, boraginis ana ℥ ij. specierum diamusci dulcis, lætificantis Galeni ana ℈ iiij. florum cardui benedicti m. iij. vna ebullitione facta in vini maluatici sufficienti quantitate, fiat pro cordis confortatione *Epithema*.

℞ olei anethini, camomelini, liliorum ana ℥ j. ß. coquantur in iis hyssopi, thymi, & serpylli aliquid; postea addatur colaturæ castorei ℈ j. ß. fiat *Vnguentum*. pro capitis parte posteriori, quo etiam à principio vti poterimus.

℞ olei liliacei, sambucini ana ℥ j. castorei ℥ ij. euphorbij ℈ j. aquæ vitæ ℥ ß. fiat *Vnguentum*. cum cera mediocriter molle.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione CATALEPSIS inseruiens.

Pro curatione huius grauissimi mali iis quæ modicè calida atque humida sunt, egemus. Omnium autem primò aluus eluenda est prædicto clysterio. Hinc clamoribus, ligaturis, frictionibúsque partium extremarum dolorificis ægrum excitabimus. In eundem etiam finem sternutatoria medicamenta præscribentur. Venæ quoque sectionem eodem tempore instituemus, vt prædictum est, si res ipsa patiatur. Vnguentis denique confortantibus, resoluentibus que malum remittemus. Posteriori autem capitis parti ea potissimum accommodabimus. Balneum quoque ex oleo tepente communi, in eundem finem præscribetur. Vbi autem nonnihil ad se redierit æger, iis commodè vtemur quæ humores naturæ obedientes reddere possunt, idq; per quatuor aut quinque fiat dies. Denium eosdem è corpore annexis medicamentis propellemus. Postea quæ corroborare, reliquiásque consumere possunt, præscribantur. Quæ omnia nunc, anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particulari iis debita ratione adhibeantur. A mitioribus autē medicamentis resoluendi vim habentibus auspicabimur, hinc ad validiora sensim transitio fiet. A principio quoq. cum pannis calentibus frictiones vniuersales instituemus. Ab acetosis hic diligenter abstinendum, aliisq; multum siccantibus medicamentis.

Methodus

MANIÆ INSERVIENS.

MANIA, furor seu insania, est intentio melancholiæ ad maiorem feritatem, alienationemque mentis sine febre, timore, & mæstitia. Instar ferarum quasi furere aliquando videntur hoc malo laborantes; cùm enim calidus sit hic humor peccans, grauia admodùm deliramenta excitat; qui humor quamdiu absque putredine in corpore hæret, sine febre hominem vrget. Differt autem à phrenitide in hoc, quòd in phrenitide semper febris concurrat, furor autem semper à febri immunis est. Deniq. phrenitici semper primaria affectione cerebri laborant, maniaci verò etiam per consensum aliarum partium. A melancholia autem differt, quòd ex calida cerebri intemperie mania excitetur, melancholia verò fit à frigida. Præterea melancholia fit cum metu & mæstitia, mania nequaquam. In melancholia quoque imaginatio solùm læditur, in furore autem læditur cum imaginatione ipsa etiam cogitatio seu ratiocinatio.

PARS AFFECTA est ipsum cerebrum, quod patet ex principalibus animæ functionibus oblæsis. Contingit autem cerebrum hîc subinde laborare per se, aliàs verò per consensum aliarum partium; atra enim bilis à qua hoc malum fit, aliquando in capite oritur, aliàs in toto corpore hæret, aliàs quoque in ipsis generatur præcordiis. Est autem symptoma pertinens ad actionem læsam principum facultatum, quæ deprauatè læduntur; non autem ablatè, neque diminutè.

SIGNA. Proni sunt magna ex parte nunc in risum hilaritatemque, nunc in mærorem, interdum etiam (rariùs tamen) in timorem inanium rerum labuntur. Subitò etiam temerarij, iracundi, clamosi & minaces fiunt. Aliquandò saltant, inordinataque corporis agitatione feruntur. Nonnunquã verò ita seriò rem agunt, vt amicos atque astantes,

aut verberibus, aut morsibus, aut aliis iniuriis lædant, moréſque quaſi ferinos exprimunt. Toruos, intrepidos, attentóſque habent oculos, ſemperq́. aliquid mali meditantur. Tantum etiam ſubinde inſaniunt, vt ſibi ipſis iniurientur, tuncq́. vinculis detinendi ſunt. Vigiliæ etiam immodicæ concurrunt, à febri tamen pro maiori parte ſunt immunes. Excauantur oculi tempore. Præcedit plærumque inſaniam iracundia præter conſuetudinem. Oculis ſplendores, auribus autem ſonitus extranei obuerſantur. In Venerem pronitas oritur, necnon curæ de rebus extraneis; quæ paulatim omnia augentur.

CAVSA. Oritur ex calida cerebi intemperie, quæ ſubinde ſola eſt. Aliàs ex humorum calidorum mordaciumque præſentia fit, & ſubinde quidem ex melancholico humore plurimùm exuſto, ita vt in atram bilem degeneret, fit; tuncq́. ſemper ferè cum metu delirant, taciturnique per interualla fiunt, qui, cùm loqui incipiunt, ſilere nequeunt, ita vt admodum loquaces rurſus fiant. Aliàs etiam fit ex præaſſata bile flaua, atque tunc ferina deliramenta excitantur, ita vt admodum fiant temerarij; plerumque etiam fortitudo aliena comitatur, ita vt violento corporis impetu formidabiles fiant ſæpè tunc obuiis, etiam domeſticis frequenter vim inferunt, percuſſores equidem & iniurioſi euadunt. Aliquando etiam ex copia ferpentis ſanguinis exuſti, in atramque bilem mutati, generatur, ſi ad caput impetum fecerit, tunc plerumque cum riſu atque cantu immodico inſanire ſolent. Hæc autem victus ratio, temperamentum, aliaque ſimilia indicabunt. Aliàs etiam oritur inſania ex immodicis vigiliis, ſolicitudinibus, nimiis cerebri excalfactionibus.

PROGNOSTICA. Magis eſt frequens iuuenibus ac mediæ ætatis hominibus hoc malum. Deſipientiæ quæ cùm riſu fiunt, minus periculoſæ ſunt iisque cum ſtudio accidunt, eoque periculoſiores ſunt quò maior concurrit temeritas. Omnium verò periculoſiſſimę ſunt deſipientiæ quæ ſuperaſſatione flauæ bilis fiunt. Menſes autem hæmorrhoideſque hîc ſi fluant, bonum eſt. Malum eſt appetitum proſtratum eſſe, vlceraque in facie, ano, pedibuſve enata eſſe.

Methodus pro Curatione M A N I Æ INSERVIENS.

Perficitur autem ſubſequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ſit temperatus, ad humiditatem nonnihil vergens.

Cibus ſit liquidus, ſorbilis, corpuſque humectans in principio, vti eſt ptiſana. Iuſculum colaticium, gallinarum, perdicum, pullorum. Minimè ſint flatuoſa quæ offeruntur, bilémue gignentia.

Potus ſit aqua hordei. Vinum non admittatur. Interim ſi ob metum aut melancholiam aduſtam hoc malum originem habuerit, vinum proderit tenue.

Exercitium conuenit moderatum.

Somnus hîc quoque conuenit conſueto tempore diuturnior, qui prouocandus omnino erit, tum ſumptis, tum admotis medicamentis.

Excrementa alui arte, ſi non reddantur natura, prouocanda ſunt; aluum enim neceſſum eſt habeat humidam.

Amicorum admittatur præſentia; ignotorum verò, quibuſque iratus eſt, ingreſſus prohibeatur.

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus violarum, fumariæ, nenupharinus.

Acetoſus ſimplex.

Syrupus bugloſſæ, boraginis.

Syrupus de cichoreo cum rhabarbaro.

Aquæ violarum, lupulorum, bugloſſæ, nymphææ, cichorei, endiuiæ, acetoſæ.

VACVANTIBVS.

Venę ſectio fiat, ſi ex abundantia feruentis ſanguinis inſania excitetur, & quidem copioſè tunc educatur. Primò autem ſaphenæ ſectio fiet, ſequenti autem die ſecabitur mediana humeraria. Poſtea ſecabimus etiam venā in fronte, ſi ma-

malum non leuetur. Nequaquam autem vena secabitur, si malum hoc à cholera fiat adusta absque sanguinis plenitudine, cùm sanguis sit frenum choleræ.

Syrupus de multiplici infusione rosarum.

Confectio hamech, diacatholicum.

Diasena Nicolai, hiera logodij.

Hiera picra, hiera diacolocynthidos.

Pillulæ Indæ, de lapide Armeno.

Potus ex violis, cichoreo, fumaria, intubo, buglossa, chamædry, floribus nymphææ, seminibus frigidis maioribus, fumaria, glycyrrhiza, vuis passis, epithymo, manna, casia, polypodio, sena, myrobalanis citrinis.

Clystere ex foliis violarum, lactucæ, althææ, maluarum, seminibus frigidis maioribus, oleo violarum.

AVERTENTIBVS.

Venæ saphenæ sectio fiet primò, vti prædictum est.

Hirudines sincipiti aliisque partibus capitis per ambitum admouebimus.

Hæmorrhoides aperiantur.

Menses vt fluant, procuretur.

REPELLENTIBVS.

Irrigatio capitis fiet cum rosacceo, succo polygonij, aceto; quę sincipiti cũ linteolo apponẽtur, frequentiusq́. mutabuntur.

Fomentatio capitis fiet cum decocto florum stœchados, camomillæ, violarum, rosarum, foliis lactucæ, capitibus papaueris albi; aceto addito.

ROBORANTIBVS *cerebrum, intemperiémque emendantibus.*

Diamargaritum frigidum, electuarium de gemmis, diarhodon abbatis.

Diatrion sandali, manus Christi.

Conserua rosarum, buglossæ, nymphææ, adianthi, boraginis, violarum.

Epithema pro hepate ex aqua intubi, rosarum, acetosæ, seminibus portulacæ, camphora, spica nardi.

Epithema pro corde ex aqua buglossæ, rosarum, nymphææ, aceto, trochiscis de camphora, diamargarito frigido.

Balneum ex aqua in qua decoquantur flores camomillæ, meliloti, violarum, folia violarũ, lactucæ, salicis, nymphææ, maluæ, buglossæ; quo caput quoque irrigabitur quamdiu balneo insidebit.

Vnguentum pro spinali medulla atq. pectore ex oleo nymphææ, amygdalarum dulcium, rosarum, violarum; eo post exitum balnei vtetur.

Cauteria coronali commissuræ applicentur.

PROVOCANTIBVS *somnum*.

Diarhodum cum syrupo nymphææ.

Embrocatio capitis ex seminibus papaueris, floribus nymphææ, rosarum, violarum, lactuca.

Vnguentum pro temporibus atque fronte ex oleo violarum, mandragoræ, mulieris lacte.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* MANIA, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO MANIAE.

℞ foliorum maluæ, lactucæ, violarum, florum violarum, boraginis, endiuiæ, ana m.j. hordei ℥ j. coquantur in iusculo carnium q.s. ad ℔.j.ß. colaturæ addantur hieræ picræ simplicis ʒ ij.ß. cassiæ recenter extractæ ℥ j. olei violarum ℥ iij. fiat *Clystere* emolliens.

℞ syr. endiuiæ, acetosi simplicis, violarum, buglossæ ana ℥ j. syrupi fumariæ ℥ ß. aquarum endiuiæ, buglossæ, violarum, boraginis ana ℥ iij. fiat *Iuleb*; dentur ℥ iij. in aurora.

℞ radicis buglossæ ℥ j.ß. foliorum intubi, cichorei, fumariæ, lupulorum ana m.j.ß. florum boraginis, buglossæ, violarum ana m.j. seminum melonum, cucumeris, cucurbitæ, ana ʒ ij.ß. senæ Alexandrinæ, polypodij quercini ana ℥ j. epithymi ℥ ß. rhabarbari ʒ j.ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ iij. vuarum passarum enucleatarum ℥ j. thamarindorũ ℥ ß. coquantur in aqua q.s. ad ℔. j.ß. colaturæ adde diasenæ ʒ vj. cassiæ

recenter extractæ ℥ j. syr. rosarum solutiui ℥ ij. fiat *Potio*, sumet ℥ iiij. in aurora per quinque vel sex dies.

℞ confectionis hamech ʒ ij.ß. electuarij de succo rosarum ʒ ij. diacatholici ℥ iij. syrupi violarum ℥.j. aquæ violarum, buglossæ ana ℥ j.ß. fiat *Haustus*, detur horâ quinta manè.

℞ pillularum de lapide lazuli, Armeno, indarum ana ℈ j. cum syrupo de epithymo q.s. formentur *Pillulæ* septem vel octo, sumantur post primum somnum.

℞ diarhod. abbatis sine moscho ʒ iij. sp. diatrion sandali ʒ j.ß. sacchari rosacei, syrupi violarum ana ℥ j.ß. fiat *Electuarium* molle. aut

℞ sp. diamargariti frigidi ℥ ij. conseruę violarum, buglossæ ana ʒ vj. conseruæ rosarum ℥ ß. lohoch de papauere ʒ iij.ß. syr. violarum, pomorum ana ℥ j. misceantur, fiat *Electuarium* molle: detur duabus vel tribus horis ante prandium & cœnam ℥ ß.

℞ olei violarum, rosarum ana ℥ j. olei amygdalarum dulcium, nenupharini ana ℥ ß. eo caput à principio mali vngatur, hinc spinalis medulla & pectus post exitum balnei.

℞ aquæ buglossæ, rosarum, nymphææ ana ℥ v. aceti ℥ ß. sp. diatrion sandali, diatrag. frigidi ana ℈ iiij. croci ℈ ß. fiat pro cordis regione *Epithema*, quo cor bis in die refocilletur ante cibum.

℞ foliorum violarum, lactucæ, nymphææ, maluæ ana m. iij. foliorum salicis, vitis, florum camomillæ, meliloti ana m. ij. coquantur in aqua q.s. pro *Balneo*, quo post purgationem æger committetur; sit autem calidum modicè, plurimum equidem confert. Caput etiam eo potest irrigari rasum, vtaturque eo ante cibum, post exitum autem ita lecto committatur vt non sudet.

℞ folia lactucæ, violarum, salicis, florum nenupharini, rosarum ana m. j.ß. florum camomillæ p.j. seminum lactucæ ℥ ß. papaueris albi ʒ j.ß. capita veruecum numero duo, fiat *Embroca*, quo quater vel quinies in die vtetur.

℞ Syrupi violarum, papauerini, diacodij ana ℥ ß. aquæ lactucæ, succi ptisanæ ana ℥ ij. fiat *Potus* pro somno, detur hora somni.

℞ olei violarum, mandragoræ, ana ʒ iij. cum peplo temporibus atque fronti admoueantur.

℞ olei amygdalarum dulcium, camomelini ana ℥ j.ß. olei

violarum ℥ ij. fiat *Vnguentum* pro capite; quo post principium vbi materia resoluenda est, vti poterimus. In eundem quoque finem catuli aut pulli per medium dissecentur, aut pulmo arietis adhuc calens capiti accommodetur; roborant enim hæc cerebrum, vaporesque relictos resoluunt suo temperato calore, & humectant.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione MANIÆ seu furoris inseruiens.

Omnium primò aluus subducatur clysterio: Demum vena secetur cum cautela prædicta. Humores hinc peccantes naturæ obedientes reddantur, necnon purgentur. Interea quoque temporis humores auertemus iis quæ hæmorrhoides aut menses prouocant; id quod etiam fieri potest sectione ipsius saphenæ. Demum ea quæ cerebrum necnon corroborare possunt offerantur, & quæ materiam reliquam dissipare possunt. Quæ omnia nunc, anteaque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Cauterio quoque actuali aut potentiali locus erit, dum prædictis non cedit remediis; anteriori autem parti capitis apponemus, vbi commissura est coronalis cum sagittali. Imprimemus autem ita altè, donec ossis denudationem consecuti fuerimus, de quo portiunculam etiã auferemus, sicq́ apertum quasi per mensem seruabimus, hoc enim medicamento malum tandem superare solemus. In eo autem differt cura maniæ à melancholia, quòd in mania debeat esse maior intentio remittendi acrimoniam humoris, quod humectantibus, modiceq́ fit refrigerantibus.

Methodus

Methodus pro cognitione PHRENITIDIS INSERVIENS.

PHRENITIS vera, est cerebri aut membranarum eius inflammatio, febrem acutam, delirium mentisque alienationem inducens. Insaniæ genus est admodum horrendum periculosumque, cùm in ea parte generetur morbus in qua princeps animæ facultas residet. Cùm autem magna ex parte phrenitis vera è non vera oriatur, ideò de hac etiam hîc tractabimus. Est itaque phrenitis non vera, mentis alienatio, cum inquietudine sine cerebri apostemate. Sequitur autem febrem sanguineam aut biliosam. Deliria autem non sunt hic ita notabilia, nec perpetuò affligunt, augentur equidem & minuuntur, prout febris intenditur vel minuitur. Potissimùm autem fit hora crisis, quam etiam interdum præuenit, vnaque cum morbo incrementum sumit, & hac quoque ratione vehementior erit hora & die exacerbationis quàm quietis; in istis enim febribus contingit vapores aridos ad arcem cerebri ascendere, vnde spiritus animales perturbantur haud leuiter. Sequitur etiam subinde apostemata & abscessus, ex quibus graues febres oriuntur. non itaque morbus, sed morbi alterius est symptoma. Frequentiùs autem multò quàm vera phrenitis accidit, hæc enim rarius.

PARS AFFECTA, est cerebri pia aut dura mater, id quod constat ex læsione functionum inde prodeuntium; sæpius autem fit in hac, tuncque minus est perniciosa. Laborat autem semper propria primariaque affectione, & æger continuò molestatur, estque phrenitis vera, morbus in compositione, in magnitudine equidem peccat, & in intemperie, calida nimirum.

SIGNA. Febris adest continua atque arida, vigiliæq. fiunt molestæ, & somnus difficilis, vnde plurimum turbantur, è lectoque subitò interrupta quiete exiliunt, spiratio fit ex interuallis, seu rara & magna, oculis rubedo, squalidaque sic-

citas insolitaq. mobilitas accidit; ex altero tamen oculo sæpe etiam fluit lacryma acris, oculorum venæ sanguine turgent, pulsus frequens, celer & magnus est. Adest delirium mentisque alienatio, ita vt nihil respondeant quod ad prudentiam attinet interrogati, imò propter abolitam memoriam, non sunt memores eorum quæ dicunt aut faciunt, vnde verba nullo ordine sensuque proferunt, & varia imaginantur; modò plorant, modò cantant, aliàs vociferantur, aliàs quoque ferociter in omnem audaciam procliues fiunt, variaque nugantur. Lingua fit quasi aspera, squalida atque nigra, admodum sitiunt, floccos & festucas digitis colligunt, manus tremunt, altè spirant; vrina tenuis flammeaque est, aliquando quoque alba est & tenuis, estque maioris perniciei nota.

Cavsa. Magna ex parte ex sanguine exuperante originem habet, & hi sæpe cum risu insaniunt, delirant minus, nec ita febricitant: Dum verò à bile adusta & efferata fit, tunc admodum immaniter insaniunt, & necessum est illos subinde vinculis cohibere; fortissimos enim motus edunt phrenitici, quod contingit propter siccitatem. Maxima comitatur febris quoque.

Prognostica. Acutissimus periculosissimusque est affectus, breuique hominem occidit nisi succurratur, vniuersum enim phrenitidis genus est exitiale, eò quòd in loco in quo princeps animæ pars residet, generetur. Interim desipientiæ quæ cum risu fiunt, minus periculosæ; quæ verò cum studio, periculosiores sunt: omnium autem grauissima censetur, quæ ex adusta bile generatur. Vbi desipientiam somnus sedat, bonum; si non, malum. Continua autem vigilia atque dementia mortiferum.

Methodus

Methodus pro curatione

PHRENITIDIS

INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër temperatus concilietur, & luminosus mediocriter, varietasque picturarum absit.

Cibus. ea quæ humectare refrigerareque corpus possunt præscribantur, vt est ptisanæ cremor. Moderatus autem admodum debet esse alimentorum vsus; vti enim immodica copia malum auget, sic inedia nimia vires plurimùm prosternit. Olera fiant è lactuca, malua, intubo. Versus declinationem morbi offerri poterunt pisces saxatiles, squamosique.

Potus sit aqua hordei in principio; cui vtile erit addere aliquid syrupi violacei, nymphææ, rosacei. Subinde quoque decoctum cinnamomi imperabitur.

Motus inordinatus vitandus, potiusque quies imperanda. Frictiones tamē partium infernarum fiant eo potissimùm tempore quo symptomata magis erunt propitia.

Somnus conciliandus est tum localibus, tum sumptis medicamentis.

Excrementa alui mouenda; detenta enim morbum augent.

Animi perturbationes hîc plurimùm incommodant; quare gratissimi amici aduocandi, qui aliàs blandè illum conueniant, subinde etiam acerbiùs obiurgent.

VACVANTIBVS.

Venæ sectio fiat protinus ab initio, modò vires constent; in mora enim periculum est; vix enim aliud salubrius atque magis pręsens remedium est huic malo destinatum; in mitioribus autem morbis priùs aluus eluenda arte ęst; secabimus autem primò venam humeralem; hinc cephalicam aut medianam si prior non appareat. tandem vbi materia

iam fluxa est, etiam in fronte venam secabimus; idque vt rectè fiat, constringemus collum artificiosè aliqua fascia, vt vena attollatur.

Clysteres primò clementiores ex decocto maluarum, betæ, violarum, lactucæ, hordei, seminum cucumeris, cucurbitæ, cassia, fistula, electuario de succo rosarum, diapruno solutiuo, diacatholicone, hiera picra, oleo violarum, melle rosato.

Electuarium Indum, de succo rosarū, electuarium rosatum.

Diaprunum solutiuum. Syrupus rosarum laxatiuus.

Pillulæ aggregatiuæ, aureæ. Trochisci de rhabarbaro.

Cassia recenter extracta. Manna, myrobalani, rhabarbarum in aqua endiuiæ infundatur.

Materia biliosa vacuanda erit etiam in principio mali, interim leue præscribatur deiectorium medicamentum, ne humores potiùs exagitentur quàm purgentur. Clysteres emollientes & alterantes dentur tertio quoque die.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio instituatur, vt prædictum.

Clysteres leues fiant primò, hinc validiores.

Purgantia prædicta medicamenta; auertendi enim causa maximè etiam proderūt, ne scilicet absoluatur eresypelas.

Cucurbitulæ cum scarificatione spinæ, occipitio, humeris, natibusque admouendæ erunt, si vena cubiti secta non fuerit ob aliquam causam; sine scarificatione autem applicentur, si vena secta fuerit.

Sanguisugas fronti temporibusque admouere poterimus, cùm morbus ad statum tendit.

Vincula, ligaturæque, necnon frictiones extremarū partium dolorificæ, non parum conferunt ad humorum à capite auersionem, cùm motum humorum sistant atq. reuellant.

Lotiones pedum manuumq. fiant ex decocto lactucæ, violarum, hordei, capitum papaueris; quo decocto cerebrum etiam humectandum mediante spongia erit.

REPELLENTIBVS.

Oxyrhodum ex aqua rosacea, aceto, oleo rosato; hæc panno excepta sincipiti, collo, capitique admouebuntur frigida, sæpiusque

sæpiusque repetantur; hinc tempore oleum camomelinum admiscebimus.

Aqua rosacea, plantaginis, acetum, oleum rosatum.

Embrocatio fiat ex decocto seminis papaueris albi, hyoscyami, florum nymphææ, violarum, rosarum, succo plantaginis, lactucæ addito; petiæ laneæ iis infundantur, sincipitique admoueantur, colloque circumponantur; vapores enim humoresque incrassant; ineptioresque ad motum reddunt, cùm eorum virtute, meatus corporis per quos humores ad cerebri arcem repunt, contrahantur.

Succus lactucæ, rosarum, plantaginis, nymphææ, cucurbitæ.

Odoramentum ex aqua plantaginis, rosarum, semperuiui, acetosæ, camphora, floribus rosarum, nymphææ; pane aliqualiter torrefacto.

Vnguentum populeonis non ita pridem factum.

Mox ab initio hisce vti licebit medicamentis absque vllis resoluentibus, quæ versus incrementum, statum atque declinationem permiscemus secundum plus & minus, prout ratio scilicet dictabit. vti autem in augmento repellentia debent superare resoluentia; sic in declinatione resoluentia debent superare repellentia; in statu autẽ par sit pondo vtriusque, vnde seriò vitandus est continuus horum vsus; materias enim incrassant, resoluique prohibent. vnde ex continuo eorum vsu lethargia accersiri potest; quare versus statum omnino à repellentibus abstinebimus, cùm tunc maximè expediat apertionem meatuum, humorumq. discussionem procurare.

CORROBORANTIBVS, *resoluentibusque morbi reliquias.*

Diamargaritum frigidum, castoreum.

Syr. granatorum, rosarum, cum aqua rosarum, buglossæ, plantaginis: detur postquam alimentum sumpserit; sic enim ad caput eorum vis melius transfertur.

Conserua rosarum, violarum, florum nymphææ, buglossæ.

Irrigatio fiet capitis ex violis, rosis, floribus nymphææ, lactuca, papauere, camomilla, meliloto, althæa.

Balneum aquæ dulcis tepidum conuenit.

Pulmo arietis, aut eiusdẽ hepar, aut catul⁹, capo, gallina, ælurúsve, aliáve huiusmodi animalia exenterata, per medium

spinæ

ſpinæ ſecabuntur, ſicque adhuc calentia capiti admouebuntur magno cum cerebri commodo.

Sanguiſugæ fronti temporibuſque admoueantur.

Vt felicius autem localia medicamenta hic præſcripta capiti accommodari poſſint, meliuſque excrementa exhalare valeant, radendum caput phreneticorum erit remiſſionis tempore, & aliquandiu poſt cibum ſumptum.

CORRIGENTIBVS *accidentia.*

Philonium Romanum, philonium Meſuæ; cum aqua lactucæ aut ſyr. papaueris, potenter ſomnum inducit.

Syr. violatus, papauerinus, cum aqua lactucæ.

Iuſcula in quibus ſemina frigida maiora, aut caput vnum papaueris albi coquatur, aut folia lactucæ.

Succus violarum, papaueris.

Vnguentum populeonis, roſaceum, ex oleo violarum, nenupharis, papaueris, mandragoræ, ſeminibus hyoſciami, croco, opio, aceto.

Lotio fiat capitis, faciei, manuum atque pedum, in aqua in qua decocta ſint folia lactucæ, violarum, flores roſarum, nymphææ, ſemina papaueris albi, cucumeris, cucurbitæ, melonum.

Odoramentum fiat cum ſpongia prædicto decocto imbuta.

Fomentatio pubis perineique fiet cum decoctione parietariæ, radicum aſari, petroſelini in vino.

Cataplaſma quoque fiet ex parietaria cocta cum vini parte aliqua; addito oleo ſcorpionum; pubi perineoque admouebimus.

Vnguentum ex oleo fiat ſcorpionum, vnguentoque Agrippæ; iis pubis regio illinetur.

Syr. violarum.

Decoctum hordei.

Aqua communis, cui ſyr. de ſucco ribes, aut ſyrupum, de ſucco citri addemus.

Prouocantibus ſomnum plurimum hic egemus, eò quòd continuis

continuis quasi vigiliis æger conficiatur. Ne autem calor qui superest debilis, extinguatur, calida admiscebimus opiatis; periculum enim est ne lethargus accersatur ex immodico eorum vsu. Contingit quoque vrinam frequenter supprimi in hoc malo. huicque malo medebimur sequenti ordine locatis. Postremo autem loco positis, sitim immodicam mitigabimus.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* PHRENITIDE, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Brulele experta.*

CVRATIO PHRENITIDIS.

℞ quatuor seminum frigidorum minorum, seminis papaueris albi ana ʒ iij. coquantur in aqua q.s. Vnciis tribus huius decocti, adde syr de papauere ℥ j.ß. aceti boni parum; fiat *Serapium:* detur manè & tempore somni.

℞ foliorum lactucæ, maluarum, violarum, betæ, boraginis ana m.j. hordei capitum papaueris sine semine ana ℥ j. seminum cucumeris, cucurbitæ ana ℥ ß. fiat decoctio in aqua q.s. ad ℔.j. colaturæ addantur olei violacei ℥ iij. cassiæ recenter extractæ, diacatho. ana ℥ j. salis ʒ.j. fiat *Clystere.*

℞ syrupi granatorum, violarum, acetosi simplicis ana ℥ ij. sumat ℥ ij. cum decocto hordei, violarum, prunorum, glycyrrhizæ, seminum lactucæ, cucurbitæ; quibus quoque aquæ rosaceæ aut buglossæ nonnihil permisceri poterit in eundem finem, necnon syrupus papauerum, vt somnum conciliemus.

℞ cassiæ recenter extractæ, ℥ j. syr. rosarum solutiui ℥ ß. aquarum buglossæ, boraginis, violarum ana ℥ j. fiat *Haustus:* detur sequenti die in aurora.

℞ rad. graminis ℥ j. florum cordialium ana p. j. foliorum acetosæ, endiuiæ ana m. j. ß. violarum m. j. seminum cucurbitæ, melonum ana ʒ j. ß. vuarum passarum ℥ j. polypodij quercini ℥ ß. rhabarbari electi ʒ ij. thamarindorum ʒ iij. coquantur in aqua q.s. ad ℔. j. colaturæ adde syr. de multiplici

infusione rosarum ℥ iij. fiat *Potio.*

℞ electuarij de succo rosarum ʒ ij. diacatho. ʒ ij. syrupi violarum, de multiplici infusione rosarum ana ℥ ß. decocti hordei ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ hieræ picræ ʒ j. diagrid. gr. vj. salis gemmæ ʒ ß. mellis per coctionem concreti; fiat *Suppositorium.*

℞ conseruæ rosarum, violarum ana ʒ v. conseruæ buglossæ, nymphææ, diatragacãthi frigidi ana ℥ ß. diamargariti frigidi ʒ j. seminis acetosæ, portulacæ ana ℈ ij. syr. violarum q.s. ad *Electuarij* mollis consistentiam; aliquoties in die accipiat dragmam.

℞ aquæ buglossæ, rosarum, violarum ana ℥ v. diatrion sandali ʒ j. ß. aceti & croci parum; fiat *Epithema*; quo calente cor irrigetur.

℞ florum violarum m. ß. rosarum m. j. ß. foliorum lactucæ m. ij. ß. seminis papaueris albi, lactucæ ana ʒ iij. coquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertias, sub finem parum adde aceti, fiat *Embroca*, quo calente parum coronalis commissura irrigetur tonsis capillis.

℞ olei rosacei ℥ ij. aquæ rosaceæ ℥ iiij. aceti ℥ ß. misceantur, frontique panno lineo illis imbuto, applicetur.

℞ syr. violarum, nenupharini ana ℥ j. ß. papauerini ℥ j. decocti violarum, capitum papaueris albi vncias nouem; fiat *Iuleb:* detur tempore somni, eundem vt concilies. In eundem finem gallinæ iusculum paretur cum foliis lactucæ, capite vno vel altero papaueris albi. Aut fiat decoctum ex rosis, violis, foliis absinthij, capite vno papaueris, opij gr. j. sumanturque huius decocti ℥ iij. cum iusculo caponis. Item,

℞ hordei mundati m. iij. seminum cucumeris ʒ iiij. papaueris ʒ j. ß. foliorum lactucæ m. ij. coquantur in aqua q.s. ad tertiæ partis consumptionem. In eundem finem lotio fiat faciei atque pedum ex decocto capitum papaueris albi, foliorum violarum, nenupharis, hordei excorticati, radic. mandragoræ. Odoramentum quoque fiat ex dicto decocto.

℞ olei rosacei ℥ iij. aceti ℥. j. opij. gr. ij. fiat *Mixtura*, quæ fronti temporibusque applicetur modicè calens. Item inungatur cum capite lactis, quod bullitione extractum fuerit, ipsum caput rasum, aut sequenti vnguento.

℞ vnguenti rosacei, populeonis ana ℥ j. olei nenupharini, mandragoræ ana ℥ ß. aceti ʒ j. fronti applicetur & tempori-

bus.

bus. Si somnus his non concilietur, adde prædictis opij gr. iij. vel iiij. croci gr. v. omnia diligentissimè commisceantur; fiat *Vnguentum* pro anteriori parte capitis temporibusque.

℞ foliorum lactucæ m. ij. florum rosarum m. j. seminum papaueris albi ʒ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad mollitudinem, addendo farinæ tritici ʒ vj. olei violarum q. s. fiat *Cataplasma* pro fronte.

℞ olei violacei ℥ j. nymphææ ℥ ß. camomillæ, papauerum, ana ʒ iij. aceti guttas aliquot, ceræ q. s. fiat *Vnguentum*, quo præstat vti loco prædicti vnguenti, eò quòd admodum sit forte, repellit hoc, somnumque conciliat.

℞ betonicæ, fœniculi, maluæ ana m. j. ß. florum camomillæ, meliloti, sambuci ana m. j. seminum lini, fœniculi, fœnugræci ana ℥ ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem, fiat pro capite *Fotus*; versus declinationem enim mali reliquias resoluit. In eundem finem catuli vnius mensis per medium dorsum secti, aut pulli columbini viui, pulmonesque calentes arietis aut pecoris, commissuræ coronali applicentur actu calentes donec refrigescant; postquam refrixerint, ponantur in decocto calente camomillæ, rosarum; & iterum applicentur vti prius, idque multis vicibus repetatur.

℞ oxymellis squillitici, syr. de duabus rad. ana ℥ ij. gummi prunorum ʒ ij. decocti fructuum alkekengi, rad. petroselini, saxifragiæ ℔. j. fiat *Potus* ad prouocandum vrinam. eoque in fine augmenti potiùs vti poterimus quàm in principio, cùm obsint calefacientia.

APPEN-

APPENDIX ad prædicta pro curatione PHRENITIDIS inseruiens.

Cùm vix quicquam in hoc malo medicamentis præstare liceat, si apostema absoluatur; omnium primò, ne incrementum sumat, sanguinem, vt prædictum est, mittemus, si nihil obstiterit; cùm nullum eo sit magis præsens remedium. Primò tamen aluus subducatur clysterio leniente. Eodem quoque tempore humores, sanguinémque ad caput ruentem, repellentibus medicamentis arcebimus; cucurbitulas verò cum scarificatione si aliquam ob causam vena sectio prætermissa fuerit (aliâs fiet sine scarificatione) admouebimus partibus capiti subiectis, vicinísque, vt humoris impetus ad caput sistat. Deinum vt sanguinis feruor nonnihil temperetur (facilè enim in bilem hic solet mutari) serapium conueniens, quod somnum etiam allicere eadem opera poßit, propinetur. Deinde purgantibus medicamentis humores acres è corpore educemus. Postea frictionibus partiúmque extremarum ligaturis, necnon lotionibus, eosdem quoque humores à capite auertemus. Cerebrum deinde roborabimus. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicißime cum successu consequi poterimus, si vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Sitim interim quoque sedare debemus, cùm plurimùm molesta hic esse soleat; in quem finem detur ℥ j. succi ribes cum decocto conuenienti. Somnum quoque aptis medicamentis conciliabimus; vrinámque, si necessum est, prouocabimus. Semper quoque hic omnibus medicamentis quæ intrò sumuntur ea admiscebimus; quæ vt morbum, sic etiam partem affectam respiciant.

Methodus

Methodus pro cognitione

CATARRACTÆ SEV SVFFVSIONIS INSERVIENS.

SVFFVSIO est vbi visio paulatim hebescit, propter humorem lentum & glaciei modo concretum, qui iuxta foramen pupillæ, vel inter crystallinum humorem & rhagoidem tunicam obhæret, prohibens transitum specierum rerum obiectarum, eaque ratione visum impediens. Contingit autem eum humorem eò deferri per opticum neruum è cerebro, sæpè ita lentè vt animaduerti non possit in initio. Aliquando etiam repentè paucissimisque fit diebus; eo autem humore circa pupillam obhærente, externæ rerum species impediuntur, ne crystallino humori præcipuò videndi instrumento communicari possint; diciturque hoc malum in principio imaginatio, in augmento nebula, eò quòd nubes videatur tandem apparere.

PARS AFFECTA est oculus ipse, qui circa pupillam potissimùm afficitur. Proprio autem vitio id aliquando contingit, tunc neque simul incipit, neque eodem modo vterque afficitur; subinde enim alterum tantùm occupat oculum. Præterea continuò hic suffusionis symptomata percipiuntur. Si verò propter consensum oris ventriculi fiat, tunc visa vtrique oculo simul & similiter apparent; tunc neque obscuritas, neque concretus obseruabitur humor: tunc autem potissimùm hoc accidit, cùm ventriculi concoctio bona non fuerit. Rursus à stomacho prouenire indicat alleuiatio post vomitum; id quod sæpe fit tempore crisis, cùm tunc natura sæpe id quod noxium est, oculumque perturbat, hac ratione expellat, dum stomachi vitium in causa fuerit: huiusmodi autem symptomata perpetuò non apparent; si enim concoctio stomachi bona fuerit, nulla symptomata tunc oculum molestabunt; à stomacho enim dum prouenit, intenditur,

remittitur, vel omninò intermittitur, prout ſtomachus bene vel malè cõcoquit, neque vnquam in pupilla tenebroſi quicquam obſeruatur per plures etiam menſes. Eſt autem morbus in compoſitione ſeu numero, cùm aliquid toto genere præter naturam ſuccreſcat.

SIGNA. In mali huius exordio, ſolummodò quidam ſpiritus atque fumi, aliàs etiam muſcæ vel culices, necnon caliginoſa quædam corpuſcula, ſubinde etiam lucentia, oculis obuerſari videntur. Incerto autem videntur motu huc atque illuc agi. Aliis verò aranearum telæ, aliàs verò lanarum filamenta oculis obiici videntur. nonnumquam circuli circa lucernas apparent, aliaque huiuſmodi ſimulachra non conſueta oculis offunduntur: viſus autem paulatim hebeſcit, prout ipſe vapor tenuis, humorque incraſſeſcit & congelatur, tuncq. quaſi nubeculæ videntur oculis obſeruari. Omnium poſtremò, ex maiori congelatione in panniculum vertitur, tuncque pupilla turbida eſſe incipit & tenebroſa, temporeq. color ipſius maris in oculo apparet, & eouſque progreditur tandem malum, donec æger ampliùs non videat, cùm ſcilicet totum pupillæ foramen occludit, lumen interim animaduertit adhuc. Si autem minima eius humoris quantitas pupillæ obiiciatur, ita vt circumſtantes partes puræ ſint, foraminulentum videtur corpus obiectum eſſe. Tandem malo progrediente, pupilla vix lumen tranſmittit, & ad albedinem mutatur; hinc aliquibus cæruleus fit oculi color, aliis verò glauceſcit. Hoc vitium alterum ſæpe occupat oculum, & poſtquam ſemel radices egit, continuò immoratur.

CAVSA. Frigidi craſſique humores in opticum neruum incidentes, vel inter humorem cryſtallinum rhagoidémve tunicam concreſcentes, hoc malum efficiunt dum pupillæ foramen obſtruunt; vnde externarum rerum ſimulacra quæ ad videndi facultatem importari debent, ratione obſtructionis impediuntur, ne cryſtallino humori, qui præcipuum eſt inſtrumentum viſus, communicari poſſint.

PROGNOSTICA. Inter leuiores ſuffuſiones ea deterior eſt, quæ grauioribus morbis, ex magniſque capitis doloribus orta eſt: poteſtque in principio hoc malum curari; verùm

verùm si diu constiterit, suffusioque glaucescat, oculus visu priuabitur, ferè autem, quæ sine splendore est suffusio, & quæ ad candorem vergit, curam non recipit. Rursus si liuida, nigra, vel multum flaua est suffusio, neque medicina, neque acu curari poterit; sic nec ea quæ nihil concrescentis interius intuentibus exhibet, sed oculi videntur clari atque sereni, & tamen nihilominus nihil vident, diciturque gutta serena, tunc nihil quoque in suffusione medicamentis proficiemus, quæ pupillæ figuram commutauit. Si humor panniculi consistentiam fuerit consecutus, non nisi acu per corneam transmissa curari poterit, necessúmque est vt humor concretione firmitudinem consecutus sit; nisi enim acui subiici possit, anceps esse solet cura: in quintum autem vsque annum acui inidoneum esse solet concretum; vetustatem autem si sapiat, curam non admittit. Si autem id quod accrescit, perfrictum diducitur, neque sic manet, sed iterum rediens iungitur, coloremque exhibet obscurè album, curam admittere videtur.

Methodus pro curatione
SVFFVSIONIS
INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit calidus atque siccus.

Cibus. Conueniunt carnes gallinarum, caponum, pullorum, auicularum montanarum. Consultò abstineat ab iis quæ corpus nimium humectare possunt. Inter olera; fœniculum, betonica, saluia, serpyllum, maiorana pulegiumque conueniunt.

Potus sit decoctum cinnamomi, aqua mulsa: vinum verò inhibendum est.

Exercitium sit moderatum, infernarumque partium frictiones frequenter instituantur.

Somnus sit breuior consueto tempore.

Excrementa alui quotidie respondeant.
Animi perturbationes, vt mæstitia, aliique huiusmodi immodici affectus animi vitentur, gaudiumque amplectatur.

PRAEPARANTIBVS.

Oxymel simplex.
Mel rosatum.
Syrupi stœchados.
Syr. de hyssopo.
Aqua fœniculi, betonicæ, euphragiæ, hyssopi, maioranæ.

VACVANTIBVS.

Venæ sectio fiat cephalicæ eiusdem lateris in mali principio, modò plethoricum sit corpus; alioqui admittenda non erit, cùm hinc cerebrum magis refrigerari contingat, eaque ratione maior excrementorum copia generari possit.
Pillulæ.
Aureæ, cocciæ.
De agarico.
Lucis maiores.
Assaieret, masticinæ.
Sine quibus esse nolo.
Hiera picra.
Agaricus trochiscatus.

Sæpius autem purgandus quoque hic est æger ab aquosa materia quæ hoc malum fouere solet.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio in fronte, missioque fiat sanguinis è naribus.
Clystere ex radicibus fœniculi, floribus stœchados, camomillæ, meliloti, centaureæ minoris, betonicæ, seminibus anisi, fœniculi, colocynthide, diacatholicone, hiera Galeni, hiera diacolocynthidos, oleo camomillæ, liliorum.
Sapo aut sanguisugæ post aures applicentur, aut eorundem loco cauterium fiat.
Frictiones atque fotus ex aqua calente partium extremarum, earundemque ligaturæ dolorificæ.
Apophlegmatismi.
Masticatoria è cubebis, semine fœniculi, mastiche, pyrethro,

Cucurbitulæ

Cucurbitulæ cum scarificatione occipitio sunt affigendæ.
Sternutatoria medicamenta.
Seto ceruici affigetur magno cum commodo.
Cauterium ex cantharidibus, fermento, stercore columbino post aures, aut in commissura coronali potius fiet quàm in occipitio, eò quòd maior sit cõsensus cum oculis; per plures autem menses fluere permittatur humor.

CONFORTANTIBVS, *discutientibúsque reliquias.*

Collyrium ex aqua euphragiæ, chelidoniæ, fœniculi in quibus aliquid mellis, pompholygis, sagapeni dissoluatur.
Melli cõserua fellis permisceatur pro pueris; plurimùm enim iuuat cùm fel multum subtiliet.
Aqua mellis destillata.
Fel caprinum, porcinum, fœniculi succo dissoluatur.
Sagapenum in aqua mellis resoluatur destillata, aut aqua rosacea, per aliquot eo menses maximo cum commodo vtetur.
Lotio capitis ex decocto foliorum betonicæ, maioranæ, absinthij, fœniculi, florum stœchados in lixiuio.
Mithridatum, theriaca, diamargaritum calidum.
Diagalanga, diarhodon abbati, diamuscum dulce, conserua buglossæ.
Decoctum guaiaci cum rebus capitalibus; aut eius loco decoctum fœniculi, euphragiæ, betonicæ, caryophyllorum, cinnamomi, cubebarum, maceris.
Aqua mellis oculis instilletur.
Collyrium è melle, succoque fœniculi atque felle fiat.
Vrina infantis facultate sua exiccatoria curat humiditates malum fouentes.
Lotio capitis ex decocto maioranæ, rutæ, stœchados, fœniculi, betonicæ, euphragiæ, absinthij.
Vnguentum ex felle perdicis, succo fœniculi, melle.
Punctio cum acu non fiet antequam materia suffusionis mediocriter concreuerit.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* SVFFVSIONE, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO SVFFVSIONIS.

℞ florum camomillæ, meliloti ana m. ij. betonicæ, euphrasiæ, centaurei minoris, fœniculi ana m. j. ß. seminum anisi, fœniculi ana ℥ iij. agarici ℥ j. ß. colocynthidos ℥ j. coquantur in sufficienti quantitate aquæ ad ℔. j. ß. colaturæ addantur benedictæ laxatiuæ ℥ vj. olei rutacei, liliorum ana ℥ j. ß. salis communis ℥ j. fiat *Enema*: semel in septimana ante prandium iniiciatur.

℞ syr. de hyssopo ℥ ß. syrupi stœchados, oxymellis simplicis, squillitici ana ℥ j. aquarum euphrasiæ, fœniculi, betonicæ ana ℥ iiij. misceantur, fiat *Iuleb*. dentur vnciæ quatuor in aurora per quatuor aut quinque dies.

℞ pillul. lucis, cochiarum aurearum ana ℈ j. agarici trochiscati ℈ ß. syrupi stœchados quantum satis; fiant *Pillulæ* septem vel octo numero: sumantur post noctis dimidium cum pulpa pomi.

℞ hieræ diacolocynthidos ℈ ij. ß. agarici trochiscati ℈ j. nucis muscatæ grana vj. succi centaurei minoris quantum satis; fiant *Pillulæ*: dentur bis vel ter in mense.

℞ theriacæ magnæ, aureæ Alexandrinæ ana ℥ j. nucis muscatæ, cinnamomi, caryophyllorum ana ℥ ß. seminum fœniculi, euphrasiæ ana ℥ j. ß. conseruæ anthos ℥ j. ß. syrupi stœchados quantum satis; fiat *Electuarium* molle: sumat ℥ j. ter in septimana, quatuor horis ante prandium.

℞ florum camomillæ m. ij. ß. foliorum maluæ, altheæ ana m. ß. seminum fœnugræci, lini ana ℥ ß. mediocriter contundantur & coquantur in aqua q. s. fiat *Fomentatio* oculi antequam collyria instillentur. cum spongia liquori immersa nonnihilque expressa. Aut,

℞ florum camomillæ, meliloti, fœniculi, betonicæ ana m. j. seminum fœnugræci ℥ j. coquantur in aqua & vino quantum satis; fiat *Fotus* pro oculo.

℞ decoctio-

℞ decoctionis chelidonij, betonicæ, rosarum, tormentillæ ℥ ij. succi fœniculi, euphrasiæ ana ʒ iij. myrrhæ ʒ j. mellis despumati q. s. fiat *Collyrium*.

℞ pulueris capitis hirundinum ʒ ß. fellis lucij ℥ ij. pompholygis ℈ j. ß. myrrhæ ℈ ß. aquæ decoctionis tormentillæ, fœniculi ℥ ij. mellis destillati q. s. fiat *Collyrium*. Palpebris autem & non oculo imponentur collyria acria.

℞ aquæ mellis destillatæ vncias aliquot; iis sacchari candi aliquid immisceatur & myrrhæ; huius liquoris gutta vna aut altera oculo instilletur; fiat *Collyrium* præstans.

℞ terebinthinæ ℥ ij. ß. sulfuris viui ℥ j. ß. mellis rosati ℥ vj. salis communis ʒ iiij. succi fœniculi, vrinæ pueri ana f. j. distillentur pro *Collyrio*. Si dolet oculus à collyrio, oui albo conquassato, aut lacte mulieris, aut aqua rosata mitigetur.

℞ aquarum fœniculi, euphrasiæ ana ℥ iij. vitrioli albi ℈ ij. aloës ℈ j. fiat *Collyrium*.

℞ centaurei minoris, maioranæ, betonicæ, absinthij ana m. ij. fœniculi, maioranæ ana m. ß. florum stœchados m. j. nuces muscatas numero ij. coquantur in æqua portione aquæ & vini; fiat *Lotura* pro capite.

APPENDIX ad prædicta pro SVFFVSIONIS curatione.

Clysterio via paretur naturæ ad expulsionem superfluitatum; hinc vena proxima die secetur, modò corpus sit plethoricum. Demum naturæ obediens reddatur materia mali, postea purgante medicamento expellatur, quod iteratis debet fieri vicibus. Hinc cauterium fiat ex fermenti ℥ iij. cantharid. alis capitibusq; abscißis numero vj. fiat cauterium quod coronali commissuræ applicetur, aut post aures. Apponantur demum ficus cum melle, fluereque permittantur vesiculæ apertæ. Plurimum autem post aures appositum cauterium iuuabit, aut eius loco setonem ceruici affigemus. Hinc extremorum ligaturis, sternutatoriis medicamentis, errhinis, apophlegmatißmis, frictionibus, clysteribus, aerilus suppositoriis materiæ auertetur. Postea quæ caput visumque roborare possunt, reliquiásque dissoluere, præscribantur. A mitioribus autem incipiemus medicamentis; sic enim

melius assuescet admittere praestantiora. addentur autem ea quae oculi ardorem remittere possunt, si aliquis excitatus sit. Dum autem per ventriculi consensum fit Suffusio, in eo collecta vacuentur. Si autem ita malum increuerit, vt nubeculae iam oculis obuersari videantur, tunc purgantia ventriculū, necnon caput, imperanda sunt. Demum optimè digerentia discutientiáque medicamenta oculo accommodabimus, quod collyriis commodè fieri poterit. Consultum quoque erit tunc temporis canterium in occipitio excitare, ne humores ad oculum vi digerentium ruant maiori impetu, vnde etiam inflammatio concurrere posset. Suffusio per consensum ventriculi facta saepe curatur vomitu; cauendum autem ne fiat capite pleno existente, ne materia ruat ad neruos opticos. Pillulae quoque mastichinae plurimùm hic valent si frequenter offerantur. Si verò absoluta fuerit Suffusio, humor qui pupillae obiicitur, remoueri debet acu ad paruum oculi angulum, debétque humor mediocris esse consistentiae dum haec fient, cùm liquidus acum, vt remoueatur, vix admittet. Tenax verò si nimiū fuerit, tunicam potius lacerabit quàm abducet; adde quòd dolorem praeterea maximum causabit.

Methodus pro cognitione OPHTHALMIÆ INSERVIENS.

OPHTHALMIA seu lippitudo est inflammatio tunicae vel membranae agnatae seu coniunctiuae oculi, ex oculorum angulis in totam membranam effusa. A pericraneo autem originem habet frequenter hoc malum, à quo venae in oculum mittuntur per frontem & tempora.

PARS AFFECTA, est oculus, & praesertim ipsius tunica agnata, quod manifestissimè patet ex ipsa videndi functione laesa, & ex laesione manifesta ipsius oculi, necnon ipsius tunicae agnatae.

SIGNA.

Signa. Concurrit oculi tumor, dolor grauans, atque rubor. Sæpe autem ita in tumorem attollitur, vt tunica, necnon partes quæ in viciniis sunt, admodum tendantur, imò aliquando etiam ipse oculus vsque ad malas intumescit. Lacrymæ etiam fœcundæ ex oculo decidunt à vehementi dolore accersitæ; tanta enim aliquando punctio concurrit oculi, vt acu alióve corpore pungenti stimulari videatur. Principium autem morbi indicant huiusmodi tenues humores. Hinc sordes subsequuntur, quæ in maioribus oculorum angulis inhærescunt, eruntque incrementi testes. Paulatim autem sordes ita incrassescunt, vt oculos quasi gluten oblinant, statumque mali adesse significant. In hoc malo quoque arteriæ circumsitæ validè pulsant. Venæ quoque exiles quæ in albo oculi antea latebant, iam tumidæ & conspicuæ fiunt, rubescitque quod album esse solebat. Atque prædicta signa prout intensa sunt & magna, ita etiam affectus magnus est, & prout sunt mitia, ita etiam affectus leuis est.

Cavsa. A tribus potissimùm causis excitari solet hoc malum. Primò quidem à plenitudine, magnáve sanguinis copia originem frequenter habet, vnde contingit membranam agnatam humoribus impleri atque distendi. Tunc fit pulsatio temporum multa, dolor magnus circa oculum versatur. Venæ videntur latæ, facies tunicaque agnata fit rubra, palpebrarumque sæpe clausio. Lacryma fluit non multum erodens neque acris. Adde quòd ætas, victus ratio, temperamentum, anni tempus, regio calida & humida præcessit. cuncta quoque circa oculum rubea sunt, non solùm agnata tunica, sed etiam ipsa facies. Si à sanguine pituitoso fiat, hæc non ita intenduntur. Vti autem frequenter fit à sanguine, sic etiam sæpenumerò à bile fit acri atque tenui è temporum angulorumque venis in oculorum venas latenter irruente: tuncque lacrymæ admodum feruidæ erodentesque effluunt, vt partes vicinæ etiam vri videantur; nonnumquam etiam exulcerantur. Excrementa tunc circa oculorum angulos coaceruantur sicca atque aspera. Huius humoris testes erunt ætas, tempus anni, temperamentum biliosum, victus ratio præcessit acres humores generans. Fit etiam subinde, rariùs tamen, à flatuoso spiritu ventositatibusque; tuncque admodum tunica agnata extenditur, ita quidem vt sæpe rumpi videatur,

deatur, vnde plurimum quoque dolet. Tunc non currunt, neque suboriuntur lacrymæ nisi subinde paruæ; non tanta percipitur grauitas oculi neque feruor, erosióve, etiam si subinde rubor appareat.

PROGNOSTICA. Ophthalmia frequenter perducit ad exitum vueæ, cùm cornea tunica sæpè disrumpatur per corrosionem aut putrefactionem si diu duret malum, materiaque erodens continuò ad oculum fluat. Ophthalmia quæ venit à velaminibus intrinsecis, & quæ à cerebro est orta, deterior est illa quæ venit à panniculo cooperiente craneum. Quantò magis lacrymæ currunt & in se habent mordacitatem & acuitatem, tanto citiùs reducitur ophthalmia ad statum. Periculum autem est exulcerationis ipsius pupillæ cùm salsa fluit lacryma multumque calida. Si ophthalmia laborantibus continuò diuque doleat oculus, periculum cæcitatis affert. Ophthalmia laborans si alui profluuio corripiatur, bonum est. A tumore magno, sicco, parumque dolente nullum periculum impendet. A tumore autem magno, sicco, multumque dolente, periculum est ne oculus exulceretur.

Methodus pro curatione OPHTHALMIÆ INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit frigidus, siccus & obscurus.
Cibus nonnihil refrigerans, parumque sit alens, exiguaque primis diebus quantitas offeratur.
Potus sit aqua hordei.
Motus vitandus, quiesque imperanda.
Somnus paulò sit tempore cõsueto longior, humorum enim agitationem doloremque sedat.
Excrementa alui respondeant indies arte, aut natura.
Perturbationes animi fugiendæ.

PRAEPA-

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus rosatus, de rosis siccis.
Violarum, granatorum.
Oxalidis, nymphææ.
Acetosus simplex.
Aqua oxalidis, endiuiæ, plantaginis, rosarum, violarum.

VACVANTIBVS.

Syr. ex multiplici infusione rosarum.
Diaprunum simplex, diacatholicum.
Electuarium de succo rosarum.
Pillulæ aureæ, aggregatiuæ, lucis.
Hiera picra, hiera diacolocynthidos.
Tamarindi, myrobalani, rhabarbarum, manna, cassia.

Diaphœnicum.
Pillulę cocciæ, alephanginæ, ex hiera picra, de agarico, fœtidę.
Venæ sectio fiat omnium primò ipsius cephalicæ eiusdem lateris, si magna plenitudo adsit, magnusque sit affectus, sanguinisque satis magna educatur quantitas; nam venæ sectio magna ex parte malum ipsum eradicabit; si bilis tamen aliis humoribus plus abundet, nõ tantum sanguinis detrahemus atque si à dominio sanguinis fiat, sed alterantibus vacuantibusque medicamentis compensabimus.

A fortioribus abstinebimus etiam hic medicamentis; periculum enim est ne humores exagitati medicamento valido in oculum confluant maiori copia. Prioribus autem vtemur dum multum fuerit sanguis biliosus; sequentibus verò, si potius aquosus, aut nimium fuerit phlegmaticus.

AVERTENTIBVS.

Venæ frontis sectio fiat.
Clystere, suppositorium.
Frictio, ligatio, lotio pedum, spatularum, brachiorum, coxæ, crurum.
Cucurbitulæ cum scarificatione scapulis, collo, summitati brachiorum initioque ceruicis affigendæ.
Hirudines etiam venis frontis applicari poterunt, aut post aures, si venæ sectio omissa ob aliquam causam fuit.

Cauterium

Cauterium in coronali capitis parte (prius rasis capillis) applicetur.

Gargarismus, masticatorium.

Paracenthesis fiet apprehensa cute ceruicis ipsis digitis, acusque filum crassum habens traducetur, atque instar fontanelli per dies quadraginta effluere sinemus capitis excrementa, trahendo aliquando huc atque illuc setam immissam, vel comprimemus ceruicis cutem cum forcipe habente duo foramina, & cum stylo igni to cutis perforetur, hinc acus accipiatur, cui imponatur funis ex serico satis crassus, vt non corrumpatur citò, moueaturque quotidiè bis aut ter, serueturque apertum, vt prædictum fuit.

REPELLENTIBVS *modicè, viásque per quas materia ruit, contrahentibus.*

Fomentatio fiat ex aqua tepida sæpius in die, in qua coquantur rosæ, violæ, flores nymphææ, folia & radices plantaginis, semina papaueris albi, myrtilorum, radices mandragoræ; hinc versus augmentum addemus prædictis folia maluæ, camomillæ, meliloti.

Circa statum, addemus fœnugræci semina.

Instilletur oculis aqua rosacea.

Collyrium ex tragacantho, pompholyge, gummi Arabico, mastiche, bolo Armeno, corallo rubro, quibus parum opij addere possumus, si dolor istis medicamentis non superetur; efficacia enim magna fluxum humorum sistit.

Liquor oui lacte mulieris permistus oculis apponatur, aut idem liquor cum decocto papaueris albi, aut aqua rosacea, mulierisque lacte commixtus.

Aqua rosacea, solani, plantaginis, in quibus papaueris semina decoquantur, quibus tandem etiam liquor albuminis oui conquassati permiscebitur.

Trochisci albi Rasis cum aqua rosacea dissoluantur, si dolor magnus adsit.

Cataplasma ex capitibus papauerum, rosis, balaustiis, solano, plantagine, corticibus granatorum, bolo Armeno, sanguine draconis; fronti temporibusque adaptetur cum oui vitello.

Emplastrum ex farina fabacea, semine lini, fœnugræci, aceto, albu-

to, albumine oui, fronti applicetur.

Si per venas & arterias fluat humor extra craneum existentes, oculis imponantur non multum stiptica; periculum enim ex fortioribus impendet, ne materia intrò pellatur ad oculorum neruorumque concauitatem, sicque cataractam cæcitatemque inducant perpetuam, quod magis quoq. metuendum erit si per venas fluat materia in craneo hærentes, cùm sic quoque validius congelent materiam circa neruos opticos. In ambitu autem potius oculi, aut temporibus frontiq. accommodabuntur ea quæ multum adstringere possunt non supra partem affectam. ter autem aut etiã quater in die renouentur, aut etiam sæpius, si dolor multum vrgeat. Stupefacientium autem medicamentorum non erit hic vsus, nisi dolor admodum magnus sit; visum enim offendent. versus autem morbi incrementum, resoluentia repellentibus permiscenda erunt, eoq. magis eorum quantitas augebitur, quò magis ad declinationem ipsum malum tendit.

CORROBORANTIBVS, *resoluentibúsque reliquias.*

Diatragacanthum frigidum, diamargaritum frigidum, decoctum radicum Cinæ.

Fœniculi aqua in qua aloës portio aliqua sit eliquata, præstans est. Lac mulieris, aut aqua rosacea in qua sarcocolla sit dissoluta. Collyrium ex aqua euphragiæ, fœniculi, rosarum, pompholyge, aloë.

Fomentatio ex decocto florum meliloti, seminum fœnugræci aliquoties loti, medicamentum præstans est.

Fœnugræcum lauetur bis aut ter aqua calente, hinc ad mellis spissitudinem coquatur.

Ouum vsque ad duritiem coctum quasi, oculo adhuc calens apponatur.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* OPHTHALMIA, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruel experta.*

CVRATIO OPHTHALMIAE.

℞ radicum fœniculi ℥ ij. hordei mundati m. ij. foliorum maluæ, mercurialis, violarum ana m. j. ß. florum camomillæ, meliloti ana m. j. seminum cucumeris, melonum ana ℥ ß. coquantur in aqua q. s. ad lb. j. ß. colaturæ adde electuarij de succo rosarum ℥ v. olei violarum ℥ iij. fiat *Clystere.*

℞ oxymellis simplicis, syrupi de stœchade ana ℥ j. ß. mellis rosati colati ℥ ß. aquarum fœniculi, rorismarini, maioranæ ana ℥ iij. fiat *Iuleb.*

℞ cassiæ recenter extractæ ℥ j. electuarij de succo rosarum ℥ j. ß. syrupi ex multiplici infusione rosarum ℥ j. aquarum lactucæ, violarum ana ℥ j. ß. fiat *Haustus.*

℞ pillularum sine quibus esse nolo, cochiarum ana ℈ j. pillularum lucis ℈ j. ß. rhabarbari electissimi ℈ ß. diagridij gr. iiij. syrupi stœchados q. s. fiant *Pillulæ*: dentur post primum somnum.

℞ massæ pillularum de hiera cum agarico ℈ ß. pillularum lucis ℈ ij. diagridij gr. ij. syrupi stœchados & aquæ euphrasiæ q. s. fiant *Pillulæ* vj. vel septem.

℞ diamargariti frigidi ℥ ß. diatragacanthi frigidi ℥ v. syrupi de rosis siccis, violarum ana ℥ j. fiat *Mixtura.*

℞ aquæ rosaceæ ℥ iiij. mucilaginis fœnugræci ℥ ß. albuminis oui conquassati ℥ ij. ß. lactis mulieris ℥ j. misceantur, oculoque circumponantur. In principio mali multum conuenit; dolorem equidem remittit, & humoris impetum sistit.

℞ aquæ rosaceæ, decocti papaueris albi ana ℥ ij. albuminis oui in aquam dissoluti ℥ j. camphoræ, croci ana gr. iiij. opij si dolor plurimum vrgeat gr. j. misceantur & in oculum instillentur; hinc decocto meliloti oculus foueatur.

℞ pulpæ pomi dulcis & maturi sub cineribus cocti ℥ iiij. camphoræ ℈ j. ß. croci ℈ ß. aquæ rosaceæ, lactis mulieris ana q. s. fiat *Cataplasma* in dolore acerbissimo oculi.

℞ mastichis, olibani ana q. s. cum albumine oui dissol-

bantur, temporibusque applicentur, mirè valet aduersus humores fluentes ad oculos & dentes.

℞ lactis mulieris ℥ ij. vitella ouorum tria, farinæ seminis lini ℥ ß. olei rosacei ℥ j. simul permisceantur & apponantur in principio mali; modicè repellit & mirificè dolorem mitigat Emplastrum. E farina quoque hordei, thure, olibano emplastrum fieri poterit, quod optimè prohibet descensum lacrymarum ad oculum.

℞ thuris, balaustiorum, sanguinis draconis, boli Armeni ana ℥ j. albuminis oui q. s. ad incorporandum prædicta, tempore vsus dissoluantur in aceti quantitate sufficienti, in quo decocta sint rosæ, mastix, olibanum, sandala rubea; fiat *Emplastrum* fronti temporibusque applicandum.

℞ boli Armeni, mastichis, sanguinis draconis, farinæ hordeaceæ ana ℥ j. ß. rosarum rubrarum m. j. albumen vnius aut alterius oui, olei rosacei ℥ j. ß. aceti parum, fiat *Cataplasma*, quod fronti temporibusque applicabitur, modò per externas capitis partes humores in oculum deriuentur, id quod magna ex parte accidit.

℞ mastichis, thuris, myrrhę ana ʒ j. ß. boli Armeni, farinæ fabaceæ ana ℥ ß. croci ℈ j. cum albumine oui, oleo rosato & aceti pauxillo, fiat *Frontale*, lana telá ve linea excipiántur aut panno molliori iisdem imbuto, fronti accommodentur.

℞ radicum mandragoræ ʒ ij. foliorum violarum, rubi, salicis ana m. j. rosarum p. j. papaueris albi ʒ ß. seminum psyllij, cidonicorum ana ʒ j. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Fotus* ab initio mali dum adhuc fluunt humores. Addes autem prædictis versus augmentum folia maluæ, althææ, flores camomillæ, meliloti, semina lini, fœnugræci, sarcocollam, auctis semper posterioribus, prout morbus versus statum declinationém ve procedit.

℞ tutiæ præparatæ tenuissimeque puluerizatæ, ita vt per sindonem facilè traiici possit ℥ j. ß. camphoræ gr. xij. hæc simul in sindone conclusa munda, in aquæ rosarum viniq́ albi ℥ iij. madefcant. fiat *Collyrium*: guttæ duæ vel tres in oculum instillentur.

℞ farinæ hordei ℥ ij. croci ʒ ij. aquæ rosarum & vitelli ouorum q. s. fiat *Emplastrum*, oculo placidè superponatur; plurimum enim in oculorum inflammatione, rubore, doloreque eorundem iuuat.

℞ lactis

℞ lactis mulieris calentis, decocti papaueris albi, albuminis oui conquassati ana ℥ ß. in principio mali humorum fluxum inhibet, dolorem lenit, somnumque accersit.

℞ collyrij albi ʒ ß. mucilaginis psyllij ℥ iij. lactis mulieris recentis ℥ iiij. misceantur exquisitissimè lapide pictoris, addendo albuminis oui conquassati ʒ j. fiat *Collyrium.*

℞ aquæ rosaceæ ℥ iij. euphragiæ ℥ j. mucilaginis fœnugræci ʒ ij ß. camphoræ ℈ j. albuminis oui aliquid, opij gr. j. terantur optimè lapide pictoris, fiat *Collyrium*; ante tertium autem diem nullum collyrium oculis instillabitur.

℞ albuminis oui in aquam soluti ℥ ij. ß. lactis mulieris ℥ iiij. succi camomillæ, aquæ rosaceæ ana ℥ j. opij gr. j. si doloris vehementia vrgeat, oculo instilletur, demum tela linea molliuscula iisdem imbuta oculo superligetur, aliquotiesque renouetur.

℞ florum meliloti m. iij. fœnugræci crassiusculè contusi ℥ iij. coquantur in aqua q. s. ad tertias, fiat oculi fomentatio, liquore tepente sæpius in die cum spongia, plurimum sine offensione discutit.

℞ collyrij Rhasis ʒ j. ß. dissoluatur in lacte muliebri, sicque oculis instilletur, tandemque coquantur semina fœnugræci in aqua communi bene lota prius, vt arenulæ abscedant: colatura hac lauetur oculus, aut spongia foueatur si ab humoris acrimonia exulceratio aut adsit, aut impendeat.

℞ seminum fœnugræci contusorum ℥ ij. florum meliloti m. ij. coquantur in aqua q. s. ad mollitudinem, fiat *Fomentatio* oculorum cum spongia, aut panno lineo duplicato aliquoties in die oculus fouebitur, admodum feliciter discutit. In eundem finem ouum coquatur duriusculè, oculoque calidum superponatur; præterquam enim quòd concoquit & digerit, ruboris quoque reliquias potenter tollit.

℞ medullæ panis albi ℥ j. madefiat in aqua rosacea, hisce adde pomorum dulcium ℥ ij. lactis mulieris q. s. fiat *Emplastrum* pro oculo.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro OPHTHALMIÆ curatione inseruiens.

Omnium primò aluum subducere conuenit clysterio conuenienti. Hinc venæ sectio secunda die instituetur prout prædictum est. Demum quæ repellere possunt materiam ad oculum fluentem, fronti admouebuntur, necnon in oculum iniicientur durante mali principio, quibus ea addemus quæ dolorem lenire possunt. Interim quoque humores crassos flatulentósque naturæ obedientes reddemus. hocq; cùm consecuti fuerimus, purgante medicamento è corpore propellemus eosdem, qui si fuerint acres multùm, ita vt oculi erosionem minentur, absque vllo præparante medicamento præmisso, statim vacuabimus. Demum ventosis, frictionibus, lotioribus, clysteribus materiam ad oculos ruentem auertemus. Hinc resoluentia repellentibus permiscebimus quinto magna ex parte die, tunc equidem morbus ad incrementum plerumque peruenit; aqua autem rosacea sordes antea abluantur, hinc paulatim ad digerentia transibimus; quæ omnia nunc anteaq; dictis medicamentis facilè consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Prædictis verò si malum non vincatur, funiculus ex serico filo multiplicatus in posteriori capitis parte in initio ceruicis ex opposito oculorum ita traiiciatur, vt hinc inde traduci poßit; id fiat apprehensa digitis cute cum carne. Ophthalmia si fiat cùm dolore capitis, oportet omnium primò dolorem sedare, eò quòd dolor humorem exciet, sicq; causam mali auget; quo sedato, inflammatio sedanda est ingeniis prædictis. Inflammatio si à percußione facta sit, aqua rosacea cum albumine oui concutiatur; inter reliqua enim maximè conuenit statim à principio. Si parua sit inflammatio, sufficit ad remouendum malum aqua rosacea, aqua albuminis ouorum, lac muliebre, psyllij mucilago; instilletur oculis, & lineus pannus iisdem liquoribus imbutus, oculo superponatur. Sæpius autem in die renouanda erunt remedia, quater nimirum vel quinics. augmento instante aliquid sarcocollæ, quod tam digerentem quàm repellentem vim habet; in lacte mulieris dissoluemus.

GRAVITATIS AVDITVS INSERVIENS.

GRAVITER AVDIENTES dicuntur, qui exiguas voces penitus non audiunt, magnasque vix percipiunt. Vbi autem auditus ita offensus fuerit, vt neque magnas, neque exiguas voces percipiant, surdos nihilque audientes dicimus. Sola itaque magnitudine distant grauis auditus atque surditas.

PARS AFFECTA. Ex functione læsa aures ipsas hic affici constat. Contingit autem aures hic oblædi per se, dum primum audiendi instrumentum afficitur; per accidens verò, cùm cerebrum vnde facultas efflorescit, aut neruus per quem eadem defertur facultas, oblæditur. Si propter cerebri læsionem fiat, tunc præter læsionem ipsius cerebri etiam alij sensus afficiuntur. Est autem symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis audiendi, cùm sit diminuta aut ablata. sequitur autem hoc symptoma aut morbum in vnitatis solutione, aut morbum in intemperie, aut denique morbum in compositione.

SIGNA. Ex ægri ipsius querimoniis malum hoc innotescit.

CAVSA. Frequentissimè intemperies cerebri aut organi auditorij frigida in causa est. Fit quoque frequenter à crassis frigidisque humoribus qui ad aures protruduntur, iisque impinguntur; omnium enim maximè huiusmodi humores ipsos sensus sensuumque functiones consopire solent: id autem potissimùm indicabit capitis partiumque affectarum grauitas, alij quoque sensus impediti fuerint. biliosus quoque sanguis sursum ascendens aliquando auditus meatum

obstruit dum eius magna copia in primum audiendi organum illabitur, quod sæpe fit tempore crisis in febribus acutis. A sordibus quoque aurium anfractibus conclusis, à scirrho, callo, carnosoque tuberculo, ab vlcere, ab apostemate, à rebusque extrinsecus incidentibus grauitas auditus quoque excitatur. Contingit quoque è subditis visceribus, & sæpe quidem à stomacho calidos copiososque vapores in caput aurésque euolare, vnde audiendi sensus bene se habens, malè tamen atque perturbatè homo audit, multique sunt qui ob hanc solam causam grauiter audiunt, potissimumque hoc illis euenit, cùm viscera eorum impuris excrementis grauantur, acciditque hominem sic eodem modo malè audire, vti contingit malè illum videre in ea suffusionis specie, quæ ventriculi vitio oritur; tunc per interpolationem malum infestare solet. Dolorem autem magnum sæpe excitant huiusmodi spiritus flatulenti, dum copia membranas validè distendunt, propterea quòd exitus illis non pateat; cuius signa sunt, sonitus distentioque aurium, idque absque ardore grauitateque.

Prognostica. Multum semper suspectus est grauis auditus, & potissimùm paulatim increscens, eò quòd temporis progressu perfectam surditatem inducat. Quæcumque autem ab origine, aut etiam postea absolutæ fuerint surditates, nullo remedio curantur. Quæ verò absoluta non est, diuturna tamen si fuerit, aut curationem non admittit, aut sanè quàm ægrè curatur. Quæ verò à crassis humoribus orta est, modò neque diuturna, neque absoluta sit, curationem admittit. Sic etiam surditas à biliosis humoribus sursum ruentibus nata, medicamentis bilem ducentibus curatur, subinde etiam sua sponte soluitur, bile inferiùs descendente. ab ictu si surditas nata sit, & si per menses aliquot durauerit, incurabilis est, maximè si soluta sit vnitas nerui auditorij. Surditas quoque ab apostemate indurato interiùs latente, incurabilis est.

Methodus pro curatione

GRAVITATIS AVDITVS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër calidus sit atque siccus.

Cibus. Victu tenui vtantur, omnique ratione repletionem fugiant, sed potiùs famem subinde perpetiantur; ea autem quæ crassum nutrimentum, vaporesque generare possunt, ablegentur; vt sunt caseus, legumina, fructus. Condiantur alimenta cum seminibus anisi, carui, cumini, petroselini.

Potus sit vinum dilutum; recens autem omnino interdicatur.

Exercitium sit moderatum.

Aluum solutam habeat arte, aut natura æger.

PRAEPARANTIBVS.

Oxymel squilliticum.
Syrupus stœchados.
Aqua sambuci, betonicæ, melissophylli.

Syrupus violarum.
Nymphææ.
Intubi.
Aqua acetosæ, buglossæ, cichorei.

Dum à crassis frigidisque humoribus, priori loco positis; cùm verò à calidis fit, subsequentibus vtemur medicamentis: sic quoque purgantia conuenientia eligenda medicamenta erunt.

VACVANTIBVS.

Venæ humerariæ sectio fiat eiusdem lateris.
Electuarium de rosarum multiplici infusione.
Pillulæ aureæ, assaieret.
Diaphœnicum.

Rhabarba-

Rhabarbarum, cassia recenter extracta.
Aqua intubi, nymphææ.

Pillulæ cocciæ, de agarico, Arabicæ.
Diacatholicum.
Indum maius.
Hiera Galeni.
Agaricus trochiscatus.

Frequentiùs reiteranda sunt purgantia in hoc malo medicamenta, dum à crassis humoribus fit auditus grauitas, ob humorum frigidorum pertinaciam.

REVELLENTIBVS.

Venæ sectio.
Apophlegmatismata è pyrethro, mastiche, pipere; linteolo tenui concludantur, mastichenturque aliquamdiu indies.
Errhina è sinapi, pyrethro, succo sampsuci, cum vino albo.
Gargarismus ex decocto florum stœchados, sinapi, origani, calaminthæ, oxymelle squillitico addito.
Sternutamentū cientia è zinzibere, pyrethro, elleboro albo.

CONFORTANTIBVS, *obstructionem tollentibus, intemperiémque relictam emendantibus.*

Diamuscum dulce.
Theriaca.
Conserua anthos, stœchados.
Decoctum ligni guaiaci.
Mel in quo parum ellebori albi aut castorei maceratum sit, eius gutta vna aut altera in aurem instilletur.
Rutæ succus cum melle mixtus.
Decoctum stœchados, origani, maioranæ, absinthij, mentastri, cuius decocti vapor infundibulo traducetur in aurem.
Fomentatio auris ex aceti vapore plurimùm sæpe profuit.
Oleum petrolei, amygdalorum amarorum, raphaninum, nardinum, succus cepæ; horum gutta vna tepida in aurem immittatur manè & vesperi.
Oleū baccarū lauri, in quo aristolochiæ aliquid sit dissolutū.
Balneum naturale.

Electuarium diatrium sandalorum.
Conserua rosarum, buglossæ.
Oleum nymphææ, rosarum, violarũ, amygdalorũ amarorum.
Albumen oni cum lacte mulieris; horum gutta vna aut altera in aurem instilletur.

A crassis humoribus si fiat hoc malum, prioribus; posterioribus verò vtemur, modò à calidis fiat. Quantitas autem eorum quæ auri instillantur, sit gutta vna aut altera.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* GRAVITATE AVDITVS *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO GRAVITATIS AVDITVS.

℞ syr. stœchados ℥ iij. oxymellis squillitici ℥ j. aquarum betonicæ, hyssopi, maioranæ, ana ℥ iij. fiat *Iuleb.* dentur ℥ iiij. in aurora per sex vel septem dies.

℞ diaturbith cum rhabarbaro, electuarij Indi maioris ana ʒ iij. ß. syr. stœchados ℥ j. aquatũ betonicę ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ pillularum assaieret, sine quibus esse nolo, ana ℈ j. cochiarum ℈ j. ß. syr. stœchados q. s. fiant *Pillulæ*: dentur post primum somnum.

℞ pillularum cochiarum, sine quibus esse nolo, ana ℈ j. ß trochiscorum alhandal gr. vj. cum syr. de stœchade; fiant *Pillulæ* septem. ℞ mithridati optimi ʒ j. theriacæ magnæ ℈ j. detur sequenti die in aurora post vsum pillularum.

℞ rad. pyrethri, staphisagriæ, seminum sinapi ana ℈ j. ß. succi sampsuchi ℥ iij. fiat *Errhinum.*

℞ rad. pyrethri, piperi, sinapi ana ℈ iiij. mastichis ʒ vj. fiat *Apophleg.* ℞ rad. ellebori albi gr. xij. zinziberis, pyrethri ana ʒ j. ß. puluerisata commisceantur; fiat *Sternutatorium* medicamentum, naribusque nonnihil attrahatur.

℞ foliorum calaminthæ, origani, sampsuchi, florum stœchados ana m. j. pyrethri, sinapi ana ʒ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad tertias, addantur colaturæ oxymellis squillitici ℥ ij. ß. fiat *Gargarismus.*

℞ carnis

℞ carnis cidoniorum ℥ vj. cinnamomi optimi ʒ j. ß. semi-num anisi, fœniculi, coriandri præparati ana ʒ ij. electuarij anacardini ʒ ij. ß. syr. stœchados q. s. fiat *Electuarium* molle: sub finem pastus vtetur.

℞ olei amygdalorũ amarorũ, laurini, de castoreo ana ʒ ij. rosati ℥ j. ellebori albi gr. vnum aut alterũ, aceti vini ʒ ß. ferueſiant simul in patella ferrea ad consumptionẽ aceti, gutta infundatur in aurem, cum lana obstruantur foramina. vel sic,

℞ olei nardini, amygdalorum amarorum ana ℥ j. ſucci cepæ ℥ j. ß. castorei ʒ j. guttatim in aurem instilletur. Aut,

℞ olei amygdalorum, camomillæ, rosacei ana ℥ ß. panis porcini ʒ j. ß. foco aliquamdiu feruéant, huius colaturæ gutta vna aut altera in aurem instilletur. Illi quod relictum est post colaturam, adde farinæ lini, fœnugræci ana ℥ j. olei amygdalorum amarorum, butyri recentis ana q. s. fiat *Cataplasma*; auri supraponatur.

℞ cepe numero iij. coquantur sub feruentibus cineribus; terantur in mortario addendo croci ʒ ß. butyri recentis quantum satis, fiat *Cataplasma*.

℞ foliorum lauri, origani, hyssopi, maioranæ ana m. j. ß. absinthij m. ij. mentastri m. ß. florum stœchados m. j. ß. coquantur in aqua q. s. ad tertias: sub finem aliquid aceti addatur, fiat *Fomentatio* auris cum spongia, & vapor mediante fistula ad auditorij instrumentum diducatur.

℞ rad. raphani ʒ iij. ellebori albi gr. ij. castorei, pyrethri ana ℈ ß. modicè ebulliant in vino generoso, huius gutta vna aut altera mittatur in aurem cum ligneo stylo in frigida causa. In calida autem causa instilletur succus mali granati in quo aliquid olei rosati & aceti; aut succi lactucæ dissolutum sit. Confert quoque oleum rosaceum solum in quo aceti nonnihil ebullitione consumptum sit; si instilletur parum eius tepidum in aurem. Medicamento immisso, quiescat per horam vnam aut alteram super aurem sanam, vt ad interiora virtus medicamenti traducatur, postea per totidem horas supra ægram quiescat, vt excrementa elabantur melius. Hinc post sex vel septem horas in loco lucido à sordibus inibi collectis mundetur auris. Albumen oui conquassatum, cui lactis mulieris nonnihil permisceatur, instilletur in calida causa, aut aqua quæ emanat à vite abscissa tempore conuenienti.

APPENDIX ad prædicta pro curatione GRAVITATIS AVDITVS inseruiens.

Omnium primò humores crudos naturæ obedientes reddemus concoquentibus medicamentis, deinde pillulis aliisue conuenientibus medicamentis eosdem è corpore deturbabimus, idq; bis in septimana moliemur. Hinc materiam auribus impactam euocabimus errhinis, sternutatoriis medicamentis, gargarismatibus: hoc facto consultum erit ad pillulas rursus confugere, cerebrúmque ab humoribus redundantibus purgare. Tandem quæ reliquias absumere, cerebrúmque roborare possunt, offerantur. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Illud autem hic quoque addendum est, vt olea calentia magna cautione auri imponantur, ne dolor inflammatióque excitetur. Consultum itaq; erit paruam eorum quantitatem commiscere cum oleo amygdalorum amarorum. Si vlcus adsit saniosum, ea quæ mundare possunt partem affectam iniiciantur, in quem finem ex melle & succo cucumeris agrestis, aut felle aliquo mitiori, veluti agnino, medicamentum arte paretur. hinc consolidatio vlceris instituatur cum iis quæ exiccandi vim habent, in quem finem tutia, ferri scoria, pompholyx, cerusa in vino decoqui poterunt, colaturæ gutta in aurem iniiciatur, gutta aceti addi etiam poterit. Quemadmodum autem omnibus vlceribus olea quasi inimica sunt, paucis exceptis, sic maximè auriũ vlceribus nocent. Quare vitandæ sunt iniectiones ex oleo, modò vlcus adesse aliquibus indiciis intelligamus. A mitioribus autem hic quoque procedere debemus medicamentis, paulatímque fortiora admittemus. Potius quoque externis vtemur medicamentis, cùm minus ab his periculi quàm ab iniectis, impendeat; à quibus si æger leuetur, mutandum non erit medicamentum, eò quòd frequentius obsint quàm prosint medicamenta, nisi magna cum cautela adhibeantur. Parua quoque semper esse debet quantitas eorum quæ in aurem instillantur, alioqui ad neruum ruent auditorium & ad os petrosum, sicq; maiorem excitabunt audiendi grauitatem.

Methodus

Methodus pro cognitione
HÆMORRHAGIÆ, SEV PROFLVVII SANGVINIS E NARIBVS INSERVIENS.

HAEMORRHAGIA hîc significat profluuium sanguinis è naribus potissimùm, siuę mediatè veniat à naribus per venas ex palati sedibus eò deriuatas, per quas quidem maiori ex parte natura superuacaneum sanguinem expellere solet in multis; siue à venis magis distantibus quæ sunt in capite. In genere verò significat quodcumque sanguinis profluuium siue è naribus, sede, vteró vc id hat, siue ex alia aliqua corporis parte profundatur. E naribus autem tanto subinde impetu profunditur sanguis, vt homo exanimetur ob magnam copiam sanguinis effusi; sicque semper nociuus est, vti si moderatè fluat in principio alicuius apostematis, pleuritidis, anginæ, febrium ardentium, morbillorum, variolarum, sæpè cum naturæ commodo fit. Aliquando tantummodo destillando effluit è naribus, nonnumquã quoque quasi medio modo se habet. Contingit quoq. hunc fluxum aliquando criticum esse aliorũ morborum, aliquando non est.

PARS AFFECTA. Nares hîc afficiuntur non semper quidem per essentiam, sed etiã per consensum alterius subinde partis. Venæ autem quibus hic sanguis è naribus profunditur, ex palato ipsóque ore in nares excurrunt, & subinde ex ipso capite. Est autem hæmorrhagia, symptoma pertinens ad excretionem immodicam seu actionem læsam facultatis retentricis aut expultricis, sequiturq́. morbum instrumentalem, relerationem nimirum orificiorum quibus venæ terminantur, vel earundem venarum diuisionem vel erosionem.

SIGNA. Si sanguinis copia nimia profundatur, sequi-

 tur pal-

tur pallidus tandemque liuidus corporis color, extrema frigeſcunt, hinc ſequitur ſyncope, quam mors aliquando etiam excipit.

CAVSA. Sanguinis profluuium è naribus ſæpe fit ab ipſa facultate ſeu natura, dum id quod moleſtū eſt, hac via è corpore exturbat. Hocque ſæpe fit in morbis acutis, cùm materiei noxiæ magna quantitas eſt, cumque ad muſti concluſi ſimilitudinem quaſi ebullit. Fit quoque ſanguinis profluuium ob venas malè affectas quibus continetur, effluereque è venis ſanguinem contingit, primò quia venæ nimirum reſerantur. Et reſerari quidem ora venarum contingit ſæpe à ſanguinis magna copia, quæ aliquando tanta eſt, vt ipſis venis contineri non poſſit; ſic enim impetu quodam ad oſcula vaſorum ruens, ea tandem reſerat, ſubinde etiam diſrumpit. Sæpe quoque vaſa reſerari contingit nulla ſanguinis concurrente copia, ſed quia acri aliqua qualitate ſanguis perfuſus eſt, aut alio modo vitiatus, ſicque vaſorum ora diu irritando, aperit. Aliàs venæ quoque ſanguinem fundunt, propterea quòd venæ ipſæ à ruptura, vel vulnere, vel contuſione diuiſæ ſint. Tertiò ſanguinem fundunt venæ, quia ſunt eroſæ, exulceratæque à pernicioſo aliquo humore intus latente, aut à medicamento valido extrinſecus admoto, tuncq. ea quæ cruſtam inducere poſſunt, vſui erunt. Vltimò ſanguinem profundere contingit venas, propterea quòd ſanguis nimium attenuatus eſt aut exercitio, aut aliam aliquam ob cauſam, venarumq. tunicæ rariores ſunt effectæ; ſic enim contingit venas ſanguinem quoque fundere per viam tranſcolationis. Hîc quæ ſanguinem venaſq. incraſſare poſſunt, ſeroſumque humorem purgare, conueniunt.

PROGNOSTICA. Si ſanguinis profluuium è naribus longo tempore perſeuerauerit, timendum erit aut animi deliquium, aut hepatis imbecillitas ac refrigeratio, necnon cachexia atque hydrops. Sanguinis narium fluxus cum extremarum partium frigiditate, mortalis eſt. Sanguinis narium fluxus cum alleuiatione patientis, bonus eſt. Fluxus ſanguinis narium quarto die in febribus acutis contingens ſuſpicione haud vacat. Sanguinis narium profluuium ſi fiat poſt capitis dolores tempore criſis in febribus, laudabile eſt, &

modò

modò non fuerit immoderatum, remedia nulla postulat. In fluxu sanguinis, desipientia & spasmus, malum est; spasmus enim ex inanitione, mortale est. In mensium suppressionibus si erumpat sanguis per nares, ad tempus vt fluat permittemus, sic equidem per superiora reiicit natura impedita, quæ ad pulmones iecúrve erant ruitura, & quæ per vterum excerni debebant. Omnis sanguinis fluxus superfluus à quacumque parte fit, debilitat hepar, vnde cachexia, animi deliquium, hydrops atque mors frequenter irruit.

Methodus pro curatione HÆMORRHAGIÆ INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad frigidum declinet.

Cibus boni succi atq. concoctu facilis offeratur, vt sunt carnes pullorum assæ, aut elixatæ. Sint autem actu frigida dum offeruntur alimenta. Inter fructus conueniunt mala cidonia, pyra. Inter olera, intubus vterque, lactuca.

Potus. Vinum rubrum crassum bibat; album verò atq. tenue deuitet. Poterit quoque loco vini aqua vti, in qua parum cinnamomi sit decoctum.

Motum corporis exercitiaque omnia vitet, parum quoque loquatur. Curandum quoque vt partes capiti subiectæ, altiùs capite situentur; ita vt caput deorsum spectet, cùm sic in contrariam sui motus partem impellatur.

Animi pathemata, & potissimùm iram fugiat.

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus myrtilorum, nymphææ.
Rosarum, granatorum.
De succo acetosæ, cidoniorum.
Papauerinus.
Aqua oxalidis, plantaginis, portulacæ.

Præsentia

Præſentia calorem, acrimoniam, mordacitatemque ſanguinis remittunt, aliqualiterque ſanguinem refrigerant, & ad motum ineptiorem hac ratione reddunt.

AVERTENTIBVS.

Venæ ſectio fiat baſilicæ aut cephalicæ eiuſdem lateris, ſi æger adhuc non ſit reſolutus, & per interualla repetatur, ter vel quater ſcilicet in die, & potiſſimùm vbi copia ſanguinis aut eiuſdem acrimonia huius mali cauſa eſt; tunc enim nullum aliud remedium huic quaſi par reperitur; efficaciſſimè enim in contrarium reuocat ſanguinem, neque antea inſtituetur quàm moderata ſanguinis quantitas effluxerit.

Ligaturæ dolorificæ extremarum partium fiant.

Cucurbitulæ ſtatim poſt vincula ſcapulis, ceruici, hypochondriis applicentur, etiam cum ſcarificatione.

Frictiones brachiorum manuumque validè fiant deorſum.

Sanguiſugę applicabuntur poſt aures, aut ſedi, ſi hæmorrhoides fluere conſueuerint, & ſuppreſſæ ſint.

Fotus & immerſiones in aqua calida partium extremarum fiant.

Timor ſubitaneus incuſſus ex iniectione aquæ frigidæ, præſentaneum aliquando eſt remedium; ad interiora enim corporis reuocatur ſanguis vnà cum ſpiritibus atque calore à circumferentia.

In iſtis inſtrumentis præcipua curationis ſpes conſiſtit; quare ab iſtis auſpicari cogimur ſæpius ipſam curam.

VACVANTIBVS.

Syr. de multiplici infuſione roſarum.

Rhabarbari infuſio. Decoctum ex rhabarbaro, myrobalanis citrinis.

Manna.

Potus ex decocto epithymi, polypodij, ſenæ, myrobalan. Indorum, florum violarum, nymphææ, ſeminum plantaginis, melonum, cidoniorum, ſyr. de epithymo, fumaria addita.

Agaricus.

Sena, myrobalani, kebuli.

Venæ

Venæ ſectio, vt prædictum eſt.

Si fluxus ſanguinis narium det inducias, modoq. vitioſus exiſtat, hiſce purgantibus vtemur medicamentis poſt ſiſtentium & auertentium vſum. Alioqui erit quaſi omnium primò in opus deducenda hæc intentio, cùm vt plurimùm ab acri mordaciq́ue ſanguine fiat hic fluxus. Deligemus autem medicamenta priori loco poſita, ſi plurimùm bilioſus fuerit ſanguis; ſequentibus autem, ſi nimium ſit aquoſus, aut melancholicus.

SISTENTIBUS *ſanguinem fluentem.*

Trochiſci de terra ſigillata, potati cum aqua plantaginis, aut temporibus cum ſucco plantaginis, & oui candido illiti.

Trochiſci de ſuccino, de ſpodio.

Conſerua roſarum, violarum, nymphææ, cydoniorum, addito bolo Armeno, corallo, cornu cerui vſto, ſeminibus plantaginis.

Syr. nymphææ, roſarum ſiccarum, cidoniorum, de papauere, limonum, oxalidis, granatorum, myrtilorum.

Aquæ iam dictorum.

Potus ex aqua plantaginis, portulacæ, burſæ paſtoris, caudæ equinæ, bolo Armeno, terra ſigillata.

Decoctum ex lactuca, malicorio, balauſtiis, gallis.

Athanaſia recens, mycleta, phylonium Romanum cum ſucco plantaginis, tum ſomnũ accerſunt, tum fluorem ſedant.

Opium, papauer, camphora, ſemen ſemperuiui, lactucæ ingroſſant & congelant ſanguinem.

Equiſeti radix contundatur, naribuſq́ue indatur, aut ſuccus porri, vrticæ, baſilici, plantaginis, caudæ equinæ, burſæ paſtoris, millefolij, ſanguinariæ, aut acetum generoſum calens ſpongia excipiatur, naribuſq́ue indatur, aut aceti acerrimi vapor, qui ex iniectione eiuſdem aceti in lapidem molarem candentem excitatur, naribus excipiatur.

Irrigationes vel perfuſiones fiant faciei atq. frontis cum aqua frigidiſſima, aut roſacea, quæ teſticulis etiam applicari poteſt cum commodo. Aut frontis irrigatio fiat cum aceto ſpongiaq́ue.

Spongia

Spongia acerrimo aceto bene irroretur, piceq́ue liquida vndique oblinatur, comburaturq́ue in terreo vasculo donec in puluerem transeat, qui per se inflatur naribus, aut liquidis medicamentis permiscetur.

Nasalia vel anacollemata fiant ex aloë, thure, bolo Armeno, stercore asinino vsto, testis ouorum, telisq́ue pannorum vstis, mentha sicca, gypso, caseo veteri, bolo Armeno, sanguine draconis, succo polygonij, plantaginis, candido oui. Ex iis licimia vel penicilli fiant, naribusq́. indantur cum pilis leporinis.

Escharotica fiant ex chalcantho, tartaro, chalcitide, calce viua, quibus adstringentia aliqua addemus; meliùs enim eschara hærebit.

Vnguentum ex oleo rosaceo, violaceo, nymphææ, cerato sandalino, aceto.

Cataplasma fiat ex bolo Armeno, cauda equina, bursa pastoris, portulaca, terra sigillata, semperuiuo, hæmatite, aqua rosacea, aceto, ouiq́. candido, pro tēporibus atque fronte.

Colli lateribus, necnon fronti & temporibus, venisq́. sanguinem profundentibus etiā distantioribus, apponemus præsentia medicamenta, & hoc quidem postquam sanguinis impetum auerterimus; non autem à principio hæmorrhagiæ; periculum enim esset ne in caput, asperam arteriam, pulmones, aut ventriculum ruat sanguis; sicq́ue suffocetur æger, aut conuellatur. Horum autem aliqua sanguinem narium sistunt, virtute adstrictoria qua prædita sunt, qua sanguinem condensant, ineptioremq́ue ad fluendum reddunt. Alia id efficiunt sua frigiditate, vt est lactuca, papauer, opium. Alia id præstant, eò quòd venarum hiantium ora glutinare possunt, vt est thus, albumen oui, gummi Arabicum, aliaq́ue similia. Nonnulla verò occulta proprietate sanguinem sistunt, vt est succus porri, menthæ. Alia verò id perficiunt crustam operculi vice inducendo, cauterisandoq́ue; vt est arsenicum, calx viua, vitriolum. Hisce quinque medicamentorum generibus sanguinis narium fluxus immodicus moderari poterit. Illa autem medicamenta quæ astringunt & refrigerant, per os sumi possunt, vel naribus immitti, aut collo, fronti, vertici capitis, testibus, lumbis, linamentis iis immersis, leuiterq́ue expressis, admoueri poterunt.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* HÆMORRHAGIA, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO HAEMORRHAGIAE.

℞ syrupi violati, nymphææ, myrtini, cidoniorum, papaverini ana ℥ j. aquarũ plantaginis, bursæ pastoris ana ℥ iiij. oxalidis, rosarum ana ℥ ij. ß. misceantur, fiat *Iuleb.* dentur unciæ quatuor per tres dies manè & vesperi.

℞ radicum & foliorum plantaginis m. j. ß. rosarum rubrarum, bursæ pastoris ana m. j. seminum lactucæ, portulacæ, plantaginis ana ʒ ij. coquantur in aqua chalybeata ad tertiæ partis consumptionem, addendo colaturæ syrupi nymphææ, cidoniorum, papaverini ana ℥ j. dentur ℥ iiij. cum ʒ ß. trochiscorum de terra sigillata; fiat *Potio.*

℞ radicum plantaginis ℥ ij. myrobalanorum Indorum ʒ iij. agarici albi & levis ʒ ij. ß. epithymi, fumariæ ana m. j. polypodij quercini, senæ Alexandrinæ ana ʒ iij. rhabarbari electissimi ʒ ij. sebesten, tamarindorum ana ʒ ij. ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem; colaturæ addantur syrupi rosarum laxativi ℥ iij. fiat *Potio.*

℞ aquæ frigidæ ℥ iiij. aceti ℥ ij. sacchari, aquæ rosaceæ ana ℥ j. fiat *Haustus* pro duabus vicibus.

℞ conservæ nymphææ, rosarum ana ℥ j. trochiscorum de spodio, de terra sigillata, de succino ana ʒ ij. ß. boli Armeni, seminum plantaginis ana ʒ j. sacchari rosacei ℥ j. ß. syrupi papaverini, nymphææ ana q. s. fiat *Mixtura.*

℞ lapidis hæmatitis, coralli rubei, gummi Arabici assati ana ℈ j. rosarum rubrarum ℈ ß. rhabarbari modicè assati ℈ j. diatragacanthi frigidi ad pondus omnium, fiat *Pulvis* tenuis, dosis ℈ ij. cũ syrupi cidoniorũ ℥ j. aquarum plantaginis ℥ iij.

℞ athanasiæ Nicolai ℥ ß. sacchari rosacei, conservæ rosarum ana ℥ j. fiat *Mixtura.*

℞ aquæ rosarum, portulacæ, plantaginis, acetosæ, intubi ana ℥ iiij. seminum portulacæ, acetosæ, intubi ana ʒ j. trochiscorum de caphura, sandalorum citrinorum ana ʒ ij. aceti parum; fiat *Epithema* pro hepatis regione; admodum enim

impetum

impetum sanguinis è naribus sistunt frigida medicamenta hepati cautè admota, modò ab hepate sanguis ad nares mittatur. Idem de liene iudicium esto.

℞ radicum & foliorum plantaginis, bursæ pastoris, polygonij ana m.iiij. coquantur in aqua q.s. ad ℔.iij. adde colaturæ aceti optimi ℔.j ß. fiat *Fomentatio* cum spongia, pro pedibus, manuumq. volis, & hepatis regione. Panni verò intincti applicentur venis iugularibus, temporibus, atque fronti.

℞ trochiscorum de carabe ʒ j. radicum equiseti ℈ ij. ß. boli Armeni, sanguinis draconis ana ʒ ß. thuris ʒ j. ß. aloës ℈ ij. ß. albumine oui incorporentur, penicilliq. fiant è tenuissimis pilis leporinis, prædictis intinge, naribusque indatur. eius vsus erit post sectionem venæ, cucurbitularũ vsum, partiumque extremarum ligaturas; periculum enim est alioqui ne ad asperam arteriam, in stomachúmve, aut ad interna capitis ruat sanguis.

℞ aloës ʒ ij. thuris ʒ. iij. camphoræ gr. v. opii (in magna necessitate) gr. ij. cum albumine oui incorporentur, naribusque modo iam dicto indantur. Vel cinis testæ ouorum in nares insuffletur.

℞ caudæ equinæ m. ij. bursæ pastoris, plantaginis ana m. j. addatur cõtusis boli Armeni ʒ j. ß. aquæ rosaceæ & aceti nonnihil, linteoloque excepta fronti applicentur & temporibus.

℞ cineris testæ ouorum ʒ iij. florum balaustiorum, malicorij, boli Armeni, gallarum ana ʒ ß. seminis papaueris albi ʒ ij. cum aceto & albumine oui incorporẽtur, fiat *Cataplasma*, fronte, temporibus, venisque iugularibus accommodetur.

℞ lapidis hæmatitis, boli Armeni, terræ sigillatæ ana ʒ j. ß. succi caudæ equinæ, portulacæ, polygonij, semperuiui ana ʒ ß. albumina ouorũ duo, aquæ rosaceæ & aceti parum; fronti, temporibus atque testiculis applicetur.

℞ olei rosacei, cidoniorum, succi cidoniorum ana ʒ j. boli Armeni, balaustiorum ana ʒ ß gallarum ℈ j. ceræ & aceti parum, fiat *Vnguentum* pro venis iugularibus, fronte, temporibusque; coquantur autem olea & succi, ad succorum consumptionem placidissimo igne, alioqui coire non possunt in formam vnguenti, propter succorum aquositatem, quæ oleis commisceri nequit.

APPEN-

APPENDIX ad prædicta pro curatione HÆMORRHAGIÆ inſeruiens.

Omnium primò venæ ſectio fiat in magna ſanguinis abundantia. Si autem plus ſanguinis per nares effluxerit quàm vt vena cubiti ſecari poßit, eius loco cucurbitulas magnas hypochondriis affigemus, necnon ſcapulis atque ceruici, ligaturæq; inſtituentur, necnon frictiones artuum. Lotionibus quoque pedum cum aqua calente ſanguinem fluentem ad alias corporis partes auertemus. Demum acres humores ſanguini permiſtos, naturæ obedientes reddemus, quos tandem purgante medicamento è corpore propellemus. Hinc ſanguinem fluentem ſiſtemus, partes ægras corroborabimus, à quibus ſanguinem fluere omnium primò augurari licet. Naribus autem, fronti, iecori, necnon lieni talia admouebimus medicamenta. Hîc autem neque narcoticis, neque eſcharoticis medicamentis vtemur, niſi ſumma neceßitate coacti fuerimus, tunc enim athanaſiæ ℈ ij ß. imperabimus; aut ex vitriolo, gypſo, maſtiche pulnerem faciemus, & in nares inſufflabimus, aut penicillis excipiemus. In omni quaſi ſanguinis è naribus profluuio medicamenta placidè refrigerantia hepati accommodabimus; plurimùm enim proſunt. Optimum autem eſt epithema iecori ſi fiat ex ſeminibus intubi, oxalidis, ſandalis, aqua roſacea, cichorei, aut cerato ſandalino aliquid addetur olei nymphææ, fiàtque linimentum molle.

Methodus pro cognitione CATARRHI INSERVIENS.

DESTILLATIO communiter ſumpta, eſt defluxus humorum ſeu excrementorum è capite cerebróve in ſubiectas corporis partes. Cerebrum quidem cùm natura ſua frigidæ & humidæ ſit naturæ, multoq́ue egeat ob molis magnitudinem alimento, plurima excrementa procreat. Id quoque promouebit leuis ejus intemperies frigida atque humida: propter ſitum quoque vapores eò facilè aſcendunt, hiq́ue condenſati, à cerebro propter ſubſtantiæ eius raritatem, facilè ſuſcipiuntur. Prout autem excrementa huiuſmodi ſuperflua in hanc aut in illam corporis partem propelluntur, ſic appellationem ſuam hoc mutat malum. Contingit enim huiuſmodi excrementa in interioribus cerebri receptaculis aliquando, & frequenter quidē (quamdiu in quantitate non multum peccant) in anterioribus ventriculis cerebri quieſcere, omniumq́. promptiſſimè per palatum expurgantur tunc. Aliàs verò contingit ea diffundi per cerebri loca diuerſa, cùm nimirum immodicè exuperant; tuncq́ue partim per nares, partim per palatum, aliquando etiam per aures, aliàs etiam per oculos excluduntur. Sæpe quoque prolabuntur in interiores corporis ſedes, vt in pectus, pulmonem; vnde peripneumonia, aſthma. Aliàs in aſperam arteriam fauceſq́ue ruunt, vnde raucitas. Subinde in ventriculum deuoluuntur, tuncq́ue aſſumpta alimenta corrumpuntur, appetitus concoctioq. ſubuertitur. Aliquando etiam lyenteriam excitant, vti dum in inteſtina prolabuntur, vnde fit alui profluuium. Nonnumquā huiuſmodi excrementa colliguntur extra caluariam ſub capitis cute; idq́ue ſæpe in vertice percipitur capitis, vbi extremitates venarum, faciem temporaq́ue perreptantes, deſinūt. Frequenter enim, dum excrementorum inutili copia onerantur hæc vaſcula, in hæc loca ſe exonerant per plures etiam dies; vnde in externas corporis partes ſubiectas paulatim viam ſibi ſua tenuitate parant, quæ ſenſim tamen craſſeſcit calore partis à qua excipitur; vnde ſæpe pro-

cedit dolor lateris, lumborum, brachiorum, ſpatularum, oculorum, dentium, humerorum, adenum, coxendicis, crurum, diuerſorumque articulorum. Potiſſimùm autem hic agimus de ea fluxionis ſpecie quæ in pulmones fit.

PARS AFFECTA, magna ex parte eſt cerebrum, id quod ex actionibus læſis patet; item per ea que excernuntur per os, per nares, per palatum, tuncque magis eſt continuum malum, neque perſentitur alicuius alterius partis ſubiectæ oſtenſa à qua foueri poſſet. Dum verò ab aliis fit corporis partibus, ex propriis ſignis intelligetur. eſt autem ſymptoma pertinens ad excretionem immodicam.

SIGNA. In pulmones ſi feratur capitis excrementum, ſpirandi difficultatem magnamque tuſſim excitat. Titillatio quoque frequenter in gutture ſentitur, portioque aliqua ipſius humoris illapſi ſputo reiicitur, temporeque concurrit corporis laſſitudo, capitis grauitas, calor atque ſitis. Vrina intenſi ſæpe eſt coloris. Si in aſperam arteriam faucéſve ruat, tuſſiculam raucitatemque affert; loca denique iam dicta exaſperat.

CAVSA. Aliquando eſt intemperies cerebri calida, quæ humores in cerebro diſſoluit atque extenuat, pluresque vapores à ſubiectis partibus attrahit quàm concoquere aut per halitum expellere poſſit. Hanc autem intemperiem cerebri adeſſe ſignificabunt ætas, regio, anni tempus, temperatura calida, naſus facieſque rubicunda, partes capitis calidæ, temporum arteriæ multùm pulſantes, acris tenuiſque humor qui ſubinde per os, aliàs etiam per nares excernitur, febris ſæpe comitatur, cibi concurrit faſtidium. Multò autem frequentiùs cauſa catarrhi eſt magna cerebri imbecillitas, necnon intemperies cerebri frigida atque humida, tuncque contingit alimentum ad cerebrum tranſmiſſum non probè digeri, atque hinc ſuperfluitates aggregari quamplurimas; vnde magnus in cerebro fit excrementorum prouentus. Huius conſtitutionis ſigna ſunt ætas, anni tempus, victus ratio, temperaturaque frigida, pituitoſorum craſſorumque humorum per nares excretio, eorumdemque multitudo, ad ſomnum inclinatio, diſtentio, nec non grauitas capitis & frontis,

faciei pallor, grauans obstructio in viis narium. Victus ratio humidior atque intemperata fuit. Idem fit ab omnibus vaporibus copiosis qui caput immodicè replere possunt. Vapores enim cõdensati in subiectas partes tandem protruduntur. malum hoc quoque auget crapula, nimiaque repletio, & præsertim à potentibus vinis orta. A somno immodico. Item ob debilitatem virtutis digestiuæ, necnõ expulsiuæ ipsius cerebri oritur, siue hoc à principio generationis, siue ex aliqua longa cerebri ægritudine contractum sit; sic equidem contingit alimentum adductum, crudum quasi relinqui, & in corpore ob debilitatem virtutis expulsiuæ subsistere.

PROGNOSTICA. Si ex capite in nares distillet humor, lene est malum; si in fauces, peius; si verò in pulmones, pessimum est: exulcerationis enim pulmonum periculum est, vnde tabes, corporisque consumptio. Cunctæ quoque destillationes breues si neglectæ fuerint, longæ tandem fiunt. A periculo omnino non sunt tuti sæpius catarrhum incurrentes; variis enim obnoxij sunt ægritudinibus, minatur equidem apoplexiam, pleuritidem, cæcitatem, dentium dolorem, phthisim, paralysim, surditatem, anginam, mortem subitaneam, apostema pulmonum, iecoris, vesicæ, renum, oculorum, stomachi dolorem atque debilitatem, ischiaticam, podagram, diarrhœam, colicam. Magis catarrho obnoxij sunt, frigidum imbecillumque habentes cerebrum. Catarrhus quoque cum capitis continuo dolore, est difficilis curæ. Autumnale autem tempus maximè est destillationibus obnoxium propter cæli mutationes frequentes.

Methodus pro curatione CATARRHI INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër calidus sit modicè; ventosus autem, pluuiosus, Aquilonaris atque Austrinus vitetur.

Cibus

Cibus fit concoctu facilis, bonumque ſuccum generans; vt ſunt oua ſorbilia, carnes gallinarum, pullorum, caponum, perdicum, vitulinæ. Moderata autem ſit cibi quantitas. Sit quoque cœna parcior prandio. Sub finem autem refectionis detur carnis cydoniorum portio aliqua; inhibet enim vaporum aſcenſum ad caput. Admittuntur inter fructus pruna, vuæ paſſæ, amygdala dulcia.

Potus ſit vinum aquoſum, aut aqua mulſa, aut aqua in qua cinnamomum atque glycyrrhiza ſint decocta. Parum autem bibat, ſitimque ſubinde data opera patiatur.

Somnus ſit moderatus, non diurnus. Tegmen capitis admittatur tale, vt neque frigore neque calore caput moleſtetur, cùm tam frigus quàm calor morbum exaſperet.

Excrementa alui indies reſpondeant.

Motus vitetur immodicus.

Animi perturbationes vitentur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. violarum, glycyrrhizæ, ziziphorum, de roſis ſiccis, papauerinus, nenupharinus.

Decoctum quatuor ſeminum frigidorum communium, florum cordialium, papaueris albi.

Aqua violarum, cichorei, roſarum.

Decoctum hordei, aqua frigida.

Mel roſaceum, oxymel ſimplex, compoſitum, ſquilliticum.

Syr. de betonica, ſtœchados, capilli Veneris, de hyſſopo, glycyrrhiza, de duabus radicibus de praſio.

Decoctum radicum glycyrrhizæ, fœniculi, acori, cyperi, cinnamomi, betonicæ, hyſſopi, maioranæ, capillorum Veneris, ſaluiæ, roriſmarini, buglosſæ, ſerpylli, florum ſtœchados, nucis muſcatæ, vuarum paſſarum, ficuum.

Aqua capillorum Veneris, hyſſopi, ſcabioſæ, ſaluiæ, betonicæ, adianthi.

Prioribus, dum à calida; poſterioribus verò dum à frigida ſit materia ipſe catarrhus, vtemur.

VACVANTIBVS.

Venæ ſectio fiet humeraria, aut mediana, ſi anginæ aut pleuritidis, febríſve aut ſuffocationis periculum impendeat, ſi

deat, si vires permiserint, sanguineque abundauerit æger.
Electuarium de succo rosarum, diaprunum scammoniatum, diaphœnicum.
Pillulæ aggregatiuæ, aureæ, assaieret, mastichinæ, cochiæ, de agarico, de sarcocolla.
Agaricus trochiscatus, cassia, rhabarbarum, polypodium.
Syr. de multiplici infusione rosarum.
Electuarium Indum, diacatholicum.
Clystere validum plurimùm proderit in catarrho vehementi, periculumque suffocationis minante, ex decocto florum stœchados, maioranæ, saluiæ, calaminthæ, origani, maluarũ, hordei, hiera picra, melle rosato, oleo violarum.

A validè purgantibus medicamentis hîc abstinebimus, ne materiam grauantem magis ad fluxum irritemus.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio. Clystere prædictum. Vacuantia medicamenta.
Cucurbitulæ brachiis, scapulis, natibusque affixæ.
Sudor excitatus cum decocto salsæ parillæ.
Frictiones extremarum partium, potissimùm pedum, non capitis; & eorum continuus motus; trahitur equidem materia ad inferiora.
Ligaturæ dolorificæ.
Sternutamentum ex elleboro, castoreo, pipere; in principio tamen non conuenit, cùm ex humorum motu eorum digestio prohibeatur.
Apophlegmatismi ex pyrethro, pipere, hyssopo, mastiche, cortice radicum capparorum, cubebis, vuis passis.
Gargarismus ex maiorana, hyssopo, origano, si tamen materia ad pulmones aut ad pectus ruat, aut si multum materiei sit subtilis, multumque moueatur, à gargarismate abstinebimus; iis enim in casibus suspectus est vsus.
Errhina ex succo ireos, betæ, maioranæ, cyclamine, pyrethro, seminie melanthij, in materia frigida; ex succo violarum, aqua hordei, in calida.
Lotiones crurum, brachiorum.
Narium emunctiones fient sæpe; sic enim tutiùs humores crassi necnon tenues expurgantur, quàm per sputum.
Cauterium in commissura coronali, aut post aures excitabitur

tur priùs raso capite, seruabiturque vlcus diu apertum, in quem finem caulium folia calida, & axungia porcina iuncta superponentur.

Auertentia localiaque hæc medicamenta cerebrum purgantia, capiti adhibenda nō erunt, priusquam materia bene digesta atque euacuata erit; alioqnin enim materiam catarrhalem potius ad motum irritarent.

SISTENTIBVS *ipsum catarrhum.*

Phylonium Mes. cum decoctione olibani, rob. nucum, conserua rosarum antiquarum, sacchari violatum, dianucum.
Diacodium, diapapauer, diatragacanthum frigidum & calidum, pillulæ de cynoglossa, loch de caulibus.
Loch de papauere, bolus Armenus, succus glycyrrhizæ, trochisci bechici, mastix.
Syr. violarum, papauerinus, glycyrrhizæ, iuleb violarum.
Decoctum ex plantagine, portulaca, hordeo, papauere albo, rosis, bolo Armeno, gummi iuniperi, addendo diacodium.
Pillulæ quæ ore retinebuntur ex rosis siccis, semine papaueris, camphora, terra sigillata.
Spica nocturno tempore in ore detinebitur.
Nigella & cuminum torrefiant, linteoloque concludantur, odoramentumque fiat.
Suffumigium cum sola nigella puluerisata, torrefactaque.
Vnguentum ex oleo rosaceo.
Emplastrum pro capite raso ex terra lemnia, rosis, plantagine, bolo Armeno.

Nisi grauia vrgeant symptomata, præsentibus non vtemur quoque medicamentis ante humorum purgationem, eorundemque auersionem. Verùm si materia immodicè ad pulmones fluat, ita vt tussim molestam, aut insomnia diuturna, aut periculum suffocationis, aut excoriationis, ob materiei acrimoniam minetur; statim hisce sistentibus medicamentis vtemur non exspectando humorum purgationem, eorundémve auersionem; vix enim sperare licet tenuem catarrhum tanta copia tantoque impetu ad pulmones ruentem posse purgantibus medicametis educi, aut auerti; cùm potius motum humorum augeant purgantia medicamenta, auertentiaque.

tiaque. Eodem quoque tempore venæ ſectionem, necnon cucurbitularũ applicationes inſtituemus ipſis ſpatulis. Grauibus ergo concurrentibus ſymptomatibus, ea quæ ſanguinem incraſſare, catarrhumq́ue ſiſtere poſſunt, potiùs offeremus, etiamſi ſputi eductionem remorentur aliqualiter; periculum enim aliàs ſuffocationis impendebit.

CORROBORANTIBVS *caput, & digerentibus reliquias, intemperiémque relictam emendantibus.*

Diamuſcum dulce & amarum, diambra, theriaca, Mitridratum mediocris ætatis, pliriſarcoticum.

Conſerua ſaluiæ, betonicæ, roriſmarini, acori, cortices citri conditi, nux muſcata, cubeba, nigella Romana.

Radices cyperi, macis, caryophylli, ſtœchas, gallia moſcata, lignum aloës, ladanum.

Globulus odoriferus ex caryophyllis, gallia moſcata, nuce muſcata, ſtyrace, calamintha, ladano, cubebis, tragacantha, aqua maioranæ.

Cucupha aut pileolus ex foliis lauri, origani, ſaluiæ, betonicæ, maioranæ, ſeminibus nigellæ, camomilla, meliloto, ſtœchade, thure, maſtiche, cinnamomo, mace, nuce muſcata, caryophyllis, roſis rubris.

Lotio capitis ex decocto rerum prædictarum in vino maluatico.

Suffitus ex caryophyllis, cinnamomo, ligno aloës, roremarino, ſaluia, foliis lauri, maiorana, maſtiche, thure, gallia moſcata, moſcho.

Sacculus ex ſale, milio, furfure, ſaluia, maiorana.

Vnguentum pro capite raſo, ex oleo rutaceo, anethino: & pro pectore, ex oleo liliorum, camomillæ, amygdalorum dulcium, lini, butyro recenti.

Frictiones fotuſque capitis fient cum linteolo aſpero calente, quod vaporibus thuris, maſtichis, ſtyracis, ladani imbuetur.

Cauterium anteriori capitis parti ex cantharidibus, fermento applicetur, ſi prædictis non aboleatur malum.

THEORICA ET EMPIRICA

medicamenta nobilia in CATARRHO, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CURATIO CATARRHI.

℞ betonicæ, maioranæ, saluiæ, rutæ ana m.j.ß. florum rorismarini, stœchados, centaurei minoris, camomillæ ana m.j. origani, calaminthæ ana m.ß. furfuris m.ij. coquantur in aqua q.s. ad s.j.ß. colaturæ addatur electuarij elescopi ℥ j. hieræ picræ simp. ʒ j. diaturbith cũ rhabarbaro ʒ iij.ß. mellis rosati ℥ j. olei rutacei ℥ iij. salis ʒ j. fiat *Clystere.*

℞ mellis rosacei, oxymellis simplicis, syrupi stœchados, glycyrrhizæ ana ℥ j. aquarum rorismarini, betonicæ ana ℥ iiij. hyssopi ℥ ij. misceantur, fiat *Iuleb.*

℞ pillul. de agarico ʒ ß. cochiarum, fœtidarum ana ℈ j. diagridij gr. iij. syrupi violati q. s. fiant *Pillulæ* septẽ aut octo numero. ℞ diaturbith cum rhabarbaro ʒ v. electuarij Indi, diacatholiconis ana ʒ j. syrupi stœchados ℥ ß. aquæ maioranæ, betonicæ ana ℥ j.ß. fiat *Haustus.*

℞ succi brassicæ, betæ ana ℥ j.ß. succi cyclaminis ℥ ß. piperis albi, nigellæ ana ℈ j. misceantur, naribusque illinantur, cùm periculum est ne in asperam arteriam ruat catarrhus.

℞ maioranæ, nigellæ, nucis muscatæ ana ℈ j.ß. pyrethri, ellebori albi ana ℈ j. misceantur, fiat *Puluis* sternutatorius, attrahatur per nares, vel calamo impellatur.

℞ seminum staphisagriæ, sinapi, pyrethri ana ʒ j.ß. acori conditi, cubebarum, maceris ana ʒ j. nigellæ Romanæ, vuarum passarum, mastiches ana ʒ j. ß. mellis q.s. fiant *Pastilli* mansiles, lineo panno raro concludantur.

℞ seminum sinapis, piperis ana ʒ ij. radicum pyrethri ℥ j. zinziberis ℥ ß. coquantur in aqua q.s. ad tertias; fiat *Gargarismus*, ad os humores auocat fluentes in pulmones.

℞ syrupi de rosis siccis ℥ iij. rosacei, myrtilorum ana ℥ j. aquæ violarum, plantaginis, hyssopi ana ℥ iij. fiat *Iuleb.*

℞ rosarum rubrarum m.j. seminũ papaueris albi, olibani ana ʒ j.ß. coquantur in aqua q.s. ad s.j. colaturæ adde syrupi papauerini ℥ iij. glycyrrhizæ ℥ j. fiat *Iulapium.*

℞ conseruæ rosarum antiquarum ℥ j. diacodij ℥ ß. diatragacanthi frigidi ʒ iij. syrupi rosarum q. s. fiat *Linctus*.

℞ olibani, mastichis ana ℥ ß. carnis cydonioru ℥ j. ß sumat in ingressu lecti ʒ ij. superbibendo vini haustum.

℞ boli Armeni, terræ sigillatæ, masticheś ana ʒ ij. succi glycyrrhizæ ℥ ß. conseruæ rosarum ℥ ij. fiat *Mixtura*.

℞ diacodij ℥ ß. syrupi papauerini ℥ j. aquarum betonicæ ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ diacodij ʒ vj. syrupi papauerini ℥ ij. boli Armeni ʒ ij. camphoræ ʒ j. detineat in ore cochlear vnum aliquoties. aut,

℞ seminum papaueris albi, lactucæ ana ℈ iiij. amyli, diatragacanthi frigidi ana ℥ j. gummi Arabici, tragacanthi, boli Armeni ana ℈ ij. opij ℈ j. ß. sacchari rosacei, succi glycyrrhizæ ana ℥ j. ß. misceantur, fiat *Massa* solida cū succo cydoniorum & aqua infusionis gummi tragacanthi. Huius massæ portionem aliquam detineat ore, vt fluxus catarrhalis prohibeatur.

℞ corticum granatorum ℥ ß. iaceæ nigræ m. ij. radicū ebuli, plantaginis ana m. j. gallarum, thuris, masticheś ana ʒ j. rosarum m. j. seminum portulacæ ℈ ij. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ adde syrupi myrtillorum, diamori, stœchados ana ℥ j. fiat *Gargarismus*, humores fluentes in asperam arteriam sistit. ℞ boli Armeni, sanguinis draconis, thuris ana ʒ j. styracis, masticheś ana ʒ ß. bulliant in ℔ ß. aquæ mellis, colaturæ portio naribus attrahatur.

℞ thuris, olibani ana ʒ j. ß. rosarum rubrarum ʒ ij. seminis papaueris albi ʒ ß. sandaracæ, mastichis ana ℈ ij. cum vino astringenti, fiant *Pillulæ* pro suffumigio, quo capitis tegumenta suffumigabuntur.

℞ conseruæ, rorismarini, betonicæ, saluiæ ana ʒ vj. sp. diamusci dulcis ʒ iiij. theriacæ veteris ʒ ij. diambræ ʒ j. nucis muscatæ ʒ j. ß. syrupi stœchados q. s. fiat *Electuarium* molle.

℞ sp. diamusci dulcis, diambræ ana ʒ ij. ß. sacchari albissimi dissoluti in aqua rorismarini & betonicæ q. s. fiat *Electuarium* in tabulis. Radices dracontеæ assatæ plurimum iuuant. ℞ radicum aristolochiæ rotundæ, pyrethri, spicæ ana ʒ ß. ligni aloës, thuris, caryophyllorum ana ʒ ij. mastichis ʒ j. ß. fiat *Puluis*; cuius portio aliqua carbonibus iniiciatur, vt tegmina capitis vaporibus fumosis imbuantur.

℞ florum betonicæ, rosarum, stœchados, camomillæ, meliloti ana m. j. thuris, mastichis, nucis muscatæ, macis, caryophyllorum

phyllorum ana ʒ j.ß. foliorũ lauri, origani ana m.ß. fiat *Sacculus* è ſerico panno, cui prædicta tenuiter comminuta imponantur, coronalique commiſſuræ applicentur. aut,

℞ furfurum, milij ana m.j. ſalis puluerisati ℥ j.ß. torrefiant omnia nonnihil in ſartagine, fiat *Pileolus*, capitiſq. commiſſuræ accommodetur, cerebrum roborat, humoreſq. exſiccat.

℞ nigellæ Romanæ torrefactæ ℥ ß. radicum cyperi ʒ j.ß. florum ſtœchados, roſarum ana m.ß. nucis muſcatæ, caryophyllorum ana ℈ iiij. fiat *Pulvis*, quo anterior pars capitis aſpergatur ſub ingreſſum lecti.

℞ nigellæ torrefactæ ℥ j. ſinapis torrefacti, thuris ana ʒ v. maſtichis ʒ iij. ſtercoris colũbini, farinæ hordei ana ℥ j. oxymellis ſquillitici q. ſ. fiat *Emplaſtrũ* pro cõmiſſura coronali.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione CATARRHI inſeruiens.

Clyſterio leni primò ſentina corporis eluatur. Deinde humores naturæ obedientes reddantur. Hoc vbi conſecuti fuerimus, purgantibus medicamentis humores grauantes è corpore propellemus. Tandem caput purgabimus errhinis, apophlegmatiſmis, ſternutamenta prouocantibus, cauterio actuali aut potentiali, admouebimúſque anteriori parti capitis vbi digitus maximus deſinit, cùm manus radix naſo admouetur. Veſiculæ autem vbi excitatæ fuerint, perforabuntur vt humor aqueus effluat, in quem finem folia braſſicæ ſuperponemus ipſis veſiculis ruptis. Demum quæ humorum fluxum prohibere poſſunt, conueniunt, quibus etiam ſtatim à principio locus erit ſi ſuffocationis periculum impendeat ex catarrhi vehementia. Prædictis demum medicamentis ſubſtitui debent quæ cerebrum roborare, reliquiáſque conſumere poſſunt, quod fiet tam ſumptis quàm admotis medicamentis. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis facilè conſequi poterimus, modò vniuerſalia particularibus debita ratione accommodentur. Pillulæ autem conuenientes etiam mox à principio in catarrho ſuffocante imperabuntur; in mora equidem periculũ eſt. Si ad nares, aut ad os labatur aquoſa ſubſtantia, ferro lateríve candenti acetum roſaceum, cui puluis roſarum rubearum permiſceatur, inſtilletur, fumúmque naribus atq. ore excipiat.

Methodus

ANGINÆ INSERVIENS.

Angina, eſt faucium ſeu ſummarum gulæ partium inflammatio, anhelitum atque deglutionem impediens, nullo etiam vitio exiſtente in pectore aut pulmone. Malum iſtud ſtrangulatu præſentaneum periculum minatur, eò quòd ſummæ gulæ gutturiſq. partes quaſi occludantur, per quas homo ſpiritum, potum, alimentumq́ue admittit. Subitò autem hoc malum irruere ſolet; per viam enim defluxus fit magna ex parte.

Pars affecta. In hoc malo afficiuntur ſæpe muſculi gutturis interni, maximoq́ue cum periculo tunc laborat æger: hæcq́ue ſigna concurrunt, dolor vehemens eſt in gutture, febris etiam aliquando valida concurrit. Spiritus non niſi recta ceruice trahitur, vox etiam læditur. Nullum indicium apparet caloris neque tumoris in ore, neque in faucibus, neque in ceruice, anguſtia verò magna percipitur in gutture, aperto ſæpe ore hiant, aëreq́ue frigido reficiuntur; aliquando etiam linguam exerunt, oculi rubent prominenteſq́ue fiunt, refluit per nares potio, variè iactantur. Aliàs verò externi gutturis muſculi afficiuntur, eſtq́ue omnium leniſſima ſpecies; tunc dolor tantus non eſt circa guttur, nec tanta anguſtia ſpirandiq́ue difficultas vrget. Sæpe viſus atque tactus tunc malum deprehendit. Si verò fauces locúſve vbi áſpera arteria & gulæ partes extremæ coëunt, afficiantur; tunc minus difficulter ſpirat: præterea calor, tumor, dolor, atq́ue pondus in faucibus magis percipitur, imò etiam viſui expoſita ſunt ſi lingua deprimatur, minoriq́ue fit cum periculo quàm prima ſpecies. Aliàs fit in pluribus partibus ſimul, & tam interni quàm externi muſculi afficiuntur, tuncq́ue omnia magis intenduntur.

Signa. Difficultas comitatur ſpirandi nullo vitio in pulmone aut pectore exiſtente, dolor concurrit acutus, nec non

non rubor faciei & colli. ægrè alimentum potionemq́. tranſglutire poteſt æger, in tantum quidem difficulter, vt potus per nares etiam refluat, ſæpe febris adeſt, apertoque hiant ore, frigidum aërem attrahere expetentes. Aliquando etiam vbi validius malum vrget, linguam exerunt.

CAVSA. Maiori ex parte fit à ſanguine qui per modum defluxus è venis iugularibus in quibus eſt magna copia, eò deriuatur. Pulſus erit plenus tunc & vndoſus, tranſgluttiendi ſpirandiq́ue erit maxima difficultas; rubedo in lingua atque facie excitatur, febris multum moleſta concurrit. Sæpè præceſſit victus ratio multum ſanguinis generans, vertemperatum, calidum, humidumq́ue. Si à bilioſo ſanguine fiat, febris fit admodum acuta, incendiumq́. intolerabile. ſpirandi quoque & tranſglutiendi concurrit difficultas, anguſtia tamen minor eſt. oris adeſt amaritudo, victus ratio, ætas, temperamentum, regio, aliaq́ue concurrunt quæ bilem generare ſolent. Si verò à fluxione frigidi humoris fiat, notha angina excitabitur. Multa tunc in ore adeſt humiditas & viſcoſitas, febris nulla aut ſaltem admodum erit exigua, dolor multo mitior, tumor eſt laxior, minuſq́ue rubet, ea quæ pituitoſum ſanguinem generare poſſunt, præceſſerunt. Semper autem à fluxionibus malum iſtud originem habet, quæ in hoc malo è venis iugularibus atque è capite ipſo deriuantur.

PROGNOSTICA. Si in muſculis internis inflammatio fiat, tertio vel quarto die iugulat, velociſſimæ enim terminationis eſt. Deſperata quoque, omniumq́ue horrendiſſima angina eſt, cùm nuſquam apparet inflammatio, cùm grauiſſimus eſt dolor, magnaq́ue febris, cùm ore hiat exerta lingua, cùm intercepta degluttiendi via eſt, & potus per nares refluit, cùm oculi more eorum qui ſtrangulantur, inuertuntur & quaſi prominent, ſpumoſaq́ue ſaliua funditur, cùm labra liueſcunt, & è lecto exilire laborat, cùm denique viſus, auditus, intellectuſq́ue hebeſcit, ita vt non intelligat ea quæ penes illum aguntur, talis enim ſtrangulatu atque ſyncope perit. bene autem ſperandum eſt; cùm rubor tumorq́ue foris conſpicui fiunt. Prout autem prædicta accidentia minuuntur, ita leuior morbus eſt; eò enim magis periculoſum hoc malum eſt, quò accidentia anginæ fuerint fortiora, vti contrà,

trà, quanto fuerint debiliora, tanto minus periculosum. Non sine magno quoque periculo tumores sine manifesta causa, bonisque signis desinunt, præcordiorum dolore concurrente corporisque torpore, viribusque imbecillis; sæpe equidem mors in proximo est: etiamsi rectè æger se habere existimet, suffocatione equidem è medio tollitur, vel saltem in suppurationem transit.

Methodus pro curatione

A N G I N Æ

I N S E R V I E N S.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit temperatus, lucidus, à ventis immunis.

Cibus sit liquidus ac mollis, vt sunt oua sorbilia, cremor ptisanæ: iuscula è carnibus pullorum, gallinarum. In primis autem tribus diebus sit victus tenuissimus. Vitent omnia quæ sanguinem calefacere possunt; piper nimirum, aliaque aromata.

Potus sit ptisana cum saccharo, aut cum iure pulli. Aqua mulsa; vinum autem vitent.

Exercitium nullum admittatur, sed quies imperetur; parumque loquatur.

Somnus solito sit breuior, dataque opera interrumpatur aliquando ab astantibus; ex plurimo equidem somno solet hoc malum exasperari; humorum enim copia in parte affecta incrementum inde sumit. Caput mediocriter contegatur; eius autem frictiones hic nullo modo admittantur in mali principio.

Aluum arte aut natura solutam vt habeat, diligenter procurandum est.

Animi curæ vitentur, subornenturque quæ gaudium excitare possunt.

VACVANTIBVS.

Venæ sectio fiet eiusdē lateris statim ab initio mali in omni

angina,

angina, cùm difficultatem aliquam percipiet in respiratione & deglutitione, etiam vsque ad syncopen, si modò magna fuerit plenitudo, viresque sint validæ; alias partitis id fiet vicibus. Id etiam fiet in muliere vterum gerente, modò vires non sint debiles. Primò autem cephalica aperietur; hinc quæ sub lingua est, vbi humor non ampliùs fluit, secabitur; in principio autem si secetur, inflammatio augebitur, eò quòd ad partem affectam materia trahatur. In magna plethora saphena omnium primò secabitur; dum autem ea quæ sub lingua est vena secatur, lingua ad palatum inclinabitur.

Electuarium eleſcopi.
Syrupus ex multiplici infusione rosarum.
Diacatholicum, hiera picra.
Pillulæ aureæ, de agarico.
Cassia, manna, tamarindi.

Statim alui deiectione materia mali educenda erit, præsertim si materia peccans fuerit biliosa; ferè enim turget; ea ratione statim vacuare licebit non exspectando digestionem, cùm semper periculum hic morbus minetur. Conueniunt autem medicamenta liquida potiùs quàm pillulę, cùm eas ob transglutiendi difficultatem transmittere non possit. A fortiter autem purgantibus medicamentis hîc consultò abstinebimus in principio mali; humores enim potiùs exagitabuntur, eaque ratione ad locum affectum vt liberiùs fluant, occasio dabitur.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio fiet modo prædicto.
Cucurbitulæ inferioribus partibus primò affigentur, hinc superioribus.
Sanguisugæ iisdem etiã locis affigi poterũt cum commodo.
Fotus pedum manuumque ex aqua calida fiet.
Ligaturæ hinc fient extremarum partium dolorificæ.
Frictiones item extremarum partium validæ.
Clystere validum si febre vacet, sectioq. venæ facta non fuerit, leuiori interim clysterio primò alui excrementa eliciemus, etiam primo die, quantumuis solutam aluum habeat; in qua re plurimùm hieræ picræ vsus commendatur.

REPEL-

REPELLENTIBVS.

Gargariſmus ex decocto plantaginis, roſarum, malicorij, balauſtiorum, lactucæ, lentium, aqua roſacea, ſucco granatorum acidorum, diamoro, diacodio, ſyr. de ſucco acetoſæ, granatorum, roſarum.

Syr. de papauere, rob. de papauere.

Diacodium, diamorum, ſyr. de ſucco acetoſæ, granatorum.

Succus lactucæ, roſarum, plantaginis, granatorum, ſolani, mororum, acetoſæ.

Aqua roſarum cum decocto ſumach & aceto.

Vnguenta repellentia ex oleo roſato, loco affecto extrinſecus non adhibeantur.

Gargariſmate primis diebus vti poterimus, quod tempus principium morbi complectitur, & tam diu ore detinebit donec incaluerit, & quantum fieri poterit, intimas faucium partes ea leuiter colluet; id equidem præſtat ne humores ita liberè in locum affectum irruant, viis ipſis anguſtioribus redditis, partiumque ſubſtantia roborata. Vnguento præſenti repellente, non ita liberè vti poſſumus, vti nec vllo alio medicamento repellente foris adhibito, niſi in principio ipſius mali; metuendum enim eſt ne intrò materiam mali propellant; circumiacentes tamen partes, & potiſſimùm ſuperiores, eo inungemus.

CORROBORANTIBVS, *reſoluentibúſque, vbi humorum impetus iam deſierit.*

Gargariſmus ex decocto glycyrrhizæ, ficuum, florum camomillæ, meliloti, hyſſopi, betonicæ, fœnugræci, dactylorum, vuarum paſſarum, albo Græco, diamoro, melle roſato, ſyrupo roſato, oxymelle ſimplici.

Gargariſmus ex aqua in qua mica panis albi cocta atque expreſſa fuerit.

Stercus caninum colore candidum, & pulli hirundinum vſti cum melle permiſceantur, in fauciumque loca affecta diducantur.

Lupi gutturis potum ebibat.

Filum

Filum coctum cum cineribus vt albescat: adhuc calens loco affecto admoueatur.

Vnguentum ex oleo camomelino, amygdalorum dulcium, liliorũ, quo anterior pars colli vngetur, & posterior, deinde lana succida tegetur.

Cataplasma ex floribus camomillæ, meliloti, foliis maluæ, radicibus althææ, farina hordei, lini, fœnugræci, stercore canino, nido puluereque ipsarum hirundinum, oleo liliorum, lini, camomillæ, amygdalorum dulcium.

Emplastrum de meliloto, mucilaginibus.

Prædictorum materia post primum diem minuetur paulatim, prout morbus incrementum sumit; in quorum locum resoluentia aliqua substituemus, quæ exterius quoque potiorem locum habent; materiam enim ad externas partes euocare consultum est. Si resoluentibus angina curetur medicamentis; confestim omnia symptomata remittuntur absque vllo alio incommodo relicto; econtrà verò suppuratio si fiat, omnia symptomata incrementum sumunt, febris nimirum, dolor & transglutiendi difficultas.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* ANGINA, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO ANGINAE.

℞ seminum fœniculi, petroselini ana ℥ v. saluiæ, betonicæ ana m. j. florum camomillæ, meliloti ana m. j. ß. agarici albi & leuis ℥ ß. pulpæ colocynthidos ʒ j. coquantur in aqua q. s. ad lb. j. colaturæ addatur cassiæ recenter extractæ, sacchari rubri ana ℥ j. olei lini violacei ana ℥ j. ß. salis ʒ j. fiat *Clystere.* tertio quoque die repetetur.

℞ cassiæ recenter extractæ ℥ ß. diaphœniconis ʒ iij. aquarum scabiosæ ℥ iij. fiat *Haustus*: detur sequenti die post venæ sectionem in aurora.

℞ syrupi scabiosæ ℥ iij. mellis rosacei ℥ j. ß. aquarum scabiosæ,

scabiosæ, caprifolij ana ℥ v. misceantur, fiat *Iuleb*. detur tribus vicibus.

℞ diaturbith cum rhabarbaro ʒ v. diacatholiconis ʒ j. ß. electuarij de succo rosarum ʒ ß. syrupi violarum, stœchados ana ℥ ß. aquarum betonicæ ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ syrupi de multiplici infusione rosarum ℥ ij. sp. diaturbith cũ rhabarbaro ℈ ß. aquarũ betonicæ ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ syrupi violarum ℥ ij. diacodij, syrupi glycyrrhizæ ana ℥ ß. aquarum violarum, scabiosæ ana ℥ ij. fiat *Potus*.

℞ hyssopi, iaceæ nigræ ana m. j. glycyrrhizæ rasæ ʒ ij. corticum granatorum ʒ ß. fiat decoctio in aqua q. s. ad ℔. j. colaturæ, addatur aluminis vsti ʒ j. ß. mellis rosati ℥ j. ß. fiat *Gargarismus*.

℞ corticum granatorum ℥ ß. florum rosarum m. j. sumach, seminum antheræ, plantaginis, berberorum ana ʒ j. ß. aluminis vsti ℈ j. balaustiorum ʒ j. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. colaturæ addatur syrupi myrtini ℥ j. diamori ʒ vj. fiat *Gargarismus*: in principio mali in ore detinebitur, donec incalescat.

℞ aquæ plantaginis, rosarum, caprifolij ana ℥. ij. ß. diamori ℥ j. syrupi acetosi simplicis, oxymellis simplicis ana ℥ ß. fiat *Gargarismus*.

℞ decocti antheræ, rosarum, balaustiorum, granorum sumach, plantaginis, solani, gallarum ℔. j. aquæ rosaceæ ℥ iij. aceti ℥ ij. sacchari albissimi ℥ ij. ß. fiat *Potus*. Cum eodem quoque liquore gargarismus fiet optimus.

℞ liquoris prædicti ℥ viij. in eo infundantur semina papaueris contusa aliquamdiu, hinc exprimantur; detur in *Potu* liquor.

℞ florum balaustiorum ʒ ij. seminum antheræ, plantaginis, granorum sumach, berberorum ana ʒ j. gummi tragacanthi ℥ ij. salis ammoniaci, camphoræ ana ʒ j. fiat *Puluis*: cuius portiuncula insuffletur in guttur. fieri quoque è iam dictis poterunt pillulæ, quarum vna aut altera sub lingua detinebitur. Aqua quoque rosacea, oxymelle simplici, & aceto, necnon diamoro poterit fieri *Gargarismus* in principio mali, siue calida siue frigida fuerit causa.

℞ syrupi violati ℥ j. ß. diamori ℥ j. dianucum, loch de papauere ana ℥. ß. sacchari violati ʒ iij. fiat *Lohoch*, quo in principio, glycyrrhizæ radice modicè tusa, vtatur.

℞ olei

℞ olei liliorum, camomillæ ana ℥ ß. pinguedinis hirci ʒ ij. ceræ parum, fiat *Vnguentum*; eo collum vnctum lana ſuccida contegatur.

℞ vnguenti dialthææ ℥ j. ß. olei camomelini, amygdalorum dulcium ana ℥ j. olei violacei, axungiæ gallinæ ana ℥ ß. fiat *Vnctio* colli frequens, hinc lana ſuccida ſupraponatur.

℞ florum camomillæ, meliloti ana m. j. foliorum origani, betonicæ, hyſſopi ana m. ß. glycyrrhizæ raſæ ʒ j. ſeminum lini ʒ vj. fœnugræci ℥ j. coquantur in aqua q. ſ. ad ℔. j. ß. colaturæ addantur ſyrupi roſacei ℥ iiij. fiat *Gargariſmus* diſſipans & concoquens.

℞ olei amygdalorum dulcium, butyri recentis ana ʒ iiſ. ceræ q. ſ. fiat *Linimentum*.

℞ florum camomillæ, meliloti ana m. ß. radicum liliorum, althææ ana ℥ j. ſeminum lini, fœnugræci ana ʒ vj. coquantur ad mollitudinem, deinde piſtentur, addendo farinæ fabarum, hordei ana ʒ vj. butyri, olei liliorum ana q. ſ. fiat *Cataplaſma*.

℞ florum camomillæ, meliloti ana m. ij. ß. hyſſopi m. j. farinæ fœnugræci, hordeaceæ ana ℥ j. lini ℥ ß. foliorum maluæ m. ij. albi græci ℥ j. radicum althææ ℥ j. ß. ficuum pinguium numero decem, olei liliorum, camomillæ, pinguedinis gallinæ ana q. ſ. fiat *Cataplaſma*, cui in augmento mali locus erit.

℞ roſarum rubrarum m. j. hordei m. j. ß. glycyrrhizæ ʒ iij. ficuum pinguium numero ſex, coquantur in aqua q. ſ. ad ℔. j. ß. colaturæ addatur mellis roſacei ℥. j. ß. fiat *Gargariſmus*.

℞ aquarum caprifolij, roſarum ana ℥ iiij. ß. diamori ℥ j. oxymellis ſimplicis, mellis roſati ana ʒ vj. fiat *Gargariſmus*.

APPENDIX ad prædicta pro curatione ANGINÆ inſeruiens.

Prohibere hic diligenter debemus apoſtematis augmentum, frequenter enim hominem ſuffocando occidit ſi ad complementum perueniat, eáque ratione præſtantiſſima debemus adhibere medicamen-

ta mox à principio. Quamprimum ergo aluus subducenda est clysterio leniori, demum verò fortiori. Mox quoque instituetur venæ sectio non expectando horam, est equidem magnum in hoc malo remedium. Post venæ sectionem, sequenti die humorum copia si adsit, minuatur purgante aliquo leni medicamento, non expectando humorum concoctionem, cùm morbus non admittat inducias. Per os autem si medicamentum non admittat, clysterio id fieri debet paulo fortiori. Interim quoque humorum impetum ad partem affectam repellemus assumptis medicamentis potius quàm admotis statim in principio mali. Exterius autem repellentium loco, parti affectæ superponetur lana succida oleo camomelino optimè imbuta. Repellentium autem vires eò magis imminuemus, quò plus ad augmentum ipsum properat malum, resoluentiáque post tertium diem admittemus, quæ materiã parti affectæ impactam dißipare possunt, vt est dianucum, diamorum, decoctum glycyrrhizæ, ficuum. Semper hic quoque addemus etiam in principio mali, quæ dolorem lenire possunt, cùm magnus dolor humorum attractionem semper faciat. Optimè autem lac dolorem sedat etiam per se solum. Interea quoque temporis ligaturis, cucurbitulis, fotibus, frictionibus aliísque huiusmodi instrumentis auertemus humorum motum. Venam quoque sub lingua tunc secare licebit. Demum naturæ obediens reddatur materia mali, si ratio suadeat. Si autem prædictis ingeniis materiam resoluere non poßimus, sed potius in saniem mutari verisimile sit, hic quoque naturam iuuabimus ad puris generationem, quibus tandem addemus pyrethrum, sinapi, vbi suppurata erit materia, rumpendúsque est absceßus; qui tandem purgabitur cum gargarismate facto ex hydromelite. Vltimò glutinantibus medicamentis vlcus consolidabitur. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicißimo cum successu consequi poterimus; modò vniuersalia particularibus debita ratione accommodentur.

Methodus

Methodus pro cognitione TVSSIS INSERVIENS.

TVSSIS est valida efflatio, qua plurimus spiritus celerrimè foras erumpens impetu suo explodere nititur excrementa acria pulmones lacessentia, meatusque obstruentia, aliáve ratione molestantia. Hic motus fit à natura atque facultate, in quo instrumenta spirituum coacta à causa aliqua violenta, deprauatè mouentur. Subinde tussicula mouetur, ita tamen mitis, vt etiamsi homo frequenter tussiat, supprimi tamen potest ne eueniat, vnde etiam sæpe curatur, propter calorem qui in spiritualibus partibus ex spirituum retentione excitatur, qui per angustos quoque meatus permeant vi quadam. Initium autem motionis in tussi à facultate pulmonum potissimùm est, à qua pectoris musculi etiam excitantur, thoracemque validè comprimunt, ea quidem ratione id quod in viis spirituum continetur, melius expellitur, cùm sic spiritus feratur foras vehementiùs, qua vehementia secum rapit excrementa in itinere existentia. Hoc autem symptomate vtitur pulmo, vti sternutatione cerebrum; quem motum vt in actum producat, dilatatur primò, demum constringitur, concurritq. motus diaphragmatis tamquam auxiliator.

PARS AFFECTA est pulmo, qui aliàs per se, aliàs per consensum alterius partis, pectoris nimirũ aut diaphragmatis, aliquando etiam iecoris læditur. Pulmo equidem sentiens prædictarum partium læsionem, hoc motu quoque mouetur, vt id quod noxium est expellat. Pulmones autem hîc affici, euidenter confirmat respiratio læsa. Est autem tussis symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis motricis ipsius pulmonis; nam neque pectus in pleuritide, neque iecur læsum tussim moueret, nisi nocumenta eorum pulmoni communicarentur. Aliquando quoque sequitur tussis morbum in via, cùm scilicet fit propter obstructionem viarum per quas spiritus mouetur.

SIGNA mali per se sunt manifesta; ita enim valida frequenter est tussis, vt prohibere etiamsi velit homo, non possit, contingitque thoracem hic admodum comprimi. Haud enim aliter id quod noxium est ex iis locis educi potest propter situm & conformationem earum partium quæ respirationi inseruiunt. Sæpe quoque hîc titillatio in intima oris parte percipitur.

CAVSA. sæpe fit ab humore qui à capite in asperam arteriam & pulmones fluit; qui si magna copia, magnoque impetu feratur, maxima concurrit difficultas spirandi, grauitas magna in pectore percipitur, & in dorso, vbi pulmones illi membranis affiguntur. Contrà leuia hæc erunt symptomata, cùm pauca excrementa eò deriuantur. Si autem recens fuerit destillatio, titillatio ab vtraque palati parte percipitur, acrimonia denique humoris fluentis, guttur quasi corradi videtur, tussicula frequens concurrit, qua parum tamen reiicitur, estque tenue. Sunt autem hi humores subinde nimium tenues fluidique, tuncq. illudunt naturā quæ tussim excitat coacta; nam etiamsi validè tussiat, parum aut nihil tamen exspuit. Vnde aliquando nonnulli falluntur qui ab intemperie sicca potiùs quàm ab humorum præsentia tunc tussim fieri contendunt, hac ratione, quòd nihil etiam frequenti tussi reiiciat, quasi propterea nulla adesset materia grauans. Hoc autem vti fit cùm materia est multum subtilis, sic idem quoque accidit cùm materia nimium est viscida & glutinosa, ita vt extundi non possit. Subinde itaque tenuantibus atque inspissantibus medicamentis nos egemus cùm materia crassa & viscida latet in pectore vel pulmone, aliàs verò opus est incrassantibus. In vtroque quidem casu materia grauans sua crassitie aut tenuitate naturam illudit, vnde magna sæpe virium sequitur imbecillitas; contingit enim vires infirmas laboribus tantis tandem opprimi, cùm materiam intus continuò quasi expellere conetur, vt spiritibus via ad cor pateat, nihilq. tandem longioribus etiam laboribus proficiat. Subinde etiam misti sunt humores, qui vel à capite eò ruunt, vel detenti sunt iis in locis; id quod in pleuritide, phthisi, pulmonumq. inflammatione accidit; tuncque dictorum malorum symptoma existit tussis, id quod ex propris eorum signis intelligetur. aliàs quoque fit à lumbricis stomachum infe-

ſtantibus: aliàs quoque ab intemperie ſubinde frigida, ſicca; aliàs etiam calida ipſius aëris excitatur, tuncque adeſt tuſſis exigua, parumq́. aut nihil expuitur. Aliquando quoque ſequitur affectum iecoris, ventriculi vel lienis, inflammationem nimirum vel ſcirrhum prædictarum partium, vnde tuſſicula oritur arida, in qua nihil reiicitur ex ſepti tranſuerſi compreſſione.

Prognostica. Somnum ſi auferat tuſſis, mala cenſetur. Tuſsis quoque nimia & diu perſeuerans cum deſtillatione, mala cenſetur: quia tandem ducit ad phthiſim; aliquando etiam rupturam excitat in pectore, ſputumque ſanguinis mouet. Tuſsis cum modico conatu, alleuiatione multa & veloci expulſione, ſine labore & fatigatione, ſine periculo eſt; ſi contraria accidant, cum periculo fit. Tuſsis item ex vlcere ſpiritualium partiũ, aut ex earundem partium abſceſſu, periculoſiſsima eſt. Periculoſa quoque eſt tuſsis quæ cùm antè humida fuit, iam ſubitò ſicca ſi reddatur, pectoris grauitate permanente; pulmonum enim exulcerationem minatur. A pulmonibus veteri obſtructione laborantibus, aut etiam corruptis, continua ferè tuſsis excitatur; nequaquam autem à deſtillationibus hoc fit; ea equidem ſubſiſtente, tuſſis etiam deficit.

Methodus pro curatione TVSSIS INSERVIENS.

Perficitur autem ſubſequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ſit temperatus, potiuſque ad ſiccum declinet.

Cibus ſit facilis digeſtionis, ſitque parua alimentorum potuſque quantitas. Carnes conueniunt vitulinæ aſſæ, pullorum, gallinarum, leporinæ, auium montanarum. Ex fructibus conueniunt vuæ paſſæ, dactyli, amygdala, ficus, vitentur acetoſa, ſalſa, acria amaraque. Panis condiatur ſemine aniſi aut fœniculi.

Potus ſit ptiſana, hydromel.

Exercitium conuenit ante cibum mediocriter serium.
Somnus diuturnus atque diurnus noxius.
Aluus arte soluatur, si natura non respondeat.
Iram, timorem, aliasque fugiat animi perturbationes.

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus de hyssopo, de prasio, de glycyrrhiza, capillorum Veneris.
Syrupus de calamintha, antiquae conuenit tussi, de stoechade.
Oxymel compositum, squilliticum, syr. acetosus, mel rosatum.
Decoctum ficuum, passularum, glycyrrhizae, capillorum Veneris, hyssopi, prasij.
Aqua scabiosae, marrubij, capillorum Veneris, hyssopi, foeniculi.

Syr. violatus, papauerinus, iuiubinus,
Nymphaeae, violarum, myrtinus.
Aqua hordei admodum iuuat.

Priori loco positis tenuantibus, incidentibus, tergentibusque scilicet medicamentis vtemur, si à frigido, crasso, viscidoque humore tussis excitetur. Secundo verò loco positis, incrassantibus, inspissantibusque scilicet vtemur, dum à tenui calidoque humore prouenit; inspissata enim materia tenuis, faciliùs reiicitur. Per se autem potiùs offeremus, sumetque paulatim lambendo; ebibiti enim non ita integris viribus ad pulmonem transferuntur.

VACVANTIBVS.

Diaturbith cum rhabarbaro, hiera diacolocynthidos.
Electuarium Indum maius, diaphoenicum.
Electuarium rosatum, hiera picra.
Pillulae cociae, alephanginae, aureae, assaieret, de sarcocolla, de agarico, mastichinae.
Agaricus trochiscatus, manna, cassia.
Decoctum radicum foeniculi, seminum anisi, apij, vrticae, glycyrrhizae, hyssopi, prasij, iridis, dactylorum, capillorum Veneris, scabiosae, enulae campanae, passularum, agarici, salis

salis gemmæ, zinziberis, diacatholicone, electuario Indo, melle rosato additis.

Vomitus.

Quamuis Auicenna à purgantibus medicamentis hîc abstineat, eò quòd via communis nulla sit qua pulmones expurgemus, tamen purgantia plurimum emolumenti attulerint, eò quòd caput purgent, vnde materia fluens originem habet. Denique expurgata infima corporis sentina, caput se exonerabit facilius à superfluis; neque ita replebitur, inferioribus partibus bene constitutis.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio fiet ipsius quidem cephalicæ potissimùm, si fluxio etiam adsit molesta, siue materia calida fuerit, siue frigida; módò corpus multum sit repletum, ita vt inde pectori pulmonibusque libertas se mouendi adimatur, alioqui frigida redundante materia à venæ sectione abstinebimus.

Clysteres fiant secundum rei exigentiam mediocriter fortes.

Errhina ex melle, succo sampsuchi, betæ, zinzibere.

Cauterium etiam conuenit si multum vrgeat malum, in ceruice autem, aut sincipite, scapulísve excitabitur.

PROMOVENTIBVS *sputum.*

Syr. glycyrrhizæ, succus glycyrrhizæ, diatragacanthum.

Lohoch sannum, è pulmone vulpis, lohoch de pino.

Lohoch è pillulis bechicis, diatragacantho, succo glycyrrhizæ, syr. violarum, saccharo violato, rosato, rosis siccis, myrrha.

Diapenidium, siue sp. diaireos Nicolai.

Succus glycyrrhizæ, enula campana, ireos.

Vnguentum pro pectore ex oleo lini, irino, butyro recenti, oleo amygdalorum dulcium, mucilag. lini, fœnugræci, croco.

CORROBORANTIBVS, *digerentibus, intemperiémque emendantibus.*

Theriaca, mithridatum ex vino albo bis in septimana imperabitur. Diaireos Salomonis, lohoch sannum, de pino.

Diaireos simplex, diamuscum dulce, diatragacanthum calidum, diacalamenthum, diapenidium cum speciebus.

Conserua capillorum Veneris, betonicæ, hyssopi, melissæ, loch ad asthma.

Decoctum ligni guaiaci.

Vnguentum pectoris ex oleo anethino, camomelino, amygdalorum dulcium, irino, liliorum, butyro, croco, pinguedine anseris, gallinæ.

Vnguentum ex oleo in quo decoctæ sint radices enulæ campanæ, ireos, hyssopus, semina lini, fœnugræci.

Cucupha ex rosis, caryophyllis, mace, nigella Romana, radice cyperi, cortice citri, labdano, styrace, calamintha.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* TVSSI, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO TVSSIS.

℞ radicum enulæ campanæ, angelicæ ana ℨ vj. hordei mundati m.ij. prasij, hyssopi, foliorum vrticæ ana m.j. agarici albi & leuis ℨ iiij. florum camomillæ, meliloti ana m.j. seminum anisi, fœniculi ana ℥.j. coquantur in aqua q.s. ad ℔. j.ß. colaturæ adde diaturbith cum rhabarbaro ℨ vj. olei lini, rutæ, amygdalorum ana ℥ j. fiat *Enema*.

℞ syrupi de hyssopo, glycyrrhizæ ana ℥ j.ß. syrupi stœchados ℥ß. aquarum scabiosæ, hyssopi, marrhubij ana ℥ iiij. fiat *Iuleb*: dentur ℥ iij. per quatuor dies in aurora, singulisque vicibus sumpto serapio, diatragacanthæ morsellum vnum ore detineat.

℞ radicum glycyrrhizæ ℥ j. scabiosæ, hyssopi, vngulæ caballinæ, capillorum Veneris ana m.j. vuarum passarum m.ij. pruna Damascena numero x. ficuum pinguium numero vj. dactylorum numero iij. coquantur in aqua q.s. ad tertiæ partis cõsumptionẽ, colaturæ addantur syrupi glycyrrhizæ ℥ iij. diaireos simplicis ℥ß. fiat *Syrupus* cum sacchari candi ℥ iij.

℞ syrupi iuiubini ℥ ij. glycyrrhizæ, mellis rosati ana ℥ j.

sacchari candi ʒ vj. aquarum prasij, violarum ana ℥ v. fiat *Iulapium*.

℞ radicum enulæ campanæ ℥ j.ß. hordei mundati m.ij. prasij, hyssopi, betonicæ ana m.j. scabiosæ m.ß. glycyrrhizæ rasæ ℥ j. seminum anisi ʒ vj. vuarum passarum enucleatarum m.j. ficuum pinguium numero x. coquantur in aqua q.s. ad lb.j.ß. & cum saccharo q.s. fiat *Potio*.

℞ oxymellis squillitici ℥ j.ß. syrupi glycyrrhizæ ℥ j. decoctionis prædictæ ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ radicum fœniculi, petroselini, draguntcæ ana ℥ j. radicum enulæ campanæ, iridis ana ʒ iij. capillorum Veneris, hyssopi, prasij ana m. j.ß. seminum anisi ʒ iij. passularum mundatarum ℥ j.ß. agarici albi & leuis ℥ ß. zinziberis ʒ j. salis gemmæ ʒ ß. sennæ Alexandrinæ ʒ vj. coquantur in sufficienti quantitate aquæ ad lb. j.ß. colaturæ addantur syrupi glycyrrhizæ ℥ iij. fiat *Potio*.

℞ diaturbith cum rhabarbaro, electuarij Indi ana ʒ iij. syrupi glycyrrhizæ, prasij ana ℥ ß. decocti agarici, hyssopi, fœniculi ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ pillularum de agarico, aurearum, cochiarum ana ℈ j. rhabarbari electissimi ℈ ß. syrupi stœchados q.s. fiant *Pillulæ* octo numero, sumat post medium noctis. Sequenti die detur theriacæ magnæ ʒ j. cum aquæ draguntcæ ℥ iij.

℞ syrupi de hyssopo, de iuiubis ana ℥ ß. adianthi ℥ j. lohoch sani, de pino ana ʒ v. sacchari violati ʒ iij. misceantur, fiat *Lohoch*.

℞ mellis rosati colati, oxymellis simplicis, glycyrrhizæ ana ℥ j. syrupi violarum ℥ ß. sacchari candi ʒ iij. diatragacanthi frigidi ʒ ij. fiat *Lohoch*.

℞ balaustiorum, corticum malorum granatorũ ana ʒ iij. rosarum m. j.ß. iuiubarum, sebesten ana ℥ ß. coquantur in aqua q.s. ad lb.j.ß. colaturæ adde syrupi papauerini ℥ ij. myrtini ℥ .ß. fiat eorum mixtura pro *Gargarismate*.

℞ diacodij ℥ ij. thuris ʒ j.ß. misceantur, detur ℥ ß. cum ℥ iij. decocti hordei, syrupi rosati de rosis siccis ℥ j. fiat *Haustus*.

℞ diatragacanthi frigidi ʒ j.ß. pillularum de cynoglossa ℈ ß. diacodij ʒ iij. boli Armeni, succi glycyrrhizæ ana ʒ j.ß. amyli ʒ ß. syrupi rosati, papauerini ana q.s. fiat massa *Pillularum*: teneat vnam in ore.

℞ rosarum

℞ rosarum rubrarum m.ß. sandalorum citrinorum, mastichis, thuris ana ʒ ij.ß. labdani, styracis ana ʒ j.ß. fiat *Suffitus*; cuius vapore capitis tegmina manè & vesperi perfundantur.

℞ syrupi papauerini ℥ j.ß. rosarum, myrtilorum ana ℥ j. aquæ violarum ℥ iiij. decoctionis hordei, passularum, quatuor seminum frigidorum maiorum ℥ vj. misceantur, fiat *Potus* in calida causa.

℞ olei violarum ℥ j.ß. amygdalorum dulcium ℥ j. olei irini, butyri Maialis ana ℥ ß. croci ℈ ß. ceræ q.s. fiat *Vnguentum* molle, quo pectus aliquoties in die inungatur. Caput autem abradatur, & inungatur cum oleo rosaceo, camomelino, anethino vnà mixtis.

℞ mithridati optimi, theriacæ Andromachi ana ℈ j.ß. decocti glycyrrhizæ, radicum enulæ campanæ, capillorum Veneris, hyssopi ℥ iiij. syrupi glycyrrhizæ ℥ j. fiat *Potus*, plurimùm in tussi inueterata valet.

℞ radicis draganteæ conditæ ℥ ij. radicum aristolochiæ rotundæ ℥ j. seminis lini, croci, thuris, mastichis ana ℈ j.ß. fiat *Electuarium* cum syrupo glycyrrhizæ, si tussi catarrhus coniungatur, maximè proderit.

℞ myrrhæ ʒ iij. sagapeni ʒ j.ß. mellis & aquæ vitæ q.s. fiant *Pillulæ*, dosis ʒ j.

℞ diasulfuris Mesuæ ℥ j. ʒ j. carbonibus iniiciatur pro *Suffumigio*, quo vtetur vt reliquiæ absumantur materiæ peccantis.

℞ rosarum siccarum m.j.ß. florum camomillæ m.ij.ß. furfuris frixi m.j. fiat *Sacculus* in eundem finem pro capite.

℞ seminum nasturtij torrefactorum ℥ j. fimi columbini ʒ j.ß. nucis cupressi ʒ v. cum aqua decoctionis cupressi & staphisagriæ fiat *Emplastrum* pro capite, cerebrum confortat, superuacaneas absumit quoque eius humiditates.

APPENDIX

ad prædicta pro curatione TVSSIS inseruiens:

Prouenientis propter materiam quæ meatus obstruit pulmonis, cui fluxus quoque aliqualis coniunctus etiã est, qua ratione ab asthmate secernitur. Humores in corpore redundantes omnium primò naturæ obedientes reddemus: hoc cùm consecuti aliqualiter fuerimus, *purgan-*

purgante medicamento eos euacuabimus. Deinde materiam ad pulmones ruentem auertemus clysteribus, errhinis, venæ sectione, cauteriis, balneo quod manibus cruribúsque accommodabitur. Deinde quæ sistere possunt materiam ad pulmones labentem, si id quoque concurrat (neque enim semper necessarium hoc est vt tussis fiat) accidens, è capite de catarrho huc quoque in vsum aduocabimus: illi enim malo ea medicamenta potissimum dicata sunt. Postremò quæ materiam pulmonibus conclusam educere possunt, imperentur: quibus addemus ea quoque quæ idem viscus roborare solent. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis facilè cõsequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Tussis autem si fiat propter pleuritidem, aut pulmonum inflammationem, aut empiema, aut rupturam alicuius venæ in pulmone, non poterit probè curari, nisi dicta mala primò curentur, & propterea nisi tussis nimium affligat, illarum partium cura primum instituatur: id autem quo pacto fieri debeat, suis locis indicatur. Decoctum hordei cum sacchari quantitate multa, plurimùm prodest si propter irritationem nimiúmque sensum fiat tussis. In quem quoque finem, & vt tussis sedetur, narcotica nonnulla detergentibus medicamentis permiscenda sunt: vt, ℞ *succi glycyrrhizæ* ℥ ij. ß. *farinæ amyli* ℥ j. ß. *croci, myrrhæ ana* ℈ j. ß. *opij gr. iij. styracis calamitæ* ʒ iij. *syrupi violarum q. s. fiant* Pillulæ, *detur* ℈. j. *sub ingressum lecti. Aut,* ℞ *diacodij* ℥ j. *Vbi autem materia maturitati appropinquauerit, satisque attenuata erit, plurimùm gratificabitur decoctum ex ficubus, vuis passis, glycyrrhiza, hyssopo, violis, seminibus cydoniorum, radice althææ. Hinc* ℞ *olei violacei* ℥ j. ß. *amygdalorum dulcium* ℥ j. *mucilaginum seminum lini, psyllij ana* ʒ ß. *ceræ q. s. fiat* Vnguentum *pro pectore.*

Methodus

Methodus pro cognitione ASTHMATIS INSERVIENS.

ASTHMA est densa seu crebra quædam respiratio citra febrem, qualis currentibus accidit. Difficultatis autem spirandi tres sunt species; dum enim ita placidè vrget, vt neque sonus neque anhelatio fiat, febreque vacat, Dyspnœa dicitur. Cùm verò spirare sine sono & anhelatione non potest, Asthma dicitur: si autem ita vrgeat, vt non nisi recta ceruice spiritum ducere possit, & absque febre hoc fiat, Orthopnœa seu recta spiratio vocabitur, in hac specie, si decumbant iaceantque ægri, quasi suffocantur; contingit equidem vias spirituum in pulmonibus existentes, & etiam asperam arteriam, omnesque regiones internas, multo strictiores & angustiores fieri, quàm dum erecto corpore sedent; eò quòd thorax totus supra spinam quasi concidat illis decumbentibus; minus enim ductus illi propaginesque asperæ arteriæ, per quas spiritus fluunt, comprimuntur, si caput, collum, thoracemque subleuent, quàm si iisdem partibus curuatis spirare velint, cùm sic meatus comprimantur manifestè. Differunt autem dictæ species secundum magis & minus solùm; omnes enim continentur sub denso seu crebro spiritu, qui ob tenacium & crassorum humorum copiam, pulmonum branchiis infarctâ, fit. arctatio enim necessum est fiat ex humore crasso, frigido atque viscoso, qui meatibus pulmonis impactus est, vnde spiritualiũ membrorum angustia hic fit. Non agimus hic de ea quæ propter virium imbecillitatem difficultas spirandi fit; nam licet omnes musculi thoracis tunc quoque moueantur, id tamen sensim fit; non autem crebra concurrit respiratio, neque dilatatio magna; soletque spiritus potiùs per nares emitti, & etiam reuocari. Vires autem omnino prostratas esse, satis seriò significabitur, si narium pinnæ manifestè contrahi videantur per inspirationem. Neque de ea difficultate spirandi hic agimus quæ fit propter cordis aut pulmonum calorem magnum, etiamsi necessariò calidus hic frequenter exsuffletur spiritus, spiratioque magna frequens atque

celer fiat. Sic quoque in pleuritide & synanche fit quædam densa atque crebra respiratio; quæ omnia aliam ab hoc malo curandi rationem cùm requirant, hîc locum non habent, vti nec ea quæ fit ob splenis magnam molem, aut ob aquarum copiam in ventris capacitate contentam; ab his enim malis contingit maximam fieri respirandi difficultatem, eò quòd septum transuersum comprimatur.

PARS AFFECTA, propagines asperæ arteriæ in pulmonum substantiam disseminatæ hic afficiuntur; cùm enim strictiores in hoc malo sint, citiùs afficiuntur ab humoribus illapsis, angustiæque fiunt, vnde accidit quantitatem inspirati aëris non respondere magnitudini distentionis, etiamsi pectus multum dilatetur; vnde crebrò celeriterque coguntur respirare laborantes, cùm parua admodum sit quantitas quæ inspiratur, cùm spiritus liberè intrare non possint ob angustiam viarum. Contingitque copiam spirituum non esse proportionalem magnitudini distentionis quæ fit à thorace; cùm enim thorax plurimum dilatetur, parum tamen externi aëris inspiratur, cuius contrarium accidit cùm aspera arteria eiusdemque propagines secundum naturam se habent. Est autem difficultas spirādi de qua hic agimus, symptoma pertinens ad actionem læsam functionis voluntariæ, respirationis nimirum quæ debilis est aut deprauata. Sequitur autem hoc symptoma morbum in via, obstructionem nimirum angustiámve viarum per quas aër inspiratur.

SIGNA. Magna densáq. fit spiratio sine febre, aliquando quidem etiam cum anhelatione atque sono, id quod magis iacentibus quàm sedentibus accidit; pectus graue est, & angustiam arctationemq. in ea percipiunt, frequenter tussiunt, purulenti tamen nihil reiectant; & hoc malum increscit eousque aliquando, vt recta ceruice spirare cogantur, vt à metu suffocationis se saluent; pallor quoque faciei tempore efflorescit, scapulæ interdum etiam dolent, & iam dicta accidentia modò intermittunt, temporeque rursus reuertuntur.

CAVSA. Malum hoc quandoque generat fumus argenti viui, aër cauernarum in quibus metalla effodiuntur; ab iis enim vaporibus contingit pulmonem nimiū exiccari. Victus

quoque

quoque intemperantia, necnon corporis crassities otio aut natura contracta, anhelosos subinde facit; omnium autem frequentissimè fit à pituita crassa & viscida, quæ in asperæ arteriæ ductibus inuiscata hæret, siue aliunde influat, quo tempore sæpe subitò spirandi difficultas oritur, siue ibi generati sint; sæpe enim spirandi instrumenta sui mali principium habent, cùm scilicet multæ superfluitates in ipsis generantur; quæ aliquando tempore vi caloris in pituitam vitream aut gypseam permutantur, hinc tempore quoque in grandinem atque calculos degenerant. Subinde quoque fit propter tuberculum crudum in pulmonibus enatum, qui iuxta asperam arteriam, aut eius propagines oritur, eamque coarctare potest; & hi quidem tempore sanitatis dum se exercent, difficulter quidem spirant, nihil tamen quasi exspuunt, paulatimque difficultas spirandi increscit, sine stercore tamen. Aliquando etiam fit propter pectoris angustiam, malamque conformationem.

PROGNOSTICA. Asthma in senibus numquam curatur, in iuuenibus verò difficulter. Asthma quoque propter dislocationem spondylium, vix aut numquam curatur, nisi reducantur spondylia. Affectus hic sæpe acutus fit, temporumque interuallis recurrit, ob vehementissimasque accessiones aliquando ægrum strangulat; quod tunc potissimùm fit, cùm noua aliqua destillatio è capite in pulmones iam anteà coarctatos irruit, & potissimùm si humidum frigidumque cælum concurrat, aut si ex multis cruditatibus, asthmatis materia multum humectetur & quasi diffundatur; hisce enim concurrentibus in veteri asthmate, accessiones multò fiunt periculosiores, sic equidem ingeminatur obstructio. Sæuitiam autem mali mitigat cæli serenitas, vitæ sobrietas, corporisque quies. Qui pectus à natura habet strictum, paruumque pulmonem, iugiter fit asthmaticus. Syncope concurrens cum pulsu languido, intermittente, inæquali, inordinato tardoque, pessimum est. Periculosa quoque tremula spiratio est, & eò magis, si scapulæ, necnon omoplatæ cum musculis intercostalibus vnà cum inspiratione & exspiratione deprimuntur & attolluntur, præsertim viribus existentibus debilibus.

Methodus pro curatione ASTHMATIS INSERVIENS.

Perficitur autem ſubſequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ſit calidus & ſiccus.

Cibus. Carnes conueniunt gallinarum, perdicum, pullorum, auicularum montanarum. Vitentur omnia quæ craſſum lentumque ſuccum procreant. Inter olera admittantur fœniculum, thymus, hyſſopus, calamintha.

Potus ſit vinum tenue aut aqua mulſa, in qua aliquid praſij aut hyſſopi incoctum ſit.

Exercitium leue, vt ambulatio lenta ante cibum facta ferè vſque ad laſſitudinem, frictioq. infernarum partium fiat.

Somnus ſit moderatus, non diurnus.

Animi perturbationes vitentur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. capillorum Veneris, de marrhubio, glycyrrhizæ, hyſſopi, de duabus rad. violarum, calaminthæ, ſtœchados.

Mel roſatum.

Oxymel ſimplex, compoſitum, ſquilliticum.

Acetum ſquilliticum.

Decoctum radicum enulæ campanæ, epithymi, ariſtolochiæ rotundæ, hordei, ſeminum lini, fœnugræci, cydoniorum, vrticæ, fœniculi, aniſi, capillorum Veneris, hyſſopi, praſij, ſcabioſæ, betonicæ, vuarum paſſarum, ficuum, dactylorum.

Aqua hordei cum ſaccharo.

Aqua praſij, hyſſopi, betonicæ, hordei, fœniculi, violarum.

Decoctum guaiaci.

Multùm calida cùm id quod tenue eſt cõſumant, craſſumque relinquant, hîc non conueniunt; cùm autem morbus ipſe longus ſit, difficulterque medicamentis expellatur, mu-

tanda subinde remedia sunt: cùm enim ab assuetis passio non fiat, tandem natura contemnet eorum continuum vsum. His quoque addemus syr. papauerinum, myrtillorum, cydoniorum, bolum Armenum, si catarrhum sistere velimus.

VACVANTIBVS.

Agaricus trochiscatus, diaturbith cum rhabarbaro, diaphœnicum, diacatholicum, electuarium Indum.

Hiera diacolocynthidos, hiera simplex & composita, pillul. de hiera cum agarico.

Pillulæ mastichinæ aggregatiuæ, assaieret, alephanginæ, aromaticæ, cociæ.

Agaricus, cassia. Colocynthis.

Vomitus excitetur rationibus antedictis, potissimùm si facilè vomat; magis enim conuenit quàm ventris solutio, eò quòd pulmonibus sit via magis vicina, magisque à stomacho phlegma euacuet.

Clysteres molles ex decocto pectorali, cassia, hiera picra, diaphœnicone.

Venæ sectio hîc conuenit, si æger sanguine abundet, si hæmorrhoides mẽsesq. suppressæ sint, alioqui vix admittẽda.

In hoc malo pillulæ sunt efficaciores, eò quòd à distantibus partibus feliciùs materiá grauantẽ attrahant. A purgantibus autẽ medicamentis abstinebimus omninò tempore paroxysmi; periculum enim est, ne tũc materia vi medicamenti agitata in pulmones largiùs ruat, extra quoq. paroxysmũ rariùs purgantibus vtemur medicamentis, eò quòd viscida & crassa est materia quæ obstruit; purgantia autẽ medicamenta ad pulmonem vix pertingunt; diligenter autem præparanda erit materia antequam purgantibus medicamentis educatur.

AVERTENTIBVS.

Nasalia fiant ex nigella Romana, cubebis, nuce muscata, succo sampsuchi, betæ, aqua mulsa, vino.

Masticatoria.

Lotiones pedum in decocto florum camomillæ, meliloti, betonicæ, saluiæ, sampsuchi, foliis lauri, rorisinarini.

Caustica & vesicatoria medicamenta in commisura coronali tempore necessitatis fiant, si catarrhus malum auget.

Frictiones vinculaque partium infernarũ fiant, potissimùm si suffocationis periculum impendeat: tandem cùm versus augmen-

augmentum vergit, fricandum erit ipsum pectus linteolo vtcumq; aspero, vt meatus earum partium referentur, virtusque medicamentorũ melius se insinuet in profundum.

Cucurbitulæ humeris affigentur sine scarificatione tempore suffocationis, & cùm difficulter admodũ ducitur spiritus, paulum supra renes vbi diaphragmatis pulmonumq; portio quiescit. matutino id fiet tempore, pluribusque vicibus.

PROMOVENTIBVS *sputũ, thoracẽ pulmoneq; roborantibus.*

Syr. glycyrrhizæ, de iuiubis, hyssopo, prasio.

Diahyssopus, diapenidion, loch sannũ, de caulibus, de pino, diairis, diatragacanthum cum oleo anisi.

Conserua enulæ campanæ, ius galli antiqui, cum syr. capillorum Veneris.

Pulmo vulpis exiccatus, syr. glycyrrhizæ exceptus. Ericinus siluestris. Millepedæ seu aselli, animalcula sunt quæ sub vasculis aquariis morantur.

Squilla, glycyrrhiza, brassica, alliũ, hyssopus, enula campana, aristolochia rotunda, rad. serpentariæ sub cineribus assa, cum syr. glycyrrhizæ, loch de pulmone vulpis, de pino.

Vuæ passæ, ficus ficci, semẽ lini, iuiubæ, scabiosa, glycyrrhiza.

Decoctum ex ficubus, hyssopo, fœnugræco, glycyrrhiza, vuis passis, melle, croco.

Vnguentum pro toto pectore ex oleo lini, amygdalorũ dulcium, anethino, rutaceo, irino, liliorum, camomelino, butyro recenti, pinguedine gallinæ, mucilagine fœnugræci, althææ, croco, rad. iridis. Vnguentum Agrippæ.

Cataplasma ex farina hordeacea, ficubus, iridẽ, melle, resina.

Præsentibus medicamentis euacuandi sunt humores in meatibus carneque spongiosa pulmonum conclusi, potiùs quàm purgantibus aut vomitum concitantibus medicamentis; hæc equidem instrumenta potiùs locum habebunt cùm humores sunt plurimi in toto corpore redundantes, à quibus causa coniuncta incrementum sumere potest. Poros autem pectoris aperire quoque hîc eadem opera laborabimus cum frictionibus molliusculis; hinc inungemus prædictis vnguentis, demum cataplasmata admouebimus.

DIGERENTIBVS *reliquias.*

Theriaca cum vino albo veteri, aurea Alexandrina, diaireos simplex.

Mithridatum, diamuſcum dulce & amarum, pliriſarcoticum, loch ad aſthma, loch è ſquilla.

Decoctum ligni guaiaci.

Mellicratum.

Caſtorei pul.

Suffitus cum ſulfure, thure, maſtiche, ligno iuniperi, terebinthina.

Vnguentum ex oleo rutaceo, irino, anethino, rad. iridis, enulæ campanæ, ſemine lini, adipe gallinæ.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* ASTHMATE, *ſæpius cum ſumma ſalute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO ASTHMATIS.

℞ radicum ariſtolochiæ rotundæ, iridis ana ℥ ß. centaurei minoris, hyſſopi, calaminthæ ana m.j. agarici albi & leuis ʒ v. coquantur in ſufficienti quantitate aquæ ad tertias; colaturæ addatur ſp. hieræ diacolocynthidos ʒ j. ß. diaturbith cum rhabarbaro ʒ v. olei liliorum, camomelini, rutacei ana ℥ j. ſalis ʒ j. fiat *Clyſtere.*

℞ ſyrupi glycyrrhizæ, ſyrupi de praſio ana ℥ ß. de hyſſopo ℥ j. ß. oxymellis ſquillitici ℥ j. aquarum marrhubij, hyſſopi, vngulæ caballinæ, ſcabioſæ ana ℥ iiij. fiat *Iuleb:* dentur ℥ iiij. in aurora, ſumatque morſellum vnum diaireos ſimplicis ſingulis vicibus poſt ſumptionem ſyrupi.

℞ radicum enulæ campanæ, ireos ana ℥ ij. hyſſopi, vngulæ caballinæ ana m. ij. ß. glycyrrhizæ raſæ ℥ j. ß. ſeminum aniſi ℥ j. paſſularum enucleatarum ℥ iiij. ſeminum fœnugræci ℥ j. florum violarum, thymi ana m. j. ficuum pinguium numero vj. coquantur in aqua q. ſ. ad tertiæ partis conſumptionem, hinc cum melle q. ſ. fiat *Syrupus,* cochlear vnum lambendo admittat aliquoties in die.

℞ oxymellis ſquillitici ℥ j. ß. detur cũ præſenti decocto.

℞ enulæ campanæ, vngulæ caballinæ, hyſſopi, capillorum Veneris, praſij ana m. j. glycyrrhizæ raſæ ℥ j. ſeminum

anisi ℥ ß. fiat arte *Potio*, sumat ℥ iij. in aurora, si malum inducias dederit, huius decocti, cum ℥ j. ß. prædicti syrupi per tres aut quatuor dies. Postea prædictis dum coquuntur, addemus senæ Alexandrinæ ℥ j. agarici albi & leuis ℥ iij. seminum carthami ℥ ß. fiat *Potio* purgatoria pro tribus vicibus.

℞ agarici trochiscati, hieræ diacolocynthidos ana ℈ j. ß. pillularum alephanginarũ ℈ j. oxymellis squillitici q.s. fiant *Pillulæ* octo numero: dentur post primum somnum.

℞ pillul. cochiarum ℈ j. pillularum de agarico ℈ ij. rhabarbari ℈ ß. fiant *Pillulæ* vt prædictum est.

℞ diaphœniconis, cassiæ recenter extractæ ana ℥ ß. agarici trochiscati ℈ ß. sacchari albissimi q.s. fiat *Bolus*.

℞ radicum raphani ℥ ij. betonicæ ℥ j. seminum nasturtij, atriplicis ana ℥ ij. coquantur in aqua q.s. ad tertiæ partis consumptionem, vnciis quinque huius colaturæ addatur ℥ j. ß. oxymellis squillitici, succi cepæ domesticæ ℥ ß. misceantur, fiat *Vomitorium* medicamentũ: detur post sumptum cibum, hinc obambulet aliquamdiu. Vomitum quoque instituere poterit cum radice raphani & elleboro albo, vt prædictum fuit in melancholia.

℞ conseruæ violarum, radicum enulæ campanæ ana ℥ vj. conseruæ florum anthos ℥ ß. sp. diaireos Salomonis, diatragacanthi frigidi ana ℈ ij. ß. syrupi violacei, capillorum Veneris ana q.s. fiat *Linctus*.

℞ syrupi de hyssopo, de prasio ana ℥ j. lohoch è scilla, è pulmone vulpis ana ℥ ß. radicũ enulæ campanæ ʒ ij. succi glycyrrhizæ, sacchari Candi ana ʒ j. ß. fiat *Lohoch*.

℞ syrupi de hyssopo, de marrhubio, violarum ana ℥ j. oxymellis simplicis ℥ j. ß. sumat cochleare loco lohoch cum haustu ptisanæ.

℞ syrupi glycyrrhizæ ℥ ß. oxymellis simplicis ℥ j. ß. lohoch de pulmone vulpis ʒ vj. gummi ammoniaci ℥ ß. fiat *Linctus*: sæpius vtatur in die.

℞ radicis enulæ campanæ conditæ, dragonteæ ana ℥ ß Lohoch de pulmone vulpis, lohoch sanni ana ʒ v. radicum ireos ℈ ij. syrupi de hyssopo q.s. misceantur, fiat *Mixtura*, de qua frequenter in die sumat nonnihil.

℞ radicũ enulæ campanæ, gentianæ, pulmonis vulpis ana ʒ ij. diaireos ℈ iiij. mellis squillitici q.s. fiat *Electuariũ* molle: detur ʒ j. cum decocto hyssopi, scabiosæ, capillorũ Veneris.

℞ glycyrrhizæ rasæ ʒ ij. ß. hyssopi ʒ j. croci ℈ j. radicum vngulæ caballinæ ʒ j. ß. macis ℈ ij. fiat *Puluis* quo cibaria condientur.

℞ lohoch è pulmone vulpis ℈ j. aureæ Alexandrinæ, mithridati optimi ana ʒ j. squillæ assæ ʒ ß. conseruæ radicum enulæ campanæ ℥ ß. fiat *Electuarium*: dentur bis in septimana dragmę duæ cum vino in quo calidis cineribus infundatur scabiosa, vngula caballina per aliquot horas.

℞ radicum enulæ campanæ conditarum ℥ ij. radicis ireos conditæ ℥ j. succi glycyrrhizæ ℥ j. ß. succi hyssopi ℥ j. piperis, seminis vrticæ ana ℈ iiij. passularum enucleatarum, amygdalorum amarorum ana ℥ ß. syrupi de hyssopo, q. s. fiat *Electuarium* molle.

℞ granorum lauri ʒ vj. radicum dragonteæ ʒ j. boli Armeni ʒ ij. succi glycyrrhizæ ʒ j. ß. syrupi de hyssopo q. s. fiat massa *Pillularum*: capiat tres aut quatuor vesperi.

℞ thuris, mastichis ana ʒ j. ß. sulfuris ʒ ij. ß. ligni iuniperi ℈ ij. styracis ℈ j. terebinthinæ q. s. fiat massa pro *Suffumigio*. Tempore vsus pillula vna aut altera viuis carbonibus immittatur, fumusque per fistulam conuenientem ore excipiatur, & tegmen capitis eo suffiatur, placidè superfluam cerebri exiccat humiditatem.

℞ olei camomelini ℥ j. ß. anethini ʒ vj. amygdalorum dulcium ʒ iij. sp. diaireos ʒ ß. radicum enulæ campanæ, dragonteæ, ana ℈ j. ceræ & aceti parum, fiat *Vnguentum*.

℞ olei liliorum alborum, amygdalorum dulcium, lini ana ℥ ß. olei laurini, camomelini ana ʒ iij. butyri recentis, pinguedinis gallinæ, anatis, ana ʒ iij. succi hyssopi, enulæ campanæ ana ʒ ij. radicum dragonteæ ʒ ß. croci ℈ ß. ceræ q. s. fiat *Vnguentum* digestiuum & emolliens pro pectore.

℞ radicum iridis, enulæ campanæ ana ℥ ß. farinæ hordeaceæ, oleaceæ, seminum lini ana ℥ j. ficuum pinguium numero decem, resinæ terebinthinæ ℥ j. ß. mellis despumati q. s. fiat *Cataplasma*.

APPEN-

APPENDIX

ad prædicta pro curatione ASTHMATIS inseruiens.

Omnium primò aluus subducatur clysterio conuenienti; horum autem hic frequens vsus admodum probatur. Deinde dante inducias ipso malo naturæ obedientes reddemus humores peccantes pulmonésque grauantes. Hos postea è corpore educemus placidè purgantibus medicamentis. Hinc auertemus humores ad pectus ruentes errhinis, sternutatoriis medicamentis, apophlegmatismis, cucurbitulis, quarum vna magno cum commodo dorso è regione cordis applicabitur, si materia sit ventosa. Materia quoque frictionibus auocabitur, necnon balneo calente, in quo crura fouebuntur. Demum quæ materiam in pulmonibus sepultam educere possunt, offeremus, in quorum numero sunt quæ sputum promouere possunt; quibus addemus ea tandem quæ reliquias dissipare, pulmonésque roborare possunt. Hic autem cauendum, ne ea quæ multum calefacere aut exiccare possint, offerantur medicamenta, sic equidem difficiliùs multò humores grauantes educerentur adhuc; cùm enim magna ex parte humor huius mali sit crassus atque viscosus, diutiúsque in pulmonibus plerumque detineatur, intenso calori si exponeretur, facilè quandam quasi duritiem induet. Quare ea quæ placidè calefacere humectaréque possunt, addemus medicamentis incidentibus, lenientibus abstergentibúsque. Hic quoque medicinæ multum frigidæ vitandæ haud secus atque multùm calentia medicamenta, nisi periculum suffocationis aut exulcerationis à catarrho impendeat. Et hic quoque, vt in reliquis ægritudinibus diuturnis, medicamenta aliquando permutabimus, cùm ab eo quod consuetum est non fiat passio.

Methodus pro cognitione PLEVRITIDIS INSERVIENS.

Pleuritis est inflammatio membranæ intrinſecus coſtas ſuccingentis, quæ pleura dicitur, vnde etiam morbus hic nomen ſumpſit, à parte videlicet affecta cui inſidet. Hinc patet non quemcumque lateris dolorem, pleuritidem dici; quamuis enim plures laterum dolores ſint, hîc tamen de eo agimus laterum dolore qui morbum acutum conſequitur propter inflammationem membranæ intrinſecus ſuccingentis coſtas. Si enim in exterioribus muſculis inflammatio conſiſtat, aut ſi à flatibus dolor ibidem magnus fiat, iam notha erit pleuritis, tunc febre carent, dolorem interim percipiunt in pectoris regione, qui tactu etiam irritatur ex parte, non ita tamen ſtabilis eſt, remittiturque aliquando ex applicatione eorum quæ flatus diſcutere poſſunt.

Pars affecta, eſt membrana coſtas ſuccingens intrinſecus; huius ſigna ſunt præter reſpirationem impeditam, tuſſimque concurrentem, dolor punctorius, qui membranas eſſe affectas ſignificat, & eiuſdem doloris poſitus.

Signa. Dolor fit punctorius multum moleſtus, & quidem plus ob dilatationis magnitudinē quàm motionis velocitatem; magnitudo equidem dilatationis, tum comprimendo, tum diſtendendo, tum violenter mouendo pectus, dolorem auget. Dolor autem hic aliquando ad hypochondrium, ſubinde ad clauiculam extenditur. Spiratio eſt frequens propter vrgentem neceſſitatem, atque parua propter dolorem, qui prohibet inſtrumenta reſpirationis plurimùm attolli; id quod tamen neceſſarium eſt propter magnam inflammationem, vnde duplare cogitur homo reſpirationem, vt vel hac ratione in maximo calore refocilletur cor. Febris quoque adeſt continua, proptereà quòd inflammatio vſque eò vicina eſt cordi. Pulſus eſt frequens non nimis magnus, durus, & inæqualis, eaque ratione ad ſerræ modum aſper. Concurrit

quoque

quoque tussis, primò quidem sicca, quo tempore nihil quasi extunditur; tandem sputa pro diuersa natura excrementi variè colorata reiiciuntur, & magis fiunt humida, plura quoque reiicere incipit, estque magna ex parte id flauum quod reiicitur, hinc fit rubeum & cruentum, tandem verò ad maturitatem perducto apostemate, fit purulentum. Decubitus in affectam partem facilior quàm in alteram; potiùs tamen supinè cubat æger, malè enim affecto lateri si incumbat, dolor augetur, eò quòd subiecto corpore materia plus diffundatur propter pressuram. In latus verò sanum si conuertatur, pleura, vel membrana affecta magis distenditur, eò quòd tumor suspendatur, & quasi pondere dependeat. Sub noctem dolor hic plerumque intenditur. Contingit autem hoc malum quandoque terminari, eò quòd materia exudet sensim ad pulmonem, sicque cum tussi expellitur; quod vt frequenter euenit, sic maximè optandum est. Aliàsquoque per cutis poros insensiles quasi euaporat; hocque rariùs accidit. Aliàs materia maturatur, in saniemq. transit, apertoque abscessu, nisi tunc tussi reiiciatur, in quadraginta diebus empicus aut phthisicus fit æger. Materia autem dum suppurari incipit, dolores febresque intenduntur, difficiliùs spirat, parum aut nihil tussi reiicit, maior in maxillis rubedo efflorescit; vigiliis, sitique torquetur. Remittuntur autem pure iam confecto, dolor atque febris; magis autem tussit, parum interim reiicitur. Tempore autem eo quo ruptio abscessus instat, dolor febrisque increscit, spiritus difficiliùs ducitur: vires labuntur, homo inhorrescit. Viribus constantibus hæc si fiant, bonaque sint quæ sputo redduntur, bene sperandum est. Et quò maior febris atq. dolor, necnon spiritus difficultas tunc fuerit, eò eruptio erit celerior; & contrà quò mitiora hæc fuerint accidentia, eò tardius fiet. Principium autem morbi adhuc esse dicimus cùm parum spuit, idque indigestum est; quod si subrubeum aut subcitrinum appareat, iam finis instat principij. Hoc idem cum à subrubedine aut subcitrinitate in albedinem aut subliuidum colorem mutatur, maiorique copia redditur, accidentiaq. increscunt, augmentum mali dicimus. Statum verò adesse significat sputum æqualiter album, accidentiumque remissio. Cùm autem sputum minuitur vnà cum aliis accidentibus, erit declinatio. Subinde quoque postquã materia digesta est, transmittitur per venas chylis, vel ad

 inte-

inteſtina, ſicque per ſeceſſum excluditur, aut ad vrinarios meatus inde diducitur, per vrinamque expellitur. Aliàs ad fauces, cerebrum, aures, neruos transmittitur, vnde fiunt apoſtemata faucium, aurium, phrenitides, paralyſis; nonnumquam labitur ad iuncturas, ſubinde ad inguina. Dum dolor ad externa potiùs vergit, grauanſque, non autem pungens fuerit, pleuritis erit notha, contingitque omnia mala mitiora eſſe. præterea compreſſione externa, dolor ingraueſcit, decubitus in ſanam partem minus moleſtus eſt quàm in ægram. pulſus neque tenſus, neque durus; inæqualis tamen atque frequens eſt. A febre immunis eſt. Contingit tamen tam immanes dolores interdum excitari à flatibus, vt veram accerſant pleuritidem. Dolor in latere quoque excitatur in iecoris inflammatione, verùm punctorius non eſt. perpetuò quoque ſicca atque exigua eſt tuſſis à iecoris malo orta.

CAVSA eſt ſanguis magna ex parte, affluens ex vena caua per venam azimos in tenues coſtarum venas; eſtque ſubinde bonus ſimpliciter, quod ſignificat ſputum rubrum, tempus vernum, adoleſcentia, victus ratio multum ſanguinis generans, temperamentum calidum & humidum, regio temperata. aliàs verò fit à pituitoſo ſanguine, tuncque morbus magis oritur diuturnus; tunc quoque ſpumans, candidumque eſt quod extunditur ſputum: tempus anni hibernum, aëris conſtitutio regioque frigida. victus ratio pituitoſum ſanguinem generans. E venis quoque ſæpe ſanguinem cum immodica ſua copia grauat, exprimit nimium frigus, calórve nimius, aquæ frigidæ liberalior potus, caſus, portatio alicuius rei magni ponderis, frigus dum corpori calenti aut ſudanti occurrit. Aliquando quoque multum eſt bilioſus dictus ſanguis; tuncque excitatur morbus magis acutus. Hæmorrhoidum menſiumque ſuppreſſio, pleuritidem quoq. excitare poſſunt.

PROGNOSTICA. Senibus, mulieribuſque vtero gerentibus, iiſque qui iam bis térve eo malo laborauerunt, pernicioſa eſt pleuritis. Solet autem nocturno tempore magis moleſtare quàm diurno. Quicumque laterali morbo laborantes in quatuordecim diebus non purgantur, ij ad ſuppurationem vertuntur. In pleuritide in qua nihil expuitur, aut in

qua

qua aliquid sputo reiectum est, nunc autem omnino desiit, superstite dolore pectoris atque grauitate, maximum periculum est; crudissimus enim morbus est, ita vt vel celeriter hominem rapiat, vel longo temporis spatio finiatur. Sputum omnino cruentum vel flauum, malum est; subcruentum verò multum à principio, malum non est; sputum enim omne quanto magis commistos humores habet & non diductos inter se, tanto deterius est. Pulsus in pleuritide paruus, plurimumque creber atque durus, mortem significat. Cùm autem species morbi ex propriis accidentibus cognoscatur, magnitudo autem morbi ex quantitate eorundem accidentium, dicimus pleuritidem satis mitem futuram, si dolor, anhelitus difficultas, febrisque non multum molestent; prætereà si tussi reiiciatur aliquid coloratum, & decubitus in vtramque partem satis perferatur. Contrà verò maximam periculosissimamque pleuritidem esse dicimus, si maximus fuerit dolor, qui ad iugulum & ad hypochondria se extendat, si tussis magna fuerit, cum qua nihil expellitur; rursus febris si sit valida, anhelitusque difficultas maxima. Prout itaque accidentia intensa sunt vel remissa, secundum hoc magnitudinem periculumq. pleuritidis prognosticare licet. Occidit autem suffocatione, aut nimio dolore, aliisve huiusmodi symptomatibus magnis, aut denique translatione materiei in pulmones, vnde vlcera atque tabes.

Methodus pro curatione
PLEVRITIDIS
INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit temperatus; modicè interim ad calidum declinet.

Cibus sit leuis atque tenuis, vt iuscula gallinarũ, cremor ptisanæ, cremor amygdalorum. Parum autẽ in morbi principio alendũ erit, posteà verò plenius offeretur alimentum.

Conueniunt

Conueniunt vuæ passæ, amygdala, mala dulcia. Inter olera, malua, intubus.

Potus: ptisana, decoctum cinnamomi, glycyrrhizæ, florum violarum. Vinum non admittatur antequàm morbus nonnihil fuerit remissus.

Quies corporis imperanda.

Somnus protrahatur solitò diutius.

Excrementa alui mouenda indies.

AVERTENTIBVS.

Venæ cubiti sectio fiet etiam media nocte, ita occasione dictantes; perniciem enim minatur tum febris acuta, tum respiratio impedita, tum dolor acerbissimus. Secabimus autem vbi nonnihil mitiùs se habebit; basilicam aut medianam si dicta lateat è directo ipsius lateris laborantis; simul enim euacuat, reuellit, necnon diuertit, partitis autem vicibus id fiet potissimùm si vires sint debiles, nec plethora adsit.

Clysteres clementes iniiciantur si adstricta sit aluus, vel eorum loco suppositoria.

Ligaturæ, necnon

Frictiones, fotusque calidi artuum.

Cucurbitulæ hypochondriis inguinibusq. affixæ; hinc etiam humeris, in senibus puerisque magis quàm sanguinis missio commendatur, nisi vires sint validæ.

Sanguisugæ etiam apponentur si vena non appareat, potissimùm quidem in pueris, caudaque earum abscindetur, vt plus sanguinis sanguisugæ proliciant.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. violatus, de iuiubis, capillorum Veneris, addendo saccharum violatũ; meliùs enim sputum educit; posteà etiam parum mellis addemus.

Syr. glycyrrhizæ cum aqua hordei.

Aqua saccharata, cui cinnamomi etiam aliquid addetur.

Aqua endiuiæ, hordei cocti.

Decoctum hordei, violarum, glycyrrhizæ, iuiubarum, sebesten, cardui benedicti, syrupis dictis additis, ad sitim remittendam, ad detergendum & incidendum præstans est potus.

VACVAN-

VACVANTIBVS.

Diaprunum lenitiuum.
Diacatholicum, diaphœnicum.
Syr. rosarum laxatiuus.
Agaricus cum decocto pectorali.
Rhabarbarum cum manna & syr. glycyrrhizæ.
Cassia nouiter extracta.
Clystere potius quàm purgatorium medicamentum conuenit ex decocto communi, oleo violato, camomelino, cassia extracta.

Si materia aliqua præter sanguinem peccet, conuenienti medicamento educatur. Diligentissimè autem hîc obseruandum, ne validum medicamentum purgans offeramus, & potissimùm si aliquibus indiciis augurari liceat materiam adhuc fluere. Omnino autem hîc abstinebimus ab elleboratis, scammoniatis, aliisque huiusmodi medicamentis validis; multi equidem inde periere; contingit enim virtutem multum inde debilitari: sanguis prætereà magis vt fluat, huiusmodi purgante medicamento irritatur. Si autem à catarrho malum oriatur, aut si versus hypochondria dolor vergat, aut si in intestinis, aut ventriculo, aliisve partibus vicinis; copiam humorum, à quibus ipse morbus incrementū sumere possit, subsistere intelligamus, tunc conuenienti leniente medicamento has partes exonerare licebit, aut clysterio. Ante septimum tamen diem deiectorium medicamentum non offeremus; periculum enim est ne sputa inhibeamus, quæ omni ratione promouere debemus. Et ne septimo quidem die peracto, admittemus deiectorium medicamentum, si corpus sit admodum extenuatum, febrisque fuerit vehemens; magis enim colliquabit corpus quàm humorem peccantem è loco affecto educet.

FACILITANTIBVS *sputum, quæ via est accommodatissima, vt materia pleuritidis educatur.*

Syr. iniubarum, glycyrrhizæ, violarum, cum duplo aquæ hordei ad quartum vsque diem imperabitur: tunc paulatim

tim imminuemus syrupum violarum, & increscet syrupi glycyrrhizæ quantitas.

Syr. ziziphorum.

Saccharum violatum, Candum, pillulæ albæ.

Diapenidium, diatragacanthum frigidum cum iulebo violato; cui tandem etiã addetur diaireos Salomonis parum.

Lohoch de pino, lohoch sannum.

Decoctum ficuũ, hordei, violarũ, ziziphorum, glycyrrhizæ; cui addemus syr. glycyrrhizæ post tertiũ vel quartũ diem.

Diabuglossatum prædictis permiscebitur pro cordis confortatione.

Vnguentum ex oleo violato ad quartum diem præscribetur, eo autem pectus vngetur; postea addemus oleum amygdalorum dulcium, liliorum, camomelinum: aut solo vtemur oleo amygdalorum; postea addemus etiam puluerem ireos, aut hyssopi.

Ab astringentibus hîc abstinebimus medicamentis, eorumq́; loco digerentibus, & quæ partem tensam relaxare possunt, vtemur; id quod oleum violatum optimè inter reliqua hîc præstat; præterea caloris acrimoniam optimè remittit: pro varietate autem temporis hoc variabimus.

DIGERENTIBVS *resoluentibúsque reliquias, suppurationémque prohibentibus; hinc enim periculum ne à sanie vlcus pulmonum, & hinc phthisis oriatur.*

Diahyssopus. Prædicta sputum promouentia.

Fomentum ex vino albo in quo decocta sint flores camomillæ, meliloti; radices althææ, semina lini, fœnugræci, furfures, anethum, hyssopus, folia violarũ, maluæ. Vesica decocto ex parte impleatur; in flatibus quidẽ multum emolumenti habet in principio si adhibeatur; si verò sanguis huius mali causa fuerit, potiùs augebitur malum; quare in principio non nisi cautè eo vtendum, posteà verò liberiùs.

Vnguentum dialthææ, cui pul. ireos modicum addetur.

Vnguentum ex oleo camomelino, pinguedine gallinæ, oleo amygdalorum dulcium, violarum, radice ireos.

Brassicæ folia iuxta ignem quasi arescant, laterique vbi butyro illita erunt, superponantur.

Cataplasma

Cataplaſma vel emplaſtrum fiat ex fomentorũ materia, oleo amygdalorum dulcium, liliorum, lini, camomelini, mucilagine, ſeminum lini, fœnugræci, althææ, maluæ, quibus inſpergere licebit nonnihil pul. ſinapi, naſturtij, vbi iam lateri accommodari decretum erit.

Sint mollia, actuque calentia, atque tenuia omnia quæ lateri admouentur cumque refrixerint, remouenda ſunt.

THEORICA ET EMPIRICA

medicamenta nobilia in PLEVRITIDE, *ſæpius cum ſumma ſalute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO PLEVRITIDIS.

℞ hordei mundi m.j. foliorum maluæ, mercurialis, violarum ana m.j.ß. pruna damaſcena numero xij. coquantur in ſufficienti quantitate aquæ ad ℔.j.ß. colaturæ addatur caſſiæ recenter extractæ, ſacchari rubri ana ℥j. olei violarum, lini ana ℥j.ß. vitellum oui, fiat *Clyſtere* emolliens, alternis diebus iniiciatur.

℞ ſyrupi de iuiubis, glycyrrhizæ ana ℥j.ß. ſyr. violati ℥j. aquarum vngulæ caballinæ ℥v. decoctionis hordei, ficuum, capillorum Veneris ℥vj. fiat *Iuleb.*

℞ ſyrupi violacei, glycyrrhizæ, acetoſi compoſiti ana ℥j. aquarum ſcabioſæ, vngulæ caballinæ, decocti hordei mundi ana ℥iiij. fiat *Iuleb.*

℞ hordei mundi m.iij. paſſularum mundatarum ℥ij. glycyrrhizæ raſæ ℥j. hyſſopi, vngulæ caballinæ ana m.j. ſeminis aniſi, lini, melonum ana ʒj. florum cordialium p.j. fiat decoctio in aqua q.ſ. ad ℔.ij. colaturæ addantur ſyrupi violati ℥iiij. fiat *Ptiſana.*

℞ ſyrupi violati, glycyrhizæ, oxymellis ſimplicis ana ℥ß. diatragacanthi frigidi, ſacchari candi ana ʒiij. fiat *Lohech.*

℞ caſſiæ recenter extractæ, diacatholiconis ana ℥ß. decoctionis communis q.ſ. fiat *Hauſtus*, detur manè.

℞ caſſiæ recenter extractæ ʒvj. diapruni ſolutiui ʒij. rhabar-

rhabarbari electissimi ℈ ß. syrupi violati ℥ j. decocti hordei ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ agarici albi & leuis ℥ ij. rhabarbari electi ʒ ij. ß. spicæ gr. 12. infundantur in ℥ v. iusculi carnium, colaturæ addantur diacatholiconis ʒ iij. syrupi violati ℥ j. fiat *Haustus*.

℞ sacchari violati ℥ j. manus Christi perlati ʒ vj. sacchari candi ℥ ß. sp. diatragacanthi frigidi ʒ ij. ß. syrupi violati q. s. fiat *Linctus*. Aut saccharum candum, necnon violatum in ore detineat, aut diapenidion.

℞ syrupi de iuiubis, violarum, glycyrrhizæ ana ℥ j. capillorum Veneris ℥ ß. sacchari candi ʒ vj. fiat *Lohoch*: incrassans sputum, si sua tenuitate illudat.

℞ syrupi glycyrrhizæ, de hyssopo, acetosi simplicis ana ℥ j. oxymellis squillitici ʒ vj. fiat *Lohoch*, quo vtetur si sputum ita crassum viscidumque sit, vt ea ratione difficulter extundatur. Iuscula carnium quoque cum saccharo sæpiusculè dentur, optimè enim sputum promouent.

℞ diaireos simplicis, pillularum bechicarum ana ℥ ß. diatragacanthi frigidi ʒ iij. sacchari candi, succi glycyrrhizæ ana ʒ ij. ß. syrupi violati q. s. fiat *Linctus*, coquit & expurgat; eius portionem cum bacillo glycyrrhizę lambendo transmittat paulatim æger.

℞ olei violarum, amygdalorum dulcium ana ℥ j. ceræ & croci parum, fiat *Vnguentum*, hinc tempore cùm magis resoluere consilium est, addemus radices liliorum alborum, hyssopum, oleum camomillæ. aut sic:

℞ vnguenti pectoralis, olei lini, amygdalorum dulcium, pinguedinis capi ana ʒ ij. olei camomelini ʒ iij. croci gr. ij. ceræ q. s. fiat *Linimentum*. In principio autem mali,

℞ olei violacei ℥ j. amygdalorum dulcium ℥ ß. linei panni iis imbuantur quibus locus vngatur, fasciaque firmentur.

℞ olei amygdalorum dulcium, keirini, liliorum, vnguenti dialthææ ana ℥ ß. pinguedinis capi, butyri recentis non saliti ana ʒ ij. ceræ & aceti parum, fiat *Linimentum*.

℞ radicum liliorum, florum camomillæ, meliloti, rosarum rubrarum, foliorum maluæ, scabiosæ ana m. j. furfurum, seminum lini, fœnugræci ana m. j. ß. coquantur in aqua q. s. pro fotu, spongiaque aut vesica porcina lateri accommodentur dolenti, panno lineo lateri priùs superposito, ne locus nimium madescat.

℞ olei

℞ olei violacei, amygdalorum dulcium ana ℥ ß. camomillæ, butyri maialis, vnguenti dialthææ ana ʒ j. olei anethini, liliacei ana ʒ iij. radicum ireos ʒ j. ceræ parum; fiat *Vnguentum* mollis consistentiæ.

℞ olei lini, camomelini, violarũ ana q. s. pro *Fomentatione*.

℞ radicum ireos, enulæ campanæ ana ℥ j. radicũ althææ ʒ vj. thymi, vngulæ caballinæ, saluiæ, hyssopi, betonicæ ana m. ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem, colaturæ adde mellis despumati q. s. fiat *Iuleb.* lenit, coquit atque educit materiam mali, maximeque versus declinationem conuenit.

℞ seminum cumini ℥ j. rorismarini, hyssopi, origani ana m. j. salis torrefacti m. j. ß. furfuris frixi m. ij. conspergantur vino albo tenui dum friguntur, fiat *Sacculus* qui dolenti loco calidus superponatur versus statum. In vino calente immergetur vbi refrixerit, sicque iterum applicabitur, linteolisque calentibus calor conseruabitur; cauendum enim diligenter ne frigescant admota lateri.

℞ maluæ, bismaluæ ana m. j. florum camomillæ, meliloti, arthemisiæ ana m. ß. hyssopi p. ij. absinthij p. j. radicũ althææ ℥ ß. fiat decoctio in aqua q. s. ad spissitudinem, pistentur in mortario, addaturque farina hordei ℥ j. ß. farinæ seminis lini ℥ j. pinguedinis capi, butyri sine sale ana ℥ ß. olei camomelini q. s. fiat *Cataplasma*.

℞ radicum althææ ℥ j. florum camomillæ, anethi ana m. j. farinæ hordei, seminum lini, fœnugræci ana ℥ j. seminum anisi ℥ ß. coquantur in aqua q. s. ad mollitudinem, pistatis in mortario conuenienter, addatur olei camomelini q. s. fiat *Cataplasma*.

℞ syrupi violacei ℥ j. papauerini ℥ ß. decocti hordei ℥ iij. detur sub noctem si vigiliæ multum perturbent. Vnguentum pro temporibus atque fronte fiat cum oleo violarum, necnon populeonis.

APPENDIX

ad prædicta pro curatione PLEVRITIDIS inseruiens:

Ne incrementum sumat, omnium primò aluus clysterio abluatur, eoque reiecto vena incidenda erit vti prædictum est, complementum morbi; hoc equidem remoratur. Hinc clysteribus lenioribus, cucurbitulis quæ hypochondriis affigentur, ligaturis, frictionibus, suppo-

 sitoriis

fitoriis materia ad partem affectã ruens auertetur, complementumq; morbi prohibebitur. Materia quoque si magna copia grauet corpus, aut furiosa si fuerit, aut si rebũdũ fluxa sit in partẽ affectam, furiosa modò tamen sit, dolórque ad inferiorem thoracis partem vergat, leni aliquo purgante medicamento vacuabitur etiam ante digestionem, vt augmentum morbi eiusdémque complementum inhibeamus, quod omni ratione prohibere debemus. Demum materia pleuritidis quæ in pulmones exudat, natura obediens reddetur cũ ijs quæ thoraci familiaria sunt, quæq; sputum promouere possunt. Prædictis autem si suppurationem materiei prohibere non poßimus, ea quæ pus efficere possunt præscribentur. In quem finem bibet decoctũ ficuum, dactylorum, hordei, radicum liliorum, maluæ, seminum nasturtij, lini, fœnugræci, sinapi, glycyrrhizæ, passularum. Fomentationes fiant cum decocto maluæ, althææ, seminum fœnugræci, lini, cydoniorum, ficuum. Cataplasma fiat cum maluæ, althæa, semine lini, fœnugræci, cydoniorum, dactylis, ficubus, butyro, melle, adipe gallinæ, anatis, porci. Maturationem factam esse postquàm ex febris dolorísque remißione, necnon ex grauedinis incremento circa locum affectum, intellexerimus; tunc data opera tußiet frequenter, idq; hora vna interiecta, & in latere affecto potius decumbet quàm sano: Titillabit interiora palati placidè digito vel calamo, ita vt ad vomitum solummodo irritetur, non vomat tamen. Abscessu rupto, propinabimus aquam mellis, aut sacchari, aut aquam hordei cum syrupo de hyssopo, mundificandi gratia. Fomentabimus partem affectam cum decocto hyssopi, aut calaminthæ. Vngemus pectus oleo liliorum, camomillæ, puluere ireos. Dabimus iusculum antiqui caponis in quo coctus sit hyssopus, capillus Veneris. Demum quæ consolidare possunt, propinabimus, vt est lac caprarum, & alia quæ in capite De sputo sanguinis dicentur. Pleuritis autem si fuerit non vera, tunc quæ leniter resoluere possunt, imperabuntur. ℞ florum camomillæ m. j. ß. foliorum rutæ, anethi, violarum, maluæ ana m. j. coquantur in aqua ad tertias, spongia magna immergetur liquori calenti, laterique dolenti applicetur, mediante panno lineo calente, vt calor diutius conseruetur: hoc multoties repetetur, singulísque vicibus nouo panno calente, concludatur spongia dum apponitur. Ab vlteriori autem operatione excusabimur si corporis absit plenitudo, & si materia dolorem excitans, ventosa fuerit, & ex

pauca humoris quantitate consisteri atque subtili. In eundem finem sacculus poterit applicari ex sale, milio, furfuribus. Aut tale cataplasma, ℞ *florum camomillæ, meliloti ana m.j. foliorum rutæ, maioranæ, nepitæ ana p. j. seminum anisi* ℨ *ij. baccarum lauri* ℨ *iij. modicè coquantur: hinc pistentur addendo mellis q. s. fiat* Cataplasma. *Aut emplastrum fiat ex oleo camomelino, pice nauali. Cucurbitulis etiam euocare forâs optimè poterimus materiam mali.*

Methodus pro cognitione SPVTATIONIS SANGVINIS INSERVIENS.

SPVTVM SANGVINIS seu cruenta sputitio, est quælibet ex ore sanguinis excretio. Est autem hic affectus sæpe causa morborum pessimorum longorumque. Variis autem ex locis contingit sanguinem reiici, vti ex subsequentibus intelligi potest. Obseruandum autem hîc erit diligenter num sanguis antea fluere è naribus consueuerit; illinc enim sæpe in ventriculum, fauces, interdum etiam in pulmones ruere contingit, sed plerumque concrescit, & in grumum transit. Si itaque sanguis sputatur, neque sanguinis fluxus narium præcessit, è parte aliqua subiecta prouenit, quod peculiaribus signis, vt sequitur, innotescet.

PARS AFFECTA. A gingiuis atque ipso ore sæpe redditur sanguis sputo, tuncq. est sanguinei coloris, eiusque pauci expuitio, idque sine tussi: solutio quoque continui hic sæpe sensui manifesta est. Si à faucibus aut gurgulione proueniat, tunc screatu reiicitur, non tussi, solutioque continui apparet in locis dictis, si lingua deprimatur. Si verò à capite deferatur, capitis præcessit grauitas & dolor, auriumque so-

monum integra sit; rabis tamen periculum significatur, si sanguis qui ex venæ ruptura in pulmonum substantiam illapsus est, ibi detineatur, sicque inflammetur & putrescat; pulmonum enim substantiam tandem corrumpit & exulcerat. Periculum quoque est ex venæ magnæ ruptura aut apertura, ne sanguinis multitudine cor suffocetur; aliquando enim tanta copia inde profunditur sanguis, vt etiam pelues, magnaque vascula breui tempore impleta fuerint. Sanguinis spuitio si ex pulmonum erosione ortum habeat, incurabilis est. Si ex thorace sanguis profluat, minoris est periculi quàm si ex pulmone id fiat. Sputum sanguinis succedens sputo saniei, significat vlcus pulmonis. Sanguinis sputum diu durans in tabem transit. Sanguinem sputo qui reiiciunt, dum infirmo lateri incumbunt, impensiùs id facere solent. Non semper tamen timendum est sanguinis sputum, cùm præseruet subinde viscera interna, iecur nimirum aut splenem ab apostemate.

Methodus pro curatione SPVTATIONIS SANGVINIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad frigidum siccumq. parum declinet. Vitet solares radios, ventumque Meridionalem, atque lucentem focum.

Cibus sit refrigerans, siccans atque astringens, imò viscosa sint atque glutinosa, si à ruptura alicuius venæ in pulmonibus fiat; vt lac, pedes vitulorum, suum, hædorum, gluten piscium. Conueniunt carnes gallinarum, columbarum, cuniculorum, capreolorum, perdicum, phasianorum, auicularum, pisces saxatiles; cancri quoque fluuiales. Sit quoque parua cibi quantitas.

Potus sit vinum aut aquosum, aut aqua rosata dilutum. aliquando

quando etiam detur vinum rubellum astrictorium, si vires imbecilles sint. Lac caprinum bibat.

Exercitium fugiat omne, eiusque loco quies imperetur. Spiritus leniter ducatur; magna equidem respiratio offendit.

Somnus conuenit nocturnus moderatus, nequaquã diurnus.

Excrementa alui respondeant indies arte aut natura. A Venere abstineat.

Animi perturbationes vitet, & potissimum iram.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de succo acetosæ.
Syr. violarum, rosarum.
Syr. myrtilorum, cydoniorum.
Succus granatorum, omphacini.
Aqua acetosæ, rosarum, solani, plantaginis, portulacæ.

Bilis feruorem hæc leniunt; sanguinis quoque fluorem astrictione sua inhibent.

VACVANTIBVS.

℞ habarbarum cum aqua plantaginis.
Myrobalani citrini, chebuli.
Cassia.
Turbith cum zinzibere.

Hæc pituitosos humores sanguini permistos, necnon biliosos acresque, à quibus sæpe venarum fit apertura, & aliquando etiam erosio, & per consequens etiam sanguinis sputum purgant.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio fiet internæ, aut medianæ; bis aut ter antem instituetur in die; parumque euacuabitur si iam bona sanguinis quantitas sit excreta: contrà verò si recens malum sit, & si vasorum adsit plenitudo, parumque sanguinis excreuerit, & ab vlcere sit immunis, liberiùs euacuabitur. secabitur autem vena in eo latere in quo occasionem mali esse verisimile est, siue ob aperturam aut rupturam sanguinis effusio fiat. Malleoli verò vena aperietur si à mensium suppressione ortum habeat.

Cucurbitulæ natibus, coxis, inguinibus, hypochondriis, hepatiſque regioni affigentur.

Frictiones infernarum partium dolorificæ, & ligaturæ paululum ſupra genu, vel malleolos, necnon ſupra cubitum & brachia fient.

Fotus earundem partium fiet ex aqua calente; tam enim calor quàm dolor attrahit.

Sanguiſugæ pectori apponentur.

Hæmorrhoidum prouocatio fiat, aut menſtruorum.

Vena aperta vel rupta, præſentibus remediis ſummoperè ſanguinis impetum auertere debemus.

SISTENTIBVS *ſanguinis motum, vaſorúmque ora contrahentibus, tenuitatémque ſanguinis atque humorum incraſſantibus.*

Trochiſci de terra ſigillata cum aqua plantaginis, de ſpodio cum ſyr. cydoniorum plurimùm iuuant.

Athanaſia, phylonium Perſicum, Romanum.

Syr. granatorum, myrtinus, cydoniorum, roſatus.

Saccharum roſatum, conſerua roſarum antiquarum.

Diacydonium.

Cornu cerui vſtum, corallum album vſtum, terra Lemnia, ſigillata, ſemina cydoniorum, myrtilorum.

Bolus Armenus, malicorium, balauſtiæ, ſuccus ribes.

Maſtix, tragacanthum, gummi Arabicum.

Plantago atque portulaca magnarum ſunt virium in hoc malo.

Centinodium, decoctum hordei cum ſyr. roſato, cydoniorum, de roſis ſiccis, ſaccharo roſato.

Vinum ſaluiatum, portulaca commanſa ore diutius.

Diatragacanthum frigidum.

Loch è lapide hæmatite, bolo Armeno, balauſtiis, malicorio, myrtilis, maſtiche, tragacantho, corallo, gummi Arabico, cornu cerui vſto, amilo, terra Lemnia, conſerua roſarum, diatragacantho frigido, ſyr. violato.

Fomentum fiat cum aqua ſcabioſæ, & vino aſtringente, oleo roſato, cydoniorum, myrtino.

Vnguentum

Vnguentum ex oleo cydoniorum, myrtilorum, rosarum, amygdalorum dulcium, camomelino.

Sistunt sanguinem fluentem hæc astrictione sua, & bilis quoque vim obtundunt, vlcus denique vsu glutinant, & catarrhum tenuem incrassant & obtundunt; quæ aliquandiu continuabuntur, etiamsi fluxus sit suppressus; facilè enim repetere solet. Sumuntur autem hîc omnia actu frigida. Addenda quoque sunt aliqua quæ tenuium sunt partium, eò quòd eorum vis non admodum penetrat, vt est cinnamomũ, spica. Cauendum quoque à medicamentis nimium astringentibus, aut refrigerantibus, cùm sanguinem intrò in pulmones impellant, sistantúe; vnde eius putrefactio, pulmonumque vlcera sequuntur insanabilia. Ante vsum autem auertentium istis nequaquam vtemur extrinsecus; periculum enim est ne sanguinem intrò in pulmones propellant, cùm magna inde venarum internarum repletio tumefactioque sequatur.

CORRIGENTIBVS *symptomata grauia.*

Oxymel simplex, compositum, squilliticum.

Oxycratum, seu aqua aceto ita permixta, vt bibi possit, in principio potissimùm maii plurimùm iuuat, si grumi obhæreant sanguinis concreti.

Diacurcuma, theriaca cum aqua scabiosæ.

Coagulum leporis celebre medicamentum, ceruí, hædique.

Mummia.

Succus saluiæ cum sacchara rosato.

Aqua oxalidis, saluiæ, scabiosæ.

Theriaca vnius anni.

Phylonium Romanum cum succo polygonij.

Syr. papauerinus, violarum.

Semen papaueris albi.

Cortex radicum mandragoræ.

Iuscula carnium expressa.

Diarhodum abbatis.

Aromaticum rosatum.

Prima sanguinem concretum ad exitum adiuuant, sequentia tussim sedant, somnumque accersunt. Postremo ordine posita, vires restaurant.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* SPVTATIONE SANGVINIS *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum a Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO SPVTATIONIS SANGVINIS.

℞ syrupi myrtini, de portulaca, cydoniorum, violati ana ℥ j. boli Armeni, lapidis hæmatitis vsti ana ʒ j. ß. aquæ portulacæ, plantaginis, bursæ pastoris ana ℥ iiij. misceantur, fiat *Iuleb*: detur quatuor vicibus actu frigidum.

℞ hordei mundati, rosarum siccarum ana m. ij. seminum plantaginis ℥ j. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem, colaturæ ℥ iiij. addatur sacchari rosacei ℥ ß. syrupi de rosis siccis ℥ j. fiat *Potus* quo familiariter vtatur.

℞ syrupi papauerini, de rosis siccis ana ℥ j. ß. cydoniorum ℥ j. aquarum bursæ pastoris, plantaginis, violarum ana ℥ iiij. fiat *Iuleb*.

℞ radicum & foliorum plantaginis ana m. j. glycyrrhizæ rasæ ʒ ij. rhabarbari electi ʒ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem: huius colaturæ accipe ℥ iiij. cassiæ recenter extractæ, syrupi violarum ana ℥ j. misceantur, fiat *Haustus*, detur frigidum.

℞ succi plantaginis, portulacæ, virgæ pastoris, mille folij ana ℥ j. ß. syrupi violati ℥ j. myrtini ℥ ß. boli Armeni, lapidis hæmatitis ana ℈ ß. misceantur; fiat *Potus* præstans.

℞ sacchari rosacei veteris ℥ ß. succi plantaginis, saluiæ ana ℥ j. ß. boli Armeni, phylonij Romani, theriacæ recentis ana ℈ ß. misceantur; fiat *Potus*, aut eius loco theriaca recens propinetur; aut si antiqua fuerit, momentum opij permiscebitur.

℞ radicum plantaginis ℥ j. ß. portulacæ, polygonij ana m. j. fructuum rubi immaturorum, vuarum acerbarum ana ℥ j. ß. balaustiorum ℥ ß. glycyrrhizæ rasæ ℥ j. coquantur in aqua quantum satis ad tertiæ partis consumptionem: colaturæ addatur sacchari albissimi q. s. iterumque ad syrupi consistentiam coquatur, de quo capiat ℥ ij. cum succi plantaginis & portulacæ vncia vna & media.

℞ diatraga-

℞ diatragacanthi frigidi, sacchari rosacei veteris ana ℥ j.ß. rob berberorum ℥ ß. pillularum de cynoglossa ℈ ij. syrupi violarum ℥ ij.ß. fiat *Linctus*, sæpiùs in die lambendo transmittat portionem ad pectoris regionem.

℞ sacchari rosacei ℥ j. terræ sigillatæ, boli Armeni, mummiæ, rosarum rubrarum, rhabarbari tosti ana ℈ j.ß. pulueris pulmonis vulpis exiccati, cinnamomi, lapidis hæmatitis ana ℈ j. seminis plantaginis, papaueris, antheræ ana ℈ ß. fiat *Puluis*: dosis ʒ j. cum aqua ferrata detur.

℞ mororum rubi immaturorum & exiccatorum ʒ ij. cornu cerui vsti ʒ ij.ß. boli Armeni, seminum plantaginis ana ʒ j. trochiscorum de carabe ʒ j.ß. thuris, myrrhæ, mastichis ana ℈ j. glycyrrhizæ ʒ j. misceantur, fiat *Puluis*, detur ʒ j. cum vino rubro astringente.

℞ trochiscorum de terra sigillata ʒ ij. trochiscorum de carabe ʒ i.ß. pillularum de cynoglossa ℈ j. cum syrupo violarum, fiat massa *Pillularum*: detur ʒ j. in aurora.

℞ rosarum siccarum m. j. granorum sumach, myrtillorum, hypocistidos ana ℥ j. sandalorum rubrorum, corticum malorum granatorum ana ʒ iij. coquantur in vino austero q. s. ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Epithema*, quo pectus forinsecus irrigetur.

℞ olei rosacei, cydoniorum ana ʒ v. boli Armeni ℈ j. trochiscorum de carabe ʒ ß. malicorij ʒ j. fiat *Vnguentum* pro pectoris regione.

℞ farinæ hordei, lentium, radicum symphyti ana ℥ j. malicorij ℥ ß. foliorum sanguinariæ, portulacæ, plantaginis ana m. j. coquantur in vino austero q. s. ad mollitudinem; hinc adde thuris, aluminis ana ʒ j.ß. boli Armeni ʒ ij.ß. corallorum rubeorum ʒ j. olei rosacei, myrtini ana q. s. fiat *Cataplasma*.

℞ mastichis, thuris ana ℥ j. boli Armeni ʒ iij.ß. mummiæ ℥ ß. picis & ceræ quantum satis; fiat *Emplastrum* molle.

APPEN-

APPENDIX

ad prædicta pro curatione SPVTATIONIS SANGVINIS inseruiens.

Omnium primò vena interna secabitur obseruatis antea dictis. Deinde cucurbitulis, ligaturis, sanguisugis, frictionibus, sanguinis motum auertemus. Hinc medicamenta quæ immodicè fluentem sanguinem sistere possunt, offeremus. Magis autem præsens remedium in potionibus quàm in localibus medicamentis est. Deinde quæ conglutinare partes diuisas possunt, præscribentur, potissimùm si sanguis profundatur propter rupturam venæ alicuius ipsius pulmonis, antequam sanies generetur: magna equidem cum difficultate alioqui sanabitur si in saniem atque putredinem transeat sanguis excretus antequam vena rupta fuerit consolidata. Multum autem in præsenti malo iuuare compertum est potum ex aceto, cui multum permistum sit aquæ; sanguinem equidem infrigidat, & incrassat, sicq; à fluxu, & ne congeletur, prohibet; vix tamen eò quòd tussim nonnihil moueat, admittetur, nisi ea quæ tussim sedare possint, commisceantur. Narcoticis autem medicamentis hîc nequaquam vtemur in mali principio; sed vbi frustrà lenioribus remediis vsi fuerimus, calamitatémque potiùs incrementum sumere obseruabimus, maiora auxilia adhibebimus, viribúsque constantibus narcoticis tunc vti licebit. Si autem à capite ad pulmonem sanguinem illapsum esse ex colore aliqualiter nigricante intellexerimus, astringentia intrò non dentur.

Methodus

Methodus pro cognitione PALPITATIONIS CORDIS INSERVIENS.

PALPITATIO CORDIS est immodica cordis eleuatio atque depressio, & quidem molesta, prætérque naturam, ab excretrice facultate id quod noxium est excludere nitente, incitata. In pulsu quidem naturaliter & ex seipso cor mouetur; in hoc verò malo, quamuis à corde fiat ipse motus, nequaquam tamen fit naturaliter, sed ab excretrice facultate irritatur, & quodammodo concutitur cor, mouetúrque quasi tremulo quodam motu, cùm se nunc dilatet, nunc contrahat, vt noxium vaporem, & id quod molestum est, dissoluat atque excutiat. Operatio itaque motus qui in pulsu fit, naturalis est; qui verò in palpitatione cordis motus accidit, præter naturam est. Affectus autem hic nomen inuenit à parte affecta atq. symptomate quo molestatur æger. A cardiaca passione plurimum differt palpitatio cordis; illa enim ipsius oris ventriculi affectus est, nequaquam autem cordis, vti hoc de quo nunc agimus malum.

PARS AFFECTA, est ipsum cor, quod cum pericardio afficitur aut primariò, aut per consensum stomachi, matricis, intestinorum, lienis, hepatis, aut alterius partis, quod fit, cùm in iis humores, aut vapores maligni latent, cordíque inde cõmunicantur, quod intelligitur per nocumenta earundem partium quæ adsunt aut præcesserunt. Est autem palpitatio cordis, symptoma quod continetur sub deprauato motu ipsius cordis, qui toto genere præter naturam est.

SIGNA. Spiratio est exigua atque rara; pulsus ipse est inæqualis, cor ipsius ægri quasi concussum, tremit & palpitat, ita vt id medicus etiam primo occursu quasi percipiet, modò manum cordis regioni applicet: facileque obseruabit,

multum

rhabarbari electissimi ℈ ß. syrupi violati ℥ j. decocti hordei ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ agarici albi & leuis ℥ ij. rhabarbari electi ʒ ij. ß. spicæ gr. 12. infundantur in ℥ v. iusculi carnium, colaturæ addantur diacatholiconis ʒ iij. syrupi violati ℥ j. fiat *Haustus*.

℞ sacchari violati ℥ j. manus Christi perlati ʒ vj. sacchari candi ℥ ß. sp. diatragacanthi frigidi ʒ ij. ß. syrupi violati q. s. fiat *Linctus*. Aut saccharum candum, necnon violatum in ore detineat, aut diapenidion.

℞ syrupi de iuiubis, violarum, glycyrrhizæ ana ℥ j. capillorum Veneris ℥ ß. sacchari candi ʒ vj. fiat *Lohoch*: incrassans sputum, si sua tenuitate illudat.

℞ syrupi glycyrrhizæ, de hyssopo, acetosi simplicis ana ℥ j. oxymellis squillitici ʒ vj. fiat *Lohoch*, quo vtetur si sputum ita crassum viscidumque sit, vt ea ratione difficulter extundatur. Iuscula carnium quoque cum saccharo sæpiusculè dentur, optimè enim sputum promouent.

℞ diaireos simplicis, pillularum bechicarum ana ℥ ß. diatragacanthi frigidi ʒ iij. sacchari candi, succi glycyrrhizæ ana ʒ ij. ß. syrupi violati q. s. fiat *Linctus*, coquit & expurgat; eius portionem cum bacillo glycyrrhizę lambendo transmittat paulatim æger.

℞ olei violarum, amygdalorum dulcium ana ℥ j. ceræ & croci parum, fiat *Vnguentum*, hinc tempore cùm magis resoluere consilium est; addemus radices liliorum alborum, hyssopum, oleum camomillæ. aut sic:

℞ vnguenti pectoralis, olei lini, amygdalorum dulcium, pinguedinis capi ana ʒ ij. olei camomelini ʒ iij. croci gr. ij. ceræ q. s. fiat *Linimentum*. In principio autem mali,

℞ olei violacei ℥ j. amygdalorum dulcium ℥ ß. linei panni iis imbuantur quibus locus vngatur, fasciaque firmentur.

℞ olei amygdalorum dulcium, keirini, liliorum, vnguenti dialthææ ana ℥ ß. pinguedinis capi, butyri recentis non saliti ana ʒ ij. ceræ & aceti parum, fiat *Linimentum*.

℞ radicum liliorum, florum camomillæ, meliloti, rosarum rubrarum, foliorum maluæ, scabiosæ ana m. j. furfurum, seminum lini, fœnugræci ana m. j. ß. coquantur in aqua q. s. pro fotu, spongiaque aut vesica porcina lateri accommodentur dolenti, panno lineo lateri priùs superposito, ne locus nimium madescat.

℞ olei

℞ olei violacei, amygdalorum dulcium ana ℥ ß. camomillæ, butyri maialis, vnguenti dialthææ ana ʒ j. olei anethini, liliacei ana ʒ iij. radicum ireos ʒ j. ceræ parum; fiat *Vnguentum* mollis consistentiæ.

℞ olei lini, camomelini, violarũ ana q.ſ. pro *Fomentatione*.

℞ radicum ireos, enulæ campanæ ana ℥ j. radicũ althææ ʒ vj. thymi, vngulæ caballinæ, saluiæ, hyſſopi, betonicæ ana m. ß. coquantur in aqua q.ſ. ad tertiæ partis consumptionem, colaturæ adde mellis despumati q. ſ. fiat *Iuleb*. lenit, coquit atque educit materiam mali, maximeque versus declinationem conuenit.

℞ seminum cumini ℥ j. rorismarini, hyſſopi, origani ana m. j. salis torrefacti m. j. ß. furfuris frixi m. ij. conspergantur vino albo tenui dum friguntur, fiat *Sacculus* qui dolenti loco calidus superponatur versus ſtatum. In vino calente immergetur vbi refrixerit, sicque iterum applicabitur, linteolisque calentibus calor conseruabitur; cauendum enim diligenter ne frigescant admota lateri.

℞ maluæ, bismaluæ ana m. j. florum camomillæ, meliloti, arthemisiæ ana m. ß. hyſſopi p. ij. absinthij p. j. radicũ althææ ℥ ß. fiat decoctio in aqua q. ſ. ad ſpiſſitudinem, piſtentur in mortario, addaturque farina hordei ℥ j. ß. farinæ seminis lini ℥ j. pinguedinis capi, butyri sine sale ana ℥ ß. olei camomelini q. ſ. fiat *Cataplasma*.

℞ radicum althææ ℥ j. florum camomillæ, anethi ana m. j. farinæ hordei, seminum lini, fœnugræci ana ℥ j. seminum anisi ℥ ß. coquantur in aqua q. ſ. ad mollitudinem, piſtatis in mortario conuenienter, addatur olei camomelini q. ſ. fiat *Cataplasma*.

℞ syrupi violacei ℥ j. papauerini ℥ ß. decocti hordei ℥ iij. detur sub noctem si vigiliæ multum perturbent. Vnguentum pro temporibus atque fronte fiat cum oleo violarum, necnon populeonis.

APPENDIX

ad prædicta pro curatione PLEVRITIDIS inseruiens.

Ne incrementum sumat, omnium primò aluus clysterio abluatur, eoque reiecto vena incidenda erit vti prædictum est, complementum morbi; hoc equidem remoratur. Hinc clysteribus lenioribus, cucurbitulis quæ hypochondriis affigentur, ligaturis, frictionibus, suppositoriis

sitoriis materia ad partem affectã ruens auertetur, complementumq; morbi prohibebitur. Materia quoque si magna copia grauet corpus, aut furiosa si fuerit, aut secundũ fluxa sit in partẽ affectam, furiosa modò tamen sit, dolórque ad inferiorem thoracis partem vergat, leni aliquo purgante medicamento vacuabitur etiam ante digestionem, vt augmentum morbi eiusdémque complementum inhibeamus, quod omni ratione prohibere debemus. Demum materia pleuritidis quæ in pulmones exudat, naturæ obediens reddetur cũ iis quæ thoraci familiaria sunt, quæq; sputum promouere possunt. Prædictis autem si suppurationem materiei prohibere non possimus, ea quæ pus efficere possunt præscribentur. In quem finem bibet decoctũ ficuum, dactylorum, hordei, radicum liliorum, maluæ, seminum nasturtij, lini, fœnugræci, sinapi, glycyrrhizæ, passularum. Fomentationes fiant cum decocto maluæ, althææ, seminum fœnugræci, lini, cydoniorum, ficuum. Cataplasma fiat cum malua, althæa, semine lini, fœnugræci, cydoniorum, dactylis, ficubus, butyro, melle, adipe gallinæ, anatis, porci. Maturationem factam esse postquàm ex febris dolorisque remissione, necnon ex grauedinis incremento circa locum affectum, intellexerimus; tunc data opera tußiet frequenter, idq; hora vna interiecta, & in latere affecto potius decumbet quàm sano: Titillabit interiora palati placidè digito vel calamo, ita vt ad vomitum solummodo irritetur, non vomat tamen. Abscessu rupto, propinabimus aquam mellis, aut sacchari, aut aquam hordei cum syrupo de hyssopo, mundificandi gratia. Fomentabimus partem affectam cum decocto hyssopi, aut calaminthæ. Vngemus pectus oleo liliorum, camomillæ, puluere ireos. Dabimus iusculum antiqui caponis in quo coctus sit hyssopus, capillus Veneris. Demum quæ consolidare possunt, propinabimus, vt est lac caprarum, & alia quæ in capite De sputo sanguinis dicentur. Pleuritis autem si fuerit non vera, tunc quæ leniter resoluere possunt, imperabuntur. ℞ florum camomillæ m. j. ß. foliorum rutæ, anethi, violarum, maluæ ana m. j. coquantur in aqua ad tertias, spongia magna immergetur liquori calenti, laterique dolenti applicetur, mediante panno lineo calente, vt calor diutius conseruetur: hoc multoties repetetur, singulisque vicibus nouo panno calente, concludatur spongia dum apponitur. Ab vlteriori autem operatione excusabimur si corporis absit plenitudo, & si materia dolorem excitans, ventosa fuerit, & ex pauca

pauca humoris quantitate consliterit atque subtili. In eundem finem sacculus poterit applicari ex sale, milio, furfuribus. Aut tale cataplasma, ℞ florum camomillæ, meliloti ana m. j. foliorum rutæ, maioranæ, nepitæ ana p. j. seminum anisi ℥ ij. baccarum lauri ℥ iij. modicè coquantur: hinc pistentur addendo mellis q. s. fiat Cataplasma. *Aut emplastrum fiat ex oleo camomelino, pice nauali. Cucurbitulis etiam euocare foras optimè poterimus materiam mali.*

Methodus pro cognitione SPVTATIONIS SANGVINIS INSERVIENS.

SPVTVM SANGVINIS seu cruenta sputio, est quælibet ex ore sanguinis excretio. Est autem hic affectus sæpe causa morborum pessimorum longorumque. Variis autem ex locis contingit sanguinem reiici, vti ex subsequentibus intelligi potest. Obseruandum autem hîc erit diligenter num sanguis antea fluere è naribus consueuerit; illinc enim sæpe in ventriculum, fauces, interdum etiam in pulmones ruere contingit, sed plerumque concrescit, & in grumum transit. Si itaque sanguis sputatur, neque sanguinis fluxus narium præcessit, è parte aliqua subiecta prouenit, quod peculiaribus signis, vt sequitur, innotescet.

PARS AFFECTA. A gingiuis atque ipso ore sæpe redditur sanguis sputo, tuncq. est sanguinei coloris, eiusque pauci expuitio, idque sine tussi: solutio quoque continui hic sæpe sensui manifesta est. Si à faucibus aut gurgulione proueniat, tunc screatu reiicitur, non tussi, solutioque continui apparet in locis dictis, si lingua deprimatur. Si verò à capite deferatur, capitis præcessit grauitas & dolor, auriumque sonitus,

nitus, venæ frontis sunt elatæ, in ore quidam sensus caloris, sanguinisque, & iuxta palatum titillatio quædam percipitur si in guttur irruat, vnde cum frequenti screatu etiam reiicitur. Sæpe etiam cupiditas tussiendi, absque multa tamen tussi est. Si verò à pulmonibus deferatur, tunc sanguis erit spumosus atque floridus; semper quoq. tunc cum tussi frequenti, citraque dolorem reiicitur, idq. per interualla. Quotiescumque autem sanguis reiicitur, propterea quòd rupta est vena aliqua magna, tunc magna copia extunditur, etiam nulla notabili præcedente causa, quasique vomitu propellitur ita, vt aliquando etiam eo pelues impleantur. Si verò effundatur propter venæ alicuius in pulmone erosionem, quæ sæpe ab acri humore destillante fit, tunc sensim & per modica interualla, minusque copiosè profunditur, nisi magna aliqua vena sit erosa; tunc enim copiosè etiam profunditur, estque hoc periculosum magis. Solet tunc tussis fieri sicca atque magna. Sputum fit purulentum vel subcruentum, prauique fit coloris atque odoris. Febris hîc quoque concurrit. Aliquando etiam pulmonis pars aliqua putrefacta reiicitur tussi; estque illud omnium certissimum indicium propriam pulmonum substantiam esse vlceratam. Subinde etiam sanguis reiicitur sputo ex venæ solius apertura, vti in calidiore humidioreque victus ratione accidit, tunc in parua quoque quantitate in principio reiicitur, estque tenuis rubeusque. Si verò à thorace, pectoréve reiiciatur, minimè est tunc sanguis spumosus, sed nigricans ac grumosus; quem colorẽ aliquando quoque consequitur in pulmonibus, dum è naribus eò deuolutus in grumum concreuit. Interdum etiam fœtidus, aliquando puri est permixtus, & tussi reiicitur magis valida atque frequenti, eò quòd necessum sit vt ad pulmones trahatur antequam per asperam arteriam propellatur; in pauca autem quantitate etiam reiicitur, idque non absque thoracis dolore. Si ab aspera arteria prodeat, id cum aliquali fit dolore: sanguis quoque paucus, ruber, calidusque cum parua tussi reiicitur. Si à ventriculo deferatur, id fiet absque tussi, & cum vomitu, eritque non multus, eò quòd paruæ venæ sint in stomacho. grauitas in stomacho etiam percepta fuit. Si verò ab hepate deferatur, splene vel ventre, dolor grauans has partes turbauit, vomitione tunc sanguis redditur. Maiorem autem quantitatem ipso stomacho, reliquæ solent conferre

paites,

partes. Obſcuri quoque coloris erit; ad nigredinem enim aliqualem vergit. grumoſus inſuper nonnihil erit, potiſſimùm tamen ſi à ſplene eructetur. Diligenter itaque priuſquam remedia inſtituantur, proprij reiectioni modi ſingularum prædictarum partium obſeruandi ſunt. Eſt autem cruenta ſputio, ſymptoma pertinens ad exiens mutatum toto genere præter naturam.

SIGNA ipſius affectus, partiumque affectarum ex prædictis patent.

CAVSA. Fit frequentiùs à plenitudine, & à ſanguine peccante in quantitate, multitudine nimirum, hinc enim oſcula vaſorum reſerari contingit, cuius ſigna ſunt, bona corporis habitudo, alimentorum calidorum, vinique immoderatus vſus. menſium ſuppreſſio. nullus autem tunc incidit dolor; ſed potiùs corporis alleuiatio ſequitur, grauitaſque eiuſdem anteceſsit, tuncque paucus eſt, necnon floridus, ſpumoſus, rubeuſque. Mulieres aliquando abſque vllo tabis periculo hac ſanguinis profuſione in menſtruorum ſuppreſſione leuatæ ſunt. Sæpe quoque ex laboribus, caſu, valido clamore venam pulmonũ rumpi contingit; ſanguinemque hac ratione profundi. Interdum etiam fit propter vaſorum eroſionem, tuncque ſanguinis reiectio fit paulatim vt prædiximus. & per modica interualla & non confertim, præceſſit acris deſtillatio. Si quoque purulentus ſit ſanguis, magis certò in pulmonibus aliquid exulceratum eſſe ſignificabitur: vti ſi pars aliqua venæ vel arteriæ pulmonum reiiciatur, certum eſt eaſdem pulmonum partes exeſas eſſe.

PROGNOSTICA. A pulmone vlcerato plurimum impendet periculi, cùm inde ſuppuratio & tabes certò expectanda ſit; ratione enim continui motus, conſolidari non niſi difficulter poſſunt pulmones: adde quòd in ſpongioſo membro ſanies firmiùs hæret, ita vt non niſi magna cum difficultate educi poſsit, eaq. ratione maiorem acredinem contrahit, magiſque pulmonem exulcerat, vnde anhelitus impeditur, calor incrementum ſumit, corpuſque tabeſcit. Vena autem pulmonum aperta aut rupta, ſperare quidem licet etiamſi ſanguis copioſè profundatur, modò ſubſtantia pul-

monum integra sit; rabis tamen periculum significatur, si sanguis qui ex venæ ruptura in pulmonum substantiam illapsus est, ibi detineatur, sicque inflammetur & putrescat; pulmonum enim substantiam tandem corrumpit & exulcerat. Periculum quoque est ex venæ magnæ ruptura aut apertura, ne sanguinis multitudine cor suffocetur; aliquando enim tanta copia inde profunditur sanguis, vt etiam pelues, magnaque vascula breui tempore impleta fuerint. Sanguinis sputitio si ex pulmonum erosione ortum habeat, incurabilis est. Si ex thorace sanguis profluat, minoris est periculi quàm si ex pulmone id fiat. Sputum sanguinis succedens sputo saniei, significat vlcus pulmonis. Sanguinis sputum diu durans in tabem transit. Sanguinem sputo qui reiiciunt, dum infirmo lateri incumbunt, impensiùs id facere solent. Non semper tamen timendum est sanguinis sputum, cùm præseruet subinde viscera interna, iecur nimirum aut splenem ab apostemate.

Methodus pro curatione SPVTATIONIS SANGVINIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad frigidum siccumq. parum declinet. Vitet solares radios, ventumque Meridionalem, atque lucentem focum.

Cibus sit refrigerans, siccans atque astringens, imò viscosa sint atque glutinosa, si à ruptura alicuius venæ in pulmonibus fiat; vt lac, pedes vitulorum, suum, hædorum, gluten piscium. Conueniunt carnes gallinarum, columbarum, cuniculorum, capreolorum, perdicum, phasianorum, auicularum, pisces saxatiles; cancri quoque fluuiales. Sit quoque parua cibi quantitas.

Potus sit vinum aut aquosum, aut aqua rosata dilutum. ali-

quando

quando etiam detur vinum rubellum astrictorium, si vires imbecilles sint. Lac caprinum bibat.

Exercitium fugiat omne, eiusque loco quies imperetur. Spiritus leniter ducatur; magna equidem respiratio offendit.

Somnus conuenit nocturnus moderatus, nequaquã diurnus.

Excrementa alui respondeant indies arte aut natura. A Venere abstineat.

Animi perturbationes vitet, & potissimum iram.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de succo acetosæ.
Syr. violarum, rosarum.
Syr. myrtilorum, cydoniorum.
Succus granatorum, omphacini.
Aqua acetosæ, rosarum, solani, plantaginis, portulacæ.

Bilis feruorem hæc leniunt; sanguinis quoque fluorem astrictione sua inhibent.

VACVANTIBVS.

℞ habarbarum cum aqua plantaginis.
Myrobalani citrini, chebuli.
Cassia.
Turbith cũm zinzibere.

Hæc pituitosos humores sanguini permistos, necnon biliosos acresque, à quibus sæpe venarum fit apertura, & aliquando etiam erosio, & per consequens etiam sanguinis sputum purgant.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio fiet internæ, aut medianæ; bis aut ter autem instituetur in die; parumque euacuabitur si iam bona sanguinis quantitas sit excreta: contrà verò si recens malum sit, & si vasorum adsit plenitudo, parumque sanguinis excreuerit, & ab vlcere sit immunis, liberiùs euacuabitur. secabitur autem vena in eo latere in quo occasionem mali esse verisimile est, siue ob aperturam aut rupturam sanguinis effusio fiat. Malleoli verò vena aperietur si à mensium suppressione ortum habeat.

Cucurbitulæ natibus, coxis, inguinibus, hypochondriis, hepatiſque regioni affigentur.
Frictiones infernarum partium dolorificæ, & ligaturæ paululum ſupra genu, vel malleolos, necnon ſupra cubitum & brachia fient.
Fotus earundem partium fiet ex aqua calente; tam enim calor quàm dolor attrahit.
Sanguiſugæ pectori apponentur.
Hæmorrhoidum prouocatio fiat, aut menſtruorum.

Vena aperta vel rupta, præſentibus remediis ſummoperè ſanguinis impetum auertere debemus.

SISTENTIBVS *ſanguinis motum, vaſorúmque ora contrahentibus, tenuitatémque ſanguinis atque humorum incraſſantibus.*

Trochiſci de terra ſigillata cum aqua plantaginis, de ſpodio cum ſyr. cydoniorum plurimùm iuuant.
Athanaſia, phylonium Perſicum, Romanum.
Syr. granatorum, myrtinus, cydoniorum, roſatus.
Saccharum roſatum, conſerua roſarum antiquarum.
Diacydonium.
Cornu cerui vſtum, corallum album vſtum, terra Lemnia, ſigillata, ſemina cydoniorum, myrtilorum.
Bolus Armenus, malicorium, balauſtiæ, ſuccus ribes.
Maſtix, tragacanthum, gummi Arabicum.
Plantago atque portulaca magnarum ſunt virium in hoc malo.
Centinodium, decoctum hordei cum ſyr. roſato, cydoniorum, de roſis ſiccis, ſaccharo roſato.
Vinum ſaluiatum, portulaca commanſa ore diutius.
Diatragacanthum frigidum.
Loch è lapide hæmatite, bolo Armeno, balauſtiis, malicorio, myrtilis, maſtiche, tragacantho, corallo, gummi Arabico, cornu cerui vſto, amilo, terra Lemnia, conſerua roſarum, diatragacantho frigido, ſyr. violato.
Fomentum fiat cum aqua ſcabioſæ, & vino aſtringente, oleo roſato, cydoniorum, myrtino.

Vnguentum

Vnguentum ex oleo cydoniorum, myrtillorum, rosarum, amygdalorum dulcium, camomelino.

Sistunt sanguinem fluentem hæc astrictione sua, & bilis quoque vim obtundunt, vlcus denique vsu glutinant, & catarrhum tenuem incrassant & obtundunt; quæ aliquandiu continuabuntur, etiamsi fluxus sit suppressus; facilè enim repetere solet. Sumuntur autem hîc omnia actu frigida. Addenda quoque sunt aliqua quæ tenuium sunt partium, eò quòd eorum vis non admodum penetrat, vt est cinnamomũ, spica. Cauendum quoque à medicamentis nimium astringentibus, aut refrigerantibus, cùm sanguinem intrò in pulmones impellant, sistantúue; vnde eius putrefactio, pulmonumq́ue vlcera sequuntur insanabilia. Ante vsum autem auertentium istis nequaquam vtemur extrinsecus; periculum enim est ne sanguinem intrò in pulmones propellant, cùm magna inde venarum internarum repletio tumefactioq́ue sequatur.

CORRIGENTIBVS *symptomata grauia.*

Oxymel simplex, compositum, squilliticum.
Oxycratum, seu aqua aceto ita permixta, vt bibi posit, in principio potissimùm maii plurimùm iuuat, si grumi obhæreant sanguinis concreti.
Diacurcuma, theriaca cum aqua scabiosæ.
Coagulum leporis celebre medicamentum, cerui, hædiq́ue.
Mummia.
Succus saluiæ cum saccharo rosato.
Aqua oxalidis, saluiæ, scabiosæ.

Theriaca vnius anni.
Phylonium Romanum cum succo polygonij.
Syr. papauerinus, violarum.
Semen papaueris albi.
Cortex radicum mandragoræ.

Iuscula carnium expressa.
Diarhodum abbatis.
Aromaticum rosatum.

Prima sanguinem concretum ad exitum adiuuant, sequentia tussim sedant, somnumq́ue accersunt. Postremo ordine posita, vires restaurant.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* SPVTATIONE SANGVINIS *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO SPVTATIONIS SANGVINIS.

℞ syrupi myrtini, de portulaca, cydoniorum, violati ana ℥ j. boli Armeni, lapidis hæmatitis vsti ana ʒ j. ß. aquæ portulacæ, plantaginis, bursæ pastoris ana ℥ iiij. misceantur, fiat *Iuleb*: detur quatuor vicibus actu frigidum.

℞ hordei mundati, rosarum siccarum ana m. ij. seminum plantaginis ℥ j. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem, colaturæ ℥ iiij. addatur sacchari rosacei ℥ ß. syrupi de rosis siccis ℥ j. fiat *Potus* quo familiariter vtatur.

℞ syrupi papauerini, de rosis siccis ana ℥ j. ß. cydoniorum ℥ j. aquarum bursæ pastoris, plantaginis, violarum ana ℥ iiij. fiat *Iuleb*.

℞ radicum & foliorum plantaginis ana m. j. glycyrrhizæ rasæ ʒ ij. rhabarbari electi ʒ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem: huius colaturæ accipe ℥ iiij. cassiæ recenter extractæ, syrupi violarum ana ℥ j. misceantur, fiat *Haustus*, detur frigidum.

℞ succi plantaginis, portulacæ, virgæ pastoris, mille folij ana ℥ j. ß. syrupi violati ℥ j. myrtini ℥ ß. boli Armeni, lapidis hæmatitis ana ℈ ß. misceantur; fiat *Potus* præstans.

℞ sacchari rosacei veteris ℥ ß. succi plantaginis, saluiæ ana ℥ j. ß. boli Armeni, phylonij Romani, theriacæ recentis ana ℈ ß. misceantur; fiat *Potus*, aut eius loco theriaca recens propinetur; aut si antiqua fuerit, momentum opij permiscebitur.

℞ radicum plantaginis ℥ j. ß. portulacæ, polygonij ana m. j. fructuum rubi immaturorum, vuarum acerbarum ana ℥ j. ß. balaustiorum ℥ ß. glycyrrhizæ rasæ ℥ j. coquantur in aqua quantum satis ad tertiæ partis consumptionem: colaturæ addatur sacchari albissimi q. s. iterumque ad syrupi consistentiam coquatur, de quo capiat ℥ ij. cum succi plantaginis & portulacæ vncia vna & media.

℞ diatraga-

℞ diatragacanthi frigidi, sacchari rosacei veteris ana ℥ j. ß. rob berberorum ℥ ß. pillularum de cynoglossa ℈ ij. syrupi violarum ℥ ij. ß. fiat *Linctus*, sæpius in die lambendo transmittat portionem ad pectoris regionem.

℞ sacchari rosacei ℥ j. terræ sigillatæ, boli Armeni, mummiæ, rosarum rubrarum, rhabarbari tosti ana ℈ j. ß. pulueris pulmonis vulpis exiccati, cinnamomi, lapidis hæmatitis ana ℈ j. seminis plantaginis, papaueris, antheræ ana ℈ ß. fiat *Puluis*: dosis ʒ. j. cum aqua ferrata detur.

℞ mororum rubi immaturorum & exiccatorum ʒ ij. cornu cerui vsti ʒ ij. ß. boli Armeni, seminum plantaginis ana ʒ j. trochiscorum de carabe ʒ j. ß. thuris, myrrhæ, mastichis ana ℈ j. glycyrrhizæ ʒ j. misceantur, fiat *Puluis*, detur ʒ j. cum vino rubro astringente.

℞ trochiscorum de terra sigillata ʒ ij. trochiscorum de carabe ʒ i. ß. pillularum de cynoglossa ℈ j. cum syrupo violarum, fiat massa *Pillularum*: detur ʒ j. in aurora.

℞ rosarum siccarum m. j. granorum sumach, myrtilorum, hypocistidos ana ℥ j. sandalorum rubrorum, corticum malorum granatorum ana ʒ iij. coquantur in vino austero q. s. ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Epithema*, quo pectus forinsecus irrigetur.

℞ olei rosacei, cydoniorum ana ʒ v. boli Armeni ℈ j. trochiscorum de carabe ʒ ß. malicorij ʒ j. fiat *Vnguentum* pro pectoris regione.

℞ farinæ hordei, lentium, radicum symphyti ana ℥ j. malicorij ℥ ß. foliorum sanguinariæ, portulacæ, plantaginis ana m. j. coquantur in vino austero q. s. ad mollitudinem; hinc adde thuris, aluminis ana ʒ j. ß boli Armeni ʒ ij. ß. corallorum rubeorum ʒ j. olei rosacei, myrtini ana q. s. fiat *Cataplasma*.

℞ mastichis, thuris ana ℥ j boli Armeni ʒ iij. ß. mummiæ ℥ ß. picis & ceræ quantum satis; fiat *Emplastrum* molle.

APPEN-

APPENDIX

ad prædicta pro curatione SPVTATIONIS SANGVINIS inseruiens.

Omnium primò vena interna secabitur obseruatis antea dictis. Deinde cucurbitulis, ligaturis, sanguisugis, frictionibus, sanguinis motum auertemus. Hinc medicamenta quæ immodicè fluentem sanguinem sistere possunt, offeremus. Magis autem præsens remedium in potionibus quàm in localibus medicamentis est. Deinde quæ conglutinare partes diuisas possunt, præscribentur, potißimùm si sanguis profundatur propter rupturam venæ alicuius ipsius pulmonis, antequam sanies generetur: magna equidem cum difficultate alioqui sanabitur si in saniem atque putredinem transeat sanguis excretus antequam vena rupta fuerit consolidata. Multum autem in præsenti malo iuuare compertum est potum ex aceto, cui multum permistum sit aquæ; sanguinem equidem infrigidat, & incrassat, sicq; à fluxu, & ne congeletur, prohibet; vix tamen eò quòd tußim nonnihil moueat, admittetur, nisi ea quæ tußim sedare poßint, commisceantur. Narcoticis autem medicamentis hîc nequaquam vtemur in mali principio; sed vbi frustrà lenioribus remediis vsi fuerimus, calamitatémque potiùs incrementum sumere obseruabimus, maiora auxilia adhibebimus, viribúsque constantibus narcoticis tunc vti licebit. Si autem à capite ad pulmonem sanguinem illapsum esse ex colore aliqualiter nigricante intellexerimus, astringentia intrò non dentur.

Methodus

Methodus pro cognitione PALPITATIONIS CORDIS INSERVIENS.

PALPITATIO CORDIS est immodica cordis eleuatio atque depressio, & quidem molesta, prærerque naturam, ab excretrice facultate id quod noxium est excludere nitente, incitata. In pulsu quidem naturaliter & ex seipso cor mouetur; in hoc verò malo, quamuis à corde fiat ipse motus, nequaquam tamen fit naturaliter, sed ab excretrice facultate irritatur, & quodammodo concutitur cor, mouetúrque quasi tremulo quodam motu, cùm se nunc dilatet, nunc contrahat, vt noxium vaporem, & id quod molestum est, dissoluat atque excutiat. Operatio itaque motus qui in pulsu fit, naturalis est; qui verò in palpitatione cordis motus accidit, præter naturam est. Affectus autem hic nomen inuenit à parte affecta atq. symptomate quo molestatur æger. A cardiaca passione plurimum differt palpitatio cordis; illa enim ipsius oris ventriculi affectus est, nequaquam autem cordis, vti hoc de quo nunc agimus malum.

PARS AFFECTA, est ipsum cor, quod cum pericardio afficitur aut primariò, aut per consensum stomachi, matricis, intestinorum, lienis, hepatis, aut alterius partis, quod fit, cùm in iis humores, aut vapores maligni latent, cordíque inde cõmunicantur, quod intelligitur per nocumenta earundem partium quæ adsunt aut præcesserunt. Est autem palpitatio cordis, symptoma quod continetur sub deprauato motu ipsius cordis, qui toto genere præter naturam est.

SIGNA. Spiratio est exigua atque rara; pulsus ipse est inæqualis, cor ipsius ægri quasi concussum, tremit & palpitat, ita vt id medicus etiam primo occursu quasi percipiet, modò manum cordis regioni applicet: facileque obseruabit,

multum differre hanc motionem cordis, à vero pulsu cordis. Totius quoq. corporis arteriæ, potissimùm tamen quæ iuxta iugulum sunt, validè pulsant. In aliquibus quoque tantus est tremor cordis, vt etiam panni qui pectus ab iniuriis externis muniunt, videantur ab astantibus ad motum cordis per interualla eleuari atque deprimi; subinde quoque sonitum audire solent astantes satis manifestum.

Cavsa. Frequentissimè fit à flatuosis, fumosis, malignis, crassis vaporibus atque spiritibus in pericardio magna ex parte, aliquando quoque in sinibus cordis conclusis, qui aut in corde generantur, aut aliunde importantur, nimirum ex hypochondriis, in hypochondriaca melancholia, matrice, ventre, aliisque corporis partibus malè dispositis; ex partibus enim prædictis facilè multi feculenti, fuliginosique vapores per arterias in cor subeunt. Sæpe quoque fit ab aquoso putridoque humore, vrinæ simili, à quo malus odor quoque efflorescit, qui maiori copia pericardio concluditur quàm vt cor liberè se dilatare possit. Ab ira, Venere, crapula, cibis flatuosis, balneorum denique vsu, laboribusque validis hoc malum sæpe irritatur, corporisque quiete remittitur; contingit equidem cor à prædictis causis irritari, tuncq. nititur id quod noxium est, valida pulsatione expellere. Potest idem malum nasci ex tumore aliquo aquoso, sanguineo, vel carnoso in pericardio enato. Intemperies quoque cordis calida vel frigida, huius mali causa est, vti subita quoque euacuatio, necnon impraegnatio idem incommodum adducere solet interdum.

Prognostica. Quamuis nonnulli ab hoc symptomate liberati sint per venæ sectionem, victumque extenuantem, ac medicamentorum ope; nihilominus permulti eorum qui post annum vel plures menses eodem malo rursus correpti fuerant, ante senectutẽ morte præuenti sunt; verùm alij quidem per acutas febres, alij verò cùm sani degerent, syncope correpti, extincti sunt; periculum enim repentinæ mortis impendet, si diutiùs superflueque affligat, crebroque reperat. Hoc malum familiare est syncope correptis, quam ægritudinem & antecedere, & in quam etiam mutari solet. rursus etiam iis quibus lien tumidum est atro feculentoque sanguine, & qui hypochondriaca melancholia laborant, hoc etiam malo familiariter perturbari solent.

Methodus

Methodus pro curatione PALPITATIONIS CORDIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad caliditatem ſiccitatemq́ue declinet, ſitq́ue ſuauiter olens.

Cibus. Carnes conueniunt pullorum, perdicum, caponum, gallinarum, vitulorum, quæ condiri poterunt ſiue elixentur, ſiue aſſentur, caryophyllis, pipere, cinnamomo, fœniculo, hyſſopo, ſerpyllo. Inter olera conueniunt ſerpyllum, hyſſopus, maiorana, borago, fœniculum, ſatureia, meliſſa, pulegium.

Potus. Vinum conuenit dilutum aqua, in qua borago aut meliſſa eſt cocta.

Exercitium ſit moderatum.

Somnus quoque ſit moderatus.

Excrementa alui reſpondeant arte aut natura.

Animo ſit quieto; non conturbetur ira, aut mœſtitia, gaudióve immodico.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. acetoſus compoſitus, ſimplex, de duabus radicibus, de bugloſſa.

Syr. Byzantinus, glycyrrhizæ, de praſio.

Mel roſaceum.

Oxymel ſimplex, compoſitum, ſquilliticum.

Syr. de hyſſopo, de quinque & duabus radicibus.

Aqua betonicæ, praſij, ſcabioſæ.

Decoctum aniſi, fœniculi, galangæ, meliſſophylli, betonicæ, praſij, ſcabioſæ, fœniculi marini ſeu empetri, caryophyllorum, macis.

Syr. de epithymo, de lupulis, pomis dulcibus.

Syr. de fumaria, ſucco boraginis.

Aqua

Aqua buglossæ, scolopendriæ, boraginis, fumariæ, melissæ, fœniculi.

Syr. violatus, acetosus simplex.
De cichoreo cum rhabarbaro.
De succo limonum.
De succo acetosæ.
Aqua lactucæ, violarum, buglossæ, rosarum, cichorei.

Prioribus vtemur, si fiat à materia crassa pituitosaque; sequentibus verò, si à materia fiat melancholica, quæ frequentissimè quidem hunc affectum adducere solet. Vltimo verò loco positis vtemur, cùm materia calida huius mali causa fuerit.

VACVANTIBVS.

Agaricus trochiscatus.
Electuarium Indum, diaphœnicum.
Myrobalani kebuli.
Pillulæ de agarico.

Diacatholicum, confectio hamech.
Diasena.
Pillulæ Indæ, de lapide lazuli, aureæ, aggregatiuæ, sine quibus esse nolo.
Hiera simplex.
Myrobalani Indi, sena, epithymus.

Syr. de multiplici infusione rosarum.
Myrobalani citrini.
Rhabarbarum.

Venæ sectio fiat in plethorico corpore ipsius basilicæ in dextro brachio, si periculum sit alicuius apostematis, aut si hæmorrhoidarum mensiúmve subsistentium ratione fiat hoc malum, aut si ab aquosis multis humoribus fiat pericardio conclusis; breui enim temporis spatio finire malum solet. In sinistro verò brachio instituetur venæ sectio, si à melancholia fiat, aut si vapores melancholici in causa sint.

fiat. Si verò id quod noxiam affert, ex inferioribus partibus illabatur, sectio fiet ipsius malleoli.

Posteriora conueniunt, dum à calidis humoribus ortum habet malum; priora verò, dum à frigidis pituitosisque oritur: medio verò loco positis vtemur, dum à melancholicis fit humoribus. Purgantibus autem hisce vtemur medicamentis, si corpus fuerit cacochymicum, etiam statim à principio ante præparantium vsum, si necessitas vrgeat, & cùm à malignis multisque fit humoribus aliunde transmissis, aut ibidem generatis; aut cùm materia multa subitò ad cor ruit. Hinc per interualla humores præparabimus, rursusq. paulò fortioribus medicamentis euacuabimus.

AVERTENTIBVS *materiam, vaporésque à corde.*

Venæ sectio ipsius malleoli.
Clysteres.
Cucurbitulæ.
Ligaturæ dolorificæ tempore accessionis solummodò.
Frictiones cum linteolis odoratis fient.

ROBORANTIBVS, *intemperiémque relictam corrigéntibus.*

Diambra, confectio de granis tinctoriis, diarhod. abbatis, aromaticum rosatum, theriaca cum aqua buglossæ.
Conserua magna nostræ descriptionis mirificas hic habet vires.
Mithridatum, confectio de ligno aloës, electuarium de hyacintho, de gemmis, sp. lætificantis Galeni.
Diacinnamomum, diamuscum dulce, dianisum, diabuglossatum, diaboraginatum, diamargaritum calidum, plirisarcoticum.
Vinum Hippocraticum, succus buglossæ, cortices citri conditi, seminaque, zedoaria, doronicum.
Moscus, ambra, caryophylli, nux muscata, galanga, amomum, cinnamomum, macis, mentha, rosmarinus.
Auri laminæ tenues frequentissimè incalescant, totiesque extinguantur vino aliquo generoso.

Epithema ex aqua boraginis, melissæ, maioranæ, sp. diambræ, diamosci dulcis, ligno aloës, seminibus citri, mace, cinnamomo, caryophyllis, nuce muscata, vino aromatico.

Diathodum abbatis, diamargaritum frigidum, diatrion sandali.
Syr. de succo granatorum, acetosæ, è persicorum floribus.
Succus ribes, camphora, sandali, coriandrum præparatum, succus granatorum, limonum, pomorum odoratorum, cydoniorum.
Epithema è floribus nymphææ, rosarum.
Sacculus ex prædictis, quibus addere licebit moscum, ambram, flores buglossi.
Pomum odoriferum fieri poterit ex dictis, addendo ceram & labdanum.
Vnguentum ex oleo liliorum, amygdalorum dulcium, spicæ, croco, ligno aloës, mace, alipta moscata, cera.

Melissa, buglossum, borago, corallum, margaritæ, smaragdus, hyacinthus, aurum, cornu ceruinum, vnicornu, ebur, os de corde cerui.

Prioribus, si cordis intemperies frigida in causa sit; posterioribus verò, sic alida eam excitarit, vtemur. Vtrique autem malo conueniunt melissa, carduus benedictus, buglossum, aliaque quæ vltimo ordine ponuntur.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* PALPITATIONE CORDIS *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO PALPITATIONIS CORDIS.

℞ radicum angelicæ ℨ iij. ß. buglossæ ℥ j ß. maioranæ, melissæ, hyssopi ana m. j. ß. seminum anisi, fœniculi ana ℨ iiij. cardui benedicti ℨ j. ß. corticum aurantiorum, limonum ana ℨ j. florum cardui benedicti m. ß. senæ Alexandrinæ

drinæ ℥ j. rhabarbari ʒ ij. ß. myrobalanorum citrinorum, Indorum ana ʒ ij. ß. caryophyllorum ʒ ß. coquantur in iusculo carnium ad libram j. ß. colaturæ adde olei amygdalorum dulcium, liliorum ana ℥ j. ß. pulueris diasenæ ʒ j. fiat *Clystere*.

℞ syrupi pomorum dulcium ℥ j. ß. buglossæ, de corticibus citri, oxymellis squillitici ana ℥ j. aquarum boraginis, buglossæ, cardui benedicti ana ℥ iiij. fiat *Iulebus*: detur tribus vicibus in aurora.

℞ succi boraginis, pomorum odoriferorum, cydoniorum, acetosæ, è floribus persicorum, granatorum ana ℥ ij. sacchari albissimi q.s. fiat arte *Syrupus*: detur ℥ j. ß. cum aquæ cardui benedicti ℥ iiij.

℞ radicum fœniculi, petroselini ana ℥ j. zedoariæ ʒ iij. rorismarini, menthæ ana m. j. florum cordialium m. ß. seminum cardui benedicti ʒ j. anisi ℥ ß. agarici albi & leuis ʒ ij. zinziberis ℈ j. ß. polypodij quercini ʒ vj. senæ Alexandrinæ ℥ j. coquantur in aqua q.s. ad lib. j. ß. colaturæ adde diaturbith cum rhabarbaro ʒ vj. syrupi de succo acetosæ ℥ iij. fiat *Potio*: sumat ℥ iiij. in aurora.

℞ pillularum cochiarum, agarici trochiscati, pillularum de rhabarbaro ana ℈ j. trochiscorum alhandal. gr. iiij. syrupi granatorum q.s. fiant *Pillulæ* sex aut septem numero; dentur post primum somnum.

℞ radicum angelicæ, galangæ ana ℥ ij. seminum anisi ʒ j. ß. cardui benedicti ʒ j. rhabarbari electi ʒ j. ß. agarici albi & leuis ℥ ij. zinziberis ʒ j ß. calentibus cineribus viginti quatuor horarum spatio macerentur in aqua cardui benedicti, fumariæ & buglossæ q.s. hinc fortiter exprimantur, colaturæ addantur syrupi de multiplici infusione rosarum ℥ iij. diacatholiconis ʒ vij. fiat *Potio* pro duabus vicibus.

℞ confectionis hamech, electuarij Indi maioris ana ʒ iij. ß. corticum myrobalanorum chebulorum ℥ j. ß. syrupi de epithymo, byzantiis ana ℥ ß. aquarum cardui benedicti, boraginis ana ℥ ij. fiat *Haustus*, detur sex horis ante prandium.

℞ mithridati electi ℥ j. radicum angelicæ, theriacæ andromachi ana ℈ j. radicum zedoariæ ℈ ß. vini hypocratici ℥ iiij. fiat *Haustus*; detur die sequenti in aurora vbi purgatus fuerit.

℞ radicum angelicæ ℥ j. caryophyllorum ʒ j. cinnamomi ʒ ij. ß. in vino generoso infundantur per aliquot horas, colatutæ addatur sacchari albissimi q. s. ad dulcorandum: detur haustus tempore prandij & cœnæ per aliquot dies.

℞ sp. aromatici rosati, diacinnamomi ana ʒ ß. sp. diamusci dulcis, diambræ ana ℈ ij. dianisi, sacchari albissimi dissoluti in aqua boraginis, buglossæ ana q. s. fiat *Electuarium* in tabulis.

℞ conseruæ buglossæ, violarum ana ℥ ß. sp. diamusci dulcis, theriacæ veteris, electuarij de gemmis, diarhodonis abbatis ana ʒ j. ß. dianisi. ʒ j. cinnamomi ℈ j. sacchari rosacei ℥ j. syr. de corticibus citri q. s. ad *Electuarij* mollis consistentiam.

℞ vini odoriferi ℥ iiij. in eo dissoluantur musci gr. iiij. ambræ ℈ ß. huius portio aliqua naribus attrahatur. fiat *Nasale*.

℞ aquarum acetosæ, maioranæ, rosarum, boraginis, buglossæ, melissæ ana ℥ iiij. vini generosi ℥ iij. sp. electuarij de gemmis, diamusci dulcis, diambræ ana ʒ j. ß. sandalorum ʒ. j. ligni aloës, maceris, doronici, croci ana ℈ ß. musci gr ij. aceti guttas aliquot, fiat *Epithema*, quo repente cor refocillabimus manè & vesperi.

℞ florum melissophylli, rosarum rubrarum siccatarum, lauendulæ, rorismarini, boraginis, buglossæ, maioranæ ana m. ß. foliorum lauri numero iiij. sandalorum citrinorum, caryophyllorum, maceris, corticum citri, cinnamomi, ligni aloës, ossis de corde cerui, galliæ muscatæ ana ℈ ij. ambræ, moschi ana gr. j. fiat *Sacculus* è serico, in quo superiora insinuantur, habeatque figuram pyramidis, tempore vsus irrigetur aqua rosarum, buglossæ, vino odorifero, cordique applicetur ad conseruandum eius vites.

℞ olei nardini, liliacei, balsami ana ℥ ß. olei rosacei ℥ iij. seminis acetosæ, nucis muscatæ, caryophyllorum, doronici, zedoariæ, macis ana ʒ j. ß. croci gr iij. ceræ quantum satis; fiat *Vnguentum*, quo cor post epithematis vsum inungetur.

℞ olei liliorum alborum ℥ j. olei lateritij ʒ j. rad. angelicæ ℈ j. aquæ vitæ & ceræ parum; fiat *Vnguentum*, quo spina dorsi inungetur calentibus manibus, secundum eius longitudinem.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro curatione PALPITATIONIS CORDIS inseruiens.

Omnium primò vena incidatur, si vires aliáque prædicta admittant, & si ab humoribus inuicem permistis, vaporibúsque fiat, id quod magna ex parte accidit. Denuum si cacochymicum fuerit corpus, humores naturæ obedientes reddantur; hinc è corpore excludantur; interim caueat sibi diligenter à medicamentis fortiter purgantibus. Demum materiam peccantem ad partes ignobiles deducemus; id quod omnium commodissimè fiet clysteribus, necnon cucurbitulis; nonnihil quoq. frictiones ad id adiumenti afferent. Postea roborabimus ipsum cor, intemperiémque emendabimus. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus; modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Si à vermibus hoc malum fiat, occidantur & expellantur, vti suo loco indicabitur. Si ab humiditate fiat in capsula cordis existente, non multum in quantitate peccante, vtatur cibis bonum sanguinem generantibus, interim parcè. Si per consensum ventriculi fiat, ante cœnam detur ℈ j. ß. hieræ picræ Galeni bis in septimana. Eodem modo si per consensum alterius membri fiat, curetur illarum partium affectus omnium primò: hinc quæ cor corroborare possunt, propinentur.

Methodus pro cognitione SYNCOPES INSERVIENS.

SYNCOPE est præceps virium lapsus, malumque est morti finitimum, cùm sit solutionis initium ipsius naturæ. Solet autem Lipothymia præcedere Syncopen. Significat autem Lipothymia animi quidem defectionem, absque sudore tamen, frigescentibus tantùm extremis corporis partibus vnà cum virium præcipiti lapsu; tuncque spiritus vel dissoluti, vel aliqua ratione vitiati sunt, facultate vitali non omnino dissoluta existente. Præter animales autem facultates, contingit quoque cor & vitales facultates, quæ aliarum facultatum fundamentum existunt, in syncope semper oblædi, etiamsi primariò non laboret cor, vnde reliquæ etiam corporis vires seu facultates necessariò offenduntur. Omnes equidem corporis partes peculiari cordis temperie actiones suas perficiunt, vnde si huius vires infringantur, reliquarum etiam sequitur iactura atque detrimentum, actionumque priuatio.

PARS AFFECTA: est ipsum cor, id quod patet ex præcipiti omniũ virium lapsu, ex imbecillitate paruitateque pulsus, ab extremorum frigiditate. Est autem symptoma pertinens ad actionem læsam omnium facultatum; omnium tamen primò vitalium. Contingit autem cor laborare aliquando per se, cùm videlicet nullus alius affectus antecessit, nullumque signum præcessit alicuius alterius partis affectæ. Id autem accidit, aut propter magnam eius intemperiem, tunc autem subitò non perit animal: aut propter vitiosum venenosúmve aliquem humorem. Subinde quoque fit propter inflammationem tumorémve ab aliquo alio humore excitatum, tuncque plerumque subitanea comitatur mors. Alias laborat per consensum alterius partis, & subinde quidem ob consensum quem habet cum ore ventriculi, diciturque tunc syncope stomatica, id quod patet ex propriis eius mali signis; & sic de reliquis partibus intelligendum erit.

SIGNA.

SIGNA. Magna ex parte facies hominis mortuo similis fit, ita faciei color mutatur ad pallorem, cinericiúmque, proptereà quod sanguis intrò ruat, extremæ corporis partes frigent, propter caloris exolutionem, sudóremque reddunt ingratum, propter solidarum partium dissolutionem. Anxietas suboritur atque animi perturbatio, tandémq; animus deficit, ita vt corpus resolutum, sentiendi mouendíque vi destituatur, in tantum, vt stans cadat, pedésque, nec non brachia & manus plicabiles manent. Spectra noua malo inuadente visui offeruntur, impotentia sequitur ad loquendum, & penè respirandi facultas intercipitur, palpebræ concidunt, pulsus fit rarus, obscurus, & quasi abolitus, necnon formicans.

CAVSAE. Syncopes sunt frequenter vigiliæ immodicæ, ira, tristitia, magna anxietas, timor grauis, dolor acerbus, febres acutæ, prolixæ. Immodicæ corporis inanitiones per famem, sudores, labores, vomitiones, ventris vacuationes, sanguinis profusionem, per aquæ in hydrope vacuationem subitò factam. Immodicæ equidem hinc spirituum euacuationes atque resolutiones fiunt, vnde non possunt non fieri cordis maximæ euersiones. Frequenter quoque fit à copia crassorum, crudorum, putridorum, acrium, mordaciúmque humorum, quorum postremi assidua mordicatione vellicant os stomachi; præcedentes verò vias spirituum ita obstruunt, vt à motu intercipiantur, haud secùs atque fit in respiratione prohibita, sicque syncopen frequentissimè inducere solent. Nec mirum est spiritus posse intercipi, cùm in respiratione id etiam fiat, cùm tanta humorum copia in ductibus pulmonum concludatur aliquando, vt spiritū attrahere æger non possit. Aëris quoque ambientis malitia, necnon venenatus humor vel vapor ex aliqua corporis parte, vel intrinsecus cordi communicatus aut stomacho: item inflammatio & reliqua huiusmodi quæ immodicè alterare vel corrumpere possunt cordis, vel stomachi, vel spirituum temperiem, syncopen quoque frequenter inducunt, cùm virium robur consistat in earundem partium bona constitutione. Spiritus quoque soli prædicto modo læsi; affectionem suam principibus partibus, illísque consentientibus, communicant, earúmque temperiem infringunt; sic syncope irruit periculosa, sæpe quidem mortalis, cui sudor concurrit magna ex parte.

 Atque

Atque hoc symptoma potiorem quasi partium morientium inuoluit. Subitò autem vires, quæ in spiritibus, necnon in temperamento partium solidarum quasi habitant, labuntur; aut propter spirituum defectum, aut eorundem alterationem, aut ob eorum corruptionem, aut propter partium solidarum temperamenti destructionem, quod morbi tam acuti quàm diuturni sæpe efficiunt.

PROGNOSTICA. Si syncope correpti caput in humeros aut thoracem delabatur, pulsus atque respiratio aboleatur, facies que fuerit viridis, nigra vel liuida, sumptoque medicamento sternutatorio conuenienti frustra, iam præsens adest exitium. Qui sæpe & subitò exoluuntur sine causa manifesta, ne subitò moriantur, periclitantur. Quando causæ syncopen accersentes non fuerint fortes, tremorē sæpe; cùm verò multum fortes fuerint, syncopen inducunt, si verò magis adhuc increscant, tandem mortem immittunt. Syncope ex animi affectibus inducta, nequaquam mortalis est, si robur sit validum. Quemadmodum syncope ex cerebri intemperie orta, grauior erit quàm si ex iecore originem haberet; sic quoq. si ex cordis intemperie fiat, deterior est quàm si ex cerebro id fieret intemperato, aut stomacho.

Methodus pro curatione SYNCOPES INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit temperatus; plurimùm enim tam frigidus quàm calidus aër offendere solet laborantes. Modicè quoque luceat cubiculum.

Cibus facilis concoctu conuenit; iuscula carnium nimirum, cremorque ptisanæ.

Potus sit vinum tenue dilutum. aqua hordei cui oxymellis parum

parum addatur. Mulsa quoque principio mali per aliquot dies imperetur, in parua interim quantitate, in qua hyssopi manipulus vnus aut alter coquatur.

Exercitium motusque vitentur, quiesque imperetur.

Somnus consueto tempore longior non sit, vigiliasque admittat moderatas. Si tamen syncope fiat ob magnum dolorem, aut magnos labores, aut immodicam famem, aut grauia animi accidentia, somnus protrahetur diutius. Idq. hic obseruandum, quòd medicũ quasi requirat astantem, vt obseruet qualiter æger in somno se habeat, & qualiter tempore vigiliarum, & secundum hoc somnum admittat, aut vigilias imperetur, si enim dum vigilat, pulsus, faciei color, anhelitusque sibi magis constent, à somno interpellabitur: si verò eadem accidentia meliùs se habeant tempore somni, vt dormiat potius consulemus.

Animi perturbationes longè ablegentur, amicisque iucundis vtatur.

PRAEPARANTIBUS.

Syr. de corticibus citri, Byzantinus.
Syr. de succo granatorum.
Syr. de pomis, oxymel simplex, compositum.
Oxysaccharum simplex.

Syr. acetosus, violarum, limonum, de persicis, cydoniorum, rosarum, de succo endiuiæ.
De acetositate citri, de pomis.
Aqua boraginis, violarum, rosarum, buglossæ, acetosæ.

Posterioribus in calida, prioribus verò in frigida causa vtemur.

VACUANTIBUS.

Venæ sectio dum à plenitudine fit, præsentaneum admodum est remedium.
Manna, agaricus.
Cassia recenter extracta.
Diaphœnicum.
Rhabarbarum.
Pillulæ alephanginæ.

Tamarindi.
Clystere lene.
Vomitus cum aqua calida, sy. acetoso simplici, oleo communi, vbi à phlegmate viscoso aut putridis humoribus ventriculo conclusis oritur, aut suspicio veneni est, tuncque repetetur, digitisque aut penna adiuuabitur.

Purgantia medicamenta hîc non conueniunt fortia, sic nec venæ sectio, cùm etiã sine his sæpe syncope incidat; nisi dolor acerbus à vitiosis humoribus excitatus, syncopen inducat.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio.
Frictiones fient tam in tempore paroxysmi quàm extra, à summitate humerorum versus inferiora, cum linteolis modicè asperis. Spina quoque dorsi similiter fricabitur.
Frictio linguæ, tempore paroxysmi cũ mithridato, theriaca.
Ligaturæ dolorificæ fient crurum, necnon brachiorum; sic equidem spritus ad externas partes reuocabuntur, qui ad cor iam se receperant.
Cucurbitulæ.
Iniectio fiet in faciem ab alto, aquæ rosaceæ, aut frigidæ, cui aceti nonnihil permiscebitur; sic equidem spiritus euocantur; id tamen vitabitur, si à fluore fiat alui, aut à frigida causa.
Clamores atque vociferationes fiant altæ.
Sternutamentũ cientia, & potissimùm si à præfocatione fiat.
Oris, narium, digitorum atque manuum compressio fiet.

Frictionibus atque ligaturis non vtemur, si ab immodica fiat euacuatione; periculum enim est ne ij qui reliqui sunt spiritus circa cor, si reuocentur, omnino dissoluantur; sed his potiùs quietem imperabimus, viniique generosioris pauxillum per interualla offeremus.

CORROBORANTIBVS *alterantibúsque spirituum intemperiem.*

Diamuscum dulce, diambra, theriaca, mithridatum.
Electuarium de gemmis, aromaticum rosatum, diatrium pipereon.

Ol. cin-

Ol. cinnamomi arte chymica extracti.
Syr. de corticibus citri, vinum generosum.
Epithema pro corde ex caryophyllis, cinnamomo, croco, moscho, ligno aloës, ambra, cortice mali citri, aqua rorismarini, aqua rosacea, melissæ, maioranæ, vino odorifero.
Vnguentum ex oleo camomelino, anethino, liliorum alborum, quo dorsi spina atque artus fricabuntur.
Odoramentum ex ligno aloës, corticibus mali citri, floribus citrangulorum, ambra, moscho, aceto, aqua rosacea, melissæ, maioranæ.
Sacculus ex caryophyllis, cinnamomo, ligno aloës, corticibus mali citri, croco, moscho, rosis siccis, floribus rorismarini, maiorana, melissa, serpyllo.
Emplastrum ex farina hordei, palmulis, mastiche, aloë, croco, vino.

Syr. de pomis, limonum.
Saccharum rosarum, violarum.
Diamargaritum frigidum, diatrion sandali.
Conserua buglossæ, oxysaccharum, diabuglossatum.
Potio ex decocto absinthij.
Epithema pro corde ex ligno aloës, sp. sandalorum, croco, osse de corde cerui, cortice mali citri, moscho, corallo rubro, aqua rosarum, acetosæ, boraginis, melissæ, vino generoso.
Sacculus ex ligno aloës, sandalis, ambra, croco, cortice citri, floribus rosarum, violarum, boraginis, nymphææ, melissophylli.
Odoramentum ex sandalis, corticibus mali citri, corallo rubro, aceto, moscho, aqua nymphææ, rosarum, myrtilorum.

Prioribus, dum à frigida; secundo verò ordine positis, dum à calida causa ortum habet syncope, locus erit. Epithemata autem atque vnctiones sub sinistra papilla applicabuntur.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* SYNCOPE, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO SYNCOPES.

℞ radicum angelicæ, corticum mali citri ana ℥ vj. foliorum melissæ, maioranæ, acetosæ ana m. j. florum cordialium p. j. agarici albi & leuis ℥ iij. rhabarbari ℥ ij. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. colaturæ adde diacatholiconis ℥ vij. olei rosacei, liliorum ana ℥ j. ß. vini maluatici ℥ iiij. fiat *Enema*.

℞ syrupi de corticibus citri, mellis rosati colati, syrupi Byzantini ana ℥ j. aquarum boraginis, melissæ ana ℥ iiij. vini odoriferi ℥ iij. fiat *Iuleb*.

℞ radicum fœniculi, petroselini ana ℥ j. radicum angelicæ ʒ iij. foliorum melissæ, florum boraginis, buglossæ ana m. j. corticum mali citri ℥ j. seminum anisi, glycyrrhizæ rasæ ana ʒ v. agarici albi & leuis ʒ ij. zinziberis ʒ ß. rhabarbari ʒ j. nucis muscatæ, cinnamomi ana ℈ ij. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j ß. colaturæ addantur syrupi Byzantini ℥ ij. de corticibus citri ℥ j diaphœniconis ʒ vij. misceantur, fiat *Potio*.

℞ diaphœniconis ʒ vj. cassiæ recenter extractæ ʒ v. aquæ boraginis ℥ ij. fiat *Haustus*.

℞ syrupi acetosi simplicis ℥ j. ß. aquæ calidæ ℥ vj. misceantur pro *Vomitorio* medicamento: digito autem aut calamo incitabitur.

℞ diaphœniconis ℥ ß. agarici trochiscati ʒ ß. rhabarbari electi ℈ j. decocti radicum angelicæ, maioranæ, melissæ, corticum citri, nucis muscatæ ℥ iiij. misceantur pro haustu.

℞ mithridati ʒ j. theriacæ Andromachi ʒ ß. syrupi de corticibus citri ℥ ß. aquarum melissæ, cardui benedicti, angelicæ ana ℥ iij. fiat *Haustus*; detur sequenti die manè postquam purgatus erit: in veneni suspicione multum etiam valet.

℞ cassiæ recenter extractæ ʒ vj. rhabarbari electissimi, agarici trochiscati ana ℈ ij. cinnamomi gr. xij. syrupi menthæ q. s. fiat *Bolus*.

℞ pillularum alephanginarũ ℈ ij. agarici trochiscati ℈ j. rhabar-

rhabarbari electissimi ℈ ß. syrupi de succo acetosæ q.s. fiant *Pillulæ* septem aut octo numero.

℞ diambræ, diamusci dulcis ana ʒ ij. specierum lætificantis Galeni ʒ j. aromatici rosati Gabrielis ℈ iiij. syrupi menthæ q.s. fiat *Electuarium* ad formam opiati; sumat dragmam vnam cum vini odoriferi ℥ iij. sex horis ante prandium.

℞ specierum lætificantis Galeni, electuarij de gemmis ana ℈ j. ß. aromatici rosati, cinnamomi, nucis muscatæ ana ℈ j. corticis citri ℈ j. ß. caryophyllorum gr. xij. fiat *Pulvis*. Cum iusculis alimentisque conuenientibus sumat.

℞ corticum mali citri ℥ j nucis muscatæ ʒ j. ß. caryophyllorum, cinnamomi ana ʒ j. infundantur viginti quatuor horarum spatio in vini maluatici ℔ j, colaturæ adde sacchari albissimi q.s. huius haustum tempore prandij & cœnæ bibat.

℞ specierum diamusci dulcis ʒ ß. pliris arcotici ℈ j. electuarij de gemmis, caryophyllorum, corticum mali citri ana ℈ ß. sacchari albissimi in aqua menthæ dissoluti q.s. fiat *Electuarium* in tabulis, detur tabella vna aliquoties in die.

℞ corticum citri, cinnamomi, nucis muscatæ ana ʒ j. mastiches, caryophyllorum ana ʒ ß. mithridati optimi ʒ j. ß. electuarij de gemmis ℈ ij. conseruæ buglossæ ℥ j. conseruæ anthos ℥ ß. syrupi de pomis dulcibus q.s. fiat *Electuariũ* molle.

℞ caryophyllorum, cinnamomi ana ℈ ij. ossis de corde cerui ʒ j. corticum mali citri, ligni aloës ana ℥ j. rosarum m. j. specierum electuarij lætificantis Galeni ʒ ij. moschi, croci ana gr. iij. vini odoriferi ℥ vj. aquæ melissæ, cardui benedicti, maioranæ, buglossæ, vini maluatici ana ℥ iiij. misceantur, fiat *Epithema* pro cordis regione.

℞ olei camomelini, liliorum alborum ana ʒ iij. electuarij de gemmis, corticum mali citri ana ℈ ß. aquæ cinnamomi ʒ j. ß. ceræ parum, fiat *Vnguentum* molle pro cordis regione.

℞ ligni aloës, cinnamomi, caryophyllorum, corticum mali citri ana ʒ j. croci gr. xij. florum rosarum ℈ ij. rorismarini, melissæ, maioranæ ana ʒ ß. fiat *Sacculus*, eo cor languidum recreabimus postquam inunctum erit prædicto vnguento, calens autem cordi applicetur, vinoque generoso calente irroretur.

℞ olei nucis muscatæ, mastichini, liliorum ana ʒ iij. camomelini ℥ ß. cinnamomi, caryophyllorum ana ℈ ß. fiat *Vnguentum*, quo spina dorsi vngetur.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro curatione SYNCOPES inseruiens.

Dum ab humoribus obstruentibus via spirituum fit, Omnium primò enemate aluus eluatur. Demum humores obstruentes spirituum vias, naturæ obedientes reddantur, cùm aliqualiter restauratæ fuerint vires. Leui deinde medicamento solutiuo è corpore educantur. Procul autem hic ea medicamenta purgantia ablegentur, quæ spiritum vitalem aliquo modo resoluere possunt. Auertentibus demum medicamentis quoque locus erit. Cor autem interea temporis quoque roborabimus tam sumptis quàm admotis medicamentis. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Si ab immodica sanguinis vacuatione fiat, lectulo quiescat, atque inspergatur violenter tempore paroxysmi in faciem vt excitetur, aqua rosacea, vel frigida communis, cui vini generosi aliquid addetur. Atque hoc in omni syncope fieri potest tempore paroxysmi, quia inde spiritus vitales exigitantur, & ad exteriora reuocantur. Digiti quoque tempore paroxysmi contorquendi sunt, vt dolores excitentur. Sternutamentum excitantia in eundem finem tunc quoque offerantur. Nares quoque & os constringatur vt anhelitus retineatur: exitum equidem non inueniens, ad interiora redit, sicq; spiritus vitales commouet atque excitat. Ob morbum verò si accidat diuturnum, propterea quòd spiritus consumpti sunt, nutriatur optimis alimentis. Si syncope à venenosis vaporibus in corpore natis fiat, conserua magnæ nostræ descriptionis cum felicissimo successu propinabitur; mirabiliter enim auxiliatur morbis qui à malignis vaporibus in corpore natis ortum suum aliqua ratione habent, vt est matricis suffocatio, epilepsia, vertigo incubus, melancholicus affectus omnis, quem comitantur malæ cogitationes, tristitia atque timiditas sine causa manifesta, obliuio, saltus, tremor, aut insaniæ quædam species, qualis in spaticis, seu iis qui dæmonium quasi habere videntur, aliquando obseruamus. Mirificum quoque antidotum est contra febres omnes intermittentes atque erraticas, contra neruorum tensiones, verminum luxuriem. Seminaria enim horum morborum mirificè absumit, spiritúsque vitales, humidumq. radicale,

radicale, seu vitæ subiectum, summopere reficit atque præseruat, & propterà in præcauendis morbis summopere quoque commendatum est medicamentum. Si stomachus acrilus oppressus humoribus syncopen induxerit, unguentum pro eo fiat ex oleo rosarum, cydoniorum, myrtilorum. Si post purgatorium medicamentum, syncope irruat: ℞ theriacæ nouæ ℈ iiij. aut si antiqua sit, addantur gr. ij. opij, vini generosi ℥ iij. detur vnica vice. Odoramenta naribus nequaquam offerantur, si à præfocatione matricis syncope fiat; alioqui verò licebit.

Methodus pro cognitione CHOLERÆ INSERVIENS.

CHOLERA, est immodica ventriculi intestinorumque perturbatio, in qua supra infraque malignorum humorum fit eruptio. Vsq. adeò autem vehemens frequenter est hoc malum, vt vno atque altero die ferè sine febre, vel saltem paucis diebus hominem è medio tollat, per vomitum atq. secessum effusa corporis substantia; tanto enim impetu deiectio hic sæpe fit, vt etiam spirituum multitudo vna cum humoribus expellatur, vnde sitis, cordis tremor, viriumque languor, tandem etiam sudor, necnon mors succedit: est enim acutissimus atrocissimusque affectus. estque huic malo inditum nomen ab ipsa materia, causaque efficiente.

PARS AFFECTA, ipse est ventriculus tam secundum superiorem eius partem quàm inferiorē; ipse enim primariò totus afficitur. Per consensum autem etiam laborant intestina, eò quòd per ipsa ventriculus se exonerare cogatur. Signa autem indicantia has partes esse affectas, est vomitus deiectioque concurrens, intestinorum dolor, stomachiq. magna torsio, necnon distensio à flatibus facta. est autem symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis expultricis.

SIGNA. Vomitibus & deiectionibus biliosa, acida, nidorosaq.

rosáq. deiiciuntur tã supernè quàm infernè per plures etiam horas, haud secus atque si talia in maxima copia ebibisset, & primò quidem liquidiora, minúsque maligna, hinc crassiora coloratioráque redduntur; nam subinde citrino, hinc viridi, aliquando etiam nigro colore tincta profunduntur. In principio malum satis leue est, verùm tandem in ventriculo & intestinis superioribus sentitur dolor & angustia, necnon mordicatio; sitis quoque concurrit molesta, sudoribus quoque languido homine reddito, totum corpus perfunditur, pulsus fit frequens, celer ac ferè paruus, tandem etiam omninò ferè concidit. Malo increscente, musculorum, maximè autem surarum, subinde etiam manuu & pedum fit contractio tensióque, estque maximè proprium huic morbo symptoma, magísque si malum increscat; tandem cum animi deliquio frigidísque sudoribus mors haud rarò irruit.

CAVSA huius mali plerumque est bilis, quæ subinde magna copia colligitur vel in toto corpore, aut in folliculo fellis aliàs in iecore, nonnumquam in mesenterio, subinde etiam in intestinis aut alia aliqua totius parte, quæ tempore maligna venenosáque qualitate aliqua perfunditur, quæ in ventriculum si reiiciatur à parte grauata, naturæ summè fit infensa [illegible] molesta propter copiam malignamq́. qualitatem, erosionis[illegible]que [illegible] fortem, quem orificio ventriculi infert; quare huc illucque variè impellitur, tandemq́ue dicto modo [illegible]itur. Idem malum etiam fit frequenter ex prauis corruptis[illegible] alimentis assumptis, humoribúsve aliis vnà cum bile in corpore putrefactis.

PROGNOSTICA. Morbus hic est acutissimus; immodicè enim vires in eo breuissimo etiam temporis spatio resolui contingit, eáque ratione citò succurrendum est. Senioribus autem maximè est formidabilis morbus, eo interim rariùs corripiuntur. tunc autem summo in periculo res versatur, si continuò vomit, necnon sudet, si syncope comitetur, aut si quod euomitur malè olet: quando enim fœtentia vomit, vel [illegible], pulsúsque quasi deficit vnà cum viribus, partiumq́. extremarum frigus concurrat, est mortale. bene autem est sperandum, si vomitum supprimi contingat, melius quoque si somnus admittatur. In vrinæ autem ardorem aliquando hoc malũ transit, materia mali ad vesicam depressa.

Methodus

Methodus pro curatione
CHOLERICÆ PASSIONIS
INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad frigidum parum declinet, mediocriter quoque sit luminosus, exagitantur enim humores atque spiritus à calore atque lumine notabili.

Cibus: Oua sorbilia, carnes gallinarum, columbarum, leporum, auicularum, perdicum, turturum, capreolorum conueniunt. parum autem alimenti admittat in principio mali, modò vires constent, imò à cibo omninò quasi tunc abstinebit.

Potus. Vinum generosum tenue, vt meliùs penetret, offeràtur; in eo autem extinguantur auri laminæ aliquoties; hoc quidem solo remedio frequenter hoc morbi genus mitescit; in principio tamen parcè bibat; in quem finem os colluat succo cydoniorum aut granatorum.

Quies corporis imperetur, interim vt vomat placidissimè iuuandus est æger si nausea molestetur, parumque aut nihil vomat.

Somnus omni ratione conciliandus est, nocturno potissimùm tempore.

Animi pathemata euitentur, mæstitia nimirum, solicitudo, ira.

VACVANTIBVS.

Clystere ex aqua hordei, oleo cõmuni, violarũ, sacchararo rubro, vitello oui, quo educto bibat aquæ calidæ vel hordei bonam quantitatem; suntque hæc sæpiùs reiteranda, vt materia mordens atque acris nonnihil temperetur.

Vomitus cum aqua hordei calente & oxymelite simplici, vel syr. de succo acetosæ, aut decocto raphani, & aqua saccharata instituatur, quibus cumini atque nitri nonnihil incoquemus; magna autem huius copia bibetur; sic enim re-

tentrix facultas nimio onere grauata, expultricem mouet, digito quoque in os immisso, aut penna oleo intincta iuuari, vt meliùs vomat, poterit, dabitur autem in magna quantitate & frequenter, idque statim in principio antequàm alia offerantur remedia. In causa frigida addetur cinnamomum, in calida saccharum.

Syr. rosarum laxatiuus, pillulæ de hiera picra, pillulæ aromaticæ in causa frigida.

Cassia fistula, aloë, manna, rhabarbarum, myrobalanorum decoctum.

Clysteriis, aut aliis vtemur purgantibus medicamentis, dum ad inferna materiam peccantem deturbare nos posse existimamus; sic enim naturam blandè iuuabimus. Vomitum autem nonnihil promouebimus in principio mali, dum nauseabundus est æger, neque liberè tamen vomit; cumque id quod corruptum atque noxium est natura vomitu expellere laborat, quàm hoc quoque ingenio blandè iuuabimus. Vitentur autem omninò fortia vomitiua & solutiua, ne stomachus nimium relaxetur; iis autem minus erit opus si humores per se ad fluendum satis sint parati; quare tunc quàm ocyssimè fieri poterit, vomitum componemus, materiamque corruptam atque exitiosam per infernas corporis partes educere conabimur.

AVERTENTIBVS.

Ligaturæ dolorificæ coxarum, cubitorum, earumdemque partium.

Frictiones primò validæ, hinc mediocres.

Cucurbitulæ magnæ dorso, spatulis, regionique mediæ inter vmbilicum & stomachum affixæ plurimùm iuuant; nonnunquam etiam splenis iecorisque regioni applicari poterunt; non diu autem permaneant, sed sæpius permutentur, ne dolorem nimium excitent.

Sudoris prouocatio fiat; plurimùm enim conferre poterit, modò vires satis constent.

Balneum quoque aquæ calidæ si vires ferant, cùm concoctio peracta erit, conuenit; eo autem non diu detineatur, ne vires prosternantur.

Materia non admodum maligna existente, hisce reme-

diis

diis vtemur, & potissimùm si secessibus nimium frequentibus fatigetur.

SISTENTIBUS *humorum fluxum, roborantibúsque stomachum & intestina.*

Syr. de rosis siccis, de succo granatorum, limonum, cydoniorum, de acida citri parte.

Aqua mensalis nostræ descriptionis.

Rosata nouella, diacodium, trochisci de olibano.

Cortices citri conditi, Carocydoniorum sine speciebus, conserua rosarum.

Succus malorum agrestium, trifolij, tam sumptus quàm admotus. Dum stomacho applicantur, linteolo excipiantur duplici.

Cyathus aquæ frigidæ, modicè interim bibat.

Vinum rubellum astringens generosum, cui aqua chalybeata permisceatur.

Clystere ex decocto capitum papaueris addito amylo, humorum motum sistit, somnumque accersit, vnde plurimùm iuuantur in hoc similibus malis ægri.

Aquæ frigidæ in faciem subita iniectio vomitum sistere potest, si fiat eo tempore quo videmus hominem vt vomat inclinari.

Fotus astringentes fiant, celeriter enim agunt.

Vnguentum ex oleo violatum, myrtino, rosaceo, cydoniorum, absinthij, menthæ, mastichino, nardino, balaustiis, hypocistide, malicorio, rosis rubris, bolo Armeno, sanguine draconis, thure, myrtilis, saudalis, dactylis, mastiche, acacia, corallo, rhoe obsoniorum.

Cataplasma ex dictorum materia.

Dropax ex pice, ol. cydoniorum eximiè vomitum sistit. Caratum stomaticum Galeni, modò frigida sit causa.

Emplastrum diaphœnicum, de mica panis, pro stomacho Mesuæ, mastichinum.

Ista ductus & vias communes constringunt, humoresque currentes incrassant, stomachumque & intestina roborant, ne humores eò ruentes ita facilè recipiãt. Hisce interim non vtemur antequã vitiosi humores aut vomitu aut secessu bona ex parte sint expulsi, nisi periculum syncopis aut conuulsionis

nis impendere videamus; quantumuis enim hæc excretio vtilis sit, tamen modum si excesserit, periculo haud vacat, eò quòd ex immodica virium prostratione sæpe mors sequitur. Localia autem medicamenta hîc citiùs operantur, cùm sumpta ferè reiiciantur à ventriculo iam immodicè perturbato. Vbi verò modicè se remittit malum, plus proderunt sumpta quàm admota, eò quòd tūc citiùs agunt assumpta. Omnium autem primò vomitum sistemus. Aluus autem vt moderatè fluat operam dabimus, donec humores malignos mediocriter expulsos esse intellexerimus.

CORRIGENTIBVS *accidentia.*

Vinum rubellum austeriusculum, odoriferumque.

Vinum quoque generosum aqua frigida dilutum, generosum est remedium.

Miua cydoniorum.

Emplastrum ex rosis, sandalis, cydoniis, acetoque pro stomacho.

Vnguentum ex oleo liliorum, amygdalorum, irino, violarum, axungia humana, castoreo.

Fomentatio partium cōtractarum fiet cum iisdem oleis; vel,

Linamenta oleis calidis constantia, partibus contractis circumponantur.

Balneum ex iisdem etiam oleis pro parte spasmata, maximi est iuuamenti.

Decoctum seminis lactucæ, cucurbitæ, intubi, cucumeris.

Aqua communis cocta, cui addatur syr. cydoniorum, de rosis siccis, de acetosa citri parte.

Syrupus granatorum, cydoniorum, eorundemque succi, syr. rosarum.

Clystere ex aqua in aqua decocta sint semina intubi, lactucæ, papaueris albi capita, amylum.

Singultum priora corrigunt; spasmum verò ex inanitione sequentia; sitim sedant somnumque prouocant vltimo loco posita.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* CHOLERICA PASSIONE *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO CHOLERAE.

℞ hordei mundi m. ij. ß. foliorum violarum, centaurei minoris, absinthij, menthæ, florum camomillæ, meliloti ana m. j. agarici albi & leuis ʒ ij. rhabarbari electissimi ʒ j. ß. polypodij quercini ʒ iij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. colaturæ adde olei rutacei, camomelini ana ℥ j. ß. vini generosi ℥ iij. diacatholic. ʒ iij. fiat *Clystere.*

℞ syr. acetosi simplicis ℥ ij. decoctionis hordei, raphani, ficuum pinguium ℥ vj. fiat *Vomitorium* medicamentum, sumat tepidum. Si verò laboriosè admodum vomat, purgante medicamento sequenti naturam iuuabimus.

℞ rhabarbari electissimi ʒ j. syrupi menthæ ℥ j. gr. iij. spicæ, aquæ menthæ ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ electuarij de succo rosarum, rhabarbari electissimi ana ʒ j. ß. spicæ gr. iij. syr. de cichoreo cum rhabarbaro ℥ ß. aquarum absinthij ℥ iij. fiat *Haustus* choleræ solutiuus, dabimusque si ad inferiora materiam aliquo modo repere intelligamus, sic enim plenius ad inferiora conuertetur. Optimè verò clysteribus frequenter repetitis ad inferiora ducemus materiam.

℞ foliorum violarum m. j. rosarum m. ß. seminum portulacæ, plantaginis ana ʒ j. malicorij, seminum berberorum ana ʒ ij. ß. myrobalanorum citrinorum ℥ j. cinnamomi electi ℈ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. vnciis quatuor colaturæ adde rhabarbari electi ʒ ß. syr. rosati ℥ ß. fiat *Potio.*

℞ syr. cydoniorum, rosarum ana ℥ j. ß. myrtilorum ℥ j. cinnamomi, nucis muscatæ ana ℈ ß. dentur duo cochlearia sæpe in die absque aquis, cùm ventriculus nimia humiditate relaxetur.

℞ syr. de agresta, menthæ ana ℥ j. ß. succi granatorum ℥ j. sumat ℥ j. cum tribus vnciis aquæ cinnamomi aliquoties in die.

℞ sacchari rosati, conseruæ rosarum antiquarum ana ℥ j.ß. carnis cydoniorum ℥ j. corallorum rubeorum ℈ ij.ß. corticum citri conditorum ℥ ß. cornu cerui vsti, boli Armeni ana ℈ j.ß. syr. de acida citri parte, sy. in quo myrobalani citrini conseruati fuerint q. s. ad *Electuarij* mollis consistentiam, fiat *Mixtura*, vbi materiam mediocriter vacuatam esse coniicere licebit, ea vtemur.

℞ foliorum absinthij, menthæ siccæ ana m.j. rosarum rubrarum, camomillæ ana m. ij.ß. mali corij, balaustiorum ana ʒ ij. seminum myrtilorum ℥ j. sandalorum rubrorum ʒ ij. coquantur in sufficienti quantitate vini nigri stiptici ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Fomentatio* pro stomacho.

℞ olei myrtilorum, cydoniorum, rosarum ana ℥ ß. absinthij, menthæ ana ʒ ij.ß. seminum antheræ, boli Armeni, thuris ana ʒ j. misceantur, fiat *Vnguentum*, quo ventriculus calidè inungatur manè & vesperi extrinsecus, roborat vires stomachi adstrictione sua nobili.

℞ cerati stomatici Mesuæ ℥ j.ß. mastichis, thuris ana ʒ j. coralli rubri, galangæ, sandalorum alborum, rosarum rubrarum ana ℈ j. balaustiorum, menthæ siccæ, absinthij ana ℈ ß. olei nardini, mastichini, rosacei ana q. s. fiat *Scutum* stomaticum.

℞ absinthij, menthæ, spicæ nardi ana ℈ ß. rosarum rubrarum, camomillæ ana ʒ j. thuris ʒ j.ß. boli Armeni ʒ ß. fiat *Puluis*, qui stomacho inspergetur postquam dicto vnguento inunctus erit.

℞ menthæ, trifolij, absinthij ana m. j.ß. rosarum rubrarum m. j. cinnamomi, macis ana ʒ ß. trochisc. de olibano ʒ j. panis tosti maceratique in vino generoso adstringente & aceti nonnihil ℥ ij. fiat *Emplastrum*; aut, mastix dissoluatur cum albumine oui, hinc cum mica panis tosta, in vinoque generoso & aceti nonnihil macerata, fiat ad modum emplastri.

APPEN-

APPENDIX

ad prædicta pro curatione CHOLERICAE PASSIONIS inseruiens.

In principio huius mali dum ad infernas corporis partes materia peccans moueri aliqua ratione videtur, viréſque nimium labi, naturam iuuabimus deiectorio aliquo medicamento conuenienti, cui addemus ea quæ acrimoniam humorum remittere poſſunt, vt eſt caſsia fiſtula, manna, rhabarbarum, aliúdve ſimile conueniens medicamentum, alioqui tantum abeſt vt vomitum ſiſtere debeamus, ſed potius ſi non ita liberè vomat æger, iuuandus eſt cum magna quantitate iuſculi carnium pullorum, aut aqua hordei, aut etiam aqua tepida, in qua coquentur aniſi, necnon cumini, ſemina, addendo ſyr. acetoſi ſimplicis portionem. Vomitorio autem præſcripto medicamento nequaquam olea addemus, eò quòd vires inteſtinorum atque ventriculi relaxent. Ab iis interim omnino abſtinere debemus, quæ vomitum intendere poſſunt; nequaquam enim ſimul per ſuperiora & inferiora euocabimus materiam cum impetu: quare ſi vomitu immodico æger perturbetur, clyſterio auertemus materiam. Cùm autem materia mali magna ex parte vacuata erit, quod magna ex parte fit 24. horarum ſpatio, tùnc iis quæ auertere poſſunt humorum motum ad ſtomachum vtemur, & quidem clyſterio materiam ad inferiora reuocabimus, quibus ea quoque addemus quæ humorum acrimoniam remittere poſſunt, ſæpiúſque repetemus. Ligaturis quoque necnon frictionibus dolorificis, aliíſque antea dictis inſtrumentis eorundem humorum impetum ad ſtomachum auertemus. Demum adſtringentibus ſiſtere humorum fluxum, ſtomachúmque & inteſtina corroborare debemus. Poſteà cũ in hoc malo ſymptomata concurrant grauia, quæ etiam medicum perterrere ſolent, illis prouidendum erit. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis feliciſsimo cum ſucceſſu conſequi poterimus, modò vniuerſalia particularibus debita ratione applicentur. Celerrimè autem hoc malum iuuandum erit, cùm ſubitò maximam virium proſtrationem ſyncopénque periculoſam accerſat.

SINGVLTVS INSERVIENS.

Singvltvs, est motus quidam vehemens ac violentus ipsius ventriculi, quo ea quæ illius tunicis insident,& in ipsius corpore quiescunt, pertinaciusque impacta hærent, expellere conatur. Non autem ea quæ in concauitate stomachi continentur hoc motu quasi conuulsiuo excludere laborat natura; vomitu equidem ista potius explodentur à ventriculo. Quamuis autem eiusdem sit generis cum vomitu, tamen mouetur in singultu ventriculus validiùs quàm in vomitu, eò quòd difficiliùs expellantur quæ in corpore ipsius ventriculi latent, quàm quæ in concauitate stomachi oberrant. Humores tunicis ventriculi infarcti ipsius corpus molestantes sua caliditate vel frigiditate, vel mordacitate nauseam potius excitãt quàm singultum, quamdiu morsum non inferunt valdè molestum. Singultus autem potius excitatur quàm nausea, cùm validam mordacitatem humores inferunt.

Pars affecta. Subinde os ventriculi, aliquando etiam totus ventriculus afficitur. Est autem symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis expultricis, necnon retentricis. Fit autem aliquando proprio ventriculi vitio, aliàs fit per consensum iecoris, in eius nimirum inflammatione. In febribus ardentibus totius fit corporis vitio.

Signa. Frequenter idque per interualla repetit, vt noxium explodat humorem quemadmodum tussis, idque cum sonitu, propter angustiam exitus aëris, qui in ventriculo continetur magna ex parte.

Cavsae. Frequenter fit à repletione & superflua humiditate; sic enim aut grauat neruos, aut quasi contrahit eos replendo: id autem patebit ex signis ipsius plenitudinis; aliàs fit ab humoribus acribus, mordacibus, malignisque, qui quasi pungunt

pungunt qualitate sua maligna. id ex victus ratione præcedente cognoscitur, tuncque si vomitus concurrat, liberantur. Fit etiam ex nimia perfrictione oris ventriculi; cùm enim neruosum sit corpus, ex frigiditate ita condensatur, vt facilè conseruentur quæ insinuant se in illius substantiam, sicque repletio fit, vnde singultus. Perniciosi quoque vapores ad os ventriculi deriuati sæpe graui singultu hominem molestant, vti pestiferæ, ardentesque testantur febres. Item iecoris necnon ventriculi, alteriúsve visceris inflammationes magnæ hoc malum producunt. fit quoque ex corruptione alimenti in ventre partibusque vicinis, cùm mordacem qualitatem asciscit. Aliàs fit à pituita viscida tunicis ventriculi impacta. Subinde quoque fit ex inanitione nimia, seu siccitate, vt fit in magnis ardoribus, febribusq. diu durantibus, corporisque substantiam immodicè consumentibus: fit quoque ob immodicam vacuationem per aluum. Idem fit etiam malum ex nimia sanguinis euacuatione; quod sæpe fit in mensium fluore nimio, item in dysenteria magna, in vulnere magno, in vomitu immodico, longa inedia. Ea ergo quæ præcesserunt, nobis facilè indicabunt, num ob inanitionem singultus prouenerit, nec ne.

PROGNOSTICA. Singultui sternutatio si superuenerit, liberabitur, si à plenitudine fiat. Singultus in iliaca passione proueniens, malus. Singultum animi deliquio, aut neruorum distensionibus, aut delirio superuenisse, mortiferum est. Inflammationi hepatis, vteri, cerebri, vulnerique notabili singultus superueniens, periculo haud vacat quoque, vt plurimùm enim mortem minatur. In acutis item morbis, febribusque ardentibus ac pestilentialibus, singultus superueniens ferè lethalis esse solet. Singultus quoque ex inanitione nimia si fiat, semper malum est. Malum quoque est si à vomitu singultus irruat, periculum enim inflammationis stomachi vel cerebri minatur. Delirium quoque, aut distensio neruorum, singultui si superueniat, mortale quoque est.

Methodus pro curatione SINGVLTVS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër temperatus maximè conuenit; & si à frigidis fiat humoribus, id quod frequentissimè quidem accidit, ad caliditatem atque siccitatem decliuet nonnihil.

Cibus. Alimenta quæ calefacere atque exiccare possunt, præscribantur; eaque ratione condiri poterunt caryophyllis, zinzibere, cinnamomo, nuce muscata, pipere, galanga.

Potus. Conuenit vinum generosum; parua tamen eius quantitas admittatur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de duabus radicibus, de stœchade, oxysaccharũ simplex.
Oxymel simplex, squilliticum, mel rosatum, melicratum cum hyssopo fiat, acetum squilliticum.
Decoctum radicũ asari, galangæ, enulæ campanæ, marrhubij, hyssopi, calaminthæ, apij, pulegij, seminibus cumini.

Syr. de Epithymo, de thymo.
Syr. de pomis, de fumaria.
Aqua fumariæ, lupulorum, scolopendriæ.

Syr. violatus, rosatus, acerosus simplex, de succo endiuiæ.
Aqua hordei, violarũ, cardui benedicti, endiuiæ, aqua calida.

Si morbus diu perseueret, præsentibus concoquenda erit materia, antequam vomitu alióve medicamento purgante educatur. Prioribus autem vtemur commodè, si à pituitosis viscidisque fiat humoribus; sequentibus verò, si à melancholicis; posterioribus autem, dum ab acribus fit humoribus, altiùs tunicis ventriculi conclusis.

VACVAN-

VACVANTIBVS.

Vomitus cum aqua tepida decoctionis hordei. Sit autem magna eius quantitas, cui syrupus endiuiæ, oxymel simplex aut squilliticum permiscebitur; præstans est hoc remedium, modò ad superiora humores moueantur; alioqui clysteribus lenientibus, aut purgantibus medicamentis per os sumptis, vtemur; aliquamdiu autem postquam ebiberit, medicamentum retineat; meliùs equidem sic educetur materia, quàm si statim vomitus excitaretur.

Diaphœnicum, diacydonites solutiuum.

Hiera picra, syr. de multiplici infusione rosarum.

Pillulæ aromaticæ stomaticæ, cocciæ; quibus in frigida materia castorei aliquid addemus.

Rhabarbarum infusum, manna, cassia.

Hisce locus erit cùm malum ab humoribus mordacibus viscosisve oritur; nullo autem modo, si ab inanitione malum fiat, admittantur; tunc enim, quamuis ferè insanabile sit malum, alimenta boni nutrimenti potiùs imperanda erunt.

AVERTENTIBVS.

Clysteres conueniunt in omnibus ferè causis.

Ligaturæ, frictionesq. extremarum partium dolorificæ fiant, digitique dextri medij compressio ad latera vtrimq. fiat.

Cucurbitulæ dorso iuxta duodecimam vertebram, scapulis, vmbilico, postea ori ventriculi cum plurima flamma apponantur; maximo enim hoc fit cum iuuamento magna ex parte dum à flatibus fit malum.

Sternutatio conuenienter excitetur; per concussionem enim tum capitis, necnon ventris, totiusque corporis, materia conclusa sæpe excutitur.

Timor subitaneus fiat aqua gelida in faciem iniecta, præter exspectationem.

Spiritus retentio potissimùm dum à flatibus malum oritur, aut stomachi intemperie frigida.

Rubificantia si malum non cesserit, cucurbitularum etiam appositione.

Frictiones aut motiones in auribus fiant digito auriculari.

Balneo extremæ corporis partes sæpe perluendæ calido.

CONFOR.

CONFORTANTIBVS, *intemperiémque relictam emendantibus.*

Diagalanga, electuarium de baccis lauri, diacuminum, dianisum, diacalaminthes.

Theriaca, mithridatum, zinziber conditum cum vino generoso oblatum, aqua vitæ in qua cinnamomum infusum sit.

Vinum generosum, in quo decocta sint semina cumini, lauri, iuniperi, dauci, anethi, radices galangæ.

Castoreum, cuminum, anethi decoctum.

Retentio anhelitus.

Cucurbitula ori ipsius ventriculi applicetur, mirum in modum malum remittit.

Fomentatio ex decocto seminum anethi, anisi, cumini, fœniculi, ameos, baccarum lauri, galangæ, menthæ, abrotani, origani, in vino atque aqua fiat.

Diatrium pipereon, theriaca, diagalanga, aromaticum caryophyllatum, diarhodon abbatis, syr. menthæ, absinthij.

Aqua mensalis nostræ descriptionis.

Vinum absinthites, vinum generosum in quo coctum sit cinnamomum, nux muscata, mastix, galanga, asarum, zinziber, zedoaria, lignum aloës, coralli rubri.

Castoreum, zinziber conditum, acorus conditus, caryophylli commanducentur.

Spiritus retentio natiuum calorem adiuuat.

Odoramentum ex semine anethi, in vino odorifero cocti.

Fomentum ex galanga, cumino, absinthio, scœnantho, mentha, origano, calamo aromatico.

Vnguentum ex oleo mastichino, amygdalorum dulcium, liliorum, violarum, maceris, castorei.

Vnguentum ex oleo in quo absinthium, cuminum, ruta, anisum decoctum sit; ventriculo, lana excepta, apponetur.

Ceratum ex castoreo & oleo veteri.

Diarhodon abbatis, diatrion sandali, saccharum violatum, rosatum.

Syr. violaceus, rosaceus, endiuiæ.

Ceratum

Ceratum ſandalinum cum oleo roſaceo malaxetur. oleum roſaceum.

Fomentatio ſtomachi & dorſi partiumq́ue circumſtantium, ex oleo violarum fiat.

Vnguentum ex oleo amygdalorum dulcium, violaceo, pro partibus iam dictis.

Primo loco poſita proderunt, dum à flatibus malum ipſum (quod fit magna quidem ex parte) dependet. Secundo verò loco poſitis vtemur, ſi à frigidis humoribus, aut intemperie frigida ortum habet; vti ſi à contraria fiat intemperie, aut humoribus contrariis; tertio loco poſita maximè proderunt. Dum autem ab inanitione malum dependet, vltimo loco poſita præſcribenda erunt.

OBTVNDENTIBVS *vim ſentiendi ipſius oris ventriculi, ſi ab acribus humoribus immodicè irritetur.*

Phylonium Romanum cum ſucco intubi; quo tamen non vtemur, niſi priùs leuiora tentauerimus remedia fruſtrà.

Pillulæ de cynogloſſa, doſis ʒ j. theriaca recens.

Syr. nymphææ, violarum, de papauere, doſis cochlearia duo cum aqua violarum.

Saccharum nymphææ, violarum, roſaceum.

Lac aſininum vel bubulum optimè mordacitatem humorum remittit.

Semina lactucæ, portulacæ, cucumeris, papaueris albi cum aqua lactucæ contuſa, coquantur.

Aqua frigida in magna quantitate detur; cautela bona id interim fiat.

Leuioribus primò vtemur, hinc ad fortiora tranſibimus.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA

medicamenta nobilia in SINGVLTV *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO SINGVLTVS, à materia frigida & flatibus.

℞ radicum asari ℥ ß. galangæ ʒ iiij. florum camomillæ, meliloti ana m. ij. maluarum m. ij. ß. betæ m. j. ß. carycarum pinguium numero vj. agarici albi & leuis ℥ ß. seminum anethi ʒ v. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde hieræ picræ Galeni ℥ ij. diacatholiconis ℥ j. mellis rosati ʒ ij. fiat *Clystere.*

℞ oxymellis squillitici, oxymellis simplicis ana ℥ j. mellis rosati colati ℥ j. ß. aquarum menthæ, absinthij ana ℥ v. misceantur; fiat *Iuleb.*

℞ radicum asari ʒ ij. aristolochiæ rotundæ, galangæ, enulæ campanæ ana ʒ ij. ß. calaminthæ, thymi, pulegij, hyssopi, marrhubij ana m. ß. anethi, squillæ ana ℥ ß. cinnamomi ʒ ij. coquantur in vino odorifero q. s. ad ℔. j. colaturæ addatur oxymellis simplicis, squillitici ana ℥ j ß. fiat *Potio.*

℞ pillularum stomaticarũ, hieræ picræ Galeni, trochiscorum de agarico ana ℈ j. syrupi de hyssopo q. s. fiant *Pillulæ* viij. numero; dentur in aurora.

℞ diagalangæ ʒ j. ellebori nigri ℈ iiij. nucis muscatæ, cinnamomi ana ℈ ß. fiat infusio per duodecim horas in vini maluatici ℥. v. fiat *Haustus* in contumaciori malo.

℞ radicum galangæ, zedoariæ ana ʒ ij. ß. seminum anethi ʒ ij. nucis muscatæ ʒ j. ß. mithridati ʒ iij. misceantur; detur ʒj in vino generoso.

℞ castorij ʒ ß. cinnamomi, radicum enulæ campanæ, radicum angelicæ, galangæ ana ℈ ß. vini hypocratici ℥ iiij, fiat *Haustus.*

℞ cinnamomi optimi ℥ iij. zinziberis ʒ j. radicum galangæ ʒ v. seminum anisi, anethi ana ℥ ij. radicum enulæ campanæ, angelicæ, zedoariæ ana ʒ j. quiescant in vino odorifero crassiusculè contusa, sæpiusq. per saccum hypocraticum transcolentur, colaturæ adde sacchari albissimi q. s. & aceti squillitici portionem, fiat *Potus Hypocraticus.*

℞ pillula-

℞ pillularum de cynoglossa ℈ ij.ß. phylonij Romani ℈ j. fiant *Pillulæ* octo aut nouem; detur vna sub noctem; plurimum enim iuuant.

℞ foliorum menthæ, absinthij, rutæ ana m.j. seminum cumini ℥ ß. bulliant nonnihil in olei communis quantitate sufficienti, fiat *Fomentatio* stomachi cum spongia, aut lana liquore eo imbuta. ℞ olei de castoreo, olei amygdalorum dulcium, maceris, mastichini ana ℥ j.ß. in iis coquantur nonnihil semina anethi, radicum galangæ ana ʒ j.ß. fiat *Vnguentum* pro stomacho. ℞ aristolochiæ longæ, galangæ, seminum anisi, baccarum lauri, gentianæ, rutæ ana ʒ iij. castorij, myrrhæ, caryophyllorum ana ʒ ij. rosarum rubrarum m.j. mastiches ʒ iij. fiat *Emplastrum* cum melle, & aqua sampsuchi, absque febre si malum affligat, admodum sæpe iuuat.

A materia autem calida si singultum originem habere certò intelligamus, tunc ℞ syrupi de succo acetosæ, oxysacchari simplicis, syrupi rosati ana ℥ j.ß. aquarum endiuiæ, acetosæ, portulacæ ana ℥ iij. fiat *Iuleb.* aut,

℞ syrupi violarum de cichoreo cum rhabarbaro, acetosi simplicis ana ℥ j. syrupi nymphææ, papaueris ana ℥ ß. aquarum cichorei, lactucæ, portulacæ ana ℥ iij. fiat *Iuleb.*

℞ decocti cichorei, endiuiæ, buglossæ, hordei, seminum cardui benedicti ℥ iiij. in iis infundantur duodecim horarum spatio rhabarbari ʒ ij. colaturæ addatur syrupi de multiplici infusione rosarum ℥ j.ß. fiat *Haustus.*

℞ hordei mundi m. iij. coquantur in aqua q.s. ad dimidium, vnciis sex colaturæ adde syrupi acetosi simplicis ℥ ij. fiat *Vomitorium* medicamentum. ℞ hieræ picræ Galeni, rhabarbari optimi ana ℈ ij. syrupi de cichoreo cum rhabarbaro q.s. fiant *Pillulæ.* ℞ diarhodonis abbatis sine moscho ℥ ß. sacchari violati, nymphææ ana ʒ v. syrupi rosacei, violarum ana q.s. ad electuarij mollis consistentiam. ℞ butyri recentis modicè saliti ℥ ij. decocti seminũ atriplicis, hordei amygdalorum ℥ iij. oxymellis simplicis ℥ ij. fiat *Haustus*, plurimũ auxilij affert si à re mordente aut acri singultus fiat.

℞ olei rosacei, nymphææ ana ℥ v. papauerini, cydoniorum ana ℥ ß. ceræ & aceti parum, fiat *Vnguentum.* ℞ cerati sandalini ℥ j.ß. rosarum rubrarum, seminum portulacæ ana ʒ.ß. olei rosacei q.s. fiat *Scutũ stomaticum.* ℞ phylonij Romani, pillularum de cynoglossa ana ʒ j. detur pillula sub noctem.

APPEN-

APPENDIX

ad prædicta pro curatione SINGVLTVS inseruiens.

Primò materiam peccantem siue frigida, siue calida fuerit, naturæ obedientem reddemus. Demùm conuenienti medicamento purgante è corpore eandem educemus. Hinc humorum fluxum ad ventriculum, auertentibus impediemus. Postea ventriculum tam sumptis quàm admotis, roborabimus, intemperiémque relictam emendabimus. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicißimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione applicentur. Ab inanitione autem, aut à siccitate si singultus fiat, propinentur iuscula carnium, syrupus rosatus, aqua hordei, lac caprinum, similiáque alimenta humectantia. Arte quoque chymica è decocto carnium perdicum, caponum, mica panis, conserua violarum, aqua buglossæ, menthæ, vinóque generoso, liquor eliciatur, cui tempore vsus, sacchari aliquid permiscebitur. Conuenit quoque balneum aquæ dulcis. Ventriculus denique, nec non spina dorsi cum oleo violato inungatur. Si ab acribus humoribus, medicamentis aut alimentis excitetur, cremor ptisanæ, oleum amygdalorum dulcium, aut oleum commune plurimùm iuuabunt. Si iecoris inflammatio in causa sit, ea primò curanda erit. Si verò à venenosa aliqua materia sui ortus principium habeat, conuenit theriaca cum decocto seminis cardui benedicti, anethi, galangæ, boraginis, cinnamomi. Si à frigiditate oris ventriculi oriatur, spiritus retentio fiat; sic equidem calor ibidem colligetur, malúmque placabitur.

Methodus

Methodus pro cognitione DOLORIS STOMACHI INSERVIENS.

VENTRICVLI DOLOR SEV CARDIALGIA, est oris ventriculi tristis quædam sensatio, à succis mordentibus proueniens. Huic malo affinitate quadam coniungitur cardiaca passio, quæ nihil aliud est, quàm ipsius oris ventriculi vitium, ab humoribus prauis, erodentibus virulentisque proueniens, qui eò aut aliunde confluxerunt, aut ibidem collecti sunt, vnde magna corporis sequitur imbecillitas atque languor, eiusdemque per sudorem resolutio, vt subinde etiam in syncopen incidant sic laborantes, contingitq́. partes corporis extimas quasi frigere, cùm interim è facie, toto thorace, capite atque ceruice glutinosi sudores prorumpant. A cardialgia differt in eo, quòd cardiaca passio non à mordacibus, vti cardialgia, sed potiùs à virulentis & venenosis humoribus excitetur; ita quidem malignis, quòd æstuosa acutaque febris in cardiaca passione semper concurrat. Isti affectus oris ventriculi diligenter animaduertendi sunt, proptereà quòd os ventriculi magnam societatem habeat cum multis aliis corporis partibus. Cum corde quidem, propter eius viciniratem; cum cerebro etiam habet maximam, propter neruos recurrentes illi quasi implantatos, quarum virtute acutissimo sensu perfusum est os ventriculi. Cùm itaque principes corporis partes illi tanta affinitate coniungantur, propriumq́. illius munus sit cibos appetere, vti cauitatis eiusdem ventriculi proprium munus est, assumptos cibos concoquere; magno studio obseruandi erunt atque placandi dolores huius partis. Ab ipso autem affectu parteque affecta, malum hoc etiam nomen mutuauit, cùm os ventriculi, cardia, id est cor, vocarint superioris ætatis medici, proptereà quòd ex oris ventriculi offensa tam grauia ferè sequuntur symptomata, quàm si cor læsum esset.

PARS AFFECTA, os ventriculi primò afficitur, vnde & cor ipsum per consensum, propter vicinitatem etiam offeditur. Id autem testatur dolor cum positus sub pectoris enim cartilagine dolor angorque cum morsu ac rosione sentitur. Est autem tam cardialgia quàm cardiaca passio, symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis sensitiuæ, ipsius tactus nimirum.

SIGNA. In cardiaca passione sequitur languor & exolutio innati calidi, totiusque corporis. Adest febris acuta maiori ex parte, æstuosaque, necnon pulsus obscurus atq. densus, extremarum partium frigiditas, sudores interim viscosi circa faciem & pectus obhærent. Odor diffunditur corporis terrestris, comitatur desperatio, angor, animi & corporis iactatio. In cardialgia verò fit erosio, morsus, atque punctura in ore ventriculi, aliquando aluus biliosa deiicit; quibusdam etiam bilis vomitus euenire consueuit; febris hic rarius vrget, non ita sudore immodico in cardialgia dissoluuntur, neque tanta imbecillitate toto corpore laborant, magna ventriculi grauitas sentitur & distensio, propter quam magna spirandi difficultas adest; per aluū sæpe plurimum biliosa excluduntur, recreanturque, si ructus, aut per aluū flatus excludantur, & dum alimentū sumptū ad ventris partes descendit.

CAVSA. Excitatur magna ex parte vtrumque malum ab humore acri atque mordaci, qui iuxta os ventriculi obhæret, vnde appetitus imminuitur, magisque ante cibum dolent quàm post. in cardiaca passione prædictus humor præter acrimoniam atque mordacitatem etiam virulenta venenosaque qualitate participat. A vermibus etiam tam cardialgia quàm cardiaca passio excitari potest, quod ex signis in capite de vermibus positis, intelligetur. In bene sanis quoque si ieiunium diutius toleretur, corpusque validè excitetur, cardialgia excitatur. Idem malum aliquando fit à mærore, contingit enim à prædictis causis bilem flauā in ventriculum cōfluere, vnde morsus rosionesque excitantur. Oritur etiam ex inflammatione, aliòve tumore, aut vlcere, quod propriis signis innotescet. Aliquando (& quidem frequenter) quoque dolor fit propter acidos pituitososque humores, vnde ventositates perturbantes in ventriculo efflorescunt, qui ventriculum haud

haud aliter distendunt, quàm intestina in colico dolore à flatibus conclusis distendi solent. ab humoribus autem frigidis acidisque cùm fit, appetitus satis constat, magis quoque à cibo dolent.

PROGNOSTICA. Cardialgia si absque febre inuadat, minus est periculosa; cardiacus vero morbus, eò quòd cum acuta febri fiat, perpetuò periculum minatur, nec minus erit periculosus morbus, à lumbricis ascendentibus ad ipsum os ventriculi ortus. Sæpe autem hoc malum iuuenes molestat. In morbis quoque acutis frequenter circa eorum augmentum concurrere solet.

Methodus pro curatione DOLORIS STOMACHI INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad frigidum declinet arte aut natura.
Cibus offeratur concoctu facilis, & qui corruptioni minimè sit obnoxius, vti sunt auiculæ, capones, perdices, gallinæ, pulli, iuscula carnium. Condiantur alimenta succo granatorum, aurantiorum.
Potus sit vinum aquosum tenue, aut cinnamomi decoctum, hordeíve aqua.
Motus vt malum irritat, sic quies aliqualiter componit.
Somnus sit moderatus; vigiliæ enim diuturniores noxiæ.
Aluus arte aut natura indies respondeat.
Animi perturbationes vitentur; potissimum tamen mœror.

PRAEPARANTIBVS.

Oxymel simplex & compositum.
Syrupus menthæ, oxymel squilliticum.
Syrupus de absinthio, mel rosatum.

Aqua saluiæ, maioranæ, betonicæ, absinthij, fœniculi.

Syrupus de cichoreo cum rhabarbaro.
Syrupus violatus, rosarum.
Syrupus de succo acetosæ, acetositatis citri.
Syrupus granatorum.
Aqua acetosæ, cichorei, plantaginis, rosarum, buglossæ.

Si dolor non sit tantus vt ordinem curæ inuertat, & materia altiùs in ventriculi tunicis sit recepta, præsentibus vtemur medicamentis; alioqui ea quæ dolorem placare possunt, omnium primò in vsum aduocabimus. Priori autem loco hîc positis vtemur, si frigida sit materia; posterioribus verò, in calida.

VACVANTIBVS.

Vomitus fiat cũ aqua tepida & aceto, necnon oxymelle simplici, digito irritando aut calamo palati interiora.
Clystere ex decocto camomillæ, meliloti, menthæ, maluarum, absinthij, mercurialis, additis diacatholicone, benedicta laxatiua.
Syrupus de multiplici infusione rosarum.
Manna, tamarindi, cassia, rhabarbarum, myrobalani citrini.
Diaturbith cum rhabarbaro, hiera picra simplex, composita, hiera logodij.
Pillulæ de agarico, alephanginæ, mastichinę, diaphœnicum.
Agarici infusum & decoctum, agaricus trochiscatus.
Venæ sectio fiet ipsius basilicæ dextri lateris, si à sanguinis copia ortum habeat, & dolor maximus fuerit; plurimùm enim tunc semper iuuamenti affert.

Clementioribus vacuantibus medicamentis hîc vtemur, quorum vis hepar non transcendat. Scammoniata autem, eaque quæ turbith admittunt, aliaque fortia medicamenta hîc omnino arcebimus, modò leuioribus malum superari possit.

SEDANTIBVS *dolorem.*

Decoctum camomillæ cum nuce muscata in potu detur, aut scobs eboris; dolores enim placidè hæc leniunt.

Aristolo-

Aristolochia longa magnas habet vires in dolorib' stomachi.
Fomentationes ex vino fiant, in quo decocta sint semina lini, fœnugræci, fœniculi, mentha, calamus aromaticus, spongiaque prædictis liquoribus imbuta, expressaque, stomacho applicetur, postquam irrigata fuerit prędicto liquore. Calor autem spongiæ conseruetur pannis calentibus.
Vnguentum ex oleo absinthij, mastichino, spicæ, nucis muscatæ, anethino, camomelino.
Sacculi ex floribus camomillæ, meliloti, rosis, absinthio, furfure, sale, milio, floribus rorisinarini.
Emplastrum ex farina lini, fœnugræci, radicibus althææ, oleo lini, camomelini.

Phylonium Romanum.
Athanasia Nicolai.
Zazenea.
Syrupus papauerinus, nenupharinus, violaceus, rosaceus.

Postremo loco positis stupefacientibus medicamentis non vtemur, nisi periculum viribus immineat, ne ex immodico dolore prosternantur. Ab iis quoq. omninò abstinebimus, in quibus vires admodum sunt debiles.

CORROBORANTIBVS, *intemperiémque emendantibus.*

Aromaticum rosatum, diacuminum.
Diagalanga.
Diarhodon abbatis.
Panis offa infusa in vino generoso.
Vnguentum ex oleo nardino, camomelino, axungia humana, absinthio, oleo maceris, mastichino, caryophyllorum.
Ceratum Galeni stomaticum.
Emplastrum ex ladano, styrace calamita, galanga, mastiche, oleo de absinthio.
Sacculus pro stomacho ex cinnamomo, mace, caryophyllis, ladano, mentha sicca, coriandro præparato.

Rosata nouella, diarhodon abbatis.
Electuarium diatrion sandalorum.
Conserua acetosæ, rosarum, violarum.

Q 3 Con-

Conserua nostra magna magnoperè hîc sæpe iuuat.
Syrupus rosatus, granatorum.
Saccharum rosatum.
Caro cydoniorum sine speciebus.
Vnguentum ex oleo rosato, cydoniorum, mastichino.
Emplastrum fiat ex rosis, mastiche, aloë, alumine, hypocistide.
Odoramentum concinnetur cum aqua rosarum, aceto rosato, rosis atque vino.

Prioribus locus erit dum à frigidis humoribus flatibúsve malum dependet; posterioribus verò cùm ab acribus humoribus originem habet.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* DOLORE STOMACHI, *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO DOLORIS STOMACHI.

℞ syrupi de absinthio, menthæ ana ℥ j.ß. oxymellis compositi ℥ j. aquarum menthæ, absinthij, maioranæ ana ℥ iiij. misceantur, fiat *Iuleb.* detur tribus aut quatuor vicibus in aurora.

℞ diaphœniconis ʒ iij. rhabarbari electissimi, spicæ ana ℈ j. cassiæ recenter extractæ, benedictæ laxatiuæ ana ʒ ij.ß. cum sacc haro albissimo q.s. fiat *Bolus.*

℞ radicis aristolochiæ longæ ʒ ij. seminum anisi, carui ana ℥ ß. agarici ʒ ij.ß. florum camomillæ, centaurei minoris ana m.ii. croci gr. vj. iusculo caruium coquantur aliquamdiu, colaturæ facchari nonnihil addatur, fiat *Potio.*

℞ hieræ picræ Galeni ℈ ij. pillularum mastichinarum, agarici trochiscati ana ℈ j. syrupi de absinthio q.s. fiant *Pillulæ* vij. dentur in aurora.

℞ seminis raphani, atriplicis ana ʒ ij. radicum asari ℥ j. coquantur in aqua communi q.s. ad medietatis consumptionem, colaturæ vnciis quatuor, addantur oxymellis simplicis ℥ ij.

cis ℥ ij. olei lini ℥ j. fiat *Vomitorium* medicamentum, detur tepidum manè.

℞ diaphœniconis ʒ vj. phylonij Romani ʒ j. decocti camomillæ, fœniculi, anisi ℥ iij. fiat *Haustus*, in dolore admodum vehementi.

℞ specierum diarodonis abbatis, aromatici rosati Gabrielis ana ʒ ij. ß. zinziberis conditi ʒ j. cinnamomi ʒ ß. castorei, seminum ameos ana ℈ ij. ß. cumini post infusionem in aceto torrefacti, galangæ ana ʒ j. ß. syrupi menthæ & absinthij q. s. fiat *Mixtura*.

℞ mithridati ℈ j. theriacæ Andromachi ℈ ij. aristolochiæ longæ ℈ ß. vini generosi ℥ iiij. fiat *Haustus*.

℞ radicum aristolochiæ longæ, seminum ameos, cumini ana ʒ ß. cinnamomi ℈ j. ß. zinziberis conditi ʒ ij. castorei ʒ j. terebinthinæ q. s. fiat *Mixtura*, vel massa pillularum.

℞ vini rubelli modicè astringentis ℔ j. ß. in eo aliquamdiu macerentur panis mediocriter torrefacti ℥ iij. cinnamomi, nucis muscatæ ana ʒ j. optimè exprimantur, addaturque sacchari albissimi q. s. bibat aliquoties in die *Haustum* mediocrem.

℞ diagalangæ ʒ iij. diacumini, theriacæ veteris, mithridati optimi ana ʒ j. syrupi menthæ q. s. fiat *Electuariū* molle.

℞ olei nardini, mastichini ana ℥ ij. olei macis, camomelini, anethini ana ʒ iij. olei rutacei, axungiæ humanæ ana ʒ iij. ß. nucis muscatæ ʒ ß. fiat *Vnguentum*.

℞ florum rosarum rubrarum, camomillæ, meliloti ana m. j. ß. foliorum absinthij m. ij. seminum lini, fœnugræci ana ℥ j. ß. seminū fœniculi, anisi ana ℥ ß. coquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Fomentatio* stomachi aliquoties in die calente liquore.

℞ radicum aristolochiæ longæ ℥ ß. florum camomillæ, meliloti ana m j. ß. rosarum rubrarum m. ß. seminum cumini, anisi, fœniculi ana ℥ j. ß. seminum fœnugræci, lini ana ℥ j. foliorum absinthij m. j. coquantur vt prædictum est ad tertiæ partis consumptionem; fiat *Fomentatio* stomachi.

℞ panis mediocriter tosti q. s. vino maluatico, succoque menthæ & absinthij ana q. s. maceretur, addito nucis muscatæ ʒ ij. fiat *Cataplasma* pro stomacho, sedat dolorem, vomitum & singultum.

℞ emplastri stomatici Galeni ℥ j. caryophyllorum, macis,

mastichis, rosarum rubrarum, seminum anisi, fœniculi ana ʒ j. galangæ, menthæ siccæ ana ʒ ß. ladani ℈ ij. ß. olei nardini, mastichini ana q. s. fiat *Scutum* stomaticum.

℞ florum rosarum rubrarum, menthæ siccæ, absinthij ana ʒ ij. ß. galangæ, cinnamomi, caryophyllorum, maceris, ladani ana ʒ j. ß. comminuantur, pannoque rubeo è serico insinuentur, fiat *Sacculus* pro stomacho.

℞ cumini in aceto infusi, torrefactique, cinnamomi ana ℥ ß. aristolochiæ longæ ʒ j. ß. nucis muscatæ numero iij. macis ʒ ij. ß. diarhodonis abbatis ʒ iij. concludantur linteolo tenui mollique, quo scutella cineribus modicè calentibus impleta, cooperietur, sicque stomacho totum accommodabitur.

APPENDIX

ad prædicta pro curatione DOLORIS STOMACHI, *ab humoribus frigidis, acidis, flatibúsque prouenientis. Omnium primò naturæ obedientes reddemus humores peccantes. Demum electo medicamento conuenienti è corpore excludantur. Interea autem temporis ea quoque offeremus quæ dolorem sedare possunt, in quem finem theriacam propinare licebit recentem, si dolor admodum vrgeat, aut electuarij diaphœniconis dragmis sex, permiscebimus Phylonij Romani* ʒ j. *Hinc ventriculum, circumstantésque partes roborabimus, intemperiémque relictam emendabimus. Quæ omnia nunc anteáquæ dictis medicamentis felicißimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Oleo quoque rosato, myrtinóve corpus, si sudoribus exoluatur, inungemus. Si à vermibus hoc malum incrementum sumat, primò interimantur, hinc è corpore excludantur; vti suo loco indicatur.*

Methodus

Methodus pro cognitione IMBECILLITATIS VENTRICVLI INSERVIENS.

VENTRICVLI CRVDITAS VEL IMBECILLITAS, est dispositio alteratricis facultatis eius in qua cibus aut omninò non, aut saltem vitiosè alteratur atque concoquitur. Si priùs accidat, tunc priuatio alterationis alimentorum accidit. Si verò posteriùs, solummodo deprauatio alterationis fit. Contingit autem ventriculum bene se habentem, alimentum cibumque sibi assimilare, & in conuenientem animali qualitatem alterare, propter certam quandam elementorum temperiem, quæ proprietatem eiusdem corporis efficit. Si verò ab aliqua causa non naturali oppugnetur, mox etiam deprauata sequitur alteratricis facultatis actio, quam ventriculi cruditas, de qua nunc agimus, excipit.

PARS AFFECTA. Ventriculum eiusdemque facultatem hic oblædi contingit magna ex parte: omnium equidem iudicio, alteratio alimentorum à ventriculo fit. Subinde etiam ab externa aliqua causa contingit alteratricem ventriculi facultatem errare, ventriculique cruditatem subsequi, etiamsi ventriculi facultas non lædatur, vti ex sequentibus patebit.

SIGNA. Tarda difficilisque fit concoctio, subinde etiam concoctricis facultatis fit priuatio, tuncq. alimentorum qualitas etiam diu pòst sentitur; acidi quoque ructus sæpè fiunt, halituoso denique ventriculus spiritu grauatur.

CAVSA. Contingit sæpe ventriculi debilitatem relinqui in conualescentibus, morbo acuto aut longo superato, aliquando quidem tantam, vt neque assumat alimentum, aut assumptum non elaboret, estque indicium reliquias mor-

 bi reli-

bi relictas in causa esse, quod suctionis sensum non percipiat; aliàs autem quoque accidit, quod suctionis sensum percipiat quidem, quæ à membris extenuatis ipsius corporis fit, eaque ratione alimentum expetit; elaborare tamē assumptum non potest ob debilitatem relictam. Frequenter quoque in sanis ventriculi debilitas accidit, ob ventriculi intemperiem calidam, frigidam, humidam aut siccam, quæ aliàs sola est, diu interim subsistere non potest absque humorum peccantium concursu; digestiua enim ventriculi virtute labefactata, necessariò humores crudi colliguntur calidi vel frigidi, aliáve qualitate extranea molestantes; tuncque plerumque concurrit nausea, stomachi grauitas, ructus, aliquando etiam vomitus, & quidem frequenter à vitiato intus humore pituitoso fit: tunc sapor qui linguæ communicatur, dulcis aut aquosus est, multumque saliuæ sine tussi screatúve redditur: acidus fit ructus, impeditur concoctio, inflatur distenditurque ventriculus aliquot horis à cibo, magnæ torsiones, grauesque dolores in ventriculo excitantur, vnde sæpe hydropes, colicæ, iliacæue passiones originem habent. Nonnumquam fit à flaua bile: tunc ventriculi erosio sentitur, potissimum per inediam, vomitu iniicitur amarus humor, vnde os quoque amarore inficitur, vnde etiam subinde in cardialgiam transitio fit. Si autem à melancholico succo intus luxuriante fiat, acidus gignitur in ore sapor, tristitia afficitur, fitq. meticulosus, insomniis quoque agitatur turbulentis, palpitatio in sinistro hypochondrio sentitur, appetitus etiam pro tempore increscit, sicque in melancholiam hypochondriacam vel epilepsiam transitio fit, suratum musculi contrahuntur. Subinde verò ventriculi cruditas accidit, cùm læsa nequaquam facultas est, sed frustratur vel impeditur ab externo aliquo errore, vt sunt immodicæ vigiliæ, exercitationesque mox à cibo factæ, alimentorum maior copia assumpta quàm vt à calore naturali confici possit, aut eorundem praua aliqua qualitas. Ab humoribus etiam fit vitiosis, aliunde ad ventriculum transmissis, vt in hæmorrhoidum, mensiumque suppressione. Sic sæpe in morbis articularibus contingit materiam sæpe ad stomachum transmitti, quæ ad alias partes deriuari solebat.

PROGNOSTICA. Deterior est ea cruditas quam vitiosi succi

ſucci cibaria efficiunt. Aequè mala quoque eſt in amara bile redundantibus cruditas; citiſſimè enim febrem accendit. Maximè autem vitanda eſt cruditas aſſidua; morbi equidem ex ea gignuntur graues, longi, variique, imò mater ferè eſt omnium ægritudinum materialium, hydropis nimirum, colicæ iliacæque paſſionis, lienteriæ denique, aliique quàm plures morbi ex ea efflorеſcunt. Mala complexio ſtomachi poſtquam eſt antiqua & confirmata, non recipit curationem. Qui multum ſpuunt, aquàmve quaſi acidam reiectant frequenter, à frigiditate ſtomachi id fieri ſolet.

Methodus pro curatione

IMBECILLITATIS VENTRICVLI

INSERVIENS.

Perficitur autem ſubſequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër verſus calidum declinet. Plurimùm autem hîc proderit veſtimentis bene muniri aduerſus iniurias externas.

Cibus qui facilè concoqui poſſit offeratur in parua quantitate; vnicè enim hîc cauendum ne plus quàm vires tolerant, alimenti ſumatur, & ne antequam heſternus cibus concoctus ſit (horam conſuetam præuertendo) alimentum ſumat. Vitentur omnia ea quæ difficulter concoquuntur, vt ſunt carnes ceruinæ, bubulæ, bouinæ duriuſculæ, multùmque ſalſæ, pinguia omnia, piſces arefacti duramque habentes carnem. Ea quoque vitabuntur quæ corruptionem citò admittunt, & quæ flatuoſa ſunt, multumq. calida aut frigida, grauiterque olentia. oua ſorbilia cum maſtiche condiantur, aut cinnamomo.

Potus: Vinum bonum conuenit. Intempeſtiuus autem vini vſus maximè fugiendus, cùm vnionem alimentorum impediat.

Exercitium conturbans à cibo sumpto noxium admodùm est; eaque ratione quies imperetur.
Somnus sit noctе non turbatus, pauloque sublimius caput, connexæq. corporis partes componantur tempore somni.
Animi accidentia vitentur, gaudiumq. admittat moderatum.

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus de absinthio, hyssopo, calamintha, syrupus menthę.
Oxymel compositum, squilliticum.
Aqua menthæ, absinthij, fœniculi, betonicæ.

Syr. de succo acetosæ, rosarum, cydoniorum, de succo ribes.
Aqua acetosæ, plantaginis, rosarum.

Primo loco positis, dum ab intemperie aut materia sit frigida ventriculi debilitas; sequentibus verò vtemur, si ab intemperie aut materia calida dicti visceris imbecillitas fiat. Tepentia autem nequaquam dabimus bibenda, cùm inde virtus stomachi relaxetur, sed potiùs frigida aut actu calentia offeremus.

VACVANTIBVS.

Venæ sectio iecorariæ fiet, si dolor concurrat multum molestus, aut repentinus.
Diaturbith cum rhabarbaro, hiera picra, hiera de agarico.
Pillulæ alephanginæ, stomaticæ.
Syr. de multiplici infusione rosarum.
Rhabarbarum infusum, cassia fistula, myrobalani kebuli, emblici, bellirici, aloë lotum.
Vomitus cum dilutissima mulsa, vel aqua tepida, in qua raphanus incoctus fuerit, & cui oleum commune additum sit, mox prouocandus erit; diuersis autem alimentis vnica vice vtetur. Per quatuor autem aut quinque dies, instituetur semel in die, poterimusque addere oxymel squilliticum; sic equidem sperandum quòd humores phlegmatici aliique maligni eis misti, expellentur; solet enim hoc frequenter euenire.

Lenissimis hìc vti conuenit medicamentis, dum materia aliqua peccans adest; alioqui enim oberunt, eò quòd fortioribus

ribus medicamentis vires ventriculi debiles, magis debilitarentur. adde quòd materia in propinquo est, & parum semota.

AVERTENTIBVS.

Clysteres leues,& aliquando quoque acres, prout res exigit.
Ligaturæ pedum fortes supra genua.
Ventosæ natibus, coxis, vel aliquando etiam vmbilico appositæ.
Lotiones pedum & brachiorum cum aqua calente.
Hæmorrhoïdalium venarum apertio.
Sudores prouocantia.
Vrinæ prouocatio.

SISTENTIBVS.

Syrupus
Cydoniorum.
Granatorum.
Trochisci de olibano.
Trochisci de terra sigillata.

CORROBORANTIBVS *stomachum, intemperiémque emendantibus.*

Theriaca, mithridatum.
Diarhodon abbatis, aromaticum rosatum, diatrion pipereon, diaspoliticum, diagalanga.
Plirisarcoticum, diaxyloaloës, diacinnamomum, diacydonium, diacalaminthes.
Syr. menthæ, vinum hypocraticum, absinthites, aqua vitæ, syr. de absinthio.
Cortices citri conditæ, zinziber conditum, galanga condita, conserua florum anthos.
Piper longum, cinnamomum, macis, caryophylli, calamus aromaticus, cyperi radix.
Decoctum ligni guaiaci.
Absinthium, mentha, nux muscata, mastix, vuæ passæ.
Pueri carnosi ventriculo admouebuntur, aut
Pellis leporis, aut catuli, cuniculíve, palma manus calida, ventriculo admoueatur.
Decubitus primùm in latus dexterum, hinc sinistrum, iterumque in dexterum.

Fotus

Forus ventriculi cum spongia immersa in vino generoso, cui sint incocta nonnulla ex stomaticis iam dictis.

Vnguentum dialthææ, aut ex oleo absinthij, menthæ, macis, mastichis, in his aromata coquantur.

Sacculus ex mollissima pluma anseris.

Scutum stomaticum ex bombace bene carpto, in vino generoso immerso, exiccatoque; cui tandem cinnamomi, absinthij, nucis muscatæ, aliorumque prædictorum aromatum portio aliqua permiscebitur, & infarcietur.

Ceratum stomaticum Galeni, ex galanga, nuce muscata, absinthio, caryophyllis, mentha.

Syr. de succo cydoniorum, de succo ribes, de succo acetosæ, de rosis siccis, acetosus simplex, vinum granatorum.

Conserua rosarũ, violarũ, mina cydoniorũ, caro cydoniorum.

Diamargaritũ frigidũ, diatragacanthũ, diatriu sandalorum.

Ambra citrina, cornu cerui, ebur vstum, corallum.

Aqua acetosæ, rosarum, plantaginis.

Vnguentum ex oleo rosarum, myrtilorum, cydoniorum.

Vnguentum rosarum, violarum.

Ceratum sandalinum, ex balaustiis, corallo, sandalis, rosis, spodio, malicorio.

Priora conueniunt, dum frigidam intemperiem relictam esse suspicamur; posteriora verò, dum calida perstiterit. Cauendum interim à multùm frigidis erit; ventriculus equidem cum natura sua multùm frigidus sit, facilè læderetur ab immodice refrigerantibus.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia, in* DEBILITATE VENTRICVLI *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorũ à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO DEBILITATIS VENTRICVLI.

℞ syrupi menthæ, cydoniorũ, absinthij ana ℥ j. oxymellis squillitici, mellis rosati colati ana ℥ ß. aquarum absinthij, fœniculi menthæ ana ℥ iiij. fiat *Iuleb.* dentur in aurora quatuor vicibus unciæ quatuor. ℞ decoctionis hordei & raphani ℥ vj. oxy-

℥ vj. oxymellis ſquillitici ℥ j.ß. olei amygdalorum dulcium ℥ j. miſceantur ſimul, fiat *Vomitorium* medicamentum, quo ſæpius vtetur, ſumet autem tepidum. ℞ diaturbith cum rhabarbaro ʒ iij. caſſiæ recenter extractæ ʒ v. ſacchari albiſſimi q.ſ. fiat *Bolus*. ℞ radicum petroſelini, bugloſſæ ana ℥ j.ß. galangæ ʒ ij ß. foliorum meliſſæ, menthæ ana m.j.ß. ſeminum aniſi ℥ ß. glycyrrhizæ raſæ ʒ iij. vuarū paſſarū enucleatarum ℥ j. cinnamomi ʒ j. agarici albi ʒ iij. coquātur in aqua q.ſ. ad ℔ j.ß. colaturę adde diacatholiconis ℥ j.ß. ſyrupi de corticibus citri ℥ ij. fiat *Potus*. ℞ pillularum maſtichinarum, aloës, ana ℈ j.ß. cum ſyrupo menthæ q.ſ. fiant *Pillulæ* octo numero. ℞ hieræ picræ Galeni, pillularum ſtomaticarum, de agarico ana ℈ j. rhabarbari electiſſimi ℈ ß. ſyrupi abſinthij, menthæ ana q.ſ. fiant *Pillulæ* octo. ℞ ſpecierum aromatici roſati Gabrielis ʒ ß. diagalangæ, zinziberis conditi ana ℈ ij. maſtiches, cinnamomi ana ℈ j.ß. caryophyllorum, nucis muſcatæ ana ℈ j. ſacchari albiſſimi diſſoluti in aqua abſinthij & menthæ ana q.ſ. fiat *Electuariū* in tabulis, ſumat vnâ hora vna ante cibum: hinc bibat hauſtum vini optimi ſtipticique.

℞ diamargariti calidi ʒ ij. aromatici roſati Gabrielis, mithridati ana ʒ j. diacydonites cum ſpeciebus ℥ j. ſyrupi menthæ q.ſ. fiat *Electuarium* molle. ℞ maſtiches ʒ ij. ſpicæ nardi ℈ ß. aloës ℈ iiij. rhabarbari ʒ j.ß. agarici trochiſcati ℈ j.ß. ſyrupi de eupatorio & mentha ana q.ſ. fiant *Pillulæ*, maximè quidem conueniunt ſtomacho. ℞ maſtiches, olibani ana ʒ iij. cū ſyrupo menthę figuretur maſſa *Pillularum*; detur ʒ j. liquefacta in vino, propineturq́. in aurora, calefacit atq. exiccat ſtomachum, & catarrhū à cerebro deſcendentem reſtringit, ſi manè & ſub noctem iis vtatur pluribus diebus.

℞ radicum ireos ʒ iij. roſarum rubrarum ℈ iiij. menthæ ſiccæ ℈ j. maſtiches ℥ ij.ß. florum nucis muſcatæ, cinnamomi ana ʒ ß. ſyrupi granatorum q.ſ. fiat *Mixtura* in humiditate ſtomachi. ℞ ſp. aromatici roſati ʒ ij. diagalangæ ℥ j. zinziberis conditi ʒ j.ß. zedoariæ, nucis muſcatæ ana ℈ ij. ſyrupi de corticibus citri q.ſ. ad conſiſtentiam mollis *Electuarij*.

℞ radicum galangæ ʒ ij.ß. florum camomillæ, meliloti ana m.j. foliorum abſinthij, menthæ ana m. ij. cinnamomi optimi, macis, nucis muſcatæ ana ʒ j. contuſa nonnihil bulliant in vino odorifero atque generoſo ad tertiæ partis conſumptionem, fiat *Fomentatio* pro ſtomacho.

℞ olei

℞ olei nardini, mastichini ana ℥ j. olei rosacei ʒ iij. olei cydoniorũ ʒ j.ß. ceræ & aceti parum, fiat *Vnguentum* molle.

℞ florum camomillæ, rosarum rubrarũ ana m.ß. foliorum absinthij, menthæ ana m. j. cinnamomi, caryophyllorum, macis ana ʒ j. galangæ, ligni aloës, calami aromatici ana ʒ j.ß. mastiches ʒ ij. olei menthæ q.s. fiat *Cerotum*.

℞ menthæ siccæ, maioranæ, absinthij ana m.j. mastiches, thuris ana ʒ j. maceris, zinziberis, nucis muscatæ, cinnamomi, caryophyllorum ana ℈ iiij. calami odorati, galangæ, ligni aloës ana ℈ ij. galliæ muscatæ, ladani ana ʒ.ß. terebinthinæ & ceræ q.s. fiat *Emplastrum* mollis consistentiæ; hinc quoque scutum fieri poterit pro ventriculo. ℞ ceroti stomatici Galeni ℥ j.ß. radicum cyperi ℈ j. croci ℈ ß. cinnamomi ℈ ij. mastiches ℥ ß. olei absinthij q.s. fiat *Emplastrum*.

℞ rosarum rubrarum m.ß. absinthij, menthæ, ana m.j.ß. coquantur in vino generoso q.s. ad mollitudinem, pistatis adde panis tosti q.s. fiat *Cataplasma*. A materia calida dũ fit:

℞ syrupi violarum, de cichoreo cum rhabarbaro ana ℥ ij. aquarum endiuiæ, boraginis, violarum ana ℥ iiij. fiat *Iuleb*.

℞ syrupi violarum ℥ ij. rosacei, granatorum ana ℥ j. aquarum violarum, buglossæ ana ℥ v. fiat *Iuleb*.

℞ rhabarbari electi ʒ j. myrobalanorum citrinorum ℈ ij. cassiæ recenter extractæ ℥ ß. spicæ gr.iij. fiat *Bolus*.

℞ hordei mundati m iij, glycyrrhizæ rasæ ʒ vj. seminum cucurbitæ, cucumeris ana ʒ iij. acetosę ʒ ij. glycyrrhizę ℥ iiij. vuarum passarũ m.ij. coquantur ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Potio*. ℞ syrupi violarum, rosacei ana ℥ ß. rosatæ nouellæ ʒ ij.ß. conseruæ boraginis, rosarum, violarum ana ℥ ß. sacchari rosacei ℥ j.ß. syrupi granatorum ℥ j. misceantur: fiat *Mixtura*. ℞ diatragacanthi frigidi, diamargariti frigidi ana ʒ j.ß. sacchari albissimi dissoluti in aqua violarum q.s. fiat *Electuarium* in tabulis. ℞ rosarum rubrarum m.ij. foliorum absinthij m.ß. seminum coriandrorum præparatorum, santalorum citrinorum, corallorum rubrorum ana ʒ j.ß. coquantur in aqua q.s. ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Fomentatio* ventriculi. ℞ olei rosacei ℥ v. cydoniorum, myrtillorum ana ʒ vj. rosarum rubrarum, corallorũ rubrorum ana ʒ ß. sandalorum citrinorum ℥ j. ceræ & aceti parum, fiat *Vnguentum*. ℞ cerati refrigerantis Galeni, sandalini ana ℥ j. olei rosarum, cydoniorum ana q.s. fiat *Cerotum*.

APPEN-

APPENDIX

ad prædicta pro curatione DEBILITATIS VENTRICVLI inseruiens.

Omnium primò hîc tentandum an medicamento vomitum leuiter excitante, materiam in ventriculo morantem educere possimus. Quòd si voti compotes minimè sic fiamus, naturæ obedientes reddemus humores peccantes. Dentur autem actu frigida potiùs aut calida quàm tepida. Demum vbi dictorum vsu humores coctos obseruabimus, purgante medicamento è corpore educemus. Hinc quæ ventriculum roborare possunt offerenda erunt. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Semper autem aliqua addemus prædictis quæ hepar roborare possunt, quamuis læsum non sit, cùm maximè iuuet stomachum in operationibus suis naturalibus; est equidem principium & sedes facultatis naturalis. Plurimum autem momenti habet tàm in præseruatione quàm in curatione huius mali, vt alimentum non offeratur antequàm assumptum digestum sit. Multúmque proderit à mensa surgere cum reliquiis famis. Si per consensum alicuius partis, aut à toto corpore materia superflua ad stomachum deriuetur, id primò purgabimus, postea stomachum. Deinde astringentibus medicamentis locus erit quibus humores fluentes sistemus; in qua re plurimùm prodest syrupus papauerinus. Demum roboretur stomachus modo prædicto. Ab intemperie sicca si accidat stomachi debilitas, iis quæ humectare possunt curabitur, lacte nimirum, carnium iusculis, balneis humectantibus, similibúsque. Cauendum autem ne nimium humectemus, cùm inde virtus dissoluatur stomachi. Si causæ diuersæ complicentur, pro causarum diuersitate curandi rationem instituemus. Si debilitas fiat ob imbecillitatem à morbo relictam, vti sæpe post longas accidit ægritudines, cautè prouidendum, vt tantum solummodò alimenti offeratur, quantum stomachus conficere potest; alioquin enim periculum est ne in recidiuam incidat.

Methodus pro cognitione

OPPILATIONIS HEPATIS INSERVIENS.

OPPILATIO HEPATIS, est constrictio seu coarctatio venarum, seu foraminum pororúmque qui in hepate sunt. Malum autem hoc inter omnia alia admodum huic visceri familiare est, nec mirum; iecur equidem vera est sanguinis officina, è qua omnes reliquæ corporis partes alimentum depromunt. Vnà autem cum puriore sanguine, crassi quoque humores atque lenti in iecore, è chymo præsertim minus puro generantur. Cùm autem rami venæ cauæ, ramis venæ portæ ita obscurè coniungantur, vt visum omnino effugiat eorum copula continuatióque; cùm denique alimentum omnium corporis partium traduci transportarique debeat per extremitates venæ portæ, necnon venæ cauæ, quæ, vti diximus, admodùm sunt paruæ vbi in iecoris substantiam terminantur, non est, inquam, mirum si propter magnam venarum meatuúmque angustiam obstructiones frequentiùs hìc fiant quàm in aliis visceribus: est autem hoc malum variorum morborum quasi seminarium. Nequaquam autem hic agimus de obstructione iecoris quæ fit ab eiusdem visceris inflammatione, aut ab erysipelate, alióve aliquo tumore non naturali, sed de ea læsione quæ sequitur obstructionem extremitatum venarum ex infarctu alicuius substantiæ, flatuosi condensatique nimirum spiritus, aut alicuius humoris.

PARS AFFECTA. In extremis partibus vasorum venæ portæ atque cauæ malum istud fieri solet, vbi in tenuissimas extremitates in iecoris substantia finiuntur, osculisque admodum exiguis sibi mutuò quasi committuntur, per quæ tamen distributio alimenti per totum corpus fieri debet; id quod ex doloris qualitate, eiusdemque positu intelligitur:

gitur: in loco equidem iecoris, dolorem grauantem atque obtusum sentiunt ægri. Nequaquam autem in visceris ipsius substantia fit hæc obstructio, cùm ibidem viæ nullæ sint vsque eò sensibiles, vt obstrui possint, quamuis spatia tamen concedamus ratione potiùs contemplabilia, quæ obstructa tamen non dicentur.

SIGNA. Dextro hypochondrio grauitas atque distensio cum obtuso dolore si insideat tum potissimum perceptibilis, cùm mox à cibo quis exercitatur, certissimũ erit obstructionis signum. Nulla febris, nullúsque tumor accedit, nisi id diuturnitate incrudescat: omnis equidem obstructio inueterata putrefactionem operatur, eaque ratione febrem tempore parit. Spiritus impeditè trahitur, potissimum si iter faciat per loca nonnihil montosa. Color faciei mutatur in magis fœdum, citrinum nimirum vel pallidum, eò quòd partes distantes priuentur alimento conuenienti. Vrina nonnihil fit tenuis aquosaque. Si in caua iecoris parte fiat obstructio, vt plurimùm post prandium sentitur dolor atque grauitas in hepatis loco maior, eò quòd humores atq. vapores ab alimentis eò delati, non possunt ita liberè subire iecoris substantiam per ductus conuenientes, propter eorundem angustiam. aluus nunc liquida, nunc adstricta est in hoc malo.

CAVSA. Meatuum, venarumque iecoris angustia, sæpe huius mali causa est, id quod nonnullis obtigit ab ipsa generatione, tuncque diuturnum est malum, & à principio generationis nonnulla adfuere signa huius mali, ex omnique leui occasione obstructionem in hepate fieri, obseruare licuit. Frequens autem esse solet iis qui frigidam intemperiem corporis habent, omnium tamen frequentissimè ex multis crassis lentisq. humoribus obstructio iecoris fit, qui se insinuant in extremitates ramorum venæ portæ, vbi in iecoris substantiam dispergitur, tunc circa dextram præcordiorum partem grauitatis sensus percipitur aliquando cum dolore obtuso, aliàs etiam nonnihil intenso. Idem etiam à multis crassis viscosisque alimentis fieri solet, dum vsu balneorum, aut exercitio validiore mox à cibo, in iecur rapiuntur. Idem malum fit ab humoribus crassis à cerebro in ventriculum delapsis, aut circa intestinorũ loca coaceruatis, simili ratione ad

iecur transmissis. Aperientium quoque vsus medicamentorum ventriculo existente pleno crudis humoribus, eandem obstructionem aliquando facere solet. Aliquando quoque ex densis halituosisque vaporibus, cùm exitum non habent, propter corpulentiam quam induerunt, malum etiam istud excitatur, sentiuntque laborantes non solùm grauitatis, sed etiam distensionis tunc sensum.

Prognostica. Totius corporis extenuationem fieri ex eius diuturnitate necessum est, propter alimenti penuriam. Ex iecoris obstructione longiuscula multi grauesque in corpore nascuntur morbi; hinc enim durus sine dolore tumor, inflammatio, febris, humorum putrefactio, fluxio alui, iliaca passio, colicusque dolor; icteritia, hydrops. Frigidi humores dum diu in iecoris vasculo continentur, demum quoque iecoris propriam substantiam in frigidam; vnde tunc hydrops facilè se insinuat. A natiuitate ob viarum paruitatem, si facta sit obstructio, curam non admittit, bono tamen regimine à multis ægritudinibus præseruari potest, quæ ad huius præsentiam subsequi solent.

Methodus pro Curatione OBSTRVCTIONIS IECORIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër calidus sit atque clarus.

Cibus. Ea quæ calefacere obstructionemque tollere possunt, admittantur; quæ autem succum crassum generare solent, vitentur. In iusculis coquantur radices petroselini, fœniculi, apij, asparagi, eorundemque semina, folia cichorei, pulegij, hyssopi, intubi, porrum. Copiam vitet ferculorum;

rum; neque admittat alimenta priusquam digesta sint quæ prius sumpta fuerunt; tuncque ita moderatè victitet, vt famis reliquiæ maneant dum à mensa surgit.

Potus sit ptisana, vinum tenue atque vetus. Vina verò dulcia, astringentia, necnon crassa, vitentur. non bibat priusquam pro ratione alimentum assumpserit.

Exercitia sumpto cibo vitentur, & maximè quidem balnea. Interposito autem spatio exercitium admittatur moderatum; quies equidem noxia.

Somnus diurnus vitetur atque diuturnus; sitque nocturnus quasi septem horarum.

Excrementa alui respondeant.

Animi accidentia vitentur, ira nimirum, tristitia, sollicitudo. Ea verò quæ lætitiam mouere possunt, admittantur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. Byzantinus, de eupatorio, absinthio, capillorum Veneris.

Oxymel simplex, compositum, squilliticum, oxysaccharum.

Mel rosatum.

Aqua fœniculi, asparagi, cuscutæ, absinthij, eupatorij, apij.

Decoctum radicum ireos, rubiæ maioris, asari, petroselini, squillæ, scolopendriæ, calaminthæ, eupatorij, prasij, hyssopi, cichorei, seminum anisi, fœniculi, capillorum Veneris, hepaticæ, absinthij, cuscutæ, cicerum, vuarum passarum, cinnamomi, melle, acetoque addito.

Syr. acetosus compositus, de cichoreo cum rhabarbaro.

Oxymel squiliticum, syr. de quinque radicibus.

Syr. endiuiæ eiusdemque decoctum, calorem præternaturalem remittit, qui obstructioni iecoris coniungitur.

Aqua intubi, cichorei, lupuli, endiuiæ, cuscutæ.

Decoctum cicerum rubrorum, lupinorum, fructuum alkekengi, cuscutæ, endiuiæ, squinanthi, chamæpityos, radicum graminis, fœniculi.

Prioribus, aperientibus, incidentibus detergentibusque medicamentis vtemur; si obstructio iecoris fiat à materia frigida, crassa atque viscosa, cum qua nec febris, nec sitis, nec ardor adest. Secundo verò loco positis vtemur, si caliditas,

 sitis,

ſitis, ſuſpicioque febris cum ipſa obſtructione concurrat. In omnibus autem obſeruandum ne à principio incipiamus cum medicamentis fortiter aperientibus, ne materias ruere faciamus ad hepar.

VACVANTIBVS.

Venæ iecorariæ dextræ ſectio fiet, ſi in vetuſtatem malum needum abierit; aut ſi materia craſſa ſanguini copiosè permiſceatur; hanc enim loco moueri cogit ſanguinis miſſio. In hæmorrhoidibus tamen, menſibuſque ſuppreſſis, cruris venam ſecabimus.

Electuarium Indum, diaphœnicum.

Agaricus trochiſcatus, hiera picra.

Pillulæ alephanginæ, aggregatiuæ, de eupatorio.

Pillulæ de rhabarbaro, de agarico.

Rhabarbarum, caſſia, manna.

Decoctum radicum petroſelini, aſparagi, fœniculi, ruſci, apij, foliorum abſinthij, praſij, hyſſopi, chamæpityos, chamædryos, ſeminum aniſi, epithymi, ſenæ, agarici, rhabarbari, turbith, oxymelite addito.

CORROBORANTIBVS *hepar, obſtructionémque tollentibus.*

Trochiſci de rhabarbaro, de eupatorio, de abſinthio.

Diarhodon abbatis.

Diagalanga.

Aromaticum roſatum.

Syr. de eupatorio.

Diacurcuma, dialacca.

Dianiſum, diambra.

Piſtaciæ, vuæ paſſæ, endiuiæ tres ſpecies.

Hepar lupi.

Rhabarbarum.

Succus granati acidi permiſtus cum oxymelite.

Abſinthium, eupatorium, cuſcuta, cichoreum, ſpica nardi, fumaria, dracunculus, radices aſparagi, aſari.

Radices acori, ruſci, ſemina aniſi, lupini, amygdalæ amaræ.

Epithema ex vino mediocriter aſtringente, in quo coquantur radices cyperi, aſari, folia eupatorij, abſinthij, capillo-

rum Veneris, flores spicæ, cassia lignea, cinnamomum.
Vnguentum ex oleo spicæ, absinthij, cinnamomo, cassia lignea, aceto & cera.
Emplastrum de meliloto.
Diachylum ireatum commune.

Quæ multū sunt viscosa, aut stiptica, hîc vitanda omninò sunt; ea enim potiùs obstructionem augebunt.

CORRIGENTIBVS *symptomata.*

Hydrops.
Colica.
Iliaca.
Fluxus ventris.

Hæc accidentia, aliique multi morbi qui ex obstructione iecoris nascuntur, vti suis locis indicatur, curari debent.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* OBSTRVCTIONE HEPATIS *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO OBSTRVCTIONIS HEPATIS.

℞ radicum asari, angelicæ ana ℥ vj. eupatorij, lupulorum, absinthij, cuscutæ ana m. j. seminum anisi ℥ j. fructuum alkekengi ℥ ß. cicerum rubrorum ℥ iij agarici albi & leuis ℥ ij. ß. coquantur in aqua q. s. ad libram vnam & mediam: colaturæ adde diaturbith cum rhabarbaro ʒ vij. olei absinthij ℥ iij. fiat *Clystere.*

℞ pulpæ cassiæ recenter extractæ ℥ j. rhabarbari electi, agarici trochiscati anā ℈ j. ß. trochisc. de eupatorio ℈ j. sacchari albissimi q. s. fiat *Bolus.*

℞ syrupi de cichoreo cum rhabarbaro, syrupi Byzantini, acetosi compositi, de eupatorio ana ℥ j. aquarum cuscutæ, vini albi odoriferi ana ℥ vj. fiat *Iuleb.* aut,

℞ oxymellis compositi ℥ ij. oxymellis squillitici ℥ j. decocti eupatorij, seminum endiuiæ, radicum fœniculi, asparagi, petroselini, dracunculi ℥ x. fiat *Iuleb*; cum sacchari quantitate sufficienti.

℞ radicum gentianæ, asari ana ℥ ß. eupatorij, capillorum Veneris, endiuiæ, cuscutæ, chamædryos ana m. j. seminum carui, cicerum rubrorum, fœniculi ana ʒ iij. cinnamomi, macis, rhabarbari ana ʒ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde oxymellis squillitici ℥ iij. fiat *Potio* in causa frigida.

℞ radicum fœniculi, petroselini, asparagi ana ℥ j. ß. cuscutæ, foliorum absinthij, eupatorij ana m. ß. seminum fœniculi, anisi ana ℥ ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ iij. vuarum passarum enucleatarum ℥ j. iuiubarum, sebesten ana numero viij. senæ Alexandrinæ ℥ j. agarici albi & leuis ℥ ß. rhabarbari electissimi ʒ ij. zinziberis, salis gemmæ ana ʒ j. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde syrupi Byzantini ℥ iij. fiat *Potio*.

℞ radicum eringij conditarum ℥ ij. corticum aurantiorum conditorum ℥ j. galangæ conditæ, florum sambuci conditorum ana ℥ ß. diarhodonis abbatis, trochiscorum de rhabarbaro ana ʒ ij. syrupi de eupatorio q. s. fiat *Mixtura*: dentur ante cibum dragmæ duæ aut tres.

℞ diacatholiconis, diaphœniconis ana ʒ iij. agarici trochiscati, rhabarbari electissimi ana ℈ j. syrupi Byzantini ℥ j. aquarum intubi, cichorei ana ℥ j. ß. fiat *Haustus*.

℞ pillularum de rhabarbaro ʒ j. pillularum de agarico ʒ ß. diagridij gr. iij. syrupi Byzantini q. s. fiant *Pillulæ* octo numero.

℞ benedictæ laxatiuæ ʒ iij. rhabarbari ʒ j. syrupi de eupatorio ℥ j. aquarum endiuiæ ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ sp. diarhodonis abbatis ℈ ij. trochiscorum de rhabarbaro ℥ ß. radicum aristolochiæ rotundæ, asari ana ℈ ß. seminis fœniculi, anisi, rhabarbari, cinnamomi ana gr. xij. sacchari albissimi in aqua cuscutæ & eupatorij dissoluti q. s. fiat arte *Electuarium* in tabulis.

℞ trochiscorum de rhabarbaro ʒ iij. dialaccæ, diarhodonis abbatis, dianisi ana ʒ j. ß. radicum asari, glycyrrhizæ rasæ ana ʒ ß. iecoris lupini ℈ iiij. seminum anisi ʒ j. succi fumi terræ in trochiscorum formam redacti ʒ iij. ß. syrupi de eupa-

de eupatorio, Byzantini ana q.s. ad electuarij mollis consistentiam, fiat *Mixtura*.

℞ foliorum absinthij m.j. cuscutæ m. j.ß. florum sambuci m.ß. rhabarbari electi, radicum asari ana ʒ ij. infundantur in vini generosi ℔ ij. viginti quatuor horarum spatio, bibat alternis diebus haustum duabus horis sumpto *Electuario*.

℞ trochiscorum de rhabarbaro, de eupatorio ana ʒ iij. fiat *Puluis*, detur ʒ j. cum succi endiuiæ ℥ iij. oxysacchari simplicis ℥ j. aquæ cuscutæ, eupatorij ana vncia media.

℞ vnguenti martiati, olei spicæ, absinthij ana ℥ ß. spicæ, cinnamomi electi ana ℈ j. aceti guttas aliquot, ceræ parum, fiat *Vnguentum* molle.

℞ florum camomillæ, meliloti ana m.j. foliorum eupatorij, absinthij ana m .j. ß. radicum cyperi ℥ j. cinnamomi, spicæ ana ʒ j. cassiæ ligneæ ʒ ß. cumini ℥ ß. furfurum ℥ j. coquantur in sufficienti quantitate vini albi ad tertiæ partis consumptionem, fiat iecori *Epithema*.

℞ florum camomillæ, meliloti ana m.j.ß. absinthij, abrotani, eupatorij, cuscutæ ana m.j. cicerum rubrorum ℥ j. seminum endiuiæ, apij ana ℥ ß. spicæ nardi ʒ ij.ß. coquantur in aqua q.s. ad mollitudinem, hinc adde olei amygdalorum amarorum q.s. fiat *Cataplasma*.

℞ radicum althææ ℥ iij. eupatorij, cuscutæ, endiuiæ, fœniculi, maioranæ, fumariæ, violarum ana m. iij. florum camomillæ, meliloti ana m.ij.ß. seminum fœnugræci ℥ vj. coquantur nonnihil in aqua q.s. pro balneo. Humores crassos vias communes obstruentes, emollit atque eliquat, naturæque obedientes reddit.

℞ emplastri de meliloto ℥ j. ß. radicum asari ʒ ß. mastiches ʒ j. absinthij sicci ℈ j. ß. olei sambucini q.s. fiat arte *Ceratum*.

APPENDIX

ad prædicta pro curatione OBSTRVCTIONIS IECORIS, quæ à materia crassa potissimùm fit, inseruiens.

Omnium primò humores obstructiones facientes, naturæ obedientes reddemus medicamentis incidentibus, subtiliantibúsque; quos vbi concoctos obseruabimus, purgante aliquo medicamento è corpore educemus. Demum vtemur medicamentis tollentibus obstructionem, liberatis autem obstructionibus, intemperiem emendabimus, viscus roborabimus, putridáque excludemus. Postremò symptomata grauia si aliqua molestent, placabimus. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Debet autem æger præscriptis vti medicamentis per plures dies propter mali pertinaciam. Diligentem quoque operam dabit æger vt bona fiat digestio tam prima quàm secunda, in quem finem tenui vtatur diæta tam tempore prandij quàm cœnæ. Illi quoque qui frequenter incurrunt obstructionem hepatis, ea quæ lentum crassúmque succum generare possunt, ablegabunt. Si à materia calida crassáque hoc malum fiat, cum decocto cichorei, endiuiæ, oxalidis, rhabarbari, syrupóque de cichoreo cum rhabarbaro emendetur. Aut ℞ radicum fœniculi, rusci, petroselini, graminis ana ℥ j. endiuiæ, cichorei, cuscutæ, capillerum Veneris ana m. j. seminum endiuiæ, cucumeris, cicerum rubrorum ana ℥ ß. anethi ℥ j. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde syrupi Byzantini ℥ iij. fiat arte Syrupus.

Methodus

Methodus pro cognitione
DEBILITATIS HEPATIS INSERVIENS.

HEPATIS DEBILITAS, seu hepatici dicuntur, cùm citra manifestum aliquod in viscere malum imbecillitas iecoris accidit ex sola intemperie. Hepatis autẽ propria principalissimaq. facultas seu actio, est vis sanguifica, quod ei ex propria suæ substantiæ obtigit proprietate, quæ non ex quauis intemperie mox labefactatur: necessum enim est vt illa intemperies, antequam iecoris actionem propriam imminuere poterit, ita altè radices agat, vt ad iecoris substantiam perueniat, eiusq. vires & harmoniam dissoluat. A quacumque autem intemperie hoc fiat, iecur proprium suum officium non facit nisi diminutè; excrementa enim tunc funduntur quæ aquam referunt, in qua carnes recenter mactatæ, lotæ sunt. Quamdiu autem hæc actio propria iecoris labefactata non erit, edet corruptas facultas actiones, non imminutas. Non ergo ab omni intemperie propria iecoris actio læditur; cùm ab ea solùm fiat, quæ diuturnitate temporis substantiam iecoris, viresq. resoluit. Quód autem per aluum reddantur potiùs quàm per alia loca huiusmodi excrementa, fit propterea quód natura magna ex parte expellere soleat succum imperfectè transmutatum à iecore ob eius debilitatem per intestina, propterea quód sit via magis propinqua, quã per vrinarios meatus, per quos tamen contingit aliquando huiusmodi superfluitates loturam carnis referentes quoque excludi; vnde nonnullos contingit decipi, qui à calculo semper hoc fieri exclamant. Contingit quoque per aluum subinde sincerum quasi excludi sanguinẽ, & id quidem absq. dysenteria, & hepate quoque bene cõstituto; id potissimùm fit cùm rupta aliqua vena est in inferioribus partibus ipsius iecoris. Contingit rursus per aluum excludi sanguinem magis nigricantẽ, qui præ se fert aliquando atram bilem, à qua tamen

tamen differt, quòd lintea ea tincta rubeant; hoc autem fit dum vena aliqua rupta est in superioribus partibus. Sæpe quoque sanguis per aluum redditur, propterea quòd consueta vacuatio aliqua substiterit, aut propterea quòd mutilatum est aliquod membrum; sed quemadmodum tunc in magna copia subitò profunditur, sic subitò quoque desinit, suis temporibus recurrens. Aliquando quoque ab hæmorrhoidibus, nonnumquam quoque à iecoris apostemate, necnon eiusdem vlcere sanguis profunditur per sedem, quæ omnia suis locis dicuntur pleniùs, nec enim quicquam de iis sanguinis excretionibus hîc agimus, cùm propter propriam iecoris actionem læsam non proueniant. Sola itaque ea inter dictas sanguinis excretiones, in qua ea quæ excernuntur per aluum, aquam referunt, in qua carnes recenter mactatæ, lotæ sunt, iecur ipsum citra manifestum aliquod in viscere malum in propria essentia læsum esse ostendit.

PARS AFFECTA. Iecur hic oblæditur, id quod ex proprij muneris læsione constat, per speciem eorum quæ excernuntur. Contingit equidem hac ratione iecur, vbi malum altiùs radices egerit, sanguinem probè non elaborare, sed potiùs crudum aquosumque relinquere, vnde excrementa per aluum loturæ carnium recenter enectarum similia excluduntur. Possumus autem vocare aquosum sanguinem; significat autem alimenta satis fuisse à ventriculo concocta, & etiam aliquamdiu in iecore inchoata, non tamen fuisse absoluta propter eius debilitatem. est autem symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis sanguificæ ipsius iecoris, quæ debilitata est.

SIGNA. A quacumque intemperie fiat hepatis imbecillitas, ita radicata vt spiritum caloremque eius natiuum dissipare, & harmoniam, necnon vires & actionem dissoluere possit, perpetuò sanguinem aquosum & semicoctum, similemque aquæ in qua carnes recenter mactatæ, lotæ sunt, reddit absque dolore & copiosè. Semper quoque corporis color maximeque faciei, tristis efficitur; quodam equidem pallore, necnon virore fœdatur.

CAVSA. Imbecillitatis ipsius iecoris causa frequenter est fri-

est frigida eiusdem intemperies, quæ quamdiu leuis est, albescit faciei color; parùm fœtent quæ excernuntur, pauca excrementa redduntur, frigescit corpus atq. intumescit; nisi cordis calor resarciat iecoris frigidam intemperiem, vrina tenuis est, nulla adest febris, neque sitis. aliàs à calida fit intemperie, quę quamdiu leuis est, graueolentia sunt bileque crassa perfusa; subinde etiam variè colorata quæ excernuntur, vrina rufa est, sitis febrisque concurrit, linguæ videtur scabrities, flauus efflorescit in facie color, totum corpus plus æquo calet, præ cæteris tamen, volæ manuum, plantæque pedum. Acres vapores per cutim sæpe deferri sentiuntur. Contingit etiam tandem biliosos humores vomitu expelli; ventrem plerumque astrictum habent, eò quòd validè attrahat calor. Quotiescumque verò humida intemperies substantiam iecoris alterauerit, vix sitit, sed potiùs oris concurrit humiditas; aluus plurima reddit excrementa aquosa, tenuiaque. Istis contraria in sicca intemperie concurrunt; corpus enim siccius squalidiusque redditur, tandem etiam iecoris vires harmoniaque dissoluitur, facies hinc tristi quodam pallore aut virore fœdatur. Quæ deiiciuntur primò liquida sunt, vt cremor; tandem præter alia symptomata, concurrit fluxus prædictus hepaticus, in quo cruenta sunt quæ deiiciuntur, loturamque referunt carnium recenter enectarum, hæcque excrementa variè tandem mutantur, prout variè intemperatum est ipsum iecur.

PROGNOSTICA. Si antiqua fuerit hepatis debilitas, difficillimè emendatur, temporeque aut in malum corporis habitum, vnde debilitas totius fit corporis, aut in hydropem vertitur, potissimùm si à frigida intemperie ortum habeat. Hinc tempore colliquationes fiunt, primò quidem ipsorum humorum, deinde ipsius etiam carnis, hinc totum corpus consumitur. Frequenter quoque contingit in hac iecoris debilitate sanguinem vltrò è naribus profundi, aliquando verò id fit per vterum, interdum verò per hæmorrhoides, nonnumquam etiam per vrinarios meatus.

Methodus

Methodus pro curatione

DEBILITATIS HEPATIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër conuenit temperatus.
Cibi qui facilè concoquuntur, quique modicè calefaciunt, offerantur; carnes caponum, gallinarum, phasianorum, perdicum, pullorum, paruarum auicularum. Inter olera fœniculum, saluia, hyssopus, satureia, intubus conueniunt.
Iuscula condiantur caryophyllis, cinnamomo, galanga.
Vuæ passæ inter fructus maximè conueniunt.
Potus: tenue atque odoriferum bibat vinum.
Exercitium moderatum otio præferatur.
Somnus sit mediocris.
Animi perturbationibus non molestetur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de eupatorio.
De absinthio.
De endiuia, de cichoreo cum rhabarbaro.
Aqua endiuiæ, cichorei, eupatorij, cuscutæ.
Decoctum radicum asari, fœniculi, petroselini, cichorei, endiuiæ, cyperi, ireos, absinthij, origani, menthæ, eupatorij, rosarum, calaminthæ, cuscutæ, hyssopi, seminum cumini, anisi, hordei, calami aromatici, cinnamomi, vuarum passularum, addito melle & aceto.

VACVANTIBVS.

Diaprunum solutiuum.
Electuarium Indum.
Electuarium de succo rosarum.
Hiera picra.

Tama-

Tamarindi.
Sena.
Rhabarbarum.
Agaricus, myrobalani.

Si in iecoris corpore, aut venis annexis humores frigidi, aut biliosi, ex frigida calidáve iecoris intemperie orti atque corrupti obhæreant, nec à natura expellantur, euacuabimus eosdem medicamentis conuenientibus, quibus semper quæ corroborare iecur possunt, addemus.

CORROBORANTIBVS *intemperiémque relictam emendantibus.*

Diathodon abbatis, diamargaritum frigidum.
Dialacca, diacurcuma, cum aqua absinthij, syrupo de eupatorio.
Electuarium diatrion sandalinum.
Trochisci de rhabarbaro; de eupatorio.
Trochisci de absinthio.
Saccharum rosaceum.
Phylonium Romanum.
Rhabarbarum.
Hepar lupi.
Cochlearum carnes.
Syr. absinthij, eupatorij; & aquæ earundem.
Aqua è limacibus destillata.
Aqua hordei, in qua endiuia, cichoreum decocta sint.
Cuscuta, vuæ passæ, pistacia, endiuia, intubus.
Absinthium, eupatorium, spica, squinanthum.
Cinnamomum, calamus aromaticus, myrrha, vnicornu, rasura eboris.
Aqua mellis, mel, terebinthina, virulentum atque putridum abstergunt, prioraque, si quid corrupti est, emendant.
Epithema æstate frigidum actu, hieme verò ca idū, ex aqua rosarum, acetosæ, lactucæ, nymphææ, sandalis rubris, diarhodone abbatis, diatrio sandali, camphora.
Fomentationes ex decocto rosarum, acetosæ, camomillæ, absinthij.
Vnguentum ex oleo rosarum, nymphææ, cydoniorum, mastiches, camphora, sandalis albis & rubris, aceto, oleo absinthij.

ſinthij. Lana iiſdem madefacta, illi loco vbi iecur eſt ſitum, imponatur.

Diagalanga, dianiſum, diacalaminta.
Diacinnamomum, trochiſc. de rhabarbaro, ſaccharum ſaluiæ, aqua mellis deſtillata.
Syr. de cichoreo, aqua endiuiæ, cuſcutæ, cichorei.
Abſinthium, eupatorium, caſſia lignea, cinnamomum, acorus conditus.
Hepar lupi, nardus Celtica, ſquinanthum.
Epithema ex decocto caryophyllorum, cinnamomi, iunci odorati, eupatorij, radicum aſari, ſeminum fœniculi, aniſi, ameos, quibus addetur diagalanga, diacinnamomum, aqua eupatorij, cuſcutæ, acetum.
Vnguentum ex oleo nardino, maſtichino, ſpicæ, abſinthij, ligno aloës, maſtiche, caryophyllis, cinnamomo, ſucco eupatorij.
Ceratum ſtomaticum Galeni, ceratum ex radice aſari, ireos, iunco odorato, abſinthio, eupatorio, meliloto, thure, maſtiche, myrrha, farina ſeminum lupinorum, fœnugræci, oleo maſtichino, roſato, nardino.
Oleum in quo radices enulæ campanæ, gentianæ, cyperi vires depoſuerint.

Dialacca, diacurcuma.
Syr. de abſinthio.
Hepar lupi, ſpodium, ſaccharum roſatum.
Vnguentum ex oleo abſinthij, nardino; iis incoquantur radices enulæ campanæ, gentianæ, iridis.

Prioribus vtemur, dum calida intemperies in cauſa eſt; ex iis autem ſi nonnulla fuerint calidiora iuſto, ad temperiem reduci poterunt commodè cum aqua endiuiæ. Sequentibus in frigida intemperie vtemur; vltimo verò loco poſitis, in humida. Nonnulla eorum omni quaſi iecoris intemperiei conueniunt.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia, in* DEBILITATE HEPATIS *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO DEBILITATIS HEPATIS, ob frigidam causam. ℞ syrupi de absinthio, de eupatorio ana ℥ j.ß. endiuiæ, oxymellis compositi ana ℥ ß. aquarum eupatorij, endiuiæ, centaurei minoris ana ℥ iiij. fiat *Iuleb.*

℞ radicum angelicæ, fœniculi, petroselini ana ℥ j. aristolochiæ rotundæ, gentianæ ana ℥ ß. eupatorij, saluiæ, fumiterræ ana m. j. ß. absinthij, menthæ ana m. ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ v. rhabarbari ʒ ij. senæ Alexandrinæ ℥ j. agarici albi & leuis ʒ ij. zinziberis ʒ j. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde syrupi de eupatorio ℥ iij. fiat *Potio.*

℞ pillularum de agarico, cochiarum, de rhabarbaro ana ℈ j. cum syrupo de eupatorio q. s. fiant *Pillulæ* octo numero.

℞ diagalangæ ʒ j. ß. trochiscorum de absinthio ʒ j. seminum endiuiæ ℈ j. sacchari albissimi in aqua endiuiæ dissoluti q. s. fiat *Electuarium* in tabulis.

℞ trochiscorum de rhabarbaro ℥ ß. de absinthio ʒ ij. dialaccæ ʒ j. ß. aureæ Alexandrinæ ʒ j. radicum asari, aristolochiæ rotundæ, hepatis lupini ana ℈ j. ß. fiat *Electuariū* molle cum syrupo de eupatorio quantum satis.

℞ radicum asari ʒ ij. glycyrrhizæ rasæ, seminum anisi, apij ana ʒ j. vuarum passarum ℥ j. amygdalorum amarorum ʒ vj. trochiscorum de absinthio ℥ ij. syrupi de absinthio q. s. fiat *Conditum.* ℞ aromatici rosati Gabrielis, diagalangæ, diarhodonis abbatis ana ℥ ij. glycyrrhizæ ʒ j. vuarum passarum ℥ j. ß. seminis anisi ℥ j. ß. iecoris lupini exiccati ʒ ij. ß. conseruæ florum anthos ʒ j. ß. corticum citri conditarum ℥ ß. syrupi de eupatorio q. s. fiat *Mixtura.*

℞ foliorum eupatorij, absinthij ana m. j. ß. spicæ nardi, florum camomillæ ana m. j. ß. rorismarini m. j. cinnamomi ʒ j. ß. in æqua portione vini & aquæ coquantur, fiat *Fotus.*

℞ olei de absinthio, mastichini ana ℥ ß. nardini, rosarum ana ʒ ij. caryophyllorum, cinnamomi ana ℈ j. ß. succi eupatorij ℥ j. aceti & ceræ parum, fiat *Vnguentum.*

℞ florum camomillæ, meliloti ana m. j. ß. seminum lupinorum ℥ ß. foliorum absinthij, eupatorij ana m. j. ß. rosarum rubrarum m ß. coquantur ad mollitudinem, addendo olei de absinthio q. s. fiat *Cataplasma*.

Si à calida fiat causa, ℞ syrupi violarum ℥ ij. acetosi simplicis & compositi ana ℥ j. aquarum endiuiæ, cuscutæ, eupatorij ana ℥ iij. misceantur, fiat *Iuleb*.

℞ radicum fœniculi, asparagi, petroselini ana ℥ j. foliorum senecionis m. j. ß. foliorū cichorei, endiuiæ, chamæpitys, cuscutæ, eupatorij ana m. j. seminum anisi ℥ ß. glycyrrhizæ ʒ iij. vuarum passarum ℥ j. rhabarbari ʒ ij. ß. agarici ʒ j. ß. cinnamomi ℈ iiij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde syrupi de cichoreo cum rhabarbaro ℥ iij. fiat *Potio*.

℞ hordei mundati m. iij. endiuiæ, cichorei, acrimonij ana m. j. ß. lactucæ m. ß. seminum endiuiæ, cucurbitæ, melonum ana ʒ ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ v. florum violarū m. j. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis cōsumptionem ad ℔. j. ß. colaturæ addantur syrupi de cichoreo cum rhabarbaro ℥ iij. fiat *Potio*.

℞ terebinthinæ Venetæ in aqua endiuiæ lotæ ʒ ß. seminum endiuiæ ℈ ij. rhabarbari electi ʒ j. rosatæ nouellæ ℈ ß. sacchari q. s. fiat *Bolus*.

℞ rosatæ nouellæ ʒ ij. diarhodonis abbatis sine moscho, diatragacāthi frigidi ana ʒ j. ß. iecoris lupini ℈ ij. sacchari albissimi in aqua endiuiæ dissoluti ana q. s. fiat *Electuarium* in tabulis. ℞ diarhodonis abbatis ʒ ij. trochiscorum de rhabarbaro, seminum endiuiæ, diatrium sandalorum, diamargariti frigidi ana ʒ j. ß. vuarum passarum ℥ j. syrupi de cichoreo cum rhabarbaro q. s. fiat *Electuarium* in forma opiati.

℞ iecoris lupini ʒ j. ß. radicum cichorei ʒ ij. schœnanthi ℈ j. cornu cerui ℈ ß. glycyrrhizæ ʒ j. ß. rhabarbari ℈ ij. ß. spicæ gr. xij. fiat *Puluis*, dosis ʒ j. cum aqua mellis.

℞ iecoris lupini ʒ j. rhabarbari ʒ ij. spicæ nardi ℈ ß. terebinthinæ Venetæ in aqua endiuiæ lotæ q. s. fiat *Massa*, sumat bolum vnum aut alterum alternis diebus.

℞ rosarum rubrarum, florū camomillæ, cichorei, scariolæ ana m. j. ß. summitatum absinthij m. j. sandalorum alborum & rubrorum ana ʒ vj. camphoræ ℈ ij. ß. cichorei, endiuiæ ana m. j. ß. coquantur in aqua q. s. pro *Fotu*.

℞ olei violarum ℥ j. rosacei ℥ ß. camomelini ʒ vj. ceræ & aceti parum, fiat *Vnguentum*.

APPEN-

APPENDIX

ad prædicta pro curatione DEBILITATIS HEPATIS, *quæ magna ex parte fit ab intemperie eius frigida, vel primariò, sæpius etiam secundariò, dum scilicet calori immodico succedit, siue atractrix, siue retentrix, siue alteratrix facultas imbecillis tantum euaserit, siue omnes simul, id quod magna ex parte accidit, eò quòd cùm vna fuerit imbecillis facultas naturalis, omnes ferè debilitantur. Hanc itaque intemperiem emendabimus medicamentis quæ modicè calfaciunt. Prædictis quoque semper addemus, quæ corroborare possunt hepar, necnon obstructiones aperire, cùm obstructio ferè semper concurrat. Si autem hæc intemperies foneatur à multitudine crudorum humorum, eos naturæ obedientes reddemus; hinc purgante medicamento euacuabimus: postremò iecur roborabimus, intemperiémque relictam emendabimus. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Sicca autem si sit hepatis intemperies, conueniunt balnea, lactis vsus, & quæ humiditatem restaurare possunt naturalem, & quæ becticis prosunt. De debilitate autem hepatis quæ prouenit ratione alicuius tumoris, qualis est inflammatio, erysipelas, scirrhus, œdema, aut ratione magnæ exulcerationis, aut denique abscessus, hic nequaquam agimus, cùm propriis locis herum cura traditur. Syrupus de eupatorio, electuarium diatrium sandalorum in iecoris debilitate sæpiùs locum habent, eò quòd roborent facultatem iecoris retentricem, attractricem, alteratricem & expultricem, quæ omnes ex vnius læsione perturbari solent.*

Methodus pro cognitione TVMORIS TVM DVRI TVM LAXI, IPSIVS SPLENIS INSERVIENS.

Splenis tvmor, sæpe ex eius inflammatione minus rectè curata ortum habet. Contingit autem splenem citò vt iecur indurari, necnon intumescere: quamuis habeat substantiam magis raram quàm iecur; eius enim alimentum admodum est crassum. Sanguinis præterea feces seu limum, partemque eius magis terrestrem & impuram excipere debet. Propter raritatem autem substantiæ, contingit splenem eousque aliquando increscere, necnon intumescere, vt sinistram ventris partem omnino quasi impleat, sicque quasi sistit septum transuersum, ne liberè attolli deprimíve possit dum respirationi inseruit; vnde aliquando quasi grunnitus in somno eduntur frequentes atque magni, magnaque difficultas spirandi accedit. Hepar quoque citò induratur, propterea quòd multum est compactum eius corpus, venasque minimas habeat, vnde accidit ea quæ crassiorem nacta sunt substantiam, facilè obhærere in eius meatibus, sicque indurescere.

Pars affecta. est ipse lien, quod ex dolore cum positu intelligitur, & grauitate.

Signa. In loco splenis tumor percipitur ob copiam materiei, & dolor grauans. Subinde quidem tumor laxus est; aliàs etiam durus, qui aliquando vniuersum hypochondrium implet, parsq. materiei aliquando in omentum transfunditur; aliàs verò lienis capacitate concluditur. Dum se cursu vel labore exercet æger, difficiliùs spirat, id quod etiam accidit dum in dextrum latus decumbit, magis quàm si in

sinistro

finistro quiescat, eò quòd non ita suspendatur viscus, neque diaphragma ita à visceris magnitudine premitur. Cibum malè concoquunt; satis tamē appetunt sic laborantes. Multa sitoris saliuatio. flatus multi in corpore generantur qui rugitum fluctuationemq; in sinistra corporis parte excitant, ibidemque venter intenditur. Corporis magna segnities concurrit. Insomnia fiunt turbulenta, capitisque fit grauitas; hinc tumiditas, rerumque contemptus concurrit. Aluum astrictam magna ex parte habent. Cùm autem materia mali magis corrumpitur, furereque quasi in corpore incipit, tunc prædicta omnia grauiora, manifestioraque fiunt, faciei color vitiari incipit, totumque corpus inuadit & vitiat; hinc os malè olet, gingiuæ exeduntur, à dentibusque discedunt; intumescit locus sub inferiori palpebra, eruptio fit sanguinis, sub noctem pedes intumescunt, sanguis è naribus quoque profunditur sæpè, magis prauo colore facies imbuitur, maculæ multæ subnigræ, aliàs etiam vlcera mala & quæ difficulter sanantur, in manibus tibiisque efflorescunt; præsertim si sanguis per nares non fundatur: tandem somnus admodum fit grauis atque turbulentus, & spiritum maxima cum molestia, & grunnitu quodam atque stertore tunc sæpe ducit æger, potissimùm prima noctis parte.

CAVSA. magna ex parte ex melancholico humore, qui fex ipsius est sanguinis, hoc malum nascitur, dum in liene magna copia è venis ipsius corporis raptus, ibi diutius subsistit, quod alioqui fit propterea quòd vniuersæ corporis venæ huiusmodi sanguine melancholico abundant. Hoc enim viscus à natura destinatum est, vt illum excipiat; aliàs vberius in liene colligitur quàm par est, eò quòd meatus obstructi sunt, per quos hoc excrementum è liene in ventriculum aut aluum deturbari solet. Tantaque subinde eius coaceruatur copia, vt vniuersum lienem distendat. Cùm itaque eius copia magna in liene colligitur, tumor laxus primùm generatur; vbi autem diutius subsistit in viscere, ob debilitatem virtutis expultricis, vel aliam aliquam ob causam, tempore vi caloris crassescit & indurescit, vnde obstructiones venarum meatuumq. per quos expurgari solebat, oriuntur maiores, temporeque in duritiem abit materia, vnde scirrhus nascitur lienis. Hoc quoque in inflammatione lienis fit, cum

medicamenta nimium astringentia, aut nimium quoque dissoluentia adhibentur. Aliquando etiam fit ab aquoso pituitosóque humore, qui aliunde eò deriuatur, vti videre sæpe licet in illis qui longos morbos, frigidos humidosque euaserunt.

PROGNOSTICA. Per initia dum tumor increscit, non ita difficilis est curatio: at si is aliqualiter absoluatur, numquam quasi medicamentis tollitur. Minus autem periculi est in lienis tumore quàm si iecori inhæreat, varij tamen eius euentus sunt; aliquibus enim modò minuitur, modò increscit, qui prædictis molestiis etiam perturbantur; aliis verò durus permanet tumor, & id quidem aliquando fit absque incommodis, permultos etiam annos durans, dum non ita in magnam extuberat molem. Frequenter autem in hydropem, intestinorum leuitatem, corporis liquationem, quartanamque febrem transire solet: quæ mala medicamentis difficulter sanantur. Item aliquando hinc phthisis, cancer, hemitritæi, scabiésque enascuntur.

Methodus pro curatione
TVMORIS SPLENIS
INSERVIENS.

Persicitur autem subsequentibus remediorum generibus:

VICTVS RATIONE.

Aër sit clarus atque lucidus.

Cibus qui aperiendi aliqualem vim habet, & qui facilè concoquitur, bonumque sanguinem generare possit, conueniu; ea verò quæ crassum succum atque glutinosum generare possunt, vitentur; vti sunt carnes porcinæ, leporinæ, bouinæ. Tenui quoque vtatur diæta. Flores autem capparum plurimum hic laudantur.

Potus sit vinum subtile, quod aqua in qua ferrum candens sæpius extinctũ sit, dilui poterit. ab aqua omninò abstineat.

Exerci-

Exercitium plurimùm prodest moderatum, antequam alimenta sumantur. frictiones quoque, necnon sudorum prouocationes fiant.

Somnus sit mediocris; nequaquam autem admittetur statim post sumptum alimentum.

Alui excrementa respondeant.

Animi pathemata vitentur, cùm offendere soleant concoctionem.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de epithymo, fumaria, scolopendria.

Oxymel simplex, compositum, squilliticum.

Syr. acetosus simplex, de calamintha.

Syr. de duabus & quinque radicibus, syr. de pomis.

Aqua intubi, scolopendriæ, tamarisci, asplenij.

Decoctum sarsæparillæ.

Decoctum corticum & radicum genistæ, tamarisci, capparorum, cichorei, endiuiæ, ebuli, rorismarini, seminis agni casti, portulacæ, centaurei minoris.

Pluribus diebus vtetur tum præsentibus, tum subiectis medicamentis, eò quòd difficulter admodum humor iste melancholicus expurgetur.

VACVANTIBVS.

Venæ basilicæ sectio fiet partitis vicibus sinistri lateris, modò vires ferant, alioqui vena quæ ad medium digitum est, vel minimum, secabitur; si tamen antiquum sit malum, à venæ sectione abstinebimus, cùm inde magis induresceret.

Pillulæ aggregatiuæ, aureæ, de agarico, de fumaria.

Pillulæ de lapide armeno, cyaneo.

Confectio hamech, hiera picra, hiera diacolocynthidos.

Diaphœnicum, diacatholicum, diasena N.

Sena, epithymus, polypodium quercinum, myrobalani Indi.

Clysteres, iis vtendum potiùs si in inferiori visceris parte obstructio constiterit, tumórve hæreat.

Subinde aliis atque aliis vtendum est medicamentis, ne vni natura assuescat; frequenter enim in hoc morbo repe-

tenda sunt medicamenta purgantia ob mali pertinaciam.

MOLLIENTIBVS *duritiem tumoris, obstructionemque tollentibus.*

Decoctum sarsæparillæ.
Fomentatio ex foliis maluæ, tamarisci, scolopendriæ, asplenij, radicibus capparorum, seminibus lini, fœnugræci, floribus genistæ.
Vnguentum althææ, Agrippæ, de arthanitha.
Vnguentum ex oleo liliorum, capparorum, amygdalorum dulcium, adipe anserino, gallinæ, butyro, medulla cruris vituli, aut cerui, succo cyclaminis, bryoniæ, gummi ammoniaco in aceto dissoluto, præstans admodum est remedium.
Vnguentum ex oleo capparorum, adipe camelorum, multum quoque emolumenti adfert.
Squilla cocta in oleo capparorum, addendo radices liliorum.
Ceratum hyssopi, ceratum ex oleo de lateribus, capparorum, amygdalorum dulcium.
Cataplasma ex foliis ebuli, maluæ, bismaluæ, acantho, ficubus pinguibus, rad. liliorum alborum, ebuli, squilla in vino austero & oleo cocta.
Vnguentum ex gummi ammoniaco dissoluto in aceto squillitico, medulla vitulina, ceruina, pinguedine anatis, adipe struthionis, cameli, cera, butyro, aceto.
Emplastrum de meliloto compositum, diachylum simplex, magnum, de mucilaginibus.
Emplastrum ex oleo de lateribus, & gummi ammoniaco, præstantissimum est medicamentum.

CORROBORANTIBVS, *reliquiásque resoluentibus, intemperiémque relictam emendantibus.*

Diarhodon abbatis, trochisc. de eupatorio, de capparibus, de lacca.
Theriaca, diamuscum dulce & amarum.
Aromaticum rosatum, diacapparum.
Electuarium de baccis lauri.
Decoctum tamarisci, foliorum salicis, florum genistæ, scolopendriæ,

lopendriæ, radicum capparorum, ebuli, ſeminum geniſtæ, endiuiæ, roriſmarini, epithymi.
Sarſæparillæ ʒ j. cum pul. myricæ.
Cappares plurimùm valent, ſcolopendriumque.
Fomentum ex floribus camomillæ, ſeminibus cumini, rutæ, aniſi, foliis pulegij, rutæ, lupulorum, anethi, calaminthæ.
Lapis coctilis aut molaris candens ſæpius acerrimo aceto extinguetur, qui adhuc fumans frequenter ſplenis regioni ſuperponetur linteolis.
Vnguentum ex oleo capparorum, rutaceo, maſtichino.
Emplaſtrum de fermento.
Emplaſtrum ex gummi ammoniaco, opopanaco, oleo cucumeris aſinini, capparorum, aceto.
Cucurbitulæ cum ſcarificatione venis quæ ad lienem nigricant admouendæ, aut harum loco ſanguiſugæ, aut earundem venarum ſectio fiet.
Cauterium actuale.

Vbi priorum medicamentorum ope durities ſplenis emollita erit, præſentibus diſcutientibus vtemur aliquamdiu, paulò pòſt rurſum ad emollientia tranſibimus, ſicque alternatim hiſce vtemur medicamentis. Validè autem reſoluentia medicamenta hîc non admittantur.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia, in* TVMORE SPLENIS *ſæpius cum ſumma ſalute plurimorum ægrotorum à Gualtero Brucle experta.*

CVRATIO TVMORIS SPLENIS.

℞ ſyrupi Byzantini, fumariæ, oxymellis ſimplicis ana ℥ j. de calamintha ℥ j. ß. aquarum fumariæ, lupulorum, petroſelini ana ℥ iiij. fiat *Hauſtus.*

℞ radicum cyclaminis ℥ ß. radicum filicis ℥ j. corticum radicum capparorum, tamariſci ana ʒ iij. cuſcutæ m. j. ſenæ ʒ iij. glycyrrhizæ ℥ ß. ſeminum aniſi, fœniculi ana ʒ iij. coquantur in aqua q. ſ. ad ℔. j. ß. colaturæ adde ſyrupi aceroſi compoſiti ℥ iij. fiat *Potio.*

℞ corticum radicum capparorũ, tamarisci, radicum ebuli ana ℥ j. fumariæ, cichorei, lupulorum ana m. j. ß. capillorum Veneris, thymi, ceterach ana m. j. epithymi m. ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ iij. seminum anisi ℥ ß. fœniculi ʒ ij. senæ Alexandrinæ, polypodij quercini ana ℥ j. ß. agarici albi & leuis ʒ iij. zinziberis ʒ j. florum boraginis, genistæ ana m. j. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde syrupi acetosi compositi ℥ iij. fiat *Potio*.

℞ confectionis hamech ℥ iij. diasenæ ʒ j. diacatholiconis ʒ j. ß. syrupi de epithymo ℥ j. aquarum scolopendriæ ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ pillularum Indarum, fœtidarum, agarici trochiscati ana ℈ j. pillularum de rhabarbaro ℈ ß. de lapide lazuli gr. vj. syrupi de epithymo q. s. fiant *Pillulæ* sex aut septem numero, sumat bis in mense.

℞ pulueris sancti ʒ j. ß. diacatholiconis ʒ iij. decocti communis ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ trochiscorum de cappare ℥ ß. florum genistæ m ij. corticum tamarisci ℥ j. infundantur in vini albi ℔. j. ß. viginti quatuor horarum spatio. Huius colaturæ bibat haustum duabus horis postquam sumpserit electuarium subiectum:

℞ diacurcumæ ℥ ß. dianisi, diacastorei ana ʒ j. ß. theriacæ veteris ʒ ij. fiat *Electuarium* molle.

℞ corticum & radicum capparorum, genistæ, tamarisci ana ʒ j. ß. epithymi, ceterach ana ʒ ij. cinnamomi ℈ ij. conseruæ boraginis ℥ j. ß. aromatici rosati Gabrielis, mithridati ana ℈ j. ß. syrupi de fumaria q. s. fiat *Electuarium* ad opiati consistentiam.

℞ trochiscorum de cappare, trochiscorum de eupatorio ana ʒ ß. corticum radicum tamarisci, sarsæparillæ ana ℈ ij. radicum rusci ℈ j. rhabarbari electissimi ℈ j. ß. sacchari albissimi dissoluti in decocto sarsæparillæ q. s. fiat *Electuarium* in tabulis, sumat rotulam aliquoties in die.

℞ radicum asari, cyclaminis ana ℥ j. corticum tamarisci, radicum capparorum ana ʒ iij. menthastri, absinthij, origani, centaurei minoris, scolopendriæ, fumariæ, mercurialis ana p. j. florum camomillæ, meliloti ana m. j. seminum cumini, carui ana ℥ ß. seminũ lini, fœnugræci ana ℥ j. coquantur in vini & aceti quantitate sufficienti ad mollitudinem, fiat *Fomentatio* lienis cum spongia, aut vesica.

℞ olei

℞ olei lateritij, rutæ, capparorum, iuniperi ana ℥ ij olei camomelini ℥ ß. medullæ vituli ℥ iij. bryoniæ, cyclaminis ana ℥ ß. gummi ammoniaci in aceto dissoluti ℥ j. ß. fiat *Vnguentum* arte.

℞ vnguenti arthanitæ maioris ℥ j. ß. gummi ammoniaci in aceto dissoluti ℥ ß. olei capparorum, liliorum alborum ana q.s. fiat *Vnguentum* molle.

℞ vnguenti Agrippæ, arthanitæ maioris ana ℥ j. ammoniaci, opopanacis in aceto dissolutorũ ana ℥ ß. olei cucumeris asinini ℥. ß. fiat *Vnguentum* molle, quo ab exordio mali nequaquam vtendum est, sed vbi iam materia mali vnà cum viscere emollita fuerit.

℞ salis communis seminisque cumini parum torrefacti ana m. j. ß. florum meliloti m. j. radicum ebuli ℥ j. seminum rutæ ℥ v. misceantur contusa, in tegulaque siccata, linteolo rariori intertexentur, fiat *Sacculus* ad splenis formam concinnatus, qui tempore vsus acerrimo aceto, in quo lapidis molaris portio candens extincta sit, irroretur. Duo autem fiant, alternatimque applicentur: emollit, exiccat & resoluit.

℞ corticum tamarisci ℥ ß. radicum liliorum alborum ℥ j. radicum ebuli ℥ j. ß. florum camomillæ, meliloti, absinthij, rutæ ana m. j. seminum lupinorum, lini, fœnugræci ana ℥ ß. ficuum pinguium numero octo, coquantur in aqua q.s. ad mollitudinem, hinc pistentur; addatur farinæ hordei, fimi caprarum ana ℥ j. gummi ammoniaci, sagapeni ana ℥ ß. olei lateritij, capparorum ana q.s. fiat *Cataplasma*, post fotum adhibebitur maximo cum commodo.

℞ diachyli magni, emplastrum de mucilaginibus, de meliloto composito ana ℥. ß. vnguenti dialthææ, Agrippæ ana ℥ iij. corticum tamarisci ℥ j. seminum rutæ ℥ ß. fiat *Emplastrum* molle.

℞ sagapeni, gummi ammoniaci ana ℥ j. olei liliorum ℥ ij. radicum ireos ℥ ij. salis gemmæ ℥ j. ß. fiat *Emplastrum*, Gummi dissoluantur cum aceto.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro curatione TVMORIS SPLENIS inseruiens.

Omnium primò materiam obstruentem, extenuantibus incidentibúsque medicamentis naturæ obedientem reddemus; primò tamen lenientia aluum medicamenta dabimus, vt melius ad splenem vires medicamentorum deduci possint. Pluribus autem diebus præparantibus medicamentis vti debet æger. Hoc cùm consecuti fuerimus, purgante medicamento eandem è corpore educemus. Hinc quæ visceris duritiem, humoréque viscosos atque congelatos emollire possunt, præscribantur, quibus ea quoque permiscebimus quæ obstructionem tollere possunt. Demum quæ corroborare, reliquiásque consumere valent, admittantur. Quæ omnia, nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Hæmorrhoides autem in hoc malo aperire consultissimum erit, cùm plurimum leuaminis afferre soleant. Quiescere quoque in latere sinistro postquàm medicamentum sumpserit æger, debet; magnopere equidem ad curam huius mali necdum confirmati, adiumenti affert.

Methodus

Methodus pro cognitione ICTERITIÆ INSERVIENS.

ICTERITIA est effusio bilis modò flauæ, modò atræ, subinde vtriusque (quod in puellis sæpè accidit) per vniuersum corpus. Contingit autem hunc biliosum humorem per vniuersum corpus diffundi cum sanguine, eò quòd excrementorum separatio, aut omninò non, aut non ritè fuerit peracta, id autem ob has causas potissimùm fieri solet, aut vitio totius corporis, aut iecoris, aut propter vitium aliquod viarum, per quas expurgari debet; aut denique vitio ipsius excrementi. Contingit autem hunc colorem maximè in oculorum albo & circum tempora efflorescere & apparere.

PARS AFFECTA. In morbo regio non perpetuò eadem pars, idemque locus affectus est. Interdum enim iecur in causâ est, cùm scilicet calidius est, vel apostemate afficitur, tunc alui vrinæq. excrementa plurimùm flaua bile colorata erunt, nonnunquam febris concurrit cum dolore obscuro in loco iecoris, variè faciei color mutatur. Sæpe quoque folliculus bilis afficitur, tuncque in dextera præcordiorum parte grauitatis sensus percipitur. alba plerumque sunt quæ per aluum excernuntur; vrinæ verò biliosissimæ sunt, à febri immunis est. aliàs etiam vniuersi corporis vitio prouenit, tuncque paulatim fit, paucaque ex commemoratis signis aderunt; cutis verò magis fit arida, pruriginéque molestatur, atque tunc ipsæ solidæ corporis partes nimio calore distemperantur. est autem symptoma pertinens ad genus mutatæ qualitatis vniuersi corporis.

SIGNA. Sensu manifestum fit hoc malum; omnium autem maximè oculorum color hominem icteritia laborare testatur; lutei enim coloris esse conspicitur, id quod albo solet esse præditum colore. prostratio fit appetitus, & increscit sitis, orisque amaritudo propter caliditatem; absque febre tamen est magna ex parte, capitis concurrit dolor, membrorumque laxitas,

laxitas, vrina impensè crocea est, turbida denique atque crassa, interdum etiam supprimitur. alui excrementa albescunt si meatus folliculi fellis obstruatur, & pauca sunt quæ redduntur, quæ quoque paulatim & crebrò expelluntur. grauitas absque tumore in iecoris loco ferè percipitur, vrina quandoque vsque ad nigredinem ferè rubra crassaque est. Si verò icteritia ex copia bilis fiat, ab intemperie calida iecoris facta, meatusque ad folliculum fellis pertinentes aperti sint, alui excrementa tunc quidem biliosa erunt, eò quòd portio bilis profundatur in aluum. vix febricitat æger. Icteritia verò si lienis vitio fiat, corpus non tam graue est, vti dum à flaua bile fit; sinistro tamen hypochondrio grauitas inest, aliquando etiam subdurus tumor. magis fit cogitabundus atque tristis, obscuro corpus colore primò tingitur; hinc subliuido atque subnigro: Astrictam plerumque aluum habent, & plerumque subnigra sunt alui excrementa, nec non vrinæ. Ictericus magna ex parte prurito tentatur, vix sudat. tempore longo si durauerit, corpus cum pallore inalbescit tandem.

CAVSA accidit aliquando propter choleræ multiplicationem, à nimia iecoris intemperie calida; tanta enim aliquando copia bilis sic gignitur, vt à fellis folliculo vix recipi possit; tunc plerumque absque febre, in dextero hypochondrio feruor circa iecoris locum percipitur, alui excrementa bile perfusa videntur; vrinæ crassæ, croceæque profunduntur; segnities spirandiq. difficultas concurrit tum potissimum perceptibilis cùm mouetur. frequenter quoq. accidit propterea quòd iecur aut meatus illi qui è iecore in vesicam fellis, & inde in intestina demittuntur, obstructi sunt; tunc enim excernere per loca conuenientia iecur biliosum humorem non potest; vnde necessum est sanguinem impurum fieri, in venasque tunc regurgitat, sanguinique permiscetur, atque inde in totum corpus diffunditur. In dextra hypochondriorum parte grauitas percipitur, aluique excrementa sunt alba. Fit quoque totius aliquando corporis vitio, dum calor singulis insitus partibus, nimium fit acris atque mordax, propter intemperiem partium nimis calidam; tunc equidem humores potiùs in bilem abeunt in magna etiam aliquando copia, qui tandem sanguini etiam communicantur venis cõclusò, vnde totum quoque corpus bile sæpe perfunditur, aureoque quasi

tingitur

tingitur colore, soletq. cum pruritu magno per cutem erumpere, mentis sensuumque concurrit hebetudo, corporisque debilitas atque segnities. Subinde etiam in febrium biliosarum indicationibus cötingit morbum hunc oriri; eò quòd à virtute naturali noxia materia in extremas corporis partes protrudatur, sicque cuti suum imprimit colorem, tuncque vrina aluique excrementa naturaliter se habent, & frequenter homo à febre sic liberatur; subitò autem nascitur hoc modo ictéritia procreata. frequenter quoque propter iecoris inflammationem hoc malum accidit, quo casu totum quoque corpus biliosis excrementis perfunditur, propter magnum sanguinis incendium; tunc vrinæ quoque & alui excrementa plurimùm flaua bile colorata sunt. febris etiam concurrit vehemens, variè faciei color mutatur, sitiunt ægri; in iecoris regione sensum grauitatis percipiunt. Venenata denique qualitas sanguinem corrumpendo, hunc morbum efficere potest; id quod indicatur si subitò hominis color mutetur, absque concursu febris.

PROGNOSTICA. Icteritia si fuerit diuturna, periculum hydropis minatur; & potissimum si vrina diu etiam fuerit aquosa, tunc equidem obstructio magna à visceris frigiditate prouenit. perniciosissimum autem est morbo regio laborantibus, durum fieri hepar; malum etiam est prostratum esse appet.tum, & vigiliis molestari, delirioque affici, sermonemque cum labore formare. E splenis autem vitio nata icteritia, plerumque magis est diuturna, quàm ea quæ à iecore originem habet. vti icteritia flaua, sic etiam nigra aliquando etiam originem à iecore habet; lien verò flauum icterum numquam facit. Graue est post natam auriginem, febrem sequi. In morbis acutis si superueniat, vti ambiguum est malum, sic satis difficulter discutitur; si tamen in die critico fiat, signis concoctionis apparentibus, nulla duritie in iecore existente, bonum est; facultas enim expultrix superat; si verò ante diem criticum fiat, malum est. Hæmorrhoides verò in hoc morbo fluere, bonum est. Periculo quoque obnoxius est homo, si icteritia confirmata laboret, & non curetur, neque materia expellatur; subitò equidem tandem cor aliave aliqua nobilis pars opprimitur.

Methodus

Methodus pro Curatione ICTERITIÆ INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër temperatus conuenit.

Cibus sit qui humectare refrigerareq. modicè, humoresque extenuare possit, & qui facilè cõcoqui solet, vt sunt auiculæ montanæ, pulli, gallinæ, pisces petrosi. Admittuntur pruna, poma, cerasa, melones; modicè interim. Condiantur alimenta cum succo limonũ, aurantiorum. Alimenta quæ succum crassum aut melancholicum generare, & quæ astringere choleramque multiplicare possunt, vitentur, vt sunt dulcia, amara, salsa.

Potus. Conuenit vinum dilutum aqua graminis aut petroselini; ptisana.

Exercitium sit mediocre. balneo vtatur hiemali tempore, atque frictionibus.

Somnus sit moderatus.

Excrementa alui arte aut natura respondeant indies.

Animi perturbationes quæ spiritus inflammare possunt, euitentur; quæ autem oblectare possunt, admittantur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. violarum, endiuiæ, limonum.

Rosarum, acetosæ, granatorum.

De cichoreo cum rhabarbaro.

Aqua acetosæ, cichorei, endiuiæ, solani, lactucæ, plantaginis.

Syr. de duabus & quinque radicibus, oxymel simplex.

Syr. de eupatorio, de absinthio, syr. de cichoreo cum rhabarbaro.

Mel rosatum, syr. Byzantinus.

Aqua eupatorij, lupulorum, cuscutæ, asparagi, fœniculi, cichorei,

cichorei, endiuiæ, raphani, rusci.

Decoctum radicum angelicæ, gentianæ, rubiæ tinctorum, asparagi, apii, asari, fœniculi, aristolochiæ, fumariæ, adianthi, serpyli, hypericonis, calaminthæ, chamæpityos, acetosæ, rorismarini, prasij, endiuiæ, cichorei, cinnamomi, sacchari.

Quoniam plerumque bili permisceri solent humores pituitosi crassique, aperientia detergentiaque insigniter hîc locum habent, perque interualla iis vtemur; continuò enim absque noxia non feruntur. Prioribus autem solùm locus erit, cùm solummodò à calidis fieri humoribus augurabimur malum, id quod in purgantium materia etiam obseruabitur; posterioribus, cùm frigidi permisti erunt.

VACVANTIBVS.

Electuarium è psyllio, de succo rosarũ, diaprunũ solutiuum.
Diaphœnicum, hiera picra.
Pillulæ aggregatiuæ, de rhabarbaro, de eupatorio.
Manna, cassia, rhabarbarũ; eius infusio fiat in aquâ endiuiæ.

Diaphœnicum, pillulæ alephanginæ, aureæ, hiera simplex.
Agaricus trochiscatus, agarici infusum cum rhabarbaro, cassia, manna.
Vomitus cum elleboro.
Clystere, primò lene vtilissimum est, si astrictafit aluus; retrahit enim humores ad cutim deuolutos; hinc magis validum paretur, & per interualla ministretur; fiet autem ex radicibus fœniculi, apij, absinthio, eupatorio, prasio, adiantho, origano, seminibus anisi, fœniculi, elect. de succo rosarum, cassia fistula.
Venæ sectio fiat ipsius basilicæ in principio mali; si sanguinis copia oneretur ægrotus: alioqui periculum est ne hydrops accersatur. Maximè autem vena prædicta secabitur, si icteritia ab obstructione fiat meatus, per quem fel in folliculum transmittitur.

Si excrementorum copiam circa aluum primasque venas consistere intelligamus, leuiore aliquo medicamento purgante hæc propellenda erunt antequã offerantur prædicta

præparantia medicamenta; aperientium enim vi facilè humores praui in venas maiores iecoris rapientur, obstructionemque magis generabunt. Copia autem excrementorum circa aluum primasque venas hærentium excisa, humores obstruentes naturæ obedientes reddemus, hincque præsentibus remediis eosdem è corpore deturbabimus, idque per interualla repetere sæpius debemus.

AVERTENTIBVS.

Clystere.
Errhina.
Sternutatoria medicamenta.
Hæmorrhoides si fluere consueuerint, aperiantur.
Mensium fluxus.

CORROBORANTIBVS *intemperiémque in hepate relictam emendantibus.*

Conserua rosarum, violarum, conserua magna nostræ descriptionis.
Syr. de succo limonum, granatorum.
Guaiaci decoctum cum oxymelite.
Succus cuscutæ, radicum raphani.
Radix cyclaminis, rhabarbarum, prasium, fumaria.
Epithema fiat hepati è rosis rubris, spica, spodio, sandalis, croco, aqua rosacea, buglossi, intubi, aceto; ii cordi destinetur, addatur been album & rubrũ, lignũ aloës, caryophylli.
Balneum ex violis, lactuca, endiuia, cichoreo.

Diacurcuma, dialacca, diacalamintha, diatrium sandali, diarhodon abbatis.
Theriaca, mithridatium, trochisci de eupatorio, de rhabarbaro, cum aqua decoctionis cicerum.
Serum caprinum, lac capræ enutritæ asparago, eupatorio, fœniculo, petroselino, apio.
Lumbrici exiccati in furno, & sumpti cum vino albo & saccharo.
Decoctum prasij, cicerum rubrorum, asparagi, raphani, ex vino albo tenui matutinis aliquot horis.
Stercus canis ossibus magna ex parte pasti, stercus anserinũ.

CORRIGENTIBVS *accidentia.*

Scobs eboris infusa in vino aut aqua aliqua aperiente, vermes terrestres exiccati, cum vino dati.

Fumariæ radix in vino coquatur, propineturque.

Potus ex radice cyclaminis, sudor eo excitetur.

Odor ex aceto acerrimo calido, cuius portionem aliquam balneo insidens naribus attrahat æger, & aliquamdiu nares comprimat.

Errhina ex succo cyclaminis, nigellæ, betæ, anagallidis.

Aqua rosacea instilletur oculis in mali exordio, minori equidem impetu humores ad oculos deriuabuntur.

Fomentum oculorum cum aqua hordei, succo acetosæ, granatorum, aceto.

Balnea sicca, balneum ex aqua dulci & aceto pro oculis, aut balneum sulfureum, aut ex decocto florũ camomillæ, meliloti, calaminthæ, rorismarini, parietariæ, anethi, furfurũ.

Sternutamenta prouocantia.

Colorem oculorum flauum hæc emendant, iecorisq́. duritiem emolliunt.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia, in* ICTERITIA *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO ICTERITIAE.

℞ radicum fœniculi, petroselini ana ℥ j. scolopendriæ m. j. ß. foliorum maluæ, caulium ana m. j. cuscutæ m. ß. sennæ Alexandrinæ, polypodij quercini ana ℥ j. ß. epithymi ℥ j. colocynthidis ℈ ß. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ addatur diacatholiconis ℥ j. ß. olei rutacei ℥ j. camomelini ℥ ij. salis communis ʒ j. fiat *Clystere.*

℞ syrupi Byzantini, oxymellis cõpositi ana ℥ ij. aquarum endiuiæ, cichorei, alkekengi ana ℥ iiij. misceãtur, fiat *Iuleb.*

℞ electuarij de psyllio ʒ vj. diacatholiconis ʒ iij. rhabarbari

bari electissimi, agarici trochiscati ana ℈ j. fiat *Bolus*: detur in aurora, aut si æger potiùs in liquida forma expetat, dissoluatur cum decocto raphani, asari, aristolochiæ rotundæ, eupatorij, cuscutæ.

℞ radicum asari, aristolochiæ rotundæ ana ℥ ß. fœniculi, petroselini ana ℥ j. seminum anisi, iuniperi, cicerum rubrorum ana ʒ iij. ß. polypodij quercini ℥ j. ß. rhabarbari electissimi ʒ ij. ß. zinziberis, spicæ ana ℈ ij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. colaturæ addatur syrupi de epithymo, Byzantini ana ℥ j. ß. fiat *Potio*.

℞ radicum petroselini ℥ ij. prasij, scariolæ, agrimoniæ ana m. j. ß. seminum aspatagi, melonum, anisi ana ℥ ß. foliorum senæ ʒ vj. zinziberis albi ℈ ij. ß. coquantur in sufficienti quantitate aquæ ad ℔. j. colaturæ adde sacchari albissimi ℥ ij. aceti ℥ j. ß. fiat *Potio*.

℞ electuarij de succo rosarum ʒ ij. diacatholiconis ʒ j. ß. diaphœniconis ʒ ij. ß. rhabarbari electissimi ℈ ß. spicæ gr. v. syrupi de cichoreo cum rhabarbaro ℥ ß. aquarum cichorei ℥ iij. fiat *Haustus*. ℞ pillularum de rhabarbaro, hieræ simplicis Galeni, pillularum aggregatiuarum ana ℈ j. diagridij gr. iij. syrupi de absinthio q. s. fiant *Pillulæ* septem.

℞ rhabarbari electi ʒ j. aloës ʒ ij. agarici trochiscati ℈ ij. ß. radicum rubiæ tinctorum, cyclaminis ana ℈ j. diagridij gr. xij. syrupi de eupatorio q. s. fiant *Pillulæ*, detur ʒ j. post primum somnum.

℞ aquarum endiuiæ ℥ vj. in ea maceretur per noctem cinnamomi ℈ ß. rhabarbari electissimi ʒ j. colaturæ detur manè cum vncia vna oxymellis compositi. reliquiis addatur rhabarbari recentis dragma alia, cinnamomi gr. xij. & aquæ endiuiæ q. s. pro *Haustu*, iterumque omnia macerentur in cineribus calentibus viginti quatuor horis; colatura propinetur vt prius; hoc medicamentum sæpius repetat.

℞ radicum asari, raphani ana ℥ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis cōsumptionem, huius decocti bonam quantitatem sumat vna vice, additis olei communis vnciis duabus, fiat *Vomitorium* medicamentum.

℞ trochiscorum de rhabarbaro ʒ iij. diarhodonis abbatis, diacurcumæ ana ʒ ij. diatriasandi ʒ j. succi cuscutæ, prassij ana ℥ ß. syrupi endiuiæ, de succo acetosæ ana q. s. ad *Electuarij* mollis consistentiam.

℞ florum

℞ florum sambuci m. iij. cuscutæ m. j. ß. eboris vsti ℥ j. radicum asari ʒ ij. rhabarbari electi ʒ j. ß. infundantur viginti quatuor horarum spatio in vini electi ℔. j. ß. colaturæ addatur sacchari albissimi q. s. fiat *Potus:* huius haustum duabus horis post sumptum electuarium bibat.

℞ trochiscorum de rhabarbaro ℥ ß. diacurcumæ ʒ ß. vermium terrestrium præparatorum vt decet ʒ ij. ß. radicum cyclaminis ℈ ij. syrupi Byzantini, de eupatorio ana q. s. fiat *Mixtura* mollis consistentiæ.

℞ diarhodonis abbatis, diacurcumæ ana ℈ ij. trochiscorum de rhabarbaro ʒ j. sacchari albissimi in aqua cuscutæ q. s. est, dissoluti, fiat *Electuarium* in tabulis. A splene autem si fiat hoc malum, subsequentibus curabitur medicamentis.

℞ radicum fœniculi, petroselini ana ℥ j. radicum cyclaminis, corticum radicum tamarisci, capparorum ana ʒ ij. cuscutæ m. j. ß. scolopendriæ m. j. sarsæparillæ ℥ ß. radicum rusci, seminum anisi ana ℥ j. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ addantur oxymellis simplicis ℥ iiij. fiat *Potio*, detur haustus in balneo.

℞ radicum cyclaminis ʒ v. raphani ℥ j. radicum acori, glycyrrhizæ rasæ ana ʒ vj. coquantur in vini albi ℔. ij. nonnihil, post macerationem aliqualem, colaturæ adde oxymellis simplicis ℥ iiij. fiat *Potio*, dentur ℥ iiij. in aurora, seque ad sudandum componat, prius tamen purgetur sequentibus.

℞ diacatholiconis ℥ iij. cassiæ recenter extractæ, mannæ Calabrinæ ana ℥. ß. cum sero lactis fiat *Haustus*, detur omnium primò.

℞ radicum althææ, enulæ campanæ ana ℥ iiij. hordei mundi m. v. cichorei, fumariæ ana m. ij. ß. foliorum acetosæ, florum camomillæ, meliloti, violarum, buglossæ ana m. j. volubilis, centaurei minoris ana m. j. ß. coquantur in aqua q. s. aliquantulum: quo cùm humorem cuti incumbentem discutere animus est, octo dierum spacio vtetur.

APPENDIX ad prædicta pro curatione ICTERITIÆ inseruiens.

Magna ex parte hic morbus oritur propter obstructionem meatuum illius vasculi per quem bilis è iecore atque liene ad intestina deriuatur, quæ à crassis humoribus plerumque initium sumit; unde iecur nonnihil incalescit, copiámq. bilis coacervat. Clysterio aluum *tunc primò subducemus, eò quòd astrictam aluum plerumque habeant, propterea quòd bilis non descendat, quæ intestina irritare solet. Deinde humores crassos obstructiones facientes, naturæ obedientes reddemus incidentibus, aperientibus, tenuantibúsque medicamentis; qui postquàm concocti fuerint, è corpore vacuandi sunt. Deinde viscera roborantibus medicamentis confirmabuntur, meatúsque aperientur. Quæ omnia nunc antéaque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione applicentur. Si à iecoris inflammatione fiat, ea primùm curetur. Si sit suspicio ne iecur intumescat, emplastro de meliloto addetur ammoniaci nonnihil. Fomentatio fiet cum decocto radicum liliorum, althææ, ficuum, passularum. Vnguentum fiat cum oleo amygdalorum dulcium, vnguento dialthææ. Si à venenosa aliqua materia fiat, vomitu educatur in mali principio. Clysterio verò id fiat, si ad intestina descenderit. Si in habitum corporis traducta fuerit, theriaca conuenit cum decocto corticum citri, limonum, endiuiæ, cardui benedicti, angelicæ, buglossæ, melissæ. Si propter obstructionem vesicæ fellis fiat, tunc maxima duo remedia principatum obtinebunt, venæ sectio & purgatio. Agaricus autem cum rhabarbaro præstans medicamentum hic est. Corporis autem habitum seu cutem detergemus balneo; nec non iis quæ sudorem prouocare possunt; sic equidem ea quæ in habitu corporis latent, euocanda atque discutienda sunt. Faciem & oculos aqua eiusdem balnei lauabit æger, aut cum aqua destillata peponum.*

Methodus pro cognitione VERMIVM inserviens.

VERMES in variis corporis partibus posse generari experientia comprobatum habemus. In vlceribus enim putridis, in dentibus, in auribus, adde quòd in ventribus quoque nascantur. In hoc tamen loco de iis tantùm agimus vermibus, qui in intestinis generantur, quos lumbricos communiter nominamus. Horum autem alij longi sunt teretesque, qui aliis longè frequentiores existunt, suntque similes quasi vermibus in terra ortis. Alij sunt longi, & ad speciem seminum cucurbitæ lati; illud quoque nomen inde seruantes, & hi per tota intestina subinde extenduntur; incredibilis enim longitudinis sæpius fuere visi. Sunt alij admodum exigui si superioribus conferantur, qui Ascarides tenuesque vocantur, suntque vermibus qui in caseo putrefacto nascuntur, persimiles.

PARS AFFECTA. Intestina hîc afficiuntur; in iis enim omnes lumbricorum species, de quibus hîc agimus, gignuntur. Et quidem intestinum rectum ab ascaridibus subtilibusque afficitur. Teretes verò seu rotundi, in gracilibus, necnon in superioribus generantur, vnde in ventriculum aliquando deuoluuntur, sæpe quoque per os, aliquando etiam per nares reiiciuntur. Lati verò lumbrici qui reliquis multò sunt longiores, rarioresque, per tota quasi intestina extenduntur, tam enim tenuia quàm crassa sua longitudine attingunt. est autem hîc affectus de quo præsens sermo est, morbus in numero, tota substantia præter naturam.

SIGNA. Ex præsentia tenuium, pruritus satis molestus in ano rectóve intestino generatur, frequentes irritationes ad alui deiectiones fiunt. Subinde quoq. intestinum rectum in hoc malo prolabitur, post solutam quoque aluum minus molestantur, frequentes in stercore excreto quoque cernuntur. Ex præsentia verò teretum seu rotundorum, qui mirabili

bili sæpe serie in intestinorum itineribus implicati hærent, multò grauiora accidentia excitantur, per inediã enim sæpe sursum ascendunt, stomachumque morsibus admodum acribus affligunt, & subinde ita acerbos dolores excitant, vt corporis dissolutio, præfocatio, corporisque tremor, aliàs etiam animi defectio subsequatur, magnaque fit angustia & cordis palpitatio, frigidusque concurrit sudor, sæpe quoque nausea, tandem etiam vomitus, singultus, tussisque sicca excitatur, facies multis subitò incalescit, rubescitque, diu tamen non perdurat. Hinc contingit nonnullos tempore somni edito clamore expergisci & exurgere, rursusque collabi, adde quòd è lecto interdum exiliant; alij verò dentibus strident, & variè corpus iactant; nocte enim molestiores quàm interdiu esse solent. Pruritus narium plerumque adest etiam vigilantibus tantus, vt scalpere frequentius, dulce sit: nocturno quoque tempore os saliua madescit, venter hydropicorum more sæpe inflatur atque distenditur, idque cum torsione multa. Subinde lyenteria, aut diarrhœa concurrit, pallorque faciei. magna autem ex parte corpus imminuitur, cùm scilicet ita frequens est lumbricorum numerus, vt alimentum absumatur ab iis; quo si destituantur, sæpe ad ventriculum ascendunt, & continuis morsibus, aliisque symptomatibus dictis ægrum affligunt, magnum sæpe cibi appetitum excitant, aliquando etiam caninam appetentiam: macilenti tamen plerumque sunt qui iis affliguntur. sitiunt multùm, febres sæpe excitantur inordinatæ quoque quotidianis similes, horrorem inducentes. vti autem appetitus aliquando admodum intenditur, sic aliàs quoque omninò prosternitur. Verùm hæc omnia accidentia non in omnibus expectare oportet, sed plurima tantùm, aut nonnulla illorum.

Latus verò lumbricus cùm præsens fuerit in intestinis, vt multa signa communia cum teretibus habet, sic corporis concurrit gracilitas, alimenta multa expetuntur, quæ digesta citò etiam excernuntur; vnde sæpe cogitur alimenta noua sumere, alioqui intestinorum rosio fiet. Firmum autem admodum huius lati lumbrici in excrementis signum obseruatur; contingit enim alui excrementis quædam corpuscula permisceri, quæ semini cucurbitæ seu cucumeris assimilantur; estque proprium excrementum huius speciei lumbricorum.

Cavsa communis lumbricorum est putredo seu materia crassa, phlegmatica, viscosa, putredini accommoda, concurrente calore non omninò putrido, qui in materia crassa putridaque existit, & eandem quasi præparat, quique natiui caloris perfusione quasi perficitur, principiumque vitæ vermibus confert. Ab humoribus salsis, amaris, aut acribus vermes non generantur, cùm ab iis potius interimantur; sed potiùs ab iis quæ facilè putrescunt; vt sunt fructus fugaces, dulcesque.

Prognostica. Multi nulla lumbricorum, teretum præsertim, cura habita, exesi ab ipsis sunt, & conuulsi interierunt; & frequenter quidem ita rodunt intestina, vt hominem in mortis periculum præcipitent. Deteriores maiores minoribus, paucis multi, & albis rubri, viuentes mortuis. Versicolores autem lumbrici omnibus aliis sunt deteriores, putredinem enim indicant deteriorem maioremque. Omnium minus periculosi sunt ascarides; tum quia tenues & exigui sunt; tum quia in loco generantur à principibus partibus remotissimo, in intestino nimirum recto. Sæpe alij graues ab iis introducuntur morbi, aliquando enim subitaneam mortem accersunt, nonnumquam syncopen inducunt, subinde verò etiam epilepsiam, aliàs etiam caninam appetentiam, nonnumquam colicum etiam dolorem, aliàs quoque febrem maximè inordinatam accersunt, viginti quatuor equidem horarum spatio cum maximo frigore ter aut etiam quater affligit. Omnium autem maximè pueros infestare solent, & illos qui ad pubertatem accedunt. Lumbrici in febrium initiis eiecti plerumque malum significant, putridæ enim materiei multitudinem perniciemque indicant. idem iudicium si in vigore symptomaticè expellantur, sanitatis autem spem promittunt in declinatione, cùm critica comitatur excretio.

Methodus pro curatione

VERMIVM

INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit temperatus.

Cibus à quo bonus succus elici possit, præscribatur, satisque liberaliter alatur, alioqui punctiones fient intestinorum, à lumbricis ob inediã; quæ cùm fiunt, dulcia offerantur; iis enim placari solent lumbrici. Vitentur caseus, lac, pisces, omniaque quæ pituitosos humores generare possunt.

Potus; vinum conuenit aquosum.

Somno pro consuetudine vtatur, nocturno potiùs quàm diurno.

Excrementa alui respondeant.

Animi perturbationes magnæ vitentur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de absinthio.

Syr. de endiuia.

De cichoreo cum rhabarbaro.

De acetositate citri.

Aqua graminis, absinthij, portulacæ.

VACVANTIBVS.

Agaricus trochiscatus, agarici infusio in oxymelite multùm conuenit.

Hiera diacolocynthidos, hiera picra.

Pill. communes seu pestilentiales sumptæ vmbilicoque admotæ, præstantes sunt admodum.

Pill. ex aloë, myrrha, rhabarbaro, sale gemmæ.

Diaturbith cum rhabarbaro, præstans est medicamentum ad enecandum & ad excludendum vermes.

Diacarthamus vermes enecat, & excludit optimè.

Rhabar-

Rhabarbarum.
Aloë, turbith.
Decoctum radicum zedoariæ, angelicæ, graminis, filiginis, corticum & radicum capparorum, boraginis, buglossæ, violarum, seminis sanctonici, diaturbith cum rhabarbaro addito.
Suppositorium ex aloë, semine sanctonici, coriandri, cornu ceruino, myrrha, melle, felleque bouino inungetur.

Hisce medicamentis materia expurganda est, ex qua vermes generantur, quorum nonnulla generatos etiam enecare possunt, nec non è corpore propellere.

NECANTIBVS *vermes.*

Conserua magna nostræ descript. mirificè operatur in hoc malo.
Mithridatum, theriaca Andromachi vermibus enecandis accommodatissima est.
Hiera picra, zedoaria.
Sanctonici semen, corallina, radix graminis, filicis masculæ, acetum, efficacissima sunt ad vermes enecandum omnia.
Centaurea minor generosum quoque est medicamentum cum semine sanctonici.
Aristolochia rotunda, abrotanum vtrumque, absinthium omne, gentiana, allium.
Aloë etiam præstantissimum est medicamentum.
Semen lupinorum, portulacæ, citri, folia persicorum, menthastrum, scordium.
Tormentilla, dipramus cum decocto sauinæ, coloquintida, agaricus, cornu ceruinum.
Succus ellebori nigri, plantaginis, absinthij.
Aqua absinthij, rutæ, agrimoniæ, valerianæ, artemisiæ.
Syrupus de portulaca, cum semine citri.
Oleum violatum cum euphorbio.

Vnguentũ de arthanita maius tã educit quàm enecat vermes.
Vnguentum pro ventriculo, ventreque ex oleo rutaceo, absinthij, menthæ, seminе sanctonici, aloë, aceto, felle suillo, lacte, melle aut saccharo.
Emplastrũ pro vmbilico ex aloë, felle bouino, ouino, suillo, absinthio,

absinthio, zedoaria, tormentilla, theriaca, ol. menthæ, absinthij, persicorum succo, absinthij, pane tosto, in optimoque aceto macerato.

Medicamenta hæc variè ad vsum accommodare possumus, per os equidem ea assumere licet, aut clysterio iniicere possumus, aut exteriùs vmbilico admouere licebit. Si per os offerantur, diutius ieiunet antequàm enecantia medicamenta exhibeantur; interim si nimiis torsionibus mordicando vrgeant ob alimenti penuriam, aut si ventriculum ascendere tentent, grata exhibebimus pro tempore alimenta, ne dicta accidant incommoda.

EXPELLENTIBVS *enecatos.*

Vacuantia prædicta.

Pillulæ Rufi præstantissimæ sunt tam ad enecandum quàm ad educendum vermes.

Theriaca, mithridatum.

Oleum omphacinum in maiori copia potatum.

Clystere ex decocto pulli, hordei, sebesten, saccharo, butyro non salito.

Vnguentum ex oleo rutaceo, absinthij, succo absinthij, rutæ, pul. diptami, tormentillæ, cornu ceruino.

Emplastrum ex foliis abrotani, rutæ, nasturtij, farina lupinorum, foliis prasij, mercurialis, saluiæ, absinthij, felle bouino, aloë.

Fomentatio ex iisdem iam dictis rebus.

Suppositorium fiat pro vermibus in recto intestino inhærentibus cum oleo rutaceo, in quo aloës & fellis vaccini quantitas soluatur, bombyce excipiatur aut ex melle cum aloës bona quantitate fiat; Suppositorium quoque si fiat cum lardo pingui, anoque si immittatur, & filo suspendatur, feliciter operari solet.

Postquam lumbrici iam enecati erunt, ne grauia subsequantur incommoda, statim erunt expellendi è corpore; periculum enim est, ne febres putridæ generentur ex malignis vaporibus, aut alia grauia symptomata inde efflorescant.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in curatione* VERMIVM *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO VERMIVM.

℞ syrupi de cichoreo cum rhabarbaro, Byzantini ana ℥ ij. aquarum fœniculi, petroselini ana ℥ v. fiat *Iuleb*; detur tribus aut quatuor vicibus matutinis.

℞ radicum graminis, siliginis ana ℥ j. corticum & radicum capparorum ana ʒ j. ß. tormentillæ ℥ ß. florum boraginis, buglossæ, violarum ana m. ß. coquantur in aqua q. s. ad medietatis consumptionem, colaturæ ℔. j. ß. addatur diaturbith cum rhabarbaro ℥ j. ß. fiat *Potio*.

℞ seminis plantaginis, lumbricorum, zedoariæ, lupinorum, centaurei minoris ana ʒ j. aloës, myrrhæ ana ℥ ß. cornu cerui vsti, rasuræ eboris ana ʒ j. ß. radicum tormentillæ, diptami ana ℈ iiij. rasuræ vnicornu ℈ ij. fiat *Puluis*.

℞ cornu ceruini vsti ʒ ß. rhabarbari electi, seminis endiuiæ, radicum tormentillæ, diptami ana ℈ ß. seminis sanctonici gr. x. sacchari albissimi ℥ ij. misceantur, fiat *Puluis*, dosis ʒ j.

℞ seminis sanctonici ʒ j. ß. radicum filicis, tormentillæ, diptami ana ℥ ß. centaurei minoris m. ß. in vino optimo macerētur calentib⁹ cineribus horis sexdecim, sumat ℥ iij. huius colaturæ, addendo ℥ j. theriacæ præstantioris, fiat *Haustus*.

℞ cataporiorum pestilentialium Rufi ʒ j. theriacæ optimæ ʒ ß. decocti seminum sanctonici ℥ iiij. detur in aurora.

℞ theriacæ præstantissimæ ʒ j. scordij, corallinæ ana ℈ ij. detur cum decocto seminis sanctonici.

℞ radicum graminis ℥ iij. seminum sanctonici ℥ ß. centaurei minoris m. j. ß. glycyrrhizæ rasæ ℥ j. zedoariæ, rhabarbari ana ʒ iij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. fiat *Potio*, dentur ℥ iij. addendo dragmam vnam cornu ceruini modicè vsti, & sacchari q. s. ℞ radicum diptami, enulæ campanæ ana ℥ j. sauinæ ʒ j. ß. capitum alliorum ʒ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad medietatis consumptionem; colaturæ addatur tantundem lactis vaccini recenter mulcti, farinæ triticeæ tantum vt puls fieri possit mediocris consistentiæ, addendo croci atque sacchari parum. ℞ coralliuæ, seminis sanctonici, anisi

ci, anisi ana ʒ j. piperis, si non febricitet, pulpæ colocynthidos ana ℈ j. salis nigri gr. vj. mellis despumati ℥ j. aquarum portulacæ ℥ vj. detur duabus vicibus, expellit vermes, atque enecat. ℞ seminis sanctonici ʒ ij. ponantur in aqua vitæ viginti quatuor horis ad macerandum, colaturæ vnciis duabus adde theriacæ præstantissimæ ʒ j.

℞ olei lateritij ℥ j. ß. aloës ʒ iij. ß. pulpæ colocynthidos ʒ j. ß. fellis taurini ℥ j. farinæ lupinorum ʒ j. succi ellebori nigri ʒ vj. cum cera q. s. fiat *Vnguentum*. ℞ radicum aristolochiæ rotundæ, diptami, enulæ campanæ ana ℥ j. centaurei minoris m. iij. foliorum absinthij, persicariæ, abrotani ana m. j. ß. coquantur in aqua q. s. ad mollitudinem, hinc adde aloës ℥ j. myrrhæ ʒ iiij. farinæ seminum portulacæ, sanctonici, lupinorum ana ʒ iij. fellis bouini, olei rutacei, absinthij ana q. s. fiat *Cataplasma* pro ventris regione; antequam autem apponatur, detur ʒ j. cornu cerui ni cum aqua mellis.

℞ radicũ diptami, tormentillæ ana ℥ j. filicis ℥ ß. centaurei minoris, abrotani, marrubij ana m. ij. farinæ lupinorum, fellis bouini ana ℥. j. ß. olei de absinthio q. s. fiat *Cataplasma*.

℞ centaurei minoris, seminum lupinorũ ana ℥ j ß. nigellæ, aloës, absinthij ana ʒ ij. abrotani, cornu cerui ni vsti ana ʒ j. corallinæ ℥ ß. radicum diptami, zedoariæ, calaminthæ, origani ana ℈ ij. ß. myrrhæ, aloës, farinæ lupinorum ana ʒ j. ß. succi absinthij, rutæ, fellis taurini ana ℥ ß. olei lateritij ℥ j. ß. ceræ & terebinthinæ q. s. fiat *Emplastrum* pro ventre.

℞ radicum diptami, enulæ campanæ ana ℥ j. sauinæ ℥ j ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem; fiat *Fomentatio* ventris. ℞ rhabarbari, turbith, hieræ picræ Galeni ana ℈ j. zinziberis, myrrhæ ana ℈ ß. croci, salis gemmæ ana gr. vj. succi ellebori nigri domestiicati q. s. fiant *Pillulæ* numero octo. ℞ diaturbith cum rhabarbaro ʒ vj. agarici trochiscati ℈ j. theriacæ electæ ℈ ß. sacchari albissimi q. s. fiat *Bolus*. ℞ diaturbith cum rhabarbaro ʒ iij. aloës, myrrhæ, agarici trochiscati ana ℈ j. salis gemmæ gr. v. syrupi de cichoreo cum rhabarbaro ℥ j. aquarum portulacæ ℥ iiij. fiat *Haustus*; vermes interficit, pariterque expellit.

℞ lactis caprini aut vaccini vncias duodecim, sacchari rubri ℥ j. mellis ℥ ß. duo vitella ouorũ, fiat *Clystere*, mini stretur aliquamdiu postquàm ea quæ enecant vermes, administrata fuerint, ad inferiora enim alliciuntur, faciliusq. exturbantur.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro curatione VERMIVM inseruiens.

Omnium primò ne generentur in corpore vermes, materia maligna unde generari solent, naturæ obediens reddatur; demùm purgante medicamento è corpore educatur, quod fieri optimè poterit agarico trochiscato, diaturbith cum rhabarbaro, aliísque superius in Methodo curandi dictis. Si autem vermes adesse intelligamus aliquibus signis peculiaribus, quæ eos necare possunt, præscribemus medicamenta. Quando autem per os necantia vermes medicamenta propinantur, tunc emplastrum quoq. ventri exterius applicabimus, quod idem efficere possit; sic equidem duplici ratione opprimentur, aut fugam per inferna instituent. Antequàm autem medicamentum ullum sumat quod vermes necare possit, bibat per quatuor aut quinque dies lac recenter mulctum, hinc medicamentum vermes necans, in lacte calente dissoluatur; sicq́; offeratur; id quoque cum melle fieri poterit aut sacchare. Pueri autem si amara non admittant ultrò, cum fistula incuruata, aut clysterio, iniicere licebit, dentibus diductis, utq́; commodius fiat, cùm fascia contineantur, postéà quæ eosdem enecatos expellere possunt, præscribantur. Vermium quoque generatio inhibebitur, imò geniti enecabuntur atque expellentur, si æger per plures dies utatur rebus acetosis, amaris, acribus & salsis. Pro paruis autem vermibus in ano hærentibus, clysterisetur cum decocto absinthij, persicariæ, hiera picra, oleo amygdalorum amarorum: aut suppositorium ex prædictis fiat, superspergendo aloën, inuoluatúrque visco cum quo capiuntur aues, ei enim adhærebunt vermes. Sunt autem glandes præstantiores aliis medicamentis ad necandum ascarides. Notandum hic, quòd quamuis aliquando in ægrotantibus videamus vermes excludi per superiora, aut inferiora, non tamen statim curandi rationem instituemus ut medicamentis vermes quoque excludamus, cùm hoc sæpe in morbis accidat acutis, in quibus magna putredo latet in intimis penetralibus. cam itaque potiùs materiam malignam, naturæ obedientem reddere atque expellere debemus, quàm vermes; alioqui periculum erit ne morbum augeamus, ægrotumq́; sic occidamus.

Methodus

Methodus pro cognitione

DYSENTERIÆ INSERVIENS.

DYSENTERIA propriè dicta, est fluxus ventris cum intestinorum exulceratione, aut excoriatione, cui dolor, torsioque semper coniungitur. Contingit autem hic primò corpora pinguia abradi ab acribus humoribus, hinc tempore non solummodò pinguia corpora, sed etiam fibræ, pelliculæque interioris tunicæ intestinorum cum excrementis deiiciuntur, cùm scilicet altius malum imprimitur ipsis intestinis. Tertius verò gradus erit cùm iam sanies profunditur, atque hi gradus magnitudinem vlceris indicant. Sordidum autem vlcus esse significatur nobis, si sanies multa fine dolore exeat, quæ si quoque fœteat, putridum indicat vlcus; vti laudabilis sanies mundum vlcus designat. Contingit autem aliquando cruorem per aluum excludi absq. dysenteria, primò quidem in iecoris imbecillitate, tuncque aquæ in qua carnes recenter mactatæ lotæ sunt, simile est id quod excernitur. Hoc quoq. fit in obstructione superiorum vasorum, tuncque ea quæ deiiciuntur, nihil abrasi habent sibi permixtum, solentque aliquando supprimi per duos aut tres dies, tandemque deteriora plerumq. superioribus excrementa protruduntur, soletque sæpè post tenuem sanguinis saniem tandem humor quidam crassus, vini fecibus non multum dissimilis, expelli. aliàs etiam absque vllo intestinorũ vlcere, aut superiorum venarum obstructione, iecorisve imbecillitate, sanguis liquidus atque rutilus profunditur; & hoc quidem in magna quantitate & per interualla, ex hæmorrhoidibus nimirum internis apertis, nec non mensibus suppressis.

PARS AFFECTA. Intestina in hoc malo laborant, cuius signa sunt dolor cum positu; ea denique quæ excernuntur, intestinorum functionem oblæsam esse testantur. Crassa verò intestina affecta esse ostendit stercus densum, sincerum, aliquibus pinguibus, cruentisque guttis perfusum, spumosum, quod aliquando etiam prodit cum flatu; cruor autem hic

stercori

ftercori fupernatare magis cõfueuit, quàm dum in tenuibus hæret vlcus inteftinis. Si autem circa vmbilicum aut etiam altiùs dolores confiftant, ftercorique fanguinis portio omnino permifta atque immerfa fit, maleque fint olentia, biliofa, porrique colorem habentia atque variegata, torminaque quàm maxima excitentur, mordacitatefque validiores, nec non deliquium atq. exolutiones animi inducant, in tenuioribus inteftinis malum eft; tunc quoque pinguia rariùs excludi cum excrementis folent. Ieiunum autem inteftinum dum afficitur, dolor fupra vmbilicum eft: tanta quoque nausea oritur, vt etiam vomitus fubfequatur frequenter, maior quoque fitis cibique faftidium excitatur, excrementa magis cruda funt, quibus fanguis magis nigricans vndiq. permifcetur; mala hîc plerumque febris oritur, vnde graues virium exolutiones accidunt, tandemque etiam mors. Eft autem dyfenteria morbus in foluta continuitate confiftens.

SIGNA. Magna ex parte in principio mali propelluntur excrementa muccofa, mordacia, biliofa, variaque, quibus tandem etiam cruoris aliqua portio vnà cum doloribus inteftinorum mordacibus permifcetur; & excernitur paulatim cum ftercore liquido, pauloque poft etiam adeps & hinc fucceffu temporis ramenta, particulæque interioris tunicæ inteftinorum, vnà cum excrementis cruentis purulentifve per aluum deiiciuntur, præcedentibus quafi femper mordacibus inteftinorum doloribus; vnde frequentes quoque concurrunt defidendi cupiditates, anique dolores, ita vt æger etiam aliquando quiete careat, & à fomno etiam interpelletur; frequenter quoque fitiunt, febricitantque ægrotantes, potiffimùm fi in fuperioribus inteftinis vlcus exiftat, & humor fit acer admodum; quo tempore etiam cruor ipfe excrementis magis permifcetur, quàm dum in craffioribus exulceratio hæret.

CAVSA. Humores acres mordacefque putrefacti; in inteftinis geniti, aut aliunde, è venis nimirum maioribus, è iecore, liene, mefenterio, aliifve partibus circumftantibus, influentes, anfractibufq. inteftinorum inhærentes, frequenter dyfenteriã excitant, quales funt, pituita falfa, bilis flaua, vnde frequentiùs quidem excitatur, nec non adufta atque

atra, qui originem habent frequenter à cruditatibus frequentibus, ab acribus denique vitiosísque cibis, à fructibus quoque malis, à pharmacis denique venenatis excoriantibusque, ab intenso denique frigore caloréve. Subinde quoque ab inflammatione fit dysenteria; id autem innotescet ex signis inflammationem significantibus.

PROGNOSTICA. Periculum haud parum ostendunt appetitus magna prostratio, sitis incrementum, continuus alui fluxus, si vrina poculis non respondeat, si corpore macilento subitò nigra aluus profluat; si carunculæ magnæque intestinorum partes excernantur, ipséque æger inualidus sit, lethalis esse consueuit dysenteria, eò quòd neque caro concrescere, neque vlcus obduci cicatrice potest. In longis dysenteriis cibi fastidium malum, & peius si febris adsit; neque enim semper febricitat dysentericus. Pessimæ sunt dysenteriæ, in quibus quæ excernuntur porri aspectum habent, & quæ sunt nigra grauéolentiaque. Lienosis superueniens dysenteria, bonum est, cùm sic humores melancholici qui in liene erant, euacuentur. Difficilè quoque curatur dysenteria in tenuibus intestinis existens, faciliùs verò quæ in crassioribus. Ab atra bile si fiat, difficillimè sanatur dysenteria, quia cancro coniungitur plerumque. Quæuis autem tormina, longa & difficilia esse consueuerunt; quæ si à profundo veterique vlcere dependeant, viriumque imbecillitas concurrat magna, vix quicquam sperare licebit: contingit autem in huiusmodi casu, excrementa alui grauissimè olere, cruda leuiaque esse, & subnigri etiam coloris. Magno cum periculo in lienteriam dysenteria mutatur. Multoties colica vehemens succedit fluxui, eò quòd expellatur tenue, & relinquatur crassum. Omnis fluxus ventris qui ducit ad hydropem, est mortalis, cùm hydrops curari debeat per fluxum ventris.

Methodus

Methodus pro curatione

DYSENTERIÆ

INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit temperatus.

Cibus qui facilè concoquitur, & qui bonum sanguinem generare possit, offeratur; imbecillis enim est coctrix retentrixque facultas. Conueniunt carnes pullorum, gallinarum, caponum, perdicum, turturum, merularum, phasianorum, oua assata. Oryza, amylo, panico crustaque panis fiat puls, & lacte; cui semina plantaginis, parumque cinnamomi addetur. Prædicta quoque carnium iusculis coqui poterunt, vt puls inde fiat. Vitentur diligenter mordacia, acetosa, sallaque, propter vlcus in intestinis existens.

Potus. Vinum conuenit rubellum astringendi vim habens, cui saccharum rosatum addetur.

Exercitium motusque vitentur, quiesque imperetur.

Somnus conciliandus est; plurimùm enim dysentericos iuuat; vigiliæque malum irritant.

Animi perturbationes immodicè ablegentur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. rosatus.
Violarum.
Intubi.
Endiuiæ.
Cydoniorum.
Aqua plantaginis, buglossæ, absinthij.

Vbi aliquali euacuatione vsi fuerimus in principio mali, tunc demum præsentibus materiam digerere, naturæque obedientem reddere poterimus; præsertim vbi periculum nullum imminebit, & si excrementa non ita copiosè excernantur.

VACVANTIBVS *materiam redundantem, obstructionémque facientem.*

Myrobalani citrini, kebuli.
Tamarindi.
Rhabarbarum.
Agaricus, cùm pituitosa sunt quæ deiiciuntur.
Diacatholicum.
Syr. rosatus, violatus.
Clystere.

Acres, biliosos, prauosque humores qui ad partem affectam ruunt, educere debemus medicamentis quæ aliqualiter laxant; &, ne fluxum fluxui implicemus, iis addere debemus quæ aliquali virtute astringendi prædita sunt, etiam nō præcedente digestione; via equidem ipsis humoribus malignis sic aperitur, vt redundantes euacuentur, obstructionesque tollantur. sæpius autem repetenda erit euacuatio, eò quòd noua continuò suggeratur vitiata materia. Quare astringentibus in initio locus nō erit; id enim frequenter magno ægrotorum fit detrimento; febris equidem, nec non inflammatio, vlceraque intestinorum, nec non spasmi hinc excitantur, eò quòd materia maligna in superiores partes regurgitet, cùm prohibetur euacuari. Clysteri autem meliùs quàm potione educetur materia quæ intestina exulcerat atque vellicat, modò in crassis intestinis hæreat; vti contrà, potione, dum in tenuibus exulcerationem molitur. Scammoniata autem acriaque omnia medicamenta vitanda quàm maximè hìc sunt, vt est elect. rosatū, diaprunum solutiuum.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectionem instituemus ipsius humerariæ in principio mali, antequàm vlcus aliquod præsens fuerit, modò vires validæ sint, & potissimùm si dolor adsit magnus, aut magna inflammatio, aut si consueta aliqua vacuatio suppressa fuerit, hæmorrhoidum nimirùm mensiūmve; reuellit enim sanguinis impetum, eiusque acrimoniam remittit. Hoc quoque fiet, si ex subita alui suppressione æger laboret; periculum enim est ne viscus aliquod nobile obruat excrementa vitiata, excernique solita;

vlcere autem præſente nequaquam fiet venæ ſectio; neque enim vlcus curat; adde etiam quòd vires deiiciat.

Vomitorium leue, vt eſt aqua tepida.

Vrinam ducentia.

Frictiones brachiorum, ſpatularum.

Ligationes dolorificæ partium prædictarum.

Lotiones pedum manuumque in vino aſtringente.

Balneum ſiccum ſudorem promouens, quod lateribus calentibus, panniſq. inuolutis fiet; vino autem conſpergentur, pedibuſque accommodabuntur.

SISTENTIBVS *fluorem & corroborantibus ventriculum & inteſtina.*

Trochiſci de terra ſigillata cum ſucco burſę paſtoris, trochiſci de ſpodio Meſuæ cum ſemine oxalidis.

Elect. diatrium ſandalorum, diarhodon is abbatis, ſyr. cydoniorum, de roſis ſiccis, violarũ, papauerinus, myrtilorum.

Saccharum roſatum, conſerua roſarum, cydoniorum, aqua roſacea aut plantaginis, in qua maſtix prius decoquetur; hinc addatur ſaccharum roſatum.

Athanaſia, phylonium Perſicum cum ſucco plantaginis, diacodium Actuarij cũ aqua cæleſti, in qua ſpodiũ ferbuerit.

Succus ribes, berberorum, meſpilorum, cydoniorum, prunorum ſilueſtrium.

Cornu cerui vſtum elotumque, ſi virulentæ materiei ſuſpicio adſit. coagulum hædi, leporis, hepar lupi.

Lac & aqua commiſceantur. chartã albam in lacte diſſoluunt nonnulli; hinc cum farina fabarũ contundunt peroptimè, additoque ſaccharo & cinnamomi aliqua portione, pulticulam conficiunt.

Vuæ paſſæ enucleatæ, tritæ cum melle, ſaccharo ſpodioque. rhabarbarum eſt ſaluberrimum hîc medicamentum. piſtatiæ, cubebæ, hepatica.

Potus ex aqua in qua ſaluia, balauſtia, ſumach, conſolida maior, radix ſymphyti, roſæ, plantago, nec non maſtix decoquantur.

Fomentum ex aqua in qua decoquantur radices plantaginis, roſæ, ſandali, intubus, ſpodium.

Vnguentum ex oleo cydoniorum, roſaceo.

Vnguentum ex oleo cydoniorum, carabe, maſtiche, puluere roſa-

rosarum, bolo Armeno, corallis, sanguine draconis; pro ventre.
Cataplasma ex pane tosto, mastiche, oleo cydoniorum, rosarum, vino austero; pro stomacho.
Emplastrum diaphœniconis in frigida causa est efficacissimum ad dysenteriam hepaticam.

Cùm bona ex parte vitiosa materia vacuata erit, hisce vtemur medicamentis astringentibus; nequaquā autem à principio, cùm tunc febrem, pleuritidem, peripneumoniam, intestinorum inflammationem, spasmum, aliaque grauiora symptomata generare possit materia maligna; periculū enim est ne in superiores partes regurgitet materia feruida ante tempus suppressa. Vtemur autē primò iis quæ leuiùs astringunt; hinc à leuioribus ad fortiora progrediemur: hisce interim semper addemus quæ hepar ventriculumque corroborare possunt.

MVNDIFICANTIBVS *& glutinantibus.*

Potus ex aqua hordei ad ptisanæ formam compositus, multo sacchar rosato addito.
Clystere ex aqua hordei, saccharo, vitellis ouorum, aut ex vino rubro astringente, sero lactis caprini, hydromelite, melle rosato, aut ex decocto furfurum, frumenti, ciceribus rubris, ligno guaiaco, rosis, plantagine, lupinis.

Clystere ex decocto rosarum, plantaginis, lupinorum, boli Armeni, sanguinis draconis, gummi Arabici, thuris, myrtilorū, polygonij, bursæ pastoris, hordei torrefacti, tutiæ, lithargyri, trochis. de terra Lemnia, aqua chalybeata. olea omittemus, quia consolidationem impediunt.

Mundificantibus, abluentibusque acrem materiam exulcerantem, primo loco positis, vtemur, si multum puris excerni ab vlcere videamus, & profundum esse vlcus intelligamus: quod vbi optimè mundatum erit, secundo loco positis consolidantibus medicamentis locus erit. Singularissima autem sunt clysteria in hoc morbo medicamenta.

CORRIGENTIBVS *accidentia*.

Clystere ex decocto rosarum, oleo rosato, mucilagine seminis psyllij plurimum valet. Vel ex solo lacte ouino, vel vaccino, in quo lapis ignitus aliquoties extinctus sit, & rosæ sint decoctæ, additis vitellis ouorum, vt diutius adhæreat.

Micleta N. Triphera magna, athanasia, phylonium Romanum, pillulæ de cynoglossa.

Syr. de papauere, saccharum rosatum.

Decoctum seminum papaueris in aqua rosata.

Clystere ex lacte ouino, gummi tragacanthæ, adipe caprino, butyro, oleo rosaceo, pillulis de cynoglossa.

Dolorem qui aliquando crudelissimus est in hoc morbo, sedant priora; posteriora autem etiam somnum conciliant, & materiam ineptiorem ad fluendum reddunt.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia, in* DYSENTERIA *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO DYSENTERIAE.

℞ hordei mundi m. iiij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. colaturæ adde sacchari rubri ℥ j. ß. duo vitella ouorum; fiat *Clystere*, quod sæpius iniicietur ad lauandum intestina ab acribus excrementis subsistentibus.

℞ iuris decocti plantaginis, rosarum, hordei aliqualiter cum corticibus torrefacti ℔. j. mellis rosacei, sacchari rubei ana ℥ j. olei rosacei ℥ j. ß. vitella ouorum duo; fiat *Clystere*, iniiciatur ante cibum, mundificat atq. detergit. Cum vrina humana quoque, & aqua mellis in eundem finem *Clystere* parabitur, præsertim si vlcus adsit.

℞ iuris decocti hordei ℔. j. mucilaginis psyllij cum aqua rosacea extracta ℥ ij. adipis caprini ℥ j. ß. mellis rosacei ℥ j. phylonij Persi ℈ j. ß. olei rosacei ℥ ij. fiat *Clystere* dolorem leniens. Aut

℞ radicum & foliorum althææ, anethi ana m. j. ß. foliorum

rum maluæ, florum camomillæ, meliloti, rosarum ana m.j. seminum cydoniorum ℥ ß. seminum lini, fœnugræci ana ℥ j. coquantur in aqua q.s. ad ℔.ß. colaturæ adde olei rosacei ℥ viij. fiat *Clystere*, dolorem feliciter remittit ab acrimonia humorum ortum. ℞ foliorum absinthij, parietariæ, centaurei minoris, betæ ana m.ß. rosarum rubrarum m.j. seminum lupinorum, cicerum rubrorum ana ℥ iij. furfurum, hordei ana m.j.ß. coquantur in sero lactis ad ℔.j. colaturæ addantur mellis rosacei ℥ iij. fiat *Clystere* detersorium.

℞ hordei excorticati, plantaginis, polygonij, bursæ pastoris ana m.j. coquantur in aqua q.s. ad ℔.j. colaturæ addatur boli Armeni, sanguinis draconis, thuris, masticheś ana ℥ j. succi plantaginis ℥ j. gummi Arabici, tragacanthi ana ℈ iiij. oui vitellum, fiat *Clystere*, hîc minor quantitas iniicitur, vt diutius retineatur, idque semper cùm astringere consolidareque volumus; maior autẽ erit, cùm detergere decreuerimus.

℞ rhabarbari optimi parum tosti ℥ j.ß. corticum myrobalanorum citrinorum ℥ iij. paululum macerentur in vino rubro, radicum plantaginis ℥ j. glycyrrhizæ rasæ ℥ ß. coquantur in aqua q.s. ad vncias decem, colaturæ adde mellis despumati ℥ ß. fiat *Potio* duorum haustuum. ℞ rhabarbari leuiter torrefacti ℈ iij. cornu ceruini cremati & eloti in aqua plantaginis, cinnamomi ana ℈ j. aquarũ endiuiæ ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ corticum myrobalanorum citrinorum ℥ iij. kebulorum ℥ ij. contundantur, addatur passularum mundatarum ℥ j. spicæ ℈ ß. bulliant simul in aqua plantaginis q.s. ad ℥ iij. exprimantur fortiter, addantur rhabarbari electi ℈ ij.ß. sacchari parum, fiat *Haustus*. ℞ rhabarbari, myrobalanorum citrinorum ana ℥ j.ß. kebulorum ℥ j. tempore vsus detur ℥ j. cum syrupi rosati ℥.ß. aquarum plantaginis, bursæ pastoris ana ℥ j.ß. fiat *Haustus*. ℞ rosarum rubrarum m. ij. violarum m.j. seminum plantaginis, cydoniorum ana ℥ iij. coquantur in aqua q.s. ad ℔.j. colaturæ adde syrupi cydoniorum ℥ iij. fiat *Potio*. Si consolidare vlcus etiam quis velit, addemus prædictis thuris ℥ ij. boli Armeni ℥ j. terræ sigillatæ ℥ ß.

℞ syrupi myrtillorum, rosarum, cydoniorum ana ℥ j.ß. vini rubri stiptici vncias decem, fiat *Iuleb*. ℞ syrupi cydoniorum, de rosis siccis ana ℥ ij.ß. decocti prædicti ℥ iiij. detur duabus vicibus. ℞ syrupi rosati, rob berberorum, miuæ cydoniorum ana ℥ j. boli Armeni, terræ sigillatæ, sanguinis

draconis, cornu cerui vſti ana ʒ ß. conſeruæ roſarum antiquarum q.ſ. fiat *Conditum*, capiat ſæpe.

℞ cornu cerui vſti, boli Armeni, trochiſcorum de ſpodio, ſanguinis draconis ana ʒ j. concharum vſtarum ℈ ij. ſeminis plantaginis ʒ ß. gummi tragacanthi ʒ j. coralli rubri ℈ j. radicum tormentillæ ℈ ij. myrrhæ ℈ j. ß. fiat *Puluis*, doſis ʒ j. cum aqua plantaginis, ℞ ſeminum plantaginis ℥ ij. cinnamomi ʒ ij. contuſa dentur in papyro pro *Pulticula*.

℞ conſeruæ roſarum antiquarum ℥ j. cornu cerui vſti & loti in aqua plantaginis ʒ j. ſpecierum diatrio ſandali, trochiſcorum de carabe ana ℈ ß. miuæ cydoniorum ʒ vj. ſyrupi roſati de roſis ſiccis q.ſ. fiat *Conditum*. Decoctũ hordei cum melle roſato dari per os poterit dum abſtergere volumus.

℞ aquæ plantaginis, cichorei, acetoſæ, roſarum ana ʒ ij. ſacchari roſati tabellati ʒ vj. ſpecierum diarhodonis abbatis ſine moſcho; diatrium ſandalorum ana ʒ ß. caryophyllorum, macis ana ℈ ß. rob de berberis ℥ j. ß. ſacchari albiſſimi ℥ ij. traiiciatur per ſaccum hypocraticum, fiat *Nectar*.

℞ diacydonites ſine ſpeciebus ℥ j. ß. gummi tragacanthi ℈ ij. trochiſcorum de ſpodio, de terra Lemnia ana ʒ j. ß. ſeminum oxalidis, plantaginis, antharæ ana ʒ j. balauſtiorum, malicorij ana ℈ ij. cornu cerui vſti, corallorum rubrorum, amyli ana ℈ ij. ß. ſyrupi myrtini, cydoniorum ana q.ſ. fiat *Electuarium* mollis conſiſtentiæ. ℞ radicum althææ, verbaſci ana ℥ ß. florum roſarum, camomillæ ana m. j. ſeminum myrtilorum, granorum ſumach, plantaginis ana ʒ ij. malicorij, balauſtiorum ana ʒ j. ß. mediocriter comminuantur, & coquantur in vino rubro aſtringente nonnihil, fiat ventris *Fomentatio*. ℞ olei cydoniorum, myrtilorum, roſarum, anethi ana ℥ j. trochiſcorum de ſpodio ʒ j. ß. boli Armeni, ſeminum myrtilorum ana ʒ j. maſtiches ʒ ß. ceræ parum, fiat *Vnguentum* molle, quo paulò poſt principium vtemur vbi natura aliqualiter expurgata fuerit, à principio enim virulentam materiam intrò cohiberet. Idem de aliis iudicandum medicamentis adſtringentibus.

℞ emplaſtri diaphœnici ℥ j. roſarum rubrarum, balauſtiorum, ſanguinis draconis ana ʒ j. farinæ hordei, fœnugræci ana ʒ j. ß. ſeminum plantaginis, myrtilorum ana ℈ iiij. boli Armeni, maſtiches ana ʒ ij. olei maſtichini, myrtini, roſacei ana ℥ ß. ceræ & reſinæ q.ſ. fiat *Emplaſtrum*.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione DYSENTERIÆ inseruiens.

A principio fluxus inhibendus non est. sed omnium primò, etiam ante corporis purgationem, clysterio ipsa intestina lauanda sunt; debet autem hoc clystere sæpius repeti. Si coniectura consequi liceat materiam esse crassam viscidámque, aut acrem, ita vt vlcus excitare poßit, clysterio prædicto permiscenda erunt medicamenta quæ abstergendi, acriúmque humorum vim, vnde vlcus fieri posset, remittendi vires habent. Dictis quoque adiicientur ea quæ dolorem lenire possunt, si multùm doleat æger ob vsum abstergentium medicamentorum. Demum clysteria astringentia, & quæ sistere possunt fluxum dysentericum, imperabimus; quibus tandem etiam addemus quæ consolidare, cicatricémque inducere, nec non corroborare valent viscera. Debent autem diutius retinere huiusmodi clysteres sistentes, consolidantésque. Purgantibus quoque medicamentis interea temporis per os sumptis vacuanda erit materia prædicta, sistendúsque interim etiam aliqua ratione fluxus. Diuersionum quoque instrumentis remorabimur ipsum fluxum. Potiùs autem potionibus vtemur si in superioribus intestinis hæreat vlcus, & primò quidem lenientibus dolorem, ardorem, inflammationémque. Secundò detergentibus vlcus à materia acri. Tertiò astringentibus, quibus permiscebimus quæ consolidare possunt, carnémque generare. In inferioribus autem intestinis si sit vlcus, clysteribus potius vtemur. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicißimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione accommodentur. Ab hepatis intemperie calida si humores acres dysenteriam excitantes generentur, hanc intemperiem dicti visceris mitigabimus oleo rosato, cerato sandalino, similibúsque medicamentis aliis.

Methodus

Methodus pro cognitione COLICÆ ATQVE ILIACÆ PASSIONIS INSERVIENS.

COLICVS AFFECTVS, paſſio eſt diuturna inteſtini quod colon dicitur, quam ſequitur difficilis exitus ſtercoris, flatuumque per inferiora, dolorque per interualla admodum ſæuus, puncturæque multum grauantes excitantur, eò quòd inteſtinum prædictum craſſum eſt & neruoſum, vnde non facilè ſi quid noxij eius tunicis ſe inſinuet, expellitur. A parte autem affecta, colo nimirum inteſtino, appellationem ſumpſit; in quo inteſtino flatus cumulari ſolent; eſt enim proprium eorundem quaſi receptaculum. Affinitatem magnam habet hoc malum cum iliaca paſſione; tam enim colica laborantes quàm iliaca oppreſſi, acutiſſimis doloribus torquentur, aluum aſtrictam habent, vomitu denique moleſtantur; in iliaca tamen dolor magis eſt intenſus, eò quòd tenue inteſtinum, in quo hoc malum latet, magis ſentiat ipſo colo inteſtino: magis hic quoque vomitus moleſtus eſt ſua frequentia, ventriculus omninò ſubuertitur, aliquando etiam ſyncope, aliàs quoque delirium concurrit in hoc malo, ſæpiuſque frigidi ſudores mouentur. dolor quoque hic ab vmbilici regione magis ſurſum vagatur, eſtq; magis fixus. In lateribus verò iuxta eam partem ventriculi, vbi colon eundem præterlabitur, colicus dolor potiùs vrget.

PARS AFFECTA eſt inteſtinum laxius quod colon dicitur. Signa autem partis affectæ ex ſequentibus patebunt; permixta enim ſunt cum ſignis ipſius affectus.

SIGNA affectus, dolor vehementiſſimus, ſæpeque terebro perforanti ſimilis excitatur in intima abdominis parte vbi colon ſitum eſt, & magna ex parte eſt inſtabilis, circuire enim videtur, & modò in hac, modò in illa parte validiùs vrget;

vrget; nunc enim hepatis regionem ſubire videtur, nunc ſplenis, nunc ventriculi, & frequenter quoque renum perambulat loca, ſæpiuſque in ſiniſtro inguine plus vrget, eò quòd colon ibidem magis ſit anguſtum. Dicta quoque ratione à nephriticis doloribus, qui magis ſunt frequentes colicis cruciatibus, diſcernitur: cùm hi dolores eodem quaſi loco, in dextro nimirum aut ſiniſtro latere iuxta renis ſitum, permanentes, ægrotum iugiter affligant. Lenientibus quoque clyſteribus atq. fomentationibus mitigantur dolores colici magis quàm nephritici. Vrina in doloribus nephriticis ſæpè fit aquoſa, pauca quoque redditur quæ aliquando etiam ſupprimitur: tandem verò maiori redditur copia, quæ aliquando etiam craſſa eſt dum profunditur. Dolores colici magnam ſæpè ventris partem occupant, niſi à vitrea fiant pituita; tunc enim quaſi ſtabiles ſunt; magis quoq. dolores colici dextram perturbant partem, vnde in ſiniſtram quoque diffunduntur, & iuxta renes dorſumque veſtigia etiam aliqua imprimunt. Certius etiam colici doloris indicium eſt, ſi dolor in altiori loco percipiatur quàm renum regio eſt poſita. Concurrit flatuum multitudo in colico malo. Ita quoque aſtrictam aluum habent ſæpe, vt nihil ferè excludatur, etiam ne ventus quidem; & ſi aliquid excludatur, id flatibus prodit multis, & aquæ ſupernatare conſueuit. In nephritide verò frequenter arenoſa quædam corpuſcula, ſubinde quoq. lapis, & nonnumquam ſanguinolenta ſubſidere inueniuntur; lapide verò excluſo à dolore liberantur, nihilq. dictorum cum vrina excernitur in colico dolore, ſed aliquando humor craſſus & pituitoſus. Vomitus aliquando, ſed magis frequenter nauſea mouetur in doloribus colicis, magiſq. hæc moleſtare ſolent, diuturnioraque eſſe conſueuerunt quàm in nephritico dolore. appetitus atq. concoctio labefactatur, propterque magnos dolores contingit ſæpe vrinæ colorem admodum bileſcere, tingi, &, vt ita dicam, igniri, bilioſamque naturam falsò repræſentare: propterea autem hoc fit, quòd bilis ad renes deferatur, cùm ita viæ inteſtinorum per quas excludi ſolebat bilis, ſint interceptæ, vt neque ructus, neque ventris flatus, exire poſſit.

CAVSA. Doloris colici cauſæ plures ſunt; variæ equidem materiæ ad inteſtina ruunt, propter eorũ amplitudinem,

præcipuè

præcipuè tamen quatuor existunt, aliquando enim excitatur ab inflammatione eiusdem partis, tuncque dolor magis est stabilis & acerbus; adest tunc quoque ardor, sitis, nausea, bilisque vomitus fit, necnon stercoris, aliquando etiam vrinæ fit retentio, feruor quidam est interiùs, febrisque molesta. Aliàs verò ab acri mordacique excitatur humore, tunc quoque experientur ardorem, sitim, vigilias, febrem, sed non ita validè vrgebunt, quemadmodum si ab inflammatione ipsius coli fiat malum; ab vsu frigidorum leuabuntur, vti à contrariis calidis nimirum deteriùs se habebunt; quæ per aluum excluduntur, biliosa sunt; vrina dum fluit, percipitur acris. Aliàs fit ab humoribus lentis, crassis, atque à vitrea pituita in coli membranis subsistentibus; tunc quoque magis est stabilis ipse dolor; vixque curatur ante eiusdem materiei vacuationem, intestinumque quasi perforari videtur: vomitus fit humoris potissimùm pituitosi, nausea, ructusque concurrit; aluus ita astricta est, vt nihil ferè transmittatur; & si aliquando flatus aut ructus emittantur, parum aut nihil inde leuatur æger; à calidis mitescit malum, à contrariis verò irritatur, præcessit satietas, cruditas, otium, ciborum frigidorum vsus. Cùm autem colon intestinum proprium quasi sit receptaculum flatuum, ab iisdem quoque frequentissimè contingit colicum dolorem excitari, cùm videlicet nimia eorundem illis in locis cumulatur copia. Hi aliquando arctè concluduntur atque colliguntur in colo vel eiusdem membranis à fecibus multum induratis: aliàs etiam hoc fit à viscida crassaque pituita viis communibus impacta; subinde quoque hoc prouenit à tumore aliquo circumstante, aut in intestinis existente, à quo intestina ita fortiter comprimuntur, vt exitus perquàm difficilis fiat ipsis spiritibus; tuncque contingit maximos dolores excitari, eò quòd intestinum maxima vi sic sæpe distendatur: tunc præcessit vsus ciborum qui flatus generant, ægri quoque ventris torsiones rugitusque maiores experiuntur. Quotiescumque autem tanta est obstructio vt excrementis nullus exitus pateat, iliaca passio oritur.

PROGNOSTICA. Sæpe coli dolor in resolutionem neruorum, vel in morbum articularem, vel in iliacam passionem, nonnumquã etiam in hydropem transit. Inter omnes colicas affectiones, ea quæ ex inflammatione ortum ducit, est grauissima;

grauissima; in ileon enim transitionem minatur. Minus periculosus erit coli dolor, vbi non omninò excrementa retinentur, neque in vna ipsius coli parte fixus dolor sentitur; vehemētissimi enim colici dolores periculosiores sunt quàm mitiores, vtpote qui à leuioribus causis fiunt.

Methodus pro curatione
COLICÆ ATQVE ILIACÆ PASSIONIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër temperatè caleat, potiusque ad siccum vergat: melius tamen pannis calentibus natiuus calor partium abdominis conseruabitur.

Cibus sit facilis digestionis, & qui paucas superfluitates generet. sit liquidus, minimeque flatuosus aut viscosus. Carnes conueniunt volucrum in aqua non degentium, pullorum, gallinarum, caponum, auicularum montanarum, hædinæ, vitulinæ, elixenturque potius quàm assentur. Plurimùm hîc iuscula pinguia conueniunt caponum, pullorum; melius enim per intestinorum ductus transferuntur. Incoquemus thymum, sampsuchum, origanum, saturеiam, hyssopum, fœniculum, asparagum, apium. addemus iusculis commodè nonnihil vini maluatici, parcè autem prandeat æger, parciusque cœnet.

Potus. Vinum conuenit generosum; interim parcè bibat; aquosum autem atque aqua omninò vitentur, similiter & ptisana.

Exercitium conuenit antequàm alimentum sumpserit; eo equidem sumpto, quies imperanda.

Somnus si necessitas dictet, admittatur etiam solito diutius, quo etiam interdiu frui poterit.

Exerc-

Excrementa alui respondeant, diligenterq́. euitentur omnia ea quæ aluum astringere possunt.

Animi perturbationes euitentur, non omninò tamen inutilis ira breuis est.

PRAEPARANTIBVS.

Mel rosatũ colatũ, oxymel simplex potiùs obest quàm iuuat.

Syr. de duabus vel quinque radicibus.

Aqua fœniculi, melissæ, absinthij.

Decoctum radicum asparagi, enulæ campanæ, asari, galangæ, zedoariæ, pæoniæ, foliorum menthæ, maioranæ, origani, prasij, thymi, hyssopi, florum rorismarini, camomillæ, seminum anisi, carui, anethi, ficuũm; in vino odorifero fiet.

Magna ex parte in hoc malo materia plurimũm cõtumax est, & propterea concoquentibus incidentibusque medicamentis naturæ obediens reddetur peccans materia. qui acetum recipiunt, reiiciendi sunt syrupi.

VACVANTIBVS.

Clystere ex floribus camomillæ, meliloti, rad. althææ, seminibus lini, anisi, anethi, centaurea minori, calamintha, origano, maluis, ficubus, carthamo contuso, agarico, colocynthide, cassia, electuario de baccis lauri, hiera picra, hiera logodij, hiera diacolocynthidos, benedicta laxatiua, oleo camomillæ, rutaceo, nucum, butyro recenti, decoquantur decoquenda in iusculo carnium pinguium, eritque sæpè infundendum hoc enema; vsque ad perfectam curationem videlicet.

Electuarium electopi, diaphœnicum, electuarium Indum, hiera picra, benedicta laxatiua, diaturbith cũ rhabarbaro.

Pill. alephanginæ, aggregatiuæ, fœtidæ; ante cibum. Trochisci alhandal.

Rhabarbarum, myrobalani; cassia verò & sena cùm flatus generent, nequaquam hîc admittantur.

Terebinthina.

Suppositorium longum hîc subiiciatur.

Vomitus ante cibum si quis facilè vomat, in mali principio potissimùm fiet; iuuari autẽ commodè poterit cũ decocto

raphani,

raphani, asari, aut cum oleo & vino maluatico inuicem permixtis.

Venæ sectio si ab apostemate fiat, omnino necessaria est, si nihil aliud obstet.

A leuioribus medicamentis purgantibus ad fortiora progrediendum est, si malum ipsum admodum fuerit contumax, postquàm incidentibus detergentibusque medicamentis vsi fuerimus priùs.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio efficax sæpe remedium in dolore admodum graui deprehenditur.

Cucurbitula magna vmbilico affigatur atque loco affecto; maximi enim sæpe est iuuamenti.

Clysteria.

Suppositoria.

Frictiones brachiorum, spatularum.

Balneum.

SEDANTIBVS *dolorem, dissipantibúsque flatus.*

Iusculum caponis vel gallinæ addito croco. Cornu cerui vstum, decoctum florum camomillæ, radicum althææ in vino, aut aqua camomillæ.

Clystere ex pinguibus iusculis, oleo lini, camomillæ, vel ex decocto florum camomillæ, meliloti, vel ex oleo rutaceo, laurino, hiera piera, vino generoso, aut ex solo oleo, aut vino generoso, aut ex oleo rutæ & electuario de baccis lauri, quod admodum est præstans.

Balneum ex decocto florum camomillæ, meliloti, foliorum lauri, rutæ.

Oleum amygdalorum dulcium cum vino hypocratico bibatur.

Vesica magna impleatur ex parte oleo camomelino, lini, anethino, vel communi, ventrisque regioni admoueatur.

Filorum quantitas, lixiuio cineribusque cocta, ventri apponatur calens.

Sacculus ex milio, saleque tostis, floribus camomillæ, seminibus fœnugræci, foliis maluæ, fœniculi, althææ.

Vnguen-

Vnguentum ex oleo camomelino, liliorum, lini, petrolei, anethino, rutaceo, castorei, vino maluatico, aut aquæ vitæ parum addito, idque fiat tempore inunctionis. Vnguentum ex oleo laurino rutaceoque.

Theriaca recens, athanasia Nicolai, phylonium Romanum, Andromachi, cum decoctione camomillæ & rutæ.

Opium castoreo permisceatur. Pillulæ de cynoglossa.

Clystere ex iusculis pinguibus; addendo ex nunc dictis narcoticis medicamentis portionem aliquam.

Potus ex diaphœnicone, hiera Galeni, electuario elescopi, phylonio Romano.

Horum aliqua dolorem leniunt, aut propterea quód causam auferant, aut propterea quód partis vel humorum intemperiem emendent, aut quia stuporem parti inducant. Narcotica quidem, dum calida est materia, conueniunt; non ita in frigida; periculum enim est ne humores frigidi magis infrigidentur, & ne tum flatus, tum humores crassi magis crassescant, magisque contumaces ad expellendum reddantur, obstructionesque augeantur; cogimur tamen aliquando illis vti, cùm scilicet nihil aliorum medicamentorum ope proficimus; clysteribus autem id melius quàm potionibus consequemur. solemus tamen subinde purgantibus medicamentis dragmam horum medicamentorum permiscere, si coacti fuerimus per os propinare; sæpe enim ea ratione malum leuatur; estque efficax tutaque medicandi ratio; simul enim sic & causa tollitur, & dolor mitigatur.

ROBORANTIBVS *intemperiémque corrigentibus, reliquiásque resoluentibus.*

Conserua nostra magna præstans hîc est medicamentum.

Mithridatum, theriaca, diacuminum, diatrium pipereon, aromaticum rosatum, diagalanga, rosata nouella.

Electuarium de baccis lauri, diamoschus, vinum absinthites cui cumini dragma vna infundatur, colaturaque bibatur; vel foliis eiusdem modicè siccatis aqua ardens superfundatur, & tantundem vini maluatici.

Castoreum præstantissimum est medicamentum, cum aquæ mulsæ dragma vna, si bibatur.

Cornu cerui, ossa mespilorum, lumbrici terræ, stercus lupi, & intestinum.
Cucurbitula magna loco affecto admoueatur.
Vnguentum ex oleo rutæ, anethi, camomillæ, petrolei, lauri, castorei, liliorum, seminibus anisi, cumini, fœniculi, galbano, sagapeno, castoreo.
Fotus ex floribus camomillæ, meliloti, foliis rutæ, calaminthæ, origani, lauri, rorismarini.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* COLICA ATQVE ILIACA PASSIONE *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO COLICAE PASSIONIS ATQVE ILIACAE.

℞ radicum liliorum ℥ j.ß. angelicæ ℥ j. florum camomillæ, meliloti ana m. j.ß. foliorum calaminthæ, absinthij, rutæ, centaurei minoris, abrotani ana m. j. seminum lini, fœnugræci ana ℥ ß. nigellæ, cumini, anisi ana ʒ iij. coquantur in iusculo pingui carnium q. s. ad ℔ j.ß. colaturæ addatur benedictæ laxatiuæ, electuarij elescopi ana ʒ iiij. olei rutacei, camomelini ana ℥ j. butyri recentis ℥ ij. electuarij de baccis lauri ʒ iij. salis communis ʒ j. vitellum vnũ oui; fiat *Clystere*.

℞ syrupi de quinque radicibus ℥ iij. oxymellis compositi ℥ j ß. decoctionis camomillæ, menthæ, marrhubij ℥ vj. iusculi pullorum ℥ iiij. misceantur, detur tribus vicibus, modò morbus inducias concedat.

℞ electuarij elescopi ℥ iij.ß. benedictæ laxatiuæ ʒ ij.ß. diaphœniconis ʒ ij. sacchari albissimi q. s. fiat *Bolus*.

℞ radicum fœniculi, petroselini ana ℥ j. seminum anisi, rutæ, cumini, fœniculi ana ʒ iiij. polypodij quercini, agarici albi & leuis ana ʒ iij. seminum carui, dauci, ameos ana ʒ vj. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j.ß. colaturæ addatur benedictæ laxatiuæ, electuarij elescopi ana ʒ iij. fiat *Potio*, bibat haustum manè & vesperi.

℞ hieræ diacolocynthidos ℈ ij. rhabarbari ℈ j. diagridij gr. iij. sy-

gr. iij. syrupi de absinthio q. s. fiant *Pillulæ*.

℞ pillularum sine quibus esse nolo, pillularum fœtidarum ana ℈ j. ß. castorei gr. xij. trochiscorum alhandal gr iij. fiat *Bolus*, vna eademque opera dolorem leuamus, causamque mali expellimus.

℞ hieræ Galeni ʒ j. opij gr. j. croci gr iij. syrupi de quinque radicibus q. s. fiant *Pillulæ*, quæ dabuntur maximè sæuiente malo.

℞ phylonij Romani ʒ j. diagalangæ ʒ. j. ß. electuarij elescopi ʒ iiij. ß. fiat *Haustus* cum vino generoso.

℞ electuarij de baccis lauri ʒ j. diacumini ʒ ß. vini generosi ℥ iiij. detur calidum.

℞ olei rutacei ℥ viij. camomelini, liliorũ ana ℥ j. gummi serapini, opopanacis, castorei ana ℈ j. electuarij de baccis lauri ℥ ß. opij gr. ij. vini generosi q. s. fiat *Clystere*.

℞ olei communis ℥ x. olei liliorum ℥ iiij. butyri non saliti ℥ iij. fiat *Clystere*, dum ex siccitate & retentione fecum fit colica.

℞ seminum anethi ℥ j. ß. radicum raphani ℥ j. coquantur in aqua q. s. ad medietatis consumptionem. Vnciis quinque huius colaturæ addatur ℥ j. ß. olei liliorum alborum, misceantur, fiat *Vomitorium* medicamentum, tepidum bibat.

℞ specierum diacumini, dianisi ana ʒ iij. electuarij de baccis lauri, diagalangæ ana ʒ j. ß. detur ʒ j. cum vino hypocratico, cui tempore vsus permiscebitur dragma vna theriacæ veteris.

℞ electuarij de baccis lauri, phylonij Romani ana ʒ ij. diagalangæ ʒ j. electuarij elescopi ʒ iij. ß. detur tempore vsus ʒ j. ß. cum haustu vini potentis.

℞ radicum althææ ℥ j. foliorum maluæ m. ij ß. florum camomillæ, meliloti ana m. j. ß. seminum lini, cumini, fœnugræci, fœniculi, apij ana ℥ ß. nigellæ ʒ iij. ß. coquantur in hydrelæo ad tertias, fiat *Fomentatio* abdominis cum vesicis semiplenis.

℞ florum camomillæ, meliloti, mentastri, pulegij, origani ana m. j. seminum fœniculi, anisi, ameos, anethi ana ℥ j. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Balneum*. Potiùs tamen loco balnei sequenti sacculo vtemur, plus enim inde leuaminis sentiet æger.

℞ florum camomillæ, meliloti ana m. j. pulegij, furfurum

panici ana m.ij. nigellæ Romanæ ℥ iij. feminum anisi, cumini, fœniculi ana ℥ ij. ß. salis communis ℥ v. calefiant aliqualiter vase aliquo sine aqua tamē, floribus exceptis; quæ omnia *Sacculo* concludantur, vinoq́ue calido irrorentur, calentiaq́ue ventri apponantur.

℞ vnguenti dialthææ, olei camomelini ana ℥ vj. olei amygdalorum dulcium, anethini, liliorum, ana ℥ iiij. olei spicæ ℥ ß. butyri recentis, pinguedinis capi, axungiæ humanæ ana ℥ v. misceantur, fiat *Vnguentum*, si ex siccitate & excrementorum retentione fiat.

℞ olei liliorum alborum ℥ j. ß. de castoreo ℥ j. olei petrolei, rutæ ana ℥ ß radicum galangæ ℥ j. galbani ℥ iij. ceræ q. f. fiat *Vnguentum*.

℞ emplastri de baccis lauri ℥ ij. ß. olei liliorum, rutacei ana q. s. fiat *Emplastrum*.

℞ emplastri de baccis lauri ℥ ij. vnguenti Agrippæ ℥ j. olei liliacei q. s. fiat *Emplastrum*.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione COLICÆ PASSIONIS inseruiens.

Omnium primò dolorem sedabimus si immodicus fuerit, curatióque vera quæ causæ debetur, ad tempus differetur. Lenientibus autem medicamentis dolorem leuabimus, quibus si nihil profecerimus, ad stupefacientia & narcotica transeundum est: & aliquando quidem à principio oportet admittere narcotica, periculum enim alioqui erit si expectemus donec causa præsentis morbi auferatur (quæ plerumque admodum pertinax est) ne vires opprimantur. Ad narcotica interim nō transibimus nisi in casu desperato, sed omnium primò, si fieri aliqua ratione possit, causam mali auferemus, sic equidem dolor verè mitigabitur. Magna autem ex parte à pituitosis fit humoribus, flatibúsque hoc malum. In hunc finem, omnium primò alui excrementa emolliantur clysterio blando; hinc materiā quæ dolorem excitat in colica, enemate conuenienti educemus potius quàm per os sumpto medicamento. In iliaca autem magis conueniunt

quæ

quæ per os ſumuntur medicamenta; iis enim magis iuuantur ægri omnium tamen primò etiam clyſtere leniens hîc uti in colica præſcribetur, curabimúſque iliacam uti colicam à ſimili cauſa dependentem, cùm maximam inter ſe affinitatem habeant hæc mala, cùm non differant in alio, quàm quòd iliaca fiat ab obſtructione in gracilibus inteſtinis facta; colica verò fit ab obſtructione inferiorum inteſtinorum. In iliaca itaque primò proderit purgatorium per os propinare medicamentum, hinc poſt horam clyſtere iniiciemus, ut ad inferiora melius proliciatur medicamentum per os ſumptum. Clyſteribus autem in colica utemur ſæpius, donec conualeſcat. Prædictis autem addemus ſemper quæ flatus diſcutere poſſunt, nec non dolorem lenire. Hinc quæ inteſtina, viſcera principalia roborare, intemperiémque emendare poſſunt, admittentur; in qua re magni momenti erit clyſtere ex vino hypocratico paratum, iniectúmque. Vbi vomitu clyſteribuſq; utcumq; vacuata erit materia mali ab inteſtinis, ſi ab aliis partibus corporis in ventrem materia aliqua morbum fouens ruat, medicamentis tum demum per os ſumptis, vniuerſum corpus purgandum erit, præparantibus interim medicamentis conuenientibus præmiſſis. In valida obſtructione, maximo cum ſucceſſu propinare poterimus olei communis ℥ v. cum iuſculo pullorũ in quo flores camomillæ cocti ſint, tuncq; quatuor aut quinque horarum ſpacio nihil aliud offeretur alimenti. Aquæ potus omnino interdicatur. A fortiter quoque purgantibus medicamentis omnino abſtinebimus in principio potiſſimum mali; periculum enim eſt ne materiæ aſtantes ad inteſtina ſic præcipitentur, vnde malum ingeminari poterit. Præſtantiſſimum autem medicamentum in hoc malo, eſt caſtorium, ſi ſæpius bibatur.

Methodus pro cognitione

HYDROPIS

INSERVIENS.

HYDROPS passio est quam aquosi humoris copia comitatur, propter sanguificādi facultatem vitiatam: est autem morbus diuturnus, ex frigiditate hepatis magna ex parte ortum habens. Sunt autem tres hydropis species, anasarca, ascites, & tympanites, quæ distinguuntur tum ratione materiæ, tum ratione loci. Anasarca est pituitosi aquosique humoris in toto corpore disseminatio. In hoc morbo tota corporis moles incremētū sumit præter naturā; totum enim intumescit, & humore oblinitur, qui è flegmatico sanguine mixtus est. Hic materia pituitosa effunditur inter cutem & carnosum genus totius corporis, spongiarumque instar imbibitur in toto corpore, contingitque ab eius copia in vniuerso corpore malum colorem enasci. Ascites verò est, cùm in totum illud spatium, quod inter peritonæum & intestina vacuum est, spatiumq. abdominis dicitur, flatuum quidem copia, maior tamē aquæ quantitas quàm vaporum colligitur. In hoc malo primò venter abdomenq́. sensim, & tandem etiā crura distenduntur & intumescunt; reliquæ verò corporis partes extenuantur. Cùm verò maior est copia flatuum quàm aquæ, à quibus abdomen præter rationem distenditur, tympanites dicitur; tunc flatuū potius percipimus sonum quàm humoris ex abdominis percussione; sonū enim tympani percipiet, vnde etiam nomen habet; naturalis quoque color faciei magis est hic constans. In ascite verò sonus talis non percipitur, sed dum de latere in latus deuoluitur æger, venter fluctuat, vti vesica media repleta.

PARS AFFECTA est maiori ex parte ipsum iecur; hoc enim instrumentū est sanguinis generatiuum. Hydrops autem non generatur, nisi vbi sanguificationis officina deficit; necessarium est ergo in hoc morbo ipsum iecur affici. Contingit autem hydropem sæpissimè excitari, ob primariam iecoris affectionem, tunc semper ferè exigua tussis co-

mitatur,

mitatur, propterea quòd iecoris moles circa pulmones angustiam aliqualem facit; alui quoque excrementa minimè erunt liquida, contingit quoque iecur subinde affici per consensum, aliquando quidem mesenterij, lienis, ventriculi, ieiuni intestini, venarū mezaraicarum, vnde venarum etiam consequitur debilitas, quibus ad iecur alimenta transferuntur, sicque cumulantur in inferioribus partibus excrementa, donec corrumpantur & grauare incipiant, tuncque profluuio alui sæpe corripitur æger.

Signa communia hydropis. febricitant magna ex parte, multumque sitiunt hydropici, potissimùm qui ascite laborant propter humores putrefactos & salsos, cibum fastidiunt, concurrit color ex virore quasi albicans, adest spirandi difficult. s corporisque grauitas, pedum tumefactio concurrit, propter distantiam à corde. In anasarca totum corpus quasi eneruatum languet, & æqualiter quasi intumescit, maximè tamen in pedibus atque tibiis sub noctem vestigium impressi digiti aliquamdiu remanet, manè bona ex parte euanescit, venter hic minimè inflatur vt in ascite, tactus tamen magis crassum experitur, carnes emortuo corpori persimiles habet æger; molles enim, laxæ, pallidæque efficiuntur, febris ferè lenta concurrit, vrinæ tenues albæque funduntur, spiritus quouis tempore impeditè trahitur, & potissimùm post alimenta; in ascite autem cōtingit ventrem intumescere magis, & alias corporis partes contabescere, spiritus difficulter trahitur, eò quòd diaphragma à tumore cōprimitur; morboq. increscente, paulatim incipiunt tumere pedes, femora, scrotum, fluctuationes excitantur in ventre dum de latere in latus mouetur æger. ex humore aquoso in abdominis capacitate concluso: nec mirum, cùm intestina quasi in aqua natent; multum quoq. vrinæ reddere solent in principio; paulò verò pòst, paulatim eius copia imminuitur, magisque fit rubicunda & crassa; multum quoque fit siticulosus æger, posteà verò etiam febricitat. In tympanite autem facies non ita de naturali habitu recedit, ex ventrisque percussione, tympani quasi strepitum audiri contingit: non hîc moles tanta neque tam molesta adest atque in ascite; frequenter hinc intestina rugitu obmurmurant, multaque flatuum indicia concurrunt.

Cavsa. Iecoris venarumque refrigeratio magna, huius grauissimi diuturnique morbi causa est, quam sequitur nimia humoris abundantia. Id autem iecori accidit aliàs per se. Subinde verò ita immutatur ex refrigeratione splenis, intestinorum, mesenterij, septi transuersi, renum, qui aliquando propter eorum obstructionem, aliàs quoque ob eorundem imbecillitatem, serosam sanguinis substantiam non attrahunt; item ex immodico sanguinis profluuio ex naribus, nec non ex immodica mensium hæmorrhoidúmve vacuatione aut suppressione; sic enim calor natiuus strangulatur, ob spirituum vnà cum sanguine iacturam factam. Ex dysenteria quoque nec non lyenteria idem malum accidit diutius si persistant; spiritus enim naturalis insitusque calor nimium dissipantur. Ictericia denique, aut articulari morbo, podagra nimirum, coxendicúmve dolore laborantes, sæpe in hydropem transeunt; sic qui longis consumuntur febribus, vnde insitus calor atque spiritus nimium dissipatur, sanguificationisque officina intercidit. eiusdem quoque mali causa est subinde aquæ frigidæ immodica potatio post æstum, corporísve exercitationem, &, vt summatim dicam, quicquid sanguificationis virtutem infringere potest, efficeréve ne iecur chymum in sanguinem transmutare possit, hydropem efficere potest; ascites tamen non tantùm ex partium nimia refrigeratione aut cruditate vt anasarca ortum habet, sed frequenter quoque fit ob solutionem continuitatis alicuius visceris, aut vasculi quo humores contineri solent, eaque ratione causæ omnes quæ iecur vehementer exiccant; vt ardentes febres, potentium vinorum immodicus vsus: alimenta quoque multum calentia, hydropem sæpe excitant, eò quòd viscera, & frequentius quidem iecur ex occursu siccitatis nimiæ quasi exarescant atque rumpantur, nec non dehiscant, vt in terra ex nimia siccitate fieri solet; vnde humores in abdomen facilè per fissuram illabuntur in ascite quasi exudando atque destillando. Ex tumore duro iecoris, lienis aut alterius partis quoque fit frequenter; contingit enim viscera sic quoque frequenter findi propter nimiam eorum siccitatem atque humoris inopiam, vnde tempore etiam ipsa membrana ambiens frangitur, sicque sensim serosa excrementa in abdominis capacitatem decidunt.

PROGNOSTICA. Aqua inter cutem laborantibus, vlcera in corpore facta, difficulter sanantur, propter nimiam humorum abundantiam. Quicumque suppurati, aut aquam inter cutem habentes vruntur, aut secantur, si aqua, aut pus vniuersum effluxerit, omnes moriuntur. Aqua inter cutem laborans si à tussi habeatur, aut si postquàm sectus est malum redeat, desperatus est. Omnium periculosissima tympanites est, secundum locum obtinet ascites, anasarca verò cæteris facilior est curatu, significatur enim robur naturæ, cùm ad omnes partes diffunditur id quod noxium est. Omnes autem inueteratæ hydropes, & quæ iam habitum corrumpunt, sunt periculosissimæ, neque nisi cum magna molestia discutiuntur. A tumore duro iecoris vel lienis si fiat hydrops, insanabile fit malum. Phthisici hydropem incurrunt magna ex parte, eò quòd iecori malum communicetur; eluuies enim saniosa atque virulenta viam inueniens, in iecoris substantiam diffusa aliquando obhæret, eiusque substantiam corrumpit.

Methodus pro curatione
H Y D R O P I S
INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër lucidus sit in quo æger versatur, modiceque ad calidum atque siccum declinet; morbum enim auget humidus ventosusque aër.

Cibus. Carnes conueniunt leporinæ, cuniculorum, phasianorum, perdicum, pullorum, auicularum, gallinarum. Oua sorbilia atque gallinarum hepata plurimùm laudantur. Tempore cœnæ potiùs conueniunt assæ quàm elixæ carnes. Carnes bouinæ cùm difficulter concoquantur, vitentur. Iuscula carnium vix admittantur, nisi deiectorium sumpserit medicamentum. Cinnamomo atque ca-

ryophyllis condiantur alimenta: vti pisces, sic lacticinia vitentur. Nullo quoque modo legumina admittantur.

Potus sit vinum tenue, nequaquam dulce; cùm hoc sitim nequaquam ita sedet. ab aquæ auté potu omninò abstineat. Vti autem tolerare famem magnum in hoc malo remedium, sic sitim perferre omnium maximè prodest.

Exercitium moderatum quamplurimùm prodest ante alimentorum assumptionem. Commendatur autem inter alia, equitatio, nauigatio, ambulatio, frictio, balneum siccum.

Somnus sit nocturnus, non multus.

Excrementa alui respondeant. à Venere abstineat.

Tristitia atque timor quemadmodum obsunt eò quòd digestionem impediant, sic nonnihil iuuat ira, sollicitudoque.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de eupatorio, absinthio, de succo endiuiæ, cichorei.

Acetosus simplex, oxymel simplex.

Aqua cuscutæ, absinthij, prasij, radices ebuli, raphani, asparagi, fœniculi, apij, alkekengi, cuscutæ.

Decoctio absinthij, marrubij, eupatorij, cuscutæ, asparagi, radicum graminis, fœniculi, asari, petroselini, seminũ anisi, fœniculi, cicerum rubrorum, glycyrrhizæ in vino albo.

Syr. Byzantinus, de endiuia, granatorum.

Oxysaccharum.

Aqua capillorum Veneris, endiuiæ, lupulorum, absinthij, prasij, fœniculi.

Quandoquidem frequenter iecoris aliqualis durities concurrit in hoc morbo, ea ratione aperientibus vrinamque prouocantibus vtemur medicamentis aliquamdiu.

VACVANTIBVS.

Diaturbith cum rhabarbaro, hiera diacolocynthidos, hiera logodij, electuarium Indum.

Pill. de euphorbio, mezereo, de rhabarbaro, de eupatorio cum succo ireos, de agarico, de sagapeno.

Decoctum radicum ebuli aut sambuci in vino. Sagapenum in pill. redigatur, nam vt brassica marina iuuat.

Succus cucumeris agrestis siccatus seu elaterium, succus brassicæ

brassicæ marinæ seu soldanellæ. Succus radicum ireos silvestris, aut decoctum eius per aliquot dies in aurora propinetur, taleolæ quoque huius radicis sectæ, vinoque albo maceratæ xij. horarum spatio, exprimi poterunt, colaturaque bibatur. hoc remedio plerumque malum exstirpari solet, modò curam admittat.

Rhabarbarum hepar roborat, agaricus. Senæ decoctum.

Thymelæa & ex ea elect. Mes. magnam quidem aquarum copiam euacuat; verùm id fit cum magna molestia, hepatique nocet, eaque ratione nequaquam in hoc affectu vtemur. idem quoque sentiendum de laureola.

Aqua destillata corticis sambuci, florum ireos.

Serum lactis caprini in quo per aliquot horas in cineribus calidis infundantur grana alkekengi aliquot, folia fumariæ, cuscutæ, absinthij, semina anisi, fœniculi.

Vomitus instituetur hîc etiam magno cum commodo.

Venam autem hic nullo modo secabimus, vti nec in tympanite, etiamsi vrina rubra fuerit, eò quòd intemperiem humidã augeat sanguinis vacuatio, nisi à suppressis mensibus aut hæmorroidibus periculum impendeat, ne in hepar sanguis irruat, eiusque natiuum calorem opprimat ob malignam aliquam qualitatem, aut eiusdem copiam.

Clysteria vtilia multum hîc sunt, ex superiorum autem materia fient mediocriter fortia, aliquando verò leuia; potissimum tamen in ascite succum ireos ponemus.

Vnguentum de arthanita.

Ventris sectio fiet si prædictis nihil profecerimus, ægerque iuuenis sit & robustus; incisio autem fiet quatuor quasi digitis sub vmbilico, idque splenis, iecorisque tumore scirrhoque absente, pulmonumque vlcere, paululumque reducatur phlebotome in latus dextrum aut sinistrum; neque enim multũ refert quodnam latus pertundatur; deorsum autem externa cutis reuelletur; sic equidem melius oscula vulneris occludentur, locum naturalem repetente externa cuticula; cauendum enim maximè hic est, ne magna aquæ copia vno tempore effluat; poterit autem mediante siphone bis térve in die educi mediocris quantitas; pluribus enim vicibus euacuatio instituetur; non enim nisi maximo cum periculo vniuersam aquã vna vel duabus vicibus eduxerimus, vnde præstat insumere in eductione aquæ

aquæ decem vel duodecim dies. Sectionis loco, cauterium potentiale etiam adhibebimus, viamque aperiemus, deinde actuali locus erit, hinc foramen exiguum facilè scalpello tenuiori cuspide prædito, moliemur. Vesicatoria quoque medicamenta, scrotique scarificationes, fontanellæque in cruribus excitatæ hic locum habent.

Magnæ vacuationes nequaquã fiant, ne virtus prosternatur ipsius iecoris, sed frequenter atque parcè vacuabimus, intercedentibusque diebus aliquot, roborabimus stomachum atque hepar iis quæ subiiciuntur medicamentis.

ROBORANTIBVS *hepar, & resoluentibus materiei reliquias.*

Trochisci de rhabarbaro, diacurcuma, dialacca, diarhodon abbatis, diatrion sandali, theriaca vetus.
Syr. de absinthio, eupatorio, capillorum Veneris, de prasio.
Succus eupatorij, cuscutæ, absinthij, aqua cuscutæ, eupatorij, prasij, absinthij.
Conserua magna N. in principio mali mirificè opitulatur.
Decoctum guaiaci, radicum cynæ, sarsæparillæ.
Rhabarbarum, eupatorium, cuscuta.
Fomentatio ventris fiat ex decocto florum camomillæ, meliloti, foliorum lauri, origani, rorismarini, saluiæ, calaminthæ, maioranæ, anethi, pulegij, sulfuris, aluminis, fiatque decoctio partim in lixiuio, partim in vino albo; ne autem refrigescat, subinde lapides ignitos impones; dolium autem aliquod ita commodè aptabis, vt ventri applicari possit.
Sacculus paretur ex sulfure, sale atque arena, baccis foliisque lauri, seminibus anisi, ventrique applicetur.
Balnea naturalia, sulfurata, salsa, vel artificialia, ex aqua in qua decocta sint radices ireos, bryoniæ, hyssopus, maiorana, pulegium, calaminthum, rosmarinus, fœniculum, ruta, camomilla, anethum, baccæ lauri, iuniperi, sulfur, sal. hisce resoluendi facultas inest satis quidem valida.
Thermæ siccæ. Cochleæ tritæ ventri accommodentur emplastri modo.

Veſicatoria fiant in diuerſis locis ipſius ventris ex fermento, cantharidibus, aceto forti, & per decem horas ſuprapo-nantur, veſiculæque vbi excitatæ fuerint, aperiantur, & conſeruentur apertæ per quadraginta vel ſexaginta dies, ſuperponendo folia braſſicæ, quæ inungentur butyro vel oleo, grano ciceris, aut ceræ momento foramini impoſito. ſcarificabimus quoque ſcrotum atque femur tumefactum audacter, vulnuſculaq. faciemus parua. fontanellam quoque in tibia quatuor digitos ſupra talum excitare poterimus, ad modum quo venæ aperiri ſolent.

Vnguentum Agrippæ, oleo anethino liliorumque addito.

Emplaſtrum de baccis lauri, radice cyperi, ſtercoreque caprino aut vaccino ſicco addito.

THEORICA ET EMPIRICA

medicamenta nobilia in ASCITE *ſæpius cum ſumma ſalute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO ASCITIS.

℞ radicum cyclaminis, ebuli, aſari ana ℥ ß. foliorum mercurialis, braſſicæ marinæ, eupatorij, abſinthij, pulegij, ana m.j. ſeminum carui, petroſelini, geniſtæ, aniſi ana ʒ iij. polypodij quercini, ſenæ Alexandrinæ ana ℥ ß. florum geniſtæ m.j. coquantur in aqua q.ſ. ad ℔ j. colaturæ addatur diaturbith cum rhabarbaro ℥ v. benedictæ laxatiuæ ʒ iij olei rutacei, irini ana ℥ j. ß. ſalis communis ʒ j. fiat *Clyſtere*. eo ſæpiùs vtetur.

℞ ſyrupi de quinque radicibus, de eupatorio ana ℥ j. endiuiæ, acetoſi compoſiti ana ℥ ß. aquarum cuſcutæ, cichorei, raphani, viniclari ana ℥ iij. fiat *Iuleb*

℞ radicum ebuli, rubiæ tinctorum, aſari ana ℥ j fœniculi, petroſelini ana ℥ ß. cuſcutæ, eupatorij, enulæ, betonicæ, ſcolopendriæ, abſinthij ana m.j. glycyrrhizæ raſæ ʒ v paſſularum enucleatarum ℥ ij. ſeminis carthami contuſi ℥ j. ſenæ

Alexan-

Alexandrinæ ℥ j. ß. polypodij quercini ʒ v. agarici albi & leuis ʒ ij. ß. seminis fœniculi, dauci, melonum ana ʒ j. florum genistæ m. ß. zinziberis, cinnamomi ana ʒ j. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. ß. colaturæ adde syrupi Byzantini ℥ iij. aceti squillitici ℥ ij. sacchari albissimi ℥ j. fiat *Potio.*

℞ diacatholiconis ʒ iij. diaturbith cum rhabarbaro ℥ ß. agarici trochiscati ℈ ß. aquarum eupatorij ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ pillularum de rhabarbaro ℈ ij. aggregatiuarum ℈ j. ß. elaterij gr. iij. succi radicum ireos q. s. fiant *Pillulæ* octo numero.

℞ hieræ diacolocynthidos ʒ j pillularum de rhabarbaro ℈ ß. oxymellis compositi q. s. fiant *Pillulæ.*

℞ pillularum de euphorbio, aut de mezereo ℈ ij. ß de rhabarbaro ℈ j. syrupi de eupatorio ℥ j. aquarum eupatorij ℥ iij. fiat *Haustus*: hic syrupum & aquam addimus vt citiùs operationem perficiat.

℞ dialaccæ, diacurcumæ ana ʒ iij. nucis muscatæ, seminum petroselini ana ℈ ij. glycyrrhizæ rasæ ℈ j. syrupi de absinthio, de eupatorio ana q. s. ad *Electuarij* mollis consistentiam.

℞ specierum diarhodonis abbatis, trochiscorum de eupatorio ana ℈ ij. succi radicum ireos ʒ vj. aquæ mellis ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ rhabarbari electi ℈ ij. mastiches, spicæ, rosarum, laccæ ana ℈ j. foliorum laureolæ siccatorum & infusorum in aceto ʒ j. agarici albi & leuis, turbith ana ʒ ß. euphorbij pistati gr. vj. lumbricatorum terræ exiccatorum ℈ j. puluerisentur omnia subtiliter, addendo elaterij ℈ ß. succi radicum ireos ʒ j. ß. sacchari albissimi in aqua endiuiæ & cichorei ana q. s. dissoluti, fiat arte *Electuarium* in tabulis.

℞ diarhodonis abbatis sine mosco, dialaccæ, rosatæ nouellæ, trochiscorum de rhabarbaro ana ʒ ß. sacchari albissimi dissoluti in aqua cichorei & eupatorij ana q. s. fiat *Electuarium* in tabulis.

℞ trochiscorum alkekengi ℈ j. carnis erinacei in sole exiccatæ ℈ ij. ß. radicum asari ℈ ß. oxymellis squillitici ℥ j. decocti radicum raphani, ebuli, glycyrrhizæ ℥ iij. fiat *Potus* diureticus.

Vomitus

Vomitus in principio mali si prouocetur, plurimùm iuuabit; ab eo tamen abstinendum erit vbi morbus multùm increuerit.

℞ radicum asari, aristolochiæ rotundæ ana ℥ j. ß. rutæ, lupinorum, petroselini, cumini ana ℨ ij. cicerum rubrorum ℨ j. succi panis porcini, brassicæ marinæ ana ℥ ß. laureolæ, thymeleæ ana ℨ iij. olei scorpionum ℥ j ceræ q. s. fiat *Linimentum* pro regione renum, vmbilici, atque vesicæ.

℞ vnguenti Agrippæ ℥ j. ß. arthanitæ ℥ j. martiati, olei nardini, scorpionum ana ℥ ß. succi rutæ ℨ iij. aquæ vitæ ℥ ß. aceti guttas aliquot, fiat *Vnguentum* arte.

℞ radicum ebuli ℥ j. ß. bryoniæ, ireos ana ℥ j. baccarum lauri ℨ vj. florum camomillæ m. ij. seminum anisi ℥ j. coquantur in aqua & vino q. s. ad mollitudinem, addendo rebus pistatis farinæ lupinorum, cumini ana ℥ j. ß. sulfuris ℥ j. stercoris vaccini vel caprini ℨ vij. mellis q. s. fiat *Cataplasma* molle pro ventris regione.

℞ emplastri de baccis lauri ℨ j. ß. vnguenti Agrippæ, radicum ebuli ana ℥ ß. stercoris vaccini, columbini ana ℥ ij. sulfuris vini ℨ iij. ß. cum vrina infantis & melle q. s. fiat pro ventris regione vt prius *Cataplasma*.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro curatione Ascitis inseruiens.

Omnium primò humores hic bene concoquantur. Demum quæ aquosos, potius quàm alios humores, absumere, è corporéque propellere possunt, præscribantur, quibus ea addentur quæ iecur confortare, eiúsque intemperiem emendare possunt, id quod fieri poterit tam sumptis quàm admotis medicamentis. Quæ omnia nunc antreáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione applicentur. Deinde symptomata emendanda sunt, vt sunt sitis, partium corporis tumores, vrinæ difficultates, aliáque si quæ vrgeant accidentia grauia. Cataplasmata autem atque vnguenta ventri cautè sunt applicanda; iecoris enim regionem ne attingant diligenter cauendum est. Pro tibiis inflatis, balneum fiat cum lixiuio facto de cineribus caulium, vitis, ficus, radicum asphodeli, alumine, sale communi. Hinc fiat Cataplasma cum stercore caprino, vaccino, ficubus, vino. In tympanite, quæ flatus validè discutere possunt, præscribantur, eáque ratione emplastra multùm calefacientia atque exiccantia imperentur, vt est emplastrum de baccis lauri, de stercore caprino, vaccino, sulfure, oleo rutaceo, baccis lauri. Anasarca, purgantibus medicamentis, vomitúmque cientibus, curabitur. Hinc balneis, stuphísque siccis, iísque quæ sudorem mouere possunt, curabitur. Si vires quoque constent, & si malum fiat à mensium hæmorrhoidúmve suppressione, venam secare licebit in anasarca; nequaquam autem admittetur in tympanite, nec in ascite etiam si vrina maximè intensum colorem habeat, cùm sic hepatis intemperies frigida magis augeatur. Si verò ascites periculum impendeat ob mensium, hæmorrhoidúmve suppressionem, tunc secanda erit vena, ne ad iecur regurgitet materia noxia, vnde iecur tandem obrueretur.

Methodus

Methodus pro cognitione

CALCVLI INSERVIENS.

CALCVLVS renum, est substantia quædam dura toto genere præter naturam, instar lapidis vel tophi in substantia sinibúsve ipsorum renum genita, vnde vrinæ impetu sæpe per angustos vreteres in vesicam defertur, si non nimiùm magnus fuerit, qui maximo cum dolore meatus vrinarios dilatando & quasi dilacerando excruciat, si subsistere propter magnitudinem cõtingat & inæqualis existat: quemadmodum autem illi non semper vnus est color formaque vna, sic nec vna semper magnitudo; aliquando enim in renibus lapides gignuntur parui, subinde maiores, aliquando numero plurimi, nonnumquam pauci; qui frequenter multum variant tum forma, tum asperitate, tum colore. A colico dolore hoc differt malum, cùm ille plerumque per omnem ventris regionem euagetur. In hoc verò malo, dolor quasi fixus est. A materia autem efficiente hoc malum nomen habet.

PARS AFFECTA. Renes affectos esse indicabit ipse dolor cum positu, in renum enim loco quasi stabilis dolor, iugiter sæpe affligit, in dextro quidem latere aut sinistro, aut vtroque, prout ren dexter vel sinister vel vterque affectus erit. Generantur autem calculi, aut in renum stomacho sinibúsve, vel in carne eorundem, substantiáve. Aliquando etiam generantur calculi in iecore, pulmone, intestinis, iuncturis, aliisque corporis partibus, sed frequentius multo generantur in vesica atque renibus, de quibus potissimùm hic sermo est.

SIGNA. Magnum concurrit sæpe cibi fastidium, frequentes etiam eduntur ructus, dolor viget in loco renum sæpe acerbissimus, cùm in vrinarios meatus illabitur calculus, vel cùm ita sedem mutat intra renem, vt membranam attingere possit; dolorque tunc potissimùm intenditur, cùm

 motibus

motibus vehementioribus corpus exercetur, ſpinamque crebriùs inflectit æger; dolor autem hic tactu haudquaquam exacerbatur, vti fit ſi dolor à catarrho decumbente fiat. ſæpe quoq. ita vrget lapis, cùm ſibi exitū parat, vt infixi aculei ſenſum exhibeat; quamdiu verò quieſcit, dolor grauans potius quàm punctorius ſentitur in rene incumbens, qui magna ex parte ſtabilis & fixus eſt, qui ſubinde etiam ad teſtem proximum & aliquando etiam ad coxendicem excurrit, excrementa alui magna ex parte detinentur, vnde dolor in renibus augetur, eò quòd tum etiam à fæcibus vel flatibus comprimantur renes: nauſea quoque concurrit, & ad vomitum irritatio, doloribuſque increſcentibus, nauſea maior oritur. tandem etiam vomitus pituitæ, hinc bilis flauæ, ſubinde etiam æruginoſæ ſequitur, vnde dolores miteſcunt; renes equidem ventriculo copulantur mediante peritoneo. Dolores quoque ex decubitu in partem aduerſam, & ex ſumpto alimento increſcunt, vti acceſſiones minuũtur, ſi cibo vacuus ſit æger, etiam ſi per inediam affectus non tollatur. ægrè ſpina inflectitur, nulluſque circa locum affectum tumor eſt perſpicuus. crus atque femur quod è directo lateris affecti eſt, ſæpe obtorpeſcit propter compreſſionem neruorum, eiuſdemque lateris teſticulus quaſi retrahitur; contingit equidem quòd teſtes atque crura renibus conſentiant mediantibus venis, arteriis atque neruis, qui dorſo incumbunt, & per dictas corporis partes transfunduntur. Vrina tempore paroxyſmi tenuis & pauca eſt, ſæpe quoque hinc ſit ſanguinolenta, potiſſimùm tamen poſt equitationem & laborem, & dum calculus è renibus transfertur. Et ſi lapis vrinarios meatus obſtruat, maximus dolor, potiſſimùm ſi aſper ſit, excitatur. Remeante autem in renem calculo, aut ſi ex meatu vrinario in veſicam protrudatur, craſſa magnaque copia profluit vrina, cum qua aliquãdo arenulæ inæqualeſq. calculi edũcuntur. Contingit autem frequenter, quòd ij qui diu obnoxij fuerũt huic malo, craſſam ſubrubramq. vrinam reddant, quæ aliquando etiam turbida permanet, aliàs verò ſedimentum arenoſum, rubrum atque viſcoſum deponit, talis vrina ſæpè redditur per plures menſes & annos abſque aliquo vitæ incõmodo; nec mirum, cùm etiam calculi mediocriter magni in renibus mortuorum frequenter inuenti ſint, abſque vlla moleſtia in dorſo habita antè. Cùm in veſica lapis obhæret, dolor in pubis regione,

gione,& pruritus in canali virgæ percipitur, commune vtrique malo, est vrinæ retentio, quam æger sæpe profundere parturientium modo laborat, dolor quoque punctorius concurrit.

CAVSA calculi est arenosa calculosaque renum constitutio, concurrente sæpe renum immodico calore,& maxima quoque ex parte, crassiorum viscidorumque humorum copia.

PROGNOSTICA. Rariùs hoc malo molestantur qui solutam aluum habent, frequenterque vomunt. Difficillimam curationem recipit in sene calculus renum; estque senibus magis frequens tormentum quàm pueris, cùm hi in vesica hunc potiùs experiantur. Corporibus quoque crassioribus rarius hoc malum insidiatur. A parentibus autem prolibus hoc malum sæpe imprimi solet. Leues rotundique calculi faciliùs excluduntur quàm longi atque asperi. Minimo etiam calculo multum ægri cruciantur, dum per vrinarios meatus propellitur, qui antea hoc malo non laborarunt. Magna ex parte renum calculi subrubri, subinde quoque albi sunt, dum pure renes perfunduntur. In viuentibus autem sæpe calculi præsentia in renibus deprehensa est, sola sanguinis mixtione, nullo alio concurrente incommodo, in quibus contingit aliquando quòd præter omnem opinionem in tali casu dolor excitatur omnium acerbissimus; contingit quoque hunc dolorem redire post longa aliquando interualla, quasi per periodos quosdam. A renum calculo, renum vlcus sæpe originem habet; ille enim suo attritu renes quasi excedit comminuitque; tunc autem magna ex parte cruenta vrina purulentam præcedit absque vlla febre, renum quoque calculus faciliùs comminuitur quàm vesicæ; propter loci distantiam duritiemque quam in locis illis lapis ille induere solet; ex vtroque tamen periculum impendet, ne ex vrinæ suppressione aut apostema, quod ex dolorum sæpe sæuitia excitari solet, aut morbus irruat; adde quòd vesicæ calculus si magnus sit, non nisi sectione tollitur.

Methodus pro curatione

C A L C V L I

INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër lucidus atque temperatus conuenit.

Cibus. Carnes conueniunt vitulinæ, agninæ, auicularum, sintq. potius elixæ quàm assatæ. Moderatè autem sumat alimentum; satietas equidem non solùm exasperat malum præsens, sed etiam morbum hunc generat frequenter. Lacticinia, omniaque viscosa vitentur.

Potus. Vinum mediocre conuenit, nec non ptisana, iuscula carnium.

Exercitium in hoc malo conuenit admodum moderatum.

Somnus solito admittatur diutius.

Excrementa alui respondeant quotidie. Plurimùm autem præseruationis causa, proderit semel in mense sumere ℥ x. cassiæ recenter extractæ cum iusculo carnium, in quo semina alkekengi decocta sint.

Animi perturbationes vitentur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de duabus vel quinque radicibus.

Syr. Byzantinus.

Acetosus simplex.

Oxymel simplex.

Aqua saxifragiæ, betonicæ, pulegij, calaminthæ.

VACVANTIBVS.

Clystere ex decocto radicum althææ, seminum anisi, fœniculi, carui, florum camomillæ, meliloti, anethi, maluæ, violarum, ficuum pinguium, benedicta laxatiua, oleo anethino, camomelino, scorpionum, butyro recenti, oleo amygdalorum dulcium, cassia fistula additis.

Diaca-

Diacatholicum, electuarium episcopi, benedicta laxatiua, hiera picra.

Cassia fistula alternis diebus cum decocto communi detur.

Rhabarbarum, agaricus.

Vomitorium medicamentum.

Suppositoria.

Venæ sectio fiat cubiti lateris dolentis; si corpus sit plethoricum, inflammationisque periculum ex incursu humorum cum dolore acerbissimo, vrgeat.

Clysteribus potius tempore paroxysmi vtemur quàm medicamentis per os sumptis; dolorem equidem citius leniunt, cùm subitò onere inutili intestina tenesque leuent. integris quoque quasi viribus ad renes perueniunt emollientium doloremque sedantium vires; vnde grauitas dolorque lumborum mitescit manifestè; parua autem sit quantitas quæ inijcitur, ne copia renes comprimantur.

RELAXANTIBVS *meatus vrinarios, doloremque mitigantibus.*

Clystere prædictum, aut ex solo oleo camomelino, addita cassia fistula.

Iuscula pinguia carnium sæpe sumantur, in quibus althæa, malua, butyrum incoquantur.

Terebinthina cum nuce muscata permixta detur, posteà haustum vini albi ebibat.

Fomentatio fiat cum aqua in qua folia althææ, furfures, camomilla, semina anisi, fœniculi, carui sint decocta.

Balneum ex decocto seminum lini, fœnugræci, florum camomillæ, meliloti, maluæ, radicum althææ.

Vnguentum pro renum regione ex oleo liliorum, amygdalorum dulcium, violarum, camomillæ, axungia gallinæ, butyro recenti.

Vnguentum Agrippæ, dialthææ.

Cucurbitulæ secundùm ductum vasorum diureticorum applicentur; idque vna post aliam, ad pubem descendendo obliquè; adeo enim coaceruatim mouent lapidem, vt dolores repentè supprimantur, lapide nimirum in vesicæ amplitudinem transuecto.

Cataplasma ex floribus camomillæ, meliloti, farina lini, fœnugræci, tritici, lupinorum.

DVCENTIBVS *vrinam, lapidésque comminuentibus & expellentibus.*

Lithontripon cum terebinthina lota, aut cum decocto radicum graminis, fœniculi.
Elect. Iustinum, de cineribus scorpionum, dialacca.
Decoctum ligni guaiaci. Scorpionum cinis, mandibulæ lucij piscis, testæ ouorum ex quibus pulli exclusi sunt.
Conserua magna nostræ descriptionis mirabiliter in præseruatione valet.
Conserua radicum apij, raphani, nasturtij aquatici, terebinthina in latere candente vsta, persicorū nuclei & cerasorū.
Sanguis hirci adhuc calens, cui, ne in grumum concrescat in ventriculo, coaguli aliquid adiicietur.
Puluis leporis cum pelle exiccatus in furno, fructus alkekengi contusi, vinoque percolentur, lapis Iudaicus.
Motacilla auicula, empetrū, semina saxifragiæ, pimpinellæ, rusci, fœniculi, petroselini, raphani, milij solaris, genistæ.
Decoctum raphani, cicerum rubrorum, petroselini, rusci, asparagi, maluæ, fœniculi, apij, vrticæ, saxifragiæ, radicum graminis.
Cortex raphani acerrimi contusa, vinoque albo macerata.
Flores genistæ in oleo camomelino macerentur, & insolentur.
Oleum de cerasis, oleum scorpionum simplex: hisce vtetur medicamentis cùm sumit quod calculum frangit.
Cucurbitulæ prædicto modo applicatæ.
Balneum sulphureum.
Syringa, vrina si subsistat, educi poterit; scamno autem insideat, genuaque dilatet, cum qua quoque immitti poterit diureticum aliquod medicamentum; vt oleum scorpionum, postquàm excreta erit vrina. Cùm autem vrinam educere vis, filum duplicatum per syringæ concauitatem traducatur, eiusdemque fili extremitate pauxillum lanæ aut cotonis fortiter alligetur; ita vt concauitatem syringæ subire possit, dum altera fili extremitate introducitur; non poterit enim non subsequi vrina, si commodè in virgam mittatur, filumque trahatur.

Priusquam medicamenta lapidem comminuentia exhibeantur, dolor mitigari debet, corporisque sentina expurganda est; alioqui enim humores circumiacentes, cum medicamentis diureticis lapidemque comminuentibus, ad partes affectas deferentur; paulatim autem comminuere debemus lapidem inueteratum.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia, in* CALCVLO *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO CALCVLI.

℞ radicum petroselini, althææ, aristolochiæ rotundæ ana ℥ ß. foliorum betæ, maluæ, mercurialis ana m. j. furfurum ℥ j. florum camomillæ, meliloti ana m. j. ß. seminum genistæ ʒ iij. fructuum alkekengi ʒ v. seminis lini, fœnugræci ana ʒ iij. ficus pingues octo numero, coquantur in aqua q. ß. ad ℔ j. colaturæ addatur electuarij elescopi ℥ j. benedictæ laxatiuæ ʒ ß. olei rutacei, camomelini ana ℥ j. ß. olei scorpionum ʒ vj. terebinthinæ Venetæ ℥ ß. salis communis ʒ j. fiat *Clystere*. Reddito clysteri, capiat per os olei amygdalorum dulcium ℥ ij. vini maluatici ℥ iiij. fiat *Haustus*.

℞ olei camomelini, olei seminum lini ana ℥ v. amygdalorum dulcium ℥ ij. rutæ ℥ j. ß. fiat *Clystere* anodynum, sæpius autem dari debet, aut eius loco sumi poterit solum oleum oliuarum.

℞ foliorum maluæ m. ij. parietariæ m. iij. arthemisię, rutæ, hypericonis ana m. ß. radicum fœniculi, petroselini ana m. iij. ß. florum camomillæ, meliloti ana m. ij. ß. seminum lini, fœnugræci ana ℥ iiij. fiat *Balneum*.

℞ radicum althææ ℥ j. foliorum maluæ, althææ ana m. j. ß. furfurum, florum camomillæ, meliloti ana m. ij. ficuum pinguium numero octo, seminum lini, fœnugræci, anethi ana ʒ j. ß. coquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertiæ partis consumptionem, fiat *Fomentatio* pro renum & vesicæ regione.

℞ olei liliorum alborum, adipis humanæ ana ℥ ß. olei camomelini ℥ j. olei de nucleis persicorum ʒ vj. pro dorso fiat *Vnguentum.*

℞ parietariæ m. iij. florum camomillæ, meliloti ana m. ij. ficuum pinguium numero decem, foliorum maluæ m. ij. seminum milij solis, lupinorum ana ℥ v. coquantur in aqua q. s. ad mollitudinem, hinc pistentur, addendo farinæ lini, fœnugræci, hordei, tritici ana ℥ ß. olei camomelini, anethini, butyri recentis, adipis cuniculi ana q. s. croci ℈ j. fiat *Cataplasma* doloris sedatiuum.

℞ aquæ calidæ ℥ iiij. olei crudi ℥ j. syrupi acetosi simplicis ℥ j. ß. misceantur, fiat *Potio Vomitoria*, maximè quidem dolorem lenire solet.

℞ seminum anisi, milij solis ana ʒ iiij. radicum fœniculi, petroselini, althææ ana ℥ j. seminum apij ℥ ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ vj. ligni guaiaci ℥ j. ß. foliorum maluæ, summitatum althææ ana m. j. ß. fructuum alkekengi numero quatuordecim, ficuum pinguium, prunorum damascenorum ana numero vj. vuarum passarum ab acinis mundatarum ℥ ß. foliorum maluæ, violarum, florum buglossæ, boraginis ana m. j. quatuor seminum frigidorum maiorum ana ʒ j. turbith albi & gummosi, agarici albi & leuis ana ℥ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ addatur electuarij elescopi, benedictæ laxatiuæ ana ℥ ß. fiat *Potio.*

℞ cassiæ recenter extractæ ℥ j. sumat ante cibum media hora cum decocto glycyrrhizæ, prunorum damascenorum, vuarum passarum. Per biduum autem antequam medicamenta quæ lapidem comminuunt & educunt, propinetur hic *Haustus.*

℞ electuarij elescopi, benedictæ laxatiuæ ana ʒ iij. ß. diaturbith cũ rhabarbaro ʒ j. ß. sacchari albissimi q. s. fiat *Bolus.*

℞ electuarij elescopi ʒ iij. ß. cassiæ recenter extractæ ℥ ß. seminis petroselini, nucis muscatæ ana ℈ j. aquæ florum fabarum ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ radicum filipendulæ ℥ ß. rubiæ tinctorum ʒ ij. radicum althææ ℥ ß. cicerum rubrorum m. j. ß. seminum iuniperi ℥ ß. seminum anisi, fœniculi, dauci ana ℥ j. seminum alkekengi ʒ v. florum keiri m. j. seminis carefolij ʒ ij. vuarum passarum mundatarum ℥ ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ iij. fiat decoctio in aquæ & vini Rhenensis æquali quantitate ad ℔. j. ß.

colaturæ

colaturæ addatur sacchari parum, fiat *Potio*.

℞ sanguinis hirci præparati ℥ j. gummi tragacanthi ʒ ß. milij solis, corticum ouorum è quibus pulli egressi sunt ana ℈ j. nucis muscatæ ʒ j. fiat *Puluis*, sumatur quatuor vicibus cum potione præscripta.

℞ milij solis ʒ ij. seminis petroselini Macedonici ℈ ij. anisi, fœniculi, leuistici, baccarum lauri ana ℈ j. piperis longi, saxifragiæ, dauci ana gr. quindecim, macis ℈ ij. ß. fiat *Puluis*.

℞ specierum electuarij dulcis ℈ ij. pulueris reginæ, lithontripi ana ℈ j. specierum diatrij sandali sine camphora, pulueris electuarij de baccis lauri ana ℈ ß. seminis saxifragiæ, nucis muscatæ ana gr. v. croci gr. iij. cinnamomi ʒ ß. sacchari albissimi dissoluti in aqua cardui benedicti q. s. fiat *Electuarium* in tabulis, dosis ʒ j. ß.

℞ cicerum rubrorum ℥ j. ß. seminum genistæ, petroselini, dauci, milij solis ana ʒ ij. macis ʒ j. fiat *Puluis*.

℞ seminum genistæ ʒ ij. radicum saxifragiæ ʒ iij. specierum lithontripi ʒ ß. pulueris glycyrrhizæ ʒ ß. fiat *Puluis*, dosis ʒ j. cum succo fœniculi, petroselini, vino albo ana ℥ j. ß. fiat *Haustus*.

℞ milij solis, seminũ apij, cucumeris, alkekengi ana ʒ iij. chamædryos, cicerum rubrorum, saxifragiæ ana ʒ ij. cineris scorpionum ʒ j. fiat *Puluis*, detur ʒ j. cum aqua destillata ex herbis diureticis.

℞ olei keirini ℥ j. scorpionum, camomillæ, anethi ana ℥ ß. pinguedinis hirci ℈. ij. ceræ parum, fiat *Linamentum*.

℞ olei lini, liliorum alborum, adipis humanæ ana ℥ ß. olei camomelini, scorpionum ana ℥ j. fiat *Vnguentum*.

℞ vnguenti Agrippæ ℥ j. olei scorpionum ℥ ß. olei de nucleis persicorum ʒ iij. misceantur, fiat *Vnguentum*. Emplastrum fiat ex materia eorum quæ in fomento ponuntur, addendo oleum lini, camomelinum, butyrum recens aut maiale, pinguedinem gallinæ.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione CALCVLI inseruiens.

Omnium primò clysterio conuenienti aluus subducenda est, idq; bis in septimana; quibus ea etiam addemus quæ dolorem lenire, flatúsque discutere possunt. Cauendum autem vnicè ne validiores offerantur clysteres; iis equidem humorum copia maior ad intestina trahetur, vnde meatus vrinarij comprimi possent; hinc venam secabimus si ratio dictet. Interim anodynis medicamentis tam intrò quàm extrà adhibitis, dolorem mulcebimus, hinc quæ humores concretos emollire, meatúsque renibus adiacentes ampliare possunt, imperabuntur omni ratione, vti est balneorum, insessulorum pinguium, necnon cataplasmatum vsus; sic equidem posteà cum diureticis medicamentis arenulæ nec non calculi faciliùs expellentur. Postquàm autem dolor remissus, humoréśque concreti, emolliti, meatúsque ex parte reserati erunt, quæ lapidem comminuere atque expellere possunt medicamenta administrabuntur, & non antè. Priusquàm tamen hæc offerantur medicamenta, consultum est offerre, modò corpus sit plethoricum, aliquid quod ventriculum, intestina, vrinariósque meatus purgare possit; periculum enim est alioqui, ne humores dictis locis conclusi, ad renes vnà cum medicamentis lapidem comminuentibus, diducantur, sicq; dolorem augeant. Posteà instituetur etiam enema cum hiera picra, lithontripo, electuario elescopi, benedicta laxatiua, oleo rutaceo, camomelino. Tandem per os ea propinabimus etiam medicamenta quæ calculum propellere possunt. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Vti autem calculus renum & vesicæ magnam conuenientiam habent ratione causarum atque generationis, sic quoque in ratione curandi quasi conueniunt. Paulò tamen validiora præscribentur in vesica calculo remedia, eò quòd magis duram plerumque habeant substantiam, & per remotiora loca traduci debent medicamenta. Ventriculus autem roborabitur cum oleo macis, menthæ, absinthij, rosarum. Si ardor magnus in renum regione molestus sit, oleo violaceo aut rosaceo inungentur, quibus parũ aceti addemus. In vesicam antẽ calculus illapsus si sit, medicamentisq; ob magnitudinẽ excludi nequeat, exscindendus est.

Methodus

Methodus pro cognitione DIABETES INSERVIENS.

DIABETES est proprium renum vitium, & velox exitus per vrinarios meatus, eius quod potatum est, eo à sua qualitate non mutato, siti inexhausta concurrente. Seu, est affectio diuturna circa renes consistens multum potum inducens, vnà cum hoc, quod quicquid bibitur, simul vt acceptum est, per vrinas nihil ferè immutatum, exuberanter reiicitur, quasi solummodò colaretur per renes.

PARS AFFECTA. Ren vterque hic afficitur: id quod patet ex actione læsa; expurgant equidem venosum genus renes à sanguine seroso, imò in hoc morbo quasi vi rapiunt à partibus vicinis; venæ autem hac ratione exiccatæ, ab hepate trahunt, & sic per continuum ordinem etiam à ventriculo, eaque ratione potum continuò homo expetit, cuius initium à renibus procedit, propterea que diabetes renum est affectus. Accidit autem renibus idem hic quasi quod accidit ori ipsius ventriculi in canina appetentia, attractrix equidem renum facultas immoderatè trahit; retentrix verò tam imbecillis est, vt retinere nequeat humorem attractum donec alteretur, vnde à qualitate sua non mutata, redduntur ea quæ bibita sunt. Est ergo symptoma in genere excrementorum immodicè.

SIGNA. Manifesta sentitur in renibus caliditas, sitis hic sæpe vsque eò pertinax concurrit, vt nulla satietas ex humore assumpto contingat, imò cum clamore quandoque assiduè potum assumere coguntur, nec tamē satiantur, eò quòd euestigiò citissimè per lotium reddatur id quod potatum est, parum aut nihil mutatum. Si autem pertinaciter retinere vrinam laborent, testes intumescunt, nec non lumbi atq. coxæ. magnus calor in intimis partibus percipitur, ita vt illis vri viscera videantur, eò quòd aquosa sanguinis humiditas, à qua tēperari debebat sanguis, à renibus attrahatur; imò tandem

tandem etiam partium solidarum humores attrahuntur à renibus, tandemque caliditate incrementum in visceribus sumente, tabes corporis acedit; corpus enim consumitur ac veluti liquescit.

CAVSA. Sæpius est immoderata renum intemperies calida, cui retentricis facultatis imbecillitas quoque coniungitur. Aliàs idem malum quoque fieri obseruatum est ab humoribus acerrimis renibus imbibitis, bile nimirum acri. fit quoque à pituita multum salsa. Aliàs etiam fit à venenosa materia præsens hoc malum; aliquando enim perniciosa qualitas sanguini aut humoribus permista in renibus figitur. A potu quoque copiosiore vini, præsertim tenuis, frequenter vrina redditur: de eo tamen malo nihil hîc agimus, modò non concurrat sitis immodica.

PROGNOSTICA. Totius corporis siccitas atque tabes tempore sequitur; cùm non solùm humores venarum, sed totius etiam corporis attrahere renes in hoc malo contingat, ob earundem partium immodicam caliditatem. Erit in iuuene malum curabile, in sene verò difficulter curabitur. Rursus, si recens malum fuerit, curari poterit; inueteratum autem si euaserit, vix quoque curabitur. Subitò autem hoc malum increscit, ita vt eius principium atque incrementum vix percipiatur, antequam ad statum peruenerit, vnde subitò quasi videtur aduenire. Hacque ratione difficulter curatur, quòd non facilè in initio deprehendi queat. ardenti febri hoc malo laborans si corripiatur, incurabile est; propterea quòd humor radicalis immodicè exhauriatur, à duabus causis validissimis.

Methodus

Methodus pro curatione

DIABETES

INSERVIENS.

Perficitur autem ſubſequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad frigidum declinet atque humidum.

Cibus. Ea quæ bonum ſuccum, interim craſſum generare, humorumq́ue acrimoniam temperare poſſunt, præſcribantur, iiſq́ue ſatis liberè alatur, ad frigidumq́ue nonnihil arte declinent. Lac amygdalorum, oua ſorbilia, ptiſanæ ſuccus, piſces ſaxatiles, poma, pyra, oryza, caſeus recens non ſalitus. Caro bouina, porcina macilenta & bene cocta, vitulina. Inter olera conuenit intubus, lactuca, portulaca. Ab iis quæ vrinam incitare poſſunt, abſtineat, & ab omnibus acribus atque ſalſis.

Potus. Vinum aſtringens meracius, ſuccus granatorum, ſuccus ribes cum decocto intubi, lactucæ, myrtilorum.

Exercitium inhibendum; quies enim humorum motum componit.

Somnus admittatur conſueto diutiùs.

Excrementa alui arte aut natura reſpondeant.

Animi pathemata immodica euitentur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. papauerinus, de acetoſitate citri, nenupharinus, bugloſſæ.

Syr. violaceus, roſaceus, myrtinus, de ſucco acetoſæ, de roſis ſiccis.

Aqua portulacæ, violarum, nymphææ, intubi, acetoſæ, plantaginis, bugloſſæ.

Decoctum radicum & florum nenupharis, plantaginis, ſaccharo addito.

VACVANTIBVS.

Venæ ſectio fiat in cubito in mali principio, idq. moderatè;

praeter

præter enim quàm quòd reuellat, etiam plurimùm in hoc malo ardorem temperat; non autèm si inueteratum malum sit: vena secabitur, eò quòd magis corpus tunc inde incendatur, adde etiam quòd vires debiles nimium imminuantur.

Manna, cassia, tamarindi.

Syr. de multiplici infusione rosarum.

Diaprunum simplex, diacatholicum.

Rhabarbarum.

Clystere ex aqua in qua decocta sint folia violarum, althææ, maluæ, pruna Damascena, addendo oleum violarum, cassiam recenter extractam.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio.

Vomitus cum oleo & aqua tepida procuretur.

Frictiones fiant brachiorum, capitis scapularumque.

Sudoris prouocatio.

Diuersiones hîc admodum cõuenire, experientia constat.

SISTENTIBVS *motum serosæ partis ipsius sanguinis.*

Elect. fiat ex cornu cerui vsto, rosis rubris, balaustiis, seminibus plantaginis, cydoniorum, portulacæ, acetosæ, intubi, hypocistide, myrobalanis citrinis, bolo Armeno, corallo, camphora, saccharo rosato, syr. myrtino, gummi Arabico, syr. violarum.

Decoctum quoq. rerum prædictarum in vino rubro stiptico fieri poterit; colaturæ autem si addatur ℥ j. myrobalanorum citrinorum, præstans fiet sic medicamentum.

Trochisci de spodio, de succo polygonij, de terra Lemnia, de camphora.

Theriaca, athanasia magna, diacydonites sine sp. saccharum rosatum antiquum.

Conserua florum nymphææ, rosarum, succus ribes, succus sanguinariæ cum vino adstringente.

Myrobalani conditi, caro ericij exiccetur in furno, dosis ℥ j. cum vino rubro adstringente, murium eius.

Cataplasma pro pectine, & lumbis, & hypochondriis ex lactuca, parietaria, portulaca, vitis foliis, farina hordeacea.

Vnguentum ex oleo rosaceo, myrtino, aceto rosaceo. Vnguentum rosatum M. Ceratum refrigerans Galeni.

Lamina plumbea perforata plurimis foraminibus, renum regioni applicetur, sæpiusque mutetur.

Emplastrum pro renibus ex malicorio, semine cydoniorum, bursa pastoris, farina hordeacea, portulaca, rosis rubris, bolo Armeno, gummi Arabico, oleo myrtino, rosarum.

CORROBORANTIBVS, *calidamque renum atque iecoris intemperiem emendantibus.*

Trochisci alkekengi cum vino astringente, aut aqua mulsa.

Prisana multum prodest.

Epithema pro hepate fiat ex aqua rosarum, nymphææ, intubi, acetosa, aceto, corallo albo & rubro, sandalis albis, seminibus portulacæ, acetosæ, spica nardi, camphora.

Vnguentum pro renibus, pectine, hypochondriis atque lumbis ex oleo rosato, nymphææ, papauerino, myrtino, spica nardi, rosis rubris. Vnguentum infrigidans Galeni, populeonis, rosatum Mesuæ.

Sacculus ex floribus violarum, nymphææ, rosarum, semine intubi, portulacæ, acetosæ, sandalis albis rubrisque, spica nardi, plantagine, cichoreo.

Ceratum sandalinum, cui subinde succum papaueris albi addimus, si magnus sit ardor in renum regione.

Cataplasma ex portulaca, rosis, farina hordei, seminibus papaueris, balaustiis, sandalis, oleo myrtino, rosaceo, cydoniorum, lumbricorum terrestrium.

Emplastrum ex farina hordeacea, plantagine, rosis rubris, balaustiis, malicorio, hypocistide, oleo myrtilorum.

CORRIGENTIBVS *accidentia.*

Colo adaptetur vesica suilla antè oleo emollita, hac arte vt quicquid elabitur vrinæ, vesica excipiatur.

Theriaca. Syr. de succo acetosæ.

Syr. granatorum, de agresta.

Priori ingenio efficiemus ne fœtor lecti, aut braccæ oriatur, quod alioqui fieri solet, cùm omnia perimingant in hoc malo ægri. Sitim autem posteriora sedant.

THEORI-

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* DIABETE *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO DIABETES.

℞ radicum & foliorum althææ ana m.j.ß. foliorum violarum, mercurialis, betæ, maluæ ana m.j. hordei mundati m.ij. rhabarbari electi ℥ ß. myrobalanorum citrinorum ʒ iij. seminum quatuor frigidorum maiorum ℥ j. coquantur in aqua q.s. ad ℔.j.ß. colaturæ adde diacatholiconis ℥ j.ß. olei violacei ℥ iij. fiat *Clystere*. ℞ syrupi nenupharini, rosarũ ana ℥ j.ß. myrtini, de succo oxalidis ana ℥ ß. decocti plantaginis, myrtilorum, sanguinariæ, violarum ℔.j. misceantur, fiat *Iuleb*.

℞ diacatholiconis ʒ iij. syrupi de multiplici infusione rosarum ℥ j.ß. cassiæ recenter extractæ ℥ j. myrobalanorum citrinorum ℈ j.ß. rhabarbari ℈ ß. aquarum acetosæ, violarum ana ℥ j.ß. fiat *Haustus*. aut, ℞ pulpæ cassiæ fistulæ recenter extractæ ʒ v. pulpæ tamarindorum ʒ iij. rhabarbari electissimi ℈ j.ß. sacchari rosacei q.s. fiat *Bolus*. detur in aurora. Dissolui quoque poterit iusculo carnium si hac ratione magis gratum fuerit ægroto medicamentum.

℞ radicum boraginis, buglossæ ana ℥ j.ß. plantaginis ℥ j. foliorum violarum, plantaginis ana m.j. seminum plantaginis, portulacæ ana ʒ iij. florum boraginis, violarum, nymphææ, buglossæ ana m j. myrobalanorum flauorum ʒ vj. coquantur in aqua ad ℔.j.ß. colaturæ adde syrupi de multiplici infusione rosarum ℥ ij. fiat *Potio*. Vnciis quatuor huius mixturæ, adde tempore vsus rhabarbari electissimi, myrobalanorum citrinorum ana ℈ ij. detur in aurora.

℞ conseruæ buglossæ, myuæ cydoniorum ana ℥ j. gummi tragacanthi in aqua rosarum soluti ʒ iij. sanguinis draconis, boli Armeni ana ℈ ij.ß. misceantur cum syrupo de papauere q.s. fiat *Electuarium*. ℞ cornu cerui vsti, carnis ericij in furno exiccatæ ana ʒ ß. seminum plantaginis, portulacæ, antheræ ana ℈ ß. sacchari albissimi in aqua plantaginis dissoluti q.s. fiat *Electuarium* in tabulis. ℞ trochiscorum de spodio ʒ v. cupularum glandium ʒ j.ß. seminum rosarum, portulacæ

ana ℈ j. carnis cydoniorum absque speciebus ℥ ij. syrupi myrtilorum q.s. fiat *Electuarium* mollis consistentiæ.

℞ carnis ericij in furno exiccatæ ℥ iij. rosarum rubrarum ℥ j.ß. spodij ℥ iiij. boli Armeni ʒ j. seminum coriandri præparati, lactucæ, portulacæ ana ℥. ij.ß. camphoræ ℈ j.ß. syrupi violarum q.s. fiat *Electuarium* molle.

℞ boli Armeni ʒ j. balaustiorũ, rosarum rubrarum, spodij ana ʒ j.ß. seminis plantaginis, lactucæ, portulacæ ana ʒ ij. gummi Arabici ʒ ß. camphoræ ℈ ß. syrupi myrtilorum q.s. fiat *Massa Pillularum*.

℞ trochiscorum alkekengi ℥ ß. de carabe ʒ j.ß. thuris, gummi Arabici ana ʒ j. cinnamomi ℈ ij. fiat *Pulvis*, aut cum miua cydoniorum q.s. fiat *Electuarium* molle.

℞ myrobalanorum citrinorum conditorum ℥ ij. conservę florum nymphææ ℥ j.ß. trochiscorum de spodio ʒ j.ß. rosarum rubrarum ʒ ß. sacchari rosati ℥ j.ß. syrupi nymphææ q.s. fiat *Mixtura*.

℞ radicum & foliorum plantaginis ana m. ij. granorum sumach ℥ iij. rosarum rubrarum m. j. seminum portulacæ ʒ j. antheræ ℈ ij. sandalorum alborum & rubrorum ana ʒ j. coquantur in aqua q.s. fiat *Fomentatio* ipsorum renum, decocto calente.

℞ aquæ rosaceæ ℥ vj. endiuiæ, cichorei ana ℥ viij. aceti ℥ j. sandalorum ʒ ij. seminum plantaginis ʒ j. fiat pro hepatis regione *Epithema*: solet equidem sequi ad hoc malum hepatis intemperies calida.

℞ omnium sandalorum ℈ j. cornu cerui vsti ℈ ß. rosarum rubrarum, seminum portulacæ ana ℈ j.ß. olei rosarum, myrtilorum ana ℥ j. vnguenti populeonis ʒ vj. aceti rosacei guttas aliquot, ceræ q.s. fiat *Vnguentum*.

℞ vnguenti rosacei, infrigidantis Galeni, populeonis ana ℥ ß. camphoræ ʒ j. olei rosacei, cydoniorum ana ℥ iij. ceræ & aceti parum, fiat *Vnguentum* pro renibus; quo tota quoque spina, ab vltimis potissimùm costis inungetur.

℞ foliorum plantaginis, bursæ pastoris, foliorum salicis ana m. j. ß. rosarum rubrarum m. ß. granorum sumach ʒ iiij. balaustiorum, malicorij ana ʒ iij. coquantur in aqua q.s. ad mollitudinem, pistentur, addaturque farinæ hordeaceæ ℥ j. ß. olei violarum, myrtilorum & aceti rosacei q.s. fiat pro renibus *Cataplasma*.

℞ foliorum violarum, endiuiæ, maluæ, althææ, plantaginis, nymphææ ana m.iiij. rosarum rubrarum m.iij.ß. seminum cydoniorum ℥iij. hordei ℔.j.ß. coquantur in aqua quantum satis pro *Balneo*. Tempore vsus addantur lactis recenter mulcti aliquot mensuræ.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione DIABETES inseruiens.

Omnium primò humores peccantes naturæ obedientes reddemus. Demum purgante medicamento interim leni è corpore eosdem euocabimus. Deinde reuellemus humoris impetum frictionibus brachiorum, capitis, scapularum, vomitu; plurimum enim diuersiones hic momenti habent. Posteà quoque quæ sistere aliqualiter possunt humores ad renes ruentes propinanda atque exteriùs admonenda sunt; quibus addemus ea quæ acrimoniam bilis nonnihil obtundere possunt, cuius semper aliqua portio à iecore cum vrina nobis etiam inuitis ad renes transmittitur, etiamsi optimè temperatum sit iecur, cui rei glutinosa, muccilaginosáque medicamenta dedicabimus. Postremò, renes atque iecur corroborabimus, intemperiem quoque calidam emendabimus tam sumptis quàm admotis medicamentis. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicißimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Prædictis autem medicamentis si res non succedat ex voto, affectúsque incrementum potius sumere videatur, narcoticis vti licebit, vnde ʒ j. phylonij Romani imperabimus. aut, ℞ phylonij Persici, theriacæ recentis ana ℈ j ß. cum decocto polygonij præbeatur. Omnia autem ratione ea quæ vrinam incitare possunt, hic quàm maximè vitabimus.

Methodus

Methodus pro cognitione HÆMORRHOIDVM SANGVINEM SINE MODO FVNDENTIVM INSERVIENS.

HAEMORRHOIDES sunt venæ ani præter rationem dilatatæ, aut factæ varicosæ. Contingit autem aliquando ita illas intumescere ex sanguine melancholico, vt exterius circa anum visu appareant, externæque tunc vocantur, aut intus tumefactæ ita latent vt non appareant, tunc internæ vocari solent, sæpiusque sanguinem fundunt absque vllo dolore tumoréve. Sanguinis autem huiusmodi melancholici, certis quibusdã temporibus natura hac spontanea euacuatione fundit mediocrem quantitatem; sicque harum opera natura non solùm à morbis imminentibus hominem securum reddit, sed etiam ab iis qui iam inuaserunt, hominem liberat, adeò quòd ab omnibus iam concedatur medicis harum mediocre profluuium à multis morbis nos securos reddere; vniuersum equidem corpus expurgant à noxiis humoribus, & aliquando etiam à boni sanguinis quantitate nimia. Hoc autem multis ad naturæ commodum per interualla fieri solet, incertisque temporibus, eritque hæc vacuatio naturalis dicenda, cùm ad animalis commodum id quod graue est atque molestum tamquam pondus inutile, citra virium iacturam deponat. Aliàs verò nimiam sanguinis quantitatem profundunt, ita vt vires corporis immodicè inde prosternantur, non leuentur, infirmitatemque conduplicent, cùm potius illo vti oportebat ad corporis leuamen, id fit tanto subinde impetu, vt aliquando pro sanguine nigro, crasso atque melancholico, bonus sanguis profundatur immodicè. Aliàs verò contingit has venas intumescere atque dilatari, nihilque omninò sanguinis eas profundere; & tamen est præter naturam vacuari tunc non posse sanguinem, atque

prædictum symptoma, maximo autem dolore homo affligitur, vocanturq. tunc cæcæ hæmorrhoides; cùm verò sanguinem profundunt, generis nomine vocantur. Tam autem cæcis quàm fluentibus inflammatio aliquando coniungitur. Cæcæ autem interdum duræ sunt, vt verrucæ, tuncque verrucales dicuntur, suntque aliis deteriores, aliæ tractabiles sunt atque molles, morales dictæ. aliquando verò ob colorem purpureum quo perfunduntur, vuales vocantur. Præstat autem cæcas naturæ potiùs permittere quàm aperire; hoc enim non fiet nisi doloris magnitudo aut tumor nimius vrgeat. Partim autem venæ istæ à ramo venæ portæ ad intestinum rectum, musculumque ani transmittuntur, partim etiam à ramis venæ cauæ in dictas sedes demittuntur, magisque ad ani extremitatem desinunt, dicenturque hæmorrhoides externæ, vt per priores venas si sanguis melancholicus deferatur; internæ hæmorrhoides dicentur, cùm ita altè intus lateant venæ, vt visus eas assequi non possit absque speculo, aut ani euersione. Hic cruor cum excrementis deiicitur, nequaquam tamen permiscetur; sed seorsum subsistit, idque nullo sæpe sensu doloris concurrente: in dysenteria verò cum excrementis permiscetur. Vtitur natura nunc hisce ramis, in iecoris nimirum renúmve affectibus præter naturam, & cùm in venoso genere fiunt errores, quos sæpe hac ratione emendat; aliàs verò prioribus vtitur ramis, in lienis nimirum venarúmque mezeraicarum aliarúmque partium vicinarum affectibus, prout rei necessitas dictat scilicet.

PARS AFFECTA. Hic venæ quæ in anum inseruntur, afficiuntur.

SIGNA, dum immodicè fluunt, sanguis melancholicus in principio profundi solet, tandemque loco sanguinis melancholici seu nigri atque crassi, bonus sanguis rutilusque profunditur; tandem verò citrinus pallidusque fit, vnde corporis vires labuntur, imbecillitasque crurum, coxarumque dolores grauantes concurrunt, faciei color viriatur. Hæmorrhoides verò fluere consuetæ, si præter naturam retineantur, concurrit dolor dorsi, coxarum, tibiarum, renum, ani, pectorisque. Sanguis autem ab hæmorrhoidibus profusus si in recto intestino subsistat, sæpe formam grumi sanguinis

guinis rubentis nanciſcitur. Qui verò à iecore infirmo per aluum excluditur ſanguis, aquæ aſſimilatur, in qua carnes animalis alicuius mactati, lotæ ſunt. Mezenterium verò paruam eius quantitatem fundere ſolet. Venæ autem ſupernarum partium aliquæ ſi ruptæ aut exeſæ, aut apertæ nimium ſint, ſanguis qui effunditur, diuturna aſſatione, picis ſpeciem conſequitur; fit enim niger & retorridus. Ratione dyſenteriæ ſi profundatur, eius ſigna prædicta ſunt. Hinc intelligere poterimus, quando ab hæmorrhoidibus, & quando potius à iecore aut partibus ſuperioribus ſanguis excernatur per anum; multis enim modis ſanguis per anum effluere ſolet; quare non ſtatim ab hæmorrhoidibus fluxum ſanguinis per anum fieri dicemus.

Cavsa. Propter copiam ſanguinis feculenti & melancholici qui gignitur in corpore ex malitia digeſtionis, ſanguis dicto modo ſæpe profunditur, quem iecur, ſplen, parteſque circumiacentes ad venas has ani, per dictos ramos depellunt. Aliquando à nimia fit copia ſanguinis. Aliquando quoque ob nimiam eius tenuitatem, acredinemque hoc natura molitur. Interdum etiam fit in mulieribus vterum gerentibus, menſiúmve ſuppreſſione laborantibus; aliquando enim in illis natura per ramos qui dimittuntur à vena caua iuxta imam iliorum partem in podicem, ſuperfluum ſanguinem expellit, vti facit in viris. aliàs hoc malum etiam fit propter venarũ apertionem, ruptionem vel exulcerationem. Supprimi autem contingit huiuſmodi ſanguinẽ ſuperfluum præter naturam ob cauſas contrarias prædictis.

Prognostica. Cui maturæ fluunt hæmorrhoides, hunc neque lateris neque pulmonum tentare inflammatio, neque vlcera exedentia, neque lepra vel elephantiaſis, neque melancholia, nec quartana febris ſolet. Inſanientibus, atra bile vexatis, & renum paſſionibus hæmorrhoides ſuperuenientes, bonum; immodicè tamen ſi profundantur, maximo cum periculo id fit; hydropem enim minantur, eò quòd vires immodicè conſumantur amiſſo vitæ theſauro; eaque ratione ſi immodicè fluant, ſtatim ſupprimantur, cùm inde tum iecur, tum vniuerſum corpus refrigeretur; nec non vires deiiciantur. Hæmorrhoides ſanantũ antiquas, ſi

vna relicta non fuerit, periculum impendet hydropis, pleuritidis, peripneumoniæ, lepræ, febris quartanæ, melancholiæ, maniæ aut phthisis; ad iecur enim præcordiaque regurgitare hæc inutilia excrementa solent: quare haud leuiora pericula ex hæmorrhoidū intempestiua suppressione, quàm ex nimia profusione excitari solent.

Methodus pro curatione

HÆMORRHOIDVM NIMIVM FLVENTIVM INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad siccum declinet.

Cibus. Ea quæ paucis redundant excrementis offerantur, & quæ modicè adstringere possunt. Iuscula carnium pinguia propinentur, ne feces induratæ dolorem excitent, quibus succus cydoniorum addetur. Puls cum lacte fiat atque oryza.

Potus sit vinum modicè astringens.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de succo oxalidis.
Rosatus, de rosis siccis.
Syr. cydoniorum.
Aqua plantaginis, oxalidis, nymphææ.

Mel rosatum.
Syr. de absinthio.
Syr. de myrobalanis emblicis.
Aqua absinthij, buglossæ, menthæ.

Si sanguis nimium biliosus, tenuis, & ad fluendum aptus fuerit,

fuerit, prioribus; si autem nimium aquosus fuerit, posterioribus corrigetur. Idem quoque in sequentibus remediorum generibus obseruabitur.

VACVANTIBVS.

Syr. rosarum solutiuus.
Diasena.
Rhabarbarum.
Myrobalani flaui.

Pill. de bdellio.
Myrobalani chebuli, emblici.
Polypodium quercinum, semen carthami.
Suppositoria acria inhibeantur ad mouendum aluum, sed procuretur cum candela è seuo parata, vel pingui lardo.

AVERTENTIBVS.

Venæ sectio iecorariæ dextri brachij, non solùm reuellit, sed etiam melancholici sanguinis generationem remoratur.
Cucurbitulæ in dextro sinistroque hypochondrio, splenis atque iecoris regioni superponantur, nec non humero antequam cibum sumat.
Frictiones asperæ brachiorum manuumque.
Ligaturæ dolorificæ prædictarum partium.
Fotus balneaque pro manibus brachiisque.

CONTRAHENTIBVS *ora venarum, sanguinémque incrassantibus.*

Trochisci de spodio cum semine acetosæ, de terra sigillata.
Confectio de scoria ferri.
Conserua magna nostræ descriptionis optimè edomat huius mali exordia.
Saccharum rosatum, conserua rosarum antiquarum.
Syr. granatorum, cydoniorum, myrtillorum, rosarum, de succo acetosæ.
Pillulæ de bdellio.
Sanguis draconis, bolus Armenus præstans est medicamentum, semenque oxalidis.
Terra sigillata, squama & scoria ferri, malicorium, rhus obsoniorum, hypocistis.

Aqua

Aqua plantaginis, rosarum, solani.
Galbanum.
Phylonium Romanum, triphera Persica, pheonois, athanasia Nicolai.

Balneum ex rebus adstringentibus.
Fotus ex vino astringente, in quo decoquetur radices plantaginis, rosæ rubræ, balaustiæ, myrtili, terra sigillata, bolus Armenus, rhus obsoniorum, gallæ, cornu cerui vstum, ex iisdem quoque succus exprimi poterit, iniiciq́ue cum syringa, si internæ sint hæmorrhoides.
Gallæ si cum oleo myrtilorum in modum emplastri componantur, plurimùm iuuant.
Suppositorium ex plumbo vsto, cerusa, colophonia, acatia.
Vnguentum comitissæ multum vtilitatis affert, si sedi lumbisq́ue admoueatur.
Emplastrum ex aloë, thure, oui candido, pilisq́ue leporinis.
Emplastrum ex scoria ferri.
Anguillæ pinguedo dum torretur, collecta in sartagine, radiceq́ue filipendulæ subacta, suprapofita aut inuncta, aut etiam suppositorio immissa, potenter retinet sanguinem hæmorrhoidalem.

Nequaquam hîc præcipitanter hæmorrhoidum fluxus sistendus est; periculum enim hinc hydropisis aut tabis impendet; potiùs autem paulatim illud fiet, eritq́. vna pro tempore relinquenda aperta.

CORRIGENTIBVS *accidentia.*
Phylonium Romanum, athanasia N.
Vnguentum ex oleo violarum, lumbricorum, liliorum, lini, vnguento populeonis, oui vitello, albumine oui, opij momento.
Vnguentum populeum.
Insessus ex aqua calybeata, in qua sint decocta semina lini, folia verbasci, plantaginis, maluæ, violarum, flores camomillæ, meliloti, capita papaueris albi, myrtili, balaustia.
Mucilago seminis lini aut fœnugræci commodè applicabitur.
Emplastrum siue cataplasma ex farina triticea, fœnugræci, mucilagine

mucilagine althææ, psyllij, meliloti, portulacæ, oleo rosaceo, albumine oui, mica panis, lacte cocto.

Diachylum cum modico croco & opio.

Tentæ fiant oblongæ, quæ vnguentis prædictis imbuantur & immittantur si intus lateant.

Si cum fluxu dolor adsit vehementissimus, mitigari debet, ne ob excrementorum asperitatem duritiemque fluxio ingeminetur: hisce quoque addemus quæ inflammationem prohibere possunt, cùm frequenter eam concurrere obseruatum sit.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* HÆMORRHOIDIBVS NIMIVM FLVENTIBVS *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO HAEMORRHOIDVM NIMIVM FLVENTIVM.

℞ syrupi myrtini, cydoniorum, rosacei ana ℥ j.ß. decoctionis myrtilorum, simach, balaustiorum ℥ viij. vini rubri astringentis ℥ iiij. misceantur, fiat *Inleb.*

℞ pillularum de bdellio ʒ j. rhabarbari ℈ ß. syrupi rosarum solutiui q.s. fiant *Pillulæ* octo numero, dentur post primum somnum.

℞ rhabarbari electi ℈ ij. myrobalanorũ citrinorum ℈ j.ß. syrupi menthæ ℥ j. aquarum buglossæ ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ syrupi cydoniorum ℥ j.ß. boli Armeni loti in aqua rosarum ʒ ß. mastichis ℈ j.ß. sacchari rosacei ℥ ß. aquarum plantaginis ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ conseruæ rosarum antiquarum ℥ j. trochiscorum de spodio, de succino ana ʒ iij. corallorum rubrorum, ossium dactylorum ana ʒ ij. boli Armeni, balaustiorum ana ʒ j. syrupi rosacei, myrtini ana q.s. ad *Electuarij* mollis consistentiam.

℞ ossium dactylorum, myrobalanorum Indorum ana ʒ ß. coriandrorum præparatorum, corallorũ rubrorum ana ℈ ß.

vini rubri astringentis & sacchari albissimi quantum satis, fiat *Electuarium* in tabulis.

℞ trochiscorum de terra sigillata ʒ j. syrupi cydoniorum ℥ j. aquæ plantaginis ℥ iij fiat *Haustus.*

℞ radicum & foliorum plantaginis ana m. j. rhois obsoniorum, balaustiorum, malicorij, granorum sumach ana m. j. ß. ossium dactylorum ʒ v. seminum lini ℥ j ß seminum myrtilorum ʒ ij. ß boli Armeni, cornu cerui vsti ana ʒ j. ß. coquantur omnia in vino rubro astringente q. s. fiat *Fotus* pro ano.

℞ thuris ℥ ß. aloës ʒ ij. cum oui candido misceantur, mollibusque pilis leporinis excipiantur, locoque sanguinem eructanti accommodentur.

℞ olei myrtilorum ℥ j. vnguenti comitissæ ℥ ij. boli Armeni, sanguinis draconis ana ʒ j. antimonij, cornu cerui vsti, cerusæ, lithargyri ana ℈ ß. fiat *Linamentum* molle efficacissimum.

℞ vnguenti populeonis ʒ iij. olei violacei ℥ j. ß. adipis anseris, gallinæ ana ℥ ß. olei amygdalorum dulcium ʒ vj. croci ℈ ß. vitella ouorum duo, fiat *Vnguentum.*

℞ vnguenti comitissæ q. v. eo spina dorsi inungatur, plurimum equidem iuuat.

℞ vnguenti populeonis ℥ j. olei lini ℥ ß. vitellum oui vnum, opij ℈ ß. croci ℈ j. fiat arte *Vnguentum*, in vehementissimo dolore solummodo admittitur. aut huius loco ℞ foliorum violarum m. iij. psyllij m. j. ß. coquantur in lacte vaccino ad mollitudinem, addendo farinæ triticeæ ℥ j. farinæ hordei ℥ ß. vitella ouorum duo, olei rosacei, violarum ana q. s. fiat *Cataplasma.* Ex pulpis quoque pomorum sub cineribus coctorum in vnciis duabus radicum althææ *Emplastrum* si fiat cum butyro recenti, croco & albumine oui, multum quoque valet in sedatione doloris, iisque si dolor non mitigetur, addi poterunt solani m. ij. sicque dolorem summè mitigabimus.

℞ radicum & foliorum plantaginis m. iij. rosarum rubrarum m. j. ß. balaustiorum ℥. ß. coquantur nonnihil in vino astringente, fiat *Fotus* ani.

℞ pulpę cydoniorum sub cineribus coctorum ℥ iij. balaustiorum, boli Armeni ana ʒ ij. gallarum, thuris ana ʒ j. præstantissimum fiet *Emplastrum.*

℞ plumbi

℞ plumbi vsti ℨ j. cerusæ lotæ ℨ ß. colophoniæ, boli Armeni ana ℈ ij. succi plantaginis, albuminis oui & olei violacei ana q. s. fiat *Suppositorium*.

℞ radicum althææ, seminis myrtilorum, mali corij, balaustiorum ana ℨ vj. tapsi barbati m. iij. coquantur in vino nigro stiptico ad mollitudinem; adde demum pulueris ossium dactylorum, gallarum, thuris ana ℨ j. ß. olei violacei, rosacei ana q. s. fiat *Cataplasma*.

℞ boli Armeni, aloës, mastichis, thuris ana ℥ ß. sanguinis draconis ℨ iij. ß. ossium myrobalanorum Indorum, gallarum ana ℨ j. subigantur cum oui candido & succo plantaginis q. s. fiat *Emplastrum* cum mollissimis pilis leporinis.

℞ trochiscorum de terra sigillata ℨ j. ß. albuminis oui conquassati q. s. fiat *Cataplasma*. *Emplastrum* autem ex ficubus atque aloë superponere poterimus illi venæ sanguinem eructanti quam apertam conseruare consultum videbitur.

APPENDIX

ad prædicta pro curatione HÆMORRHOIDVM SVPERFLVE FLVENTIVM.

Ne ex immodica sanguinis vacuatione hepar refrigeretur, totiúsque corporis vires deiiciantur, atque morbi priùs indicati excitentur, cohibebimus sanguinem nimium fluentem, & non antè. Omnium autem primò si sanguini commisceantur humores multum acres subtiléque, illos omnium quoque primò naturæ obedientes reddemus, demum purgante medicamento è corpore educentur. Hinc venæ sectio fiat in copiosa sanguinis vacuatione, si vires permittant, partim vt si superabundans sit, minuatur, partim vt sanguinis impetus hac ratione impediatur. In quem finem quoque omnia alia quæ auertere possunt, præscribantur. Posteà ea danda sunt quæ contrahere possunt ora venarum, sanguinemq; incrassare. Dolorem quoque interea mitigabimus si multum vrgeat. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. In cæcis autem, cum insculis carnium aut

caßia

cassia extracta, aluus soluta permaneat, quia feces induratæ maximum causant dolorem sua duritie & asperitate. Cùm autem iam primùm erumpunt, laborabimus primò vt dolor mitigetur; secundò vt exiccentur; præter naturam enim est hac vacuatio, nisi iam in consuetudinem abierit, neq; vnquã nisi coacti fuerimus ob magnum dolorem aut tumorem, prouocabimus fluxum hæmorrhoidum, aut si hominem periclitari de prædictis intellexerimus morbis, tuncq; sanguisugis commodissimè prouocari poterunt, lauentur autem antea aqua calente, aut vino sanguisugæ. Idem quoque fieri poterit scalpello, pannúsque tunc apponatur rarus intinctus in oui candido & applicetur, exiccatus autem vbi erit, vi abstrahatur; sic enim aperientur, & ab apostemate præseruabitur. aut ℞ *colocynthidis* ʒ ij. ß. *olei amygdalorum amarorum* ℥ j. *stercoris vaccini nonnihil, fiat* Cataplasma. *aut* ℞ *pulpæ pomi sub cineribus cocti, fimi columbini ana* ℥ j. ß. *succi cepæ q. s. fiat* Emplastrum *pro ano; prinsquam applicetur, anus foueri debet cum decocto emolliente. Dum autem exiccare eas animus est,* ℞ *viridis æris* ℥ ß. *gallarum, mastichis, boli Armeni ana* ʒ ij. *aquarum plantaginis, aut vini rubri astringentis* ℥ xij. *bulliant donec mellis crassitudinem consequantur, apponatur calens.* ℞ *viridis æris vsti* ℥ ij. *aluminis vsti* ℥ iij. *cum vino astringenti ad mellis crassitudinem coquantur, atque cum lana apponantur succida. Si vlcus adesse ab exeuntibus intellexerimus, vnguentum factum ex lithargyro & cerusa, iniciatur actu frigidum vt melius operetur.*

Methodus

Methodus pro cognitione
MENSIVM SVPERFLVENTIVM INSERVIENS.

MENSIVM SVPERFLVVS FLVXVS erit cùm is amplius non fit ad animalis commodum, & cùm nocumentum potiùs ex eorum fluxu subsequitur. Nonnumquam enim plus iusto purgantur & potissimùm quæ humidioris sunt naturæ mulieres, propter victum liberaliorẽ longámve desidiam absque earum læsione, sed potius fit cum bona tolerantia, tuncque sistendus non est. Quapropter non tantùm quantitatem, qualitatémve atque genus substantiæ hîc obseruare debemùs, sed potius auscultandum an tempestiuè vel intempestiuè, seu ad animalis commodum vel incommodum fluant. Subsistere debent lactantibus, vtero gerentibus, puerperis. In grauidis tamen primo aliquando mense prorumpunt non omnino contra rationem, cùm tunc os vteri non ita firmiter adhuc sit constrictum, vti aliquamdiu pòst fieri solet, cùm ne minima quidem corpuscula tandem admittere soleat vterus. Subinde quoque in grauidis etiam postquàm arctissimè os vteri constrictum fuerit, aut menses (quod virginibus etiam interdum accidit) aut quid simile mensibus profundi per ramos venæ cauæ consueuit, qui inseruntur ceruici oriq́ue vuluæ, ad eum modum quo hæmorrhois in recti intestini extremitatem quasi terminatur.

PARS AFFECTA. Afficitur dum immodicè fluunt menses, vterus aut per se, aut simul cum toto corpore, vel aliquibus partibus eius. Est autem hic affectus symptoma pertinens ad genus immodicè excretorum, estq́ue non toto genere præter naturam, vti hæmorrhagia, aliæq́ue sanguinis vacuationes, sed sola quantitate.

SIGNA. Si immodicè menses vacuentur, prostratio fit appeti-

appetitus, concoctioque fit impedita, cruditatesq. colliguntur in corpore, totum fit infirmum corpus, virium magna sequitur imbecillitas, quod inter alia certissimum signum est, menses superfluè fluere, facieique color vitiatur, febriles enascuntur in corpore ardores. Subinde vnà cum pedibus totum corpus inflatur, & hydrops introducitur.

Cavsa. Vtplurimum menses profunduntur vberiùs, propter sanguinis caliditatem, tenuitatem aut copiam plus iusto maiorem, aut propter magnam eiusdē exagitationem; iis enim omnibus concurrentibus, naturam facilè illudet, vasaque aperiet: adde quòd tanta aliquando est sanguinis copia, vt non tantùm ora venarum aperiat, sed subinde etiam venas rumpat, id quod in validis exercitationibus sæpe fit: hoc quoque in abortientibus magno cum eorum detrimento, nec non in laboriosè parientibus fit, siue propter obliquum fetus exitum, siue eiusdem magnitudinem fiat. Hanc quoque vasorum apertionem moliuntur balneorum alimentorumque calidorum vsus, tempus anni calidum, aliaq. consimilia. Aliquando verò immodicus hic fluxus prouenit propter venarum apertutam; cui sæpe coniungitur erosio, nec non exulceratio, quæ in ceruice vteri frequentius fieri solet ab acredine sanguinis, quam adesse ostendunt ea quæ excernuntur, quia saniosa atque virulenta cum sanguine excernuntur, suntque maleolentia, dolor quoque magis vehemens circa vterum percipitur, qui aliquando etiam tactu animaduertitur per digiti immissionem si circa os ceruicis constiterit. Abundanter autem sanguis profunditur ex apertura aut ruptura venarum, præcipuè quidem magnarum, quales multæ ad vterum perueniunt; à minoribus autem minus copiosè profluit, sed paulatim modiceque, & absque vllo ordine. Ex frequenti quoque concubitu, necnon ob retentricis facultatis imbecillitatem immoderati fluxus aliquando fiunt: à noxiis quoque humoribus & venenatis, putridis, mordacibusque sæpe excitatur hoc malum.

Prognostica. Immodica mensium profluuia quæ ex partu grandiori fiunt, minus sunt periculosa, cùm sua sponte etiam cessent. Si autem abortiui fetus causa fiant, repentinum quandoque periculum inducunt. Si propter vlcus aut erosionem

erosionem fiat immodicus sanguinis fluxus, vel difficulter, vel non curatur, propter humorum circa vterum collectorum malam complexionem, vnde continuo menses quasi fluunt, vulneraque & vlcera maxima cum difficultate sanantur, quia semper habent multas superfluitates cum sanguine mistas, & prptereà medicamenta frustra offeruntur. Quemadmodum ex omnimoda menstruæ purgationis cessatione, periculum hydropis impendet; ita ex immodico diuturnoque profluuio, si totum infirmum inde fiat corpus, colorque vitietur, idem morbus metuendus est, ad magnam enim frigiditatem inde mulier deducitur; animi quoque tandem minatur deliquium, nec non syncopen & mortem.

Methodus pro curatione MENSIVM NIMIVM FLVENTIVM INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër versus siccum declinet frigidumque.

Cibus: alimenta adstringentia incrassantiaque, & quæ bonum sanguinem generare possunt, conueniunt vt pedes animalium, carnes perdicum, phasianorum, merularum, auicularum, cuniculorum, capreolorum, leporum; carnes autem potiùs assæ quàm elixæ offerantur.

Potus: aqua conuenit, in qua plantaginis folia, radices seminaque decocta sint.

Exercitia vitentur, potiusque quiescat.

Somnus sit moderatus.

Animi perturbationes vitentur.

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus de Endiuia, cydoniorum,

Rosarum,

Rosarum, de succo granatorum.
De succo acetosæ. Succus berberorum.
Aqua acetosæ, rosarum, plantaginis, portulacæ, endiuiæ.

VACVANTIBVS.

Vena interna in dextro brachio aperiatur, si corporis adsit plenitudo, viresque constent, & menses rubeant, partitisque vicibus sanguis educatur.
Cassia recenter extracta, myrobalani citrini, cepuli: Agaricus hic cum commodo addetur, eò quòd plerumq. serosa pituita sanguini commisceatur.
Syr. de multiplici infusione rosarum.
Rhabarbarum.
Diaphœnicum, electuarium Indum, hiera picra.
Pillulæ de bdellio maiores.
Decoctio è floribus violarum, rosarum, buglossæ, nymphææ, prunis damascenis, ziziphis, myrobalanis flauis, rhabarbaro, addito syrupo ex multiplici infusione rosatum.

AVERTENTIBVS.

Vena secetur basilica.
Frictiones & ligaturæ fiant dolorificæ supernarum partium.
Cucurbitula magna vna affigatur in dextra aut sinistra parte sub mammis, repetendo per plures dies, & per horã singulis vicibus alia quoq. loco splenis adhæreat, & tandẽ etiam mediæ regioni ventris applicetur, nec non humeris, præsertim si venæ sectio impediatur ob immoderatũ fluxum, aut virium debilitatem.
Fotus ventris infernarumque partium fiat ex decocto plantaginis, rosarum rubrarum, balaustiorum, corticum granatorum, hypocistidis, verbasci, gallarum, boli Armeni, acatiæ, sanguinis draconis.
Insessus ex prædicto decocto multum quoque valet.
Vomitus multum quoque confert.
Sudorem prouocantia conueniunt, potissimùm si sanguis multum fuerit aquosus.

SISTENTIBVS *& contrahentibus vias per quas sanguis fluit, sanguinémque incrassantibus.*

Diaolibanum, Tryphera Phenonis, phylonium Romanum nec

nec non Persicum, athanasia, electuarium diatrium sandalorum.

Trochisci de terra sigillata, carabe, spodio. Syrupus myrtilorum, rosarum, granatorum, de succo acetosæ, cydoniorum.

Conserua è rosis siccis & antiquis, de succo ribes. aqua rosacea manè & serò bibatur.

Caro cydoniorum, cornu cerui vstum, bursa pastoris, balaustium, calyces glandium, terra Lemnia, polygonium, hypocistis, galla, rosæ, succus plantaginis, aut aqua eiusdem cum trochis. de terra sigillata, succus millefolij & portulacæ. folia quercus, sumach, gummi Arabicum, mastix, olibanum, coriandri semina, alumen vstum & suppositum.

Aqua plantaginis, portulacæ, lactucæ, acetosæ, rosarum cum trochiscis de carabe, de spodio, de terra sigillata.

Balneum ex decocto radicum & foliorum plantaginis, symphyti, equiseti, polygonij, gallarum, granorum sumach, glandium cucullis, malicorio, rosis, rhoë obsoniorum, balaustiis; insideat autem vsq. ad vmbilicum. decocti quoque huius fumus per infundibulum in vterum recipiatur.

Suffumigatio facta cum fumo seminis sinapi.

Iniectio fiat è vino astringente, in quo saluia, rosæ, plantago, bolus Armenus, sanguis draconis decoquantur, aut ex succo fiat rosarum, plantaginis, nec non solani; potissimùm si vlcerationes aliquæ adsint.

Pessulus fiat è mummia, tryphera, mycleta, bolo Armeno, succo plantaginis, rosarum, solani, bombyce excipiantur & imponantur.

Linteolum quoque molliusculum, aut gossypium lanáve loco pessuli imbuatur succo plantaginis, genitalibúsque immittatur.

Epithema ex vino rubro astringente, in quo radices plantaginis cum foliis sumach decoquantur, pubi venarúmque spermaticarum regioni, atque lumbis accommodabitur.

Vnguentum comitissæ additis rosis, myrtilis pro renum regione, tumque frigescat; si autem venter vngatur, caleat.

Vnguentum ex oleo rosato, myrtilorum, cydoniorum, succo portulacæ, pul. sandalorum, antheræ, balaustiorum.

Ceratum sandalinum.

Emplastrum è rosis, balaustiis, malicorio, radice plantagi-

nis, gallis, sanguine draconis, bolo Armeno.

Istis etiam à principio vtemur, neq. procrastinanda erunt hæc remedia; periculum enim est ne natura ita assuescat huic excretioni, vt tandem difficulter, & etiamsi velit pedem reuocare non possit, cùm orificia venarum diu aperta fuerint detenta per continuum fluxum; difficillimè enim tunc consolidabuntur, vnde difficulter curabitur malum si diu perseuerauerit; & tamen plerumque solet medico huius mali cura committi, postquàm inueteratum fuerit; cùm plerumque dominæ erubescant medico antea significare. Athanasia autem confectio, & alia huius naturæ medicamenta quamuis sanguinis exagitationem sistant, non erunt propinanda, nisi vires validæ adhuc fuerint, & postquàm alia frustrà propinari obseruabimus medicamenta, & in casu desperato.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* MENSIBVS NIMIVM FLVENTIBVS *sæpius cum summa salute plurimarum ægrotarum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO MENSIVM NIMIVM FLVENTIVM.

℞ syrupi rosati, myrtilorum, cydoniorum ana ℥ j.ß. aquarum plantaginis ℥ v. decoctionis sumach, myrtilorum ℥ vj. misceantur & fiat *Iuleb.*

℞ diacatholiconis ʒ iiij. rhabarbari electissimi parum tosti ʒ j. syrupi rosati ℥ j. aquarum plantaginis ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ pillularum cochiarum, de agarico ana ℈ j. ß. diagridij gr. iij. cum syrupi arthemisiæ quantitate sufficienti, fiant *Pillulæ* octo.

℞ radicum plantaginis ℥ j.ß. rhabarbari optimi ʒ j. myrobalanorũ citrinorum ʒ iij. coquantur in aqua q.s. ad vncias quatuor aut quinque, colaturæ adde rhabarbari electissimi ℈ j.ß. syrupi cydoniorum ℥ j.ß. fiat *Haustus.*

℞ pillularum de bdellio ℈ ij.ß. syrupi de cichoreo cum rhabarbaro q.s. fiant *Pillulæ* octo numero.

℞ succi

℞ succi plantaginis, millefolij ana ℥ ij. gummi Arabici ℥ j. sacchari albissimi q.s. ad dulcorandum, fiat *Haustus*.

℞ vini stiptici P.j.ß. in eo casei sicci portio modicè ebulliat, feliciter inhibet fluxum menstruorum superfluum.

℞ coralli rubri optimè puluerisati ℈ j. succi plantaginis ℥ iij. syrupi cydoniorum ℥ j. misceantur, fiat *Haustus*.

℞ radicum plantaginis ℥ iij. boli Armeni ℥ j. coquantur in vino rubro astringenti ad libram vnam: colaturæ adde sacchari rosacei q.s. ad dulcorandum, fiat *Potio*.

℞ trochiscorum de terra sigillata, de carabe ana ℥ j. mastichis, thuris, balaustiorum, cornu cerui vsti ana ℈ j. seminum antheræ, corallorum rubrorum ana ℈ ß. conseruæ rosarum antiquarum, carnis cydoniorum ana ℥ ß. syrupi myrtilorum q.s. ad *Electuarij* mollis consistentiam.

℞ conseruæ rosarum antiquarum ℥ j. olibani, thuris, myrrhæ ana ℈ ij. boli Armeni, seminum antheræ ana ℈ j. mastichis ℈ j.ß. succi cydoniorum ℥ ß. fiat *Electuarium* cum syrupi cydoniorum quantitate sufficienti, detur in aurora & duabus horis ante cœnam.

℞ trochiscorum de terra sigillata ℥ iij. athanasiæ ℥ ij. detur ℥ j. cum aquæ aut succi plantaginis vnciis tribus, & syrupi cydoniorum ℥ j.

℞ pillularum de cynoglossa ℈ j. phylonij Persici ℈ ij. ß. theriacæ magnæ recentis, boli Armeni ana ℈ ß. fiat *Bolus*.

℞ pillularum de cynoglossa ℥ j. phylonij Romani ℥ ß. detur ℥ ß. alternis diebus, præstans enim est admodum in hoc malo medicamentum; ab istis tamen abstinebimus stupefacientibus medicamentis, nisi necessitate coacti fuerimus.

℞ coralli rubri, optimè puluerisati, ambræ citrinæ ana ℥ j. boli Armeni ℥ ß. seminum antheræ, plantaginis ana ℈ j. boli Armeni ℈ ß. syrupi rosati de rosis siccis ℥ j. fiat *Electuarium*.

℞ tryphe̜ræ ℥ j. pillularum de cynoglossa ℈ ß. syrupi cydoniorum ℥ ß. vini rubri astringentis ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ succi plantaginis ℥ vj. gummi tragacanthi ℥ ß. *Iniectio* fiat in vterum, si ægra admiserit.

℞ trochiscorum de spodio ℥ j. ß. succi plantaginis, saluiæ ana ℥ ij. fiat *Iniectio* in vterum; aut iniiciatur aqua plantaginis in qua dissoluatur mucilago seminum cydoniorum, syrupus de rosis siccis, papauerinus. aut,

℞ mellis rosati ℥ j. aloës, thuris, boli Armeni, terre̜ sigillate̜

 ana

ana ℥ j. coralli, myrrhæ, balaustiorum ana ℈ ij. tempore vsus dragmæ duæ iniiciantur cum aquæ plantaginis ℥ iiij.

℞ succi plantaginis ℥ iij. boli Armeni, corticum granatorum, balaustiorum, thuris ana ʒ j. ß. cornu cerui vsti, gallarum, ana ℈ j. ß. misceantur, & cum cotoneis madefacto fiat *Pessarium.*

℞ radicum & foliorum plantaginis, symphyti ana m. j. foliorum saluiæ m. ij. balaustiorum, rosarum ana m. j. ß. gallarum, sumach ana ʒ iiij. ß. hypocistidos, rhois obsoniorum ana ʒ ij. ß. coquantur in vino rubro astringenti quantum satis ad tertiæ partis consumptionem, quo sumen, & renum regio fomentabitur.

℞ tripheræ ℥ ß. balaustiorum, gallarum, thuris ana ʒ j. boli Armeni, gummi Arabici ana ℈ ij. fiat *Pessarium.*

℞ thuris mastichis ana ʒ ij. gummi tragacanthi ℈ iiij. pellis anguillæ exiccatæ, vngulæ equi ana ℥ ß. fiat *Suffumigium,* in sella autem perforata excipiat. Stercoris quoque ouili atque thuris recipiatur æqualis quantitas, fiat *Suffumigium* alternis diebus. Balneum fiat ex eorũ materia quæ in fomenti descriptione proposuimus, idque in aqua ferrata: generosum hoc medicamentum experimur, si huic aquæ iniiciatur boli Armeni libra media, eique insideat vsque ad femur vbi calor aquæ se remiserit.

℞ vnguenti comitissæ ℥ j. ß. olei myrtilorum, cydoniorum, rosarum, ana ℥ vj. boli Armeni, sanguinis draconis ana ʒ j. balaustiorum ʒ ß. aceti rosacei parum; fiat *Vnguentum,* quo pubis, perinei, renumque loca inungentur.

℞ malicorij, balaustiorum, hypocistidis, boli Armeni, corticum ouorum, mummiæ, olibani ana ℥ j. rosarum rubrarum, gallarum ana ℥ ß. thuris ʒ iij. farinæ fabarum, hordei ana ʒ ij. ß. olei myrtilorum ℥ j. ß. ceræ & resinæ q. s. fiat *Emplastrum* pro renum regione, ventrisque parte inferiori.

APPEN-

APPENDIX
ad prædicta pro curatione MENSIVM NIMIVM FLVENTIVM inseruiens.

Quum primùm debilitas ex nimio fluxu menstruorum percipitur, inhibenda est eorum fluxio, & non antè: hoc quoque paulatim fieri debet. Si plethora in causa fuerit, vena secabitur vt prædictum est, tenuísque instituatur diæta, abstineátque ab iis quæ sanguinem augent. Cùm autem magna ex parte fluor hic immodicus, à sanguinis nimia aquositate, aut caliditate, aut acredine vel tenuitate fiat, primò humores peccantes concoquantur, demum purgante medicamento è corpore propellantur. Deinde sanguinis impetus reuellatur cucurbitulis, aliísque diuersionum instrumentis. Demum quæ sistere possunt sanguinis impetum, eundémque incrassare, oráque venarum contrahere, præscribenda sunt; quorum nonnulla exteriùs applicantur, alia intrò sumuntur. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione applicentur. Cùm autem in omni fluxu menstruorum cor debilitetur atque iecur, vtrumque viscus confortari debet medicamentis suo loco dictis. Iniectiones autem atque pessaria ex rebus stipticis composita, multum hîc momenti habent, eò quòd citius ad locum affectum perueniant quàm ea quæ per os sumuntur. Gossypium autem alicui conuenienti materiæ immergatur, tenuíque integatur panno, eámque longitudinem habeat, vt ad ostium vteri perueniat intimum. Si ab vlcere aliquo interno fiat depascente, mundetur cum aqua mellis, hinc cum thure, aloë, terra sigillata aliísque prædictis sanetur. Hisce etiam vtemur si propter rupturam alicuius vasis fiat. Cum vino autem rubello astringente glutinantia iniicientur & subdentur: optimè tamen anteà purgabitur corpus, modò vitiosi humores in corpore redundent. Præstantissima autem medicamenta hîc inter reliqua sunt, succus plantaginis, bursæ pastoris tam sumptus quàm iniectus, quibus maiori cum commodo nonnihil gummi Arabici & tragacanthi admisceri poterit.

MENSIVM NIMIVM SVPPRESSORVM INSERVIENS.

MENSIVM NIMIA SVPPRESSIO dicitur esse, cùm grauium morborum, periculum impendet propter nimiam menstrui sanguinis retentionem. Est autem menstruum, sanguinis quædam portio generationi à natura destinata, in vena caua redundans, è qua in vteri venas prolabitur, easque copia distendens aperit, sicque ab eorum osculis stillans, per vteri ceruicem profluit, magna ex parte semel in mense, estque omninò præter naturam mensium suppressio si ad maturã ætatem peruenerit mulier, nisi fortè conceperit. In mulieribus autem potiùs quàm in viris contingit huiusmodi sanguinem increscere, eò quòd infirmior frigidiorq. sit mare ipsa mulier; est equidem femina masculus multò calidior, eaque ratione quæ quotidie sumit alimenta perfectius concoquit: prætereà id quod redundat potentiùs quoq. discutit. Licet autem mulier pro ratione etiam satis alimentũ conficiat, non tamen id quòd superuacaneum in illis est, potest ita feliciter discutere masculorum more, eò quòd calorem infirmiorem consecuta sit; & hoc quidem à natura data opera factum est in femina, vt alimenti vbertatem suppeditare posset femina fetui, cùm vterum gerit. Vt autem menses stato tempore incipiunt, & etiam desinunt; sic etiam contingit statis circuitibus profluere, singulis nimirum mensibus, nisi femina conceperit; tunc equidem omninò sistuntur, ne vtile fœtus alimentum etiam emanare contingat via patente. Id quoque in lactantibus accidit, eò quòd sanguis in illis ad lactis generationem, ad mammas deriuetur. Primùm autem aliquando circa annum decimum quartum erumpit menstrua purgatio aliquibus, nonnullis duodecimo; in aliis verò non ante vigesimum. Deficit verò circa quinquagesimum, nonnullis etiam circa sexagesimum.

Non

Non agimus autem hîc de ea mensium suppressione quæ ex naturali aliqua causa fit, ratione nimirum ætatis, lactationis, conceptionis, vehementis exercitationis, inediæ; medicamentisque prouocari non debet, eò quòd nullam ex hisce causis si supprimantur menses, molestiam in corpore suo mulier percipiat. sed de ea mensium suppressione sermo erit, quæ præter naturam est,& vnde periculum grauium morborum impendet, vti in mulieribus fit in quibus fluere consueuerunt,& in quibus huiusmodi sanguine vniuersum corpus superabundat, quo onere natura ita propria lente, naturaliter solet se leuare per modum iam dictum. Neque propterea quòd sanguis sit vitiosus, hoc solùm fieri existimandum est, sed propter eiusdem etiam copiam; neque enim sanguis ille antequàm è venis lapsus fuerit, in muliere effectus producit malos, qui menstruo sanguini à diuersis attribuuntur scriptoribus, quorum multi venenosa qualitate præditum esse asserunt, non magis quàm genitale semen antequàm è vasis spermaticis lapsum fuerit. Hoc verum esse, inde satis euidenter cõstat, quòd fetus ante natiuitatẽ & post natiuitatem per plurimos menses illo nutriatur sanguine menstruali, cùm etiam post natiuitatem menses supprimantur in lactantibus.

PARS AFFECTA, ipse est vterus, qui afficitur aliquando per se, propter nimiam eiusdem membri pinguedinem; compressio enim venarum inde cùm sequatur, menses aliquando vacuari prohibentur. nonnumquam in causa est carnis excrescentia in vtero, aut cicatrix ex vlcere relicta, aliàs per consensum alterius partis fit, & aliquando quidem non transmittuntur superuacanea ad vterum, quæ à toto corpore transmitti eò solebant, cùm bene se haberet. Est autem symptoma in genere immodicè retentorum.

SIGNA. Dolor anteriorem partem capitis occupat, diffunditque se ad fundamenta oculorum, ad ceruicem & ad scapulas,& ad lumbos; totum corpus fit graue; appetitus prosternitur; fit cogitabunda, tristis & inquieta. Faciei color viciatur, nausea comitatur cibique fastidium, sputationes pituitæ fiunt, inhorrescit subinde ac si concepisset, vrina fit crassa, rubicunda atque turbida, nec non nigricans subinde, rubramque quasi deponens saniem.

Cavsa. Potissimùm phlegma crassum atque viscosum sanguini permixtum, causa est huius mali; obstruit enim venas quæ ad vterum mittuntur, cum quo incommodo etiam sæpe concurrit densitas vteri & angustia venarum eiusdem visceris, siue à natura, siue aliunde hoc accesserit. Aliàs etiam retinetur sanguis menstruus propter vteri inflammationem, aut pinguedinis copiam, vnde compressio angustiaque sequitur venarum. aliàs contingit menses non respondere quoque, eò quòd absumantur ob tenuem victus rationem, timores, immodicas curas, vigilias, mœrores, exercitationes validas, vacuationes magnas per aluum, sudorem, vomitum, sanguinísve profluuium, morbos longos. Atque in his casibus non laborabimus in prouocatione mensium. Intemperies quoque calida vel frigida totius corporis, aut iecoris, pulmonis, ventriculi, lienis, vteri aliquando huius mali causa est. In calidiore enim temperatura hoc excrementum cõsumitur atque discutitur; in frigidiore verò crassescit, magisque fit tenax sanguis, à quo vteri vasa obstruuntur.

Prognostica. Grauissimarum sæpe ægritudinum causa est mensium longa suppressio; aliquando enim hinc hydropes, præfocationes matricis, podagræ, articulorum, capitis, dorsi, lumborumque grauissimi dolores, difficiles spirationes, tusses, melancholicæ passiones, capitis vertigines, neruorum resolutiones, cordis tremores, viscerum tumores, syncope, dolores quasi colici nephriticique; insignis enim humorum hinc prauitas enascitur, quæ ad pulmones, cor, iecur, caput, vniuersumque corpus transfertur. Cùm autem vlcerum cicatrices, oscula vasorũ in vtero excæcauerint, proptereaque menses fuerint detenti, incurabile malum erit. Bonum autem est in mensium suppressione nimia, sanguinem è naribus profundi. Si quoque diutiùs menses subsistant, tandem vascula per quæ traduci solet sanguis, ita concluduntur, indurantur que tempore, vt vix curam ampliùs res admittat.

Methodus

Methodus pro curatione

MENSIVM NIMIVM SVPPRESSORVM INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër ad calidum vergat.
Cibus sit calefaciens.
Potus, vinum odoratum.
Exercitia plurimum iuuant atque labores.
Somnus consueto sit tempore breuior.
Animi pathemata euitentur.

PRAEPARANTIBVS.

Syr. de quinque radicibus, capillorum Veneris.
Syr. artemisiæ, Byzantinus, de eupatorio, capillorum Veneris.
Oxymel compositum.
Aquæ apij, cuscutæ, fœniculi, melissophylli, arthemisiæ, petroselini, nepitæ, thymi, rubiæ tinctorum, absinthij, pulegij.
Decoctum fiat ex radicibus fœniculi, petroselini, asari, rubiæ tinctorum, foliis nepitæ, origani, artemisiæ, sauinæ, pulegij, cinnamomo, croco, seminibus anisi, fœniculi, dauci; floribus sambuci, rorismarini, buglossæ, ciceribus rubris, in magna si quantitate ponantur, præstans fiet decoctum; colaturæ addatur oxymel compositum.

Aliquamdiu materia crassa attenuantibus, lentaque incidentibus præparanda erit; frequenter enim à pituita crassa atque lenta malum hoc fieri solet, quæ tempore eget vt aparetur; hanc eandem quoque ob causam sæpius sequentibus purganda erit medicamentis mulier.

VACVANTIBVS.

Venæ malleoli sectio fiat aut poplitis bis térve in anno, si copia adsit sanguinis, secabitur quoque vena in cubito, hinc poplitis vel malleoli, si magna adsit plenitudo, à cuius copia sæpe obstructio fouetur, quæ etiam repeti poterunt. Fouebuntur autem partes illæ antea decocto maluæ, camomillæ, meliloti, liliorum; sic equidem sanguis citiùs descendet.

Pillulæ de agarico, mastichinæ, alephanginæ.

Hiera simplex, logodij, diacolocynthidos.

Diacatholicum, diaphœnicum.

Benedicta laxatiua, electuarium elescopi, Indum maius.

Pillulæ agregatiuæ, fœtidæ, de sagapeno, alephanginæ.

Agaricus.

PROVOCANTIBVS, *aperientibus, & ad locum conuenientem menstruum sanguinem allicientibus.*

Theriaca Andromachi, mithridatum cum decocto cinnamomi.

Tryphera magna sine opio cum aqua cinnamomi.

Trochisc. de myrrha plurimum hic momenti habere, experientia constat.

Electuarium emagogum magnarum quoque est virium, nec non elect. diacalaminthes Fernelij.

Aqua mensalis nostræ descriptionis.

Vinum Hypocraticum fiat ex vino albo & cinnamomo, diluaturque cum eryngij decocto, vinum absinthites.

Syrupi prædicti.

Succus eryngii, cum visto albo.

Decoctum prædictum, decoctum salsæ-parillæ.

Vinum infusionis sauinæ, diptami.

Milium solis, sauina cum vino albo data. Castoreum plurimùm quoque valet cum vino albo si detur.

Baccæ lauri, saluia, semen nigellæ, hermodactyli, agaricus, colocynthis, zinziber, piper.

Myrrha, azari radix.

Diptami radix.

Cucurbitulæ cum scarificatione inguini, poplitibus, pubi aut coxæ affigantur, sanguisque sic trahatur ad vterum.

Frictiones fiant infernarum partium cum panno calente, ligaturæ quoque doloriticæ coxarum fiant.

Sacculi, insessus, fomentationesque fiant decocto prædicto pro lumbis atque ventre, idque tempore expurgationis; plurimùm enim iuuant.

Balneum fiat ex floribus camomillæ, meliloti, radice rubiæ tinctorum, hyssopo, abrotano, melissa, nepita, maiorana, baccis foliisque lauri. radicibus fœniculi, petroselini, artemisia, calamentho, origano, pulegio, rorémarino, baccis iuniperi.

Suffitus ex arthemisia, aristolochia, baccis lauri, iuniperi, cinnamomo, caryophyllis, cassia lignea, origano, nepita, thure, styrace, galbano.

Vnguentum pro ima ventris parte, quo post balnei vsum vtetur, ex mucilagine seminis lini, fœnugræci, butyro recenti, medulla ossis cerui, oleo amygdalorum dulcium, liliorum, rutæ, sauinæ.

Vnguentum arthanitæ, oleum liliorum, oleum de lateribus, oleum ex piperibus.

Emplastrum ex abrotano, sauina, radice cyclaminis, sagapeno, myrrha, galbano, opopanace, styrace.

Pessulus ex oleo muscellino, lateritio, medulla ceruina, radice gentianæ, & cotone muscato dictis imbuto.

Pessulus ex mercuriali contusa, theriaca, mithridato, gentiana, castoreo, myrrha, baccis iuniperi, tryphera magna, aut ex gummi ammoniaco, galbano, opopanace, sagapeno, semine melanthij, radice cyclaminis, rubia tinctorum, nigella, sauina, medulla ceruina. ex dictis quoque emplastrum fieri poterit; pessarium autem immittetur eodem tempore quo emplastrum supraponitur pubi.

Prouocantia menses nequaquam iis præscribemus quæ à morbo aliquo conualescunt, neq. iis quæ à suppressione nihil incõmodi sentiunt; sic nec in pinguibus, nec post 45. annum, neq. ante decimum quartũ, non grauidis, lactantibus, rursus nec iis quæ corpus habent cacochymicũ, modò parũ sanguinis habere verisimile sit, & quæ diuturnis morbis extenuatæ sunt; sic nec iis quæ magnam sanguinis iacturã fecerunt per profluuiũ sanguinis è naribus aliãmve aliquã regionem; tunc enim potius omnibus modis ea quæ sanguinis boni copiam

generare possunt, præscribemus, vitiaque si quæ sint, quæ hoc impediant, emendabimus. Cauere ergo debemus summoperè ne mensium fluorem frustra prouocare cum præsentibus medicamentis tentemus, cùm prædicta aliqua incommoda adesse intelligemus. Verùm si copia adsit sanguinis, & si subsistant ob eiusdem crassitiem, aut lentorem, aut vasorum vteri partiúmve circumstantium obstructionem magnam, aut vteri densitatem, tunc tutò dictis remediis menstrua prouocabimus.

CORRIGENTIBVS *accidentia.*

Lac.
Oui albumen conquassatum.
Oleum violaceum, rosaceum.
Aqua rosacea.

Mitigant ardorem mordacem præsentia, si aliquis à pessulis similibúsve medicamentis excitatus sit; linteolum autem prædictis insuccatum collo vteri inseratur.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia, in* MENSIBVS NIMIVM SVPPRESSIS *sæpius cum summa salute plurimarum ægrotarum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO MENSIVM NIMIVM SVPPRESSORVM.

℞ diacatholiconis ʒ vj. mannæ Calabrinæ ℥ j. syrupi arthemisiæ ℥ j. ß. aquarum arthemisiæ ℥ iiij. fiat *Haustus.*

℞ syrupi arthemisiæ ℥ ij. syrupi de duabus radicibus, syrupi Byzantini ana ℥ j. aquarum matricariæ, fœniculi, petroselini ana ℥ iiij. fiat *Iuleb.*

℞ radicum asari ℥ ß. fœniculi, petroselini ana ℥ j. ß. sauinæ m. ß. nepitæ m. j. ß. capillorum Veneris p. j. coquantur in aqua q. s. ad ℔ j. colaturæ addantur syrupi de quinque radicibus ℥ iij. fiat *Potio*, obstructiones soluit, & materiam quoque præparat.

℞ radicũ fœniculi, apij ana ℥ j. aristolochiæ rotundæ ʒ ij. semi-

seminum anisi, cicerum rubrorum ana ʒ ij. ß. uuarum passarum enucleatarum ℥ j. ß. sauinæ ʒ j. ß. florum boraginis, buglossæ, foliorum nepitæ, arthemisiæ ana m. j. florum sambuci m. ß. glycyrrhizæ rasæ ℥ ß. polypodij quercini ℥ j. agarici albi & leuis ʒ iij. ß. zinziberis ℈ ij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ addatur electuarij elescopi ℥ j. syrupi arthemisiæ, Byzantini ana ℥ j. ß. fiat *Potio*.

℞ electuarij elescopi ʒ vj. benedictæ laxatiuæ ʒ ij. syrupi arthemisiæ ℥ j. aquarum nepitæ ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ pillularum de sagapeno, mastichinarum, fœtidarum ana ℈ j. cinnamomi optimi ℈ ß. castorei, sauinæ ana gr. xij. syrupi arthemisiæ q. s. fiant *Pillulæ* septem aut octo.

℞ trochiscorum de myrrha ℈ ij. cinnamomi, castorei ana ℈ j. syrupi arthemisiæ, vini albi odoriferi ana ℥ ij. fiat *Haustus* præstantissimus ad sollicitandum mensium fluorem.

℞ boracis, corticum cassiæ fistulæ ana ℈ ij. ß. radicum cyclaminis recentioris, cinnamomi selectissimi ana ʒ ß. myrrhæ ℈ j. fiat *Puluis*, dosis ℈ ij. cum vino optimo.

℞ trypheræ magnæ absque opio, trochiscorum de myrrha ana ʒ ij. theriacæ veteris ʒ j. castorei ℈ j. ß. mentastri, radicum diptami, sauinæ, cinnamomi, cassiæ ligneæ ana ℈ j. conseruæ buglossæ ℥ ij. ß. fiat *Mixtura*.

℞ trochiscorum de myrrha ʒ iiij. radicum diptami ʒ ij. ß. sauinæ ʒ ß. castorei ℈ ij. fiat *Puluis*, dosis ℥ j. cum aqua arthemisiæ.

℞ radicum asari ℥ j. cyclaminis ʒ iij. foliorum nepitæ m. j. ß. sauinæ ʒ ij. seminum apij, milij solis ana ℥ ß. carui ʒ ij. glycyrrhizæ rasæ ʒ v. ebulliant nonnihil in vino albo odorifero, libris autem duabus ipsius colaturæ adde syrupi arthemisiæ de quinque radicibus ana ℥ j. ß. fiat *Potio*.

℞ radicum fœniculi, petroselini, rubiæ tinctorum, asparagi, rusci ana ℥ j. florum camomillæ, meliloti, sambuci ana m. ij. ß. foliorum rorismarini, arthemisiæ, sauinæ, nepitæ, lauri ana m. j. ß. melissæ, origani ana m. j. seminum lini, fœnugræci ana ℥ j. ß. seminum dauci, ammi ana ℥ ß. coquantur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem; fiat *Balneum*, vt humores liquentur atque fundantur; liquori autem calefacto insidebit vsque ad vmbilicum, idque absque sudoris prouocatione, cùm mensium purgationem impediat. Pubi autem applicabit sacculū arthemisia repletum, insidebitque

sacculo

sacculo ex decoctorum materia. Post exitum autem balnei detur hoc subsequens medicamentum.

℞ castorei ʒ j. cinnamomi ℈ j. mithridati ℈ j. ß. decocti cinnamomi, aut vini hypocratici ℥ iiij. aut cum conserua florum anthos detur.

℞ radicum ebuli ℔. j. sambuci ℥ v. radicum rubiæ tinctorum, ireos ana ʒ ij. foliorum saluiæ, arthemisiæ ana m. ij. coquantur in æqua portione aquæ & vini ad tertiæ partis consumptionem, hoc liquore quotidie à coxis infrà, lotiones fient manè & vesperi, magnarum autem virium eius continuus vsus ad tempus aliquod esse solet.

℞ olei liliorum ℥ j. ß. amygdalorum dulcium ℥ ij. camomillæ, axungiæ gallinæ ana ℥ ß. radicum asari, aristolochiæ ana ℈ j. ß. fiat *Vnguentum* pro inferiori regione ventris, eaque lateris parte vbi renes occultantur.

℞ radicum diptami, cyclaminis ana ʒ iij. fœniculi, petroselini, rubiæ tinctorum ana ℥ j. foliorum saluiæ, nepitæ, arthemisiæ ana m. j. coquatur in aqua q. s. ad tertiæ partis consumptionem; fiat *Iniectio*, dosis ℥ iiij. cum ℈ j. ß. castorei & grano moschi.

℞ theriacæ veteris ℥ ß. croci ℈ ß. succi ebuli, sauinæ cum aqua arthemisiæ extractæ ana ℥ iiij. fiat *Iniectio*.

℞ medullæ ceruinæ ℥ j. ß. radicum rubiæ tinctorum, nigellæ, baccarum lauri ana ℈ j. myrrhæ, castorei ana ℈ ij. cyclaminis, sauinæ ana ℈ j. ß. olei liliorum q. s. fiat *Pessulus*.

℞ colocynthidis, cyclaminis ana ʒ ß. nigellæ, gentianæ ana ℈ ij. theriacæ antiquæ ʒ ß. cum succo sauinæ paretur pessulus, qui subinciatur cum filo vt pro lubito educi possit, cùm non absque detrimento subsistere possit.

℞ trochiscorum galliæ muscatæ, radicum rubiæ tinctorum, aristolochiæ rotundæ ana ʒ j. cinnamomi, caryophyllorum ana ʒ ß. arthemisiæ, nepitæ, melissæ ana ℈ ij. thuris, styracis, & libani ana ℈ j. ß. fiat *Puluis* pro *Suffumigio*; vapor per infundibulum traducatur ad interiora matricis.

APPEN-

APPENDIX

ad prædicta pro curatione MENSIVM NIMIVM SVPPRESSORVM inseruiens.

Vbi cum magno sanitatis detrimento menses in muliere subsistunt, eorum curam aggrediemur, aliàs non. Si autem à viscidis frigidisq; hoc malum fiat humoribus (vti maiori etiam ex parte fit) quæ præscribuntur, sint calefacientia, minimeq; exsiccent. Omnium autem primò leniente medicamento redundantem minuemus humorem, id quod reliquum est, naturæ obediens vt fiat, laborabimus, tandémque purgante medicamento è corpore propellemus; demum quæ venarum ora reserare, mensésque prouocare possunt, imperanda erunt. Hinc deorsum sanguis alliciatur sectione saphenæ, aut cucurbitulis, quæ poplitibus etiam cum scarificatione affigentur. Aut lotionibus id fiat, vel balneis, nec non pessulis; quibus addemus quæ dolorem ardorémque mitigare possunt, si ægra de iis conqueratur. Pessaria autem, ne locum contiguum vlcerent, diu non permittantur in corpore subsistere, & post eorum ablationẽ cum vino calente locus lauetur, in quo melissa atque pulegium priùs nonnihil ebullierint. A lenioribus autem incipiemus medicamentis, hinc ad mediocria transibimus, omnium vltimò ad fortiora, quæ in parua quantitate admittenda sunt, ne vlcus aut febris excitetur. Quæ omnia nunc anteàque dictis medicamentis facilè consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Si à nimia pinguedine obstructio fiat, exercitio vtatur valido, tenuique victu. Si subsistant menstrua propter ægritudinem, aut vacuationem aliquam immodicam, aut propter inediam, seu parcam victus rationem, tunc nequaquam prouocabimus antequam prædictis malis conuenientia adhibuerimus remedia. Præstantissima autem medicamenta in mensium prouocatione inter reliqua hæc sunt, castorei ʒ j. cum vino generoso data post exitum balnei. Diacalaminthes Fernelij, trochisci de myrrha, tryphera magna sine opio.

Methodus

PRÆFOCATIONIS VTERI INSERVIENS.

PRAEFOCATIO vteri, est vteri vel malignorum vaporum in vtero generatorum recursus ad superiora, vnde intestina nec non ventriculus & septum transuersum ita comprimitur subinde, vt dilatari non possit in spirationis tempore; videtur enim in hoc malo vterus modò sursum ita attolli, vt etiã membra supraposita per ordinem continuum ad superiora impellat: subinde quoque in latus retrahitur vterus. Quamquam præfocatio vteri conuenientiam cum epilepsia, syncope, nec non apoplexia habeat, quòd loquela sæpe auferatur atque corruat, aut saltem stare haud possit; tamen differt ab epilepsia, eo quòd in epilepsia fiat spuma in ore, oculi conuertantur, neruorumque fiat distensio, quòd in præfocatione numquam videtur. Præfocata denique vti audit, sic sentit compuncta & intelligit, obtusè interim: epilepticus autem omnibus istis destituitur. Ex dictis patet quoque quomodo ab apoplexia differat. A syncope autem in hoc differt, quòd pulsus in præfocatis permaneat, exiguus tamen est, nec nõ rarus languidusque. In syncope verò quasi cessat, magis quoque pallet syncope correpta quàm præfocata, sudoreque magis frigido perfunditur, odorata quoque naribus præfocatæ admota, nocent, & cõtrà vtero oblata iuuant; quod non accidit syncope laborantibus.

PARS AFFECTA. Vterus in hoc malo est focus huius morbi; in eo equidem sanguis menstruus aut alius quispiam humor, & frequenter quoque ipsum semen corruptum, venenatam quandam qualitatem ex natura loci ascíscit. Propter consensum autẽ quem vterus cum principibus partibus habet, cerebro nimirũ, per spinæ mẽbranas atq. neruos, cum iecore autem mediantibus venis, cum corde verò mediantibus ar-

bus arteriis; nequaquam mirum est, etiam si præcipuæ dictæ partes consentiant, atque malè afficiantur, hisceque mediantibus, vniuersum etiam corpus.

Signa. Magna ex parte nausea cibique oritur fastidium, sine vomitu tamen, cùm vapor malignus ex vtero ad viscera ventriculumque delatus, iisdem partibus molestus est; hinc spiratio crebra atque breuis, tandemque si ad diaphragma deferatur vapor, aut vterus plurimùm inflatus, ita comprimit diaphragma nec non intestina, atque ita arctantur partes, vt suffocationis metus impendeat, quasique animo despondeat, tristis fit aspectus, animaque tandem leuiter deficit, pulsu tamen vix immutato. Si caput autem petat, aliquando iracundia, aliàs metu turbatur, hinc aliquádo quasi alto sopore concurrente, obmutescit mulier, oculisque clausis corruit, pallet que. Quamuis autē in aliquibus sensus motusque seruetur, magna tamē ex parte sine voce, sensu motuque quasi attonita iacet, spiritus subinde ita paruus obscurusq́; est, vt sensum omnino interdū effugiat, aliquibus partes extremę frigore corripiuntur, quod è capite quasi originem habere videtur, & hinc per ceruicē in scapulas, brachia, crura atque pedes illabitur, quem difficilis motus comitatur, speciesque quædam paralysis, breui tamen discutitur. Declinante verò malo, oculi post multā grauitatem aperiuntur, malæ rubescunt, corpus firmari incipit, hinc vterus paulatim laxatur, humorisque quippiam è locis muliebribus effluit, intestina murmurant; hinc mens, sensus, motusque redeunt. Instante autem accessione, crurum imbecillitas irruit, hinc sopor, pigritia facieique pallor, paulatimque grauiora symptomata, vt prædictum est, irruunt. Cùm autem grauia symptomata excitantur, facilè mulierem præfocatione laborare intelligere licet. Satis autē difficulter innotescit malum hoc, cùm nonnulla huiusmodi symptomata cōcurrunt mitia, eò quòd affinitatem cum cardiacis & melancholicis non nullam tunc habeat; non contingit enim in omni præfocatione matricis, prædicta accidentia omnia quæ maximè terrere solent, concurrere, sed nonnullæ mitiùs affliguntur; nonnullæ enim sensu, motu, nec non anhelatione priuantur, pulsusque admodum fit paruus, altissimaque syncope corripiuntur: aliæ, sensu motuque permanēte, in syncopen quasi incidunt: nonnullæ

dolorem cordis,& tumorem matricis atque ventris conqueruntur, in tantum aliquando, quòd incuruari supra ventrem cogantur. Diuersitas autem harum specierum accidit propter causæ magnitudinem, diuersitatemque.

CAVSA præfocationis est menstruus sanguis corruptus, vaporq. malignus inde efflorescens, aut vteri abscessus; maiori verò ex parte fit propter semen ad vterum transmissum, ibique detentum atque corruptum. Subinde quoque ab aliis fit humoribus ibidem corruptis; in vtero enim cùm prædicta corrumpuntur, malignã venenatamq. qualitatem sæpe asciscunt ex natura ipsius loci, acciditque vt vnde vita, illinc etiam summa veneni pernicies oriatur, tuncque vaporibus venenatis facillimum est non solùm per venas & arterias, sed etiam per occulta spiracula ad superiores partes deferri, earumque functiones perturbare.

PROGNOSTICVM. Comitialis modo, si diuturnus fiat affectus, sæpiusque inuadere assuescat & per circuitum repetere, quamuis tutus appareat, singulis tamen accessionibus præceps quasi periculum affert; multæ tamen à malo se recolligunt, & ad se redeunt; nonnullæ verò in ipsis accessionibus subitò, aut post paucas horas moriuntur; tunc solet diu accessio permanere, sensus atque motus aufertur, pulsus multum fit inordinatus creberque, tandem omnino etiam aboletur, postremò frigidus sudor corpus occupat, spiritusq. quasi deficit; hinc syncope atque mors. Non ita metuendum malum est, si prædictis malis concurrentibus spiritus illæsus persistat, hoc quoque minus periclitantur, qui vnà cum respiratione sensum motumque satis habent liberum. Vti autem epilepsia, sic etiam hoc malum quasi circuitibus quibusdam repetit.

Methodus

Methodus pro curatione PRÆFOCATIONIS MATRICIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit temperatus, non frigidus, minimeq́ue ventosus.
Cibus. Caueat ab alimentis quæ sanguinis spermatisq́ue multum generare possunt. Parcè quoque victitet. Vitentur omnia quæ flatus humoresq́ue malignos atque melancholicos generare possunt.
Potus. Vinum non admittatur nisi aqua dilutum fuerit; si syncopis tamen periculũ irruat, admittitur merũ vinum.
Exercitia mediocria admodùm prosunt.
Somnus solito sit breuior.
Excrementa alui respondeant arte aut natura.
Tristitia euitetur, gaudiumq́ue quibuscumque fieri poterit modis procuretur.

PRAEPARANTIBVS.

Syrupus de quinque radicibus.
Oxymel squilliticum.
Decoctum petasites, bryoniæ, artemisiæ, aristolochiæ rotundæ.
Syrupus artemisiæ.
Aqua nepitæ, artemisiæ, diptami, petasites.

VACVANTIBVS.

Benedicta laxatiua.
Electuarium elescopi.
Agaricus trochiscatus.
Hiera picra. Hiera diacolocynthidos.
Pillulæ de agarico, fœtidæ. Clystere.

AVERTENTIBVS, *vaporésque sursum ferri prohibentibus.*

Ligaturæ partium infernarum dolorificæ, maximè crurum coxarumque, fiant etiam vsque ad stuporem. Hypochondrium autem fortiter manibus comprimatur deorsum; hac equidem ratione vterus non ita liberè ascendere poterit. In eundem finem fasciis succingi poterit astrictoriis.

Frictiones fiant earundem partium plantarumque pedum, vt spiritus excitati humores noxios propellant.

Cucurbitulæ inguinibus coxisque affigantur, nequaquam autem superioribus partibus ipsius ventris; tunc enim vterus in superioribus aut retineretur, aut eò magis attraheretur.

Sacculi aut fomentationes ex absinthio, artemisia, camomilla, pulegio.

Panni quoque multum calidi imæ ventris parti applicati plurimum commodi afferunt.

Suffumigationes ex plumis perdicum, calceamentorum soleis, cornu caprino, castore, pice, funiculo lucernæ recenter extincto, iisque similibus. Talia enim facultatem expultricem excitant, quæ noxiam materiam expellendo, paroxysmum abbreuiat.

Odoramenta quoque naribus admota ex assa fœtida, castoreo, sagapeno, galbano. Ad inferiores enim partes vterus vt descendat, efficiunt, cùm graue spirantia odorem vterus refugiat, bonisque reficiatur spiritibus, haud secus atque si instrumentum olfactus haberet. eaque ratione gratum est lignum aloës, ciuetta, gallia moschata, alipta moschata, caryophylli, oleum liliorum alborū, in quo musci aliquid imponatur. Emboto autem admittatur fumus in vterum earum rerum quæ bonum spirant odorem.

Sternutatoria quoque medicamenta ex elleboro, castoreo, subitò paroxysmum abrumpunt; vterus enim in propriam sedem redit propter corporis exagitationem in superioribus partibus perceptam.

Spiritum comprimat aliquamdiu ægra, aut insufflatio ore in nares fiat; sic enim vterus quoque deturbatur.

Venæ internæ sectio instituetur in mensium suppressione; hinc ipsius tali vena aperiatur, aut saltem sanguisugis aut scarifi-

scarificatione vtemur; alioqui suspectum remedium venæ sectio erit.

Frictio internarum partium vteri tam tempore paroxysmi quàm tempore quietis fiet digito obstetricis oleo liliorum alborum illito, in quo zibeti, moschi aliquid dissoluatur; sic enim interdum noxiam materiam vacuari contingit, matricemque ad inferna descendere.

CONFORTANTIBVS, *intemperiémque malignam vteri emendantibus.*

Diacuminum, dauci semen.

Conserua magna nostræ descriptionis mirabiliter huius ægritudinis radices demolitur.

Castoreum cum decocto artemisiæ in vino tenui detur per interualla.

Nares aliquando claudantur, & aër retineatur, idq. fiat breui tempore, & per interualla; sic equidem contingit calorem naturalem propter collectionem vnionemque confortari, vaporesque malignos dissipari.

Pessaria è cumino, agarico, hiera picra, theriaca, mithridato, pipere, zinzibere, ammoniaco, adipe anserino, styrace.

Suffitus per sedem perforatam, vel infundibulo fiat è cinnamomo, caryophyllis, macere, ligno aloës, ladano, trochiscis aliptæ & galliæ moschatæ.

Iniectio fiat in vterum ex oleo spicato, irino.

Vnguentum pro sumine & lumbis ex oleo liliorum, nardino, gallia moschata, cinnamomo, oleo ambræ.

Pessulus ex ladano, alipta moschata, moscho, styrace, ambra, ligno aloës, cinnamomo, caryophyllis, oleo spicæ, aqua rosacea.

Emplastrum ex ladano, gallia aliptaque moschata, moscho addito.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta, nobilia, in* PRÆFOCATIONE MATRICIS *sæpius cum summa salute plurimarum ægrotarum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO PRAEFOCATIONIS VTERI.

℞ radicum angelicæ, bryoniæ ana ʒ vj. aristolochiæ rotundæ ʒ iij. foliorum mercurialis, artemisiæ ana m. j. ß. florum camomillæ, meliloti ana m. j. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ adde hieræ logodij ℈ ij. electuarij elescopi ℥ j. olei liliorum alborum, keirini ana ℥ j. ß. vini generosi ℥ iij. fiat *Clystere*.

℞ syrupi artemisiæ, syrupi de quinque radicibus, oxymellis simplicis ana ℥ j. ß. aquarum artemisiæ, nepitæ ana ℥ v. fiat *Iuleb*.

℞ radicum angelicæ ℥ ß. bryoniæ ʒ v. fœniculi, petroselini ana ℥ j. seminum anisi, apij, pæoniæ ana ℥ ß. nepitæ, artemisiæ ana m. ß. vuarum passarum enucleatarum ℥ j. glycyrrhizæ rasæ ʒ iij. pruna damascena, sebesten ana numero vj. polypodij quercini, senæ Alexandrinæ ana ℥ j. agarici albi & leuis ℥ ß. florum boraginis, buglossæ ana m. j. zinziberis ʒ j. ß. cinnamomi ʒ ij. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. colaturæ adde benedictæ laxatiuę, electuarij elescopi ana ℥ ß. misceantur, fiat *Potio*, dentur ℥ iiij. in aurora.

Electuarij elescopi ʒ iij. agarici trochiscati ʒ j. aquarum diptami, nepitæ, petasites, syrupi artemisiæ ana ℥ j. misceantur, fiat *Haustus*.

℞ pillularum fœtidarum, hieræ diacolocynthidos ana ℈ j. ß. syrupi artemisiæ q. s. fiant *Pillulæ*.

℞ pillularum de sagapeno, fœtidarum ana ℈ j. ß. castorei ℈ ß. cum syrupo artemisiæ q. s. fiant *Pillulæ* octo numero. aut,

℞ hieræ diacolocynthidos, pillularum aggregatiuarum ana ℈ j. assæ fœtidæ ℈ ß. castorei gr. vj. fiant *Pillulæ* vt prædictum est, dentur semel in septimana.

℞ theriacæ magnæ, mithridati optimi ana ℈ j. ß. assæ fœtidæ ℈ ß. decocti seminum dauci ℥ iiij. fiat *Haustus*. Decoctum radicum petasites, bryoniæ, glycyrrhizæ, radicum angelicæ

gelicæ cum ſaccharo per plures dies potatum magnarum eſt virium ad abigendum hoc malum.

℞ olei liliorum alborum ℥ ij. decoctionis hordei mundi ℥ vj. oxymellis ſquillitici ℥ j. ß. miſceantur; fiat *Potio Vomitoria*, ter detur in aurora modicè calens.

℞ diamuſci dulcis, diambræ, aromatici roſati ana ʒ ij. mithridatii optimi ʒ j. caſtorei ʒ ij. ß. radicum diptami ℈ j. conſeruæ bugloſſæ ℥ j. ſyrupi de arte miſſa q. ſ. ad electuarij mollis conſiſtentiam.

℞ piperis albi, ellebori albi ana ℈ ij. caſtorei ℈ j. ſeminis rutæ ℈ j. ß. miſceantur, fiatque *Puluis ſternutatorius*, cuius exigua quantitas in nares reiiciatur calamo.

℞ calami aromatici, ligni aloës ana ʒ j. ſalis gemmæ & nitri ana ʒ j. ß. ſtyracis ſiccæ ʒ ß. moſchi gr. ij. aceti optimi & aquæ roſaceæ ana q. ſ. fiat *Peſſarium*.

℞ trochiſcorum galliæ muſcatæ ℥ ij. aliptæ muſcatæ ʒ j. calami aromatici, ſtyracis ſiccæ, caryophyllorum, maceris, ligni aloës ana ℈ iiij. moſchi, zibetti ana gr. vj. cum aqua roſacea c. ſ. fiant trochiſci pro *Suffitu*. Tempore vſus, vnus in carbones ardentes coniiciatur, fumuſque in vterum per infundibulum recipiatur.

℞ olei liliorum, nardini ana ℥ j. ß. keirini ℥ j. moſchi gr. v. galliæ muſcatæ, ſtyracis ana ʒ ß. commiſtis omnibus fiat *Linimentum* molle pro regione pubis parteq́. vteri interna.

℞ emplaſtri ceronei ℥ ij. trochiſcorum galliæ moſcatæ ʒ j. ß. cinnamomi electi, foliorum lauri ʒ j. ladani ℈ j. ß. olei liliorum alborum q. ſ. fiat *Emplaſtrum* quod pectinis regioni applicetur; bis autem in die idem locus, nec non ſinus vteri, oleo liliorum alborum inungetur placidè, calentibus autem optimè id fiat manibus.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione PRÆFOCATIONIS VTERI inſeruiens.

Si ex acceſſione periculum immineat ob accidentium extremitatem, omnium primò ſymptomata pernicioſa placabimus antequàm cauſam morbi oppugnare incipiamus. ægrotam ergo excitabimus, partim odoribus ingratis ex aſſa fœtida, ſulfure, caſtoreo, candelis

extinctis, pice, plumis, vngulis asinorum, aliísque similibus vstis; habent enim huiusmodi odores magnam efficaciam in hoc malo. Pessariis quoque subiectis materiam peccantem euocabimus, accidentiáque grauissima placabimus. Idem quoque conabimur odoratis rebus vtero admotis perficere; bene enim olentibus reficitur, vti malum spirantibus odorem offenditur, imò à vaporibus certæ naturæ ita intumescit & attollitur, vt etiam ad diaphragma ascendat, vt illos effugiat; illúdque comprimendo spiritum impedit, vtq; magna cum difficultate trahatur, efficit. Omni etiam ratione quæ malignos vapores ad cor ascendere prohibent, hîc administrentur; bona etenim pars curæ in eo consistit, vt vapores sursum ne ferantur, inhibeamus; in quem finem ligaturis, frictionibúsque partium infernarum vtemur, aliísque prius dictis ingeniis quæ auertere possunt vapores malignos sursum ascendentes. Cùm autem à paroxysmo conualuerit, obseruabimus quænam sit mali causa, & secundum eius diuersitatem, legitimam curandi rationem instituemus, à mensium enim suppressione si fieri intelligamus, vt debitis temporibus fluant, procurabimus, quemadmodum prædictum est. Si autem ob semen in vtero retentum corruptúmque fieri verisimile sit, ea quæ seminis generationem fieri prohibent, præscribantur, aut vir. consuetudinem admittat, aut titillari digitis obstetricis collum vteri debet, vt materia corrupta vacuari queat; digitum autem inungat prius oleo liliorum obstetrix. Si autem ab aliis corruptis in vtero humoribus fiat malum, concoquantur omnium primò naturæq; obedientes reddantur secundum rei exigentiam. Hinc purgentur conuenientibus medicamentis, & è corpore educantur, tandémque quæ corroborare, intemperiémque malam vteri emendare possunt, præscribantur. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis felicissimo cum successu consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Præseruationis autem causa, ieiunare frequenter laboribusq; se exercere satis seriis proderit. Item vtatur semine cumini, cinnamomo, croco, semine dauci; secretum equidem hoc est quibusdam remedium.

Methodus

Methodus pro cognitione
MORBI ARTICVLARIS INSERVIENS.

Arthritis, seu morbus articularis est, vbi multi articuli doloribus molestantur ex interuallis recurrentibus; seu est articulorum imbecillitas dolorque ex interuallo inuadens, magna ex parte à fluxione ortum habens, quæ se insinuat inter ligamenta aut membranas tendinésve articulorum. Hoc enim in malo ipsi articuli primùm humores suscipiunt, qui demum membranis astantibus etiam se insinuant. Si in manuũ carpo, digitorúmve articulis, ligamentis, vel lacertis fiat, chiragra dicitur. Si verò in genu obhæreat, tunc genogra; coxendicis verò dolor dicitur, cùm grauissimè excruciat supra articulũ coxæ, vnde in femur, suram, extremumque pedis diffunditur secundum ductum neruorum scilicet. Non autem in magno coxæ articulo, sed altiùs hæret ad summam natem scilicet. In pedibus verò podagra nominatur, siue malleolos, siue plantam pedis, siue pollicis articulum occupet. Non itaque quilibet articulorum dolor, morbus articularis vocabitur; verùm ille solummodò, qui ex imbecillitate articulorum propter eorũ laxitatem, viarúmve amplitudinem, humorumque defluxum natus est. Humerorum quoque articulos atque vertebras aliquando inuadit. Adde nullam aliquando esse ossium connexionem, quæ immunis sit ab hoc dolore. Quilibet autem alterius articuli dolor, generis nomine, arthritis dicitur. Vsus equidem tribus, tantummodo articulorum malis, nomina propria indidit. Hinc quoque constat species iuncturarum affectuum, non toto inter se differre genere, sed solummodò locorum affectorum diuersitate.

Pars affecta. Partium corporis articuli atque tendines, vincula, membranæque quæ ossa vel connectunt, vel

vel ambiunt, hic afficiuntur; contingitque membranas impleri, subindeque etiam distendi. Estque hic affectus symptoma pertinens ad actionem læsam facultatis sensitiuæ, ipse equidem tactus oblæsus est.

Signa. Grauibus doloribus afficitur æger diu, qui per interualla recurrunt. Cùm autem primò malum inuadit, paulatim accedit, oriturque aut leuis podagra, aut genogra, aut chiragra, coxendicísve dolor. Si autem mala victus ratione vtatur, sæpe plures in corpore articulos circumuenit, imò subinde nulla connexio expers huius cruciatus est, ita vt aliquando vertebras dorsi, quandoque etiam ipsum guttur, nonnunquam etiam ipsas genas inuadat. Nullus magna ex parte tumor conspicuus est in podagra, nec in coxendicis malo. In chiragra verò, nec non in genogra, frequenter cum dolore pulsatili, tumor, rubor, molestusq. calor ex doloris vehementia concurrit. adde quòd subinde etiam inflammatio accersatur, tuncque appetitus prosternitur, vigiliæ molestæ perturbant, aliquando etiam febris.

Cavsa. Cuiusuis articularis morbi causa magna ex parte est copia humoris pituitosi, alteriúsve in venis magnis, iecore, capiteve, nimium exuberans, dictasque partes propterea grauans, quæ vt se onere leuent prædicta excremēta aliquando in articulorum vincula, membranas, tendinésve propellunt. Ex eorum autem illapsu contingit impleri atque distendi has partes, nec non debilitari. Accidit hicquoque humorem illapsum tempore crassescere, & indurescere virtute caloris circumstantis, aut vi medicamentorū, vnde tophi calculíve quasi naturam induit, & tunc quidem nodosa arthritis oritur: in qua articuli aliquando distorquentur, nonnumquam quoque incuruescunt, mouendiq. facultas amittitur. Copiam autem horum excrementorum maximè accersere solent quatuor hæ causæ, veneris, vinique generosioris immodicus vsus, cruditas, partisque imbecillitas; adde otium, consuetarum exercitationum intermissionem, nec non vacuationum consuetarum suppressionem. A parentibus quoque in prolem deriuari solet hoc malum.

Prognostica. Dolores podagrici vere & autumno magna

magna ex parte mouentur. Hic morbus si in adultam incidat ætatem, numquam perfectè curatur. In iuniore autem ætate multum sperare licet, si bona vtatur victus ratione, aluumque solutam habeat, corpusq. haud segniter exerceat, modò nodosa necdum sit enata arthritis, cùm ea curam non admittat. In hoc malo si tormina concurrant, aut diarrhœa, leuatur æger, plurimumq. ingrauescit malum ex immodico vsu veneris atque vini generosioris. In coxendicum malo dolor grauior excitatur quàm in aliis speciebus arthritidis, eoque magis diu durabit, quò maior torpor, frigusq in crure, coxis, lumbisque fuerit, & quò magis est annosus, astrictamque aluum habet. Bonum est hîc dolorem ad inferiora transiisse; coxa lumbisque relictis. Hydropem, aliquando quoque asthma adducunt tum podagra, tum coxendicis dolor, eaque incurabilia mala magna ex parte fiunt. Vti autem podagrici dolores, sic & coxendicum, etiam si homo iam liberatus videatur, facilè recurrere solent.

Methodus pro curatione
ARTICVLARIS MORBI
INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit temperatus, potiùs tamen ad siccitatem declinet & caliditatem.

Alimenta conueniunt quæ modicè nutriunt, quibus sobriè quoque vti cõuenit, satiari enim cibis admodum noxium est: imò famem perferat subinde per aliquot dies.

Potus sit aqua mellis, aut aqua in qua parum cinnamomi decoctum sit, aut semina anisi. vitet vinum, potissimùm generosum.

Exercitium satis sit serium vbi malum quieuerit; tempore enim fluxionis illud vitabit.

Somnus

Somnus sit moderatus; longior enim fomenta suggerit ipsi morbo, noxiusque est.
Aluum solutam arte aut natura habeat.
Veneris abstinentia vti multum in hoc malum iuuat, sic immoderatus vsus mirum in modum huic malo incrementum dat.
Animi perturbationes fugiat.

PRAEPARANTIBVS.

Oxymel simplex.
Mel rosatum.
Syrupus stœchados.
Syrupus de succo boraginis.
Aquæ betonicæ, absinthij, boraginis.

A multum aperientibus acetatisq. hîc abstinebimus medicamentis; cùm priora materiam ad fluxum irritent, acetum verò inimicum existat neruis.

VACVANTIBVS.

Venæ sectio fiat si sanguis redundet, & morbus iam primò hominem affligat ipsius humerariæ eiusdem lateris, potissimum si infernæ partes laborauerint. Tandem verò secabimus etiam poplitis aut malleoli venam; coxendicum enim dolorem omninò aliquando delet. Ea quoque quæ iuxta annularem & paruum digitum reperitur, secabitur maximo cum commodo, si suis temporibus repetatur. Si verò manus brachiáve dolore afficiátur, secabimus venam poplitis eiusdem lateris maximo cum commodo.
Electuarium de succo rosarum, benedicta laxatiua, elescopi elect. diaturbith cum rhabarb. diacatholicum. Tryphera Persica lenissimè vacuat citra agitationem humorum.
Pillulæ coxiæ, fœtidæ, de sagapeno, aureæ de hermodacty. lis maiores, arthetica, de opopanace, Arabicæ, plurimùm hîc prosunt.
Hiera picra, agaricus trochiscatus, rhabarbarum, myrobalani kebuli, turbith.
Syrupus de multiplici infusione rosarum.
Decoctum radicum asari, stœchados, herbæ paralyticæ, iuæ, senæ, polypodij, agarici, myrobalanorum citrinorum, kebulorum,

bulorum, centaurei minoris, ſeminum aniſi, fœniculi, benedicta laxatiua, electuario eleſcopi additis.

Clyſteres in coxendicum ſupernarumque partium malis efficaces ſunt; reuellunt equidem, placidoq. calore qui membris ab oleis communicatur, refocillari contingit partem languentem.

Nulla ratione omittenda ſunt quæ totum corpus onere leuare poſſunt. Cùm autem rariùs hoc malum ab vno fiat humore peccante, curatio correſpondens quoq. inſtituatur.

AVERTENTIBVS.

Vomitus fiat cum decocto radicum raphani, atriplicis, ſeminis aſari, florum geniſtæ, ſyrupo acetoſo ſimplici, oxymelle ſimplici, ſquillitico, aqua tepida.

Cucurbitulæ quoque maximam vim habent in coxendicum dolore, ſi primò ſuperioribus partibus affigantur frequenter, à quibus humores ruere in locum affectum veriſimile eſt. Deinde magnæ loco dolenti etiam accommodabuntur.

Frictiones.

Ligaturæ.

Vrinam mouentia.

Sudorem prouocantia.

Cauterium potentiale ex calce viua, melle anacardino, ſapone, nitro, euphorbio. Aut ex cantharidibus, capitibus, aliiſque abiectis, ſtaphide agria, fermento, melle anacardino; aut cum radicibus foliiſq. iberidis herbæ cum axungia veteri emplaſtrum fiat, quod articulo coxæ, vniuerſoque accommodetur cruri; quod ſingulis vicenis diebus repetetur.

A repellentibus hîc abſtinere debemus medicamẽtis, cùm dolorem potiùs augere poſſint; eò quòd humores intrò pellant, ibique detineant.

MITIGANTIBVS *dolorem.*

Oleum ſambucinum, axungia humana, oleum amygdalorum, camomelinum, oleum florum verbaſci in coxæ doloribus pluримũ iuuat. aut radices & flores verbaſci in vino rubro

rubro macerabuntur 24. horis, destilletur postea; hinc splenium madescat in extracto liquore, caleatq. dum parti affectæ accommodatur; fiatque hoc aliquoties in die. Inungi pars quoque poterit oleo prædicto. Oleum spicæ multum quoque commendatur.

Vnguentum ex prædictis oleis, addendo pinguedinem vulpis, axungiam suilli veteris, butyrum, oleum terebinthinæ.

Cataplasma fiat ex solis radicibus althææ cum farina hordei, axungia suilla; aut cum radicibus althææ, farina lini, fœnugræci, hordei, floribus meliloti, camomillæ, absinthio, iua, mica panis, stercore bouis, semine papaueris, momento opij, oleo camomelino, vulpino, rosarũ, lacte caprino, aut semina lini, fœnugræci, aqua & aceto coquantur, mucilaginisque quantitas extrahatur; quæ melli permista, parti per triduum apponantur.

Ceratum ex thure, galbano, ammoniaco, croco, oleo rosato, aceto, resina, cera.

Anodynis medicamentis vtemur, non autem stupefacientibus, nisi dolor supra modum fuerit acerbus. Quotiescumque autem stupefacientibus coacti fuerimus vti medicamentis, ea quæ placidè calefacere possunt, applicabimus, postquam iam dicta stupefacientia medicamenta ablata erunt; periculum enim est ne membrum alioqui nimium debilitaretur ab intemperie relicta.

ROBORANTIBVS *partem affectam, digerentibúsque reliquias mali.*

Theriaca, mithridatum, diacorallum, decoctum genistæ, radicum [illegible]næ, guaiaci.

Conserua magna nostræ descriptionis mirificè præseruat ab hoc [illegible]lo.

Vnguentum ex oleo vulpino, nardino, camomelino, liliorum, laurino, de euphorbio. de lateribus, rosato.

Vnguentum ex decoctione vermium terrestrium, saluia, nepita, rosemarino, genista, aristolochia, vulpe.

Vnguentum Agrippæ, martiatum, aregon, ex adipe anseris, suillæ, oleo vulpino, camomelino.

Balneum ex granis iuniperi, floribus camomillæ, meliloti, radicibus ebuli, foliis lauri, saluiæ, rorismarini, origani, absinthij,

ſinthij, betonicæ, roſis, ebulo. Fomentetur quoque locus cum ſpongia hiſce imbuta liquoribus, poſteà inungatur cum axungia humana, petroleo.

Balneum naturale ſulfureum.

Ceratum fiat ex oleo camomelino, anethino, lumbricorum, caſtoreo, addito ſulfure.

Cataplaſma ex floribus camomillæ, meliloti, foliis & radicibus althææ, ſeminibus lini, fœnugræci, cumini, oleiſque prædictis.

Emplaſtrum ex floribus camomillæ, meliloti, ſaluia, pulegio, farina fœnugræci, gummi ammoniaco, opopanace, ſagapeno, oleo ſambucino, rutaceo, vulpino, camomelino, laurino, terebinthino, pice, cera.

Emplaſtrum Ioannis de Vigo.

Ab immodicè reſoluentibus hîc quoque abſtinere debemus prouidè; periculum enim eſt ne tenuiori humore diſſipato, craſſoque relicto, eum in tophaceam callosámve tranſmutemus ſubſtantiam.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* MORBO ARTICVLARI *ſæpius cum ſumma ſalute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO ARTICVLARIS MORBI.

℞ radicum acori, polypodij quercini ana ℥ j. agarici ℥ ß. foliorum ſaluiæ, lauri, maluæ, rutæ, centaurei minoris, hypericonis ana m. j. ß. florum camomillæ, meliloti ana m. j. ſeminum aniſi ℥ j. coquantur in aqua q. ſ. ad ℔. j. ß. colaturæ adde electuarij eleſcopi, diaturbith cũ rhabarbaro ana ʒ vj. olei rutacei, camomelini, ſambucini ana ℥ j. miſceátur, fiat *Clyſtere.*

℞ oxymellis ſimplicis & ſquillitici ana ℥ ij. aquæ tepidæ ℥ iij. olei communis ℥ j. miſce pro *Vomitorio* medicamento.

℞ oxymellis ſimplicis, ſyrupi ſtœchados, mellis roſacei ana ℥ j. aquarum fœniculi, petroſelini, betonicæ ana ℥ iiij. miſceantur, fiat *Iuleb.*

℞ radi-

℞ radicum asari ʒ iij. petroselini ℥ ij. chamæpityos, endiuiæ, hypericonis, saluiæ ana m. j. seminis anisi ʒ vj. seminis melonis ʒ v. hermodactylorum ʒ j. ß. foliorum senæ, carthami contusi, polypodij quercini ana ʒ v. zinziberis albi ℈ ij. coquantur in sufficienti quantitate aquæ ad libram vnam, colaturæ adde sacchari albi ℥ ij. fiat *Potio*.

℞ pillul. fœtidarum, de sagapeno, cochiarum ana ℈ j. rhabarb. electi, myrobalan. Indorum ana ℈ ß. fiant *Pillulæ* septem aut octo.

℞ radicum asari ℥ ß. seminis nasturtij, atriplicis ana ʒ iij. seminis erucæ, asari ana ʒ ij. radicum raphani ℥ j. coquantur in aqua q. s. ad medietatis consumptionem. Vnciis quinque huius decocti, addatur oxymellis squillitici ℥ j. olei camomelini ʒ vj. fiat *Vomitoriũ* medicamentũ, detur tepidum.

℞ pyrethri conditi ℥ iij. zinziberis conditi ℥ j. ß. diatrion piperei ʒ ij. fiat *Electuarium* molle.

℞ electuarij elescopi, diatu bith cũ rhabarb. ana ʒ iij. ß. electuarij de succo rosarum ʒ j. sacchari albissimi q. s. fiat *Bolus*.

℞ radicum rusci, asparagi ana ℥ j. herbæ paralyticæ, stœchados Arabicæ, iuæ ana m. j. seminum anisi, petroselini ana ℥ ß. glycyrrhizæ rasæ ʒ iij. ß. senæ Alexandrinæ, polypodij quercini, carthami contusi ana ʒ v. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. colaturæ addatur electuarij elescopi, benedictæ laxatiuæ ana ʒ v. electuarij de succo rosarum ʒ j. ß. fiat *Potio*.

℞ radicum ebuli ℔. j. saluiæ m. iiij. hyssopi, pulegij, absinthij ana m. ij. rapas duas aut tres, florum camomillæ m. ij. seminis lini ℥ ij. granorum iuniperi ℔. ß. coquantur in aqua in qua vulpes exenterata cocta fuit ad dissolutionem, tandem addantur sulfuris, aluminis ana ℥ vj. fiat *Balneum*.

℞ mithridati, theriacæ electæ ana ℈ ij. aquæ cinnamomi q. s. fiat *Haustus*, ante balnei sumat exitum, & post exitum lecto se committat ita vt sudare possit.

℞ olei lateritij, petrolei ana ʒ ij. olei camomelini, vulpini, terebinthini, sambucini ana ʒ iij. vnguenti Agrippæ, pinguedinis cati siluestris ana ℥ ß. axungiæ castoris ʒ j. ß. misceantur, fiat *Vnguentum*.

℞ olei lumbricorum ℥ j. galbani ʒ j. castorei ℈ ij. ß. nucis muscatæ, saluiæ ana ℈ ij. ß. axungiæ humanæ, olei terebinthini ana ℥ ß. misceantur, fiat *Vnguentum*.

℞ olei sambucini ℔. ß. in eo coquantur radices ebuli con-

tusæ ℥ iij. colaturæ addantur axungiæ humanæ ℥ ij. olei vulpini, petrolei ana ℥ ß. galbani, ammoniaci ana ʒ vj. adipis gallinæ ℥ j. ß. ceræ & aceti q. s. fiat *Vnguentum* molle.

℞ radicum ebuli ℥ iij. rapas tres numero, seminum fœnugræci ℥ j. ß. coquantur in aqua q. s. ad mollitudinem, addendo stercoris vaccini ℥ iiij. mellis q. s. fiat *Cataplasma*.

℞ picis ℥ iij. sulfuris viui ℥ j. ß. olei rosacei q. s. fiat *Emplastrum*, extendatur in pelle ouina calente.

℞ radicum althææ ℥ ij. florum camomillæ m. ij. rosarum rubrarum, foliorum absinthij, maioranæ, caulium ana m. j. rapas duas iustæ magnitudinis, bulliant in sufficienti quantitate cereuisiæ bonæ, adde farinæ hordeaceæ, triticeæ, seminum lini, fœnugræci ana ℥ ß. olei lateritij ʒ iij. olei vulpini, camomelini in quo vermes terrestres ebullierint ana q. s. vitellum vnum oui, croci ℈ ß. fiat *Cataplasma* doloris sedatiuum & resolutiuum optimum.

APPENDIX ad prædicta pro curatione ARTICVLARIS MORBI inseruiens.

Omnium primò communem corporis sentinam euacuabimus enemate conuenienti. Humores demum peccantes naturæ obedientes reddemus. Hinc è corpore deturbabimus purgatorio medicamento. Demum humores aliundè influentes in partem affectam auertentibus medicamentis inhibebimus, in quē finem vomitum prouocabimus per tres aut quatuor dies continuos; anteà verò vtetur alimentis diuersis, potissimùm liquidis pinguibúsque. Demum dolores si persistant, leniemus anodynis medicamentis. A stupefacientibus autem quàm maximè abstinebimus, nisi nimius dolor atque ardor contrarium imperet, tuncq; licebit vnguentum componere ex olei rosacei, camomelini ana ℥ j. opij granis aliquot, ceræ & aceti sufficienti quantitate. Partem autem ægram abluemus post amotionem stupefacientis medicamenti, ceruisia calente. Commodè quoque propinabimus syrupum cydoniorum, rosarum, cum aqua plantaginis sæpius: humoribus equidē sic libertas illa ad fluendum ex parte adimitur. Tandem roborabimus cerebrum partémque affectam conuenientibus medicamentis, intemperiémque relictam emendabimus. Quæ omnia nunc anteaq; dictis medicamentis consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur.

LVIS VENEREÆ INSERVIENS.

LVES VENEREA malum est contagiosum quod consuetudine Veneris magna ex parte contrahitur. Superioribus ætatibus incognitum fuit malum; nunc autem plurima secum mala, detestanda atque molestissima accidentia adducit. Ex paruo quidem sæpe initio ortum habet; tempore nihilominus ita increscit, vt non solummodo humores, & hinc spiritus oppugnet, sed tandem etiam neruos, membranas, tendones, carnem, ossa, reliquasque corporis partes emori faciat paulatim, eorum temperamentum, totamque substantiam peruertendo, vnde diuersa plurimaque excrementorum genera enascuntur. Vocatur autem commodè lues Venerea, eò quòd consuetudine Veneris magna ex parte contrahatur. Per plures autem menses sæpe in corpore delitescit priusquam sæuire incipiat, aliquando etiam per annum.

PARS AFFECTA. Iecur hîc primariò laborat, quod patet ex actionibus naturalibus læsis: mala equidem concoctio fit in ventriculo, cerebro, aliisque partibus, vnde magna coloris mutatio fit, nec non torpor totius corporis. Appetitusquoque coëundi prosternitur. Estque morbus totam substantiam peruertens, non temperamentum tantùm, eaque ratione tam varia excrementorum vitiorumque genera efflorescunt, habetque analogiam ad totam hepatis substantiam potius quàm ad cor, stomachum, vel cerebrum, eiusdemque spiritus naturales potius quàm vitales, aut animales oppugnat; qui corrupti, iecur non possunt non inficere, vnde gummata morbi Gallici, pilorumque defluuium fieri solet aliquando, etiamsi numquam pruritum circa pudenda, aut vlcera, aut gonorrhœam veneream perpessi sint.

SIGNA. In principio mali in inguinibus bubones venerei frequenter enascuntur, atque in pene, ductibusque

vrinariis

vrinariis malignæ fiunt pustulæ, quæ tempore lentam saniem quoque reddunt, vrinæque stillicidum atque ardorem efficiunt. Venerei quoque seminis sæpe comitatur profluuium. Nonnumquam quoque exiguæ frequentesque maculæ, nunc flauæ, nunc rubræ, squalidæque lentiginum instar per summa corporis apparent in locis diuersis, quæ non nisi resoluto morbo tolluntur. Dolor denique neruorum, grauitas capitis, scapularum, collique sæpe comes est. Prædictæ quoque maculæ subinde subsident, rursus quoq. oriuntur, quæ tempore virulentiam sæpe acquirunt, cutemque cauant, vnde vlcera plura in corpore oriuntur sordida atque virulenta. Huiusmodi etiam pustulæ fœtidæ sæpe in intimo oris angulo, in palato, in naribus, in faucibus enascuntur nigræ fœtentesque; temporeque lingua, fauces nariumque particulæ exulcerantur, eò quòd magis sint tenellæ partes aliis. Hinc brachiorum, crurum, capitisque dolores fiunt, nec non exulcerationes. Sæpe quoque in hoc malo capitis atque barbæ pili defluunt. Insomnes noctes peraguntur. Dolores autem frequentiùs mediis hîc artubus inhærent; non autem ita in articulis, cùm hoc morbis articularibus conueniat. In prædictis autem locis sæpe tophi tuberositatesque ægrè dissolubiles oriuntur, quibus tamen magis frequens sedes est in fronte, in capite, in tibiæ priori parte, in medio humeri, vnde tandem difficilia vlcera quoque enascuntur, quæ ossa etiam tempore corrumpunt, maximosque dolores per noctem potissimùm inferunt, cùm nerui, membranæ, vincula atque ossa hîc infringantur, imò ossa haud aliter atque carnes exeduntur, membranæque ab ossibus diuelluntur, humorisque acrimonia pungunrur. Atque iam dicta signa omnia non semper in omnibus obseruantur, sed nunc hæc, nunc alia.

CAVSA. Qualitas sordida atque maligna, in se continens contagij labem ex infecto corpore alteri communicata per contactum, huius mali causa est. Magna autem ex parte ex concubitu venereo pudendis communicari solet propter mollitiem raramque eorum substantiam. Vestibus quoque, ori, nec non cuti communicatur aliquando hæc qualitas: quæ eò citiùs vires exeret, quò virtutes naturales hepatis imbecilliores fuerint. Vnde quoque accidit aliquando quòd

 plures

plures cum infecta coëuntes, omnes quasi inficiantur, iis demptis qui vires naturales validas habent. Quemadmodum in peste, quamuis omnibus communicetur pestilens aër, non tamen omnes ex æquo inficiuntur, eò quòd spiritus vitales validiores nonnulli aliis habeant.

PROGNOSTICVM. Recens quamdiu malum fuerit, medelam admittit; cùm verò iam in vetustatem abierit, nequaquam. Contagiosa autem hæc lues venerea omnino est, contactuque solo excitatur, cui feminæ opportuniores sunt viris. Contingit in hoc malo hominem frequentibus vigiliis, continuis ærumnis, febrique etiam tandem molesta opprimi atque perire. Malum quoque hoc à parentibus ad liberos transfertur. Solet frequenter quoq. adducere phthisim, hydropem, asthma, vbi iecur immodicè læsum fuerit.

Methodus pro curatione

LVIS VENEREÆ

INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONE.

Aër sit æqualiter calidus; frigus enim medicamentorum operationem impedit.

Cibus. Tenui victus ratione vtatur. Sit panis biscoctus, aut crusta panis. A multis quoque conceditur panis bene coctus. Carnes conueniunt gallinarum, pullorum, caponum, phasianorum, auicularum; sintque assæ potiùs quàm elixæ. In die tamen quo purgatorium sumit medicamentum, elixæ concedantur. Ea autem quæ frigidos crassosque humores, nec non flatus generare, sanguinemque inflammare possunt, prohibenda sunt.

Motus admodum conuenit qui sudorem placidè mouere possit, sic equidē materia liquefacta frequenter expellitur.

Som-

Somnus ſit moderatus.

Excrementa alui purgante medicamento ſemel in ſeptimana mouenda ſunt, & potiſſimùm ſi humores peccantes multum craſſi ſint; tenues enim meliùs per ſudorem euacuantur.

A Venere abſtineat.

Animi omnes fugiat perturbationes.

PRAEPARANTIBVS.

Oxymel ſimplex, ſyrupus acetoſus, fumariæ, endiuiæ, violarum, bugloſſæ, lupulorum.

Aqua cichorei, violarum, boraginis, endiuiæ, bugloſſæ.

Syrupus de ſtœchade, oxymel ſimplex, ſquilliticum.

Syrupus de fumaria, compoſitus.

Prioribus, ſi biliosi fuerint humores redundantes, vti in illis accidit qui vlcera habent virulenta; poſterioribus veró, ſi pituitoſi ſint humores exuperantes, vtemur.

VACVANTIBVS.

Pillulæ aggregatiuæ, arthethicæ, de hermodactylis, cociæ, de fumaria, de agarico, de colocynthide, fœtidæ, ſine quibus eſſe nolo, aureæ, alkaieret, de rhabarbaro, de quinque generibus myrobalanorum.

Hiera pacchij, electuarium eleſcopi, addito lapide lazuli, diaſena.

Confectio hamech, electuarium de pſyllio.

Electuarium Indum maius, diaprunum ſimplex.

Decoctum ſenæ.

Apozema ſeu potio ex radicibus aſari, iridis, fœniculi, aſparagi, diptami, tormentillæ, ariſtolochiæ, cichorea, bethonica, fumaria, eupatorio, ſcabioſa, ſcolopendria, cuſcuta, corticibus ebuli, thymo, epithymo, ſeminibus aniſi, fœniculi, floribus boraginis, violarum, bugloſſæ, ſena, agarico, polypodio, elleboro nigro, rhabarb. hermodactylis, myrobalanis, citrinis, kebulis, glycyrrhiza, vuis paſſis, cinnamomo, caryophyllis, zinzibere, ſyrupo de fumaria, de epithymo, oxymelle ſimplici.

Hermodactyli, colocynthis, agaricus, ſena, epithymus.

Clystere ex decoctione vrticæ, buglossæ, althææ, maluæ, fumariæ, lupulorum, camomillæ, mercurialis.

Venæ sectio fiet si corpus sit plethoricum, & recens adhuc sit malum ipsius iecorariæ, & potissimùm si dolores magni concurrant; eos enim sedat.

Frequenter sunt reiteranda hæc medicamenta purgantia, eò quòd magna ex parte vitiosorum humorum hîc sit multa copia. Detur autem apozema quatuor continuis diebus singulis septimanis, idque per quatuor vel quinque septimanas fiet. Reliquis diebus vtetur electuario huic morbo dicato. Licebit hîc post prandium exire, imò etiam ante prandium, cùm electuarium sumit.

DISSIPANTIBVS *expellentibúsque contagionis seminaria, labémque mali.*

Potio sudorifica ex decoctione scobis ligni guaiaci, medicamentum admodum est tutum atque efficax tam in nouo quàm in veteri morbo Gallico, nec non in recidiua. Decoctum radicum cynæ, sarsæ-parillæ, apios. hæc enim in locum guaiaci successerunt. Spuma autem decoctionis guaiaci, sarsæ-parillæ, cynæ, vlcera pustulæq. vngantur.

Aqua theriacalis, theriaca cum aqua vitæ destillata.

Electuarium ex theriaca, mithridato, radice angelicæ, tormentillæ, pimpinellæ, zedoariæ, limatura ligni guaiaci, seminibus iuniperi, pæoniæ, cardui benedicti, scabiosa, hypericone, diptamo, gentiana, cortice citri, tamarisci, succo scordij, cinnamomo, myrrha, thure, conserua buglossæ, saccharo rosato, syrupo de corticibus citri.

Conserua nostra magna.

Vnguentum sudorificum ex myrrha, mastiche, thure, radice enulæ campanæ, theriaca, mithridato, bdellio, galbano, gummi ammoniaco, vnguento martiato, oleo laurino, liliorum, camomelino, amygdalino, terebinthino, butyro, axungia suis, gallinæ.

Ceratum ex materia prædicta seu sparadrapum, quo corpus vestietur si negotia ita vrgeant; sudabit autem manè.

Vnguentum ex prædictorum materia, argento viuo, oleo terebinthino, philosophorum, petroleo, aqua vitæ. Vn-

guentum Ioannis de Vigo, vel Neapolitanum dictum, in grauibus huius morbi querelis plurimùm proderit.

Suffitus sudorificus ex ladano, olibano, mastiche, thure, aloë, sandaracha, styrace, cinabrio, sublimato, radice diptami, zedoariæ, mace, caryophyllis, calamo aromatico, guaiaco, lauri baccis, theriaca. Præstantissimum quidem est medicamentum; eo tamen non vtemur, nisi frustrà alia tentauerimus auxilia, cùm frequenter noceat. Certis tamen distantibus corporis partibus tutò adhibere licet, cruribus nimirum, vel brachiis, cùm dolores scilicet, aut mala adsunt vlcera. Eo autem totum corpus suffumigabimus donec saliua fluere incipiat, aut donec dolores remittantur, aut vlcera exiccentur.

ROBORANTIBVS.

Lætificans Galeni, theriaca, mithridatum cum conserua buglossæ.
Diatrion sandali.
Diamargaritum frigidum.
Diarhodon abbatis.
Cortices citri conditi, myrobalani conditi.
Conserua buglossæ, florum saluiæ, radicum enulæ campanæ, acori, florum rorismarini.
Epithema pro corde ex speciebus diamargariti frigidi, sandalis, melissæ.

Symptomata autem atque accidentia diuersissima atque grauissima cùm hunc morbum comitari soleant, si altiùs radices veneni labes in corpore egerit, quomodo curari debeant, suo loco proponemus.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* LVE VENEREA *sæpius cum summa salute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO LVIS VENEREAE.

℞ radicum communium ana ℥ ß. seminum petroselini, leuistici ana ʒ iij. calaminthi m. ij. glycyrrhizæ ℥ ß. coquantur in aqua quantum satis ad libram j. ß. colaturæ addantur oxymellis compositi ℥ iiij. fiat *Potio*, detur in aurora antequam sudatorio balneo vtatur.

℞ syrupi fumariæ ℥ iij. lupulorum, oxymellis simplicis ana ℥ j. aquarum fumariæ, lapathij acuti, lupulorum ana ℥ iiij. fiat *Iuleb.*

℞ foliorum senæ, polypodij quercini ana ℥ iij. ß. myrobalanorum Indorum ʒ ij. passularum mundatarum ℥ j. bulliant in aqua buglossæ ℥ xvj. ad tertias fiat *Haustus.*

℞ lapathij acuti, enulæ campanæ, ebuli ana ʒ vj. absinthij p. j. cichorei, buglossæ, boraginis, fumariæ, scabiosæ, cuscutæ, capillorum Veneris, betonicæ, saluiæ, agrimoniæ ana m. ß. maioranæ, rorismarini ana p. j. epithymi ℥ ß. stœchados Arabici, carthami contusi, foliorum senæ, glycyrrhizæ ana ℥ vj. agarici electi ʒ j. ß. seminum melonum, anisi, fœniculi ana ʒ j. coquantur in q. s. aquæ lactis ad ℔. j. ß. addendo colaturæ oxymellis simplicis ℥ iij. sacchari albissimi q. s. fiat *Potio.* antequam validiori medicamento purgetur, hac potione prius meatus reserari debent.

℞ radicum lapathij acuti recentis ℥ iij. radicum enulæ campanæ ℥ j. betonicæ, cuscutæ, scabiosæ, eupatorij, boraginis, buglossæ, scolopendriæ, ceterach ana m. ß. seminum anisi, fœniculi ana ʒ iij. polypodij quercini, foliorum senæ, carthami contusi ana ℥ j. ellebori nigri ʒ ij. ß. thymi, epithymi ana ℥ ß. passularum mundatarum ℥ j. glycyrrhizæ ℥ ß. coquantur in aqua q. s. ad ℔. j. ß. addatur colaturæ sacchari albissimi q. s. fiat *Potio.*

℞ electuarij elescopi, cassiæ recenter extractæ ana ℥ ß. electuarij de succo rosarum ʒ ß. aquæ fumariæ ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ diaca-

℞ diacathol. confectionis hamech ana ℨ iij. sp. diacarthami ℨ ß. electuarij de succo rosarum ℥ j. syrupi fumariæ ℥ j. aquæ lupulorum ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ pillul. Indarum, de rhabarb. aggrega. ana ℈ j. diagridij gr. iij. syrupi fumariæ q. s. fiant *Pillulæ* octo.

℞ agarici trochiscati, pillul. aggregatiuar. de hermodactylis ana ℈ j. diagridij gr. v. syr. de fumaria q. s. fiant *Pillulæ*.

℞ theriacæ, mithridati ana ℈ j. ß. syr. de corticibus citri ℥ j. decocti scordij ℥ iij. fiat *Haustus*.

℞ florum camomillæ, meliloti, maioranæ, parietariæ, matricariæ, artemisiæ, fœniculi, calamenthi, foliorum lauri, hederæ arboreæ, prasij, rorismarini, eupatorij, ana p. j. rad. lapathij acuti, ebuli, fœniculi ana ℥ iiij. grana iuniperi ℔. j. fœnugræci ℔. ß. seminum anisi, fœniculi ana ℥ j. herbæ incidantur, semina & rad. contundantur, dentur pro *Balneo* sicco.

℞ ramentorum ligni guaiaci ℔. j. aquæ ℔. xij. post macerationem xxiiij. horarum, coquantur lento igne ad dimidium, coletur, & fiat *Potio* prima vel *Syrupus*. Pro prandio & cœna potus sit iste:

℞ ramenta prædicti decocti, quibus addentur nouorum ramentorum ℥. iiij. coquantur in libris xij. aquæ ad nouem libras. Si autem vnum altero prius fuerit absumptum, licebit vnum alteri commiscere, & sic dum absumptum fuerit, bibat. Ab vnciis autem quatuor syrupi ad vncias octo paulatim ascendet æger, dabimusque in primis, & quatuor vltimis diebus in aurora tantum, in aliis verò manè & vesperi, caleat autem dum propinatur. Vtetur autem 20. 40. subinde etiam 60. diebus, modò morbus inueteratus fuerit. aliquando autem purgabitur cum decocto soluente, in quo ponetur lignum guaiacum, colocynthis, hermodactyli; quia hæc duo hic maximè conueniunt.

℞ axungiæ porcinæ, vnguenti martiati, pinguedinis gallinæ ana ℥ j. olei liliorum, laurini ana ℨ ij. argenti viui ℥ vj. olibani, mastichis, saluiæ, stœchados, lithargyri ana ℨ. j. ß. aquæ vitæ ℨ ij. olei laurini ℥ iij. fiat *Vnguentum*. primò autem argentum viuum cum axungia non salita nec liquefacta misceatur diligenter in mortario, deinde reliqua addantur secundum artem bene incorporando.

℞ olei camomelini, spicæ, liliorum ana ℥ ß. olei de croco ℨ ij. pinguedinis porci non liquati nec saliti ℥ ij. euphorbij

 ℨ j. thu-

ʒ j. thuris ʒ iiij. olei laurini ℥ ß. lumbricorum lotorum in vino ℥ j. ſucci radicum ebuli, lapathij acuti, enulæ campanæ ana ℥ ß. ſquinanthi, ſtœchados, matricariæ ana p. j. vini electi ℔. j. coquantur lento igne omnia ſimul ad conſumptionem vini, addendo colaturæ lithargyri aurei ℥ ij. terebinthinæ claræ ℥ j. ceræ q. ſ. fiat ad ignem *Cerotum* in modum *Sparadrapi*, addendo in fine coctụræ ſtyracis liquidæ ℥ iij. pòſt auferatur ab igne baculo ſemper agitando, donec tepidum fuerit, addendo argenti viui extincti vt decet ℥ ij. baculoque ſemper adhuc agitetur donec optimè incorporatum ſit.

℞ olei laurini ℥ ij. petrolei ℥ ß. argenti viui ʒ ij. cinabrij ℥ ij. axungiæ porcinæ non ſalitæ nec liquatæ ℔. ß. fiat *Vnguentum*. Cum oui autem albumine & ſputo rectificetur argentum viuum, diſſoluantur autem primò pinguia, hinc adde cinabrium & alia.

APPENDIX

ad prædicta pro curatione LVIS VENEREÆ inſeruiens.

Si lues Venerea non ita pridem hominem inuaſerit, ita curari abſque moleſtia poterit. Primò vena ſecabitur. Hinc humores craßi præparantibus medicamentis attenuabuntur, corporiſque meatus reſerabuntur. Demum purgante medicamento è corpore propellentur. Poſteà reliqui balneo ſicco quod ſudorem prolicere poßit, excludantur; ſi opus eſt; & vbi ſudare incipit, abſtergat ſe æger. Antequam autem balneo ſe committat, bibat hauſtum eius quod meatus corporum neruoſorum, in quibus morbi materia potißimùm latet, aperire poßit, materiámque ad externas corporis partes protrudere, vti eſt decoctum radicum fœniculi, enulæ campanæ, lentium, vnarum paſſarum, ficuum. Huius decocti vnciis quatuor addentur theriacæ aut mithridati ℈ ij. *Trium autem horarum ſpatio balneo ſudorem prouocabimus, ſudorémque abſterget, hincq; lecto ſe committet, in quo etiam ſudabit placidè, ſæpiúſque ordo prædictus repetendus eſt. Si verò hac ratione medendi nihil profecerimus, eò quòd*

altiùs malum radices egit, sanguinis missione facta, ad decoctum ligni guaiaci, aut salsa-parillæ, aut radicum cynæ, apiósue transeundum erit, vbi corpus purgatum fuerit. Decoctum autem calere debet dum propinatur, stragulísque bene cooperiatur æger vt sudare posit. Hinc surgere & obambulare in cubiculo poterit. Prandere autem licebit quatuor aut quinque horis à sumpto medicamento, nec non cœnare. Satis autem fuerit pullus gallinaceus. Si verò propter negotia aut egestatem non admittat vsum decocti, eius loco innunctionibus mercurialibus vti poterit felicissimo etiam cum successu, quod etiam aliquando maximo cum commodo fiet post vsum prædicti decocti; sic equidem reliquiæ optimè expellentur, tuncq; propinabimus decoctum per triginta dies solùm. Idem malum aliquando suffumigiis cogimur oppugnare, idq; fiet in debilibus alternis diebus, vel quarto quoque die. Hoc tamen medicamenti genus numquam admittemus, nisi prædictis frustrà vsi fuerimus. In brachiis tamen & cruribus id tutissimè fieri poterit, si dolores, vlcera, aut gummata morbi Gallici adsint. Pro iis verò qui ob negotia domi manere non possunt, vnguenta in corio aut panno lineo extendemus, supérque iuncturas passim ponemus, bísque in septimana renouabimus. In quem finem recipe emplastri de meliloto ℞. ß. argenti vini ℥ ij. olei laurini, petrolei, terebinthini ana q. s. fiat Cerotum. *Pro tumoribus induratis, radices althææ, ficus, fœnumgræcum, coquantur in vino, & cum axungia gallinæ fiat* Emplastrum.

Methodus

PESTIS INSERVIENS.

Pestilentia, morbus est in multos passim sæuiens, à perniciosa insolitaque putredine ortum habens, quæ longè superat conditionem vulgaris putredinis. In nobis autem aliquando ortum habet hæc perniciosa qualitas; contingit enim humores nostri corporis aliquando in tantum degenerare à naturali temperie, vt perniciosam atque venenatam tandem induant qualitatem, ita vt cum lethalibus venenis certare possint. Aliàs verò extrinsecus illabitur, ab exhalationibus videlicet malignis atque putridis, qui aëri communicantur, aliquando à cadaueribus non sepultis, à lacubus atque paludibus corruptis, fœtentibus cloacis, à specubus venenosos metallicosque spiritus eructantibus. Subinde etiam fit à variis siderum commistionibus, tuncque semper arcanum atque admirabile summi iustissimique Dei est flagellum; atque propriè tunc pestilentia vocatur. Cùm verò ab aliis causis ortum habet, morbus malignus vel febris maligna vocatur. Febres quæ à veneno fiunt, lethales quidem sunt, sed non pestilentes, quia contagiosæ non sunt.

Pars affecta. Cordi omnium primò quasi pestilens aër se insinuat, propter respirandi necessitatem, modò homo ipse idoneus sit vt semina pestilentialia recipiat aëri communicata, sua equidem subtilitate facilè per pulmones ad cor haustus illabitur, ibique omnium primò vitales spiritus, hinc humidum radicale, demum quoque solidam eius substantiam oppugnat.

Signa. Cùm humores concurrunt mali corpus perturbantes, impatienter huc illúcve se transfert æger, neque in vno loco consistere potest, appetitus prosternitur, horror quoque in principio, membrorumque torpor concurrit, capitis quoque magna ex parte dolor adest, imò rariùs absque dolore capitis atque stomachi, pestis inuadere solet, sæpe quoque

que punctiones corporis fiunt, vires tandem omnes ex æquo concidunt, & potissimùm vitales; frequenter incidit animi defectio. Extrema sæpe frigent, interiora verò, cor nimirum, stomachus, pulmoque exæstuant, magna quoque ex parte siti excruciantur; plerumque etiam concurrunt vigiliæ molestæ, subinde verò in somnum fit magna propensio, nausea quoque fit frequens, tandem etiam vomitio fit insolita, subinde biliosorum, sæpe etiam variorum humorum sordida fit lingua, & os amarescit. vultus temulentorum more ferox atque incertus est. Vrina magna ex parte turbida grauiterque olens redditur. Hinc singultus etiam frequenter molestare solet; pulsus tandem fit languidus, celer, frequens; hinc delirium accedit, & balbuties cum stupore enascitur, hypochondria distenduntur. Certissimũ autem pestis signum est contagio, quod quia primò videri nõ potest, alia obseruanda sunt signa, estque proximum bubo pestilentialis in inguinibus, post aures, sub alis subitò oriens. In aliquibus verò exanthemata seu maculæ subinde purpureæ, nonnunquam nigræ, aliquando etiam cæruleæ, potissimùm circa statum morbi erumpunt in diuersis corporis partibus, nullo tumore extuberantes. Aliquando etiam bubones & pustulæ comitantur. Frequenter quoq. in hoc malo carbunculi enascuntur, modò in hac, modò in illa corporis parte pullulantes. Horum autem signorum aliqua semper adsunt, non omnia. Si cælitus mortalibus mittatur hoc malum, prædicta signa frequenter mitiora sunt, ita vt homo non admodum ægrotare videatur; sæpe appetitus constat, neque sitis, neque febris multum vrget, omnes tamen vires statim concidunt, pulsus fit celer, paruus, languidusque, vomitus ferè concurrit assiduus, sicque viribus extinctis homo moritur frequentissimè.

CAVSA est aër maligna qualitate perfusus, cordique inspiratione communicatus; efficacissimas enim vires habet aër venenatus labefactandi non solùm corporis spiritus atque humores, sed etiam solidam ipsius cordis substantiam, cùm continuò lege naturæ eundem haurire cogamur, inque ipsius cordis penetralia admittere, vbi primò spiritus, hinc humores, tandem etiam solida cordis substantia veneni labe deuastatur, atque tandem vniuersum etiam corpus. Subinde huiusmodi perniciosa qualitas aëri communicatur ex fœtore cadauerum,

cadauerum, nec non ex hominum animaliumque excrementis, ex paludibus aquisque stagnantibus, atque fœtentibus, ex antris terræque hiatibus. Frequenter denique ex siderum commistionibus oritur. Interdum etiam oritur ex venenata qualitate quæ intus in nobis sponte gignitur ex humoribus putridis ortum habens, aliquando melancholicis, subinde etiam cholericis, aliàs etiam pituitosis, vnde contingit pestem aliquando referre naturam febris tertianæ, aut quotidianæ, nonnumquam quartanæ; frequenter enim contingit humores corruptos præter simplicem putredinem, tandem etiam venenosam, perniciosam pestilentemque induere qualitatem; vnde aliquando contingit aëre nusquam infecto, vnum aliquem hominem solum pestilentia laborare in hoc aut illo loco, neque alium aliquem corripi eo homine excepto.

PROGNOSTICA. Pestilentia omnibus aliis morbis exitiosissima est calamitas, in qua frequenter etiã bonis apparentibus signis, nihilominus tamen aliquando præter opinionem etiam ipsius medici, inopinata mors irruit, plusque periculi imminet si carbunculus, aut bubo, vel exanthemata nulla prorumpant è corpore, quibus quoque apparentibus si æger tamen inde non leuetur, pessimum est. æquè quoque periculosum est, si carbunculus, aut bubo pestilens intrò se subducat. Soletque xxiiij. horarum spatio ita confirmari hoc malum, vt magna cum difficultate post vnum aut alterum diem possit expelli, eaque ratione nullus nimium suo robori, vrinæ, pulsuiq. confidat. Dum sudor frigidus emergit, faciei & oculorum color quasi versus nigrum vergit, dumque animi deliquium frequenter irruit, vomitibusque frequentioribus turbatur, variorumque colorum protruduntur excrementa, mortem quasi seriò significat. Qui cum stupore, spasmo & amentia balbutiunt, magna ex parte moriuntur quoque.

Methodus pro curatione PESTIS INSERVIENS.

Perficitur autem subsequentibus remediorum generibus.

VICTVS RATIONI.

Aër rectificetur cum rebus odoratis aliquoties in die.

Cibus. Tenui victus ratione vtatur in mali principio atque refrigerante. Iuscula conueniũt gallinarum, pullorum, duabus horis à sudore elapsis. Gelatina quoque iuscula, seu congelata vocata, conueniunt ex capone, carne vitulina, vuis passis, saccharo rosato. Potus sit aqua in qua succus limonũ vinumq́. granatorũ dissoluatur. A vino arcendi sunt ægrotantes. Iusculis incoquantur borago, buglossa, carduus bened. flores violarum, rosarum, semina acetosæ.

Somnus moderatus sit; non enim absque periculo diuturnus admittitur somnus; tam enim veneni quàm spirituum sic fit ad cor reuocatio.

Excrementa alui respondeant. A venere abstineat.

Animi perturbationes vitet.

VACVANTIBVS.

Syr. rosarum solutiuus præstantissimus est. Syr. de cichoreo cum rhabarbaro.

Diacatholicum, electuarium de succo rosarum, diaprunum solutiuum, pill. pestilentiales.

Tryphera Persica. Rhabarb. infusum in aqua endiuiæ & sero lactis, Agaricus.

Diasena, confectio hamech.

Decoctum thymi, epithymi, foliorum senæ, polypodij, florum violarum, boraginis, buglossæ, angelicæ, syr. de multiplici infusione rosarum addito.

Clystere ex iusculo gallinæ, capi, vel carnis vitulinæ, in quo coquantur mercurialis, malua, althæa, flores violarum, lactucæ folia, & cassia fistula, mel rosaceum, oleum violaceum secundum artem addantur.

Vena

Vena incidenda erit mox ab initio mali, cùm primùm suspicio mali adest, antequàm elabantur sex aut octo horæ, idque sanguine peccante, tum quantitate, tum qualitate, aliter non, & antequàm sanguini atque cordi ita communicata sit veneni labes, vt reuelli non possit; id quoque eò audentiùs fiet, si materia mali adhuc fluat, ægerque multum affligatur ex lateris dolore aut inflammatione, vt si ab initio difficilis respiratio concurrat, aut pectoris angustia. Si verò venenum maligniq. spiritus sanguinem iam infecerint, diffusique per corpus fuerint, à sanguinis missione abstinebimus. Vena autem secabitur in eo latere in quo dolor atque grauitas maior percipitur; Cephalica quidem, si circa faciei, capitis colíve partes sentiatur dolor; basilica verò, aut ea non apparente, mediana secabitur, si sub alis grauitas percipiatur; aut in pectore, aut latere, aut ventre. malleoli verò, dum in crure vel in inguine percipitur grauitas. Detrahemus autem vncias quatuor vel plus, prout humores adhuc immunes existunt à veneni labe, & prout multo sanguine æger abundat: nec est quòd tunc vereamur humorum exagitationem; hoc enim in magna sanguinis missione solummodò fieri potest. Venæ sectio quoque non admittitur, si malum incipiat cum alui lubricitate aut vomitione.

Vacuare licebit leniente medicamento in mali principio, potissimùm si materia mali fuerit furiosa, & modò non fiat à sanguine peccante sua copia; tunc enim potiùs fiet venæ sectio moderata. Cùm autem rarius hoc malùm ab vno fiat humore peccante (solent enim omnes ferè putrescere in istis febribus pestilentialibus, atque incendi; alius humor tamen magis alio) contingit non modò continuas febres pestilentiales fieri, sed etiam intermittentes propterea generantur pestilentiales; ideò pro ratione humorum peccantium purgatorium præscribatur quod conueniat medicamentum. Nullo autem modo fortioribus vtemur medicamentis soluentibus, ne humorum exagitatio fiat & ebullitio, quæ hîc sæpe fit, haud aliter atque vinum perturbari solet in diebus canicularibus.

AVERTENTIBVS.

Vomitus conuenit multum ab initio, si ventriculus multum cibo repletus fuerit, humorésve maligni in eo fluctuent.

Cucurbitulæ hirudinésve cruribus, humeris, natibus aut dorso, iisq. locis vbi bubones emergere solent, affigentur cum scarificatione, & potissimùm hoc fiet, si venæ sectio fieri prohibeatur; contingit equidem sæpe hoc medio humores venenatos sic trahi ad locum vbi spes est bubonē emersurum; multum autem sanguinis educemus. Tuberculis quoque erumpentibus admouenda erit cucurbitula magna, vt à corde auertatur vis veneni, & ne intrò rursus se subducat, quod sæpe fit.

Sudores promouendi sunt statim vbi venæ sectio facta fuerit; hos enim natura sæpe per se, tertio quartóve die excitare solet; fiet autem cum decocto petasites, cardui benedicti, scabiosæ.

EXPELLENTIBVS *pestis seminaria, vimque veneni, humorúmque malignorum agitationem impedientibus.*

Diatragacanthum frigidum, diamargaritum frigidum, diatria sandali, confectio alchermes.

Theriaca, mithridatum, in præcautione potiùs locum habent, si antiqua sint, vti omnia alia multū calentia, quàm in peste iam correptis. Aqua acetosæ & cardui benedicti dentur correptis vt sudare possint.

Conserua boraginis, buglossæ, rosarum, acetosæ, nenupharis. Syr. violarum, limonum, de succo ribes, acetosæ, buglossæ.

Conserua magna nostra mirificè operatur in principio mali, si propinetur antequàm cor obrutum à veneni viribus erit.

Catapotia pestilentialia, elect. de gemmis, lætificans Galeni, diascordium Fracastorij, Tryphera Saracenica.

Electuarium de ouo, potus ex aqua scabiosæ, pimpinellæ, boraginis, dracunto, mithridato, theriaca, croco.

Cardui benedicti succus vtilissimè sumitur ab infectis: sic & mali citri succus & semina, corticesque conditæ.

Sudatorium fiat recenter correpto cum theriaca, mithridato, sp. liberantis, castoreo, camphora, baccis lauri, aqua tormentillæ, scabiosæ, dracunti, pimpinellæ, detur post phlebotomiam.

Petasites sudore etiam feliciter discutit venenum. Potus ex decocto lendium, croco in aqua mulsa, oxymelite addito.

Potus ex aqua fœniculi, acetosæ, apij, intubi, in quibus decocta sint semina apij, ficus sicci, lendes, addendo syrupum ex acido citri succo, sudore pustulas protrudit. Idem facit aqua angelicæ, tormentillæ, oxalidis, pimpinellæ, diptami, serpentariæ.

Bolus Armenus aceto rosaceo aliquoties lauetur. Radix tormentillæ, angelicæ, diptami, gentianæ, zedoariæ, pimpinellæ, betonicæ.

Mastix, crocus, aloë, myrrha, scabiosa, acetosa, ruta vino aut aceto maceretur, calentique lapidi iniiciatur, fumusque toto corpore excipiatur. Vnicornu, cornu ceruinũ. Aqua ex putaminibus nucum iuglandium destillata mense Septembri, plurimùm prodest quoque.

Vnguentũ pro bubone & tuberculis, ex theriaca Andromachi, oleo scorpionum, hypericonis. Cataplasma ex farina hordei, melle, theriaca, rad. liliorum, tormentillæ, diptami, ficubus, cepis assis, sale, fermento, fimo columbino, oleo liliorum.

Emplastrum ex theriaca cum succo rutę subactum, id sæpiùs renouari debet.

Causticum ex calce viua, iuglandibus, sapone, fermento, ficubus, vitriolo Romano, terebinthina.

Epithema ex aqua buglossæ, melissæ, acetosæ, rosarum, aceto rosato, aqua frigida, lactucæ, cucurbitæ, intubi, plantaginis, pul. rosarum, sandalorum, diamargariti frigidi.

Vnguentum pro corde ex oleo hypericonis, cinnamomi, ex persicorum nucibus, semine citri, cornu ceruino, rosis.

Sacculus ex floribus rosarum, violarum, buglossæ, keiri, cortice citri, aurantij, cornu ceruino, cinnamomo.

Multa ex istis sudorem mouent, postquàm sumpta sunt, qui vt meliùs sequatur, lecto se vt committat optimum erit, post assumptionem eius quod sudorem mouere potest; laborandumq́. erit vt optimè sudet per vj. aut vij. horas; id quod calentibus lateribus fieri poterit, si pedibus conuenienter subiiciantur. Poterunt quoque lagenæ aqua calente refartæ linteisque inuolutæ ne vrant, alis ægrotantis accommodari. Vesicæ quoque bubulæ aqua calente impletæ, idem præstabunt.

bunt. Repetetur autem tribus diebus hæc ſudandi ratio. Cauendum autem ne nimis diu ſudet; in ſubitum enim exitium præcipitat nimius ſudor. nihil autem boni, nimiū quoque breuis, præſtat. à ſomno autem atq. alimentis abſtineat eo tempore quo ſudat æger. Sunt permulta hîc quoque quæ promouent tumores vix apparentes, atque venenum extrà prolectant. Summa autem diligentia hîc obſeruare debemus ne multum calentia admittamus, ſi æger ipſe immodico turbetur calore, imò ne theriacam tunc quidem admittemus.

CONFORTANTIBVS *& corroborantibus cor & ſtomachum.*

Confectio liberantis, lætificans Galeni, ſp. diamargariti calid. atque frigid. diarhodon abbatis, diamuſcum dulce.
Syr. de endiuia, de acido citri ſucco, limonum, granatorum, de ſucco acetoſæ, aqua boraginis, bugloſſæ, violarum, in quibus per noctē infundentur bolus Armenus, margaritæ, corallum rubrum, viſcerum igneum calorem moderatur.
Conſerua roſarum, violarum, bugloſſæ, ſaccharum roſatum, manus Chriſti perlata, ſuccus limonum, acetoſitatis citri, berberorum. Aqua cinnamomi deſtillata.
Vnguentum ex corallo rubro, roſis rubris, ſucco citri acido, limonum, theriaca, croco, camphora, roſis rubris, oleo roſato, violato, pro cordis regione.
Epithema ex ſp. de gemmis, trochiſc. de camphora, corticibus mali citri, ſuccino, ſandalis, ligno aloēs, zedoaria, oſſe de corde cerui, corallo rubro & albo, croco, mace, moſcho, caryophyllis, vino generoſo, aqua acetoſæ, roſarum, meliſſæ, aceto roſaceo, cardui benedicti, meliſſophylli.
Sacculus ex prædictorum materia in epithemate dicta.

THEORICA ET EMPIRICA *medicamenta nobilia in* PESTE *ſæpius cum ſumma ſalute plurimorum ægrotorum à Gualtero Bruele experta.*

CVRATIO PESTIS.

℞ ſyr. roſarū ſolut. ℥ j. decocti rhabarbari, myrolabanorum, citrinorum, cardui benedicti, angelicæ ℥ iiij. fiat *Hauſtus.*

℞ theriacæ Andromachi ℈ ij. Mithridati ℈ j. boli Armeni præparati ℈ ß. aquæ scabiosæ ℥ iij. fiat *Haustus.*

℞ radicum angelicæ, tormentillæ, diptami ana ʒ j. petasites ʒ ß. corticum mali citri, cinnamomi, myrrhæ, croci ana ℈ ij. aloës patum lotæ ℥ ß. dosis ʒ j. cum decocto rosarum, acetosæ, cardui benedicti.

℞ radicum angelicæ, diptami ana ʒ j. ß. pulueris vnicornu gr. viij. theriacæ Andromachi, Mithridati, boli Armeni ana ʒ j. ß. sacchari rosati ℥ j. dosis ʒ ij.

℞ radicum angelicæ, diptami, pimpinellæ, tormentillæ, galangæ, zedoariæ, ana ℥ ij. cinnamomi, caryophyllorum, macis ana ʒ j. ß. myrrhæ, thuris ana ℥ j. theriacæ Andromachi ʒ iij. ß. seminum cardui benedicti, baccarum iuniperi ana ʒ j. macerentur xxiiij. horis in æquis partibus vini & aquæ angelicæ, hinc in duplici vase destillentur. Dosis ℥ iiß. cum ʒ ß. theriacæ.

℞ theriacæ Andromachi, zinziberis ana ℈ ij. sacchari Candi ℥ ß. aquarum dracunculi ℥ iij. boli Armeni ℈ j. aquæ destillatæ prædictæ cochlearia duo vel tria; fiat *Haustus.*

℞ boli Armeni præparati, radicum tormentillæ, diptami ana ʒ ij. zedoariæ electæ ʒ j. ß. seminum citri, cardui benedicti ana ℥ j. rasuræ eboris, corticis citri, galangæ, caryophyllorum ana ℈ ij. cinnamomi ℈ j. ß. sacchari rosati quantū satis, fiat *Puluis*, dosis ʒ j. cum aqua cardui benedicti.

℞ theriacæ antiquæ ℥ j. ß. Mithridati ℈ iiij. sp. liberantis ℈ j. ß. castorei gr. vj. camphoræ gr. ij. baccarum lauri excort. ℈ ß. fiat *Mixtura* sudorem mouens, detur ʒ j. cum aqua pimpinellæ, scabiosæ, tormentillæ post venæ sectionem.

℞ radicum angelicæ ℈ j. ß. theriacæ magnæ ʒ j. aquæ rutaceæ, angelicæ, draguntеæ ana ℥ j. fiat *Haustus.*

℞ conseruæ buglossæ, rosarum, corticum citri condit. ana ℥ ß. manus Christi ℥ j. diamargariti frigidi ʒ j. ß. syr. de succo acetositatis citri q. s. fiat in forma *Opiati.*

℞ conseruæ rosarum, violarum ana ℥ j. corticum citri conditarum ℥ ß. coralli rubri, boli Armeni ana ℈ ij. syrupi de buglossa, violarum ana q. s. fiat *Mixtura.*

℞ rosatæ nouellæ ʒ j. syr. acetosi simplicis ℥ j. ß. aquæ rosarum ℥ iij. fiat *Haustus.* ℞ syr. de succo limonum, de succo acetosæ, syr. de cichoreo cum rhabarbaro ana ℥. j. ß. aquarum violarum, rosarum, acetosæ ana ℥ iiij. fiat *Potus.*

℞ ra dicum

℞ radicum angelicæ, tormentillæ ana ℥ ij. diptami albi ℥ iij theriacæ ad pondus omnium. Dosis ʒ j. cum aqua violarum, rosarum, acetosæ, detur correptis, nec non sanis præseruandi causa.

℞ radicum gentianæ, angelicæ, tormentillæ ana ℥ ij. aristolochiæ rotundæ, myrrhæ, castorei, baccarum lauri ana ʒ j. croci ℈ j.ß. theriacæ ad pondus omnium; detur ʒ j. bis in die cum aceto rosato; præseruationis verò gratia detur etiam bis terve in septimana.

℞ aquarum buglossæ, rosarum, violarum, acetosæ ana ℥ iiij. santalorum purpu. sp. è gemmis ℈ iiij. corticum mali citri ℈ ij. misceantur pro *Epithemate*.

℞ boli Armeni, terræ sigillatæ ana ʒ j.ß. succi limonum, granatorum ana ℥ j.ß. vini albi ℥ iij. aquarum boraginis, nymphææ ana ℥ iiij. rosaceæ ℥ viij. fiat *Epithema* pro cordis regione.

APPENDIX
ad prædicta pro curatione PESTIS inseruiens.

Celerrimè medicamenta adhibenda sunt in hoc malo, cùm perniciei hæc eius sit natura, quòd mox ad cor pergat, eiúsque vitam extinguat citissimè: Omnium autem primò venæ sectio instituatur, & potissimùm primis sex horis, hinc statim quòd venenum expellere possit, propinetur; idq; vt commodius fiat, mox sumpto medicamento, vt sudet correptus, laborandum est. Et magna quidem ex parte à sudoris prouocatione incipere debemus, cùm plerumque non ante secundum aut tertium diem medicum accersere soleant ægri, quo tempore venæ sectio potius oberit. Admittit autem sudorem per quinque vel sex horas, prout vires validæ fuerint, nonnunquam etiam per octo horas, si robustus fuerit, idq; repetet duobus sequentibus diebus: abstinebítq. eo tẽpore quo sudat ab omni cibo, nec non à somno, diligentérq. cauebit, ne frigus vllo modo admittat. admittemus tamen syr. limonum, violarum, de corticibus citri. Demum alia quæ venenum auertere & expellere possunt, administrabuntur. Hinc massa malignorum humorum è corpore leniente medicamento

 dicamento

dicamento educi poterit, quod alterabitur prout plures obseruabuntur humores peccare; melius autem id fiet clysteri, potißimùm si primo die vi morbi, sanguinísque mißione, sudorumq́; pronocatione plurimùm debilitatus sit. Interea quoque temporis quæ cor corroborare possunt interiùs, tùm exteriùs administrabuntur. Quæ omnia nunc anteáque dictis medicamentis consequi poterimus, modò vniuersalia particularibus debita ratione adhibeantur. Præcauendi causa, præstantißima nonnulla medicamenta in prioribus indicauimus. Inter omnia tamen alia, soli cælique mutatio securißimum erit remedium; aut si id non licet, aërem emendet rebus odoratis, carbonibus iniectis, aut suffumigia ex iisdem parentur, vt est lignum iuniperi, rosmarinus, saluia, caryophylli, thus, mastix, myrrha, ruta. Manipuli quoque duo aut tres rutæ in sinu gerantur pectoris, ita vt odor ad nares pertingere poßit. Conuenit quoque acetum olfacere, cui aqua rosacea optima permista sit: ea quoque oculos, faciem, nares, manúsque sæpius in die lauabit, manusque lotas odorabit. Acetum quoque rutaceum spongia excipiet, olfaciétque sæpiùs, mirè equidem aëri pestilenti resistit. Alimentis vtatur quæ bonum succum suppeditare possunt. A nimia autem repletione & inanitione sibi caueat. Catapotiorum Rufi ℈ j. quoque sumet aliquando, bis térve nimirum in septimana. Masticare quoque vtile erit, angelicæ, zedoariæ, aut enulæ campanæ radicem cùm in publicum ire debet, aut peste correptos inuisere. In quem finem dentes theriaca, aut succo allij vtiliter illinentur; conueniunt in hunc finem electuarium de ouo, allia, cepæ. pill. optimæ. ℞ aloës electæ ʒ j.ß. gummi ammoniaci ℈ j. myrrhæ ℈ ß. pill. de agarico ℈ ij. syr. de corticibus citri q. s. fiant* Pillulæ, *capiat aliquando ʒ ß. in aurora. ℞ corticum citri conditorum ℥ vj. conseruæ anthos ℥ j. Mithridati ℥ ß. theriacæ ℥ ij. aristolochiæ longæ, zedoariæ, diptami ana ʒ j. radicum angelicæ ℈ ij. aromatici rosati ʒ ß. syr. de corticibus citri q. s. fiat* Conditum.

PIA AD

PIA AD DEVM PRECATIO GVALTHERI BRVEL.

SED quoniam hactenus quomodo temporalis vita à grauissimorum morborum incursibus atque iniuriis sit liberanda, pro nostro modulo significauimus, quàm modis infinitis excedit vita æterna, vt ea posthac nobis quoque frui liceat, supplices genibus tum corporis, tum animi ante thronum maiestatis tuæ procumbentes, æterne Deus, te medicum æternum inuocemus, vt post hanc vitam ærumnosam, æterna tua nobis gaudia concedas.

CREATOR *omnium Deus, qui exposuisti omnium oculis vniuersam hanc mundi machinam, eámque longè pulcherrimam, in qua mirabilia tam multa produxisti, quæ sapientiam tuam mirabilem, potentiámque infinitam, gloriam denique atque bonitatem incomprehensibilem declarant tuam erga nos, & quidem tantam, vt nullus mortalium reperiatur, nisi brutis annumerari debeat, qui non mirum in modum miretur amplitudinem cælestium orbium, infinitámque eorum dimensionem, stellarumq́ multitudinem innumerabilem, earundémque mirabiles virtutes, tum motuum admirandam constantiam, veréque stupendas leges, quæ singulis dispensatæ sunt à te ab initio in sempiterna secula. Et quidem hæc omnia, infinitáque alia, nostra solùm causa à te formata sunt, inter quæ mundi creata non est vel vnum ne eorum quidem quæ nobis vicina sunt, si penitiùs introspicere velimus, quod non mirabiliter in contemplationem sui rapere possit. Imò quæ nullo tu per-*

tu perfecisti negotio Domine, ordinem habent tam admirabilem támque iucundum decorem, virtutésque tam potentes, vt satis admirari atque contemplari pro dignitate nequeamus. Imò tanto fulgore mentis aciem perstringunt permulta eorum quæ à te perficiuntur Domine, vt plurima eorum quasi intacta relinquere cogamur, atque cum stupore quasi abscedere, cùm stupenda atque miranda dici possint de rebus tuis etiam minimis Domine. Quis enim oculi fabricam naturámque supra modum non admirabitur, cuius mirabilis natura atque fabrica, iusto volumine explicari vix potest etiam ab homine eloquentissimo. Quis rursus causam ortus aquarum tam copiosarum è visceribus terræ continuò ebullientium reddere poterit plenariè? Quis non admirabitur huiusmodi spectaculum cùm per secula huiusmodi fluxus constanter perseuerent? vti enim ante ætates plurimas, ita & hodie ebulliunt aquæ, idq́; quod magis quoque mirum est, non in vno solùm hoc spectaculum videtur loco, sed in infinitis passim locis per vniuersum terræ ambitum. Cùm igitur infinitus sit operum tuorum mirabilium Domine numerus, quorum mira gratissimáque varietate, mirificè mentem nostram rapis in tui constantissimum amorem atque admirationem plus quàm humanam, te magnum Deum auctorem tum horum, tum omnium aliorum mirabilium esse pia mente confiteor atque assero. Verùm, si sic parua miramur tua opera Domine, nónne meritò te qui omnia reliqua modis infinitis pulchritudine tua, atque gloria sempiterna excellis, etiam vsque ad stuporem revereri, amare atque timere conuenit; tibíque à nobis omnis laus, honor & gloria attribui meritò debet? Cùm autem à plurimis magnorum operum tuorum ignaris negligatur pia veráque gloria tua, mentibus hominum insere, æterne Deus, desiderium cognoscendi

tum

tum te, tum opera tua, quæ nimium ſunt mirabilia atque diuina. Hoc enim expertus ſum in ipſa veritate, creator meus Domine, quòd quiſquis guſtauerit delicias mentis quæ ex admiratione illa tuorũ mirabilium operum capiuntur in hac lachrymarũ valle, intelligit ſupra captũ omnem mirabiles eſſe delicias quas præparaſti filiis hominum poſt hanc vitam, vbi facie ad faciem videbimus te auctorem vitæ mirabilem omnium horũ mirabilium, cuius intuitum mortalium oculos non poſſe intueri præ nimia maieſtate, nequaquam mirum eſt: ibi nobilis hæc Dei creatura æternitati à te deſtinata, quam miſello hoc corporis mei ergaſtulo quaſi compedibus detineri certò firmitérque credo, miſeriis omnibus quibus quidem & cum gemitibus quotidianis nunc oneratur, planè exonerabitur. Gratiáſque tibi ago ô gloria æterna, cuius laus in æternum permanet, quòd me participem aliqualiter facere placuerit mirabilis dulcedinis, quæ ex contemplatione mirabilium operum tuorum percipi ſolet ea piè contemplantibus, in quibus aliquando obſtupeſcit anima mea, quòd cauſam hinc mihi dederis, quòd te mirabilem horúmque mirabilium operum auctorem, multò magis admirari didicerim, quàm vmquam aliàs fortè eram facturus: mirè equidem hæc ſobriè cognita ad Dei gloriam decantandam, proficiunt contemplantibus in veritate; de quibus quoque ſemper loqui, cogitare, tibíque gratias agere mirum in modum mihi dulce eſt. In iis enim inuenitur mirabilis tuæ laudis, amoris atque confeſſionis materia vberrima Domine: quis enim præſtantis artificis opera admirari poterit non reuerendo eorum auctorem? Tu Domine Deus noſter ſis benedictus in omnibus operibus tuis; tibíque honor & gloria cedat ab omnibus tuis creaturis, tuamq; inæſtimabilem ſapientiam atque bonita-

tem concelebrent in omni æternitate. Tu Domine Deus vniuersæ creaturæ, qui es in omnibus creator mirabilis, qui gloria es regum terræ; dominatórque omnium in virtute tua; qui intueris abyssos, & intima terræ illuminas, cui nihil occultum est eorum quæ futura sunt, nihilque præteritorum in obliuionem venit, cùm vtrumque præsens sit tibi ô æterne Deus, concede propitius, vt omni qua possum humilitate tibi quietè iugitérque seruire mihi liceat omnibus diebus vitæ meæ, vtq; tuam deitatem piè collaudare possit anima mea in hoc graui corporis ergastulo pro mea tenuitate. Vtinam in spiritu & veritate tibi gratiarum actiones persoluere possem pro omnibus quæ tribuisti mihi Domine omnibus diebus vitæ meæ! Te rogo Domine qui saluas omnes sperantes in te, vt me benedicere digneris benedictione tua æterna, ô æterne Deus, vt bene sit animæ meæ, vtq; in viis mandatorum tuorum ambulare possim omnibus diebus vitæ meæ: sic equidem à te replebitur anima mea ea dulcedine tuæ gloriæ, quam neque oculus vidit, neque auris audiuit, neque cor hominis vmquam comprehendere potuit. Sic denique spiritus meus cum spiritu Domini, indissolubili vinculo vnietur per omnem æternitatem; túncque demum satiabitur anima mea, quam nihil alioqui præter te Domine sub cælo, aut super cælos satiare potest: ita enim mirabilis atque magna creata est à te mirabili magnóque Deo anima mea. Absque omni autem dubitatione tibi fidens, æterne Deus, qui cuncta tua virtute omnipotenti viuificas, stabo super speculam; ibique excubias agam, expectabóque aduentum tuum Domine, sicútque mater lugens super vnigenito vteri, renuam consolari, quotidianísque non desinam Domine suspiriis atque gemitibus exoptare diem

illum

illum particularis iudicij, in qua die summa cum fiducia spero me visurum reuelata facie, tuam deitatem, túncque ad plenum satiabitur anima mea cùm manducare dabitur mihi panis æternus in regno Dei, vbi labia nostra confitebuntur nomini tuo laudes in seculum, & in seculum seculi. Hoc quoque mihi concede pie Domine, vt cum timore, atque amore tuas laudes iugiter decantare possim omnibus diebus vitæ meæ; vtq; amore plus quàm humano ardeat te anima mea, tibique canticum gloriæ, sacrificiúmque laudis psallat in omni tempore, vtq; intelligere valeam tuam voluntatem in omnibus quæ significasti nobis per sacrum verbum tuum, & ne meam patiaris perditionem Domine, qui ex vtero matris meæ formasti me. Concede mihi cor mundum, animámque mundam, & cùm magnus sit miseriarum nostrarum numerus, compesce hosce fluctus tribulationis quibus indies perturbamur Domine, & erue me ab angustiis & periculis huius turbulenti maris mundani, & ad hunc me deduc portum, vbi beatorum spiritus nimium felices, tibi incorporati, æterna vita fruuntur, tecúmque regnant atque per omnem æternitatem regnabunt. Tu, æterne Deus, qui bene velle mihi concessisti, concede etiam perficere vt possim, & in die tribulationis talem concede animi constantiam, vt non perturbetur anima mea ab iis qui odio habuerunt me gratis, & ab homine malo atque insidioso, confusionémque meam quærente, & à lingua dolosa, animáque mendaci libera me pie Domine. Concede mihi, te rogo æterne Deus per viscera misericordiæ tuæ, portionem æternæ hæreditatis tuæ in resurrectione prima atque in die particularis iudicij, vbi à compedibus huius ergastuli tuo iussu liberabitur anima mea; tunc equidem securus ero à timore atque tremore,

tremore, in die illa magna atque tremenda, in die illa calamitatis & miseriæ, quando cæli mouendi sunt & terra, & quando æternus Dei filius, Dominus noster Iesus Christus, venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos. Concede mihi, ô rex gloriæ, vt in omni æternitate cum omnibus angelis & archangelis, cum thronis & dominationibus tibi iugiter decantare mihi liceat hoc canticum gloriæ: Laus, honor & gloria illi qui sedet in excelsis per omnes æternitates benedictus, quique iugiter per cuncta secula regnat.

FINIS.

IOH. IAC. VECTENSIS MED. DOCTOR.

Τῆς μεθόδου ὅστις πρῶτος θησαυρὸν ἔδειξεν
Ἀνθρώποις, αὐτὸς τῶν τεχνῶν κλεῖδα δέδωκε,
Καὶ τὴν πρὶν τρηχὺν, καὶ δύσβατον οἶμον ἐπ' αὐτάς,
Τῷ δὲ καλῷ δώρῳ ῥᾴδιόν θ' ὁμαλόν τ' ἐποίησεν.
Τήνδ' ἄρα νυνὶ βίβλον, σπουδαίου ἔργον ἰητροῦ
Βρυέλλου, χαρίεντι νόῳ ἀναγνώσκετε παῖδες
Ἰητρῶν· ὁ γὰρ εὐτάκτως, μεθόδῳ τε διδάσκειν
Πειρᾶται, φύσιάς τε, τόπους, συμπτώματα γνῶναι,
Αἴτια, προγνώσεις, παντοῖά τε φάρμακα νούσων.
Ἔσται ὑμῶν ὄφελος, τῷ δ' ἀντὶ πόνου κλέος ἔσται.

INDEX

INDEX MORBORVM OMNIVM QVORVM DESCRIPTIO ET CVRATIO HOC LIBRO.

Hydrops

FINIS.